

2023/2772

22.12.2023.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/2772

od 31. srpnja 2023.

o dopuni Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standarda izvještavanja o održivosti

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Direktivu 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 29.b stavak 1. prvi podstavak,

budući da:

- (1) Direktivom 2013/34/EU, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, propisano je da velika poduzeća, mala i srednja poduzeća čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenim tržištima EU-a, kao i matična poduzeća velikih grupa u poseban odjeljak svojeg izvješća posloводства ili konsolidiranog izvješća posloводства trebaju uključiti informacije potrebne za razumijevanje učinaka poduzeća na pitanja održivosti i načina na koji pitanja održivosti utječu na razvoj, poslovne rezultate i položaj poduzeća. Poduzeća te informacije sastavljaju u skladu sa standardima izvještavanja o održivosti od financijske godine navedene u članku 5. stavku 2. Direktive (EU) 2022/2464 za svaku kategoriju poduzeća.
- (2) Komisija je dužna do 30. lipnja 2023. donijeti prvi skup standarda u kojima se navode informacije o kojima poduzeća trebaju izvještavati u skladu s člankom 19.a stavcima 1. i 2. i člankom 29.a stavcima 1. i 2. te direktive, uključujući barem informacije koje su sudionicima na financijskim tržištima potrebne za ispunjavanje obveza objavljivanja iz Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (3) Komisija je uzela u obzir tehničke savjete koje je dostavio EFRAG. Neovisni tehnički savjeti EFRAG-a ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 49. stavku 3.b prvom, drugom i trećem podstavku Direktive 2013/34/EU. Kako bi se zajamčila proporcionalnost i olakšala pravilna primjena standarda u poduzećima, Komisija je izmijenila tehničke savjete EFRAG-a o pristupu značajnosti, postupnom uvođenju određenih zahtjeva, promjeni određenih zahtjeva u dobrovoljne podatke, fleksibilnosti u brojnim zahtjevima za objavljivanje, uvođenju tehničkih izmjena radi usklađenosti s pravnim okvirom Unije i visokog stupnja interoperabilnosti s globalnim inicijativama za utvrđivanje standarda te o izmjenama teksta.
- (4) Ti standardi izvještavanja o održivosti ispunjavaju zahtjeve utvrđene u članku 29.b Direktive 2013/34/EU.
- (5) Stoga bi trebalo donijeti zajedničke standarde izvještavanja o održivosti.
- (6) U skladu s člankom 29.b stavkom 1. četvrtim podstavkom Direktive 2013/34/EU ova bi Uredba trebala stupiti na snagu najranije četiri mjeseca nakon što je Komisija donese. S obzirom na to da se člankom 5. stavkom 2. Direktive (EU) 2022/2464 nekim kategorijama poduzeća nalaže da te standarde izvještavanja o održivosti primijene za financijske godine koje počnu 1. siječnja 2024. ili nakon tog datuma, ova bi Uredba trebala stupiti na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

⁽¹⁾ SL L 182, 29.6.2013., str. 19.

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (SL L 322, 16.12.2022., str. 15.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.).

- (7) U skladu s člankom 49. stavkom 3.b četvrtim podstavkom Direktive 2013/34/EU Komisija se zajednički savjetovala sa Stručnom skupinom država članica za održivo financiranje iz članka 24. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ i Regulatornim računovodstvenim odborom iz članka 6. Uredbe (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾. U skladu s člankom 49. stavkom 3.b petim podstavkom Direktive 2013/34/EU Komisija je zatražila mišljenje Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA), Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) i Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA), posebno u pogledu usklađenosti ove Uredbe s Uredbom (EU) 2019/2088 i delegiranim aktima donesenima u skladu s tom uredbom. U skladu s člankom 49. stavkom 3.b šestim podstavkom Direktive 2013/34/EU Komisija se savjetovala i s Europskom agencijom za okoliš, Agencijom Europske unije za temeljna prava, Europskom središnjom bankom, Odborom europskih tijela za nadzor revizije i Platformom za održivo financiranje uspostavljenom u skladu s člankom 20. Uredbe (EU) 2020/852,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Predmet

Standardi izvještavanja o održivosti koje poduzeća trebaju koristiti za izvještavanje o održivosti u skladu s člancima 19.a i 29.a Direktive 2013/34/EU u rokovima utvrđenima u članku 5. stavku 2. Direktive (EU) 2022/2464 utvrđeni su u prilogima I. i II. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu trećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2024. za financijske godine koje počinju 1. siječnja 2024. ili nakon tog datuma.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 31. srpnja 2023.

Za Komisiju

Predsjednica

Ursula VON DER LEYEN

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda (SL L 243, 11.9.2002., str. 1.).

PRILOG I.

EUROPSKI STANDARDI IZVJEŠTAVANJA O ODRŽIVOSTI (ESRS)

ESRS 1	Opći zahtjevi
ESRS 2	Opće objave
ESRS E1	Klimatske promjene
ESRS E2	Onečišćenje
ESRS E3	Vodni i morski resursi
ESRS E4	Bioraznolikost i ekosustavi
ESRS E5	Korištenje resursa i kružno gospodarstvo
ESRS S1	Vlastita radna snaga
ESRS S2	Radnici u lancu vrijednosti
ESRS S3	Pogođene zajednice
ESRS S4	Potrošači i krajnji korisnici
ESRS G1	Poslovno ponašanje

ESRS 1**OPĆI ZAHTEJEVI**

SADRŽAJ

Cilj

1. Kategorije standarda ESRS, područja izvještavanja i dogovoreni način pisanja
 - 1.1. Kategorije standarda ESRS
 - 1.2. Područja izvještavanja i minimalni zahtjevi za objavljivanje sadržaja o politikama, mjerama, ciljnim vrijednostima i pokazateljima
 - 1.3. Dogovoreni način pisanja
2. Kvalitativna obilježja informacija
3. Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti
 - 3.1. Dionici i njihova važnost za postupak procjene značajnosti
 - 3.2. Značajni čimbenici i značajnost informacija
 - 3.3. Dvostruka značajnost
 - 3.4. Značajnost učinaka
 - 3.5. Financijska značajnost
 - 3.6. Značajni učinci ili rizici koji proizlaze iz mjera za čimbenike održivosti
 - 3.7. Razina raščlambe
4. Dužna pažnja
5. Lanac vrijednosti
 - 5.1. Izvještajno poduzeće i lanac vrijednosti
 - 5.2. Procjena na temelju prosjeka sektora i zamjenskih vrijednosti
6. Razdoblja
 - 6.1. Izvještajno razdoblje
 - 6.2. Povezivanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti

- 6.3. Izvještavanje o napretku u odnosu na referentnu godinu
- 6.4. Definicija kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog za potrebe izvještavanja
- 7. Sastavljanje i iskazivanje informacija o održivosti
 - 7.1. Iskazivanje usporednih informacija
 - 7.2. Izvori procjene i neizvjesnost ishoda
 - 7.3. Ažuriranje objava o događajima nakon završetka izvještajnog razdoblja
 - 7.4. Promjene u sastavljanju ili iskazivanju informacija o održivosti
 - 7.5. Izvještavanje o pogreškama iz prethodnih razdoblja
 - 7.6. Konsolidirano izvještavanje i supsidijarno izuzeće
 - 7.7. Klasificirane i osjetljive informacije, informacije o intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija
 - 7.8. Izvještavanje o prilikama
- 8. Struktura izjave o održivosti
 - 8.1. Opći zahtjev o iskazivanju
 - 8.2. Sadržaj i struktura izjave o održivosti
- 9. Veze s drugim dijelovima korporativnog izvještavanja i povezanim informacijama
 - 9.1. Uključivanje upućivanjem
 - 9.2. Povezane informacije i povezanost s financijskim izvještajima
- 10. Prijelazne odredbe
 - 10.1. Prijelazna odredba o objavama specifičnima za subjekt
 - 10.2. Prijelazna odredba koja se odnosi na poglavlje 5. Lanac vrijednosti
 - 10.3. Prijelazna odredba koja se odnosi na odjeljak 7.1. Iskazivanje usporednih informacija
 - 10.4. Prijelazna odredba: Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- Objave specifične za subjekt
- Dvostruka značajnost
- Procjena na temelju prosjeka sektora i zamjenskih vrijednosti
- Sadržaj i struktura izjave o održivosti

Dodatak B: Kvalitativna obilježja informacija

Dodatak C: Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode

Dodatak D: Struktura izjave o održivosti u skladu s ESRS-om

Dodatak E: Dijagram toka za utvrđivanje objava koje treba uključiti

Dodatak F: Primjer strukture izjave o održivosti u skladu s ESRS-om

Dodatak G: Primjer uključivanja upućivanjem

Cilj

1. Cilj je europskih standarda izvještavanja o održivosti (ESRS) utvrditi informacije o održivosti koje je poduzeće dužno objaviti u skladu s Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Izvještavanje u skladu s ESRS-om ne oslobađa poduzeća od drugih obveza utvrđenih pravom Unije.
2. Konkretno, u ESRS-u su navedene informacije koje je poduzeće dužno objaviti o svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** koji se odnose na okolišne, socijalne i upravljačke **čimbenike održivosti**. ESRS-om se poduzećima ne nalaže da objave informacije o okolišnim, socijalnim i upravljačkim temama obuhvaćenima ESRS-om ako je poduzeće ocijenilo da određena tema nije značajna (vidjeti „Dijagram toka za utvrđivanje objava koje treba uključiti” u Dodatku E ovom standardu). Informacije koje se objavljuju u skladu s ESRS-om **korisnicima izjave o održivosti** omogućuju da razumiju značajne učinke poduzeća na ljude i okoliš te značajne učinke čimbenika održivosti na razvoj, poslovne rezultate i položaj poduzeća.
3. Cilj je ovog standarda (ESRS 1) pružiti uvid u strukturu ESRS-a, dogovoreni način pisanja i temeljne koncepte koji se koriste te opće zahtjeve za sastavljanje i iskazivanje informacija o održivosti u skladu s Direktivom 2013/34/EU, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2022/2464.

1. Kategorije standarda ESRS, područja izvještavanja i dogovoreni način pisanja

1.1 Kategorije standarda ESRS

4. Postoje tri kategorije ESRS-a:

- (a) međusektorski standardi;
- (b) tematski standardi (okolišni, socijalni i upravljački standardi) te
- (c) standardi specifični za pojedini sektor.

Međusektorski standardi i tematski standardi nisu namijenjeni za određeni sektor nego se primjenjuju na sva poduzeća, neovisno o sektoru ili sektorima u kojima posluju.

5. Međusektorski standardi ESRS 1 *Opći zahtjevi* i ESRS 2 *Opće objave* primjenjuju se na **čimbenike održivosti** obuhvaćene tematskim standardima i standardima specifičnim za pojedini sektor.
6. U ovom je standardu (ESRS 1) opisana struktura standarda ESRS, objašnjeni su dogovoreni način pisanja i temeljni koncepti i utvrđeni su opći zahtjevi za sastavljanje i iskazivanje informacija o održivosti.
7. U ESRS-u 2 utvrđeni su zahtjevi za objavljivanje informacija na općoj razini, o svim značajnim **čimbenicima održivosti** za upravljanje područjima izvještavanja, upravljanju **strategijom, učincima, rizicima i prilikama** te **pokazateljima i ciljnim vrijednostima**.
8. Tematski ESRS obuhvaća temu održivosti i sadržava teme i podteme, a prema potrebi i podpodteme. U tablici u zahtjevu za primjenu 16. (ZP 16) ovog standarda prikazan je pregled tema, podtema i podpodtema o održivosti (zajednički se nazivaju „**čimbenici održivosti**”) obuhvaćenih tematskim ESRS-om.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvješćivanja o održivosti (SL L 322, 16.12.2022., str. 15.).

9. Tematski ESRS može uključivati posebne zahtjeve koji dopunjuju zahtjeve za objavljivanje opće razine ESRS-a 2. Dodatak C ESRS-u 2 *Zahtjevi za objavljivanje/primjenu u tematskom ESRS-u koji se primjenjuju zajedno s ESRS-om 2* Opće objave sadržava popis dodatnih zahtjeva u tematskom ESRS-u koje je poduzeće dužno primijeniti zajedno sa zahtjevima za objavljivanje opće razine iz ESRS-a 2.
10. Standardi specifični za pojedini sektor primjenjivi su na sva poduzeća u određenom sektoru. Odnose se na **učinke, rizike i prilike** koji će vjerojatno biti značajni za sva poduzeća u određenom sektoru, a koji nisu ili nisu dovoljno obuhvaćeni tematskim standardima. Standardi specifični za pojedini sektor su višetematski i obuhvaćaju teme najrelevantnije za predmetni sektor. Standardima specifičnima za pojedini sektor postiže se visok stupanj usporedivosti.
11. Uz zahtjeve za objavljivanje utvrđene u tri kategorije ESRS-a, ako zaključi da učinak, rizik ili prilika nisu obuhvaćeni ESRS-om ili nisu dovoljno detaljno razrađeni, ali su značajni zbog svojih specifičnih činjenica i okolnosti, poduzeće dostavlja dodatne objave specifične za subjekt kako bi korisnicima omogućilo razumijevanje **učinaka, rizika** ili **prilika** poduzeća koji se odnose na održivost. Zahtjevi za primjenu od AR 1. do AR 5. sadržavaju dodatne smjernice o objavama specifičnima za subjekt.
- 1.2. **Područja izvještavanja i minimalni zahtjevi za objavljivanje sadržaja o politikama, mjerama, ciljnim vrijednostima i pokazateljima**
12. Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u 2, tematskom ESRS-u i ESRS-u specifičnom za pojedini sektor podijeljeni su na sljedeća područja izvještavanja:
 - (a) **upravljanje** (GOV): postupci upravljanja i kontrole te postupci za praćenje **učinaka, rizika i prilika** i upravljanje njima (vidjeti ESRS 2, poglavlje 2. *Upravljanje*);
 - (b) **strategija** (SBM): način na koji su strategija i poslovni modeli poduzeća povezani s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama, uključujući načine na koje poduzeće obrađuje te učinke, rizike i prilike (vidjeti ESRS 2, poglavlje 3. *Strategija*);
 - (c) **upravljanje učincima, rizicima i prilikama** (IRO): postupak ili postupci na temelju kojih poduzeće:
 - i. utvrđuje učinke, rizike i prilike i procjenjuje njihovu **značajnost** (vidjeti IRO-1 u odjeljku 4.1. ESRS-a 2);
 - ii. upravlja značajnim **čimbenicima održivosti** pomoću **politika i mjera** (vidjeti odjeljak 4.2. ESRS-a 2);
 - (d) **pokazatelji i ciljne vrijednosti** (MT): uspješnost poduzeća, što uključuje ciljeve koje je postavilo i napredak u njihovu ostvarivanju (vidjeti ESRS 2, poglavlje 5. *Pokazatelji i ciljne vrijednosti*).
13. ESRS 2 uključuje:
 - (a) u odjeljku 4.2. minimalne zahtjeve za objavljivanje koji se odnose na **politike** (MDR-P) i **mjere** (MDR-A);
 - (b) u odjeljku 5. minimalne zahtjeve za objavljivanje koji se odnose na **pokazatelje** (MDR-M) i **ciljne vrijednosti** (MDR-T).

Poduzeće primjenjuje minimalne **zahtjeve za objavljivanje** informacija o politikama, mjerama, pokazateljima i ciljnim vrijednostima zajedno s odgovarajućim zahtjevima za objavljivanje u tematskom ESRS-u i ESRS-u specifičnom za pojedini sektor.
- 1.3 **Dogovoreni način pisanja**
14. U svim ESRS-ima:
 - (a) pojam **učinci** odnosi se na pozitivne i negativne učinke u području održivosti povezane s poslovanjem poduzeća, kako su utvrđeni postupkom procjene **značajnosti učinaka** (vidjeti odjeljak 3.4. *Značajnost učinaka*). Odnosi se na stvarne i potencijalne buduće učinke.

(b) Izraz **rizici i prilike** odnosi se na financijske rizike i prilike za poduzeće koji se odnose na održivost, što uključuje i one koji proizlaze iz ovisnosti o prirodnim, ljudskim i socijalnim resursima, kako je utvrđeno postupkom procjene **financijske značajnosti** (vidjeti odjeljak 3.5).

Zajednički se nazivaju „učinci, rizici i prilike” (IRO). Odražavaju perspektivu **dvostruke značajnosti** ESRS-a opisanu u odjeljku 3.

15. U svim ESRS-ima izrazi definirani u pojmovniku (Prilog II.) ispisani su **podebljanim kurzivom**, osim ako se definirani izraz koristi više puta u istom odlomku.
16. ESRS-om se strukturiraju informacije koje se objavljuju u skladu sa zahtjevima za objavljivanje. Svaki zahtjev za objavljivanje sastoji se od jednog ili više različitih podataka. Pojam „podatak” može se odnositi i na tekstualni podelement zahtjeva za objavljivanje.
17. Uz zahtjeve za objavljivanje većina ESRS-a sadržava i zahtjeve za primjenu. Zahtjevi za primjenu olakšavaju primjenu zahtjeva za objavljivanje i jednako su važni kao i drugi dijelovi ESRS-a.
18. U ESRS-u se koriste sljedeći izrazi kako bi se razlikovale različite razine obveze poduzeća o objavi informacija:
 - (a) „dužno je objaviti” – znači da je objava propisana zahtjevom za objavljivanje ili u određenom podatku;
 - (b) „može objaviti” – znači dobrovoljno objavljivanje kako bi se potaknula dobra praksa.

Osim toga, u ESRS-u se koristi izraz „dužno je razmotriti” kad je riječ o pitanjima, resursima ili metodologijama za koje se očekuje da ih poduzeće uzme u obzir ili koristi u pripremi predmetne objave, ovisno o slučaju.

2. Kvalitativna obilježja informacija

19. Pri sastavljanju svoje **izjave o održivosti** poduzeće je dužno primijeniti:
 - (a) temeljna kvalitativna obilježja informacija, tj. relevantnost i vjerno prikazivanje te
 - (b) poboljšana kvalitativna obilježja informacija, tj. usporedivost, provjerljivost i razumljivost.
20. Ta kvalitativna obilježja informacija utvrđena su i opisana u Dodatku B ovom standardu.

3. Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti

21. Poduzeće je dužno izvještavati o **čimbenicima održivosti** na temelju načela **dvostruke značajnosti** kako je definirano i opisano u ovom poglavlju.

3.1 Dionici i njihova važnost za postupak procjene značajnosti

22. **Dionici** su osobe koje mogu utjecati na poduzeće ili osobe na koje poduzeće može utjecati. Postoje dvije glavne skupine dionika:
 - (a) pogođeni dionici: pojedinci ili skupine na čije interese utječu ili bi mogle, pozitivno ili negativno, utjecati aktivnosti poduzeća i njegovi izravni i neizravni **poslovni odnosi** u cijelom lancu vrijednosti; te
 - (b) korisnici **izjava o održivosti**: primarni korisnici financijskih izvještaja opće namjene (postojeći i potencijalni ulagatelji, zajmodavci i drugi vjerovnici, uključujući upravitelje imovine, kreditne institucije, društva za osiguranje) te drugi korisnici izjava o održivosti, uključujući poslovne partnere poduzeća, sindikate i socijalne partnere, civilno društvo i nevladine organizacije, državna tijela, analitičare i članove akademske zajednice.

23. Neki **dionici**, ali ne svi, mogu pripadati objema skupinama iz točke 22.
24. Suradnja s pogodnim **dionicima** ključna je za tekući postupak dužne pažnje poduzeća (vidjeti poglavlje 4. *Dužna pažnja*) i procjenu **značajnosti** održivosti. To uključuje postupke za utvrđivanje i procjenu stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka, koji zatim služe kao osnova za postupak procjene radi utvrđivanja značajnih učinaka za potrebe izvještavanja o održivosti (vidjeti odjeljak 3.4. ovog standarda).

3.2 **Značajni čimbenici i značajnost informacija**

25. Provedba procjene **značajnosti** (vidjeti odjeljke 3.4. *Značajnost učinaka* i 3.5. *Financijska značajnost*) potrebna je kako bi poduzeće moglo utvrditi značajne **učinke, rizike i prilike** o kojima izvještava.
26. Procjena **značajnosti** početna je točka za izvještavanje o održivosti u skladu s ESRS-om. IRO-1 u odjeljku 4.1. ESRS-a 2 obuhvaća opće zahtjeve za objavljivanje o postupku poduzeća za utvrđivanje **učinaka, rizika i prilika** te procjenu njihove značajnosti. SBM-3 ESRS-a 2 sadržava opće zahtjeve za objavljivanje informacija o značajnim učincima, rizicima i prilikama na temelju procjene značajnosti koju poduzeće provede.
27. Kako bi se potkrijepila procjena **značajnosti**, zahtjevi za primjenu iz Dodatka A ovom standardu uključuju popis **čimbenika održivosti** obuhvaćenih tematskim ESRS-om, razvrstanih prema temama, podtemama i podpodtemama. Dodatak E ovom standardu *Dijagram toka za utvrđivanje objava koje treba uključiti* sadržava prikaz procjene značajnosti opisane u ovom odjeljku.
28. Čimbenik održivosti je „značajan” ako ispunjava definirane kriterije **značajnosti učinaka** (vidjeti odjeljak 3.4. ovog standarda) ili **financijske značajnosti** (vidjeti odjeljak 3.5. ovog standarda) ili oboga.
29. Neovisno o ishodu svoje procjene značajnosti, poduzeće je uvijek dužno objaviti informacije: koje se nalažu u ESRS-u 2 *Opće objave* (tj. sve zahtjeve za objavljivanje i podatke utvrđene u ESRS-u 2) i u zahtjevima za objavljivanje (uključujući podatke) u tematskom ESRS-u koji se odnose na zahtjev za objavljivanje IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika*, navedene u ESRS-u 2 Dodatku C *Zahtjevi za objavljivanje/primjenu u tematskom ESRS-u koji se primjenjuju zajedno s ESRS-om 2 Opće objave*.
30. Ako na temelju procjene **značajnosti** zaključi da je čimbenik održivosti značajan, o čemu su u ESRS 2 IRO-1, IRO-2 i SBM-3 utvrđeni zahtjevi za objavljivanje, poduzeće:
- (a) objavljuje informacije u skladu sa zahtjevima za objavljivanje (uključujući zahtjeve za primjenu) koji se odnose na taj konkretni čimbenik održivosti u odgovarajućem tematskom i sektorskom ESRS-u i
 - (b) objavljuje dodatne objave specifične za subjekt (vidjeti odjeljak 11. i AR 1. do AR 5. ovog standarda) ako značajan čimbenik održivosti nije ili nije dovoljno detaljno obuhvaćen ESRS-om.
31. Primjenjive informacije propisane u zahtjevu za objavljivanje, uključujući podatke, ili u objavi specifičnoj za subjekt, objavljuju se kad poduzeće u okviru svoje procjene značajnih informacija ocijeni da je informacija relevantna iz nekog ili nekih sljedećih aspekata:
- (a) važnost informacija u odnosu na pitanje koje se njima želi prikazati ili objasniti ili
 - (b) mogućnost da se takvim informacijama zadovolje potrebe korisnika pri donošenju odluka, uključujući potrebe primarnih korisnika financijskih izvještaja opće namjene opisanih u točki 48. i/ili potrebe korisnika koji su ponajprije zainteresirani za informacije o učincima poduzeća;

32. Ako zaključi da klimatske promjene nisu značajne i zato izostavi sve zahtjeve za objavljivanje iz ESRS-a E1 *Klimatske promjene*, poduzeće je dužno objaviti detaljno objašnjenje zaključaka svoje procjene **značajnosti** koji se odnose na klimatske promjene (vidjeti ESRS 2 IRO-2 *Zahtjevi za objavu u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća*), uključujući analizu budućih uvjeta zbog koje bi poduzeće moglo zaključiti da će klimatske promjene u budućnosti biti značajne. Ako zaključi da neka druga tema, osim klimatskih promjena, nije značajna i zato je izostavi u svim zahtjevima za objavljivanje iz odgovarajućeg tematskog ESRS-a, poduzeće može ukratko objasniti zaključke svoje procjene značajnosti koji se odnose na tu temu.
33. Pri objavljivanju informacija o **politikama, mjerama i ciljnim vrijednostima** koji se odnose na **čimbenik održivosti** koji je ocijenjen značajnim, poduzeće uključuje informacije propisane u svim zahtjevima za objavljivanje i podatke iz tematskog i sektorskog ESRS-a koji se odnosi na taj čimbenik te odgovarajućim **minimalnim zahtjevom za objavljivanje** o politikama, mjerama i ciljnim vrijednostima u skladu s ESRS-om 2. Ako poduzeće informacije o politikama, mjerama i ciljnim vrijednostima propisane zahtjevima za objavljivanje i podatke iz tematskog ili sektorskog ESRS-a, ili minimalnim zahtjevima za objavljivanje iz ESRS-a 2 o politikama, mjerama i ciljnim vrijednostima, ne može objaviti jer nije donijelo odgovarajuće politike, poduzelo odgovarajuće mjere ili postavilo ciljne vrijednosti, dužno je tu činjenicu objaviti i može izvijestiti o roku u kojem to namjerava učiniti.
34. Pri objavljivanju informacija o **pokazateljima** za značajan **čimbenik održivosti** u skladu s odjeljkom o pokazateljima i ciljnim vrijednostima relevantnog tematskog ESRS-a, poduzeće:
- (a) uključuje informacije propisane u zahtjevu za objavljivanje, ako ocijeni da su te informacije značajne i
 - (b) može izostaviti informacije propisane u podacima iz zahtjeva za objavljivanje ako ocijeni da te informacije nisu značajne i zaključi da nisu potrebne za ispunjavanje cilja zahtjeva za objavljivanje.
35. Ako izostavi informacije propisane u podacima koji proizlaze iz drugih propisa EU-a iz Dodatka B ESRS-u 2, poduzeće je dužno izrijekom navesti da te informacije „nisu značajne”.
36. Poduzeće je dužno utvrditi na koji način primjenjuje kriterije i odgovarajuće pragove za utvrđivanje:
- (a) informacija koje objavljuje o **pokazateljima** za značajan čimbenik održivosti u skladu s odjeljkom o pokazateljima i ciljnim vrijednostima relevantnog tematskog ESRS-a, u skladu s točkom 34. te
 - (b) informacija koje se objavljuju u obliku objava specifičnih za subjekt.

3.3 **Dvostruka značajnost**

37. **Dvostruka značajnost** ima dvije dimenzije: **značajnost učinaka** i **financijsku značajnost**. Osim ako je drukčije naznačeno, izrazi „značajan” i „značajnost” u cijelom se ESRS-u odnose na dvostruku značajnost.
38. Procjene **značajnosti učinaka** i **financijske značajnosti** međusobno su povezane, a njihove međuovisnosti uzimaju se u obzir. Općenito, početna je točka procjena učinaka, iako mogu postojati i značajni **rizici** i **prilike** koji se ne odnose na **učinke** poduzeća. Učinak na održivost može biti financijski značajan od samog početka ili može postati financijski značajan kad bi se moglo opravdano očekivati da će utjecati na financijski položaj, financijske rezultate, novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Učinci su obuhvaćeni aspektom značajnosti učinaka, neovisno o tome jesu li financijski značajni.
39. Pri utvrđivanju i procjeni **učinaka, rizika i prilika** u **lancu vrijednosti** poduzeća, kako bi se utvrdila njihova **značajnost**, poduzeće se fokusira na područja u kojima se smatra da će ti učinci, rizici i prilike vjerojatno nastati, na temelju prirode predmetnih aktivnosti, poslovnih odnosa, zemljopisnih značajki ili drugih čimbenika.

40. Poduzeće je dužno razmotriti kako na njega utječu njegove **ovisnosti** o dostupnosti prirodnih, ljudskih i socijalnih resursa po odgovarajućim cijenama i primjerene kvalitete, neovisno o njegovim mogućim **učincima** na te resurse.
41. Smatra se da su glavni **učinci, rizici i prilike** poduzeća isti kao i značajni učinci, rizici i prilike utvrđeni u skladu s načelom **dvostruke značajnosti**, stoga ono o njima izvještava u svojoj **izjavi o održivosti**.
42. Poduzeće primjenjuje kriterije utvrđene u odjeljcima 3.4. i 3.5. ovog standarda i odgovarajuće kvantitativne i/ili kvalitativne pragove. Odgovarajući pragovi potrebni su kako bi se utvrdilo koje je **učinke, rizike i prilike** poduzeće utvrdilo i ocijenilo značajnima te kako bi se utvrdilo koji su **čimbenici održivosti** značajni za potrebe izvještavanja. U nekim postojećim standardima i okvirima koristi se izraz „najznačajniji učinci” u smislu praga koji se koristi za utvrđivanje učinaka koji su u ESRS-u opisani kao „značajni učinci”.

3.4 Značajnost učinaka

43. **Pitanje održivosti** značajno je iz perspektive učinaka ako se odnosi na stvarne ili potencijalne pozitivne ili negativne značajne **učinke** poduzeća na ljude ili okoliš u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju. Obuhvaćeni su oni učinci koji su povezani s poslovanjem i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda i usluga te njegovih poslovnih odnosa. **Poslovni odnosi** uključuju one u višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** poduzeća i nisu ograničeni na izravne ugovorne odnose.
44. U tom kontekstu učinci na ljude ili okoliš uključuju učinke povezane s okolišnim, socijalnim i upravljačkim pitanjima.
45. Procjena **značajnosti** negativnog učinka temelji se na postupku dužne pažnje utvrđenom u međunarodnim instrumentima, odnosno UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima i Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća. Kad je riječ o stvarnim negativnim učincima, značajnost se temelji na ozbiljnosti učinka, a kad je riječ o potencijalnim negativnim učincima, temelji se na ozbiljnosti i vjerojatnosti učinka. Ozbiljnost se temelji na sljedećim čimbenicima:
- (a) razmjeru;
 - (b) opsegu te
 - (c) nepopravljivosti učinka.

Kad je riječ o mogućem negativnom učinku na ljudska prava, ozbiljnost učinka ima prednost pred vjerojatnošću.

46. Kad je riječ o pozitivnim učincima, **značajnost** se temelji na:
- (a) razmjeru i opsegu učinka kad je riječ o stvarnim učincima te
 - (b) razmjeru, opsegu i vjerojatnosti učinka kad je riječ o potencijalnim učincima.

3.5 Financijska značajnost

47. Opseg **financijske značajnosti** za izvještavanje o održivosti širi je od opsega značajnosti koji se primjenjuje u postupku utvrđivanja informacija koje bi trebalo uključiti u financijske izvještaje poduzeća.
48. Procjena **financijske značajnosti** odgovara utvrđivanju informacija koje se smatraju značajnima za primarne korisnike financijskih izvještaja opće namjene pri donošenju odluka o osiguravanju resursa za subjekt. Konkretno, informacije se smatraju značajnima za primarne korisnike financijskih izvještaja opće namjene ako bi se moglo opravdano očekivati da će izostavljanje, pogrešno navođenje ili prikrivanje tih informacija utjecati na odluke koje ti korisnici donose na temelju **izjave poduzeća o održivosti**.

49. Čimbenik održivosti značajan je iz financijske perspektive ako izaziva ili ako bi se moglo opravdano očekivati da će uzrokovati značajne **financijske posljedice** za poduzeće. To je slučaj kad čimbenik održivosti stvara ili može stvoriti **rizike** ili **prilike** koji značajno utječu ili bi se moglo opravdano očekivati da će značajno utjecati na razvoj, financijski položaj, financijske rezultate, novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Rizici i prilike mogu proizlaziti iz prošlih ili budućih događaja. **Financijska značajnost** čimbenika održivosti nije ograničena na čimbenike koji su pod kontrolom poduzeća, već uključuje informacije o značajnim **rizicima** i **prilikama** koji se mogu pripisati **poslovnim odnosima** izvan opsega konsolidacije koji se primjenjuje pri sastavljanju financijskih izvještaja.
50. **Ovisnosti** o prirodnim, ljudskim i socijalnim resursima mogu biti izvor financijskih **rizika** ili **prilika**. Ovisnosti mogu uzrokovati posljedice na dva moguća načina:
- (a) utjecanjem na sposobnost poduzeća da nastavi koristiti ili pribavljati resurse koji su mu potrebni za poslovne procese te na kvalitetu i određivanje cijena tih resursa te
 - (b) utjecanjem na sposobnost poduzeća da se pod prihvatljivim uvjetima osloni na odnose koji su mu potrebni u njegovim poslovnim procesima.
51. **Značajnost rizika i prilika** procjenjuje se na temelju kombinacije vjerojatnosti nastanka i potencijalnog razmjera **financijskih posljedica**.
- 3.6 **Značajni učinci ili rizici koji proizlaze iz mjera za čimbenike održivosti**
52. Postupak procjene **značajnosti** koji poduzeće provodi može uzrokovati situacije u kojima bi njegove **mjere** za uklanjanje određenih **učinaka** ili **rizika** odnosno za iskorištavanje određenih **prilika** u pogledu čimbenika održivosti mogle imati značajne negativne učinke ili uzrokovati značajne rizike povezane s drugim **čimbenikom održivosti** ili s više takvih čimbenika. Na primjer:
- (a) akcijski plan za dekarbonizaciju proizvodnje koji uključuje prestanak proizvodnje određenih proizvoda mogao bi imati značajne negativne učinke na **radnu snagu** poduzeća i dovesti do značajnih rizika zbog otpremnina ili
 - (b) akcijski plan **dobavljača** za automobilsku industriju koji će se fokusirati na isporuku električnih vozila mogao bi uzrokovati neupotrebljivost imovine za proizvodnju dijelova za konvencionalna vozila.
53. U takvim situacijama poduzeće:
- (a) objavljuje postojanje značajnih negativnih učinaka ili značajnih rizika zajedno s **mjerama** koje ih uzrokuju, uz upućivanje na temu na koju se ti učinci ili rizici odnose i
 - (b) opisuje na koji su način značajni negativni učinci ili značajni rizici obuhvaćeni temom na koju se odnose.
- 3.7 **Razina raščlambe**
54. Ako je to potrebno za pravilno razumijevanje njegovih značajnih **učinaka, rizika i prilika**, poduzeće dostavlja informacije raščlanjujuće:
- (a) po zemljama, ako među zemljama postoje znatne razlike u značajnim učincima, rizicima i prilikama i ako bi se iskazivanjem informacija na višoj razini objedinjavanja prikrile značajne informacije o učincima, rizicima ili prilikama, ili
 - (b) po važnim **lokacijama** ili važnoj imovini, ako značajni učinci, rizici i prilike uvelike ovise o određenoj lokaciji ili imovini.
55. Pri utvrđivanju odgovarajuće razine raščlambe za potrebe izvještavanja poduzeće uzima u obzir raščlambu koju je primijenilo u svojoj procjeni značajnosti. Ovisno o specifičnim činjenicama i okolnostima poduzeća, možda će biti potrebna raščlamba po društvima kćerima.

56. Ako se objedinjuju podaci s različitih razina ili više lokacija unutar jedne razine, poduzeće osigurava da se tim objedinjavanjem ne prikrivaju specifičnost i kontekst potrebni za tumačenje informacija. Poduzeće ne smije objedinjavati značajne stavke različite prirode.
57. Kad informacije iskazuje raščlanjene po sektorima, poduzeće je dužno usvojiti sektorsku klasifikaciju u skladu s ESRS-om koja će biti utvrđena u delegiranom aktu koji će Komisija donijeti u skladu s člankom 29.b stavkom 1. trećim podstavkom točkom ii. Direktive 2013/34/EU. Ako se u okviru tematskog ili sektorskog ESRS-a zahtijeva da se pri izradi određene informacije primijeni određena razina raščlambe, prednost ima zahtjev iz tematskog ili sektorskog ESRS-a.

4. Dužna pažnja

58. Ishod postupka dužne pažnje u pogledu održivosti poduzeća (u međunarodnim instrumentima navedenima u nastavku naziva se „dužna pažnja”) temelj je za procjenu njegovih značajnih **učinaka**, **rizika** i **prilika**. U ESRS-u se ne nameću provedbeni zahtjevi u odnosu na dužnu pažnju, ne proširuje se niti mijenja uloga administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela poduzeća u smislu provedbe postupka dužne pažnje.
59. Dužna pažnja je postupak kojim poduzeća utvrđuju, sprečavaju, ublažavaju i opisuju način na koji obrađuju stvarne i potencijalne negativne **učinke** njihova poslovanja na okoliš i ljude. Obuhvaćeni su negativni učinci koji se odnose na poslovanje i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa. Dužna pažnja stalna je praksa koja odgovara na promjene i može uzrokovati promjene u kontekstu strategije poduzeća, njegova poslovnog modela te njegovih aktivnosti, poslovnih odnosa, poslovanja, nabave i prodaje. Taj je proces opisan u međunarodnim instrumentima, odnosno UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima i Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća.
60. Tim se međunarodnim instrumentima utvrđuje niz koraka u postupku dužne pažnje, uključujući utvrđivanje i procjenu negativnih učinaka koji su izravno povezani s poslovanjem i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa. Ako poduzeće ne može odjednom ublažiti sve učinke, postupkom dužne pažnje mjere se prioritiziraju na temelju ozbiljnosti i vjerojatnosti tih učinaka. Procjena značajnih učinaka temelji se na tom aspektu postupka dužne pažnje (vidjeti odjeljak 3.4. ovog standarda). Utvrđivanje značajnih učinaka pomaže i pri utvrđivanju značajnih **rizika** i **prilika** koji se odnose na održivost, koji su često posljedica takvih učinaka.
61. Ključni elementi dužne pažnje izravno se odražavaju u zahtjevima za objavljivanje utvrđenima u ESRS-u 2 i u tematskom ESRS-u, kako je prikazano u nastavku:
- (a) uključivanje postupka dužne pažnje u upravljanje, strategiju i poslovni model ⁽³⁾. To je obuhvaćeno sljedećim točkama:
- ESRS 2 GOV-2: *Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti koje ta tijela razmatraju;*
 - ESRS 2 GOV-3: *Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja;* te
 - ESRS 2 SBM-3: *Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom.*

⁽³⁾ UN-ovo vodeće načelo br. 16 i njegov komentar; i UN-ov Vodič za tumačenje, pitanja 21. i 25. te Smjernice OECD-a, poglavlje II. o općim politikama (točka A.10.) i poglavlje IV. o ljudskim pravima (točka 4.; i točka 44. komentara); te Smjernice OECD-a o dužnoj pažnji, odjeljak II. (1.1. i 1.2.) i Prilog, pitanja 14. i 15.

(b) suradnja s pogođenim **dionicima** ⁽⁴⁾. To je obuhvaćeno sljedećim točkama:

- i. ESRS 2 GOV-2;
- ii. ESRS 2 SBM-2: *Interesi i stajališta dionika*;
- iii. ESRS 2 IRO-1;
- iv. ESRS 2 MDR-P te
- v. tematski ESRS: odražava različite faze i svrhe suradnje s dionicima u postupku dužne pažnje.

(c) utvrđivanje i procjena negativnih učinaka na ljude i okoliš ⁽⁵⁾. To je obuhvaćeno sljedećim točkama:

- i. ESRS 2 IRO-1 (uključujući zahtjeve za primjenu povezane sa specifičnim čimbenicima održivosti u relevantnom ESRS-u); te
- ii. ESRS 2 SBM-3;

(d) poduzimanje mjera za ublažavanje negativnih učinaka na ljude i okoliš ⁽⁶⁾. To je obuhvaćeno sljedećim točkama:

- i. ESRS 2 MDR-A te
- ii. Tematski ESRS: odražava niz **mjera**, uključujući **tranzicijske planove** za ublažavanje učinaka.

(e) praćenje učinkovitosti tih nastojanja ⁽⁷⁾. To je obuhvaćeno sljedećim točkama:

- i. ESRS 2 MDR-M;
- ii. ESRS 2 MDR-T te
- iii. Tematski ESRS: u pogledu **pokazatelja i ciljnih vrijednosti**.

5. Lanac vrijednosti

5.1 Izvještajno poduzeće i lanac vrijednosti

62. **Izjava o održivosti** odnosi se na isto izvještajno poduzeće koje podnosi i financijske izvještaje. Na primjer, ako je izvještajno poduzeće matično društvo koje je dužno sastavljati konsolidirane financijske izvještaje, izjava o održivosti će biti za grupu. Taj se zahtjev ne primjenjuje ako izvještajno poduzeće nije dužno sastavljati financijske izvještaje ili ako sastavlja konsolidirane izvještaje o održivosti u skladu s člankom 48. i Direktive 2013/34/EU.

63. Informacije o izvještajnom poduzeću koje se dostavljaju u **izjavi o održivosti** trebaju se proširiti tako da uključuju informacije o značajnim **učincima, rizicima i prilikama** koje su povezane s poduzećem na temelju njegovih izravnih i neizravnih **poslovnih odnosa** na višim i/ili nižim razinama **lanca vrijednosti** („informacije o lancu vrijednosti”). Pri proširivanju informacija o izvještajnom poduzeću, poduzeće uključuje značajne učinke, rizike i prilike povezane s višim i nižim razinama njegova lanca vrijednosti:

(a) praćenjem ishoda postupka dužne pažnje i njegove procjene **značajnosti** te

⁽⁴⁾ UN-ovo vodeće načelo br. 18 i njegov komentar, UN-ovo vodeće načelo br. 20, komentari UN-ovih vodećih načela br. 21 i 29 te UN-ovo vodeće načelo br. 31(h) i njegov komentar; i UN-ov Vodiču za tumačenje, pitanja 30., 33., 42. i 76. te Smjernice OECD-a, poglavlje II. o općim politikama (točka A.14 i točka 25. komentara); te Smjernice OECD-a o dužnoj pažnji, odjeljak II. (2.1.c, 2.3. 2.4.a, 3.1.b i 3.1.f) te pitanja od 8. do 11. u Prilogu.

⁽⁵⁾ UN-ova vodeća načela br. 17, 18 i 24 i njihovi komentari te komentar na UN-ovo vodeće načelo br. 29; i UN-ov Vodiču za tumačenje, pitanja 9., 12., 13., 27., 28., 36.–42. i 85.–89. i Smjernice OECD-a, poglavlje II. o općim politikama (točke A.10 i A.11 i točka 14. komentara) te poglavlje IV. o ljudskim pravima (točke 1. i 2. te točke 41.–43. komentara) i Smjernice OECD-a o dužnoj pažnji, odjeljak II. (2.1.–2.4.) te pitanja 3.–5. i 19.–31. u Prilogu.

⁽⁶⁾ UN-ova vodeća načela br. 19, 22 i 23 i njihovi komentari; i Smjernice UN-a za tumačenje, pitanja 11., 32., 46., 47., 64.–68., 82. i 83. i Smjernice OECD-a, poglavlje II. o općim politikama (točka A.12. i točke 18.–22. komentara) i poglavlje IV. o ljudskim pravima (točke 3., 42. i 43. komentara); te Smjernice OECD-a o dužnoj pažnji, odjeljak II. (3.1. i 3.2.) i pitanja 32.–40. u Prilogu.

⁽⁷⁾ UN-ova vodeća načela br. 20 i 31(g) i njihovi komentari; i UN-ov Vodič za tumačenje, pitanja 49.–53. i 80. i Smjernice OECD-a o dužnoj pažnji, odjeljak II. (4.1. i 5.1.) te pitanja 41.–47. u Prilogu.

(b) u skladu sa svim posebnim zahtjevima koji se odnose na lanac vrijednosti u drugom ESRS-u.

64. U točki 63. nisu propisane informacije o svakom **pojedinom sudioniku u lancu vrijednosti**, nego samo uključivanje značajnih informacija o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**. Različiti **čimbenici održivosti** mogu biti značajni u odnosu na različite dijelove viših i nižih razina lanca vrijednosti poduzeća. Informacije se proširuju na informacije o lancu vrijednosti samo u odnosu na dijelove lanca vrijednosti za koje je čimbenik značajan.
65. Poduzeće uključuje značajne informacije o **lancu vrijednosti** ako je to potrebno kako bi se:
- (a) korisnicima **izjava o održivosti** omogućilo da razumiju značajne **učinke, rizike i prilike** poduzeća i/ili
- (b) izradio skup informacija koje odgovaraju kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti Dodatak B ovom standardu).
66. Pri utvrđivanju razine u okviru svojeg poslovanja te na višim i nižim razinama lanca vrijednosti na kojoj se pojavljuje značajan čimbenik održivosti, poduzeće koristi svoju procjenu **učinaka, rizika i prilika** u skladu s načelom **dvostruke značajnosti** (vidjeti poglavlje 3. ovog standarda).
67. Ako su povezana društva ili zajednički pothvati, koji se uključuju u obračun prema metodi udjela ili se proporcionalno konsolidiraju u financijskim izvještajima, dio lanca vrijednosti poduzeća, kao što su npr. dobavljači, poduzeće uključuje informacije o tim povezanim društvima ili zajedničkim pothvatima, u skladu s točkom 63. i u skladu s pristupom koji se primjenjuje na druge **poslovne odnose** u lancu vrijednosti. U tom slučaju, pri utvrđivanju **pokazatelja** učinka podaci povezanog društva ili zajedničkog pothvata nisu ograničeni na udio u vlasničkom kapitalu, nego se uzimaju u obzir na temelju učinaka koji su izravno povezani s proizvodima i uslugama poduzeća u okviru njegovih poslovnih odnosa.

5.2 Procjena na temelju prosjeka sektora i zamjenskih vrijednosti

68. Sposobnost poduzeća da pribavi potrebne informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** može ovisiti o raznim čimbenicima, kao što su ugovorni aranžmani poduzeća, razina kontrole poduzeća nad poslovanjem izvan opsega konsolidacije i njegova kupovna moć. Ako poduzeće ne može kontrolirati aktivnosti u višim i/ili nižim razinama svojeg lanca vrijednosti i svoje poslovne odnose, pribavljanje informacija o lancu vrijednosti može biti veći izazov.
69. U nekim okolnostima poduzeće ne može prikupiti informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** u skladu s točkom 63. ni nakon što se u razumnoj mjeri potrudilo da to učini. U tim okolnostima poduzeće procjenjuje informacije o višim i nižim razinama svojeg lanca vrijednosti koje treba dostaviti koristeći sve razumne i pouzdane informacije, kao što su prosječni sektorski podaci i druge zamjenske vrijednosti.
70. Pribavljanje informacija o **lancu vrijednosti** moglo bi biti izazov i MSP-ovima i drugim subjektima u višim i/ili nižim razinama lanca vrijednosti koji nisu obuhvaćeni izvještavanjem o održivosti propisanim člancima 19.a i 29.a Direktive 2013/34/EU (vidjeti ESRS 2 BP-2 *Objave u posebnim okolnostima*).
71. S obzirom na **politike, mjere i ciljne vrijednosti**, izvještaji poduzeća uključuju informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** u mjeri u kojoj te politike, mjere i ciljne vrijednosti uključuju **sudionike u lancu vrijednosti**. Kad je riječ o **pokazateljima**, u mnogim slučajevima, osobito o pitanjima okoliša za koja su dostupne zamjenske vrijednosti, poduzeće može ispuniti zahtjeve za izvještavanje bez prikupljanja podataka od subjekata u višim i nižim razinama svojeg lanca vrijednosti, na primjer, pri izračunu svojih emisija stakleničkih plinova iz opsega 3.

72. Uključivanje procjena na temelju prosječnih sektorskih podataka ili drugih zamjenskih vrijednosti ne smije dovesti do informacija koje ne odgovaraju kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti poglavlje 2. i odjeljak 7.2. *Izvori procjene i neizvjesnost ishoda* ovog standarda).

6. Razdoblja

6.1 Izvještajno razdoblje

73. Izvještajno razdoblje za potrebe **izjave o održivosti** poduzeća mora biti usklađeno s razdobljem na koje se odnose njegovi financijski izvještaji.

6.2 Povezivanje prošlosti, sadašnjosti i budućnosti

74. U svojoj **izjavi o održivosti** poduzeće prema potrebi na odgovarajući način povezuje informacije o prošlim i o budućim događajima kako bi se omogućilo jasno razumijevanje povezanosti informacija o prošlosti i budućnosti.

6.3 Izvještavanje o napretku u odnosu na referentnu godinu

75. Referentna godina je povijesni referentni datum ili razdoblje za koje su dostupne informacije, s kojim se tijekom vremena mogu uspoređivati naknadne informacije.

76. Poduzeće pri izvještavanju o kretanjima i napretku prema cilju iskazuje usporedne informacije u odnosu na referentnu godinu za iznose iskazane u tekućem razdoblju, osim ako je u odgovarajućem zahtjevu za objavljivanje već utvrđeno kako se izvještava o napretku. Ako su relevantne, poduzeće može uključiti i povijesne informacije o ostvarenim ključnim etapama između referentne godine i izvještajnog razdoblja.

6.4 Definicija kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog za potrebe izvještavanja

77. Pri sastavljanju **izjave o održivosti** poduzeće od završetka izvještajnog razdoblja primjenjuje sljedeće vremenske intervale:

- (a) kratkoročno razdoblje: razdoblje koje je poduzeće primijenilo kao izvještajno razdoblje u svojim financijskim izvještajima;
- (b) srednjoročno razdoblje: do pet godina od završetka kratkoročnog izvještajnog razdoblja iz točke (a) i
- (c) dugoročno razdoblje: dulje od pet godina.

78. Poduzeće primjenjuje dodatnu raščlambu za dugoročno razdoblje ako se **učinci** ili **mjere** očekuju u razdoblju duljem od pet godina ako se korisnicima **izjava o održivosti** trebaju pružiti relevantne informacije.

79. Ako su za određene stavke objave u drugom ESRS-u potrebne drukčije definicije srednjoročnih ili dugoročnih razdoblja, prevladavaju definicije iz tog ESRS-a.

80. U određenim okolnostima primjena srednjoročnih ili dugoročnih razdoblja kako je definirano u točki 77. rezultira informacijama koje nisu relevantne jer poduzeće upotrebljava drukčiju definiciju za i. svoje postupke utvrđivanja značajnih **učinaka**, **rizika** i **prilika** te upravljanje njima ili ii. za utvrđivanje svojih **mjera** i **ciljnih vrijednosti**. Te okolnosti mogu biti posljedica značajki koje su specifične za sektor, kao što su novčani tok i poslovni ciklusi, očekivano trajanje kapitalnih ulaganja, razdoblja u kojima korisnici **izjava o održivosti** provode svoje procjene ili razdoblja planiranja koja se u sektoru poduzeća obično primjenjuju pri donošenju odluka. U tim okolnostima poduzeće može usvojiti drukčiju definiciju srednjoročnih i/ili dugoročnih razdoblja (vidjeti točku 9. ESRS-a 2 BP-2).

81. Upućivanja na „kratkoročno“, „srednjoročno“ i „dugoročno“ u ESRS-u odnose se na razdoblje koje je poduzeće utvrdilo u skladu s odredbama točaka od 77. do 80.

7. Sastavljanje i iskazivanje informacija o održivosti

82. U ovom se poglavlju navode opći zahtjevi koji se primjenjuju pri sastavljanju i iskazivanju informacija o održivosti.

7.1 Iskazivanje usporednih informacija

83. Poduzeće objavljuje usporedne informacije u odnosu na prethodno razdoblje za sve kvantitativne **pokazatelje** i novčane iznose objavljene u tekućem razdoblju. Ako je relevantno za razumijevanje **izjave o održivosti** u tekućem razdoblju, poduzeće objavljuje i usporedne informacije za tekstualne objave.

84. Ako iskaže usporedne informacije koje se razlikuju od informacija iskazanih u prethodnom razdoblju, poduzeće objavljuje:

- (a) razliku između iznosa koji je iskazan u prethodnom razdoblju i revidiranog usporednog iznosa te
- (b) razloge za reviziju iznosa.

85. Ponekad se usporedne informacije za najmanje jedno od prethodnih razdoblja ne mogu prilagoditi za potrebe usporedivosti s aktualnim razdobljem. Na primjer, podaci iz prethodnih razdoblja možda nisu prikupljeni na način koji omogućuje retroaktivnu primjenu novoutvrđenog pokazatelja ili ciljne vrijednosti ili retroaktivno prepravljanje radi ispravljanja pogreške iz prethodnog razdoblja, što može onemogućiti ponovno generiranje informacija (vidjeti ESRS 2 BP-2). Ako prilagođavanje usporednih informacija za najmanje jedno od prethodnih razdoblja nije izvedivo, poduzeće objavljuje tu činjenicu.

86. Ako se u ESRS-u poduzeću nalaže da za određeni pokazatelj ili podatak prikaže više usporednih razdoblja, prednost imaju zahtjevi iz tog ESRS-a.

7.2 Izvori procjene i neizvjesnost ishoda

87. Ako se kvantitativni **pokazatelji** i novčani iznosi, uključujući informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** (vidjeti poglavlje 5. ovog standarda), ne mogu izravno izmjeriti, nego se mogu samo procijeniti, mjerenje postaje neizvjesno.

88. Poduzeće objavljuje informacije koje korisnicima omogućuju uvid u najbitnije neizvjesnosti koje utječu na kvantitativne pokazatelje i novčane iznose objavljene u njegovoj izjavi o održivosti.

89. Primjena razumnih pretpostavki i procjena, uključujući analizu **scenarija** ili osjetljivosti, ključan je dio utvrđivanja informacija o održivosti i ne umanjuje njihovu korisnost, pod uvjetom da su pretpostavke i procjene točno opisane i objašnjene. Čak ni visoka razina nesigurnosti u pogledu mjerenja ne bi nužno onemogućila da se takvom pretpostavkom ili procjenom osiguraju korisne informacije ili ispune kvalitativna obilježja informacija (vidjeti Dodatak B ovom standardu).

90. Podaci i pretpostavke korišteni pri sastavljanju izjave o održivosti moraju biti što više usklađeni s odgovarajućim financijskim podacima i pretpostavkama u financijskim izvještajima poduzeća.

91. U nekim ESRS-ima zahtijeva se objavljivanje informacija kao što su objašnjenja koja se odnose na moguće buduće događaje s neizvjesnim ishodima. Pri procjeni jesu li informacije o takvim mogućim budućim događajima značajne, poduzeće upućuje na kriterije iz poglavlja 3. ovog standarda i uzima u obzir:

- (a) potencijalne **financijske posljedice** događaja (mogući ishod);
- (b) ozbiljnost i vjerojatnost učinaka na ljude ili okoliš koji proizlaze iz mogućih događaja, uzimajući u obzir čimbenike ozbiljnosti navedene u točki 45. te
- (c) puni raspon mogućih ishoda i vjerojatnost mogućih ishoda unutar tog raspona.

92. Pri procjeni mogućih ishoda poduzeće uzima u obzir sve relevantne činjenice i okolnosti, uključujući informacije o ishodima male vjerojatnosti i velikog učinka, koji bi, kad se objedine, mogli postati značajni. Na primjer, na poduzeće bi moglo utjecati nekoliko učinaka ili rizika, od kojih bi svaki mogao uzrokovati istu vrstu poremećaja, kao što su poremećaji **lanca opskrbe** poduzeća. Informacije o pojedinačnom izvoru rizika možda nisu značajne ako postoji vrlo mala vjerojatnost da dođe do poremećaja iz tog izvora. Međutim, informacije o ukupnom riziku od poremećaja u **lancu opskrbe** iz svih izvora mogu biti značajne (vidjeti ESRS 2 BP-2).

7.3 *Ažuriranje objava o događajima nakon završetka izvještajnog razdoblja*

93. U nekim slučajevima poduzeće može dobiti informacije nakon završetka izvještajnog razdoblja, ali prije nego što je izvješće posloводства odobreno za izdavanje. Ako takve informacije pružaju dokaze o uvjetima na kraju razdoblja ili uvid u te uvjete, poduzeće ih uzima u obzir i, prema potrebi, ažurira procjene i objave podataka o održivosti u svjetlu tih novih informacija.
94. Ako takve informacije pružaju dokaze o značajnim transakcijama ili uvid u te transakcije, osim događaja i uvjeta na kraju izvještajnog razdoblja, poduzeće prema potrebi dostavlja tekstualne informacije o postojanju, prirodi i mogućim posljedicama tih događaja nakon završetka godine.

7.4 *Promjene u sastavljanju ili iskazivanju informacija o održivosti*

95. Definicija i izračun **pokazatelja**, uključujući pokazatelje koji se upotrebljavaju za utvrđivanje i praćenje **ciljnih vrijednosti** moraju biti dosljedni tijekom vremena. Poduzeće je dužno objaviti ponovno utvrđene usporedne vrijednosti, osim ako to nije moguće iz praktičnih razloga (vidjeti ESRS 2 BP-2), ako je:
- (a) ponovno definiralo ili zamijenilo neki pokazatelj ili ciljnu vrijednost;
 - (b) utvrdilo nove informacije o procijenjenim vrijednostima objavljenima u prethodnom razdoblju i ako te nove informacije pružaju dokaze o okolnostima koje su u tom razdoblju postojale.

7.5 *Izvjštavanje o pogreškama iz prethodnih razdoblja*

96. Poduzeće je dužno ispraviti značajne pogreške iz prethodnog razdoblja i ponovno iskazati usporedne iznose za objavljena prethodna razdoblja, osim ako to nije moguće iz praktičnih razloga. Taj se zahtjev ne odnosi na izvještajna razdoblja prije prve godine u kojoj poduzeće primjenjuje ESRS.
97. Pogreške iz prethodnog razdoblja odnose se na izostavljanja i pogrešna prikazivanja u **izjavi o održivosti** poduzeća za najmanje jedno od prethodnih razdoblja. Takve pogreške proizlaze iz nekorištenja ili zloupotrebe pouzdanih informacija:
- (a) koje su bile dostupne kad je izvješće posloводства koje uključuje izjavu o održivosti za ta razdoblja bilo odobreno za izdavanje te
 - (b) za koje se može opravdano očekivati da su dobivene i uzete u obzir pri izradi objave informacija o održivosti uključenih u te izvještaje.
98. Takve pogreške uključuju: posljedice matematičkih pogrešaka, pogrešnu primjenu definicija **pokazatelja** i **ciljnih vrijednosti**, previde ili pogrešna tumačenja činjenica te prijevaru.
99. Moguće pogreške u tekućem razdoblju koje su otkrivene u tom razdoblju ispravljaju se prije nego što se odobri izdavanje izvješća posloводства. Međutim, značajne pogreške ponekad se otkrivaju tek u sljedećem razdoblju.
100. Ako se učinak pogreške na sva prikazana prethodna razdoblja ne može utvrditi, poduzeće ponovno navodi usporedne informacije kako bi ispravilo pogrešku od najranijeg mogućeg datuma. Pri ispravljanju objava za prethodno razdoblje poduzeće ne smije primjenjivati retrospekciju pri stvaranju pretpostavki o tome što bi posloводство učinilo u prethodnom razdoblju niti pri procjenjivanju iznosa koji bi bili objavljeni u prethodnom razdoblju. Taj se zahtjev primjenjuje na ispravljanje objava koje se odnose na prošlost te onih koje se odnose na budućnost.

101. Ispravci pogrešaka razlikuju se od izmjena procjena. Moguće je da će procjene trebati revidirati kad se dobiju dodatne informacije (vidjeti ESRS 2 BP-2).

7.6 **Konsolidirano izvještavanje i supsidijarno izuzeće**

102. Ako izvješćuje na konsolidiranoj razini, poduzeće provodi svoju procjenu značajnih **učinaka, rizika i prilika** za cijelu konsolidiranu grupu, bez obzira na njezinu pravnu strukturu. Osigurava da su sva društva kćeri obuhvaćena na način kojim se omogućuje nepristrano utvrđivanje značajnih učinaka, rizika i prilika. Kriteriji i pragovi za procjenu značajnosti učinka, rizika ili prilika utvrđuju se na temelju poglavlja 3. ovog standarda.
103. Ako utvrdi znatne razlike između značajnih **učinaka, rizika** ili **prilika** na razini grupe i značajnih učinaka, rizika ili prilika najmanje jednog od svojih društava kćeri, poduzeće prema potrebi dostavlja odgovarajući opis učinaka, rizika i prilika predmetnih društava kćeri.
104. Kad procjenjuje jesu li razlike između značajnih **učinaka, rizika** ili **prilika** na razini grupe i značajnih učinaka, rizika ili prilika najmanje jednog od njegovih društava kćeri znatne, poduzeće može uzeti u obzir različite okolnosti, na primjer posluju li društva kćeri u sektoru koji je različit od ostatka grupe, ili okolnosti navedene u odjeljku 3.7. *Razina raščlambe.*

7.7 **Klasificirane i osjetljive informacije, informacije o intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija**

105. Poduzeće nije dužno otkrivati **klasificirane informacije** ili **osjetljive informacije**, čak i ako se te informacije smatraju značajnima.
106. Pri objavljivanju informacija o svojoj **strategiji, planovima i mjerama**, ako je određena informacija koja odgovara intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija relevantna za ispunjavanje cilja zahtjeva za objavljivanje, poduzeće može unatoč tome izostaviti tu konkretnu informaciju:
- (a) ako je ta informacija tajna u smislu da nije, kao cjelina ili u točnoj određenoj konfiguraciji i kombinaciji svojih sastavnih dijelova, opće poznata ili lako dostupna osobama u krugovima koji se uobičajeno bave predmetnom vrstom informacija;
 - (b) ako ta informacija ima komercijalnu vrijednost zbog toga što je tajna te
 - (c) ako je poduzeće poduzelo razumne mjere kako bi zaštitilo tajnost te informacije.
107. Ako poduzeće izostavi **klasificirane informacije** ili **osjetljive informacije** ili određenu informaciju o intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija jer ispunjava kriterije utvrđene u prethodnoj točki, dužno je udovoljiti predmetnom zahtjevu za objavljivanje objavljivanjem svih ostalih potrebnih informacija.
108. Poduzeće poduzima sve razumne korake kako bi osiguralo da se, osim izostavljanja **klasificiranih informacija, osjetljivih informacija** ili određenih informacija o intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija, ne umanjuje ukupna važnost predmetne objave.

7.8 **Izvještavanje o prilikama**

109. Kad je riječ o izvještavanju o **prilikama**, objava bi se trebala sastojati od opisnih informacija koje čitatelju omogućuju razumijevanje prilike za poduzeće ili cijeli sektor. Pri izvještavanju o prilikama poduzeće uzima u obzir **značajnost** informacija koje se objavljuju. U tom kontekstu, među ostalim čimbenicima poduzeće razmatra:
- (a) je li riječ o prilici koja je aktualna i uključena u njegovu opću strategiju, za razliku od općenite prilike za poduzeće ili sektor te

- (b) je li primjereno uključiti kvantitativne mjere **očekivanih financijskih posljedica**, uzimajući u obzir broj pretpostavki koje bi za to mogle biti potrebne i posljedičnu neizvjesnost.

8. Struktura izjave o održivosti

110. U ovom se poglavlju navodi osnova za iskazivanje informacija o **čimbenicima održivosti** koje se sastavljaju u skladu s člancima 19.a i 29.a Direktive 2013/34/EU i ESRS-om (tj. **izjavom o održivosti**) u okviru izvješća posloводства poduzeća. Te se informacije iskazuju u posebnom odjeljku izvješća posloводства koje sačinjava izjavu o održivosti. Dodatak F *Primjer strukture izjave o održivosti u skladu s ESRS-om* iz ovog standarda daje ilustrativan primjer izjave o održivosti strukturirane u skladu sa zahtjevima iz ovog poglavlja.

8.1. Opći zahtjev za prikaz

111. Informacije o održivosti iskazuju se:

- (a) na način kojim se omogućuje razlikovanje između informacija koje su potrebne za objave iz ESRS-a i drugih informacija uključenih u izvješće posloводства te
- (b) u okviru strukture koja olakšava pristup **izjavi o održivosti** i njihovo razumijevanje, u ljudima čitljivom formatu i u strojno čitljivom formatu.

8.2. Sadržaj i struktura izjave o održivosti

112. Osim mogućnosti uključivanja informacija upućivanjem u skladu s odjeljkom 9.1. *Uključivanje upućivanjem* ovog standarda, poduzeće u posebnom odjeljku izvješća posloводства izvještava o svim primjenjivim objavama u skladu s ESRS-om i poglavljem 1. ovog standarda.
113. Poduzeće u **izjavi o održivosti** uključuje objave u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ^(*) i delegiranih uredbi Komisije u kojima su utvrđeni sadržaj i druga obilježja tih objava. Poduzeće mora osigurati da se te objave u izjavi o održivosti mogu zasebno utvrditi. Objave koje se odnose na svaki od okolišnih ciljeva definiranih u Uredbi o taksonomiji prikazuju se zajedno u jasno utvrđenom dijelu odjeljka koji se odnosi na okoliš izjave o održivosti. Na te se objave ne primjenjuju odredbe ESRS-a, uz iznimku ove točke i prve rečenice točke 115. ovog standarda.
114. Ako poduzeće u svoju **izjavu o održivosti** uključi dodatne objave koje proizlaze iz i. drugih propisa kojima se poduzeću nalaže da objavi informacije o održivosti ili ii. općeprihvaćenih standarda i okvira za izvještavanje o održivosti, uključujući neobvezne smjernice i smjernice specifične za pojedini sektor, koje objavljuju druga tijela za određivanje standarda (kao što su tehnički materijali koje izdaje Međunarodni odbor za standarde održivosti ili Globalna inicijativa za izvještavanje), te objave moraju:
- (a) biti jasno utvrđene s odgovarajućim upućivanjem na povezane propise, standard ili okvir (vidjeti ESRS 2 BP-2, točka 15.);
 - (b) ispunjavati zahtjeve za kvalitativna obilježja informacija navedenih u poglavlju 2. i Dodatku B ovom standardu.
115. Poduzeće svoju **izjavu o održivosti** organizira u četiri dijela, sljedećim redoslijedom: opće informacije, informacije o okolišu (uključujući objave u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2020/852), informacije o socijalnim pitanjima i informacije o upravljanju. U skladu s odredbom iz odjeljka 3.6. *Značajni učinci ili rizici koji proizlaze iz mjera za čimbenike održivosti* ovog standarda, ako informacije navedene u jednom dijelu sadržavaju informacije o kojima se izvještava u drugom dijelu, poduzeće može u jednom dijelu upućivati na informacije iskazane u drugom dijelu, i tako izbjeći udvostručavanje. Poduzeće može primijeniti detaljnu strukturu prikazanu u Dodatku F ovom standardu.

^(*) Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

116. Objave u skladu s ESRS-om specifičnim za pojedini sektor grupiraju se prema području izvještavanja i, ako je primjenjivo, prema temi povezanoj s održivošću. Prikazuju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 i odgovarajućim tematskim ESRS-om
117. Ako poduzeće sastavlja značajne objave specifične za subjekt u skladu s točkom 11., o tim objavama izvještava zajedno s najrelevantnijim nespecijaliziranim objavama i objavama koje su specifične za pojedini sektor.

9. **Veze s drugim dijelovima korporativnog izvještavanja i povezanim informacijama**

118. Poduzeće objavljuje informacije koje će korisnicima njegove **izjave o održivosti** omogućiti da razumiju vezu između raznih dijelova informacija u izjavi te vezu između informacija u izjavi o održivosti i drugih informacija koje poduzeće objavljuje u drugim dijelovima svojih korporativnih izvještaja.

9.1. **Uključivanje upućivanjem**

119. Ako su ispunjeni uvjeti iz točke 120., u **izjavi o održivosti** mogu se uključiti informacije propisane zahtjevom za objavljivanje iz ESRS-a, uključujući posebnu podatkovnu točku propisanu zahtjevom za objavljivanje, upućivanjem na:
- (a) neki drugi odjeljak izvješća posloводства;
 - (b) financijske izvještaje;
 - (c) izvješće o korporativnom upravljanju (ako nije dio izvješća posloводства);
 - (d) izvještaj o primitcima propisan Direktivom 2007/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾;
 - (e) univerzalni registracijski dokument, kako je navedeno u članku 9. Uredbe (EU) 2017/1129 ⁽¹⁰⁾ te
 - (f) javne objave na temelju Uredbe 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (objave iz 3. stupa) ⁽¹¹⁾. Ako poduzeće uključuje upućivanje na informacije iz objava iz 3. stupa, mora osigurati da informacije odgovaraju opsegu konsolidacije koji se koristi za **izjavu o održivosti** dopunjavanjem uključenih informacija dodatnim elementima prema potrebi.
120. Poduzeće može uključiti informacije upućivanjem na dokumente ili dio dokumenata navedene u točki 119., pod uvjetom:
- (a) da objave uključene upućivanjem čine zaseban element informacija za koji je jasno utvrđeno da se odnosi na odgovarajući zahtjev za objavljivanje ili odgovarajuću specifičnu podatkovnu točku propisanu zahtjevom za objavljivanje;
 - (b) da se objave uključene upućivanjem objavljuju prije izvješća posloводства ili istodobno s njim;
 - (c) da su objave uključene upućivanjem na istom jeziku kao i **izjava o održivosti**;
 - (d) da objave uključene upućivanjem podliježu najmanje istoj razini provjere kao i izjava o održivosti te
 - (e) da objave uključene upućivanjem ispunjavaju iste zahtjeve tehničke digitalizacije kao što su oni za izjavu o održivosti.

⁽⁹⁾ Direktiva 2007/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o izvršavanju pojedinih prava dioničara trgovačkih društava uvrštenih na burzu (SL L 184, 14.7.2007., str. 17.).

⁽¹⁰⁾ Uredba (EU) 2017/1129 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2017. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnih papira ili prilikom uvrštavanja za trgovanje na uređenom tržištu te stavljanju izvan snage Direktive 2003/71/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 168, 30.6.2017., str. 12.).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

121. Ako su ispunjeni uvjeti iz točke 120., informacije propisane zahtjevom za objavljivanje iz ESRS-a, uključujući specifične podatke iz zahtjeva za objavljivanje, mogu se uključiti u **izjavu o održivosti** upućivanjem na izvještaj poduzeća sastavljen u skladu s Uredbom (EU) br. 1221/2009 ⁽¹²⁾ o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS). U tom slučaju poduzeće osigurava da se informacije uključene upućivanjem izrađuju na istoj osnovi kao i informacije ESRS-a, uključujući opseg konsolidacije i postupanje s informacijama o **lancu vrijednosti**.
122. Pri sastavljanju **izjave o održivosti** uz primjenu uključivanja upućivanjem poduzeće uzima u obzir ukupnu usklađenost objavljenih informacija i osigurava da se takvim uključivanjem ne narušava čitljivost izjave o održivosti. Dodatak G *Primjer uključivanja upućivanjem* ovom standardu ilustrativan je primjer uključivanja upućivanjem (vidjeti ESRS 2 BP-2).

9.2. *Povezane informacije i povezanost s financijskim izvještajima*

123. Poduzeće opisuje odnose između različitih informacija. To bi moglo zahtijevati povezivanje tekstualnih informacija o upravljanju, strategiji i upravljanju rizicima s povezanim **pokazateljima** i **ciljnim vrijednostima**. Na primjer, poduzeće će pri objavljivanju povezanih informacija možda trebati objasniti utjecaj ili vjerojatni utjecaj svoje strategije na njegove financijske izvještaje ili financijske planove odnosno odnos svoje strategije i pokazatelja i ciljnih vrijednosti na temelju kojih mjeri napredak svojih rezultata. Nadalje, poduzeće će možda morati objasniti kako bi se korištenjem **prirodnih resursa** i promjenama u njegovu lancu opskrbe mogli povećati, promijeniti ili smanjiti njegovi značajni **učinci, rizici i prilike**. Možda će morati povezati te informacije s informacijama o stvarnim ili očekivanim financijskim posljedicama na svoje troškove proizvodnje, na svoj strateški odgovor za ublažavanje takvih učinaka ili rizika i na povezano ulaganje u novu imovinu. Poduzeće će možda trebati i povezati opisne informacije s povezanim pokazateljima i ciljnim vrijednostima i s informacijama u financijskim izvještajima. Informacije koje opisuju veze moraju biti jasne i sažete.
124. Ako **izjava o održivosti** sadržava novčane iznose ili druge kvantitativne podatke koji prelaze prag **značajnosti** i koji su iskazani u financijskim izvještajima (izravna povezanost informacija objavljenih u izjavi o održivosti i informacija objavljenih u financijskim izvještajima), poduzeće uključuje upućivanje na odgovarajuću točku svojih financijskih izvještaja u kojem se mogu pronaći te informacije.
125. **Izjava o održivosti** može sadržavati novčane iznose ili druge kvantitativne podatke koji prelaze prag za značajnost i koji su ili zbroj ili dio novčanih iznosa ili kvantitativnih podataka iskazanih u financijskim izvještajima poduzeća (neizravna povezanost informacija objavljenih u izjavi o održivosti i informacija objavljenih u financijskim izvještajima). Ako je to slučaj, poduzeće objašnjava na koji su način ti iznosi ili podatkovne točke u izjavi o održivosti povezani s najrelevantnijim iznosima iskazanim u financijskim izvještajima. Ta objava uključuje upućivanje na stavku i/ili relevantne točke njegovih financijskih izvještaja u kojima se mogu pronaći odgovarajuće informacije. Prema potrebi, može se provesti usklađivanje koje se može prikazati u obliku tablice.
126. Ako informacije nisu obuhvaćene točkama 124. i 125., poduzeće objašnjava, na temelju praga za značajnost, usklađenost značajnih podataka, pretpostavki i kvalitativnih informacija uključenih u njegove **izjave o održivosti** s odgovarajućim podacima, pretpostavkama i kvalitativnim informacijama koje su uključene u financijske izvještaje. Do toga može doći ako izjava o održivosti uključuje:
- (a) novčane iznose ili druge kvantitativne podatke povezane s novčanim iznosima ili druge kvantitativne podatke iskazane u financijskim izvještajima ili
 - (b) kvalitativne informacije povezane s kvalitativnim informacijama koje su prikazane u financijskim izvještajima.

⁽¹²⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ | (SL L 342, 22.12.2009., str. 1.).

127. Dosljednost u skladu s točkom 126. na razini je jedne podatkovne točke i uključuje upućivanje na odgovarajuću stavku ili točku bilješke uz financijske izvještaje. Ako značajni podaci, pretpostavke i kvalitativne informacije nisu dosljedni, poduzeće navodi tu činjenicu i objašnjava razlog.
128. Primjeri stavki za koje je potrebno objašnjenje iz točke 126.:
- (a) isti se pokazatelj prikazuje na datum izvještavanja u financijskim izvještajima i u predviđanjima za buduća razdoblja u **izjavi o održivosti** te
 - (b) za izradu **pokazatelja** u **izjavi o održivosti** upotrebljavaju se makroekonomske ili poslovne projekcije, koje su važne i za procjenu nadoknadivog iznosa imovine, iznosa obveza ili rezervacija u financijskim izvještajima.
129. Tematski ESRS i ESRS specifičan za pojedini sektor može uključivati zahtjeve za uključivanje usklađivanja ili prikazivanje dosljednosti podataka i pretpostavki za posebne zahtjeve za objavljivanje. U tim slučajevima prednost imaju zahtjevi iz tih ESRS-a.

10. Prijelazne odredbe

10.1. Prijelazna odredba o objavama specifičnima za subjekt

130. Očekuje se da će se mjera u kojoj su **čimbenici održivosti** obuhvaćeni ESRS-a povećavati s daljnjim razvojem zahtjeva za objavljivanje. Prema tome, s vremenom će se možda smanjivati potreba za objavama specifičnima za subjekt, osobito zbog budućeg usvajanja standarda specifičnih za sektor.
131. Pri utvrđivanju objava specifičnih za subjekt poduzeće može donijeti prijelazne mjere za njihovu izradu u prve tri godišnje **izjave o održivosti** u skladu s kojima prioritarno:
- (a) u svoje izvještavanje uvodi objave specifične za subjekt koje je objavilo u prethodnim razdobljima, ako te objave odgovaraju kvalitativnim obilježjima informacija iz poglavlja 2. ovog standarda ili su prilagođene kako bi odgovarale tim obilježjima te
 - (b) dopunjava svoje objave, pripremljene na temelju tematskog ESRS-a, odgovarajućim skupom dodatnih objava kako bi se obuhvatili **čimbenici održivosti** koji su značajni za poduzeće u njegovim sektorima, primjenjujući najbolju dostupnu praksu i/ili dostupne okvire ili standarde izvještavanja kao što su smjernice o MSFI-jima specifične za pojedine sektore i sektorski standardi Globalne inicijative za izvještavanje.

10.2. Prijelazna odredba o poglavlju 5. Lanac vrijednosti

132. Za prve tri godine izvještavanja o održivosti poduzeća prema ESRS-u, ako nisu dostupne sve potrebne informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**, poduzeće objašnjava korake koje je poduzelo kako bi se pribavile potrebne informacije o višim i nižim razinama njegova lancu vrijednosti, razloge zbog kojih se sve potrebne informacije nisu mogle pribaviti i njegove planove da u budućnosti pribavi te informacije.
133. Za prve tri godine izvještavanja o održivosti prema ESRS-u, kako bi se u obzir uzele teškoće na koje poduzeća mogu naići pri prikupljanju informacija od sudionika u cijelom **lancu vrijednosti** i kako bi se ograničilo opterećenje za MSP-ove u lancu vrijednosti:
- (a) pri objavljivanju informacija o **politikama, mjerama i ciljevima** u skladu s ESRS-om 2 i drugim ESRS-ima, poduzeće može ograničiti informacije o višim i nižim razinama lanca vrijednosti na informacije dostupne unutar poduzeća, kao što su podaci koji su već dostupni poduzeću i javno dostupne informacije te
 - (b) pri objavljivanju **pokazatelja**, poduzeće nije dužno uključiti informacije o višim i nižim razinama lanca vrijednosti, osim podataka koji proizlaze iz drugih propisa EU-a, kako je navedeno u Dodatku B ESRS-u 2.

134. Točke 132. i 133. primjenjuju se neovisno o tome je li relevantni **sudionik u lancu vrijednosti** MSP.
135. Počevši od četvrte godine izvještavanja u skladu s ESRS-om, poduzeće uključuje informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** u skladu s točkom 63. U tom kontekstu, informacije koje se u ESRS-u zahtijevaju od MSP-ova u višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća neće premašiti sadržaj budućeg ESRS-a za uvrštene MSP-ove.

10.3. Prijelazna odredba o odjeljku 7.1. Iskazivanje usporednih informacija

136. Kako bi se olakšala prva primjena ovog standarda, poduzeće u prvoj godini sastavljanja **izjave o održivosti** u skladu s ESRS-om nije dužno objaviti usporedne informacije propisane odjeljkom 7.1. *Iskazivanje usporednih informacija*. Za zahtjeve za objavljivanje iz Dodatka C *Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode*, ova se prijelazna odredba primjenjuje s upućivanjem na prvu godinu obvezne primjene zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvodi.

10.4. Prijelazna odredba: Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode

137. U Dodatku C *Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode* u ovom standardu utvrđuju se odredbe o postupnom uvođenju za zahtjeve za objavljivanje ili podatkovne točke zahtjeva za objavljivanje u tematskom ESRS-u koji se mogu izostaviti ili koji nisu primjenjivi u prvim godinama sastavljanja **izjave o održivosti** u skladu s ESRS-om.

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a 1 i jednako je važan kao i ostali dijelovi standarda.

Objave specifične za subjekt

- AR 1. Objave specifične za subjekt omogućuju **korisnicima** da razumiju **učinke, rizike i prilike** poduzeća povezane s okolišnim, socijalnim ili upravljačkim pitanjima.
- AR 2. Objave specifične za subjekt poduzeće sastavlja tako da:
- (a) ispunjavaju kvalitativna obilježja informacija utvrđena u poglavlju 2. *Kvalitativna obilježja informacija* te
 - (b) uključuju, prema potrebi, sve bitne informacije koje se odnose na područja upravljanja o kojima se izvještava; strategiju; upravljanje **učincima, rizicima i prilikama**; te **pokazatelje i ciljne vrijednosti** (vidjeti ESRS 2, poglavlja od 2. do 5.).
- AR 3. Pri utvrđivanju treba li **pokazatelje** uključiti u svoje objave specifične za subjekt poduzeće razmatra:
- (a) može li se na temelju odabranih pokazatelja utvrditi:
 - i. koliko su njegove prakse učinkovite u smanjenju negativnih ishoda i/ili povećanju pozitivnih ishoda za ljude i okoliš (kad je riječ o učincima); i/ili
 - ii. vjerojatnost da će njegove prakse imati **financijske posljedice** za poduzeće (kad je riječ o **rizicima i prilikama**);
 - (b) jesu li izmjereni ishodi dovoljno pouzdani, odnosno uključuju li prekomjeran broj pretpostavki i nepoznanica zbog kojih bi pokazatelji mogli biti previše proizvoljni da bi osigurali vjeran prikaz te
 - (c) je li pružilo dostatne kontekstualne informacije za primjereno tumačenje pokazatelja učinkovitosti te mogu li varijacije u takvim kontekstualnim informacijama utjecati na usporedivost pokazatelja tijekom vremena.
- AR 4. Pri izradi objava specifičnih za subjekt poduzeće pažljivo razmatra:
- (a) usporedivost između poduzeća i osiguravanje relevantnosti dostavljenih informacija, uzimajući u obzir da usporedivost može biti ograničena kad je riječ o objavama koje su specifične za subjekt. Poduzeće razmatra pružaju li dostupni i relevantni okviri, inicijative, standardi izvještavanja i referentne vrijednosti (kao što su tehnički materijali koje izdaje Međunarodni odbor za standarde održivosti ili Globalna inicijativa za izvještavanje) elemente koji u najvećoj mogućoj mjeri mogu doprinijeti usporedivosti; te
 - (b) usporedivost tijekom vremena: dosljednost metodologija i objava ključan je čimbenik za postizanje usporedivosti tijekom vremena.
- AR 5. Kao dodatna pomoć pri izradi objava specifičnih za subjekt može biti korisno uzeti u obzir informacije koje se propisuju tematskim ESRS-om i koje se odnose na slične **čimbenike održivosti**.

Dvostruka značajnost

Dionici i njihova važnost za postupak procjene značajnosti

- AR 6. Osim kategorija dionika navedenih u točki 22., uobičajene kategorije **dionika** su sljedeće: **zaposlenici** i drugi radnici, **dobavljači, potrošači**, kupci, krajnji korisnici, lokalne zajednice i osobe u ranjivom položaju te javna tijela, uključujući regulatore, nadzorna tijela i središnje banke.

- AR 7. Priroda se može smatrati tihim **dionikom**. U tom se slučaju ekološkim podacima i podacima o očuvanju vrsta može poduprijeti procjena **značajnosti** koju je provelo poduzeće.
- AR 8. Procjena **značajnosti** temelji se na dijalogu s pogođenim dionicima. Poduzeće može surađivati s pogođenim **dionicima** ili njihovim predstavnicima (kao što su **zaposlenici** ili sindikati) te s korisnicima izjava o održivosti i drugim stručnjacima kako bi osiguralo podatke za donošenje zaključaka o svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** ili povratne informacije o tim zaključcima.

Procjena značajnosti učinaka

- AR 9. Pri procjeni **značajnosti učinaka** i utvrđivanju značajnih čimbenika o kojima treba izvijestiti, poduzeće razmatra sljedeća četiri koraka:
- (a) razumijevanje konteksta koji se odnosi na njegove učinke, uključujući njegove aktivnosti, poslovne odnose i **dionike**;
 - (b) utvrđivanje stvarnih i potencijalnih učinaka (i negativnih i pozitivnih), među ostalim suradnjom s relevantnim dionicima i stručnjacima. U tom se koraku poduzeće može osloniti na znanstvena i analitička istraživanja o učincima na **čimbenike održivosti**;
 - (c) procjena značajnosti njegovih stvarnih i potencijalnih učinaka i određivanje značajnih čimbenika. U tom koraku poduzeće određuje pragove kako bi utvrdilo koji će učinci biti obuhvaćeni njegovom **izjavom o održivosti**.

Značajke ozbiljnosti

- AR 10. Ozbiljnost se utvrđuje na temelju sljedećih čimbenika:
- (a) razmjer: koliko je ozbiljan negativan učinak ili koliko je pozitivan učinak koristan za ljude ili okoliš;
 - (b) opseg: koliko su negativni ili pozitivni učinci rasprostranjeni. Kad je riječ o učincima na okoliš, opseg se može shvatiti kao razmjer štete u okolišu ili zemljopisno područje. Kad je riječ o učincima na ljude, opseg se može shvatiti kao broj osoba koje su pretrpjele štetu te
 - (c) nepopravljivost: bi li se i u kojoj mjeri negativni učinci mogli sanirati, tj. bi li se okoliš ili pogođene osobe mogli vratiti u prethodno stanje.
- AR 11. Bilo koja od tih triju značajki (razmjer, opseg i nepopravljivost) može imati ozbiljan negativan učinak. Kad je riječ o mogućem negativnom učinku na ljudska prava, ozbiljnost učinka ima prednost pred vjerojatnošću.

Učinci povezani s poduzećem

- AR 12. Za ilustraciju:
- (a) ako poduzeće u svojim proizvodima koristi kobalt koji se vadi korištenjem dječjeg rada, negativan učinak (tj. dječji rad) povezan je s proizvodima poduzeća kroz razine **poslovnih odnosa** u njegovu lancu vrijednosti. Ti odnosi uključuju talioničara i trgovca mineralima te rudarsko poduzeće koje se koristi dječjim radom te
 - (b) ako poduzeće drugom poduzeću daje financijske zajmove za poslovne aktivnosti koje, protivno dogovorenim standardima, dovode do onečišćenja vode i zemljišta na području na kojem se provode te aktivnosti, taj je negativni učinak povezan s poduzećem kroz njegov odnos s poduzećem kojemu daje zajmove.

Procjena financijske značajnosti

AR 13. U nastavku su navedeni primjeri u kojima su učinci i **ovisnosti** izvori **rizika** ili **prilika**:

- (a) ako **poslovni model** poduzeća ovisi o prirodnom resursu, na primjer o vodi, na njega će vjerojatno utjecati promjene u kvaliteti, dostupnosti i cijeni tog resursa;
- (b) ako poslovanje poduzeća dovede do negativnih učinaka, npr. na lokalne zajednice, na njegove bi se aktivnosti mogli primjenjivati stroži državni propisi i/ili bi ti učinci mogli utjecati na ugled poduzeća. To bi pak negativno utjecalo na robnu marku poduzeća i moglo bi dovesti do povećanja troškova zapošljavanja te
- (c) kad su poslovni partneri poduzeća izloženi značajnim rizicima za održivost, i poduzeće bi moglo biti izloženo i s time povezanim posljedicama.

AR 14. Utvrđivanje **rizika** i **prilika** koji utječu ili bi se moglo razumno očekivati da će utjecati na financijski položaj, financijske rezultate, novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju početna je točka za procjenu **financijske značajnosti**. U tom kontekstu poduzeće razmatra:

- (a) postojanje **ovisnosti** o prirodnim i socijalnim resursima kao izvora **financijskih posljedica** (vidjeti točku 50.);
- (b) njihovu klasifikaciju kao izvora:
 - i. rizika (koji doprinose negativnom odstupanju budućih očekivanih novčanih priljeva ili povećanju odstupanja budućih očekivanih novčanih odljeva i/ili negativnom odstupanju od očekivane promjene kapitala koja nije priznata u financijskim izvještajima) ili
 - ii. prilika (koje doprinose pozitivnom odstupanju budućih očekivanih novčanih priljeva ili smanjenju odstupanja budućih novčanih odljeva i/ili pozitivnom odstupanju od očekivane promjene kapitala koja nije priznata u financijskim izvještajima).

AR 15. Nakon što utvrdi svoje **rizike** i **prilike**, poduzeće određuje koji su od njih značajni za izvještavanje. To se temelji na kombinaciji i. vjerojatnosti nastanka i ii. potencijalnog razmjera **financijskih posljedica** utvrđenih na temelju odgovarajućih pragova. U tom koraku poduzeće razmatra doprinos tih rizika i prilika financijskim posljedicama u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju na temelju:

- (a) **scenarija**/prognoza za koje se smatra da će se vjerojatno ostvariti te
- (b) mogućih financijskih posljedica povezanih s **čimbenicima održivosti** koji proizlaze iz situacija u kojima nije dosegnut prag „više je vjerojatno nego što nije” ili iz imovine/obveza koje nisu (ili još nisu) iskazane u financijskim izvještajima. To uključuje:
 - i. moguće situacije koje nakon pojave budućih događaja mogu utjecati na potencijal za stvaranje novčanog toka;
 - ii. kapital koji se ne priznaje kao imovina iz perspektive računovodstva i financijskog izvještavanja, ali ima značajan utjecaj na financijsku uspješnost, kao što su prirodni, intelektualni (organizacijski), ljudski, društveni i relacijski kapital te
 - iii. moguće buduće događaje koji mogu utjecati na razvoj takvih kapitala.

Čimbenici održivosti koje treba uključiti u procjenu značajnosti

AR 16. Pri procjeni **značajnosti** poduzeće uzima u obzir sljedeći popis **čimbenika održivosti** obuhvaćenih tematskim ESRS-om. Ako se na temelju procjene značajnosti koju je provelo poduzeće (vidjeti ESRS 2 IRO-1) određeni čimbenik održivosti na ovom popisu procijeni kao značajan, poduzeće izvještava u skladu s odgovarajućim zahtjevima za objavljivanje iz relevantnih tematskih ESRS-a. Primjena ovog popisa nije zamjena za postupak utvrđivanja značajnih čimbenika. Taj je popis alat kojim se potkrepljuje procjena značajnosti koju je provelo poduzeće. Pri utvrđivanju svojih značajnih čimbenika poduzeće i dalje mora uzimati u obzir vlastite posebne okolnosti. Poduzeće sastavlja i objave specifične za subjekt o značajnim **učincima**, **rizicima** i **prilikama** koji nisu obuhvaćeni ESRS-om, kako je opisano u točki 11. ovog standarda.

Tematski ESRS	Čimbenici održivosti obuhvaćeni tematskim ESRS-om		
	Tema	Podtema	Podpodteme
ESRS E1	Klimatske promjene	— Prilagodba klimatskim promjenama — Ublažavanje klimatskih promjena — Energetika	
ESRS E2	Onečišćenje	— Onečišćenje zraka — Onečišćenje vode — Onečišćenje tla — Onečišćenje živih organizama i prehrambenih resursa — Zabrinjavajuće tvari — Posebno zabrinjavajuće tvari — Mikroplastika	
ESRS E3	Voda i morski resursi	— Voda — Morski resursi	— Potrošnja vode — Povlačenje vode — Ispuštanje vode — Ispuštanje vode u oceane — Vađenje i korištenje morskih resursa
ESRS E4	Bioraznolikost i ekosustavi	— Izravni pokretači gubitka bioraznolikosti	— Klimatske promjene — Prenamjena zemljišta, prenamjena slatke vode i prenamjena mora — Izravno iskorištavanje — Invazivne strane vrste — Onečišćenje — Ostalo
		— Učinci na stanje vrsta	Primjeri: — Veličina populacije vrsta — Globalni rizik od izumiranja vrsta
		— Učinci na opseg i stanje ekosustava	Primjeri: — Degradacija zemljišta — Dezertifikacija — Prekrivanje tla
		— Učinci usluga ekosustava i ovisnosti o tim uslugama	
ESRS E5	Kružno gospodarstvo	— Priljevi sredstava, uključujući iskorištavanje resursa — Odljevi resursa povezani s proizvodima i uslugama — Otpad	
ESRS S1	Vlastita radna snaga	— Radni uvjeti	— Sigurna radna mjesta — Radno vrijeme — Odgovarajuće plaće — Socijalni dijalog — Sloboda udruživanja, postojanje radničkih vijeća i prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje — Kolektivno pregovaranje, uključujući broj radnika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima — Ravnoteža između poslovnog i privatnog života — Zdravlje i sigurnost

Tematski ESRS	Čimbenici održivosti obuhvaćeni tematskim ESRS-om		
	Tema	Podtema	Podpodteme
		— Jednako postupanje i mogućnosti za sve	— Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za rad jednake vrijednosti — Osposobljavanje i razvoj vještina — Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom — Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu — Raznolikost
		— Ostala prava koja proizlaze iz radnog odnosa	— Dječji rad — Prisilni rad — Odgovarajući smještaj — Privatnost
ESRS S2	Radnici u lancu vrijednosti	— Radni uvjeti	— Sigurna radna mjesta — Radno vrijeme — Odgovarajuće plaće — Socijalni dijalog — Sloboda udruživanja, uključujući postojanje radničkih vijeća — Kolektivno pregovaranje — Ravnoteža između poslovnog i privatnog života — Zdravlje i sigurnost
		— Jednako postupanje i mogućnosti za sve	— Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za rad jednake vrijednosti — Osposobljavanje i razvoj vještina — Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom — Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu — Raznolikost
		— Ostala prava koja proizlaze iz radnog odnosa	— Dječji rad — Prisilni rad — Odgovarajući smještaj — Vodoopskrba i odvodnja — Privatnost
ESRS S3	Pogođene zajednice	— Gospodarska, socijalna i kulturna prava zajednica	— Odgovarajući smještaj — Odgovarajuća prehrana — Vodoopskrba i odvodnja — Učinci povezani sa zemljištem — Učinci povezani sa sigurnošću
		— Građanska i politička prava zajednica	— Sloboda izražavanja — Sloboda okupljanja — Učinci na borbe za ljudska prava
		— Prava autohtonih naroda	— Dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak — Samoodređenje — Kulturna prava

Tematski ESRS	Čimbenici održivosti obuhvaćeni tematskim ESRS-om		
	Tema	Podtema	Podpodteme
ESRS S4	Potrošači i krajnji korisnici	— Učinci povezani s informacijama za potrošače i/ili krajnje korisnike	— Privatnost — Sloboda izražavanja — Pristup (kvalitetnim) informacijama
		— Osobna sigurnost potrošača i/ili krajnjih korisnika	— Zdravlje i sigurnost — Sigurnost osobe — Zaštita djece
		— Socijalna uključenost potrošača i/ili krajnjih korisnika	— Nediskriminacija — Pristup proizvodima i uslugama — Odgovorne Marketinške prakse
ESRS G1	Poslovno ponašanje	— Korporativna kultura — Zaštita zviždača — Dobrobit životinja — Politički angažman i lobiranje — Upravljanjem odnosima s dobavljačima, uključujući plaćanje	
		— Korupcija i podmićivanje	— Sprečavanje i otkrivanje, uključujući osposobljavanje — Incidenti

Procjena na temelju prosjeka sektora i zamjenskih vrijednosti

AR 17. Ako ne može prikupiti informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** u skladu s točkom 63. nakon što se u razumnoj mjeri potrudilo da to učini, poduzeće procjenjuje informacije koje treba dostaviti koristeći sve razumne i pouzdane informacije koje su mu dostupne na izvještajni datum bez nepotrebnih troškova ili napora. To uključuje, ali nije ograničeno na unutarnje i vanjske informacije, kao što su podaci iz neizravnih izvora, sektorski prosjeci, analize uzoraka, podaci o tržištima i istovrsnim projektima, druge zamjenske vrijednosti ili podaci koji se temelje na potrošnji.

Sadržaj i struktura izjave o održivosti

AR 18. Kao primjer za točku 115. odjeljka 8.2. *Sadržaj i struktura izjave o održivosti* ovog standarda, poduzeće koje obuhvaća okolišna i socijalna pitanja u okviru iste **politike** može sadržavati unakrsna upućivanja. To znači da poduzeće može izvijestiti o politici u svojim objavama o okolišu i pozvati se na nju u odgovarajućim objavama o socijalnim pitanjima ili obrnuto. Dopušteno je konsolidirano prikazivanje **politika** po temama.

Dodatak B

Kvalitativna obilježja informacija

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a 1 i jednako je važan kao i ostali dijelovi standarda. U ovom se dodatku definiraju kvalitativna obilježja koja moraju ispunjavati informacije prikazane u **izjavi o održivosti** sastavljenoj u skladu s ESRS-om.

Važnost

- QC 1. Informacije o održivosti važne su ako mogu utjecati na odluke korisnika u okviru pristupa **dvostruke značajnosti** (vidjeti poglavlje 3. ovog standarda).
- QC 2. Informacije mogu utjecati na odluku čak i ako neki korisnici odluče da ih neće iskoristiti ili su već informirani iz drugih izvora. Informacije o održivosti mogu utjecati na odluke korisnika ako imaju prognostičku ili potvrdnu vrijednost ili obje. Informacije imaju prognostičku vrijednost ako se mogu upotrijebiti kao ulazni podaci za postupke s pomoću kojih korisnici predviđaju buduće ishode. Da bi imale prognostičku vrijednost, informacije o održivosti ne moraju se smatrati predviđanjem ili prognozom, već ih korisnici trebaju upotrebljavati pri davanju vlastitih predviđanja.
- QC 3. Informacije imaju potvrdnu vrijednost ako pružaju povratne informacije o prethodnim evaluacijama (potvrde ili promjene).
- QC 4. Značajnost je aspekt važnosti specifičan za subjekt, koji se temelji na prirodi ili veličini, ili na jednom i drugom, stavaka na koje se odnose informacije, kako je procijenjeno u kontekstu izjava o održivosti poduzeća (vidjeti poglavlje 3. ovog standarda).

Vjerno prikazivanje

- QC 5. Da bi bile korisne, informacije ne smiju samo prikazivati važne pojave, već moraju vjerno prikazivati i bit pojava koje se njima žele prikazati. Vjerno prikazivanje zahtijeva da informacije budu i. potpune, ii. neutralne i iii. bez pogrešaka.
- QC 6. Potpuni prikaz učinka, rizika ili prilika uključuje sve značajne informacije koje su korisnicima potrebne kako bi razumjeli taj učinak, rizik ili pogodnost. To uključuje način na koji je poduzeće prilagodilo svoju strategiju, upravljanje rizicima i upravljanje kao odgovor na taj učinak, rizik ili pogodnost te **pokazatelje** utvrđene za postavljanje **ciljnih vrijednosti** i mjerenje rezultata.
- QC 7. U neutralnom prikazu nema pristranosti pri odabiru ili otkrivanju informacija. Informacija je neutralna ako nije pristrana, opterećena, naglašena, nenaglašena ili ako se njome nije na neki drugi način manipuliralo kako bi se povećala vjerojatnost da će korisnici tu informaciju primiti povoljno ili nepovoljno. Mora biti uravnotežena tako da obuhvaća povoljne/pozitivne i nepovoljne/negativne aspekte. Jednaka pozornost posvećuje se negativnim i pozitivnim učincima koji su značajni iz perspektive **značajnosti učinaka** te **rizicima** i **prilikama** koji su značajni iz perspektive **financijske značajnosti**. Kako bi prikaz bio neutralan, sve informacije o održivosti koje se odnose na težnje poduzeća, na primjer **ciljne vrijednosti** ili planovi, obuhvaćaju i težnje i čimbenike koji bi poduzeće mogli spriječiti da ih ostvari.
- QC 8. Neutralnost se podupire oprežnošću koja se odnosi na oprez pri donošenju prosudbi u uvjetima nesigurnosti. Kako bi bile neutralne, informacije se ne smiju netirati niti kompenzirati. Opreznost znači da **prilike** nisu precijenjene i da **rizici** nisu podcijenjeni. Jednako tako, opreznost ne dopušta ni podcjenjivanje prilika ni precjenjivanje rizika. Poduzeće može prikazati neto informacije uz apsolutne vrijednosti, ako se tim prikazom ne prikriju važne informacije i ako uključuju jasno objašnjenje o učincima i razlozima netiranja.

QC 9. Informacije mogu biti točne, a da nisu sasvim precizne u svakom pogledu. Točne informacije podrazumijevaju da je poduzeće provelo odgovarajuće postupke i unutarnje kontrole kako bi se izbjegle značajne pogreške ili značajno pogrešno prikazivanje. Kao takve, procjene se prikazuju s jasnim naglaskom na njihovim mogućim ograničenjima i povezanoj nesigurnosti (vidjeti odjeljak 7.2. ovog standarda). Količina potrebne i ostvarive preciznosti te čimbenici koji informacije čine točnima ovise o prirodi informacija i prirodi pitanja na koje se odnose. Na primjer, točnost zahtijeva sljedeće:

- (a) u činjeničnim informacijama nema značajnih pogrešaka;
- (b) opisi su precizni;
- (c) procjene, približne vrijednosti i prognoze jasno su navedene kao takve;
- (d) nije bilo značajnih pogrešaka pri odabiru i primjeni odgovarajućeg postupka za izradu procjene, približne vrijednosti ili predviđanja, a ulazni podaci za taj postupak relevantni su i utemeljeni;
- (e) tvrdnje su opravdane i temelje se na informacijama dostatne kvalitete i količine i
- (f) informacije o prosudbama o budućnosti vjerno odražavaju te prosudbe i informacije na kojima se temelje.

Usporedivost

QC 10. Informacije o održivosti usporedive su ako se mogu usporediti s informacijama koje je poduzeće dostavilo u prethodnim razdobljima i ako se mogu usporediti s informacijama koje su dostavila druga poduzeća, osobito ona koja obavljaju slične djelatnosti ili posluju u istom sektoru. Referentna točka za usporedbu može biti ciljna vrijednost, polazna vrijednost, referentna vrijednost za industriju, usporedive informacije dobivene od drugih poduzeća ili od međunarodno priznate organizacije itd.

QC 11. Dosljednost je povezana s usporedivošću, ali joj nije jednaka. Dosljednost se odnosi na to da poduzeće ili druga poduzeća od razdoblja do razdoblja primjenjuju iste pristupe ili metode na isti čimbenik održivosti. Dosljednost pomaže pri ostvarivanju cilja usporedivosti.

QC 12. Usporedivost nije ujednačenost. Kako bi informacije, kao i sastavnice, bile usporedive, moraju slično izgledati, dok različite sastavnice moraju izgledati drukčije. Usporedivost informacija o održivosti ništa se više ne poboljšava time da se različite stvari čine sličnima, nego što se poboljšava time da se slične stvari čine različitim.

Provjerljivost

QC 13. Provjerljivost korisnicima daje sigurnost da su informacije potpune, neutralne i točne. Informacije o održivosti provjerljive su ako se takve informacije ili ulazni podaci iz kojih su izvedene mogu potvrditi.

QC 14. Provjerljivost znači da bi različiti upućeni i neovisni promatrači mogli postići konsenzus, iako ne nužno u potpunosti, da je određen prikaz vjeran. Informacije o održivosti dostavljaju se na način kojim se poboljšava njihova provjerljivost, na primjer:

- (a) uključivanje informacija koje se mogu potkrijepiti usporedbom s drugim, korisnicima dostupnim informacijama o poslovanju poduzeća, drugim poduzećima ili vanjskom okruženju;
- (b) pružanje informacija o ulaznim podacima i metodama izračuna koje su korištene za izradu procjena ili približnih vrijednosti i
- (c) pružanje informacija koje su pregledala i potvrdila **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** ili njihovi odbori.

QC 15. Neke informacije o održivosti imat će oblik objašnjenja ili informacija o budućim događajima. Te se objave mogu potkrijepiti vjerodostojnim prikazom činjenica, na primjer, strategija, planova i analiza rizika poduzeća. Kako bi se korisnicima pomoglo da odluče hoće li iskoristiti takve informacije, poduzeće opisuje temeljne pretpostavke i metode sastavljanja informacija te druge čimbenike kojima se dokazuje da odražavaju stvarne planove ili odluke poduzeća.

Razumljivost

QC 16. Informacije o održivosti razumljive su ako su jasne i sažete. Razumljive informacije omogućuju svim u razumnoj mjeri upućenim korisnicima da lako razumiju informacije koje se priopćavaju.

QC 17. Kako bi objave o održivosti bile sažete, potrebno je a) izbjegavati generičke, standardizirane informacije koje nisu specifične za poduzeće; b) izbjegavati nepotrebno udvostručavanje informacija, uključujući informacije koje se navode i u financijskim izvještajima; i (c) upotrebljavati jasan jezik i dobro strukturirane rečenice i odlomke. Sažete objave uključuju samo značajne informacije. Dodatne informacije prikazane u skladu s točkom 113. dostavljaju se na način kojim se izbjegava prikrivanje značajnih informacija.

QC 18. Jasnoća bi se mogla poboljšati razlikovanjem informacija o kretanjima u izvještajnom razdoblju od „stalnih” informacija koje se uglavnom ne mijenjaju između dva razdoblja. To se može učiniti, na primjer, zasebnim opisivanjem značajki postupaka upravljanja i upravljanja rizicima poduzeća povezanih s održivošću koje su se promijenile od prethodnog izvještajnog razdoblja u odnosu na one koje se nisu promijenile.

QC 19. Potpunost, jasnoća i usporedivost objava o održivosti ovise o tome prikazuju li se informacije kao usklađena cjelina. Kako bi objave o održivosti bile usklađene, prikazuju se tako da se objašnjavaju kontekst i odnosi između povezanih informacija. Usklađenost zahtijeva i da poduzeće dostavlja informacije tako da se korisnicima omogućuje da informacije o njegovim **učincima**, **rizicima** i **prilikama** koji proizlaze iz održivosti povežu s informacijama u financijskim izvještajima poduzeća.

QC 20. Ako rizici i prilike koji proizlaze iz održivosti, o kojima se raspravlja u financijskim izvještajima, utječu na izvještavanje o održivosti, poduzeće u izjavi o održivosti uključuje informacije koje su korisnicima potrebne za procjenu tih posljedica i prikazuje odgovarajuće poveznice na financijske izvještaje (vidjeti poglavlje 9. ovog standarda). Razina informacija, detaljnost i tehničke značajke usklađuju se s potrebama i očekivanjima korisnika. Potrebno je izbjegavati kratice te utvrditi i objaviti mjerne jedinice.

Dodatak C

Popis zahtjeva za objavljivanje koji se postupno uvode

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a 1 i jednako je važan kao i ostali dijelovi standarda.

ESRS	Zahtjev za objavljivanje	Puni naziv zahtjeva za objavljivanje	Postupno uvođenje ili datum stupanja na snagu (uključujući prvu godinu)
ESRS 2	SBM-1	Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti	Poduzeće objavljuje informacije propisane u ESRS-u 2 SBM-1 točki 40. podtočki (b) (raščlamba ukupnih prihoda po značajnom sektoru ESRS-a) i točki 40. podtočki (c) (popis dodatnih značajnih sektora ESRS-a) počevši od datuma primjene utvrđenog u delegiranom aktu Komisije koji će se donijeti u skladu s člankom 29.b stavkom 1. trećim podstavkom točkom ii. Direktive 2013/34/EU.
ESRS 2	SBM-3	Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom.	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u 2 SBM-3 točki 48. podtočki (e) (očekivane financijske posljedice). Poduzeće može ispuniti zahtjeve iz ESRS-a 2 SBM-3 točke 48. podtočke (e) tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije ako iz praktičnih razloga ne može sastaviti kvantitativne informacije.
ESRS E1	E1-6	Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 te ukupne emisije stakleničkih plinova	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prvoj godini sastavljanja izjave o održivosti izostaviti podatke o ukupnim emisijama stakleničkih plinova iz opsega 3 i ukupnim emisijama stakleničkih plinova.
ESRS E1	E1-9	Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u E1-9. Može ispuniti zahtjeve iz ESRS-a E1-9 tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije ako iz praktičnih razloga ne može sastaviti kvantitativne informacije.
ESRS E2	E2-6	Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u E2-6. Osim informacija propisanih u točki 40. podtočki (b) o operativnim i kapitalnim rashodima koji su nastali u izvještajnom razdoblju u vezi s većim incidentima i naslagama, poduzeće može ispuniti zahtjeve ESRS-a E2-6 tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije.

ESRS	Zahtjev za objavljivanje	Puni naziv zahtjeva za objavljivanje	Postupno uvođenje ili datum stupanja na snagu (uključujući prvu godinu)
ESRS E3	E3-5	Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima	Poduzeće može izostaviti informacije propisane u ESRS-u E3-5 u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti. Može ispuniti zahtjeve iz ESRS-a E3-5 tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije.
ESRS E4	Svi zahtjevi za objavljivanje	Svi zahtjevi za objavljivanje	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prve dvije godine sastavljanja izjave o održivosti izostaviti informacije iz zahtjeva za objavljivanje ESRS E4.
ESRS E4	E4-6	Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u E4-6. Poduzeće može ispuniti zahtjeve iz ESRS-a E4-6 tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije.
ESRS E5	E5-6	Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s iskorištavanjem resursa i kružnim gospodarstvom	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u E5-6. Poduzeće može ispuniti zahtjeve iz ESRS-a E5-6 tako da prve tri godine u svojoj izjavi o održivosti objavi samo kvalitativne informacije.
ESRS S1	Svi zahtjevi za objavljivanje	Svi zahtjevi za objavljivanje	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prvoj godini sastavljanja izjave o održivosti izostaviti informacije iz zahtjeva za objavljivanje ESRS S1.
ESRS S1	S1-7	Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svojih izjava o održivosti ne mora izvijestiti o svim podacima iz ovog zahtjeva za objavljivanje.
ESRS S1	S1-8	Opseg kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti ovaj zahtjev za objavljivanje o vlastitim radnicima u zemljama izvan EGP-a.

ESRS	Zahtjev za objavljivanje	Puni naziv zahtjeva za objavljivanje	Postupno uvođenje ili datum stupanja na snagu (uključujući prvu godinu)
ESRS S1	S1-11	Socijalna zaštita	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u S1-11.
ESRS S1	S1-12	Postotak zaposlenika s invaliditetom	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u S1-12.
ESRS S1	S1-13	Osposobljavanje i razvoj vještina	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u S1-13.
ESRS S1	S1-14	Zdravlje i sigurnost	U prvoj godini sastavljanja izjave o održivosti poduzeće može izostaviti podatke o slučajevima oboljenja povezanih s radom i o broju izgubljenih dana zbog ozljeda, nezgoda, smrtnih slučajeva i bolesti.
ESRS S1	S1-14	Zdravlje i sigurnost	U prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti poduzeće može izostaviti informacije o radnicima koji nisu u radnom odnosu.
ESRS S1	S1-15	Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Poduzeće u prvoj godini sastavljanja svoje izjave o održivosti može izostaviti informacije propisane u ESRS-u S1-15.
ESRS S2	Svi zahtjevi za objavljivanje	Svi zahtjevi za objavljivanje	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prve dvije godine sastavljanja izjave o održivosti izostaviti informacije iz zahtjeva za objavljivanje ESRS S2.
ESRS S3	Svi zahtjevi za objavljivanje	Svi zahtjevi za objavljivanje	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prve dvije godine sastavljanja izjave o održivosti izostaviti informacije iz zahtjeva za objavljivanje ESRS S3.
ESRS S4	Svi zahtjevi za objavljivanje	Svi zahtjevi za objavljivanje	Poduzeća ili grupe čiji prosječni broj zaposlenika tijekom financijske godine na datum bilance nije veći od 750 (na konsolidiranoj osnovi ako je primjenjivo) mogu u prve dvije godine sastavljanja izjave o održivosti izostaviti informacije iz zahtjeva za objavljivanje ESRS S4.

Dodatak D

Struktura izjave o održivosti u skladu s ESRS-om

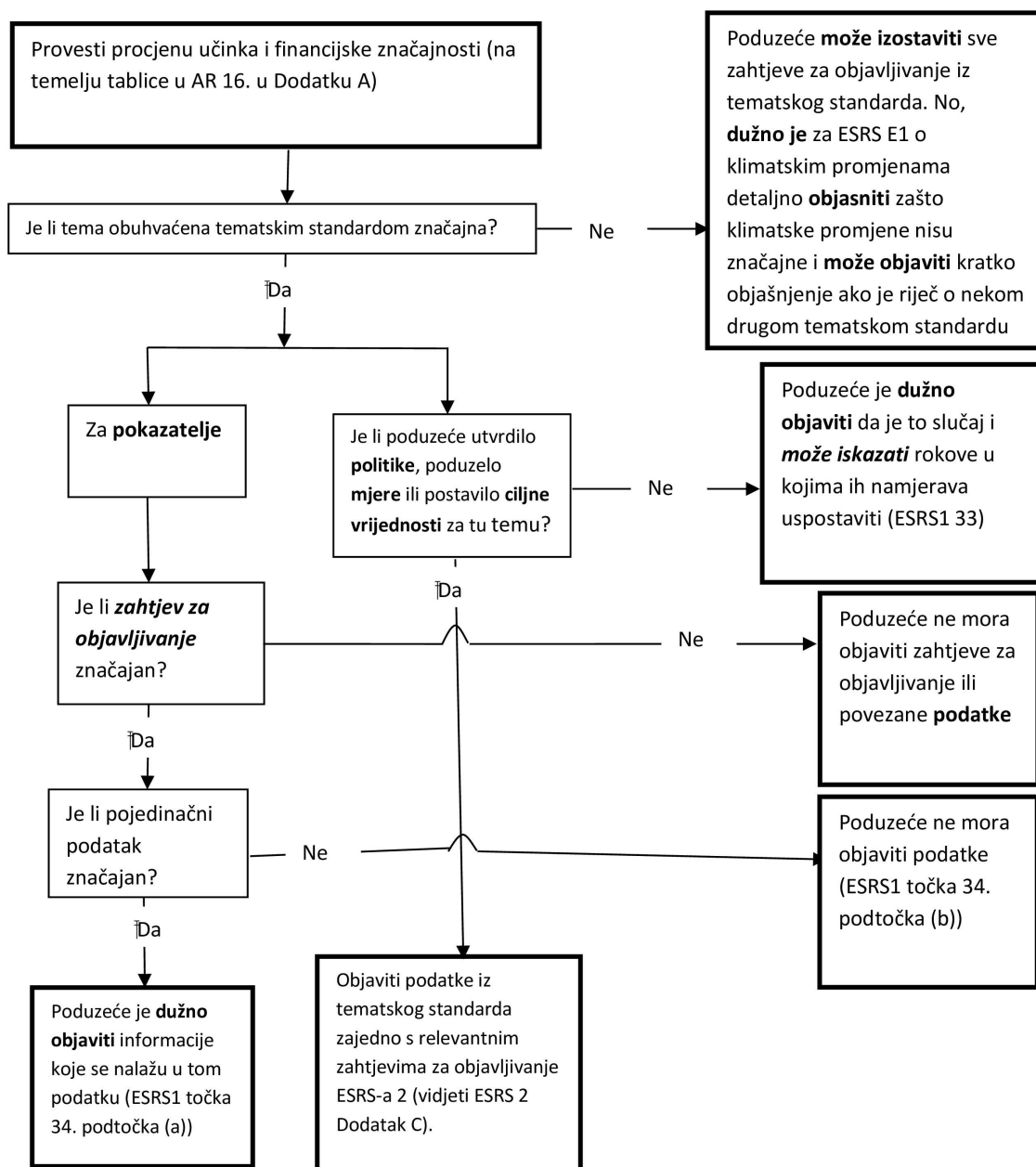
Ovaj je dodatak sastavni dio ESRS-a 1 i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda kad je riječ o izvještavanju u četiri dijela kako je navedeno u točki 115.

Dio izvješća posloводства	Kodifikacija ESRS-a	Naslov
1. Opće informacije	ESRS 2	<i>Opće objave, uključujući informacije dostavljene u skladu sa zahtjevima za primjenu tematskog ESRS-a navedene u Dodatku C ESRS-u 2.</i>
2. Informacije o okolišu	<i>Nije primjenjivo</i>	<i>Objavljivanja u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2020/852 (Uredba o taksonomiji)</i>
	ESRS E1	<i>Klimatske promjene</i>
	ESRS E2	<i>Onečišćenje</i>
	ESRS E3	<i>Vodni i morski resursi</i>
	ESRS E4	<i>Bioraznolikost i ekosustavi</i>
	ESRS E5	<i>Korištenje resursa i kružno gospodarstvo</i>
3. Informacije o socijalnim pitanjima	ESRS S1	<i>Vlastita radna snaga</i>
	ESRS S2	<i>Radnici u lancu vrijednosti</i>
	ESRS S3	<i>Pogođene zajednice</i>
	ESRS S4	<i>Potrošači i krajnji korisnici</i>
4. Informacije o upravljanju	ESRS G1	<i>Poslovno ponašanje</i>

Dodatak E

Dijagram toka za utvrđivanje objava u skladu s ESRS-ima

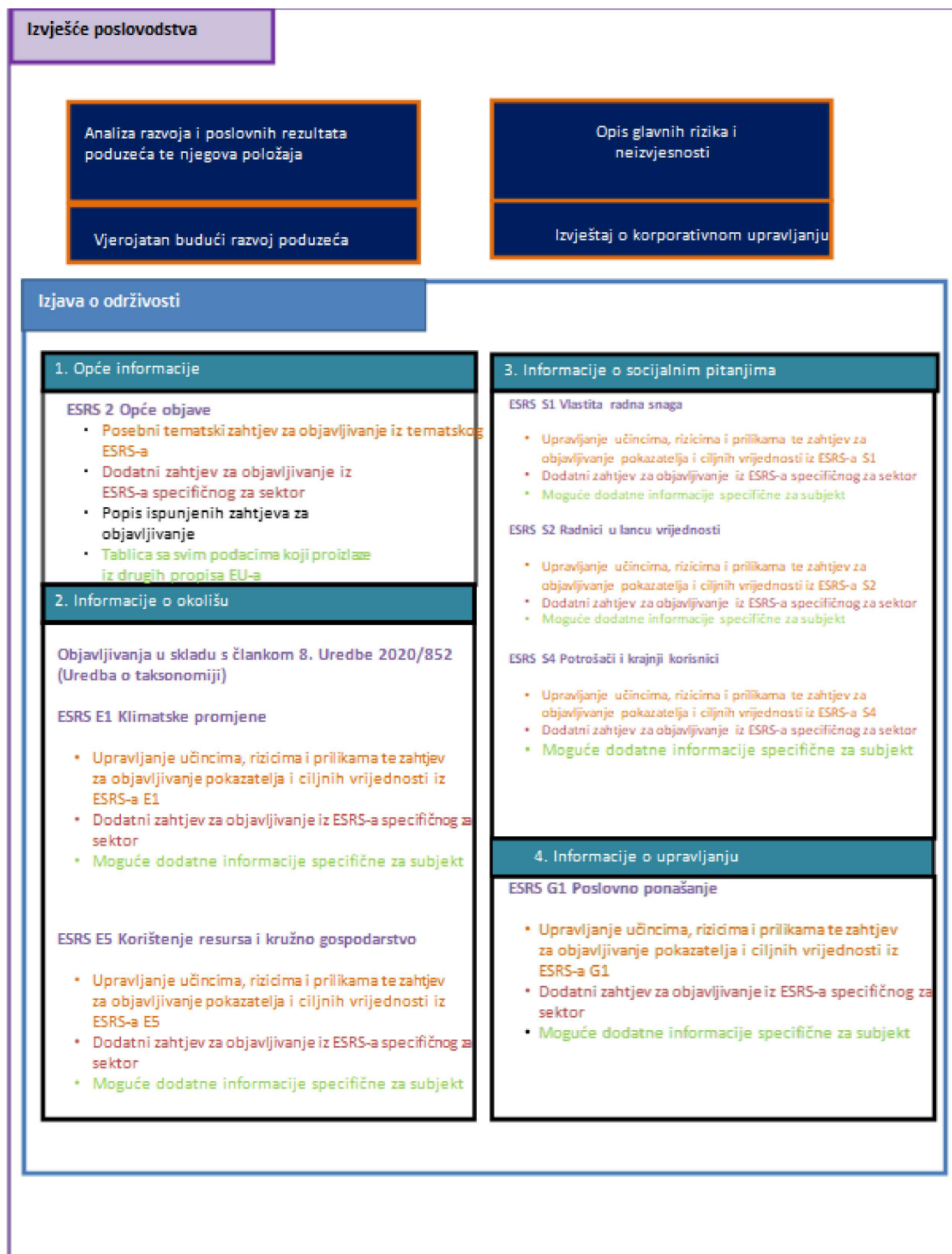
Procjena značajnosti početna je točka za izvještavanje o održivosti u skladu s ESRS-ima. Ovaj dodatak neobvezujući je prikaz procjene učinka i financijske značajnosti navedene u poglavlju 3. IRO-1 u odjeljku 4.1. ESRS-a 2 obuhvaća opće zahtjeve za objavljivanje o postupku poduzeća za utvrđivanje učinaka, rizika i prilika te procjenu njihove značajnosti. SBM-3 ESRS-a 2 predviđa opće zahtjeve za objavljivanje značajnog učinka, rizika i prilika koje proizlaze iz procjene značajnosti poduzeća. Poduzeće može izostaviti sve zahtjeve za objavljivanje u tematskom standardu ako ocijeni da predmetna tema nije značajna. U tom slučaju može objaviti kratko objašnjenje zaključaka procjene značajnosti za tu temu, ali je za ESRS E1 o klimatskim promjenama *dužno* objaviti detaljno objašnjenje (IRO-2 ESRS 2). ESRS-om se utvrđuju zahtjevi za objavljivanje, a ne zahtjevi za ponašanje. Zahtjevi za objavljivanje koji se odnose na **akcijske planove, ciljeve, politike, analizu scenarija i tranzicijske planove** proporcionalni su jer ovise o tome da ih poduzeće ima, što može ovisiti o veličini, kapacitetu, resursima i vještinama poduzeća. Napomena: Dijagram toka u nastavku ne odnosi se na situaciju u kojoj poduzeće čimbenik održivosti ocijeni značajnim, a nije obuhvaćen tematskim standardom i u tom slučaju sastavlja dodatne objave specifične za subjekt (ESRS 1 (točka 30. podtočka (b))).

Dodatak F

Primjer strukture izjave o održivosti u skladu s ESRS-om

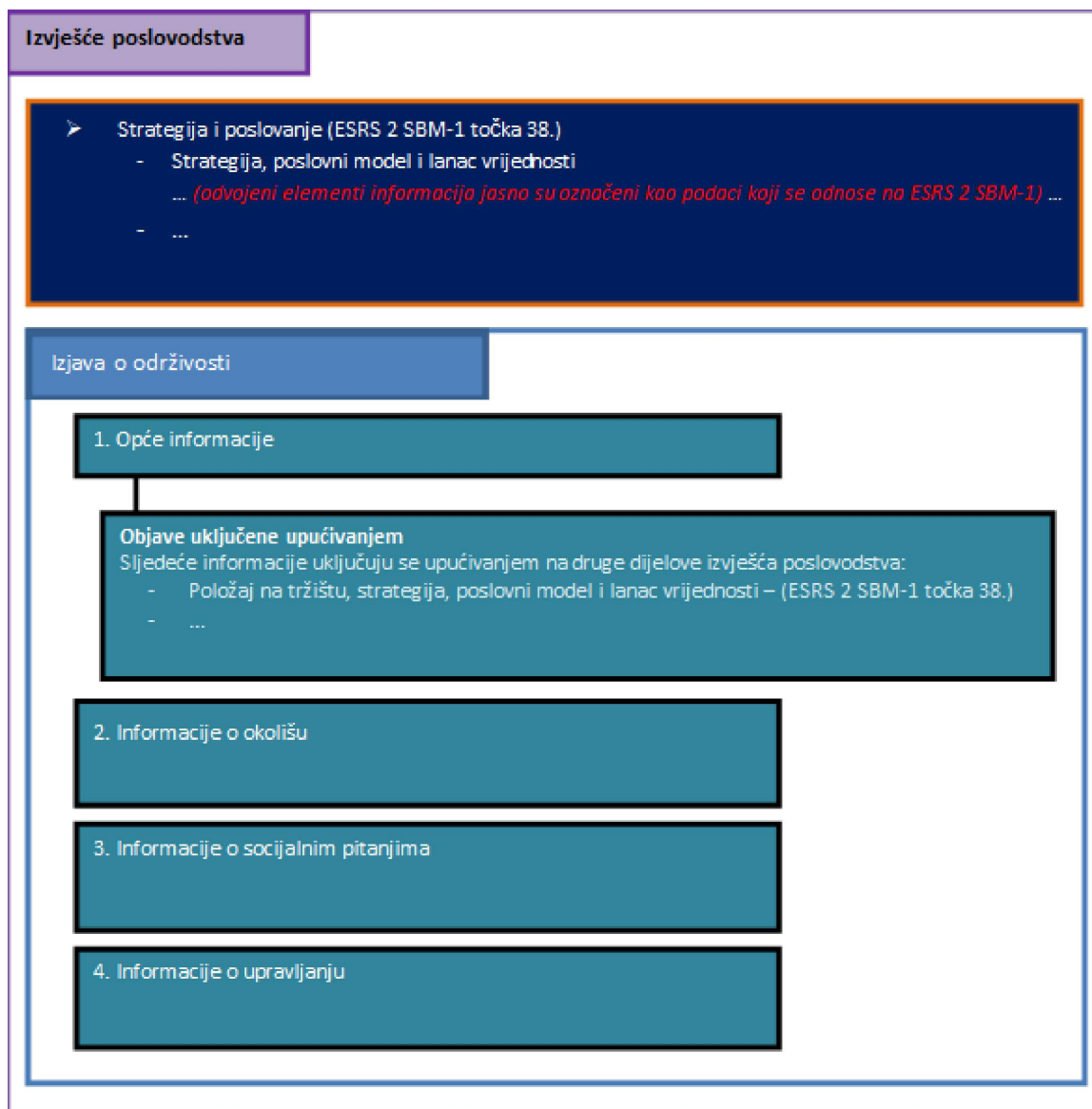
Ovaj je Dodatak dopuna ESRS-a 1. Sadržava neobvezujuće primjere strukture **izjave o održivosti** iz odjeljka 8.2. ovog standarda. U ovom je primjeru poduzeće zaključilo da bioraznolikost i ekosustavi, onečišćenje i pogođene zajednice nisu značajni.

Dodatak G

Primjer uključivanja upućivanjem

Ovim se Dodatkom dopunjuje ESRS 1. Sadržava neobvezujuće primjere uključivanja u **izjavu o održivosti** upućivanjem na drugi odjeljak izvješća posloводства, kako je navedeno u odjeljku 9.1. ovog standarda.

ESRS 2

OPĆE OBJAVE

SADRŽAJ

Cilj

1. Osnova za sastavljanje izjava
 - Zahtjev za objavljivanje BP-1 – Opća osnova za sastavljanje izjava o održivosti
 - Zahtjev za objavljivanje BP-2 – Objave u posebnim okolnostima
2. Upravljanje
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-1 – Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-2 – Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-3 – Uključivanje rezultata povezanih s održivošću u programe poticaja
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-4 – Izvještaj o dužnoj pažnji
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-5 – Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti
3. Strategija
 - Zahtjev za objavljivanje SBM-1 – Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti
 - Zahtjev za objavljivanje SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
 - Zahtjev za objavljivanje SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom
4. Upravljanje učincima, rizicima i prilikama
 - 4.1 Objave o postupku procjene značajnosti
 - Zahtjev za objavljivanje IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika
 - Zahtjev za objavljivanje IRO-2 – Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća
 - 4.2. Minimalni zahtjev za objavljivanje politika i mjera
 - Minimalni zahtjev za objavljivanje – Politike MDR-P – Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti
 - Minimalni zahtjev za objavljivanje – Mjere MDR-A – Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti
5. Pokazatelji i ciljne vrijednosti
 - Minimalni zahtjev za objavljivanje – Pokazatelji MDR-M – Pokazatelji značajnih čimbenika održivosti
 - Minimalni zahtjev za objavljivanje – Ciljne vrijednosti MDR-T – Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

1. Osnova za sastavljanje izjava
 - Zahtjev za objavljivanje BP-1 – Opća osnova za sastavljanje izjave o održivosti
2. Upravljanje
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-1 – Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-2 – Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela
 - Zahtjev za objavljivanje GOV-3 – Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja

- Zahtjev za objavljivanje GOV-4 – Izvještaj o dužnoj pažnji
- Zahtjev za objavljivanje GOV-5 – Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti

3. Strategija

- Zahtjev za objavljivanje SBM-1 – Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti
- Zahtjev za objavljivanje SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

4. Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje IRO-2 – Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća
- Minimalni zahtjev za objavljivanje – Politike MDR-P – Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti
- Minimalni zahtjev za objavljivanje – Mjere MDR-A – Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti

5. Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Minimalni zahtjev za objavljivanje – Ciljne vrijednosti MDR-T – Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti

Dodatak B: Popis podataka u međusektorskim i tematskim standardima koji proizlaze iz drugih propisa EU-a

Dodatak C: Zahtjevi za objavljivanje i primjenu u tematskom ESRS-u koji se primjenjuju zajedno s ESRS-om 2 Opće objave

Cilj

1. U ovom ESRS-u utvrđuju se zahtjevi za objavljivanje koji se primjenjuju na sva poduzeća bez obzira na sektor njihove djelatnosti (nespecijalizirani) i zahtjevi koji se primjenjuju na sve teme povezane s održivošću (međusektorski). Ovim ESRS-om obuhvaćena su područja izvještavanja utvrđena u odjeljku 1.2. *Međusektorski standardi i područja izvještavanja ESRS-a 1 Opći zahtjevi.*
2. Pri sastavljanju objava u skladu s ovim standardom poduzeće primjenjuje zahtjeve za objavljivanje (uključujući njihove podatke) utvrđene u tematskom ESRS-u, kako je navedeno u Dodatku C ovom standardu *Zahtjevi za objavljivanje/primjenu u tematskom ESRS-u koji se primjenjuju zajedno s ESRS-om 2 Opće objave.* Poduzeće primjenjuje zahtjeve navedene u Dodatku C:
 - (a) u svim slučajevima za zahtjeve u tematskim standardima koji se odnose na Zahtjev za objavljivanje IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika* te
 - (b) za sve druge zahtjeve navedene u Dodatku C, samo ako je tema održivosti značajna na temelju procjene **značajnosti** poduzeća (vidjeti ESRS 1, poglavlje 3. *Dvostruka značajnost kao osnova za objave o održivosti*).

1. Osnova za sastavljanje izjava

Zahtjev za objavljivanje BP-1 – Opća osnova za sastavljanje izjave o održivosti

3. **Poduzeće objavljuje opću osnovu za sastavljanje svoje izjave o održivosti.**
4. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u način na koji poduzeće sastavlja svoju **izjavu o održivosti**, uključujući opseg konsolidacije, informacije o višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** i, ako je relevantno, podatak o tome je li poduzeće koristilo neku od opcija za izostavljanje informacija iz točaka (d) i (e) u sljedećoj točki.

5. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) je li **izjava o održivosti** sastavljena na konsolidiranoj ili na pojedinačnoj osnovi;
 - (b) za konsolidiranu izjavu o održivosti:
 - i. potvrdu da je opseg konsolidacije isti kao u financijskim izvještajima ili, ovisno o slučaju, izjavu da izvještajno poduzeće nije dužno sastavljati financijske izvještaje ili da sastavlja konsolidirane izvještaje o održivosti u skladu s člankom 48.i Direktive 2013/34/EU te
 - ii. ako je primjenjivo, informaciju o tome koja su poduzeća kćeri uključena u konsolidaciju izuzeta od pojedinačnog ili konsolidiranog izvještavanja o održivosti u skladu s člankom 19.a stavkom 9. ili člankom 29.a stavkom 8. Direktive 2013/34/EU;
 - (c) u kojoj se mjeri izjavom o održivosti obuhvaćaju više i niže razine lanca **vrijednosti poduzeća** (vidjeti ESRS 1 odjeljak 5.1. *Izvještajno poduzeće i lanac vrijednosti*);
 - (d) je li poduzeće iskoristilo mogućnost izostavljanja određene informacije koja odgovara intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija (vidjeti ESRS 1 odjeljak 7.7. *Klasificirane i osjetljive informacije i informacije o intelektualnom vlasništvu, znanju i iskustvu ili rezultatima inovacija*); te
 - (e) za poduzeća sa sjedištem u državi članici EU-a koja dopušta izuzeće od objavljivanja predstojećih događaja ili pitanja o kojima se pregovara, kako je propisano u članku 19.a stavku 3. i članku 29.a stavku 3. Direktive 2013/34/EU, je li poduzeće iskoristilo to izuzeće.

Zahtjev za objavljivanje BP-2 – Objave u posebnim okolnostima

6. **Poduzeće objavljuje informacije o posebnim okolnostima.**
7. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u učinak tih posebnih okolnosti na sastavljanje **izjave o održivosti**.
8. Poduzeće može izvijestiti o tim informacijama zajedno s objavama na koje se odnose.

Razdoblja

9. Ako poduzeće odstupa od srednjoročnih ili dugoročnih razdoblja definiranih u ESRS-u 1 odjeljku 6.4. *Definicija kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog za potrebe izvještavanja*, opisuje:
- (a) svoje definicije srednjoročnih ili dugoročnih razdoblja te
 - (b) razloge za primjenu tih definicija.

Procjena lanca vrijednosti

10. Ako **pokazatelji** uključuju podatke o višim i/ili nižim razinama **lanca vrijednosti** procijenjene na temelju neizravnih izvora, kao što su prosječni sektorski podaci ili druge zamjenske vrijednosti, poduzeće:
- (a) utvrđuje pokazatelje;
 - (b) opisuje osnovu za sastavljanje;
 - (c) opisuje dobivenu razinu točnosti te
 - (d) ako je primjenjivo, opisuje planirane **mjere** za poboljšanje točnosti u budućnosti (vidjeti ESRS 1 poglavlje 5. *Lanac vrijednosti*).

Izvori procjene i neizvjesnost ishoda

11. U skladu s ESRS-om 1 odjeljkom 7.2. *Izvori procjene i neizvjesnost ishoda* poduzeće:
- (a) utvrđuje objavljene kvantitativne **pokazatelje** i novčane iznose čije je mjerenje vrlo neizvjesno;

- (b) za svaki utvrđeni kvantitativni pokazatelj i novčani iznos:
 - i. objavljuje informacije o izvoru neizvjesnosti mjerenja (npr. ovisnost iznosa o ishodu budućeg događaja, metodi mjerenja ili dostupnosti i kvaliteti podataka iz viših i/ili nižih razina lanca vrijednosti poduzeća) i
 - ii. objavljuje pretpostavke, približne vrijednosti i prosudbe primijenjene pri mjerenju.

12. Pri objavljivanju informacija o budućim događajima poduzeće može navesti da te informacije smatra neizvjesnima.

Promjene u sastavljanju ili iskazivanju informacija o održivosti

13. U slučaju promjena pri sastavljanju i iskazivanju informacija o održivosti u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja (vidjeti ESRS 1, odjeljak 7.4. *Promjene u sastavljanju ili iskazivanju informacija o održivosti*), poduzeće:
- (a) objašnjava promjene i razloge za te promjene, uključujući informaciju o tome zašto se primjenom novog pokazatelja dobiju korisnije informacije;
 - (b) objavljuje revidirane usporedne vrijednosti, osim ako to nije moguće iz praktičnih razloga. Ako prilagodba usporednih informacija za najmanje jedno od prethodnih razdoblja nije izvediva, poduzeće objavljuje tu činjenicu i
 - (c) razliku između iznosa iskazanog u prethodnom razdoblju i revidiranog usporednog iznosa;

Izveštavanje o pogreškama iz prethodnih razdoblja

14. Ako utvrdi značajne pogreške iz prethodnog razdoblja (vidjeti ESRS 1, odjeljak 7.5. *Izveštavanje o pogreškama iz prethodnih razdoblja*), poduzeće objavljuje:
- (a) prirodu značajne pogreške iz prethodnog razdoblja;
 - (b) u mjeri u kojoj je to izvedivo, ispravak za svako prethodno razdoblje obuhvaćeno izjavom o održivosti te
 - (c) ako se pogreška ne može ispraviti, okolnosti koje su to uzrokovale.

Objave koje proizlaze iz drugih propisa ili općeprihvaćenih izjava u okviru izvještavanja o održivosti

15. Ako poduzeće u svoju **izjavu o održivosti** uključi informacije koje proizlaze iz drugih propisa kojima se poduzeću nalaže da objavi informacije o održivosti ili iz općeprihvaćenih standarda i okvira izvještavanja o održivosti (vidjeti ESRS 1, odjeljak 8.2. *Sadržaj i struktura izjave o održivosti*), osim informacija propisanih ESRS-om, objavljuje i tu činjenicu. Kad je riječ o djelomičnoj primjeni drugih standarda ili okvira izvještavanja, poduzeće navodi točno upućivanje na točke primijenjenog standarda ili okvira.

Uključivanje upućivanjem

16. Ako poduzeće uključuje informacije upućivanjem (vidjeti ESRS 1, odjeljak 9.1. *Uključivanje upućivanjem*), objavljuje popis zahtjeva za objavljivanje ESRS-a ili posebnih podatkovnih točaka propisanih zahtjevom za objavljivanje koji su uključeni upućivanjem.

Primjena odredaba o postupnom uvođenju u skladu s Dodatkom C ESRS-a 1

17. Ako poduzeće ili grupa koja na datum bilance ne prelazi prosječan broj od 750 zaposlenika tijekom financijske godine odluči izostaviti informacije propisane standardima ESRS E4, ESRS S1, ESRS S2, ESRS S3 ili ESRS S4 u skladu s Dodatkom C ESRS-u 1, svejedno mora objaviti jesu li teme održivosti koje pokrivaju ESRS E4, ESRS S1,

ESRS S2, ESRS S3 i ESRS S4 ocijenjene kao značajne kao rezultat procjene značajnosti poduzeća. Osim toga, ako su jedna ili više tema procijenjene kao značajne, za svaku značajnu temu poduzeće:

- (a) objavljuje popis pitanja (tj. tema, podtema ili podpodtema) u AR-u 16. ESRS-a 1 Dodatku A za koje se procjenjuje da su značajna i način na koji se u **poslovnom modelu** i strategiji poduzeća uzimaju u obzir učinci poduzeća koji se odnose na ta pitanja. Poduzeće može utvrditi pitanje na razini teme, podteme ili podpodteme;
- (b) ukratko opisati sve vremenski ograničene **ciljne vrijednosti** koje je utvrdilo u vezi s predmetnim pitanjima, napredak u ostvarivanju tih ciljnih vrijednosti i temelje li se njegove ciljne vrijednosti povezane s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** na nepobitnim znanstvenim dokazima;
- (c) ukratko opisati svoje **politike** koje se odnose na predmetna pitanja;
- (d) ukratko opisati **mjere** koje je poduzelo kako bi utvrdio, nadziralo, spriječilo, ublažilo, saniralo ili okončalo stvarne ili potencijalne štetne učinke povezane s predmetnim pitanjima i rezultat tih mjera te
- (e) objaviti **pokazatelje** relevantne za predmetna pitanja.

2. Upravljanje

18. Cilj je ovog poglavlja utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji pružaju uvid u postupke upravljanja, kontrole te postupke za praćenje, upravljanje i nadzor **čimbenika održivosti**.

Zahtjev za objavljivanje GOV-1 – Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela

19. Poduzeće objavljuje sastav administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela, njihove uloge i odgovornosti te pristup stručnom znanju i vještinama u pogledu čimbenika održivosti.
20. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) sastav i raznolikosti **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela**;
 - (b) uloge i odgovornosti **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** u provedbi nadzora nad postupkom upravljanja značajnim **učincima, rizicima i prilikama**, uključujući ulogu posloводства u tim postupcima; te
 - (c) stručno znanje i vještine njegovih administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela o **čimbenicima održivosti** ili pristup takvom stručnom znanju i vještinama.
21. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o sastavu i raznolikosti članova administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela poduzeća:
- (a) broj izvršnih i neizvršnih članova;
 - (b) zastupanje **zaposlenika** i drugih radnika;
 - (c) iskustvo relevantno za sektore, proizvode i zemljopisne lokacije poduzeća;

- (d) postotak po spolu i drugim aspektima raznolikosti koje poduzeće uzima u obzir. Rodna raznolikost u upravi ⁽¹³⁾ izračunava se kao prosječni omjer žena i muškaraca među članovima uprave; te
- (e) postotak **neovisnih članova uprave** ⁽¹⁴⁾. Za poduzeća s jedinstvenom upravom, to odgovara postotku neovisnih neizvršnih članova uprave. Za poduzeća s dvojnou upravom, to odgovara postotku neovisnih članova nadzornog tijela.
22. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o ulogama i odgovornostima **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela**:
- (a) identitet **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** (kao što je upravni odbor ili slično) ili pojedinca u tijelu odgovornom za nadzor **učinaka, rizika i prilika**;
- (b) način na koji se odgovornosti svakog tijela ili pojedinaca za učinke, rizike i prilike odražavaju u pravilniku poduzeća, zadaćama upravnog odbora i drugim povezanim **politikama**;
- (c) opis uloge uprave u postupku upravljanja, kontrolama i procedurama za praćenje, upravljanje i nadzor učinaka, rizika i prilika, uključujući:
- i. je li ta uloga delegirana određenom položaju ili odboru na razini uprave i način na koji se provodi nadzor nad tim položajem ili odborom;
 - ii. informacije o hijerarhijskoj strukturi administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela;
 - iii. primjenjuju li se namjenske kontrole i postupci za upravljanje učincima, rizicima i prilikama i, ako da, način na koji su integrirani s drugim internim funkcijama; te
- (d) način na koji administrativna, upravljačka i nadzorna tijela te viši izvršni rukovoditelji nadziru utvrđivanje **ciljnih vrijednosti** povezanih sa značajnim učincima, rizicima i prilikama te način na koji prate napredak u njihovu ostvarivanju.
23. Objava uključuje opis načina na koji **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** utvrđuju dostupnost odgovarajućih vještina i stručnog znanja potrebnih za nadzor **čimbenika održivosti**, uključujući:
- (a) stručno znanje u području održivosti koje tijela, u cjelini, izravno posjeduju ili mogu iskoristiti, na primjer u pristupu stručnjacima ili osposobljavanju; te
- (b) način na koji se te vještine i stručno znanje odnose na značajne učinke, rizike i prilike poduzeća.

⁽¹³⁾ Te su informacije potrebne: sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 13 u tablici 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 od 6. travnja 2022. o dopuni Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Rodna raznolikost u upravi”) i administratorima referentnih vrijednosti za objavljivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika na koje se primjenjuje Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1816 od 17. srpnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća kako je utvrđeno pokazateljem „Prosječni ponderirani omjer žena i muškaraca među članovima uprave” u odjelcima 1. i 2. Priloga II.

⁽¹⁴⁾ Te su informacije potrebne administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816, kako je utvrđeno pokazateljem „ponderirani prosječni postotak članova uprave koji su neovisni” iz odjeljka 1. Priloga II.

Zahtjev za objavljivanje GOV-2 – Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela

24. Poduzeće objavljuje na koji se način administrativna, upravljačka i nadzorna tijela obavještavaju o čimbenicima održivosti i kako se s tim čimbenicima postupalo u izvještajnom razdoblju.
25. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u način na koji se administrativna, upravljačka i nadzorna tijela obavještavaju o čimbenicima održivosti te uvid u informacije i pitanja kojima su se ta tijela bavila tijekom izvještajnog razdoblja. Time se pak omogućuje razumijevanje toga jesu li članovi tih tijela bili primjereno obaviješteni i jesu li mogli ispuniti svoje uloge.
26. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) jesu li administrativna, upravljačka i nadzorna tijela, uključujući njihove relevantne odbore, obaviještena o značajnim učincima, rizicima i prilikama (vidjeti zahtjev za objavljivanje IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika ovog standarda), o provedbi postupka dužne pažnje te rezultatima i djelotvornosti politika, mjera, pokazatelja i ciljnih vrijednosti koji se primjenjuju radi njihova rješavanja te tko ih obavještava o tome i koliko često;
 - (b) način na koji administrativna, upravljačka i nadzorna tijela uzimaju u obzir učinke, rizike i prilike pri provedbi nadzora nad strategijom poduzeća, njegovim odlukama o glavnim transakcijama i njegovim postupkom upravljanja rizicima, uključujući podatak jesu li razmatrali kompromise povezane s tim učincima, rizicima i prilikama te
 - (c) popis značajnih učinaka, rizika i prilika kojima su se u izvještajnom razdoblju bavila administrativna, upravljačka i nadzorna tijela ili njihovi relevantni odbori.

Zahtjev za objavljivanje GOV-3 – Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja

27. Poduzeće objavljuje informacije o uključivanju svojih rezultata u području održivosti u programe poticaja.
28. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u to nude li se članovima administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela programi poticaja povezani s čimbenicima održivosti.
29. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o programima poticaja i politikama primitaka povezanih s čimbenicima održivosti za članove administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela poduzeća, ako postoje:
- (a) opis ključnih obilježja programa poticaja;
 - (b) ocjenjuju li se rezultati s obzirom na posebne ciljne vrijednosti i/ili učinke povezane s održivošću te, ako da, o kojim je ciljnim vrijednostima i učincima riječ;
 - (c) smatraju li se pokazatelji rezultata u području održivosti referentnim vrijednostima uspješnosti, i na koji način, te uključuje li ih se u politike primitaka;
 - (d) udio varijabilnih primitaka koji ovise o ciljnim vrijednostima i/ili učincima povezanim s održivošću; te
 - (e) razinu u poduzeću na kojoj se odobravaju i ažuriraju uvjeti programa poticaja.

Zahtjev za objavljivanje GOV-4 – Izvještaj o dužnoj pažnji

30. Poduzeće objavljuje mapirane informacije o postupku dužne pažnje iz svoje izjave o održivosti.
31. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje olakšati uvid u postupak dužne pažnje poduzeća u pogledu čimbenika održivosti.

32. Glavni aspekti i koraci u okviru postupka dužne pažnje iz poglavlja 4. ESRS-a 1 – *Dužna pažnja* povezani su s nizom međusektorskih i tematskih zahtjeva za objavljivanje iz ESRS-a. Kako bi se omogućilo prikazivanje stvarne prakse poduzeća kad je riječ o dužnoj pažnji, poduzeće provodi mapiranje u okviru kojeg se navodi na koji način i gdje se njegova primjena glavnih aspekata i koraka unutar postupka dužne pažnje odražava u njegovoj izjavi o održivosti ⁽¹⁵⁾.
33. Tim se zahtjevom za objavljivanje ne propisuju nikakvi posebni zahtjevi povezani s postupanjem koji se odnose na **postupak** dužne pažnje te se njime ne obuhvaća niti mijenja uloga **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** kako je uređeno drugim propisima.

Zahtjev za objavljivanje GOV-5 – Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti

34. **Poduzeće objavljuje glavne značajke svojeg sustava upravljanja rizicima i unutarnje kontrole povezane s postupcima izvještavanja o održivosti.**
35. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u postupak upravljanja rizicima i unutarnje kontrole poduzeća povezane s izvještavanjem o održivosti.
36. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) opseg, glavne značajke i sastavnice postupaka i sustava upravljanja rizicima i unutarnje kontrole povezanih s izvještavanjem o održivosti;
 - (b) primijenjeni pristup procjeni rizika, uključujući metodologiju određivanja prioriteta u području rizika;
 - (c) glavne utvrđene rizike te strategije za njihovo ublažavanje, uključujući s time povezane kontrole;
 - (d) opis načina na koji poduzeće integrira rezultate svoje procjene rizika i unutarnjih kontrola povezanih s postupkom izvještavanja o održivosti u odgovarajuće unutarnje funkcije i postupke; te
 - (e) opis periodičnog izvještavanja **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** o rezultatima iz točke (d).

3. Strategija

37. U ovom poglavlju utvrđeni su zahtjevi za objavljivanje koji pružaju uvid u:
- (a) elemente strategije poduzeća koji se odnose ili utječu na **čimbenike održivosti**, njegov **poslovni model i lanac vrijednosti**;
 - (b) način na koji se interesi i stajališta **dionika** poduzeća uzimaju u obzir pri razvoju strategije i poslovnog modela poduzeća; te
 - (c) ishod procjene koju provodi poduzeće značajnih **učinaka, rizika i prilika**, uključujući način na koji se uzimaju u obzir pri razvoju strategije i poslovnog modela.

Zahtjev za objavljivanje SBM-1 – Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti

38. **Poduzeće objavljuje elemente svoje strategije koji se odnose na čimbenike održivosti ili utječu na njih te svoj poslovni model i lanac vrijednosti.**
39. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje opisati ključni elementi opće strategije poduzeća koji se odnose ili utječu na **čimbenike održivosti** te ključne elemente **poslovnog modela i lanca vrijednosti** poduzeća kako bi se pružio uvid u njegovu izloženost **učincima, rizicima i prilikama** i njihove izvore.

⁽¹⁵⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 10 u tablici 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politike dužne pažnje”).

40. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o ključnim elementima svoje opće strategije koji se odnose na **čimbenike održivosti** ili utječu na njih:

(a) navodi:

i. značajne skupine proizvoda i/ili usluga koji se nude, uključujući promjene u izvještajnom razdoblju (novi/uklonjeni proizvodi i/ili usluge);

ii. značajna tržišta i/ili skupine kupaca koje opskrbljuje, uključujući promjene u izvještajnom razdoblju (nova/uklonjena tržišta i/ili skupine kupaca);

iii. broj **zaposlenika** prema zemljopisnim područjima; te

iv. ako je primjenjivo i značajno, proizvode i usluge zabranjene na nekim tržištima;

(b) raščlambu ukupnih prihoda, kako su uključeni u njegov financijski izvještaj, po značajnim sektorima ESRS-a. Ako poduzeće u svojem financijskom izvještaju izvješćuje po segmentima kako se nalaže MSFI-jem 8 *Poslovni segmenti*, ti se sektorski podaci o prihodima u najvećoj mogućoj mjeri usklađuju s podacima iz MSFI-ja 8;

(c) popis dodatnih značajnih sektora ESRS-a koji nisu navedeni u točki 40. podtočki (b), kao što su aktivnosti koje rezultiraju prihodima između poduzeća u kojima poduzeće razvija značajne aktivnosti ili u kojima je povezano ili može biti povezano sa značajnim učincima. Utvrđivanje tih dodatnih sektora ESRS-a mora biti u skladu s načinom na koji ih je poduzeće uzelo u obzir pri procjeni **značajnosti** i s načinom na koji objavljuje značajne informacije specifične za sektor;

(d) ako je primjenjivo, izvještaj u kojem se, zajedno s povezanim prihodima, navodi da poduzeće posluje u sektoru:

i. **fosilnih goriva** (ugljen, nafta i plin) ⁽¹⁶⁾, (tj. prihode ostvaruje od istraživanja, rudarenja, vađenja, proizvodnje, prerade, skladištenja, rafiniranja ili distribucije, uključujući prijevoz, skladištenje i trgovinu, fosilnih goriva kako je definirano u članku 2. točki 62. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾), uključujući raščlambu prihoda ostvarenih od ugljena, nafte i plina, kao i prihode ostvarene od taksonomski usklađenih ekonomskih djelatnosti koje se odnose na prirodni plin, kako je propisano u članku 8. stavku 7. točki (a) Delegirane uredbe Komisije 2021/2178 ⁽¹⁸⁾;

ii. proizvodnje kemikalija ⁽¹⁹⁾, tj. njegove su djelatnosti obuhvaćene odjeljkom 20.2. Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1893/2006;

iii. kontroverznog oružja ⁽²⁰⁾ (protupješačke mine, kazetno streljivo, kemijsko i biološko oružje) i/ili

⁽¹⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 4 u tablici 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Izloženost prema društvima koja posluju u sektoru fosilnih goriva”).

⁽¹⁷⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

⁽¹⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2178 od 6. srpnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem sadržaja i prikaza informacija o okolišno održivim ekonomskim djelatnostima koje objavljuju poduzeća na koja se primjenjuje članak 19.a ili članak 29.a Direktive 2013/34/EU i utvrđivanjem metodologije obveznog objavljivanja informacija (SL L 443, 10.12.2021., str. 9.).

⁽¹⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 9 u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja proizvode kemikalije”).

⁽²⁰⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 14 u tablici 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Izloženost prema kontroverznom oružju (protupješačke mine, kazetno streljivo, kemijsko i biološko oružje)”).

- iv. uzgoja i proizvodnje duhana ⁽²¹⁾;
 - (e) ciljeve održivosti u pogledu značajnih skupina proizvoda i usluga, kategorija kupaca, zemljopisnih područja i odnosa s **dionicima**;
 - (f) procjenu njegovih trenutačnih značajnih proizvoda i/ili usluga, te značajnih tržišta i skupina kupaca, u odnosu na njegove ciljeve održivosti; te
 - (g) elemente strategije poduzeća koji se odnose na čimbenike održivosti ili utječu na njih, uključujući glavne predstojeće izazove, ključna rješenja ili projekte koje treba provesti, ako je to važno za izvještavanje o održivosti.
41. Ako poduzeće ima poslovni nastan u državi članici EU-a koja dopušta izuzeće od objavljivanja informacija iz članka 18. stavka 1. podtočke (a) Direktive 2013/34/EU ⁽²²⁾ i ako je poduzeće iskoristilo to izuzeće, može izostaviti raščlambu prihoda po značajnom sektoru ESRS-a u skladu s točkom 40. podtočkom (b). U tom slučaju poduzeće ipak objavljuje popis sektora ESRS-a koji su značajni za poduzeće.
42. Poduzeće objavljuje opis svojeg **poslovnog modela** i svojeg **lanca vrijednosti**, uključujući:
- (a) svoje ulazne podatke i pristup prikupljanju, izradi i osiguravanju tih ulaznih podataka;
 - (b) svoje rezultate i ishode u smislu trenutačnih i očekivanih pogodnosti za potrošače, ulagatelje i druge **dionike**; te
 - (c) glavne značajke viših i nižih razina svojeg **lanca vrijednosti** i svoj položaj u tom lancu vrijednosti, uključujući opis glavnih poslovnih subjekata (kao što su ključni **dobavljači**, distribucijski kanali i **krajnji korisnici**) i njihov odnos s poduzećem. Ako poduzeće ima više lanaca vrijednosti, objava obuhvaća ključne lance vrijednosti.

Zahtjev za objavljivanje SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

43. **Poduzeće objavljuje na koji se način interesi i stajališta njegovih dionika uzimaju u obzir u strategiji i poslovnom modelu poduzeća.**
44. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u način na koji interesi i stajališta **dionika** utječu na strategiju i **poslovni model** poduzeća.
45. Poduzeće objavljuje sažeti opis:
- (a) suradnje s dionicima, među ostalim:
 - i. ključne **dionike** poduzeća;
 - ii. postoji li suradnja s njima i za koje kategorije dionika;
 - iii. njezine organizacije;
 - iv. njezine namjene; te
 - v. kako poduzeće uzima u obzir njezin ishod;
 - (b) načina na koji poduzeće razmatra interese i stajališta ključnih **dionika** koji se odnose na strategiju i **poslovni model** poduzeća, u mjeri u kojoj su analizirani za vrijeme postupaka dužne pažnje i/ili postupka procjene **značajnosti** koje je provelo poduzeće (vidjeti zahtjev za objavljivanje IRO-1 ovog standarda);
 - (c) ako je primjenjivo, izmjene svoje strategije i/ili poslovnog modela, među ostalim:
 - i. način na koji je poduzeće izmijenilo ili očekuje da će izmijeniti svoju strategiju i/ili poslovni model kako bi uvažilo interese i stajališta svojih dionika;

⁽²¹⁾ Te su informacije potrebne administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1818 kako je utvrđeno u članku 12. stavku 1. točki (b).

⁽²²⁾ Članak 18. stavak 1. podtočka (a) Direktive 2013/34/EU: „neto prihod raščlanjen po kategorijama aktivnosti i zemljopisnim tržištima, ako se te kategorije i tržišta znatno međusobno razlikuju, uzimajući u obzir način na koji je organizirana prodaja proizvoda i pružanje usluga”.

- ii. sve daljnje korake koji se planiraju i njihov rok; te
- iii. je li vjerojatno da će se tim koracima promijeniti odnos s dionicima i njihova stajališta; te
- (d) načina na koji su **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** obaviještena o stajalištima i interesima pogođenih **dionika** koji se odnose na učinke poduzeća povezane s održivošću te jesu li obaviještena o njima.

Zahtjev za objavljivanje SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- 46. **Poduzeće objavljuje svoje značajne učinke, rizike i prilike te način njihove interakcije s njegovom strategijom i poslovnim modelom.**
- 47. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u značajne **učinke, rizike i prilike** na koje je ukazala procjena **značajnosti** koju je provelo poduzeće te načina na koji oni proizlaze iz strategije i **poslovnih modela** poduzeća i potiču njihovu prilagodbu, uključujući njegovu raspodjelu sredstava. Informacije koje treba objaviti o upravljanju značajnim učincima, rizicima i prilikama poduzeća propisane su tematskim ESRS-om i standardima specifičnima za pojedini sektor, koji će se primjenjivati zajedno s **minimalnim zahtjevima za objavljivanje politika, mjera i ciljnih vrijednosti** utvrđenih u ovom standardu.
- 48. Poduzeće objavljuje:
 - (a) kratak opis značajnih **učinaka, rizika i prilika** koji su rezultat njegove procjene značajnosti (vidjeti zahtjev za objavljivanje IRO-1 iz ovog standarda), uz navođenje gdje su u njegovu **poslovnom modelu**, poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** koncentrirani ti značajni učinci, rizici i prilike;
 - (b) stvarne i očekivane posljedice materijalnih učinaka, rizika i prilika na njegov poslovni model, lanac vrijednosti, strategiju i odlučivanje te kako je odgovorilo ili planira odgovoriti na te učinke, uključujući sve promjene koje je unijelo ili planira unijeti u svoju strategiju ili poslovni model kao dio **mjera** za uklanjanje određenih značajnih učinaka ili rizika odnosno za iskorištavanje određenih značajnih prilika;
 - (c) za svoje značajne **učinke**:
 - i. kako značajni negativni i pozitivni učinci utječu (odnosno kako će potencijalni učinci vjerojatno utjecati) na ljude ili okoliš;
 - ii. potječu li i kako učinci iz strategije i poslovnog modela poduzeća ili su povezani s njima;
 - iii. opravdano očekivana razdoblja tih učinaka te
 - iv. sudjeluje li poduzeće u značajnim učincima zbog svojih aktivnosti ili **poslovnih odnosa**, i opis prirode predmetnih aktivnosti ili poslovnih odnosa;
 - (d) **stvarne financijske posljedice** značajnih rizika i prilika na njegov financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove te značajne rizike i prilike za koje u sljedećem godišnjem izvještajnom razdoblju postoji znatan rizik značajnog usklađenja knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza koje se iskazuju u financijskim izvještajima;
 - (e) **očekivane financijske posljedice** značajnih rizika i prilika na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, uključujući razumno očekivana razdoblja za te učinke. To uključuje podatak o tome kako poduzeće očekuje da će se njegov financijski položaj, financijski rezultati i novčani tokovi mijenjati u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju s obzirom na njegovu strategiju upravljanja rizicima i prilikama, uzimajući u obzir:
 - i. njegove planove ulaganja i prodaje (na primjer, kapitalni rashodi, velika stjecanja i prodaje, zajednički pothvati, transformacija poslovanja, inovacije, nova poslovna područja i povlačenje imovine), uključujući planove za koje poduzeće nema ugovornu obvezu; te
 - ii. planirane izvore financiranja za provedbu njegove strategije.

- (f) informacije o otpornosti strategije i poslovnog modela poduzeća s obzirom na njegovu sposobnost da odgovori na svoje značajne učinke i rizike te da iskoristi svoje značajne prilike. Poduzeće objavljuje kvalitativnu i, ako je primjenjivo, kvantitativnu analizu otpornosti, uključujući način provedbe analize i vremenske okvire koji su primijenjeni kako je utvrđeno u ESRS-u 1 (vidjeti ESRS 1, poglavlje 6. *Razdoblja*). Pri pružanju kvantitativnih informacija poduzeće može objaviti pojedinačne iznose ili raspone;
 - (g) promjene značajnih učinaka, rizika i prilika u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem te
 - (h) detaljan opis učinaka, rizika i prilika obuhvaćenih zahtjevima za objavljivanje iz ESRS-a, za razliku od onih koje poduzeće navodi u dodatnim objavama specifičnima za subjekt.
49. Poduzeće može objaviti opisne informacije iz točke 46. zajedno s objavama u skladu s odgovarajućim tematskim ESRS-om i u tom je slučaju ipak dužno prezentirati izvještaj o svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama**, zajedno s objavama u skladu s ovim poglavljem ESRS-a 2.

4. Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

4.1. Objave o postupku procjene značajnosti

50. U ovom poglavlju utvrđeni su zahtjevi za objavljivanje koji pružaju uvid u:
- (a) postupke za utvrđivanje značajnih **učinaka, rizika i prilika**; te
 - (b) informacije koje je poduzeće, na temelju svoje procjene **značajnosti**, uključilo u **izjavu o održivosti**.

Zahtjev za objavljivanje IRO-1 – Opis postupka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika

51. **Poduzeće objavljuje postupke za utvrđivanje svojih učinaka, rizika i prilika te procjenjuje koji su od njih značajni.**
52. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u postupak kojim poduzeće utvrđuje **učinke, rizike i prilike** i procjenjuje njihovu **značajnost**, kao osnovu za utvrđivanje informacija za objavu u svojoj **izjavi o održivosti** (vidjeti ESRS 1 poglavlje 3. i s time povezane zahtjeve za primjenu, kojima su utvrđeni zahtjevi i načela povezana s postupkom utvrđivanja i procjene značajnih učinaka, rizika i prilika na temelju načela dvostruke značajnosti).
53. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) opis metodologija i pretpostavki primijenjenih u opisanom postupku;
 - (b) pregled postupka za utvrđivanje, procjenu i određivanje prioriteta i praćenje potencijalnih i stvarnih **učinaka** na ljude i okoliš, na temelju postupka dužne pažnje koji provodi, uključujući sljedeća objašnjenja:
 - i. kako je postupak usmjeren na aktivnosti, poslovne odnose, zemljopisne značajke i druge čimbenike zbog kojih se povećava rizik od negativnih učinaka;
 - ii. razmatraju li se učinci u koje je poduzeće uključeno zbog svojeg poslovanja ili svojih poslovnih odnosa i na koji način;
 - iii. obuhvaća li postupak savjetovanje s pogođenim **dionicima** kako bi se razumjeli učinci kojima bi mogli biti izloženi te s vanjskim stručnjacima;
 - iv. jesu li negativni učinci prioritet zbog njihove relativne ozbiljnosti i vjerojatnosti (vidjeti ESRS 1 odjeljak 3.4. *Značajnost učinaka*) i, ako je primjenjivo, jesu li pozitivni učinci prioritet zbog njihova relativnog razmjera, opsega i vjerojatnosti te utvrđuje li se koji su čimbenici održivosti značajni za potrebe izvještavanja, uključujući kvalitativne ili kvantitativne pragove i druge kriterije koji se koriste kako je propisano u ESRS-u 1 odjeljku 3.4. *Značajnost učinaka*;

- (c) pregled postupka koji se primjenjuje za utvrđivanje, procjenu i određivanje prioriteta **rizika i prilika**, a imaju ili bi mogli imati **financijske posljedice**. Objava uključuje:
- i. način na koji je poduzeće razmotrilo povezanost svojih učinaka i ovisnosti s rizicima i prilikama koji se mogu pojaviti zbog tih učinaka i ovisnosti;
 - ii. način na koji poduzeće procjenjuje vjerojatnost, razmjer i vrstu učinaka utvrđenog rizika i prilika (kao što su kvalitativni ili kvantitativni pragovi i drugi kriteriji koji se koriste kako je propisano u ESRS-u 1 odjeljku 3.3. *Financijska značajnost*);
 - iii. način na koji poduzeće određuje prioritet rizika koji proizlaze iz održivosti u odnosu na druge vrste rizika, uključujući upotrebu alata za procjenu rizika;
- (d) opis procesa donošenja odluka te povezanih postupaka unutarnje kontrole;
- (e) mjeru i način na koji je postupak za utvrđivanje, procjenu i upravljanje učincima i rizicima uključen u cjelokupni postupak upravljanja rizicima poduzeća i korišten za procjenu ukupnog profila rizičnosti poduzeća i postupaka upravljanja rizicima;
- (f) mjeru i način na koji je postupak za utvrđivanje, procjenu i upravljanje prilikama uključen u cjelokupni postupak upravljanja poduzeća ako je primjenjivo;
- (g) ulazne parametre koje upotrebljava (na primjer, izvore podataka, opseg obuhvaćenih operacija i pojedinosti upotrijebljene u pretpostavkama) te
- (h) je li se i kako postupak promijenio u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem, vrijeme posljednje izmjene postupka i buduće datume za reviziju procjene **značajnosti**.

Zahtjev za objavljivanje IRO-2 – Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća

54. **Poduzeće u svojim izjavama o održivosti izvještava o usklađenosti sa zahtjevima za objavljivanje.**
55. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u zahtjeve za objavljivanje uključene u izjavu o održivosti poduzeća i teme koje su na temelju procjene **značajnosti** izostavljene kao nebitne.
56. Poduzeće uključuje popis zahtjeva za objavljivanje koji su ispunjeni pri sastavljanju **izjave o održivosti** na temelju rezultata procjene **značajnosti** (vidjeti ESRS 1, poglavlje 3.), uključujući brojeve stranica i/ili točke u kojima se povezane objave nalaze u izjavi o održivosti. To se može prikazati kao tablica sadržaja. Poduzeće uključuje i tablicu sa svim podacima koji proizlaze iz drugih propisa EU-a navedenih u Dodatku B ovom standardu, uz naznaku gdje se mogu naći u izjavi u održivosti i uključujući one koje je poduzeće ocijenilo neznčajnima, za koje poduzeće u tablici u skladu s ESRS-om 1 točkom 35. navodi „Nije značajno”.
57. Ako zaključi da klimatske promjene nisu značajne i zato izostavi sve zahtjeve za objavljivanje iz ESRS-a E1 *Klimatske promjene*, poduzeće je dužno objaviti detaljno objašnjenje zaključaka svoje procjene **značajnosti** koji se odnose na klimatske promjene (vidjeti ESRS 2 IRO-2 *Zahtjevi za objavu u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća*), uključujući analizu budućih uvjeta zbog koje bi poduzeće moglo zaključiti da će klimatske promjene u budućnosti biti značajne.
58. Ako zaključi da neka druga tema, osim klimatskih promjena, nije značajna i zato je izostavi u svim zahtjevima za objavljivanje iz odgovarajućeg tematskog ESRS-a, poduzeće može ukratko objasniti zaključke svoje procjene **značajnosti** koji se odnose na tu temu.

59. Poduzeće dostavlja objašnjenje o tome kako je utvrdilo značajne informacije koje se moraju objaviti u pogledu njegovih značajnih **učinaka, rizika i prilika** koje je ocijenilo značajnima, uključujući primjenu pragova i/ili način na koji je primijenilo kriterije iz ESRS-a 1 odjeljka 3.2. *Značajni čimbenici i značajnost informacija.*

4.2 Minimalni zahtjev za objavljivanje politika i mjera

60. U ovom se odjeljku utvrđuju **minimalni zahtjevi za objavljivanje** koje treba uključiti ako poduzeće objavljuje informacije o svojim **politikama i mjerama** za sprečavanje, ublažavanje i saniranje stvarnih i potencijalnih značajnih **učinaka**, uklanjanje značajnih **rizika** i/ili za iskorištavanje značajnih **prilika** (zajednički, za „upravljanje značajnim **čimbenicima održivosti**”). Primjenjuju se zajedno sa zahtjevima za objavljivanje, uključujući zahtjeve za primjenu, koji su navedeni u relevantnom tematskom ESRS-u i ESRS-u specifičnom za pojedini sektor. Primjenjuju se i ako poduzeće objavljuje informacije specifične za subjekt.
61. Odgovarajuće objave nalaze se zajedno s objavama koje se propisuju relevantnim ESRS-om. Ako se jedna **politika** ili iste **mjere** odnose na nekoliko međusobno povezanih **čimbenika održivosti**, poduzeće može objaviti tražene informacije u svojem izvještaju u okviru jednog tematskog ESRS-a i uključiti unakrsno upućivanje na njih u svojem izvještaju u okviru drugog tematskog ESRS-a.
62. Ako informacije o **politikama i mjerama** koje se zahtijevaju u okviru relevantnog ESRS-a ne može objaviti jer nije donijelo politike i/ili mjere povezane s konkretnim **čimbenikom održivosti**, poduzeće tu činjenicu navodi u objavi uz razloge zbog kojih nije donijelo politike i/ili mjere. Poduzeće može objaviti rok u kojem ih namjerava donijeti.

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Politike MDR-P – Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti

63. Poduzeće primjenjuje minimalne **zahtjeve za objavljivanje** definirane u ovoj odredbi ako objavljuje informacije o **politikama** koje primjenjuje na svaki **čimbenik održivosti** za koji je utvrđeno da je značajan.
64. Cilj je ovog **minimalnog zahtjeva za objavljivanje** pružiti uvid u politike utvrđene u poduzeću za sprečavanje, ublažavanje i saniranje stvarnih i potencijalnih **učinaka**, za uklanjanje **rizika** i za iskorištavanje **prilika**.
65. Poduzeće objavljuje informacije o **politikama** koje su donesene radi upravljanja značajnim **čimbenicima održivosti**. U objavi se navodi sljedeće:
- opis ključnog sadržaja **politike**, uključujući njezine opće ciljeve i značajne **učinke, rizike** ili **prilike** na koje se ta politika odnosi i postupak praćenja;
 - opis područja primjene politike, ili njegovih izuzeća, u smislu djelatnosti, viših i/ili nižih razina **lanca vrijednosti**, zemljopisnih značajki i, prema potrebi, pogođenih skupina **dionika**;
 - najviša razina u organizaciji poduzeća koja je odgovorna za provedbu politike;
 - ako je relevantno, upućivanje na standarde ili inicijative trećih strana koje se poduzeće obvezuje poštovati provedbom politike;
 - ako je relevantno, opis načina na koji se interesi ključnih **dionika** uzimaju u obzir pri utvrđivanju politike; te
 - ako je relevantno, stavlja li poduzeće politiku na raspolaganje potencijalno pogođenim dionicima i dionicima koji trebaju pomoći pri njezinoj provedbi, i na koji način.

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Mjere MDR-A – Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti

66. Poduzeće primjenjuje zahtjeve koji se odnose na sadržaj objave iz ove odredbe ako opisuje **mjere** kojima upravlja svakim značajnim **čimbenikom održivosti**, uključujući akcijske planove i dodijeljena i/ili planirana sredstva.
67. Cilj je ovog **minimalnog zahtjeva za objavljivanje** pružiti uvid u ključne **mjere** koje su poduzete i/ili planirane kako bi se spriječili, ublažili i **sanirali** stvarni i potencijalni **učinci**, ublažili rizici i iskoristile **prilike** te, prema potrebi, ostvarili ciljevi i **ciljne vrijednosti** povezanih **politika**.
68. Ako su za provedbu **politike** i ostvarivanje njezinih ciljeva potrebne **mjere** ili sveobuhvatni akcijski plan te ako se mjere provode bez posebne politike, poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) popis ključnih mjera poduzetih u izvještajnoj godini i planiranih za budućnost, njihovih očekivanih ishoda i, ako je relevantno, način na koji njihova provedba doprinosi ostvarivanju ciljeva i **ciljnih vrijednosti** politike;
 - (b) područje primjene ključnih mjera (tj. opseg u smislu aktivnosti, viših i/ili nižih razina **lanca vrijednosti**, zemljopisnih značajki i, ako je primjenjivo, pogođenih skupina **dionika**);
 - (c) razdoblja u kojima poduzeće namjerava dovršiti svaku ključnu mjeru;
 - (d) ako je primjenjivo, ključne mjere koje se poduzimaju (uz rezultate) kako bi se omogućilo ili poduprlo osiguravanje **pravnog lijeka** za osobe koje su oštećene stvarnim značajnim učincima te kako bi se pritom uspostavila suradnja;
 - (e) ako je primjenjivo, kvantitativne i kvalitativne informacije o napretku u provedbi mjera ili akcijskih planova objavljenih u prethodnim razdobljima.
69. Ako provedba akcijskog plana zahtijeva znatne operativne rashode i/ili kapitalne rashode, poduzeće:
- (a) opisuje vrstu trenutačnih i budućih financijskih i drugih resursa dodijeljenih akcijskom planu, uključujući, ako je primjenjivo, relevantne uvjete održivih financijskih instrumenata, kao što su zelene obveznice, obveznice s društvenim učinkom i zeleni zajmovi, okolišne ili socijalne ciljeve i ovisi li mogućnost provedbe mjera ili akcijskog plana o posebnim preduvjetima, npr. dodjeli financijske potpore ili razvoju javne politike i tržišta;
 - (b) navodi iznos tekućih financijskih resursa i objašnjava kako su ti iznosi povezani s najrelevantnijim iznosima iskazanim u financijskim izvještajima; te
 - (c) navodi iznos budućih financijskih resursa.

5. Pokazatelji i ciljne vrijednosti

70. U ovom se poglavlju utvrđuju **minimalni zahtjevi za objavljivanje** koji se uključuju ako poduzeće objavljuje informacije o svojim pokazateljima i ciljnim vrijednostima koji se odnose na svaki značajan čimbenik održivosti. Primjenjuju se zajedno sa zahtjevima za objavljivanje, uključujući zahtjeve za primjenu, koji su navedeni u relevantnom tematskom ESRS-u. Primjenjuju se i ako poduzeće objavljuje informacije specifične za subjekt.
71. Odgovarajuće objave nalaze se zajedno s objavama koje se propisuju tematskim ESRS-om.
72. Ako informacije o **ciljnim vrijednostima** koje se nalažu relevantnim tematskim ESRS-om ne može objaviti jer nije donijelo ciljne vrijednosti povezane s konkretnim čimbenikom održivosti, poduzeće objavljuje tu činjenicu i razloge zbog kojih nije donijelo ciljne vrijednosti. Poduzeće može objaviti rok u kojem ih namjerava donijeti.

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Pokazatelji MDR-M – Pokazatelji značajnih čimbenika održivosti

73. Poduzeće primjenjuje zahtjeve koji se odnose na sadržaj objava iz ove odredbe ako objavljuje **pokazatelje** koje je uvelo za svaki značajan **čimbenik održivosti**.
74. Cilj je ovog **minimalnog zahtjeva za objavljivanje** pružiti uvid u **pokazatelje** koje poduzeće upotrebljava za praćenje učinkovitosti svojih **mjera** za upravljanje značajnim **čimbenicima održivosti**.
75. Poduzeće objavljuje sve **pokazatelje** koje upotrebljava za procjenu rezultata i učinkovitosti povezanih sa značajnim **učinkom, rizikom ili prilikom**.
76. **Pokazatelji** uključuju one definirane u ESRS-u te one utvrđene za pojedinačni subjekt, bez obzira na to jesu li uzeti iz drugih izvora ili ih je razvilo poduzeće.
77. Poduzeće za svaki **pokazatelj**:
- (a) objavljuje metodologije i značajne pretpostavke, uključujući ograničenja primijenjenih metodologija;
 - (b) objavljuje je li mjerenje pokazatelja potvrdilo vanjsko tijelo koje nije pružatelj jamstva i, ako jest, o kojem je tijelu riječ;
 - (c) označava i definira pokazatelj smislenim, jasnim i preciznim nazivima i opisima;
 - (d) ako je kao jedinica mjere navedena valuta, upotrebljava prezentacijsku valutu svojih financijskih izvještaja.

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Ciljne vrijednosti MDR-T – Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti

78. Poduzeće primjenjuje zahtjeve za sadržaj objava iz ove odredbe ako objavljuje informacije o **ciljnim vrijednostima** koje je utvrdilo za svaki značajan **čimbenik održivosti**.
79. Cilj je ovog **minimalnog zahtjeva za objavljivanje** za svaki značajan **čimbenik održivosti** pružiti uvid o sljedećem:
- (a) prati li poduzeće djelotvornost svojih **mjera** za značajne **učinke, rizike i prilike** i na koji način, uključujući **pokazatelje** koje u tu svrhu koristi;
 - (b) mjerljivim vremenski ograničenim **ciljnim vrijednostima** usmjerenima na ishod, koje je poduzeće odredilo kako bi ostvarilo ciljeve **politike**, a utvrđene su s obzirom na očekivane rezultate za ljude, okoliš ili poduzeće koji se odnose na značajne učinke, rizike i prilike;
 - (c) ukupnom napretku prema uspostavljenim ciljnim vrijednostima tijekom vremena;
 - (d) ako poduzeće nije postavilo mjerljive, vremenski ograničene ciljne vrijednosti usmjerene na ishod, prati li ipak i kako djelotvornost svojih mjera za značajne učinke, rizike i prilike te mjeri li napredak u ostvarenju svojih ciljeva **politike**; te
 - (e) jesu li **dionici** bili uključeni u određivanje ciljnih vrijednosti za svaki značajan čimbenik održivosti i na koji način.
80. Poduzeće objavljuje mjerljive i vremenski ograničene **ciljne vrijednosti** usmjerene na rezultate o značajnim **čimbenicima održivosti** koje je utvrdilo za procjenu napretka. Za svaku ciljnu vrijednost objava uključuje sljedeće informacije:
- (a) opis odnosa između ciljne vrijednosti i ciljeva **politike**;
 - (b) utvrđenu razinu ciljne vrijednosti koju treba postići, uključujući, prema potrebi, informaciju o tome je li ciljna vrijednost apsolutna ili relativna i u kojoj se jedinici mjeri;
 - (c) područje primjene ciljne vrijednosti, uključujući aktivnosti poduzeća i/ili njegov **lanac vrijednosti**, ako je primjenjivo, te zemljopisne granice;

- (d) polaznu vrijednost i referentnu godinu od koje se mjeri napredak;
 - (e) razdoblje na koje se primjenjuje ciljna vrijednost i, ako je primjenjivo, sve ključne etape ili privremene ciljne vrijednosti;
 - (f) metodologije i važne pretpostavke koje se upotrebljavaju za definiranje ciljnih vrijednosti, uključujući prema potrebi, odabrani **scenarij**, izvore podataka, usklađivanje s nacionalnim, europskim ili međunarodnim političkim ciljevima i način na koji se u okviru tih ciljnih vrijednosti uzima u obzir širi kontekst održivog razvoja i/ili lokalna situacija u kojoj se pojavljuju učinci;
 - (g) temelje li se ciljne vrijednosti poduzeća povezane s pitanjima okoliša na nepobitnim znanstvenim dokazima;
 - (h) jesu li **dionici** bili uključeni u određivanje ciljnih vrijednosti za svaki značajan čimbenik održivosti i na koji način;
 - (i) sve izmjene ciljnih vrijednosti i odgovarajućih **pokazatelja** ili temeljnih metodologija mjerenja, značajnih pretpostavki, ograničenja, izvora i postupaka za prikupljanje podataka usvojenih u definiranom razdoblju. To uključuje objašnjenje razloga za te izmjene i njihova utjecaja na usporedivost (vidjeti zahtjev za objavljivanje BP-2 *Objave o posebnim okolnostima ovog standarda*) te
 - (j) rezultate u odnosu na objavljene ciljne vrijednosti, uključujući informacije o tome kako se ciljna vrijednost prati i preispituje i koji se pokazatelji koriste te je li napredak u skladu s prvotno planiranim ciljevima, te analizu trendova ili značajnih promjena u rezultatima poduzeća u ostvarivanju ciljne vrijednosti.
81. Ako poduzeće nije utvrdilo mjerljivu **ciljnu vrijednost** usmjerenu na ishod:
- (a) može objaviti hoće li utvrditi te **ciljne vrijednosti** i u kojem vremenskom okviru ili razloge zbog kojih ne planira utvrditi te ciljne vrijednosti;
 - (b) objavljuje prati li ipak djelotvornost svojih **politika** i **mjera** u odnosu na značajan **učinak, rizik** i **priliku** koji proizlaze iz održivosti te, ako da:
 - i. sve postupke koje za to primjenjuje;
 - ii. utvrđenu razinu ambicije koju treba postići i sve kvalitativne ili kvantitativne pokazatelje kojima se koristi pri ocjenjivanju napretka, uključujući referentno razdoblje od kojeg se mjeri napredak.

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je dodatak sastavni dio ESRS-a 2 i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

1. Osnova za sastavljanje izjava

Zahtjev za objavljivanje BP-1 – Opća osnova za sastavljanje izjava o održivosti

- AR 1. Pri opisivanju u kojoj mjeri **izjava o održivosti** obuhvaća više i niže razine **lanca vrijednosti** poduzeća (vidjeti ESRS 1, odjeljak 5.1. *Izveštajno poduzeće i lanac vrijednosti*) poduzeće može razlikovati:
- (a) u kojoj se mjeri njegova procjena **značajnosti učinaka, rizika i prilika** proširuje na više i/ili niže razine lanca vrijednosti;
 - (b) u kojoj se mjeri njegove **politike, mjere i ciljne vrijednosti** proširuju na njegov lanac vrijednosti; te
 - (c) u kojoj mjeri pri objavljivanju informacija o **pokazateljima** uključuje podatke o višim i/ili nižim razinama lanca vrijednosti.

Zahtjev za objavljivanje BP-2 – Objave u posebnim okolnostima

- AR 2. Poduzeće može objaviti primjenjuje li i koju europsku normu odobrenu u europskom normizacijskom sustavu (norme ISO/IEC ili CEN/CENELEC), te u kojoj je mjeri podatke i procese koji se koriste za potrebe izvještavanja o održivosti provjerilo vanjsko tijelo i utvrdilo da su u skladu s odgovarajućim normama ISO/IEC ili CEN/CENELEC.

2. Upravljanje

Zahtjev za objavljivanje GOV-1 – Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela

- AR 3. Pri opisivanju uloge i odgovornosti **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** koji se odnose na **čimbenike održivosti** poduzeće može navesti:
- (a) aspekte održivosti nad kojima se provodi nadzor, s obzirom na okolišna, socijalna i upravljačka pitanja s kojima se poduzeće može suočavati, uključujući:
 - i. sve procjene i izmjene aspekata strategije i **poslovnog modela** poduzeća koji su povezani s održivošću;
 - ii. utvrđivanje i procjenu značajnih **rizika, prilika i učinaka**;
 - iii. povezane **politike i ciljne vrijednosti**, akcijske planove i namjenska sredstva te
 - iv. izvještavanje o održivosti;
 - (b) oblik takvog nadzora za svaki od navedenih aspekata: tj. obavještavanje, savjetovanje ili donošenje odluka te
 - (c) način na koji je takav nadzor organiziran i formaliziran, tj. postupke u okviru kojih se administrativna, upravljačka i nadzorna tijela bave tim aspektima održivosti.
- AR 4. Pri opisivanju organizacije upravljanja poduzeća s obzirom na **čimbenike održivosti** opis složene upravljačke strukture može se dopuniti njezinim prikazivanjem u obliku dijagrama.

- AR 5. Opis razine stručnosti ili pristupa stručnom znanju **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** može se potkrijepiti prikazivanjem sastava tijela, uključujući članove na koje se ta tijela oslanjaju zbog njihova stručnog znanja potrebnog za nadzor nad **čimbenicima održivosti**, te načina na koji ta tijela iskorištavaju to stručno znanje. U opisu poduzeće uzima u obzir način na koji su stručno znanje i vještine važni za značajne **učinke, rizike i prilike** poduzeća te imaju li tijela i/ili njihovi članovi pristup drugim izvorima stručnog znanja, kao što su posebni stručnjaci i **osposobljavanje** te druge obrazovne inicijative za ažuriranje i razvoj stručnog znanja povezanog s održivošću u okviru tih tijela.

Zahtjev za objavljivanje GOV-2 – Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela

- AR 6. Ovisno o strukturi poduzeća, **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** mogu se usmjeriti na glavne **ciljne vrijednosti**, dok se posloводство usmjerava na detaljnije utvrđene ciljne vrijednosti. U tom slučaju poduzeće može objaviti informacije o tome na koji način upravljačka tijela osiguravaju uspostavu odgovarajućeg mehanizma za praćenje rezultata.

Zahtjev za objavljivanje GOV-3 – Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja

- AR 7. Kad je riječ o uvrštenim poduzećima, ovaj zahtjev za objavljivanje trebao bi biti usklađen s izvješćem o primitcima koje je propisano člancima 9.a i 9.b Direktive 2007/36/EZ o izvršavanju pojedinih prava dioničara trgovačkih društava uvrštenih na burzu. U skladu s odredbama ESRS-a 1, točkama 119., 120. i 122., uvršteno poduzeće može se pozvati na svoj izvještaj o primicima.

Zahtjev za objavljivanje GOV-4 – Izvještaj o dužnoj pažnji

- AR 8. Mapiranje u skladu s točkom 30. može se prikazati u obliku tablice u kojoj se uspoređuju ključni elementi dužne pažnje, kad je riječ o učincima na ljude i o učincima na okoliš, s odgovarajućim objavama u **izjavi o održivosti** poduzeća, kako je navedeno u nastavku.
- AR 9. Poduzeće može uključiti dodatne stupce u tablicu u nastavku kako bi se jasno utvrdile objave koje se odnose na učinke na ljude i/ili okoliš s obzirom na to da se u nekim slučajevima informacije o istom koraku postupka dužne pažnje mogu navesti u više objava.
- AR 10. Glavna upućivanja na ključne elemente postupka dužne pažnje u međunarodnim instrumentima, odnosno UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima i Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća navedena su u poglavlju 4. ESRS-a 1.

KLJUČNI ELEMENTI POSTUPKA DUŽNE PAŽNJE	TOČKE U IZJAVI O ODRŽIVOSTI
a) Uključivanje postupka dužne pažnje u upravljanje, strategiju i poslovni model	
b) Suradnja s pogođenim dionicima u svim ključnim koracima postupka dužne pažnje	
c) Utvrđivanje i procjena štetnih učinaka	
d) Poduzimanje mjera za uklanjanje tih negativnih učinaka	
e) Praćenje učinkovitosti tih nastojanja i priopćavanje	

Zahtjev za objavljivanje GOV-5 – Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti

AR 11. Ovaj zahtjev za objavljivanje usmjeren je isključivo na postupke unutarnje kontrole nad postupkom izvještavanja o održivosti. Poduzeće može uzeti u obzir rizike kao što su oni koji se odnose na potpunost i cjelovitost podataka, točnost rezultata procjene, dostupnost podataka o višim i/ili nižim razinama **lanca vrijednosti** i vrijeme dostupnosti informacija.

3. Strategija**Zahtjev za objavljivanje SBM-1 – Strategija, poslovni model i lanac vrijednosti**

AR 12. Kako bi dostavilo informacije o sektorima u skladu s točkom 40., poduzeće mapira svoje značajne aktivnosti u skladu sa sektorima ESRS-a. Ako ne postoji oznaka za podsektor, navodi se „ostalo”.

AR 13. Za potrebe objavljivanja propisanih u točki 40., skupina ponuđenih proizvoda i/ili usluga, skupina tržišta i/ili skupina kupaca kojima se pruža usluga ili sektor ESRS-a značajni su za poduzeće ako ono ispunjava jedno ili oba sljedeća kriterija:

- (a) čini više od 10 posto prihoda poduzeća;
- (b) povezano je sa značajnim stvarnim učincima ili značajnim potencijalnim negativnim učincima poduzeća.

AR 14. Pri izradi objava koje se odnose na njegov **poslovni model i lanac vrijednosti** poduzeće uzima u obzir:

- (a) svoje ključne aktivnosti, resurse, distribucijske kanale i segmente kupaca;
- (b) svoje ključne **poslovne odnose**, i njihove ključne značajke, uključujući odnose s kupcima i **dobavljačima**;
- (c) strukturu troškova i prihode svojih poslovnih segmenata, na temelju zahtjeva za objavljivanje u financijskom izvještaju u skladu s MSFI-jem 8, ako je primjenjivo;
- (d) potencijalne **učinke, rizike i prilike** u svojim značajnim sektorima i njihov mogući odnos s vlastitim **poslovnim modelom** ili **lancem vrijednosti**.

AR 15. Kontekstualne informacije mogu biti posebno relevantne za korisnike izjava o održivosti poduzeća kako bi mogli steći uvid u to u kojoj mjeri navedene objave sadržavaju informacije o višim i/ili nižim razinama **lanca vrijednosti**. Opis glavnih značajki viših i/ili nižih razina lanca vrijednosti i, prema potrebi, utvrđivanje ključnih lanaca vrijednosti trebali bi pomoći pri razumijevanju načina na koji poduzeće primjenjuje zahtjeve iz poglavlja 5. ESRS-a 1 i procjenu **značajnosti** koju je provelo u skladu s poglavljem 3. ESRS-a 1. Opis može sadržavati detaljan pregled ključnih značajki subjekata u višim i/ili nižim razinama lanca vrijednosti, uz navođenje njihova relativnog doprinosa rezultatu i položaju poduzeća te objašnjenje načina na koji doprinose stvaranju vrijednosti poduzeća.

Zahtjev za objavljivanje SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

AR 16. Stajališta i interesi **dionika** izraženi u sklopu suradnje poduzeća s dionicima u okviru njegova postupka dužne pažnje mogu biti važni za najmanje jedan aspekt njegove strategije ili poslovnog modela. Kao takvi, mogu utjecati na odluke poduzeća o budućem smjeru strategije ili poslovnog modela.

Zahtjev za objavljivanje SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

AR 17. Pri opisivanju na kojem se dijelu u višim i/ili nižim razinama njegova **lanca vrijednosti** nalazi većina značajnih **učinaka, rizika i prilika**, poduzeće uzima u obzir: zemljopisna područja, objekte ili vrstu imovine, ulazne podatke, rezultate i distribucijske kanale.

AR 18. Ta se objava može izraziti kao jedinstveni **učinak**, **rizik** ili **prilika** ili objedinjavanjem skupina značajnih učinaka, rizika i prilika ako se time pružaju relevantniji podaci i ne prikrivaju značajne informacije.

4. Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje IRO-2 – Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća

AR 19. Neovisno o osnovi za prikaz informacija o **čimbenicima održivosti** iz poglavlja 8. *Struktura izjave o održivosti* ESRS-a 1, poduzeće može objaviti popis zahtjeva za objavljivanje koji su ispunjeni pri sastavljanju **izjave o održivosti** (vidjeti točku 54.) u dijelu s općim informacijama ili u drugim dijelovima izjave o održivosti, ako to smatra primjerenim. Poduzeće može upotrijebiti tablicu sadržaja, tj. tablični popis zahtjeva za objavljivanje uključenih u izjavu o održivosti, s naznakom mjesta na kojem se nalaze (stranica/točka).

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Politike MDR-P – Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti

AR 20. Zbog međuovisnosti učinaka na ljude i okoliš, **rizika** i **prilika**, jedna se **politika** može primjenjivati na nekoliko značajnih **čimbenika održivosti**, uključujući čimbenike koji su obuhvaćeni u više tematskih ESRS-a. Na primjer, ako jedna politika obuhvaća i pitanje okoliša i socijalno pitanje, poduzeće može u svojoj **izjavi o održivosti** izvijestiti o toj politici u dijelu koji se odnosi na okoliš. U tom slučaju u odjeljak o socijalnim pitanjima trebalo bi uključiti upućivanje na odjeljak o okolišu u kojem se izvješćuje o toj politici. O politici se može izvijestiti i u odjeljku o socijalnim pitanjima uz upućivanje na nju u odjeljku o okolišu.

AR 21. U opisu područja primjene **politike** može se navesti na koje se aktivnosti i/ili segmente poslovanja ili **lanca vrijednosti** poduzeća odnosi. U opisu se mogu objasniti i dodatni okviri relevantni za određenu temu ili okolnosti poduzeća, koji mogu uključivati zemljopisne značajke, životne cikluse itd. U određenim slučajevima, primjerice ako politika ne obuhvaća cijeli lanac vrijednosti, poduzeće može pružiti jasne informacije o dijelu lanca vrijednosti koji je obuhvaćen politikom.

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Mjere MDR-A – Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti

AR 22. Ključne **mjere** u kontekstu ovog **minimalnog zahtjeva za objavljivanje** one su kojima se bitno doprinosi postizanju ciljeva poduzeća u pogledu rješavanja značajnih **učinaka**, **rizika** i **prilika**. Ključne mjere mogu se prema potrebi objediniti radi razumljivosti.

AR 23. Informacije o raspodjeli sredstava mogu se prikazati u obliku tablice i raščlaniti na kapitalne i operativne rashode te po odgovarajućim razdobljima na sredstva iskorištena u tekućoj izvještajnoj godini te na planiranu raspodjelu sredstava u određenim razdobljima.

5. Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Minimalni zahtjev za objavljivanje – Ciljne vrijednosti MDR-T – Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti

AR 24. Pri objavljivanju **ciljnih vrijednosti** povezanih sa sprečavanjem ili ublažavanjem učinaka na okoliš poduzeće daje prednost ciljnim vrijednostima koje se odnose na smanjenje učinaka u apsolutnom, a ne u relativnom smislu. Ako se ciljne vrijednosti odnose na sprečavanje ili ublažavanje socijalnih učinaka, mogu se navesti u smislu učinaka na ljudska prava, dobrobiti ili pozitivnih ishoda za pogođene **dionike**.

- AR 25. Informacije o napretku prema postizanju **ciljnih vrijednosti** mogu se prikazati u sveobuhvatnoj tablici, uključujući informacije o polaznoj i ciljnoj vrijednosti, ključnim etapama i ostvarenim rezultatima u prethodnim razdobljima.
- AR 26. Ako napredak u ostvarivanju ciljeva **politike** opisuje bez mjerljive ciljne vrijednosti, poduzeće može odrediti polaznu vrijednost u odnosu na koju se bilježi napredak. Na primjer, poduzeće može procijeniti povećanje **plaća** za određeni postotak ako su niže od pravedne plaće ili može procijeniti kvalitetu svojih odnosa s lokalnim zajednicama s obzirom na udio pitanja koja su zajednice postavile i koja su riješena na njihovo zadovoljstvo. Polazna vrijednost i procjena napretka odnose se na **učinke, rizike i prilike** na kojima se temelji **značajnost** čimbenika koji se rješava politikom.
-

Dodatak B

Popis podataka u međusektorskim i tematskim standardima koji proizlaze iz drugih propisa EU-a

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a 2. U tablici u nastavku prikazane su podaci u ESRS-u 2 i tematskom ESRS-u koji proizlaze iz drugih propisa EU-a.

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS 2 GOV-1 Rodna raznolikost u upravi točka 21. podtočka (d)	Pokazatelj br. 13 iz tablice 1 iz Priloga I.		Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1816 ⁽⁵⁾ , Prilog II.	
ESRS 2 GOV-1 Postotak članova uprave koji su neovisni točka 21. podtočka (e)			Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS 2 GOV-4 Izjava o dužnoj pažnji točka 30.	Pokazatelj br. 10 iz tablice 3 iz Priloga I.			
ESRS 2 SBM-1 Sudjelovanje u aktivnostima povezanim s fosilnim i energijom točka 40. podtočka (d) podpodtočka i.	Pokazatelj br. 4 iz tablice 1 Priloga I.	Uredba (EU) br. 575/2013, članak 449.a Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453 ⁽⁶⁾ , tablica 1: Kvalitativne informacije o okolišnom riziku i tablica 2: Kvalitativne informacije o socijalnom riziku	Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS 2 SBM-1 Sudjelovanje u aktivnostima povezanim s proizvodnjom kemikalija točka 40. podtočka (d) ii.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 2 iz Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS 2 SBM-1 Sudjelovanje u aktivnostima povezanim s kontroverznim oružjem točka 40. podtočka (d) iii.	Pokazatelj br. 14 iz tablice 1 iz Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1818 ⁽⁷⁾ , Delegirana uredba (EU) 2020/1816, članak 12. stavak 1., Prilog II.	

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS 2 SBM-1 Sudjelovanje u aktivnostima povezanim s uzgojem i proizvodnjom duhana točka 40. podtočka (d) iv.			Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Delegirana uredba (EU) 2020/1816, članak 12. stavak 1., Prilog II.	
ESRS E1-1 Tranzicijski plan za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. točka 14.				Uredba (EU) 2021/1119, članak 2. stavak 1.
ESRS E1-1 Poduzeća isključena iz referentnih vrijednosti Pariškog sporazuma točka 16. podtočka (g)		Članak 449.a Uredba (EU) br. 575/2013; Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, obrazac 1.: Knjiga pozicija – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Kreditna kvaliteta izloženosti po sektoru, emisijama i preostalom roku dospijanja	Delegirana uredba (EU) 2020/1818, članak 12. stavak 1. točke od (d) do (g) i članak 12. stavak 2.	
ESRS E1-4 Ciljevi smanjenja emisija stakleničkih plinova točka 34.	Pokazatelj br. 4 iz tablice 2 Priloga I.	Članak 449.a Uredba (EU) br. 575/2013; Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, obrazac 3.: Knjiga pozicija – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Pokazatelji usklađenosti	Delegirana uredba (EU) 2020/1818, članak 6.	
ESRS E1-5 Potrošnja energije iz fosilnih izvora raščlanjeni prema izvorima (samo sektori koji znatno utječu na klimu) točka 38.	Pokazatelj br. 5 iz tablice 1 i pokazatelj br. 5 iz tablice 2 Priloga I.			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS E1-5 Potrošnja energije i kombinacija izvora energije, točka 37.	Pokazatelj br. 5 iz tablice 1 iz Priloga I.			
ESRS E1-5 Energetski intenzitet povezan s djelatnostima u sektorima koji znatno utječu na klimu točke od 40. do 43.	Pokazatelj br. 6 iz tablice 1 iz Priloga I.			
ESRS E1-6 Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2, 3 i ukupne emisije stakleničkih plinova točka 44.	Pokazatelji br. 1 i 2 iz tablice 1 Priloga I.	Članak 449.a Uredba (EU) br. 575/2013; Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, obrazac 1.: Knjiga pozicija – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Kreditna kvaliteta izloženosti po sektoru, emisijama i preostalom roku dospijeća	Delegirana uredba (EU) 2020/1818, članak 5. stavak 1., članak 6. i članak 8. stavak 1.	
ESRS E1-6 Intenzitet bruto emisija stakleničkih plinova točke od 53. do 55.	Pokazatelj br. 3 iz tablice 1 Priloga I.	Uredba (EU) br. 575/2013, članak 449.a Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, obrazac 3.: Knjiga pozicija – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Pokazatelji usklađenosti	Delegirana uredba (EU) 2020/1818, članak 8. stavak 1.	
ESRS E1-7 Uklanjanje stakleničkih plinova i ugljični krediti točka 56.				Uredba (EU) 2021/1119, članak 2. stavak 1.
ESRS E1-9 Izloženost referentnog portfelja fizičkim rizicima povezanim s klimatskim promjenama točka 66.			Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS E1-9 Raščlamba novčanih iznosa prema akutnom i kroničnom fizičkom riziku, točka 66. podtočka (a) ESRS E1-9 Lokacija značajne imovine izložene značajnom fizičkom riziku točka 66. podtočka (c)		Uredba (EU) br. 575/2013, članak 449.a Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, točke 46. i 47. Obrazac 5: Knjiga pozicija – Fizički rizik klimatskih promjena: Izloženosti koje podliježu fizičkom riziku.		
ESRS E1-9 Raščlamba knjigovodstvene vrijednosti nekretnina poduzeća prema razredima energetske učinkovitosti točka 67. podtočka (c).		Uredba (EU) br. 575/2013, članak 449.a Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453, točka 34., obrazac 2: Knjiga pozicija – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Krediti s nekretninom kao kolateralom – Energetska učinkovitost kolaterala		
ESRS E1-9 Stupanj izloženosti portfelja prilikama povezanim s klimatskim promjenama točka 69.			Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Prilog II.	
ESRS E2-4 Količina svake onečišćujuće tvari navedene u Prilogu II. Uredbi o E-PRTR-u (Europski registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari) ispuštene u zrak, vodu i tlo, točka 28.	Prilog I. pokazatelj br. 8 tablica 1, Prilog I. pokazatelj br. 2 tablica 2, Prilog I. pokazatelj br. 1 tablica 2, Prilog I. pokazatelj br. 3 tablica 2			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS E3-1 Vodni i morski resursi, točka 9.	Pokazatelj br. 7 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E3-1 Posebna politika, točka 13.	Pokazatelj br. 8 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E3-1 Održivi oceani i mora točka 14.	Pokazatelj br. 12 iz tablice 2 iz Priloga I.			
ESRS E3-4 Ukupna količina reciklirane i ponovno upotrijebljene vode, točka 28. podtočka (c)	Pokazatelj br. 6.2. iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E3-4 Ukupna potrošnja vode u m ³ po neto prihodu od vlastita poslovanja točka 29.	Pokazatelj br. 6.1. iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS 2- IRO 1 – E4 točka 16. podtočka (a) podpodtočka i.	Pokazatelj br. 7 iz tablice 1 Priloga I.			
ESRS 2- IRO 1 – E4 točka 16. podtočka (b)	Pokazatelj br. 10 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS 2- IRO 1 – E4 točka 16. podtočka (c)	Pokazatelj br. 14 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E4-2 Održive zemljišne/ poljoprivredne prakse ili politike točka 24. podtočka (b)	Pokazatelj br. 11 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E4-2 Održive prakse ili politike za oceane/mora točka 24. podtočka (c)	Pokazatelj br. 12 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E4-2 Politike za rješavanje problema krčenja šuma, točka 24. podtočka (d)	Pokazatelj br. 15 iz tablice 2 Priloga I.			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS E5-5 Nereciklirani otpad, točka 37. podtočka (d)	Pokazatelj br. 13 iz tablice 2 Priloga I.			
ESRS E5-5 Opasni otpad i radioaktivni otpad, točka 39.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 1 Priloga I.			
ESRS 2 – SBM3 – S1 Rizik od prisilnog rada, točka 14. podtočka (f)	Pokazatelj br. 13 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS 2 – SBM3 – S1 Rizik od dječjeg rada točka 14. podtočka (g)	Pokazatelj br. 12 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-1 Obveze u području politike ljudskih prava točka 20.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 3 i pokazatelj br. 11 iz tablice 1 Priloga I.			
ESRS S1-1 Politike dužne pažnje o pitanjima obuhvaćenima temeljnim konvencijama od 1 do 8 Međunarodne organizacije rada, točka 21.			Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS S1-1 Postupci i mjere za sprečavanje trgovanja ljudima točka 22.	Pokazatelj br. 11 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-1 Politika sprečavanja nezgoda na radu ili sustav upravljanja, točka 23.	Pokazatelj br. 1 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-3 Mehanizam za rješavanje pritužbi, točka 32. podtočka (c)	Pokazatelj br. 5 iz tablice 3 Priloga I.			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS S1-14 Broj smrtnih slučajeva te broj i stopa nezgoda na radu, točka 88. podtočke (b) i (c)	Pokazatelj br. 2 iz tablice 3 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS S1-14 Broj dana izgubljenih zbog ozljeda, nezgoda, smrtnih slučajeva ili bolesti točka 88. podtočka (e)	Pokazatelj br. 3 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-16 Neusklađena razlika u plaćama na temelju spola stavak 97. točka (a)	Pokazatelj br. 12 iz tablice 1 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS S1-16 Prekomjerna razlika u plaći direktora i zaposlenika točka 97. podtočka (b)	Pokazatelj br. 8 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-17 Slučajevi diskriminacije, točka 103. podtočka (a)	Pokazatelj br. 7 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S1-17 Nepridržavanje UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima i smjernica OECD-a točka 104. podtočka (a)	Pokazatelj br. 10 iz tablice 1 i pokazatelj br. 14 iz tablice 3 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Prilog II. članak 12. stavak 1.	
ESRS 2 – SBM3 – S2 Visoki rizik od dječjeg rada ili prisilnog rada u lancu vrijednosti, točka 11. podtočka (b)	Pokazatelji br. 12 i 13 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S2-1 Obveze u području politike ljudskih prava točka 17.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 3 i pokazatelj br. 11 iz tablice 1 Priloga I.			
ESRS S2-1 Politike koje se odnose na radnike u lancu vrijednosti točka 18.	Pokazatelji br. 11 i 4 iz tablice 3. Priloga I.			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS S2-1 Nepridržavanje UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima i smjernica OECD-a točka 19.	Pokazatelj br. 10 iz tablice 1 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Prilog II. članak 12. stavak 1.	
ESRS S2-1 Politike dužne pažnje o pitanjima obuhvaćenima temeljnim konvencijama od 1 do 8 Međunarodne organizacije rada, točka 19.			Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS S2-4 Pitanja ljudskih prava i incidenti povezani s višim i nižim razinama lanca vrijednosti točka 36.	Pokazatelj br. 14 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S3-1 Obveze u području politike zaštite ljudskih prava, točka 16.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 3 Priloga I. i pokazatelj br. 11 iz tablice 1 Priloga I.			
ESRS S3-1 Nepridržavanje UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima, načela ILO-a i smjernica OECD-a točka 17.	Pokazatelj br. 10 iz tablice 1 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Prilog II. članak 12. stavak 1.	
ESRS S3-4 Pitanja i incidenti povezani s ljudskim pravima, točka 36.	Pokazatelj br. 14 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS S4-1 Politike koje se odnose na potrošače i krajnje korisnike, točka 16.	Pokazatelj br. 9 iz tablice 3 i pokazatelj br. 11 iz tablice 1 Priloga I.			

Zahtjev za objavljivanje i povezana točka podataka	Upućivanje na Uredbu o objavljivanju informacija o održivom financiranju ⁽¹⁾	Upućivanje na treći stup ⁽²⁾	Upućivanje na propise o referentnim vrijednostima ⁽³⁾	Upućivanje na Europski zakon o klimi ⁽⁴⁾
ESRS S4-1 Nepridržavanje UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima i smjernica OECD-a točka 17.	Pokazatelj br. 10 iz tablice 1 Priloga I.		Delegirana uredba (EU) 2020/1816, Delegirana uredba (EU) 2020/1818, Prilog II. članak 12. stavak 1.	
ESRS S4-4 Pitanja i incidenti povezani s ljudskim pravima, točka 35.	Pokazatelj br. 14 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS G1-1 Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije, točka 10. podtočka (b)	Pokazatelj br. 15 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS G1-1 Zaštita zviždača točka 10. podtočka (d)	Pokazatelj br. 6 iz tablice 3 Priloga I.			
ESRS G1-4 Novčane kazne zbog kršenja propisa o suzbijanju korupcije i podmićivanja, točka 24. podtočka (a)	Pokazatelj br. 17 iz tablice 3 Priloga I.		Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1816, Prilog II.	
ESRS G1-4 Standardi suzbijanja korupcije i podmićivanja točka 24. podtočka (b)	Pokazatelj br. 16 iz tablice 3 Priloga I.			

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Uredba o kapitalnim zahtjevima ili CRR) (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o indeksima koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti u financijskim instrumentima i financijskim ugovorima ili za mjerenje uspješnosti investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2014/17/EU te Uredbe (EU) br. 596/2014 (SL L 171, 29.6.2016., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

⁽⁵⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1816 od 17. srpnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu objašnjenja u izjavi o referentnoj vrijednosti o načinu na koji se okolišni, socijalni i upravljački čimbenici uzimaju u obzir u svakoj pruženoj i objavljenoj referentnoj vrijednosti (SL L 406, 3.12.2020., str. 1.).

⁽⁶⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453 od 30. studenoga 2022. o izmjeni provedbenih tehničkih standarda utvrđenih u Provedbenoj uredbi (EU) 2021/637 u vezi s objavom okolišnih, društvenih i upravljačkih rizika (SL L 324, 19.12.2022., str.1.).

⁽⁷⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1818 od 17. srpnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu minimalnih standarda za referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom (SL L 406, 3.12.2020., str. 17.).

Dodatak C

Zahtjevi za objavljivanje i primjenu u tematskom ESRS-u koji se primjenjuju zajedno s ESRS-om 2
Opće objave

Ovaj je Dodatak sastavni dio ERS-a 2 i jednako je važan kao i ostali dijelovi standarda. U sljedećoj su tablici navedeni zahtjevi u tematskom ESRS-u koje je potrebno uzeti u obzir pri izvještavanju u odnosu na zahtjeve za objavljivanje u ESRS-u 2.

ESRS 2 Zahtjev za objavljivanje	Povezana točka ESRS-a
GOV-1 Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela	ESRS G1 Poslovno ponašanje (točka 5.)
GOV-3 Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja	ESRS E1 Klimatske promjene (točka 13.)
SBM-2 Interesi i stajališta dionika	ESRS S1 Vlastita radna snaga (točka 12.) ESRS S2 Radnici u lancu vrijednosti (točka 9.) ESRS S3 Pogođene zajednice (točka 7.) ESRS S4 Potrošači i krajnji korisnici (točka 8.)
SBM-3 Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom	ESRS E1 Klimatske promjene (točke od 18. do 19.) ESRS E4 Bioraznolikost i ekosustavi (točke od 16. do 17.) ESRS S1 Vlastita radna snaga (točke od 13. do 16.) ESRS S2 Radnici u lancu vrijednosti (točke od 10. do 13.) ESRS S3 Pogođene zajednice (točke od 8. do 11.) ESRS S4 Potrošači i krajnji korisnici (točke od 9. do 12.)
IRO-1 Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika	ESRS E1 Klimatske promjene (točke od 20. do 21.) ESRS E2 Onečišćenje (točka 11.) ESRS E3 Vodni i morski resursi (točka 8.) ESRS E4 Bioraznolikost i ekosustavi (točke od 17. do 19.) ESRS E5 Korištenje resursa i kružno gospodarstvo (točka 11.) ESRS G1 Poslovno ponašanje (točka 6.)

ESRS E1**KLIMATSKE PROMJENE****SADRŽAJ****Cilj**

Interakcije s drugim ESRS-om

Zahtjevi za objavljivanje

– ESRS 2 Opće objave

Upravljanje

– Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 GOV-3 Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja

Strategija

– Zahtjev za objavljivanje E1-1 – Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena

– Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

– Zahtjev za objavljivanje povezan sa standardom ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s klimatskim promjenama

– Zahtjev za objavljivanje E1-2 – Politike povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

– Zahtjev za objavljivanje E1-3 – Mjere i resursi povezani s klimatskim politikama

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

– Zahtjev za objavljivanje E1-4 – Ciljne vrijednosti povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

– Zahtjev za objavljivanje E1-5 – Potrošnja energije i kombinacija izvora energije

– Zahtjev za objavljivanje E1-6 – Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2, 3 i ukupne emisije stakleničkih plinova

– Zahtjev za objavljivanje E1-7 – Projekti uklanjanja stakleničkih plinova i ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima

– Zahtjev za objavljivanje E1-8 – Interno utvrđivanje cijene ugljika

– Zahtjev za objavljivanje E1-9 – Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

– ESRS 2 Opće objave

Strategija

– Zahtjev za objavljivanje E1-1 – Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

– Zahtjev za objavljivanje E1-2 – Politike povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

– Zahtjevi za objavljivanje E1-3 – Mjere i resursi povezani s politikama u području klimatskih promjena

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

– Zahtjev za objavljivanje E1-4 – Ciljne vrijednosti povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

– Zahtjev za objavljivanje E1-5 – Potrošnja energije i kombinacija izvora energije

– Zahtjev za objavljivanje E1-6 – Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 te ukupne emisije stakleničkih plinova

– Zahtjev za objavljivanje E1-7 – Projekti uklanjanja stakleničkih plinova i ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima

- Zahtjev za objavljivanje E1-8 – Interno utvrđivanje cijene ugljika
- Zahtjev za objavljivanje E1-9 – Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji će korisnicima **izjave o održivosti** omogućiti uvid u:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na klimatske promjene u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih i potencijalnih učinaka;
 - (b) dosadašnji, sadašnji i budući rad poduzeća na ublažavanju klimatskih promjena u skladu s Pariškim sporazumom (ili ažuriranim međunarodnim sporazumom o klimatskim promjenama), koji je kompatibilan s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C;
 - (c) planove i sposobnost poduzeća da prilagodi svoju strategiju i poslovni model te da ih uskladi s prelaskom na održivo gospodarstvo te da doprinese ograničavanju globalnog zagrijavanja na 1,5 °C;
 - (d) sve druge **mjere** koje je poduzeće poduzelo i rezultat takvih mjera za sprečavanje, ublažavanje ili uklanjanje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje **rizicima** i **prilikama**;
 - (e) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća koji proizlaze iz učinaka poduzeća povezanih s klimatskim promjenama i njegove **ovisnosti** o tim promjenama te način na koji poduzeće njima upravlja; te
 - (f) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom zbog rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka poduzeća povezanih s klimatskim promjenama i njegove ovisnosti o tim promjenama.
2. U zahtjevima za objavljivanje iz ovog standarda uzimaju se u obzir zahtjevi iz povezanih propisa EU-a (tj. Europski zakon o klimi ⁽²³⁾, Uredba o referentnim vrijednostima u području klime ⁽²⁴⁾, Uredba o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga ⁽²⁵⁾, taksonomija EU-a ⁽²⁶⁾ i zahtjevi Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) za objavljivanje iz trećeg stupa ⁽²⁷⁾).
3. Ovaj standard obuhvaća zahtjeve za objavljivanje koji se odnose na sljedeće **čimbenike održivosti**: „**ublažavanje klimatskih promjena**” i „**prilagodba klimatskim promjenama**” Usto, obuhvaća pitanja povezana s energijom, u mjeri u kojoj su relevantna za klimatske promjene.
4. **Ublažavanje klimatskih promjena** odnosi se na nastojanja poduzeća da ograniči povećanje prosječne globalne temperature na 1,5 °C iznad predindustrijskih razina, u skladu s Pariškim sporazumom. Ovaj standard obuhvaća zahtjeve za objavljivanje koji se odnose na sedam **stakleničkih plinova**: ugljikov dioksid (CO₂), metan (CH₄), dušikov oksid (N₂O), fluorougljikovodike (HFC-i), perfluorougljike (PFC), sumporov heksafluorid (SF₆) i dušikov trifluorid (NF₃), ali nisu ograničeni na njih. Obuhvaća i zahtjeve za objavljivanje informacija o tome kako poduzeće rješava problem svojih **emisija** stakleničkih plinova te povezane **tranzicijske rizike**.

⁽²³⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

⁽²⁴⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2020/1818 od 17. srpnja 2020. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1011 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu minimalnih standarda za referentne vrijednosti EU-a za klimatsku tranziciju i referentne vrijednosti EU-a usklađene s Pariškim sporazumom (SL L 406, 3.12.2020., str. 17.).

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.).

⁽²⁶⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

⁽²⁷⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2022/2453 od 30. studenoga 2022. o izmjeni provedbenih tehničkih standarda utvrđenih u Provedbenoj uredbi (EU) 2021/637 u vezi s objavom okolišnih, društvenih i upravljačkih rizika (SL L 324, 19.12.2022., str. 1.).

5. **Prilagodba klimatskim promjenama** odnosi se na postupak prilagodbe poduzeća stvarnim i očekivanim klimatskim promjenama.
6. Ovaj standard obuhvaća zahtjeve za objavljivanje koji se odnose na opasnosti povezane s klimom koje mogu dovesti do fizičkih rizika klimatskih promjena za poduzeće i njegova rješenja za prilagodbu radi smanjenja tih rizika. Njime su obuhvaćeni i **tranzicijski rizici** koji proizlaze iz potrebne prilagodbe opasnostima povezanim s klimatskim promjenama.
7. Zahtjevi za objavljivanje koji se odnose na „energiju” obuhvaćaju sve vrste proizvodnje i potrošnje energije.

Interakcije s drugim ESRS-om

8. Među ostalim emisijama u zrak, **tvori koje oštećuju ozonski omotač**, dušikovi oksidi (NOX) i sumporovi oksidi (SOX) povezani su s klimatskim promjenama, ali su obuhvaćeni obvezama izvještavanja u ESRS-u E2.
9. Učinci na ljude koji mogu proizaći iz prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo obuhvaćeni su ESRS-om S1 Vlastita radna snaga, ESRS-om S2 Radnici u lancu vrijednosti, ESRS-om S3 Pogođene zajednice i ESRS-om S4 Potrošači i korisnici.
10. **Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba** tim promjenama usko su povezani s temama posebno obrađenima u ESRS-u E3 *Voda i morski resursi* i ESRS-u E4 *Bioraznolikost i ekosustavi*. Kad je riječ o vodi i kao što je prikazano u tablici opasnosti povezanih s klimom u AR-u 11., u tom su standardu obrađeni akutni i kronični **fizički rizici** koji proizlaze iz opasnosti koje se odnose na vodu i oceane. **Gubitak bioraznolikosti i degradacija** ekosustava koji mogu biti uzrokovani klimatskim promjenama obrađeni su u ESRS-u E4 *Bioraznolikost i ekosustavi*.
11. Ovaj standard trebalo bi tumačiti i primjenjivati zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2 *Opće objave*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

12. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi tumačiti i primjenjivati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 poglavljem 2. *Upravljanje*, poglavlja 3. *Strategija* i poglavlja 4. *Upravljanje učincima, rizicima i prilikama*. Objave koje iz toga proizlaze prikazuju se u **izjavi o održivosti** zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za ESRS 2 SBM-3 *Značajni učinci, rizici i prilike i njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom*, za koji poduzeće može, u skladu s točkom 46. ESRS-a 2 prikazati objavu uz druge objave propisane u tom tematskom standardu.

Upravljanje

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 GOV-3 Uključivanje rezultata u području održivosti u programe poticaja

13. Poduzeće objavljuje jesu li pitanja klime uključena u naknade članovima **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** i na koji način, uključujući podatak o tome jesu li njihovi rezultati procijenjeni u odnosu na ciljeve **smanjenja emisija stakleničkih plinova** priopćenih prema zahtjevu za objavljivanje E1-4 i postotak naknade priznate u tekućem razdoblju koja je povezana s klimatskim pitanjima, uz objašnjenje klimatskih pitanja.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje E1-1 – Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena

14. **Poduzeće objavljuje svoj tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena** ⁽²⁸⁾
15. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u prošla, sadašnja i buduća nastojanja poduzeća povezana s ublažavanjem klimatskih promjena kako bi se osigurala usklađenost njegove strategije i **poslovnog modela** s prelaskom na održivo gospodarstvo i ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom i ciljem ostvarivanja klimatske neutralnosti do 2050. te, ako je relevantno, u izloženost poduzeća prema djelatnostima u sektorima ugljena, nafte i plina.
16. Informacije koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 14. uključuju:
- (a) navođenje, s obzirom na **ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova** (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4), načina na koji su ciljne vrijednosti poduzeća kompatibilne s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom;
 - (b) opis, s obzirom na ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4) i mjere za **ublažavanje klimatskih promjena** (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-3), utvrđenih strategija **dekarbonizacije** i ključnih planiranih mjera, uključujući promjene u portfelju proizvoda i usluga poduzeća i njegovo usvajanje novih tehnologija;
 - (c) upućivanjem na **mjere za ublažavanje klimatskih promjena** (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-3), objašnjenje i kvantifikaciju ulaganja i financiranja poduzeća kojima se podupire provedba **tranzicijskog plana**, upućivanjem na ključne pokazatelje uspješnosti kapitalnih rashoda usklađenih s taksonomijom i, ako je relevantno, planove kapitalnih rashoda, koje poduzeće objavljuje u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178;
 - (d) kvalitativnu procjenu potencijalnih **vjerojatnih budućih emisija stakleničkih plinova** povezanih s ključnom imovinom i proizvodima poduzeća. To uključuje informacije o tome može li se tim **emisijama** ugroziti ostvarivanje **ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova** poduzeća i uzrokovati **tranzicijski rizik** i na koji način te, ako je primjenjivo, planove poduzeća da upravlja svojom imovinom i proizvodima s visokim emisijama stakleničkih plinova i velikom potrošnjom energije;
 - (e) za poduzeća čije su ekonomske djelatnosti obuhvaćene delegiranim uredbama o prilagodbi klimatskim promjenama ili njihovu ublažavanju u skladu s Uredbom o taksonomiji, objašnjenje cilja ili planova (kapitalni rashodi, planovi kapitalnih rashoda, operativni rashodi) poduzeća za usklađenje svojih ekonomskih djelatnosti (prihodi, kapitalni i operativni rashodi) s kriterijima utvrđenima u Delegiranoj uredbi Komisije 2021/2139 ⁽²⁹⁾;
 - (f) ako je primjenjivo objavu znatnih kapitalnih rashoda koji se odnose na gospodarske djelatnosti povezane s ugljenom, naftom i plinom, a uloženi su u izvještajnom razdoblju ⁽³⁰⁾;

⁽²⁸⁾ Te su informacije usklađene s člankom 2. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća (Europski zakon o klimi) i člankom 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

⁽²⁹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 od 4. lipnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju (SL L 442, 9.12.2021., str. 1).

⁽³⁰⁾ Iznosi kapitalnih rashoda koji su uzeti u obzir odnose se na sljedeće oznake NACE:

- (a) B.05 Vađenje ugljena i lignita, B.06 Vađenje sirove nafte i prirodnog plina (ograničeno na sirovu naftu), B.09.1 Pomoćne djelatnosti za vađenje nafte i prirodnog plina (ograničeno na sirovu naftu);
- (b) C.19. Proizvodnja koks i rafiniranih naftnih proizvoda;
- (c) D.35.1. – Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije;
- (d) D.35.3. – Opskrba parom i klimatizacija (ograničeno na proizvodnju energije i/ili topline iz ugljena i nafte);
- (e) G.46.71. – Trgovina na veliko krutim, tekućim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima (ograničeno na kruta i tekuća goriva).

Kad je riječ o djelatnostima koje su povezane s plinom, definicija pod oznakom NACE odnosi se na djelatnosti s izravnim emisijama stakleničkih plinova koje su veće od 270 g CO₂/KWh.

- (g) informacije o tome je li poduzeće isključeno iz referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom ⁽³¹⁾;
- (h) objašnjenje načina na koji je **tranzicijski plan** ugrađen u opću poslovnu strategiju i financijsko planiranje poduzeća te načina na koji je usklađen s njima;
- (i) jesu li **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** odobrila tranzicijski plan; te
- (j) opis napretka koji je poduzeće ostvarilo u provedbi tranzicijskog plana.

17. Ako poduzeće nije donijelo **tranzicijski plan**, navodi hoće li ga donijeti i, ako hoće, kad će to učiniti.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- 18. Poduzeće za svaki rizik povezan s klimatskim promjenama koji utvrdi objašnjava smatra li ga subjekt **fizičkim rizikom povezanim s klimatskim promjenama** ili **tranzicijskim rizikom povezanim s klimatskim promjenama**
- 19. Poduzeće opisuje otpornost svoje strategije i **poslovnog modela** u odnosu na klimatske promjene. Taj opis uključuje:
 - (a) opseg analize otpornosti;
 - (b) način i vrijeme provedbe analize otpornosti, uključujući primjenu analize klimatskog scenarija kako je navedeno u zahtjevu za objavljivanje povezanom s ESRS-om 2 IRO- 1 i povezanim točkama zahtjeva za primjenu; te
 - (c) rezultate analize otpornosti, uključujući rezultate primjene analize scenarija.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje povezan sa standardom ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s klimatskim promjenama

- 20. Poduzeće opisuje postupak utvrđivanja i procjene **učinaka, rizika i prilika** povezanih s klimatskim promjenama. Taj opis uključuje njegov postupak koji se odnosi na:
 - (a) učinke na klimatske promjene, konkretno, **emisije stakleničkih plinova** poduzeća (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje ESRS E1-6);
 - (b) **fizičke rizike povezane s klimatskim promjenama** u vlastitu poslovanju i na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**, osobito:
 - i. utvrđivanje opasnosti povezanih s klimom, uzimajući u obzir barem klimatske **scenarije** s visokim **emisijama**; te
 - ii. procjenu načina na koji njegova imovina i poslovne aktivnosti mogu biti izložene i osjetljive na te opasnosti povezane s klimatskim promjenama, što uzrokuje bruto **fizičke rizike** za poduzeće;
 - (c) **tranzicijske rizike povezane s klimatskim promjenama** i prilike u vlastitu poslovanju i na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**, osobito:
 - i. utvrđivanje tranzicijskih događaja povezanih s klimatskim promjenama, uzimajući u obzir barem klimatski scenarij ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C bez prekoračenja ili uz ograničeno prekoračenje; te
 - ii. procjenu načina na koji njegova imovina i poslovne aktivnosti mogu biti izložene tim tranzicijskim događajima koji su povezani s klimatskim promjenama, stvarajući bruto **tranzicijske rizike** ili **prilike** za poduzeće.

⁽³¹⁾ Taj zahtjev za objavljivanje uključen je u skladu sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – obrazac 1. Tranzicijski rizik klimatskih promjena; i usklađen je s člankom 12. stavkom 1. točkama od (d) do (g) i člankom 12. stavkom 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

21. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 20. podtočkama (b) i (c) poduzeće navodi na koji je način upotrijebilo **analizu scenarija**, uključujući brojne klimatske scenarije povezane s klimatskim promjenama za potrebe utvrđivanja i procjene **fizičkih i tranzicijskih rizika** i prilika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.

Zahtjev za objavljivanje E1-2 – Politike povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

22. Poduzeće opisuje svoje **politike** koje se odnose na **značajne učinke, rizike i prilike** povezane s **ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama**.
23. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u to u kojoj je mjeri poduzeće donijelo **politike** koje se odnose na utvrđivanje i procjenu njegovih značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s **ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom** tim promjenama te na upravljanje tim **učincima, rizicima i prilikama** i/ili **uklanjanje štete**.
24. Objava u skladu s točkom 22. sadržava informacije o **politikama** koje je poduzeće donijelo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** povezanim s **ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom** tim promjenama u skladu s ESRS-om 2 MDR-P Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti.
25. Poduzeće navodi odnose li se njegove **politike** na sljedeća područja (i na koji način):
- (a) **ublažavanje klimatskih promjena**;
 - (b) **prilagodba klimatskim promjenama**;
 - (c) energetska učinkovitost;
 - (d) uvođenje **energije iz obnovljivih izvora** te
 - (e) drugo.

Zahtjev za objavljivanje E1-3 – Mjere i resursi povezani s klimatskim politikama

26. Poduzeće objavljuje svoje mjere **ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe** tim promjenama te sredstva dodijeljena za njihovu provedbu.
27. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u ključne **mjere** koje su poduzete i planirane za ostvarivanje ciljeva i **ciljnih vrijednosti politike** povezanih s klimatskim promjenama.
28. Opis **mjera** i resursa povezanih s **ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom** tim promjenama mora biti u skladu s načelima navedenima u ESRS-a 2 MDR-A Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti.
29. Uz ESRS 2 MDR-A, poduzeće čini sljedeće:
- (a) pri navođenju ključnih **mjera** poduzetih u izvještajnoj godini i planiranih za budućnost prikazuje mjere za **ublažavanje klimatskih promjena** primjenom strategije dekarbonizacije, uključujući prirodna rješenja;
 - (b) pri opisivanju ishoda mjera za ublažavanje klimatskih promjena uključuje ostvarena i očekivana **smanjenja emisija stakleničkih plinova**; te
 - (c) povezuje znatne novčane iznose kapitalnih i operativnih rashoda potrebnih za provedbu mjera sa:
 - i. relevantnim stavkama ili bilješkama u financijskim izvještajima;
 - ii. ključnim pokazateljima uspješnosti koji su propisani Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178, te
 - iii. ako je primjenjivo, planom kapitalnih rashoda koji je propisan Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E1-4 – Ciljne vrijednosti povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

30. Poduzeće objavljuje ciljne vrijednosti povezane s klimatskim promjenama koje je utvrdilo.
31. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u **ciljne vrijednosti** koje je poduzeće utvrdilo kako bi poduprlo svoje **politike ublažavanja klimatskih promjena** i **prilagodbe tim promjenama** te razmotrilo svoje značajne **učinke, rizike** i **prilike** povezane s klimatskim promjenama.
32. Objava **ciljnih vrijednosti** propisana točkom 30. sadržava informacije koje se zahtijevaju u ESRS-u 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
33. Kad je riječ o objavi u skladu s točkom 30., poduzeće objavljuje je li utvrdilo ciljne vrijednosti za **smanjenje emisija stakleničkih plinova** i/ili druge ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim **učincima, rizicima** i **prilikama** povezanim s klimatskim promjenama, na primjer, za uvođenje **energije iz obnovljivih izvora**, energetske učinkovitost, **prilagodbu klimatskim promjenama** i ublažavanje **fizičkog** ili **tranzicijskog rizika** te na koji je način to učinilo.
34. Ako je poduzeće utvrdilo **ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova** ⁽³²⁾, primjenjuju se ESRS 2 MDR-T i sljedeći zahtjevi:
- (a) ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova objavljuju se u apsolutnoj vrijednosti (u tonama ekvivalenta CO₂ ili kao postotak **emisija** referentne godine) i, ako je relevantno, u vrijednosti intenziteta;
 - (b) ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova objavljuju se za **emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3**, zasebno ili kombinirano. Poduzeće navodi, u slučaju kombiniranih **ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova**, koji je opseg emisija stakleničkih plinova (1, 2 i/ili 3) obuhvaćen ciljnom vrijednošću, udio koji se odnosi na svaki pojedinačni opseg emisija stakleničkih plinova i koji su staklenički plinovi obuhvaćeni. Poduzeće objašnjava kako se osigurava usklađenost tih ciljnih vrijednosti s njegovim granicama inventara stakleničkih plinova (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-6). Ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova su bruto ciljne vrijednosti, što znači da poduzeće ne navodi uklanjanja stakleničkih plinova, **ugljične kredite** ili izbjegnute emisije kao sredstva za ostvarivanje ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova;
 - (c) poduzeće objavljuje svoju trenutačnu referentnu godinu i polaznu vrijednost, a od 2030. nadalje svakih pet godina ažurira referentnu godinu za svoje ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova. Poduzeće može objaviti dosadašnji napredak u ostvarivanju svojih ciljnih vrijednosti prije trenutačne referentne godine pod uvjetom da su te informacije u skladu sa zahtjevima ovog standarda;
 - (d) Ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova uključuju barem ciljne vrijednosti za 2030. i, ako su dostupne, za 2050. Od 2030. nadalje ciljne vrijednosti utvrđuju se svakih pet godina;
 - (e) poduzeće navodi jesu li ciljne vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova znanstveno utemeljene i kompatibilne s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C. Poduzeće navodi koji je okvir ili metodologiju primijenilo pri određivanju tih **ciljnih vrijednosti**, uključujući podatak o tome jesu li izvedeni korištenjem procesa sektorske dekarbonizacije te koji su temeljni klimatski scenariji i **scenariji politike** te jesu li provjereni izvana. Kao dio ključnih pretpostavki za utvrđivanje ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova, poduzeće ukratko objašnjava na koji je način uzelo u obzir buduća kretanja (npr. promjene obujma prodaje, promjene u sklonostima i potražnji kupaca, regulatorni čimbenici i nove tehnologije) te kako će ta kretanja potencijalno utjecati na njegove emisije stakleničkih plinova i na smanjenje emisija; te
 - (f) poduzeće opisuje očekivane **strategije dekarbonizacije** i njihove ukupne kvantitativne doprinose ostvarivanju ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova (npr. energetska učinkovitost ili učinkovitost materijala i smanjenje potrošnje, zamjena goriva, upotreba **energije iz obnovljivih izvora**, postupno ukidanje ili zamjena proizvoda i postupka).

⁽³²⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 4 u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju inicijative za smanjenje emisija ugljika”); i usklađene su s člankom 6. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

Zahtjev za objavljivanje E1-5 – Potrošnja energije i kombinacija izvora energije

35. **Poduzeće dostavlja informacije o svojoj potrošnji energije i kombinaciji izvora energije.**
36. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u ukupnu potrošnju energije poduzeća u apsolutnoj vrijednosti, poboljšanje energetske učinkovitosti, izloženost prema djelatnostima u sektorima ugljena, nafte i plina te udio **energije iz obnovljivih izvora** u njegovoj ukupnoj kombinaciji izvora energije.
37. Objava u skladu s točkom 35. uključuje ukupnu potrošnju energije u MWh povezanu s vlastitim poslovanjem poduzeća razvrstanu prema:
- (a) ukupnoj potrošnji energije iz fosilnih izvora ⁽³³⁾;
 - (b) ukupnoj potrošnji energije iz nuklearnih izvora;
 - (c) ukupnoj potrošnji energije iz obnovljivih izvora razvrstanoj prema:
 - i. potrošnji goriva za obnovljive izvore uključujući biomasu (koja uključuje i industrijski i komunalni **otpad** biološkog podrijetla), biogoriva, bioplin, vodik iz obnovljivih izvora ⁽³⁴⁾ itd.;
 - ii. potrošnji nabavljene ili stečene električne energije, energije za grijanje, pare i energije za hlađenje iz obnovljivih izvora; te
 - iii. potrošnji samostalno proizvedene energije iz obnovljivih izvora za koju nije potrebno gorivo.
38. Poduzeće koje posluje u **sektorima koji znatno utječu na klimu** ⁽³⁵⁾ dodatno raščlanjuje svoju ukupnu potrošnju energije iz fosilnih izvora prema:
- (a) potrošnji goriva iz ugljena i proizvoda od ugljena;
 - (b) potrošnji goriva iz sirove nafte i naftnih derivata;
 - (c) potrošnji goriva iz prirodnog plina;
 - (d) potrošnji goriva iz drugih fosilnih izvora;
 - (e) potrošnji **nabavljene ili stečene električne energije, energije za grijanje, pare ili energije za hlađenje** iz fosilnih izvora;
39. Osim toga, ako je primjenjivo, poduzeće posebno razvrstava i objavljuje svoju proizvodnju **energije iz neobnovljivih izvora** i proizvodnju **energije iz obnovljivih izvora** u MWh ⁽³⁶⁾.

⁽³³⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 5 u tablici 1 Priloga I. povezanoj Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Udio potrošnje i proizvodnje energije iz neobnovljivih izvora”). Raščlamba služi kao upućivanje na dodatni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 5 u tablici 2 istog priloga („raščlamba potrošnje energije prema vrsti energije iz neobnovljivih izvora”).

⁽³⁴⁾ U skladu sa zahtjevima delegiranih akata za vodik iz obnovljivih izvora: Delegirana uredba Komisije od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem metodologije Unije za detaljna pravila za proizvodnju obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu i Delegirana uredba Komisije od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem minimalne granične vrijednosti za uštede emisija stakleničkih plinova povezanih s gorivima iz recikliranog ugljika i metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova povezanih s obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla namijenjenima uporabi u prometu te gorivom iz recikliranog ugljika.

⁽³⁵⁾ Sektori koji znatno utječu na klimu su oni navedeni u odjeljcima od A do H i odjeljku L NACE-a (kako je definirano u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288).

⁽³⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 5 u tablici 1 Priloga I. povezanoj Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Udio potrošnje i proizvodnje energije iz neobnovljivih izvora”).

Energetski intenzitet na temelju neto prihoda ⁽³⁷⁾

40. Poduzeće dostavlja informacije o energetsom intenzitetu (ukupna potrošnja energije po neto prihodu) povezanom s djelatnostima u **sektorima koji znatno utječu na klimu**.
41. Objava o energetsom intenzitetu u skladu s točkom 40. sadržava samo informacije o ukupnoj potrošnji energije i neto prihodu od djelatnosti u **sektorima koji znatno utječu na klimu**.
42. Poduzeće navodi **sektore koji znatno utječu na klimu** i na temelju kojih se utvrđuje energetski intenzitet u skladu s točkom 40.
43. Poduzeće u objavu uključuje usklađivanje iznosa neto prihoda od djelatnosti u **sektorima koji znatno utječu na klimu** (nazivnik u izračunu eneretskog intenziteta u skladu s točkom 40.) s odgovarajućom stavkom ili bilješkama u financijskim izvještajima.

Zahtjev za objavljivanje E1-6 – Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2, 3 i ukupne emisije stakleničkih plinova

44. **Poduzeće u ekvivalentima metričkih tona CO₂ objavljuje svoje ⁽³⁸⁾:**
 - (a) **bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1;**
 - (b) **bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2;**
 - (c) **bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 i**
 - (d) **ukupne emisije stakleničkih plinova.**
45. Cilj je zahtjeva za objavljivanje iz točke 44. u odnosu na:
 - (a) **bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1** u skladu s točkom 44. podtočkom (a), omogućiti uvid u izravne učinke poduzeća na klimatske promjene i udio njegovih ukupnih emisija stakleničkih plinova koje su regulirane u okviru sustava trgovanja emisijama;
 - (b) **bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2** u skladu s točkom 44. podtočkom (b), omogućiti uvid u neizravne učinke na klimatske promjene uzrokovane energijom koju je poduzeće potrošilo, neovisno o tome je li nabavljena ili stečena;
 - (c) kad je riječ o **bruto emisijama stakleničkih plinova iz opsega 3** u skladu s točkom 44. podtočkom (c), osigurati uvid u emisije stakleničkih plinova koje nastaju na višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća izvan njegovih emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 i 2. Za mnoga poduzeća emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 mogu biti glavna sastavnica njihova inventara stakleničkih plinova i važan su pokretač **tranzicijskog rizika** poduzeća;
 - (d) **ukupne emisije stakleničkih plinova** u skladu s točkom 44. podtočkom (d) trebaju doprinijeti općem razumijevanju emisija stakleničkih plinova poduzeća i toga nastaju li one iz njegova poslovanja ili iz lanca vrijednosti. Ta je objava preduvjet za mjerenje napretka u smanjenju emisija stakleničkih plinova u skladu s **ciljnim vrijednostima** poduzeća povezanim s klimatskim promjenama i ciljevima **politike** EU-a.

Informacije iz ovog zahtjeva za objavljivanje potrebne su i kako bi se mogli razumjeti **tranzicijski rizici** poduzeća povezani s klimatskim promjenama.

⁽³⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 6 u tablici 1 Priloga I. povezanoj Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Intenzitet potrošnje energije po sektorima koji znatno utječu na klimu”).

⁽³⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljima br. 1 i 2 u tablici 1 Priloga I. povezanoj Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Emisije stakleničkih plinova” i „ugljični otisak”). Usklađene su s člankom 5. stavkom 1., člankom 6. i člankom 8. stavkom 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

46. Pri objavljivanju informacija o **emisijama stakleničkih plinova** propisanih točkom 44., poduzeće se poziva na ESRS 1 točke od 62. do 67. U načelu, podaci o emisijama stakleničkih plinova njegovih povezanih društava ili zajedničkih pothvata, koji su dio viših ili nižih razina lanca vrijednosti poduzeća (ESRS 1 točka 67.) nisu ograničeni na udio u vlasničkom kapitalu. Za svoja povezana društva, zajedničke pothvate, nekonsolidirana ovisna društva (investicijski subjekti) i ugovorne aranžmane koji su zajednički aranžmani koji nisu strukturirani preko subjekta (tj. operacije i imovina pod zajedničkom kontrolom), poduzeće uključuje emisije stakleničkih plinova u skladu s opsegom **operativne kontrole** poduzeća nad njima.
47. Kad je riječ o znatnim izmjenama u definiciji izvještajnog poduzeća i višim i nižim razinama njegova **lanca vrijednosti**, poduzeće objavljuje te izmjene i opisuje njihov učinak na usporedivost svojih prijavljenih **emisija** stakleničkih plinova u odnosu na prethodnu godinu (tj. učinak na usporedivost emisija stakleničkih plinova iz tekućeg i prethodnog izvještajnog razdoblja).
48. Objava o **bruto emisijama stakleničkih plinova iz opsega 1** u skladu s točkom 44. podtočkom (a) uključuje:
- (a) bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 u metričkim tonama ekvivalenta CO₂; te
 - (b) postotak emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 iz reguliranih sustava trgovanja emisijama.
49. Objava o **bruto emisijama stakleničkih plinova iz opsega 2** u skladu s točkom 44. podtočkom (b) uključuje:
- (a) bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 na temelju lokacije u metričkim tonama ekvivalenta CO₂; te
 - (b) bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 na temelju tržišta u metričkim tonama ekvivalenta CO₂.
50. Za **emisije iz opsega 1 i 2** objavljene u skladu s točkom 44. podtočkama (a) i (b) poduzeće raščlanjuje informacije i odvojeno objavljuje emisije iz:
- (a) konsolidirane računovodstvene grupe (matično društvo i društva kćeri) te
 - (b) ulaganja kao što su povezana društva, zajednički pothvati ili nekonsolidirana ovisna društva koja nisu potpuno konsolidirana u financijskim izvještajima konsolidirane računovodstvene grupe, kao i ugovorni aranžmani koji su zajednički aranžmani koji nisu strukturirani preko subjekta (tj. operacije i imovina pod zajedničkom kontrolom), za koje ima operativnu kontrolu.
51. Objava bruto **emisija stakleničkih plinova iz opsega 3** u skladu s točkom 44. podtočkom (c) uključuje emisije stakleničkih plinova u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ iz svake značajne **kategorije opsega 3** (tj. iz svake kategorije opsega 3 koja je prioritet poduzeća).
52. Objava ukupnih **emisija stakleničkih plinova** u skladu s točkom 44. podtočkom (d) zbroj je **emisija stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3** u skladu s točkom 44. podtočkama od (a) do (c). Ukupne emisije stakleničkih plinova objavljuju se uz raščlambu u okviru koje se razlikuju:
- (a) ukupne emisije stakleničkih plinova dobivene iz temeljnih emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 mjerene metodom koja se temelji na lokaciji i
 - (b) ukupne emisije stakleničkih plinova dobivene iz temeljnih emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 mjerene metodom koja se temelji na tržištu.

Intenzitet stakleničkih plinova na temelju neto prihoda ⁽³⁹⁾

53. Poduzeće objavljuje intenzitet svojih **emisija** stakleničkih plinova (ukupne emisije stakleničkih plinova po neto prihodu).

⁽³⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 3 u tablici 1 Priloga I. povezanoj Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Intenzitet emisija stakleničkih plinova u društvima u koja se ulaže“). Usklađene su s člankom 8. stavkom 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

54. U objavi o intenzitetu stakleničkih plinova propisanoj točkom 53. navode se ukupne **emisije** stakleničkih plinova u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ (u skladu s točkom 44. podtočkom(d)) po neto prihodu.
55. Poduzeće u objavu uključuje usklađivanje iznosa neto prihoda s odgovarajućom stavkom ili bilješkama u financijskim izvještajima (nazivnik u izračunu intenziteta **emisija** stakleničkih plinova u skladu s točkom 53.).

Zahtjev za objavljivanje E1-7 – Projekti uklanjanja stakleničkih plinova i ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima

56. **Poduzeće objavljuje:**

- (a) **Uklanjanje i skladištenje stakleničkih plinova u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ koji proizlaze iz projekata koje je eventualno razvilo u svojem poslovanju ili kojima je pridonijelo u višim i nižim razinama svojeg lanca vrijednosti te**
- (b) **iznos smanjenja ili uklanjanja emisija stakleničkih plinova iz projekata za ublažavanje klimatskih promjena izvan svojeg lanca vrijednosti koje je financiralo ili namjerava financirati kupnjom ugljičnih kredita.**

57. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje:

- (a) pružiti uvid o **mjerama** poduzeća za trajno uklanjanje ili aktivnu potporu uklanjanju stakleničkih plinova iz atmosfere, potencijalno za postizanje **ciljeva nulte stope emisija** (kao što je navedeno u točki 60.);
- (b) pružiti uvid u opseg i kvalitetu **ugljičnih kredita** koje je poduzeće kupilo ili namjerava kupiti na dobrovoljnom tržištu, kako bi potkrijepilo svoje tvrdnje o neutralnosti emisija stakleničkih plinova (kao što je navedeno u točki 61.).

58. Ako je primjenjivo, objava o **uklanjanju i skladištenju stakleničkih plinova** u skladu s točkom 56. podtočke (a) uključuje:

- (a) ukupnu količinu uklanjanja i skladištenja stakleničkih plinova u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ razvrstanu i zasebno iskazanu za količinu povezanu s vlastitim poslovanjem poduzeća i višim i nižim razinama njegova lanca vrijednosti te raščlanjenu prema aktivnostima uklanjanja te
- (b) pretpostavke, metodologije i okvire izračuna koje primjenjuje poduzeće.

59. Ako je primjenjivo, objava o **ugljičnim kreditima** u skladu s točkom 56. podtočkom (b) uključuje:

- (a) ukupnu količinu ugljičnih kredita izvan **lanca vrijednosti** poduzeća koji su provjereni u skladu s priznatim standardima kvalitete i poništeni u izvještajnom razdoblju, u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ i
- (b) ukupnu količinu ugljičnih kredita izvan lanca vrijednosti poduzeća koji se u budućnosti planiraju poništiti i temelje li se na postojećim ugovornim sporazumima, u metričkim tonama ekvivalenta CO₂.

60. Ako osim **ciljnih vrijednosti smanjenja bruto emisija stakleničkih plinova** objavi i **cilj nulte stope emisija** tih plinova u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4, točkom 30., poduzeće opisuje opseg, primijenjene metodologije i okvire te način na koji namjerava neutralizirati preostale **emisije** stakleničkih plinova (nakon smanjenja emisija stakleničkih plinova za približno 90–95 % uz mogućnost opravdanih sektorskih varijacija u skladu s priznatim sektorskim procesom dekarbonizacije), na primjer, uklanjanjem stakleničkih plinova u svojem poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti.

61. Ako je poduzeće možda javno iznijelo tvrdnje o neutralnosti emisija stakleničkih plinova koje uključuju upotrebu **ugljičnih kredita**, ono objašnjava:

- (a) prate li te tvrdnje ciljne vrijednosti za **smanjenje emisija stakleničkih plinova** prema zahtjevu za objavljivanje ESRS-a E1-4 i na koji način;

- (b) ometaju li ili smanjuju te tvrdnje i oslanjanje na ugljične kredite postizanje njegovih ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova ⁽⁴⁰⁾ ili, ako je primjenjivo, njegova neto nultog cilja i na koji način te
- (c) vjerodostojnost i cjelovitost korištenih ugljičnih kredita, uključujući upućivanjem na priznate standarde kvalitete.

Zahtjev za objavljivanje E1-8 – Interno utvrđivanje cijene ugljika

62. **Poduzeće objavljuje primjenjuje li sustave utvrđivanja interne cijene ugljika i, ako primjenjuje, kako se njima podupire donošenje odluka i potiče provedba politika i ciljnih vrijednosti povezanih s klimom.**
63. Informacije koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 62. uključuju:
- (a) vrstu sustava utvrđivanja interne cijene ugljika, na primjer, cijene u sjeni koje se primjenjuju na kapitalne rashode ili odlučivanje o ulaganjima u istraživanje i razvoj, interne naknade za ugljik ili interni fondovi za ugljik;
 - (b) konkretno područje primjene sustava utvrđivanja cijene ugljika (aktivnosti, zemljopisna područja, subjekti itd.);
 - (c) cijene ugljika primijenjene u skladu s vrstom sustava i ključnim pretpostavkama za utvrđivanje cijena, uključujući izvor primijenjenih cijena ugljika i zbog čega se one smatraju relevantnima za njihovu odabranu primjenu. Poduzeće može objaviti metodologiju izračuna cijena ugljika, uključujući mjeru u kojoj su utvrđene na temelju znanstvenih smjernica i način na koji je njihov budući razvoj povezan sa znanstveno utemeljenim kretanjima određivanja cijena ugljika; te
 - (d) približne količine bruto emisija stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i, ako je primjenjivo, opsega 3 za tekuću godinu u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ obuhvaćene tim sustavima te njihov udio u ukupnim **emisijama** stakleničkih plinova poduzeća iz svakog opsega.

Zahtjev za objavljivanje E1-9 – Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom

64. **Poduzeće objavljuje svoje:**
- (a) **očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih rizika;**
 - (b) **očekivane financijske posljedice značajnih tranzicijskih rizika te**
 - (c) **potencijal za iskorištavanje značajnih prilika povezanih s klimom.**
65. Informacije u skladu s točkom 64. dodatak su informacijama o trenutačnim **financijskim posljedicama** iz ESRS-a 2 SBM-3 točke 48. podtočke (d). Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje:
- (a) **očekivanih financijskih posljedica** zbog značajnih **fizičkih rizika** i **tranzicijskih rizika** pružiti uvid u to kako ti rizici značajno utječu (ili bi se opravdano moglo očekivati da će utjecati) na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Rezultati **analize scenarija** na temelju kojih se provodi analiza otpornosti u skladu s točkama od AR 10. do AR 13. trebali bi poslužiti kao osnova za procjenu očekivanih financijskih posljedica značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika.
 - (b) kad je riječ o potencijalu za iskorištavanje značajnih **prilika** povezanih s klimom, omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće može imati financijsku korist od značajnih prilika povezanih s klimom. Ovom se objavom dopunjuju ključni pokazatelji uspješnosti koji se objavljuje u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178.

⁽⁴⁰⁾ Te su informacije usklađene s člankom 2. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća (Europski zakon o klimi).

66. Objava **očekivanih financijskih posljedica** značajnih **fizičkih rizika** u skladu s točkom 64. podtočkom (a) obuhvaća ⁽⁴¹⁾:
- (a) novčani iznos i udio (postotak) imovine izložene značajnom fizičkom riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju prije razmatranja **mjera prilagodbe klimatskim promjenama**; pri čemu su novčani iznosi te imovine razvrstani prema akutnom i kroničnom fizičkom riziku ⁽⁴²⁾;
 - (b) udio imovine izložene značajnom fizičkom riziku na koju se primjenjuju **mjere prilagodbe klimatskim promjenama**;
 - (c) lokaciju značajne imovine izložene značajnom fizičkom riziku ⁽⁴³⁾; te
 - (d) novčani iznos i udio (postotak) neto prihoda od poslovnih aktivnosti izloženih značajnom fizičkom riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.
67. Objava **očekivanih financijskih posljedica** značajnih tranzicijskih rizika u skladu s točkom 64. podtočkom (b) uključuje:
- (a) novčani iznos i udio (postotak) imovine izložene značajnom tranzicijskom riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju prije razmatranja **mjera prilagodbe klimatskim promjenama**;
 - (b) udio imovine izložene značajnom tranzicijskom riziku na koju se odnose **mjere za ublažavanje klimatskih promjena**;
 - (c) raščlambu knjigovodstvene vrijednosti nekretnina poduzeća prema razredima energetske učinkovitosti ⁽⁴⁴⁾;
 - (d) obveze koje će se možda morati priznati u financijskim izvještajima u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te
 - (e) novčani iznos i udio (postotak) neto prihoda od poslovnih aktivnosti poduzeća izloženih značajnom tranzicijskom riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, uključujući, ako je relevantno, neto prihode od klijenata poduzeća koji posluju u djelatnostima u sektorima ugljena, nafte i plina.
68. Poduzeće objavljuje usklađenja s relevantnim stavkama ili bilješkama iz financijskih izvještaja za sljedeće:
- (a) značajne iznose imovine i neto prihoda izloženih značajnom fizičkom riziku (u skladu s točkom 66.);
 - (b) značajne iznose imovine, obveza i neto prihoda izloženih značajnom tranzicijskom riziku (u skladu s točkom 67.).
69. Za potrebe objavljivanja informacija o potencijalu za iskorištavanje **prilika** povezanih s klimom koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 64. podtočkom (c) poduzeće uzima u obzir ⁽⁴⁵⁾:
- (a) očekivane uštede troškova od **mjera ublažavanja klimatskih promjena** i prilagodbe tim promjenama te
 - (b) potencijalnu veličinu tržišta ili očekivane promjene neto prihoda od niskougljičnih proizvoda i usluga ili rješenja za prilagodbu kojima poduzeće ima ili bi moglo imati pristup.

⁽⁴¹⁾ Te su informacije usklađene s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

⁽⁴²⁾ Taj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – obrazac 5.: Knjiga pozicija – Fizički rizik klimatskih promjena: Izloženosti koje podliježu fizičkom riziku.

⁽⁴³⁾ Taj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – obrazac 5.: Knjiga pozicija – Fizički rizik klimatskih promjena: Izloženosti koje podliježu fizičkom riziku.

⁽⁴⁴⁾ Taj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – obrazac 2.: Knjiga pozicija kojima se ne trguje – Tranzicijski rizik klimatskih promjena: Krediti s nekretninom kao kolateralom – Energetska učinkovitost kolaterala.

⁽⁴⁵⁾ Te su informacije usklađene s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime).

70. Kvantifikacija **financijskih posljedica** koje proizlaze iz **prilika** nije potrebna ako takva objava ne odgovara kvalitativnim obilježjima korisnih informacija iz Dodatka B *Kvalitativna obilježja informacija* ESRS-u 1.
-

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a E1. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje E1-1 – Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena

- AR 1. **Tranzicijski plan** odnosi se na nastojanja koja poduzeće ulaže u **ublažavanje klimatskih promjena**. Očekuje se da će poduzeće pri objavljivanju svojeg tranzicijskog plana pružiti detaljan opis načina na koji će prilagoditi svoju strategiju i **poslovni model** radi usklađenosti s prelaskom na održivo gospodarstvo i ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom (ili ažuriranim međunarodnim sporazumom o klimatskim promjenama) i ciljem ostvarivanja klimatske neutralnosti do 2050. bez prekoračenja ili uz ograničeno prekoračenje, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1119 (Europski zakon o klimi) i, prema potrebi, kako prilagođava svoje izloženosti prema djelatnostima u sektorima ugljena, nafte i plina.
- AR 2. Sektorski planovi u okviru javnih **politika** još nisu utvrđeni za sve sektore. Stoga bi objavu iz točke 16. podtočke (a) o usklađenosti **tranzicijskog plana** radi ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C trebalo tumačiti kao objavu **cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova** poduzeća. Za objavu u skladu s točkom 16. podtočkom (a) utvrđuje se referentna vrijednost u odnosu na plan za ograničavanje globalnog zagrijavanja na 1,5 °C. Ta bi se referentna vrijednost trebala temeljiti na sektorskom procesu dekarbonizacije, ako je dostupna za sektor poduzeća, ili scenariju na razini cjelokupnog gospodarstva, imajući na umu njezina ograničenja (tj. riječ je o jednostavnom prijenosu ciljeva **smanjenja emisija** s državne razine na razinu poduzeća). Ovaj AR treba čitati zajedno sa AR-om 26. i AR-om 27. i procesima sektorske dekarbonizacije na koje se odnosi.
- AR 3. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 16. podtočkom (d) poduzeće može uzeti u obzir:
- (a) kumulativne **vjerojatne buduće emisije stakleničkih plinova** povezane s ključnom imovinom od izvještajne godine do 2030. i 2050. u tonama ekvivalenta CO₂. To će se uključiti u procjenu kao zbroj procijenjenih emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 i 2 tijekom životnog ciklusa aktivne i dobro planirane ključne imovine. Ključna imovina je imovina u vlasništvu ili pod kontrolom poduzeća, a sastoji se od postojeće ili planirane imovine (kao što su stacionarna ili pokretna **postrojenja**, objekti i oprema) koja je izvor znatnih izravnih ili energetske neizravnih emisija stakleničkih plinova. Dobro planirana ključna imovina je imovina koju će poduzeće najvjerojatnije uvesti u sljedećih pet godina;
 - (b) kumulativne vjerojatne buduće emisije stakleničkih plinova povezane s emisijama stakleničkih plinova u fazi izravne upotrebe prodanih proizvoda u tonama ekvivalenta CO₂, procijenjene kao obujam prodaje proizvoda u izvještajnoj godini pomnožen sa zbrojem procijenjenih emisija stakleničkih plinova u fazi izravne upotrebe tijekom očekivanog životnog ciklusa tih proizvoda. Taj se zahtjev primjenjuje samo ako je poduzeće utvrdilo da je **kategorija opsega 3** „upotreba prodanih proizvoda” značajna u skladu s točkom 51. zahtjeva za objavljivanje E1-6 te
 - (c) objašnjenje planova za upravljanje, tj. preobrazbu, stavljanje izvan pogona ili postupno ukidanje svoje imovine i proizvoda s visokim emisijama stakleničkih plinova i velikom potrošnjom energije.
- AR 4. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 16. podtočkom (e) poduzeće je dužno objasniti kako očekuje da će usklađenjem svojih ekonomskih djelatnosti s odredbama Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139 s vremenom olakšati njegov prelazak na održivo gospodarstvo. Poduzeće pritom uzima u obzir ključne pokazatelje uspješnosti koji se objavljuju u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2020/852 (osobito prihode i kapitalne rashode usklađene s taksonomijom i, ako je primjenjivo, planove kapitalnih rashoda).

- AR 5. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 16. podtočkom (f) poduzeće navodi je li isključeno iz referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom u skladu s kriterijima isključenja iz članka 12. stavka 1. točaka od (d) do (g) ⁽⁴⁶⁾ i članka 12. stavka 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/1818 (Uredba o referentnim vrijednostima u području klime) ⁽⁴⁷⁾.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- AR 6. Pri objavljivanju informacija o opsegu analize otpornosti u skladu s točkom 19. podtočkom (a) poduzeće navodi koji je dio njegova poslovanja i viših i nižih razina **lanca vrijednosti** te koji su značajni **fizički rizici** i **tranzicijski rizici** možda isključeni iz analize.
- AR 7. Pri objavljivanju informacija o tome kako je provedena analiza otpornosti u skladu s točkom 19. podtočkom (b) poduzeće navodi:
- (a) kritične pretpostavke o tome kako će prelazak na otporno gospodarstvo s nižim emisijama ugljika utjecati na makroekonomske trendove u njegovu okruženju te na potrošnju i kombinaciju izvora energije i pretpostavke o uvođenju tehnologije;
 - (b) primijenjena razdoblja i njihovu usklađenost s klimatskim i poslovnim **scenarijima** koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju značajnih **fizičkih** i **tranzicijskih rizika** (točke AR 11. i AR 12.) te utvrđivanju **ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova** (iskazane u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4); te
 - (c) način na koji su uzete u obzir procijenjene **očekivane financijske posljedice** značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-9) te mjere i resursi za ublažavanje (objavljeni u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-3).
- AR 8. Pri objavljivanju informacija o rezultatima analize otpornosti u skladu s točkom 19. podtočkom (c) poduzeće objašnjava:
- (a) područja nesigurnosti u analizi otpornosti i u kojoj se mjeri imovina i poslovne aktivnosti izložene riziku uzimaju u obzir pri utvrđivanju strategije poduzeća, njegovih odluka o ulaganju te postojećih i planiranih **mjera** ublažavanja;
 - (b) sposobnost poduzeća da u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju prilagodi ili adaptira svoju strategiju i **poslovni model**, među ostalim osiguravanjem kontinuiranog pristupa financiranju po pristupačnom trošku kapitala, mogućnošću preraspodjele, nadogradnje ili stavljanja izvan pogona postojeće imovine, premještanjem svojeg portfelja proizvoda i usluga ili prekvalifikacijom radne snage.

⁽⁴⁶⁾ U članku 12. stavku 1. Uredbe o referentnim vrijednostima u području klime navodi se da administratori referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom isključuju iz tih referentnih vrijednosti sva sljedeća poduzeća:

- a) poduzeća koja ostvaruju 1 % ili više svojih prihoda od istraživanja, rudarstva, vađenja, distribucije ili rafiniranja tvrdog ugljena i lignita; ili
- b) poduzeća koja ostvaruju 10 % ili više svojih prihoda od istraživanja, vađenja, distribucije ili prerade naftnih goriva; ili
- c) poduzeća koja ostvaruju 50 % ili više svojih prihoda od istraživanja, vađenja, proizvodnje ili distribucije plinovitih goriva; ili
- d) poduzeća koja ostvaruju 50 % ili više svojih prihoda od proizvodnje električne energije s intenzitetom stakleničkih plinova većim od 100 g CO₂ e/kWh.”

U članku 12. stavku 2. navodi se da „administratori referentnih vrijednosti EU-a usklađenih s Pariškim sporazumom iz tih referentnih vrijednosti isključuju sva poduzeća za koja su oni ili vanjski pružatelji podataka utvrdili ili procijenili da znatno štete jednom ili više okolišnih ciljeva kako su definirani u članku 9. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća, u skladu s pravilima o procjenama utvrđenima u članku 13. stavku 2. ove Uredbe”.

⁽⁴⁷⁾ Taj zahtjev za objavljivanje uključen je u skladu sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – obrazac 1. Tranzicijski rizik klimatskih promjena

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje povezan sa standardom ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s klimatskim promjenama

- AR 9. Pri objavljivanju informacija o postupcima za utvrđivanje i procjenu učinaka povezanih s klimatskim promjenama u skladu s točkom 20. podtočkom (a) poduzeće opisuje kako je:
- (a) pregledalo svoje aktivnosti i planove kako bi utvrdilo stvarne i potencijalne buduće izvore emisija stakleničkih plinova i, ako je primjenjivo, pokretače drugih učinaka povezanih s klimatskim promjenama (npr. **emisije** crnog ugljika ili troposferskog ozona ili promjena korištenja zemljišta) u vlastitu poslovanju i duž lanca vrijednosti; te
 - (b) provelo procjenu stvarnih i potencijalnih učinaka na klimatske promjene (tj. svoje ukupne emisije stakleničkih plinova).
- AR 10. Poduzeće može povezati informacije objavljene na temelju točke 20. podtočke (a) i točke AR 9. s informacijama objavljenima u skladu sa sljedećim zahtjevima za objavljivanje: zahtjevom za objavljivanje E1-1, točkom 16. podtočkom (d) o vjerojatnim budućim emisijama stakleničkih plinova; zahtjevom za objavljivanje E1-4 i zahtjevom za objavljivanje E1-6.
- AR 11. Pri objavljivanju informacija o postupcima za utvrđivanje i procjenu **fizičkih rizika** u skladu s točkom 20. podtočkom (b) poduzeće navodi je li:
- (a) utvrdilo opasnosti povezane s klimatskim promjenama (vidjeti tablicu u nastavku) u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te provjerilo mogu li njegova imovina i poslovne aktivnosti biti izložene tim opasnostima;
 - (b) definiralo kratkoročna, srednjoročna i dugoročna razdoblja i način na koji su te definicije povezane s očekivanim vijekom trajanja njegove imovine, razdobljima strateškog planiranja i planovima raspodjele kapitala;
 - (c) procijenilo u kojoj mjeri njegova imovina i poslovne aktivnosti mogu biti izložene utvrđenim opasnostima povezanim s klimatskim promjenama i osjetljive na te opasnosti, uzimajući u obzir vjerojatnost, intenzitet i trajanje opasnosti te geoprstorne koordinate (kao što je statistička nomenklatura prostornih jedinica – NUTS za područje EU-a) koje su specifične za lokacije i **lance opskrbe** poduzeća te
 - (d) utvrdilo da se određivanje opasnosti povezanih s klimatskim promjenama i procjena izloženosti i osjetljivosti temelje na klimatskim scenarijima s visokim **emisijama**, na primjer na **scenariju** Međuvladina panela o klimatskim promjenama (IPCC) SSP5 – 8.5., relevantnim regionalnim klimatskim projekcijama na temelju tih scenarija emisija ili NGFS (Mreža za ekologizaciju financijskog sustava) klimatskih scenarija s visokim fizičkim rizikom kao što je „svijet vrelih domova” ili „premalo i prekasno”. Opći zahtjevi o **analizi scenarija** koji se odnose na klimu navedeni su u točkama 18., 19., od AR 13. do AR 15.

Klasifikacija opasnosti povezanih s klimatskim promjenama

(Izvor: Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139)

	Temperatura	Vjetar	Voda	Čvrsta masa
Kronični	Promjene temperature (zrak, slatka voda, morska voda)	Promjene tokova vjetra	Promjene u obrascima i vrsti oborina (kiša, tuča, snijeg/led)	Erozija obale
	Temperaturni stres		Varijabilnost oborina ili hidrološka varijabilnost	Degradacija tla
	Varijabilnost temperature		Zakiseljavanje oceana	Erozija tla
	Otapanje vječnog leda		Prodor slane vode	Soliflukcija

			Podizanje razine mora	
			Nestašica vode	
Akutni	Toplinski val	Cikloni, uragani, tajfuni	Suša	Lavina
	Hladni val/mraz	Oluje (uključujući mećave, olujne vjetrove s prašinom i pješčane oluje)	Jake oborine (kiša, tuča, snijeg/led)	Odron tla
	Šumski požar	Tornado	Poplave (obalne, riječne, oborinske, podzemnih voda)	Slijeganje tla
			Izljev ledenjačkih jezera	

AR 12. Pri objavljivanju informacija o postupcima za utvrđivanje **tranzicijskih rizika i prilika** u skladu s točkom 20. podtočkom (c) poduzeće navodi je li i na koji je način učinilo sljedeće:

- utvrdilo tranzicijske događaje (vidjeti tablicu s primjerima u nastavku) u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te provjerilo mogu li njegova imovina i poslovne aktivnosti biti izložene tim događajima. Kad je riječ o tranzicijskim rizicima i prilikama, ono što se smatra dugoročnim može obuhvaćati više od 10 godina i može biti usklađeno s ciljevima javne **politike** koji su povezani s klimatskim promjenama;
- procijenilo razmjere u kojima njegova imovina i poslovne aktivnosti mogu biti izložene utvrđenim tranzicijskim događajima i osjetljive na njih, uzimajući u obzir vjerojatnost, razmjere i trajanje tranzicijskih događaja;
- utemeljilo utvrđivanje tranzicijskih događaja i procjenu izloženosti na **analizi scenarija** s obzirom na najmanje scenarij povezan s klimatskim promjenama usklađen s Pariškim sporazumom i ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C, na primjer, na scenarijima Međunarodne agencije za energiju (nulta neto stopa emisija do 2050., scenarij održivog razvoja itd.) ili klimatskim scenarijima NGFS-a (Mreža za ekologizaciju financijskog sustava). Opći zahtjevi o analizi scenarija koji se odnose na klimu navedeni su u točkama 18. i 19., AR 13. i AR 15. te
- utvrdilo imovinu i poslovne aktivnosti koje nisu u skladu s prelaskom na klimatski neutralno gospodarstvo ili koje zahtijevaju znatne napore kako bi bile kompatibilne s prelaskom na klimatski neutralno gospodarstvo (na primjer, zbog znatnih **vjerojatnih budućih emisija stakleničkih plinova** ili nespojivosti sa zahtjevima za usklađivanje s taksonomijom iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2139).

Primjeri tranzicijskih događaja povezanih s klimom (primjeri na temelju klasifikacije Radne skupine za objavljivanje financijskih podataka povezanih s klimatskim promjenama Odbora za financijsku stabilnost (TCFD))

Politika i pravna pitanja	Tehnologija	Tržište	Ugled
Više cijene emisija stakleničkih plinova	Zamjena postojećih proizvoda i usluga opcijama s nižom razinom emisija	Promjene ponašanja korisnika	Promjene sklonosti potrošača
Povećane obveze izvještavanja o emisijama	Neuspješna ulaganja u nove tehnologije	Nesigurnost tržišnih signala	Stigmatizacija sektora
Ovlaštenja za postojeće proizvode i usluge te njihova regulacija	Troškovi prelaska na tehnologiju s nižom razinom emisija	Povećani troškovi sirovina	Povećana zabrinutost dionika

Ovlaštenja za postojeće proizvodne postupke i njihova regulacija		Negativne povratne informacije dionika
Izloženost sudskim sporovima		

Analiza scenarija klimatskih promjena

AR 13. Pri objavljivanju informacija koje se nalažu u točkama 19., 20., 21., AR 10. i AR 11. poduzeće navodi na koji je način primijenilo **analizu scenarija** klimatskih promjena koja je razmjerna njegovim okolnostima za potrebe utvrđivanja i procjene **fizičkih** i **tranzicijskih rizika** i **prilika** u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, uključujući:

- (a) korištene **scenarije**, njihove izvore i usklađenost s najsuvremenijim znanstvenim spoznajama;
- (b) diskurse, razdoblja i krajnje točke koji se upotrebljavaju u raspravi o tome zbog čega smatra da raspon korištenih scenarija obuhvaća njegove vjerojatne rizike i nesigurnosti;
- (c) ključne snage i pokretače koji se uzimaju u obzir u svakom scenariju i njihovu relevantnost za poduzeće, na primjer pretpostavke **politike**, makroekonomske trendove, potrošnju i kombinaciju izvora energije te tehnološke pretpostavke te
- (d) ključne ulazne podatke i ograničenja scenarija, uključujući njihovu razinu detaljnosti (npr. temelji li se analiza fizičkih rizika povezanih s klimatskim promjenama na geoprostornim koordinatama koje su specifične za lokacije poduzeća ili na opsežnim podacima prikupljenima na nacionalnoj ili regionalnoj razini).

AR 14. Pri provedbi **analize scenarija** poduzeće može uzeti u obzir sljedeće smjernice: TCFD-ov Tehnički dodatak „*The Use of Scenario Analysis in Disclosure of Climate-Related Risks and Opportunities* (Primjena analize scenarija pri objavljivanju informacija o rizicima i prilikama povezanim s klimatskim promjenama)” (2017.); TCFD-ove smjernice „*Guidance on Scenario Analysis for Non-Financial Companies* (Smjernice za analizu scenarija za nefinancijska društva)” (2020.); ISO 14091:2021 „Prilagodba klimatskim promjenama – Upute o ranjivosti, utjecajima i procjeni rizika”; druge priznate industrijske standarde kao što je NGFS (Mreža za ekologizaciju financijskog sustava); te nacionalne, regionalne i lokalne propise EU-a.

AR 15. Poduzeće ukratko navodi na koji su način upotrijebljeni klimatski **scenariji** kompatibilni s kritičnim pretpostavkama povezanim s klimatskim promjenama iz financijskih izvještaja.

Zahtjev za objavljivanje E1-2 – Politike povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama

AR 16. **Politike** povezane s **ublažavanjem klimatskih promjena** ili **prilagodbom klimatskim promjenama** mogu se objavljivati zasebno jer se njihovi ciljevi, uključene osobe te **mjere** i resursi potrebni za njihovu provedbu razlikuju.

AR 17. **Politike** povezane s **ublažavanjem klimatskih promjena** odnose se na upravljanje **emisijama stakleničkih plinova**, uklanjanje stakleničkih plinova i **tranzicijske rizike** poduzeća u različitim razdobljima, u njegovu vlastitu poslovanju i/ili višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**. Zahtjev iz točke 14. može se odnositi na samostalne politike ublažavanja klimatskih promjena te na relevantne politike o drugim pitanjima kojima se neizravno podupire ublažavanje klimatskih promjena, uključujući politike **osposobljavanja**, nabave ili **lanca opskrbe** te politike ulaganja ili razvoja proizvoda.

AR 18. **Politike** povezane s **prilagodbom klimatskim promjenama** odnose se na upravljanje fizičkim rizicima poduzeća povezanim s klimom i njegovim **tranzicijskim rizicima** povezanim s prilagodbom klimatskim promjenama. Zahtjev iz točaka 22. i 25. može se odnositi na samostalne politike prilagodbe klimatskim promjenama te na relevantne politike o drugim pitanjima kojima se neizravno podupire prilagodba klimatskim promjenama, uključujući politike **osposobljavanja** te politike za izvanredne situacije odnosno zdravstvene i sigurnosne politike.

Zahtjevi za objavljivanje E1-3 – Mjere i resursi povezani s politikama u području klimatskih promjena

AR 19. Pri objavljivanju informacija o **mjerama** u skladu s točkom 29. podtočkama (a) i (b) poduzeće može:

- (a) objaviti ključne mjere koje je poduzelo i/ili planove za provedbu politika **ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama** u okviru svojih jedinstvenih ili zasebnih mjera;
- (b) objediniti vrste mjera za ublažavanje (strategije dekarbonizacije) kao što su energetska učinkovitost, elektrifikacija, zamjena goriva, upotreba **energije iz obnovljivih izvora**, promjena proizvoda i dekarbonizacija lanca opskrbe koja odgovara posebnim mjerama poduzeća;
- (c) objaviti popis ključnih mjera ublažavanja, uz mjerljive **ciljne vrijednosti** (u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4), raščlanjenih prema strategijama dekarbonizacije; te
- (d) objaviti mjere **prilagodbe klimatskim promjenama** prema vrsti rješenja za prilagodbu, kao što su prirodna prilagodba, inženjerstvo ili tehnološka rješenja.

AR 20. Pri objavljivanju informacija o sredstvima u skladu sa stavkom 29. točkom (c) poduzeće objavljuje samo znatne iznose operativnih i kapitalnih rashoda potrebne za provedbu **mjera** jer je svrha tih informacija dokazati vjerodostojnost njegovih mjera, a ne uskladiti objavljene iznose s financijskim izvještajima. Objavljeni iznosi kapitalnih i operativnih rashoda predstavljaju povećanja materijalne i nematerijalne imovine u tekućoj financijskoj godini te planirana povećanja u budućim razdobljima provedbe mjera. Objavljeni iznosi samo su inkrementalna financijska ulaganja kojima se izravno doprinosi ostvarivanju **ciljeva** poduzeća.

AR 21. U skladu sa zahtjevima ESRS-a 2 MDR-A poduzeće navodi ovisi li njegova sposobnost za provedbu **mjera** o raspoloživosti i raspodjeli resursa i u kojoj mjeri. Stalan pristup financiranju po pristupačnom trošku kapitala može biti ključan za provedbu aktivnosti poduzeća, što uključuje njegove prilagodbe promjenama ponude/potražnje ili s njima povezana stjecanja i znatna ulaganja u istraživanje i razvoj.

AR 22. Iznosi operativnih i kapitalnih rashoda potrebni za provedbu **mjera** objavljeni u skladu s točkom 29 podtočkom (c) moraju biti u skladu s ključnim pokazateljima uspješnosti (ključni pokazatelji uspješnosti kapitalnih i operativnih rashoda) i, ako je primjenjivo, s planom kapitalnih rashoda iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2021/2178. Poduzeće je dužno objasniti sve potencijalne razlike između znatnih iznosa operativnih i kapitalnih rashoda koji se objavljuju u skladu s ovim standardom i iznosa objavljenih u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178 zbog, na primjer, objavljivanja neprihvatljivih ekonomskih djelatnosti kako su definirane u toj delegiranoj uredbi. Poduzeće može strukturirati svoje aktivnosti po ekonomskim djelatnostima kako bi moglo usporediti svoje operativne i kapitalne rashode i, ako je primjenjivo, svoje planove operativnih i/ili kapitalnih rashoda sa svojim ključnim pokazateljima uspješnosti usklađenima s taksonomijom.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti**Zahtjev za objavljivanje E1-4 – Ciljne vrijednosti povezane s ublažavanjem klimatskih promjena i prilagodbom tim promjenama**

AR 23. U skladu s točkom 34. podtočkom (a), poduzeće može objaviti ciljne vrijednosti **smanjenja emisija stakleničkih plinova** u vrijednosti intenziteta. Ciljevi intenziteta formulirani su kao omjeri **emisija stakleničkih plinova** u odnosu na jedinicu fizičke aktivnosti ili gospodarskog rezultata. Relevantne jedinice aktivnosti ili rezultata navedene su u sektorskim standardima ESRS. Ako poduzeće utvrdi samo ciljnu vrijednost smanjenja intenziteta stakleničkih plinova, ono svejedno objavljuje povezane apsolutne vrijednosti za ciljnu godinu i privremene ciljne godine. To može uzrokovati situaciju u kojoj se od poduzeća zahtijeva da objavi povećanje apsolutnih emisija stakleničkih plinova za ciljnu godinu i privremene ciljne godine, na primjer zato što predviđa organski rast svojeg poslovanja.

AR 24. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 34. podtočkom (b) poduzeće navodi udio ciljne vrijednosti povezan sa svakim odgovarajućim **opsegom emisija stakleničkih plinova (1, 2 ili 3)**. Poduzeće navodi metodu izračuna **emisija** stakleničkih plinova iz opsega 2 uključenih u ciljnu vrijednost (metoda koja se temelji na lokaciji ili na tržištu). Ako se granična vrijednost **smanjenja emisija stakleničkih plinova** razlikuje od granične vrijednosti emisija stakleničkih plinova prijavljenih u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-6, poduzeće objavljuje koji su plinovi obuhvaćeni, odgovarajući postotak emisija stakleničkih plinova iz opsega 1, 2, 3 i ukupnih emisija stakleničkih plinova obuhvaćenih ciljnom vrijednošću. Kad je riječ o **ciljnim vrijednostima** smanjenja emisija stakleničkih plinova njegovih društava kćeri, poduzeće analogno primjenjuje te zahtjeve na razini društva kćeri.

AR 25. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 34. podtočkom (c) o referentnoj godini i polaznoj vrijednosti:

- (a) poduzeće ukratko objašnjava na koji je način osiguralo da je polazna vrijednost u odnosu na koju se mjeri napredak prema ciljnoj vrijednosti reprezentativna za obuhvaćene aktivnosti i utjecaje vanjskih čimbenika (npr. temperaturne nepravilnosti u određenoj godini koje utječu na količinu potrošnje energije i povezane emisije stakleničkih plinova). To se može postići normalizacijom polazne vrijednosti ili primjenom polazne vrijednosti koja se izvodi iz trogodišnjeg prosjeka ako se time povećava reprezentativnost i omogućuje vjerniji prikaz;
- (b) ne mijenjaju se polazna vrijednost i referentna godina, osim ako dođe do znatnih promjena u pogledu ciljne vrijednosti ili okvira za izvještavanje. U tom slučaju poduzeće objašnjava na koji način nova polazna vrijednost utječe na novi cilj, njegovo ostvarenje i prikaz napretka tijekom vremena. Za potrebe usporedivosti poduzeće pri utvrđivanju novih **ciljnih vrijednosti** odabire nedavnu referentnu godinu koja ne prethodi prvoj izvještajnoj godini novog ciljnog razdoblja za više od tri godine. Na primjer, kad je riječ o 2030. kao ciljnoj godini i ciljnom razdoblju 2025.–2030., referentna godina odabire se iz razdoblja 2022.–2025.;
- (c) od 2030. nadalje poduzeće ažurira svoju referentnu godinu svakih pet godina. To znači da do 2030. poduzeća mogu odabrati referentnu godinu koja se trenutačno primjenjuje za postojeće ciljeve ili prvu godinu primjene zahtjeva za izvještavanje o održivosti iz članka 5. stavka 2. Direktive (EU) 2022/2464 (2024., 2025. ili 2026.), a nakon 2030. referentna godina ažurira se svakih pet godina (2030., 2035. itd.) te
- (d) pri prikazivanju ciljnih vrijednosti povezanih s klimatskim promjenama poduzeće može objaviti napredak u postizanju tih ciljnih vrijednosti koji je ostvaren prije tekuće referentne godine. Pritom poduzeće u najvećoj mogućoj mjeri osigurava da su informacije o ranijem napretku u skladu sa zahtjevima ovog standarda. Kad je riječ o metodološkim razlikama, na primjer, u pogledu okvira ciljnih vrijednosti, poduzeće dostavlja kratko objašnjenje tih razlika.

AR 26. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 34. podtočkama (d) i (e), poduzeće iskazuje informacije u ciljnom razdoblju pozivajući se na sektorski, ako je dostupan, ili međusektorski plan emisija kompatibilan s ograničenjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C. U tu svrhu poduzeće izračunava usklađenu referentnu ciljnu vrijednost od 1,5 °C za opseg 1 i 2 (i, ako je primjenjivo, zasebnu ciljnu vrijednost za opseg 3) s kojom se mogu usporediti njegove **ciljne vrijednosti smanjenja emisija** stakleničkih plinova ili privremene ciljne vrijednosti iz odgovarajućeg opsega.

AR 27. Referentna ciljna vrijednost može se izračunati množenjem **emisija** stakleničkih plinova u referentnoj godini sa sektorskim (sektorska metoda dekarbonizacije) ili međusektorskim faktorom (metodologija smanjenja) **smanjenja emisija**. Ti faktori smanjenja emisija mogu se izvesti iz različitih izvora. Poduzeće bi trebalo osigurati da se korišteni izvor temelji na planu smanjenja emisija koji je kompatibilan s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C.

AR 28. Čimbenici **smanjenja emisija** i dalje se razvijaju. Stoga se poduzećima preporučuje da upotrebljavaju samo ažurirane javno dostupne informacije.

	2030.	2050.
Prikaz međusektorskog (ACA) smanjenja na temelju 2020. kao referentne godine	– 42 %	– 90 %

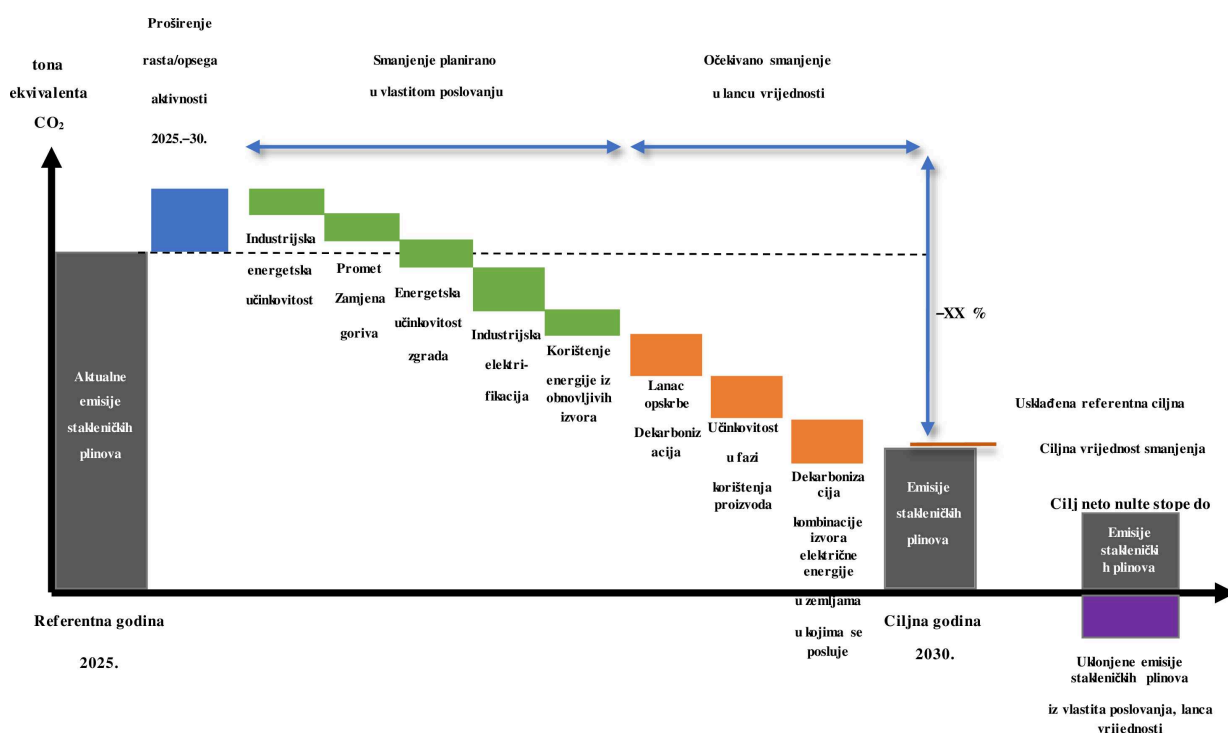
Izvor: na temelju *Pathways to Net-zero – SBTi Technical Summary* (Putevi do ostvarivanja nulte neto stope – Tehnički sažetak inicijative za znanstveno utemeljene ciljeve) (Verzija 1.0, listopad, 2021.)

AR 29. Referentna ciljna vrijednost ovisi o referentnoj godini i polaznim **emisijama** u okviru cilja **smanjenja emisija** stakleničkih plinova poduzeća. Kao rezultat toga, referentna ciljna vrijednost za poduzeća s nedavnom referentnom godinom ili višim polaznim vrijednostima emisija može biti manje zahtjevnja nego za poduzeća koja su već poduzela ambiciozne **mjere** za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Stoga poduzeća koja su već ostvarila smanjenja emisija stakleničkih plinova, kompatibilna s međusektorskim ili sektorskim planovima usklađenima s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C, mogu na odgovarajući način prilagoditi svoje polazne emisije kako bi se utvrdila referentna ciljna vrijednost. U skladu s tim, ako poduzeće prilagođava polazne vrijednosti emisija kako bi utvrdilo referentnu ciljnu vrijednost, ne uzima u obzir smanjenja emisija stakleničkih plinova prije 2020. i dostavlja odgovarajuće dokaze o ranije ostvarenom smanjenju emisija stakleničkih plinova.

AR 30. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 34. podtočkom (f) poduzeće navodi:

- upućivanjem na svoje **mjere za ublažavanje klimatskih promjena, strategije dekarbonizacije** i njihov procijenjeni kvantitativni doprinos ostvarivanju **ciljnih vrijednosti smanjenja emisija** stakleničkih plinova raščlanjenih po opsegu (1, 2 i 3);
- planira li usvojiti nove tehnologije i njihovu ulogu u ostvarivanju ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova; te
- je li razmotrilo širok raspon klimatskih **scenarija**, među ostalim barem klimatski scenarij kompatibilan s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C, kako bi otkrilo relevantna kretanja povezana s okolišem, društvom, tehnologijom, tržištem i **politikom** te utvrdilo svoje strategije dekarbonizacije.

AR 31. Poduzeće može prikazati svoje **ciljne vrijednosti smanjenja emisija** stakleničkih plinova zajedno sa svojim **mjerama za ublažavanje klimatskih promjena** (vidjeti točku AR 19.) kao tablicu ili grafički prikaz kretanja tijekom vremena. Na sljedećoj slici i u sljedećoj tablici navode se primjeri u kojima se kombiniraju ciljne vrijednosti i strategije dekarbonizacije:

	Referentna godina (npr. 2025.)	Ciljna vrijednost za 2030.	Ciljna vrijednost za 2035.	...	Do ciljne vrijednosti za 2050.
Emisije stakleničkih plinova (kilotona ekvivalenta CO ₂)	100	60	40		
Energetska učinkovitost i smanjenje potrošnje	—	– 10	– 4		
Učinkovitost materijala i smanjenje potrošnje	—	– 5	—		
Zamjena goriva	—	– 2	—		
Elektrifikacija	—	—	– 10		
Korištenje energije iz obnovljivih izvora	—	– 10	– 3		
Postupno ukidanje, zamjena ili izmjena proizvoda	—	– 8	—		
Postupno ukidanje, zamjena ili izmjena postupka	—	– 5	– 3		
Ostalo	—	—			

Zahtjev za objavljivanje E1-5 – Potrošnja energije i kombinacija izvora energije

Upute za izračun

AR 32. Pri sastavljanju informacija o potrošnji energije koje se nalažu u točki 35. poduzeće:

- izvještava samo o energiji potrošenoj tijekom postupaka u vlasništvu ili pod kontrolom poduzeća primjenjujući isti opseg koji se primjenjuje za izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova iz opsega 1 i 2;
- isključuje sirovine i goriva koji se ne spaljuju radi proizvodnje energije. Poduzeće koje troši gorivo kao sirovinu može informacije o toj potrošnji objaviti odvojeno od traženih objava;
- osigurava da se sve kvantitativne informacije povezane s energijom dostavljaju u megavatsatima (MWh) u nižoj ogrjevnoj vrijednosti ili u neto kalorijskoj vrijednosti. Ako su neobrađeni podaci o informacijama povezanim s energijom dostupni samo u jedinicama energije koje nisu MWh (kao što su gigadžuli (GJ) ili britanske toplinske jedinice (BTU)), u jedinicama mase (kao što su kubične stope ili galoni) ili u jedinicama mase (kao što su kilogrami ili funte), pretvaraju se u MWh primjenom odgovarajućih konverzijskih faktora (vidjeti na primjer Prilog II. Petom izvješću o procjeni IPCC-a). Konverzijski faktori za goriva moraju biti transparentni i dosljedno se primjenjivati;
- osigurava da se sve kvantitativne informacije povezane s energijom prijavljuju kao krajnja potrošnja energije, što se odnosi na količinu energije koju poduzeće stvarno potroši, na primjer pomoću tablice iz Priloga IV. Direktivi 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁸⁾ o energetskej učinkovitosti;
- izbjegava dvostruko računanje potrošnje goriva pri objavljivanju potrošnje energije koju samo proizvede. Ako poduzeće proizvodi električnu energiju iz neobnovljivog ili iz obnovljivog izvora goriva, a zatim troši proizvedenu električnu energiju, potrošnja energije obračunava se samo jednom u okviru potrošnje goriva;
- ne kompenzira potrošnju energije čak ni ako se energija proizvedena **na licu mjesta** prodaje trećoj strani koja je upotrebljava;
- energiju koja je proizvedena u okviru organizacije ne obračunava kao „nabavljenu ili stečenu” energiju;

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskej učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

- (h) paru, energiju za grijanje ili energiju za hlađenje koje su dobivene kao „otpadna energija” iz industrijskih procesa treće strane obračunava kao „nabavljenu ili stečenu” energiju;
- (i) vodik proizveden iz obnovljivih izvora ⁽⁴⁹⁾ obračunava kao obnovljivo gorivo. Vodik koji nije u potpunosti proizveden iz obnovljivih izvora uključuje se pod naslov „potrošnja goriva iz drugih obnovljivih izvora” te
- (j) pri podjeli električne energije, pare, energije za grijanje ili energije za hlađenje na onu koja potječe iz obnovljivih izvora i na onu koja potječe iz neobnovljivih izvora primjenjuje konzervativan pristup koji se primjenjuje za izračun emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 koje se temelje na tržištu. Poduzeće smatra da ta potrošnja energije potječe iz obnovljivih izvora samo ako je podrijetlo kupljene energije jasno utvrđeno u ugovornim aranžmanima s njegovim **dobavljačima** (ugovor o kupnji obnovljive energije, standardizirana tarifa za zelenu električnu energiju, tržišni instrumenti kao što je jamstvo o podrijetlu iz obnovljivih izvora u Europi ⁽⁵⁰⁾ ili slični instrumenti kao što su certifikati za energiju iz obnovljivih izvora u SAD-u i Kanadi itd.).

AR 33. Informacije koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 37. podtočkom (a) primjenjive su ako poduzeće posluje u najmanje jednom **sektoru koji znatno utječe na klimu**. Informacije koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 38. podtočkama od (a) do (e) obuhvaćaju i energiju iz fosilnih izvora koja se troši u poslovanju izvan sektora koji znatno utječu na klimu.

AR 34. Informacije o potrošnji energije i kombinaciji izvora energije mogu se prikazati u obliku sljedeće tablice za **sektore koji znatno utječu na klimu** i za sve ostale sektore izostavljanjem redaka od (1) do (5).

Potrošnja energije i kombinacija izvora energije	Usporedno	Godina N
(1) Potrošnja goriva iz ugljena i proizvoda od ugljena (MWh)		
(2) Potrošnja goriva iz sirove nafte i naftnih derivata (MWh)		
(3) Potrošnja goriva iz prirodnog plina (MWh)		
(4) Potrošnja goriva iz drugih fosilnih izvora (MWh)		
(5) Potrošnja nabavljene ili stečene električne energije, energije za grijanje, pare i energije za hlađenje iz fosilnih izvora (MWh)		
(6) Ukupna potrošnja energije iz fosilnih goriva (MWh) (izračunana kao zbroj redaka od 1. do 5.)		
Udio energije iz fosilnih izvora u ukupnoj potrošnji energije (%)		
(7) Potrošnja iz nuklearnih izvora (MWh)		
Udio energije iz nuklearnih izvora u ukupnoj potrošnji energije (%)		

⁽⁴⁹⁾ U skladu sa zahtjevima delegiranih akata za vodik iz obnovljivih izvora: Delegirana uredba Komisije od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem metodologije Unije za detaljna pravila za proizvodnju obnovljivih tekućih i plinovitih goriva nebiološkog podrijetla namijenjenih uporabi u prometu; i Delegirana uredba Komisije od 10. veljače 2023. o dopuni Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem minimalne granične vrijednosti za uštede emisija stakleničkih plinova povezanih s gorivima iz recikliranog ugljika i metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova povezanih s obnovljivim tekućim i plinovitim gorivima nebiološkog podrijetla namijenjenima uporabi u prometu te gorivom iz recikliranog ugljika.

⁽⁵⁰⁾ Na temelju Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora.

(8) Potrošnja goriva za obnovljive izvore uključujući biomasu (koja uključuje i industrijski i komunalni otpad biološkog podrijetla, bioplin, vodik iz obnovljivih izvora itd.) (MWh)		
(9) Potrošnja nabavljene ili stečene električne energije, energije za grijanje, pare i energije za hlađenje iz obnovljivih izvora (MWh)		
(10) Potrošnja energije iz obnovljivih izvora iz vlastite proizvodnje osim goriva (MWh)		
(11) Ukupna potrošnja energije iz obnovljivih izvora (MWh) (izračunana kao zbroj redaka od 8. do 10.)		
Udio energije iz obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije (%)		
Ukupna potrošnja energije (MWh) (izračunana kao zbroj redaka 6. i 11.)		

AR 35. Ukupna potrošnja energije s razlikom između potrošnje energije iz fosilnih, nuklearnih i obnovljivih izvora može se grafički prikazati u **izjavi o održivosti** u kojoj se prikazuju kretanja tijekom vremena (npr. s pomoću tortnog ili stupčastoga grafikona).

Energetski intenzitet na temelju neto prihoda

Upute za izračun

AR 36. Pri pripremi informacija o energetske intenzitetu koje se zahtijevaju na temelju točke 40. poduzeće:

(a) izračunava omjer energetske intenziteta prema sljedećoj formuli:

$$\frac{\text{Ukupna potrošnja energije u sektorima koji znatno utječu na klimu (MWh)}}{\text{Neto prihodi od djelatnosti u sektorima koji znatno utječu na klimu (novčana jedinica)}} ;$$

- (b) izražava ukupnu potrošnju energije u MWh, a neto prihode u novčanim jedinicama (npr. euro);
- (c) brojnik i nazivnik sastoje se samo od udjela ukupne krajnje potrošnje energije (u brojniku) i neto prihoda (u nazivniku) koji se mogu pripisati djelatnostima u **sektorima koji znatno utječu na klimu**. Zapravo bi trebala postojati dosljednost u opsegu brojnika i nazivnika;
- (d) izračunava ukupnu potrošnju energije u skladu sa zahtjevom iz točke 37.;
- (e) izračunava neto prihode u skladu sa zahtjevima računovodstvenih standarda koji se primjenjuju na financijske izvještaje, tj. MSFI-jem 15 *Prihodi na temelju ugovora s kupcima* ili zahtjevima lokalnih općeprihvaćenih računovodstvenih načela.

AR 37. Kvantitativni podaci mogu se prikazati u sljedećoj tablici.

Energetski intenzitet po neto prihodu	Usporedno	N	% N/N-1
Ukupna potrošnja energije iz djelatnosti u sektorima koji znatno utječu na klimu po neto prihodu od djelatnosti u sektorima koji znatno utječu na klimu (MWh/monetarna jedinica)			

Povezanost energetskog intenziteta na temelju neto prihoda s informacijama o financijskom izvještavanju

AR 38. Usklađivanje neto prihoda od djelatnosti u **sektorima koji znatno utječu na klimu** s odgovarajućom stavkom financijskih izvještaja ili objave (u skladu s točkom 43.) može se prikazati:

- (a) upućivanjem na povezanu stavku ili objavu u financijskim izvještajima; ili
- (b) ako se neto prihodi ne mogu izravno povezati sa stavkom ili objavom u financijskim izvještajima, kvantitativnim usklađivanjem u obliku tablice u nastavku.

Neto prihodi od djelatnosti u sektorima koji znatno utječu na klimu upotrijebljeni za izračun energetskog intenziteta	
Neto prihodi (ostalo)	
Ukupni neto prihodi (financijski izvještaji)	

Zahtjev za objavljivanje E1-6 – Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 te ukupne emisije stakleničkih plinova

Upute za izračun

AR 39. Pri sastavljanju informacija za izvještavanje o **emisijama** stakleničkih plinova u skladu s točkom 44. poduzeće:

- (a) uzima u obzir načela, zahtjeve i smjernice standarda za poduzeća Protokola o stakleničkim plinovima (verzija iz 2004.). Poduzeće može uzeti u obzir Preporuku Komisije (EU) 2021/2279 ⁽⁵¹⁾ ili zahtjeve propisane normom ISO 14064-1:2018. Ako već primjenjuje metodologiju za obračun stakleničkih plinova iz norme ISO 14064-1: 2018, poduzeće je ipak dužno ispuniti zahtjeve iz ovog standarda (npr. u pogledu okvira za izvještavanje i objavljivanja informacija o emisijama stakleničkih plinova iz opsega 2 koje se temelje na tržištu);
- (b) objavljuje metodologije, značajne pretpostavke i emisijske faktore koji se upotrebljavaju za izračun ili mjerenje emisija stakleničkih plinova i razloge zbog kojih su izabrani te navodi upućivanje ili poveznicu na sve primijenjene alate za izračun;
- (c) uključuje emisije CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆ i NF₃. Ako su značajni, mogu se uzeti u obzir dodatni staklenički plinovi; te
- (d) pri izračunavanju emisija ekvivalenta CO₂ za plinove koji nisu CO₂ upotrebljava najnovije vrijednosti **potencijala za globalno zagrijavanje (GWP)** koje je objavio IPCC na temelju stogodišnjeg razdoblja.

AR 40. Pri pripremi informacija za izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova svojih povezanih društava, zajedničkih pothvata, nekonsolidiranih ovisnih društava (investicijski subjekti) i ugovornih aranžmana u skladu s točkom 50., poduzeće objedinjuje 100 % emisija stakleničkih plinova subjekata koje operativno kontrolira. U praksi se to događa ako poduzeća imaju dozvolu ili odobrenje za upravljanje imovinom tih povezanih društava, zajedničkih pothvata, nekonsolidiranih ovisnih društava (investicijski subjekti) i ugovornih aranžmana. Ako poduzeće ima ugovorom definiranu operativnu kontrolu u nepunom radnom vremenu, dužno je objediniti 100 % emisija stakleničkih plinova za vrijeme svoje operativne kontrole.

⁽⁵¹⁾ Preporuka Komisije (EU) 2021/2279 od 15. prosinca 2021. o uporabi metoda mjerenja ekološkog otiska za mjerenje i priopćavanje o okolišnoj učinkovitosti proizvoda i organizacija za vrijeme njihova životnog ciklusa (SL L 471, 30.12.2021., str. 1.).

- AR 41. U skladu s ESRS-om 1 poglavljem 3.7. poduzeće prema potrebi raščlanjuje informacije o svojim emisijama stakleničkih plinova. Na primjer, poduzeće može razvrstati svoje emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 ili ukupne **emisije** stakleničkih plinova po zemljama, poslovnim segmentima, ekonomskoj djelatnosti, društvu kćeri, kategoriji stakleničkih plinova (CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆, NF₃ i ostali staklenički plinovi koje poduzeće uzima u obzir) ili vrsti izvora (stacionarno izgaranje, pokretno izgaranje, emisije iz proizvodnih procesa i fugitivne emisije).
- AR 42. Poduzeće može imati različito izvještajno razdoblje od nekih ili svih subjekata u njegovu lancu vrijednosti. U tim okolnostima poduzeće smije mjeriti svoje emisije stakleničkih plinova u skladu s točkom 44. koristeći informacije za izvještajna razdoblja koja se razlikuju od njegova izvještajnog razdoblja ako su te informacije dobivene od subjekata u njegovu lancu vrijednosti s izvještajnim razdobljima koja se razlikuju od izvještajnog razdoblja poduzeća, pod sljedećim uvjetima:
- (a) poduzeće za mjerenje i objavljivanje svojih emisija stakleničkih plinova koristi najnovije dostupne podatke tih subjekata u svojem lancu vrijednosti;
 - (b) duljina izvještajnih razdoblja je ista te
 - (c) poduzeće objavljuje učinke značajnih događaja i promjena okolnosti (relevantnih za njegove emisije stakleničkih plinova) koje se događaju od izvještajnih datuma subjekata u njegovu lancu vrijednosti do datuma financijskih izvještaja opće namjene poduzeća.
- AR 43. Pri sastavljanju informacija o bruto **emisijama stakleničkih plinova iz opsega 1** koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 48. podtočkom (a) poduzeće:
- (a) izračunava ili mjeri emisije stakleničkih plinova iz stacionarnog i pokretnog izgaranja, emisije iz proizvodnih procesa i fugitivne emisije; i upotrebljava odgovarajuće podatke o aktivnosti koji uključuju potrošnju goriva iz neobnovljivih izvora;
 - (b) upotrebljava prikladne i dosljedne emisijske faktore;
 - (c) objavljuje emisije biogenog CO₂ nastale izgaranjem ili biorazgradnjom biomase odvojeno od emisija stakleničkih plinova iz opsega 1, ali uključuje emisije drugih vrsta stakleničkih plinova (osobito CH₄ i N₂O);
 - (d) u izračun emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 ne uključuje uklanjanja ni kupljene, prodane ili prenesene **ugljične kredite** ili emisijske jedinice stakleničkih plinova te
 - (e) kad je riječ o aktivnostima o kojima se izvještava u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama (ETS EU-a), izvještava o emisijama iz opsega 1 u skladu s metodologijom ETS-a EU-a. Metodologija ETS-a EU-a može se primjenjivati i na aktivnosti u zemljopisnim područjima i sektorima koji nisu obuhvaćeni ETS-om EU-a.
- AR 44. Pri sastavljanju informacija o postotku **emisija** stakleničkih plinova iz opsega 1 iz reguliranih sustava trgovanja emisijama iz točke 48. podtočke (b) poduzeće:
- (a) uzima u obzir emisije stakleničkih plinova iz **postrojenja** kojima upravlja i koja su obuhvaćena reguliranim sustavima trgovanja emisijama, uključujući ETS EU-a, nacionalni ETS i ETS treće zemlje, ako je primjenjivo;
 - (b) uključuje samo emisije CO₂, CH₄, N₂O, HFC, PFC, SF₆ i NF₃;
 - (c) osigurava isto obračunsko razdoblje za bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 i emisije stakleničkih plinova regulirane u okviru ETS-a te
 - (d) izračunava udio primjenom sljedeće formule:

Emisije stakleničkih plinova emisije stakleničkih plinova u (tone ekvivalenta CO₂) iz postrojenja obuhvaćenih ETS-om EU-a + postrojenja obuhvaćena nacionalnim ETS-om + postrojenja obuhvaćena ETS-om treće zemlje

Emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 (tone ekvivalenta CO₂)

- AR 45. Pri sastavljanju informacija o bruto **emisijama** stakleničkih plinova iz opsega 2 koje se nalažu točkom 49. poduzeće:
- (a) uzima u obzir načela i zahtjeve iz Smjernica o stakleničkim plinovima iz opsega 2 Protokola o stakleničkim plinovima (verzija iz 2015., posebno kriterije kvalitete opsega 2 iz poglavlja 7.1. koji se odnose na ugovorne instrumente); može uzeti u obzir i Preporuku Komisije (EU) 2021/2279 ili relevantne zahtjeve za kvantifikaciju **neizravnih emisija stakleničkih plinova** iz uvezene energije iz norme EN ISO 14064-1:2018;

- (b) uključuje **nabavljenu ili stečenu električnu energiju, paru, energiju za grijanje i energiju za hlađenje** koje je potrošilo;
- (c) izbjegava dvostruko računanje emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 ili 3;
- (d) pri izračunavanju emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 primjenjuje metode koje se temelje na lokaciji i metode koje se temelje na tržištu i dostavlja informacije o udjelu i vrstama ugovornih instrumenata; Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 kvantificiraju se metodom na temelju lokacije korištenjem prosječnih emisijskih faktora proizvodnje energije za utvrđene lokacije, uključujući lokalne, podnacionalne ili nacionalne granice (Protokol o stakleničkim plinovima, „Smjernice o stakleničkim plinovima iz opsega 2”, Pojmovnik, 2015.); Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 kvantificiraju se metodom koja se temelji na tržištu korištenjem emisija stakleničkih plinova koje ispuštaju proizvođači od kojih subjekt koji podnosi izvještaje kupuje električnu energiju na temelju ugovora, u kombinaciji s instrumentima, ili samo instrumente (Protokol o stakleničkim plinovima, „Smjernice o stakleničkim plinovima iz opsega 2”, Pojmovnik, 2015.); u tom slučaju poduzeće može objaviti udio emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 koje se temelje na tržištu povezanih s kupljenom električnom energijom u kombinaciji s instrumentima kao što su jamstvo o podrijetlu ili certifikati za energiju iz obnovljivih izvora. Poduzeće je dužno dostaviti informacije o udjelu i vrstama ugovornih instrumenata koji se koriste za prodaju i kupnju energije u kombinaciji s energetske certifikatima proizvodnje ili zahtjevima za razdvojene energetske certifikate.
- (e) objavljuje emisije biogenog CO₂ nastale izgaranjem ili biorazgradnjom biomase odvojeno od emisija stakleničkih plinova iz opsega 2, ali uključuje emisije drugih vrsta stakleničkih plinova (osobito CH₄ i N₂O). Ako se u okviru primijenjenih emisijskih faktora ne odjava postotak biomase ili biogenog CO₂, poduzeće objavljuje tu informaciju. Ako emisije stakleničkih plinova koji nisu CO₂ (osobito CH₄ i N₂O) nisu dostupne za prosječne mrežne emisijske faktore koji se temelje na lokaciji ili za informacije o metodi koja se temelji na tržištu, ili su isključene iz njih, poduzeće objavljuje tu informaciju;
- (f) u izračun emisija stakleničkih plinova iz opsega 2 ne uključuje uklanjanja ni kupljene, prodane ili prenesene **ugljične kredite** ili emisijske jedinice stakleničkih plinova.

AR 46. Pri sastavljanju informacija o bruto **emisijama** stakleničkih plinova iz opsega 3 koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 51. poduzeće:

- (a) uzima u obzir načela i odredbe standarda izračunavanja i izvještavanja u poslovnom lancu vrijednosti (opseg 3) Protokola o stakleničkim plinovima (verzija iz 2011.); i može uzeti u obzir i Preporuku Komisije (EU) 2021/2279 ili relevantne zahtjeve za kvantifikaciju neizravnih **emisija stakleničkih plinova** iz uvezene energije iz norme EN ISO 14064-1:2018;
- (b) ako je riječ o financijskoj instituciji, razmatra standard za obračun i izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova za financijsku industriju koji je razvilo Partnerstvo za financijski obračun emisija ugljika (PCAF), posebno dio A „Financiranje emisije” (verzija iz prosinca 2022.);
- (c) provjerava svoje ukupne emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 na temelju 15 kategorija iz opsega 3 koje su utvrđene standardom za poduzeća Protokola o stakleničkim plinovima i standardom izračunavanja i izvještavanja u poslovnom lancu vrijednosti (opseg 3) Protokola o stakleničkim plinovima (verzija iz 2011.) upotrebljavajući odgovarajuće procjene. Alternativno, može provjeriti svoje **neizravne emisije stakleničkih plinova** na temelju kategorija iz klauzule 5.2.4. norme EN ISO 14064-1:2018 (isključujući neizravne emisije stakleničkih plinova iz uvezene energije);
- (d) utvrditi i objaviti svoje značajne kategorije iz opsega 3 na temelju razmjera njihovih procijenjenih emisija stakleničkih plinova i drugih kriterija predviđenih standardom izračunavanja i izvještavanja u poslovnom lancu vrijednosti (opseg 3) Protokola o stakleničkim plinovima (verzija 2011., str. 61. i 65.–68.) ili Prilogom H.3.2. normi EN ISO 14064-1:2018, kao što su financijska potrošnja, utjecaj, povezani **tranzicijski rizici** i prilike ili stajališta **dionika**;
- (e) izračunati ili procijeniti emisije stakleničkih plinova u značajnim kategorijama iz opsega 3 upotrebom odgovarajućih emisijskih faktora;
- (f) svake godine ažurirati emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 u svakoj značajnoj kategoriji na temelju trenutačnih podataka o aktivnosti; ažurirati potpuni inventar stakleničkih plinova iz opsega 3 najmanje svake tri godine ili u slučaju značajnog događaja ili značajne promjene okolnosti (značajan događaj ili značajna promjena okolnosti može se, na primjer, odnositi na promjene u poslovanju ili strukturi poduzeća, promjene u poslovanju ili strukturi viših i nižih razina njegovih vrijednosnih lanaca, promjenu u metodologiji izračuna ili u otkrivanju pogrešaka);

- (g) objaviti mjeru u kojoj se emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 poduzeća mjere korištenjem ulaznih informacija iz specifičnih aktivnosti u višim i nižim razinama lanca vrijednosti subjekta te za svaku značajnu kategoriju stakleničkih plinova iz opsega 3 objaviti postotak emisija izračunanih korištenjem primarnih podataka dobivenih od **dobavljača** ili drugih partnera u **lancu vrijednosti**;
- (h) za svaku značajnu kategoriju emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 navesti okvire za izvještavanje koji su uzeti u obzir, metode izračuna za procjenu emisija stakleničkih plinova te informaciju o tome jesu li primijenjeni alati za izračun i o kojim je alatima riječ. Kategorije emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 trebale bi biti u skladu s Protokolom o stakleničkim plinovima i uključivati:
- neizravne emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 iz konsolidirane obračunske grupe (matično društvo i njegova društva kćeri);
 - neizravne emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 iz povezanih društava, zajedničkih pothvata i nekonsolidiranih ovisnih društava čije operativne aktivnosti i odnose poduzeće može kontrolirati (tj. ima operativnu kontrolu nad njima);
 - emisije stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 iz povezanih društava, zajedničkih pothvata, nekonsolidiranih ovisnih društava (investicijski subjekti) i zajedničkih aranžmana nad kojima poduzeće nema **operativnu kontrolu** i ako su ti subjekti dio viših i nižih razina lanca vrijednosti poduzeća;
- (i) objavljuje popis kategorija emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 koje su uključene u inventar i isključene iz njega uz obrazloženje za isključene kategorije iz opsega 3;
- (j) objavljuje emisije biogenog CO₂ nastale izgaranjem ili biorazgradnjom biomase koje nastaju u višim i nižim razinama njegova **lanca vrijednosti** odvojeno od bruto emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 te uključuje emisije drugih vrsta stakleničkih plinova (kao što je CH₄ i N₂O) i emisije CO₂ koje nastaju u životnom ciklusu biomase, a nisu rezultat izgaranja ili biorazgradnje (kao što su emisije stakleničkih plinova iz prerade ili prijevoza biomase), u izračun emisija stakleničkih plinova iz opsega 3;
- (k) u izračun emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 ne uključuje uklanjanja ni kupljene, prodane ili prenesene **ugljične kredite** ili emisijske jedinice stakleničkih plinova.

AR 47. Pri pripremi informacija o ukupnim **emisijama** stakleničkih plinova koje se zahtijevaju u točki 52. poduzeće:

- (a) primjenjuje sljedeće formule za izračun ukupnih emisija stakleničkih plinova:

Ukupne emisije stakleničkih plinova *na temelju lokacije* – (u tonama ekvivalenta CO₂) = Bruto opseg 1 + Bruto opseg 2 *na temelju lokacije* + Bruto opseg 3 Ukupno

emisije stakleničkih plinova *na temelju tržišta* – (u tonama ekvivalenta CO₂) = Bruto opseg 1 + Bruto opseg 2 *na temelju tržišta* – + Bruto opseg 3

- (b) objavljuje ukupne emisije stakleničkih plinova razlikujući emisije koje proizlaze iz metoda koje se temelje na lokaciji i emisije koje proizlaze iz metoda koje se temelje na tržištu, primijenjenih pri mjerenju temeljnih emisija stakleničkih plinova iz opsega 2.

AR 48. Poduzeće objavljuje svoje ukupne **emisije** stakleničkih plinova razvrstane na emisije iz opsega 1 i opsega 2 te na značajne emisije iz opsega 3 u skladu s tablicom u nastavku.

	Retrospektiva				Ključne etape i ciljne godine			
	Referentna godina	Usporedno	N	% N / N-1	2025.	2030.	(2050.)	Godišnji postotak ciljne vrijednosti /referentna godina
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 1								
Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 emisije (tona ekvivalenta CO ₂)								
Postotak emisija stakleničkih plinova iz opsega 1 iz reguliranih programa trgovanja emisijama (%)								

Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2

Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 koje se temelje na lokaciji tona ekvivalenta CO ₂								
Bruto emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 (tona ekvivalenta CO ₂)								

Značajne emisije stakleničkih plinova iz opsega 3

Ukupne bruto neizravne Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 (tona ekvivalenta CO ₂)								
1. Nabavljena roba i usluge								
[Neobvezna potkategorija: Računalstvo u oblaku i usluge podatkovnog centra								
2. Kapitalna dobra								
3 Aktivnosti povezane s gorivom i energijom (koje nisu uključene u opseg 1 ili 2)								
4 Prijevoz i distribucija na višoj razini								
5 Otpad nastao tijekom poslovanja								
6 Poslovna putovanja								
7 Putovanje zaposlenika na posao								
8 Zakupljena imovina na višoj razini lanca vrijednosti								
9 Prijevoz na nižoj razini								
10 Prerada prodanih proizvoda								
11 Korištenje prodanih proizvoda								
12 Obrada na kraju vijeka trajanja prodanih proizvoda								
13 Zakupljena imovina na nižoj razini lanca vrijednosti								
14 Franšize								
15 Ulaganja								

Ukupne emisije stakleničkih plinova

Ukupne emisije stakleničkih plinova (na temelju lokacije) (tona ekvivalenta CO ₂)								
Ukupne emisije stakleničkih plinova (na temelju tržišta) (tona ekvivalenta CO ₂)								

AR 49. Kako bi se istaknuli potencijalni **tranzicijski rizici**, poduzeće može objaviti svoje ukupne **emisije** stakleničkih plinova razvrstanih prema glavnim zemljama i, ako je primjenjivo, prema poslovnim segmentima (primjenjujući na financijske izvještaje iste segmente koji se zahtijevaju računovodstvenim standardima, tj. MSFI-jem 8 Poslovni segmenti ili lokalnim općeprihvaćenim računovodstvenim načelima). Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 mogu se isključiti iz tih raščlambi po zemljama ako povezani podaci nisu lako dostupni.

AR 50. **Emisije** stakleničkih plinova iz opsega 3 mogu se prikazati i prema neizravnim kategorijama emisija definiranim normom EN ISO 14064-1:2018.

AR 51. Ako je to značajno za emisije iz opsega 3 poduzeća, ono objavljuje **emisije** stakleničkih plinova iz nabavljenih usluga računalstva u oblaku i usluga podatkovnih centara kao podskup sveobuhvatne **kategorije opsega 3** „nabavljena roba i usluge na višoj razini lanca vrijednosti”.

AR 52. Ukupne **emisije** stakleničkih plinova razvrstane prema emisijama stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i 3 mogu se grafički prikazati u **izjavi o održivosti** (npr. u obliku stupičastog ili tortnog dijagrama) u kojoj se prikazuje podjela emisija stakleničkih plinova u cijelom **lancu vrijednosti** (viša razina, vlastito poslovanje, prijevoz, niža razina).

Intenzitet stakleničkih plinova na temelju neto prihoda

Upute za izračun

AR 53. Pri objavljivanju informacija o intenzitetu stakleničkih plinova na temelju neto prihoda u skladu s točkom 53. poduzeće:

- (a) izračunava omjer intenziteta stakleničkih plinova prema sljedećoj formuli:

$$(ukupne\ emisije\ stakleničkih\ plinova\ (tCO_2e) \times Neto\ prihodi\ (novčana\ jedinica))$$

- (b) izražava ukupne **emisije** stakleničkih plinova u metričkim tonama ekvivalenta CO₂, a neto prihode u novčanim jedinicama (npr. euro) te iskazuje rezultate za metodu koja se temelji na tržištu i metodu koja se temelji na lokaciji;
- (c) uključuje ukupne emisije stakleničkih plinova u brojnik, a ukupne neto prihode u nazivnik;
- (d) izračunava ukupne emisije stakleničkih plinova u skladu s točkom 44. podtočkom (d) i točkom 52. te
- (e) izračunava neto prihode u skladu sa zahtjevima računovodstvenih standarda koji se primjenjuju na financijske izvještaje, tj. MSFI-ja 15 ili lokalnih općeprihvaćenih računovodstvenih načela.

AR 54. Kvantitativni podaci mogu se prikazati u obliku sljedeće tablice.

Intenzitet stakleničkih plinova po neto prihodu	Usporedno	N	% N/N-1
Ukupne emisije stakleničkih plinova (na temelju lokacije) po neto prihodu (u tonama ekvivalenta CO ₂ /monetarna jedinica)			
Ukupne emisije stakleničkih plinova (na temelju tržišta) po neto prihodu (u tonama ekvivalenta CO ₂ /monetarna jedinica)			

Povezanost intenziteta stakleničkih plinova na temelju prihoda s informacijama o financijskom izvještavanju

AR 55. Usklađivanje neto prihoda koji se upotrebljava za izračun intenziteta stakleničkih plinova s odgovarajućom stavkom ili bilješkama u financijskim izvještajima (u skladu s točkom 55.) može se provesti:

- (a) upućivanjem na povezanu stavku ili objavu u financijskim izvještajima ili
- (b) ako se neto prihod ne može izravno povezati sa stavkom ili objavom u financijskom izvještaju, kvantitativnim usklađivanjem u obliku tablice u nastavku.

Neto prihod za izračun intenziteta stakleničkih plinova	
Neto prihodi (ostalo)	
Ukupni neto prihod (u financijskim izvještajima)	

Zahtjev za objavljivanje E1-7 – Projekti uklanjanja stakleničkih plinova i ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima

Uklanjanje i skladištenje stakleničkih plinova u vlastitu poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti

AR 56. Uz svoje inventare emisija stakleničkih plinova poduzeća transparentno prikazuju kako i u kojoj mjeri povećavaju prirodne ponore ili primjenjuju tehnička rješenja za uklanjanje stakleničkih plinova iz atmosfere u vlastitu poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti. Iako ne postoje općeprihvaćeni koncepti i metodologije za obračun uklanjanja stakleničkih plinova, ovim se standardom nastoji povećati transparentnost aktivnosti poduzeća povezanih s uklanjanjem stakleničkih plinova iz atmosfere (točka 56. podtočka (a) i točka 58.). Uklanjanje stakleničkih plinova izvan **lanca vrijednosti** koje poduzeće podupire kupnjom **ugljičnih kredita** objavljuje se zasebno u skladu s točkom 56. podtočkom (b) i točkom 59.

AR 57. Pri objavljivanju informacija o **uklanjanju i skladištenju stakleničkih plinova** iz vlastita poslovanja poduzeća i višim i nižim razinama njegova **lanca vrijednosti** u skladu s točkom 56. podtočkom (a) i točkom 58. poduzeće za svaku aktivnost uklanjanja i skladištenja navodi:

- (a) predmetne stakleničke plinove;
- (b) jesu li uklanjanje i skladištenje biogeni ili su posljedica promjene korištenja zemljišta (npr. pošumljavanje, ponovno pošumljavanje, obnova šuma, sadnja drveća u gradovima, agrošumarstvo, povećanje zaliha ugljika u tlu itd.), tehnologije (npr. izravno hvatanje iz zraka) ili hibridnog modela (npr. bioenergija s hvatanjem i skladištenjem CO₂) te tehnološke pojedinosti o uklanjanju, vrsti skladištenja i, ako je primjenjivo, prijevozu uklonjenih stakleničkih plinova;
- (c) ako je primjenjivo, kratko objašnjenje toga može li se aktivnost smatrati prirodnim rješenjem te
- (d) način na koji se upravlja rizikom od kratkotrajnosti, uključujući, prema potrebi, utvrđivanje i praćenje istjecanja i poništenja.

Upute za izračun

AR 58. Pri sastavljanju informacija o **uklanjanju i skladištenju stakleničkih plinova** iz vlastita poslovanja i viših i nižih razina **lanca vrijednosti** u skladu s točkom 56. podtočkom (a) i točkom 58. poduzeće:

- (a) u mjeri u kojoj je to primjenjivo, uzima u obzir standard za poduzeća Protokola o stakleničkim plinovima (verzija iz 2004.), proizvodnu normu (verzija iz 2011.), smjernice za poljoprivredu (verzija iz 2014.), smjernice za korištenje zemljišta, **prenamjenu zemljišta** i šumarstvo za obračun projekata stakleničkih plinova (verzija iz 2006.);

- (b) primjenjuje metode konsenzusa za obračun uklanjanja stakleničkih plinova čim su dostupne, a posebno regulatorni okvir EU-a za certifikaciju uklanjanja CO₂;
- (c) ako je primjenjivo, objašnjava ulogu uklanjanja u svojoj politici **ublažavanja klimatskih promjena**;
- (d) uključuje uklanjanja iz operacija koje su u njegovu vlasništvu ili pod njegovom kontrolom, koja doprinose i još nisu prodane drugoj strani putem ugljičnih kredita;
- (e) ako je primjenjivo, označava te aktivnosti uklanjanja stakleničkih plinova u svojem poslovanju ili lancu vrijednosti koje su preračunane u ugljične kredite i prodane drugim stranama na dobrovoljnom tržištu;
- (f) obračunava **emisije** stakleničkih plinova povezane s aktivnošću uklanjanja, uključujući prijevoz i skladištenje u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-6 (opseg 1, 2 ili 3). Kako bi se povećala transparentnost u pogledu učinkovitosti aktivnosti uklanjanja, uključujući prijevoz i skladištenje, poduzeće može objaviti emisije stakleničkih plinova povezane s tom aktivnošću (npr. emisije stakleničkih plinova iz potrošnje električne energije tehnologija izravnog hvatanja iz zraka) zajedno s količinom uklonjenih emisija stakleničkih plinova, ali odvojeno od nje;
- (g) kad je riječ o poništenju, obračunava odgovarajuće emisije stakleničkih plinova kao kompenzaciju za uklanjanja u izvještajnom razdoblju;
- (h) koristi najnovije vrijednosti **GWP-a** koje je objavio IPCC na temelju stogodišnjeg razdoblja za izračun emisija ekvivalenta CO₂ plinova koji nisu CO₂ i opisuje donesene pretpostavke, metodologije i okvire koji se primjenjuju za izračun količine uklanjanja stakleničkih plinova te
- (i) uzima u obzir **prirodna rješenja**.

AR 59. Poduzeće raščlanjuje i odvojeno objavljuje uklanjanja stakleničkih plinova do kojih dolazi u njegovu poslovanju i ona do kojih dolazi u višim i nižim razinama njegova lanca vrijednosti. Aktivnosti uklanjanja stakleničkih plinova u višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** uključuju one koje poduzeće aktivno podupire, na primjer putem projekta suradnje s **dobavljačem**. Ne očekuje se da poduzeće uključi uklanjanja stakleničkih plinova do kojih može doći u višim i nižim razinama njegova lanca vrijednosti s kojima nije upoznato.

AR 60. Kvantitativne informacije o uklanjanjima stakleničkih plinova mogu se prikazati u obliku sljedeće tablice.

Uklanjanja	Usporedno	N	% N/N-1
Aktivnost uklanjanja stakleničkih plinova 1 (npr. obnova šuma)	—		
Aktivnost uklanjanja stakleničkih plinova 2 (npr. izravno hvatanje iz zraka)	—		
...	—		
Ukupna uklanjanja stakleničkih plinova iz vlastita poslovanja (u tonama ekvivalenta CO₂)			
Aktivnost uklanjanja stakleničkih plinova 1 (npr. obnova šuma)	—		
Aktivnost uklanjanja stakleničkih plinova 2 (npr. izravno hvatanje iz zraka)	—		
...	—		
Ukupna uklanjanja stakleničkih plinova u višim i nižim razinama lanca vrijednosti (u tonama ekvivalenta CO₂)			
Poništenja (u tonama ekvivalenta CO₂)			

Projekti ublažavanja emisija stakleničkih plinova koji se financiraju ugljičnim kreditima

- AR 61. Financiranje projekata za **smanjenje emisija** stakleničkih plinova izvan **lanca vrijednosti** poduzeća kupnjom **ugljičnih kredita** koji ispunjavaju visoke standarde kvalitete može biti koristan doprinos ublažavanju klimatskih promjena. Ovim se standardom od poduzeća zahtijeva da objavi upotrebljava li **ugljične kredite** odvojeno od **emisija** stakleničkih plinova (točka 56. podtočka (b) i točka 59.) i **ciljnih vrijednosti smanjenja emisija** stakleničkih plinova (zahtjev za objavljivanje E1-4). Njime se od poduzeća zahtijeva i da prikaže razmjere upotrebe ugljičnih kredita i kriterije kvalitete koje primjenjuje za te kredite.
- AR 62. Pri objavljivanju informacija o **ugljičnim kreditima** koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 56. podtočkom (b) i točkom 59. poduzeće objavljuje sljedeću raščlambu, ako je primjenjivo:
- (a) udio (postotak obujma) projekata smanjenja i projekata uklanjanja;
 - (b) za ugljične kredite iz projekata uklanjanja, objašnjenje jesu li iz biogenih ili tehnoloških ponora;
 - (c) udio (postotak obujma) za svaki priznati standard kvalitete;
 - (d) udio (postotak obujma) iz projekata u EU-u te
 - (e) udio (postotak obujma) koji se smatra odgovarajućom prilagodbom na temelju članka 6. Pariškog sporazuma.

Upute za izračun

- AR 63. Pri sastavljanju informacija o **ugljičnim kreditima** koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 56. podtočkom (b) i točkom 59. poduzeće:
- (a) razmatra **priznate standarde kvalitete** ;
 - (b) ako je primjenjivo, objašnjava ulogu ugljičnih kredita u okviru svoje **politike ublažavanja klimatskih promjena** ;
 - (c) ne uključuje ugljične kredite izdane u okviru projekata **smanjenja emisija** stakleničkih plinova u svojem **lancu vrijednosti** jer se odgovarajuća smanjenja emisija stakleničkih plinova već objavljuju u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-6 (opseg 2 ili 3) u trenutku njihova nastanka (tj. izbjegava se dvostruko računanje);
 - (d) ne uključuje ugljične kredite iz projekata uklanjanja stakleničkih plinova u svojem lancu vrijednosti jer se odgovarajuća uklanjanja stakleničkih plinova već mogu obračunati u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-7 u trenutku njihova nastanka (tj. izbjegava se dvostruko računanje);
 - (e) ne objavljuje ugljične kredite kao kompenzaciju za svoje **emisije** stakleničkih plinova u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-6 o emisijama stakleničkih plinova;
 - (f) ne objavljuje ugljične kredite kao sredstvo za ostvarivanje ciljnih vrijednosti smanjenja emisija stakleničkih plinova objavljenih u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-4 te
 - (g) izračunava iznos ugljičnih kredita koje u budućnosti treba poništiti kao zbroj ugljičnih kredita u metričkim tonama ekvivalenta CO₂ za vrijeme trajanja postojećih ugovornih sporazuma.
- AR 64. Informacije o **ugljičnim kreditima** koji su poništeni u izvještajnoj godini i čije se poništenje planira u budućnosti mogu se prikazati u obliku sljedećih tablica.

Ugljični krediti poništeni u izvještajnoj godini	Usporedno	N
Ukupno (u tonama ekvivalenta CO₂)		
Udio iz projekata uklanjanja (%)		
Udio iz projekata smanjenja (%)		
Priznati standard kvalitete 1 (%)		
Priznati standard kvalitete 2 (%)		

Priznati standard kvalitete 3 (%)		
...		
Udio projekata unutar EU-a (%)		
Udio ugljičnih kredita koji se smatraju odgovarajućim prilagodbama (%)		

Ugljični krediti čije se poništenje planira u budućnosti	Iznos do [razdoblje]
Ukupno (u tonama ekvivalenta CO₂)	

Zahtjev za objavljivanje E1-8 – Interno utvrđivanje cijene ugljika

AR 65. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkama 62. i 63., ako je primjenjivo, poduzeće ukratko navodi jesu li cijene ugljika koje se upotrebljavaju u sustavima utvrđivanja interne cijene ugljika u skladu s onima koje se upotrebljavaju u financijskim izvještajima, i na koji način. To se čini s obzirom na interne cijene ugljika koje se upotrebljavaju za:

- (a) procjenu korisnog vijeka uporabe i preostale vrijednosti njegove imovine (nematerijalna imovina, nekretnine, postrojenja i oprema);
- (b) umanjenje vrijednosti imovine te
- (c) mjerenje fer vrijednosti imovine stečene poslovnim preuzimanjem.

AR 66. Informacije se mogu prikazati s pomoću sljedeće tablice:

Vrste internih cijena ugljika	Količina koja je u pitanju (u tonama ekvivalenta CO ₂)	Primijenjene cijene (EUR/toni ekvivalenta CO ₂)	Opis područja
Cijena u sjeni za kapitalne rashode			
Cijena u sjeni za ulaganje u istraživanje i razvoj			
Interna naknada ili fond za ugljik			
Cijene ugljika za ispitivanje umanjivanja vrijednosti			
Itd.			

Zahtjev za objavljivanje E1-9 – Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika te potencijalnih prilika povezanih s klimom

Očekivane financijske posljedice značajnih fizičkih i tranzicijskih rizika

AR 67. Značajni **fizički rizici** i **tranzicijski rizici** povezani s klimatskim promjenama mogu utjecati na financijski položaj poduzeća (npr. imovina u vlasništvu, zakupljena imovina pod financijskom kontrolom i obveze), njegove poslovne rezultate (npr. potencijalno buduće povećanje/smanjenje neto prihoda i troškova zbog prekida poslovanja, povećanje cijena opskrbe koje dovodi do potencijalnog smanjenja marže) i novčane tokove. Mala vjerojatnost, velika ozbiljnost i dugoročnost određenih izloženosti fizičkom riziku povezanom s klimatskim promjenama te nesigurnost koja proizlazi iz prelaska na održivo gospodarstvo znači da će postojati povezane značajne **očekivane financijske posljedice** koje nisu obuhvaćene zahtjevima primjenjivih računovodstvenih standarda.

AR 68. Trenutačno ne postoji općeprihvaćena metodologija kojom bi se mogao procijeniti ili izmjeriti utjecaj značajnih **fizičkih rizika** i **tranzicijskih rizika** na budući financijski položaj poduzeća, njegove financijske rezultate i novčane tokove. Stoga će objava tih financijskih posljedica (u skladu s točkama 64., 66. i 67.) ovisiti o internoj metodologiji poduzeća i preciznoj procjeni pri utvrđivanju ulaznih podataka te pretpostavkama potrebnima za kvantifikaciju njihovih **očekivanih financijskih posljedica**.

Upute za izračun – Očekivani financijski učinci značajnih fizičkih rizika

AR 69. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 64. podtočkom (a) i točkom 66., poduzeće navodi:

- (a) je li procijenilo **očekivane financijske posljedice** na imovinu i poslovne aktivnosti izložene značajnom fizičkom riziku, uključujući područje primjene, razdoblja, metodologiju izračuna, ključne pretpostavke i pokazatelje te ograničenja procjene, i na koji je način to učinilo te
- (b) temelji li se procjena imovine i poslovnih aktivnosti za koje se smatra da su izložene značajnom **fizičkom riziku** na postupku utvrđivanja značajnog fizičkog rizika ili čini dio tog postupka kako se propisuje u točki 20. podtočki (b) i točki AR 11. te na postupku utvrđivanja klimatskih **scenarija** u skladu s točkama 19. te AR 13. i AR 14. Poduzeće posebno objašnjava kako je definiralo srednjoročna i dugoročna razdoblja i kako su te definicije povezane s očekivanim vijekom trajanja imovine poduzeća, razdobljima strateškog planiranja i planovima raspodjele kapitala.

AR 70. Pri sastavljanju informacija o imovini izloženoj značajnom fizičkom riziku koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 66. podtočkom (a), poduzeće:

- (a) izračunava imovinu izloženu značajnom fizičkom riziku u novčanom iznosu i kao udio (postotak) ukupne imovine na izvještajni datum (tj. udio je procjena knjigovodstvene vrijednosti imovine izložene značajnom fizičkom riziku podijeljena s ukupnom knjigovodstvenom vrijednošću navedenom u izvještaju o financijskom položaju ili bilanci). Procjena imovine izložene značajnom fizičkom riziku provodi se na temelju imovine priznate u financijskim izvještajima. Procjena novčanih iznosa i udjela imovine izložene fizičkom riziku može se prikazati kao jedinstveni iznos ili kao raspon;
- (b) pri utvrđivanju imovine izložene značajnom fizičkom riziku uzimaju se u obzir sve vrste imovine, uključujući imovinu u financijskom najmu / imovinu s pravom uporabe;
- (c) kako bi se te informacije stavile u kontekst, poduzeće:
 - i. objavljuje lokaciju svoje značajne imovine izložene značajnom fizičkom riziku. Značajna imovina koja se nalazi ⁽³²⁾ na području EU-a objedinjuje se prema oznakama NUTS šifriranim s tri znamenke (nomenklatura prostornih jedinica za statistiku). Kad je riječ o značajnoj imovini koja se nalazi izvan područja EU-a raščlamba prema oznakama NUTS bit će dostupna samo ako je to primjenjivo;
 - ii. razvrstava novčana sredstva izložena riziku prema akutnom i kroničnom fizičkom riziku ⁽³³⁾;
- (d) izračunava udio imovine izložene značajnom fizičkom riziku koji proizlazi iz točke 66. podtočke (a) koji je obuhvaćen **mjerama prilagodbe klimatskim promjenama** na temelju informacija objavljenih u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-3. Time se nastoji približiti neto rizike.

AR 71. Pri sastavljanju informacija koje se nalaze točkom 64. podtočkom (a) i točkom 66. podtočkom (d) poduzeće može procijeniti i objaviti udio neto prihoda od poslovnih aktivnosti izloženih fizičkom riziku. Ta objava:

- (a) temelji se na neto prihodima u skladu sa zahtjevima iz računovodstvenih standarda koji se primjenjuju na financijske izvještaje, tj. MSFI-ja 15 ili lokalnih općeprihvaćenih računovodstvenih načela;

⁽³²⁾ Ovaj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – Obrazac 5.: Izloženosti koje podliježu fizičkom riziku.

⁽³³⁾ Ovaj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – Obrazac 5.: Izloženosti koje podliježu fizičkom riziku.

- (b) može uključivati raščlambu poslovnih aktivnosti poduzeća s odgovarajućim pojedinostima o povezanom postotku ukupnih neto prihoda, čimbenicima rizika (opasnosti, izloženost i osjetljivost) i, ako je moguće, razmjerima **očekivanih financijskih posljedica** u smislu smanjenja marže u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Priroda poslovnih aktivnosti može se raščlaniti i prema poslovnim segmentima ako je poduzeće pri izvještavanju po segmentima u financijskim izvještajima objavilo informacije o doprinosu marži po poslovnim segmentima.

Upute za izračun – Očekivane financijske posljedice tranzicijskog rizika

AR 72. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 64. podtočkom (b) i točkom 67. podtočkom (a) poduzeće navodi:

- (a) je li procijenilo moguće učinke na buduće financijske rezultate i položaj imovine i poslovnih aktivnosti izloženih značajnom tranzicijskom riziku, uključujući područje primjene, metodologiju izračuna, ključne pretpostavke i pokazatelje te ograničenja procjene, i na koji je način to učinilo te
- (b) temelji li se procjena imovine i poslovnih aktivnosti za koje se smatra da su izložene značajnom tranzicijskom riziku na postupku utvrđivanja značajnih **tranzicijskih rizika** kako je opisano u točki 20. podtočki (c) i točki AR 11. ili čini dio postupka za utvrđivanje **scenarija** u skladu s točkama AR 12. i AR 13. Poduzeće posebno objašnjava kako je definiralo srednjoročna i dugoročna razdoblja i kako su te definicije povezane s očekivanim vijekom trajanja imovine poduzeća, razdobljima strateškog planiranja i planovima raspodjele kapitala.

AR 73. Pri objavljivanju informacija o imovini izloženoj značajnom tranzicijskom riziku u skladu s točkom 67. podtočkama (a) i (b) poduzeće:

- (a) uključuje barem procjenu iznosa potencijalno neupotrebljive imovine (u novčanim iznosima i kao udio/postotak) od izvještajne godine do 2030. te od 2030. do 2050. Neupotrebljiva imovina smatra se aktivnom ili ozbiljno planiranom ključnom imovinom poduzeća sa znatnim **vjerojatnim budućim emisijama stakleničkih plinova** tijekom njezina životnog ciklusa. Dobro planirana ključna imovina je imovina koju će poduzeće najvjerojatnije uvesti u sljedećih pet godina. Iznos se može izraziti kao raspon vrijednosti imovine na temelju različitih klimatskih scenarija i **scenarija politike**, uključujući scenarij usklađen s ograničavanjem globalnog zagrijavanja na 1,5 °C;
- (b) objavljuje raščlambu knjigovodstvene vrijednosti svoje imovine, uključujući imovinu s pravom uporabe, prema razredima energetske učinkovitosti. Energetska učinkovitost prikazuje se kao rasponi potrošnje energije u kWh/m² ili kao razred oznake EPC ⁽⁵⁴⁾ (energetski certifikat) ⁽⁵⁵⁾. Ako ni uz najbolja nastojanja ne može pribaviti te informacije, poduzeće objavljuje ukupnu knjigovodstvenu vrijednost nekretnina čija se potrošnja energije temelji na internim procjenama;
- (c) izračunava udio (postotak) ukupne imovine (uključujući imovinu u financijskom najmu/imovinu s pravom uporabe) izložen značajnom tranzicijskom riziku koji se nastoji smanjiti **mjerama za ublažavanje klimatskih promjena** na temelju informacija objavljenih u skladu sa zahtjevom za objavljivanje E1-3. Ukupna vrijednost imovine je knjigovodstvena vrijednost u bilanci na izvještajni datum.

AR 74. Pri objavljivanju informacija o potencijalnim obvezama koje proizlaze iz značajnih **tranzicijskih rizika** u skladu s točkom 67. podtočkom (d):

- (a) poduzeća koja upravljaju **postrojenjima** koja su regulirana u okviru sustava trgovanja emisijama mogu uključiti niz mogućih budućih obveza koje proizlaze iz tih sustava;
- (b) poduzeća obuhvaćena ETS-om EU-a mogu objaviti potencijalne buduće obveze koje se odnose na njihove planove raspodjele emisijskih jedinica za razdoblje do 2030. Potencijalna obveza može se procijeniti na temelju:

⁽⁵⁴⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetske svojstvima zgrada (SL L 153, 18.6.2010., str. 13.).

⁽⁵⁵⁾ Ovaj zahtjev za objavljivanje u skladu je sa zahtjevima iz Provedbene uredbe Komisije (EU) 2022/2453 – Obrazac 2: Nekretnine, energetska učinkovitost kolaterala.

- i. broja emisijskih jedinica koje poduzeće drži na početku izvještajnog razdoblja;
 - ii. broja emisijskih jedinica koje treba kupiti na tržištu na godišnjoj razini, tj. do 2030.;
 - iii. razlike između procijenjenih budućih **emisija** u različitim tranzicijskim **scenarijima** i besplatnih dodjela emisijskih jedinica koje su poznate za razdoblje do 2030. i
 - iv. procijenjenog godišnjeg troška po toni CO₂ za što treba kupiti emisijske jedinice;
- (c) pri procjeni svojih potencijalnih budućih obveza poduzeće može uzeti u obzir i objaviti broj emisijskih jedinica stakleničkih plinova iz opsega 1 u okviru reguliranih sustava trgovanja emisijama i ukupan broj emisijskih jedinica pohranjenih (iz prethodnih emisijskih jedinica) na početku izvještajnog razdoblja;
- (d) poduzeća koja objavljuju obujam **ugljičnih kredita** čije se poništavanje planira u bliskoj budućnosti (zahtjev za objavljivanje E1-7) mogu objaviti potencijalne buduće obveze povezane s onima koje se temelje na postojećim ugovornim sporazumima;
- (e) poduzeće može uključiti i svoje monetizirane bruto **emisije** stakleničkih plinova iz opsega 1, 2 i ukupne emisije stakleničkih plinova (u novčanim jedinicama) izračunane na sljedeći način:
- i. monetizirane emisije stakleničkih plinova iz opsega 1 i 2 u izvještajnoj godini prema sljedećoj formuli:

(a)
$$(bruto\ emisije\ stakleničkih\ plinova\ iz\ opsega\ 1\ (tCO_2e) + (bruto\ emisije\ stakleničkih\ plinova\ iz\ opsega\ 2\ (tCO_2e) \times Stopa\ troškova\ emisija\ stakleničkih\ plinova\ (€/t\ CO_2e)$$
 - ii. monetizirane ukupne emisije stakleničkih plinova u izvještajnoj godini prema sljedećoj formuli:

(b)
$$(ukupne\ emisije\ stakleničkih\ plinova\ (tCO_2e) \times stopa\ troškova\ emisije\ stakleničkih\ plinova\ (EUR)/t\ CO_2e)$$
 - iii. primjenom niže, srednje i gornje stope troškova ⁽⁵⁶⁾ za emisije stakleničkih plinova (npr. tržišna cijena ugljika i različite procjene društvenih troškova ugljika) i navođenjem razloga za njihov odabir.

AR 75. Drugi pristupi i metodologije mogu se primijeniti kako bi se procijenilo kako **rizici tranzicije** mogu utjecati na budući financijski položaj poduzeća. U svakom slučaju, objava **očekivanih financijskih posljedica** uključuje opis metodologija i definicija koje poduzeće primjenjuje.

AR 76. Pri sastavljanju informacija koje je potrebno objaviti u skladu s točkom 67. podtočkom (e) poduzeće može procijeniti i objaviti udio neto prihoda od poslovnih aktivnosti izloženih **tranzicijskim rizicima**. Ta se objava:

- (a) temelji se na neto prihodima u skladu sa zahtjevima iz računovodstvenih standarda koji se primjenjuju na financijske izvještaje, tj. MSFI-ja 15 ili lokalnih općeprihvaćenih računovodstvenih načela;
- (b) može uključivati raščlambu poslovnih aktivnosti poduzeća s odgovarajućim pojedinostima koje uključuju povezani postotak tekućih neto prihoda, čimbenike rizika (događaji i izloženost) i, ako je moguće, **očekivane financijske posljedice** povezane sa smanjenjem marže u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Priroda poslovnih aktivnosti može se raščlaniti i prema poslovnim segmentima ako je poduzeće pri izvještavanju po segmentima u financijskim izvještajima objavilo informacije o doprinosu marži po poslovnim segmentima.

⁽⁵⁶⁾ Stopa troška je čimbenik koji se upotrebljava za pretvaranje nenovčanih učinaka kao što su tone, hektari, kubični metri itd. u novčane jedinice. Stope troškova trebale bi se temeljiti na studijama monetarne procjene, moraju biti znanstveno utemeljene, a metode koje se primjenjuju za njihovo dobivanje moraju biti transparentne. Smjernice o tim metodama mogu se dobiti npr. iz projekta TRANS-PARENT koji se financira sredstvima iz programa EU LIFE.

Povezanost s informacijama o financijskom izvještavanju

AR 77. Poduzeće može prikazati usklađivanje značajnog iznosa imovine, obveza i neto prihoda (osjetljivih na značajne **fizičke rizike** ili **tranzicijske rizike**) s odgovarajućom stavkom ili objavom (npr. u izvještavanju po segmentu) u financijskim izvještajima (u skladu s točkom 68.) kako slijedi:

- (a) kao unakrsno upućivanje na povezanu stavku ili objavu u financijskim izvještajima ako se ti iznosi mogu prepoznati u financijskim izvještajima; ili
- (b) ako se oni ne mogu izravno unakrsno povezati, kao kvantitativno usklađivanje svakoga od tih iznosa s odgovarajućom stavkom ili objavom u financijskom izvještaju u obliku tablice u nastavku:

Knjigovodstvena vrijednost imovine ili obveza ili neto prihodi osjetljivi na značajne fizičke ili tranzicijske rizike	
Usklađivanje stavki	
Imovina ili obveze ili neto prihodi u financijskim izvještajima	

AR 78. Poduzeće osigurava usklađenost podataka i pretpostavki za procjenu **očekivanih financijskih posljedica** značajnih **fizičkih rizika** i **tranzicijskih rizika** i izvještavanje o tim rizicima u izjavi o održivosti s odgovarajućim podacima i pretpostavkama u financijskim izvještajima (npr. cijene ugljika korištene za procjenu umanjenja vrijednosti imovine, korisni vijek korištenja imovine, procjene i rezerviranja). Poduzeće navodi razloge za eventualne nedosljednosti (npr. ako su sve financijske posljedice rizika povezanih s klimatskim promjenama još uvijek u postupku procjene ili ako se ne smatraju značajnima u financijskim izvještajima).

AR 79. Kad je riječ o potencijalnim budućim učincima na obveze (u skladu s točkom 67. podtočkom (d)) poduzeće, ako je primjenjivo, u financijskim izvještajima upućuje na opis sustavâ trgovanja emisijama.

Prilike povezane s klimatskim promjenama

AR 80. Pri objavljivanju informacija iz točke 69. podtočke (a) poduzeće navodi prirodu ušteda troškova (npr. iz smanjene potrošnje energije), razdoblja i primijenjenu metodologiju, uključujući opseg procjene, kritične pretpostavke i ograničenja te je li primijenjena **analiza scenarija** i na koji način.

AR 81. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 69. podtočkom (b) poduzeće navodi na koji je način procijenilo veličinu tržišta ili bilo kakve očekivane promjene neto prihoda od niskougljičnih proizvoda i usluga ili rješenja za prilagodbu, uključujući opseg procjene, razdoblje, kritične pretpostavke i ograničenja te u kojoj mu je mjeri dostupno to tržište. Informacije o veličini tržišta mogu se razmotriti u odnosu na postojeće prihode usklađene s taksonomijom objavljene u skladu s odredbama Uredbe (EU) 2020/852. Subjekt može navesti i kako će iskoristiti svoje **prilike** povezane s klimom i, ako je moguće, povezati to s objavama o **politikama, ciljnim vrijednostima i mjerama** u skladu sa zahtjevima za objavljivanje E1-2, E1-3 i E1-4.

ESRS E2 ONEČIŠĆENJA

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika koje proizlaze iz onečišćenja
- Zahtjev za objavljivanje E2-1 – Politike povezane s onečišćenjem
- Zahtjev za objavljivanje E2-2 – Mjere i resursi povezani s onečišćenjem

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E2-3 – Ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem
- Zahtjev za objavljivanje E2-4 – Onečišćenje zraka, vode i tla
- Zahtjev za objavljivanje E2-5 – Zabrinjavajuće tvari i posebno zabrinjavajuće tvari
- Zahtjev za objavljivanje E2-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje E2-1 – Politike povezane s onečišćenjem
- Zahtjev za objavljivanje E2-2 – Mjere i resursi povezani s onečišćenjem

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E2-3 – Ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem
- Zahtjev za objavljivanje E2-4 – Onečišćenje zraka, vode i tla
- Zahtjev za objavljivanje E2-5 – Zabrinjavajuće tvari i posebno zabrinjavajuće tvari
- Zahtjev za objavljivanje E2-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjevi za objavljivanje koji će korisnicima **izjave o održivosti** omogućiti uvid u:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na **onečišćenje** zraka, vode i **tla** u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih **učinaka**;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultat tih mjera za sprečavanje ili ublažavanje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje **rizicima** i **prilikama**;
 - (c) planove i sposobnost poduzeća da prilagodi svoju **strategiju** i **poslovni model** prelasku na održivo gospodarstvo i potrebi za sprečavanjem, kontrolom i uklanjanjem onečišćenja. Time će se stvoriti netoksičan okoliš s nultom stopom onečišćenja, među ostalim i kao potpora akcijskom planu EU-a „Prema nultoj stopi onečišćenja zraka, vode i tla“;
 - (d) prirodu, vrstu i razmjere značajnih rizika i prilika poduzeća koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** poduzeća povezanih s onečišćenjem te sprečavanje, kontrolu, uklanjanje ili smanjenje onečišćenja, među ostalim ako to proizlazi iz primjene propisa, i način na koji poduzeće upravlja time; te

- (e) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća povezanih s onečišćenjem.
2. U ovom se standardu utvrđuju zahtjevi za objavljivanje koji se odnose na sljedeće **čimbenike održivosti: onečišćenje** zraka, vode i **tla** te **zabrinjavajuće tvari**, uključujući **posebno zabrinjavajuće tvari**.
 3. „**Onečišćenje** zraka” odnosi se na **emisije** poduzeća u zrak (unutarnje i vanjske) te sprečavanje, kontrolu i smanjenje takvih emisija.
 4. „**Onečišćenje** vode” odnosi se na **emisije** poduzeća u vodu te sprečavanje, kontrolu i smanjenje takvih emisija.
 5. „**Onečišćenje tla**” odnosi se na **emisije** poduzeća u tlo te sprečavanje, kontrolu i smanjenje takvih emisija.
 6. S obzirom na „**zabrinjavajuće tvari**” ovaj standard obuhvaća proizvodnju, upotrebu i/ili distribuciju i komercijalizaciju zabrinjavajućih tvari u poduzeću, uključujući **posebno zabrinjavajuće tvari**. Zahtjevima za objavljivanje informacija o zabrinjavajućim tvarima nastoji se korisnicima pružiti uvid u stvarne ili potencijalne učinke povezane s tim tvarima, uzimajući u obzir i moguća ograničenja njihove uporabe i/ili distribucije i komercijalizacije.

Interakcija s drugim ESRS-ima

7. Tema **onečišćenja** usko je povezana s drugim okolišnim podtemama kao što su klimatske promjene, vodni i **morski resursi**, **bioraznost** i **kružno gospodarstvo**. Stoga, kako bi se omogućio sveobuhvatan pregled onoga što bi moglo biti značajno za onečišćenje, relevantni zahtjevi za objavljivanje obuhvaćeni su drugim okolišnim standardima kako slijedi:
 - (a) ESRS E1 *Klimatske promjene* koji se odnosi na sljedećih sedam **stakleničkih plinova** povezanih s onečišćenjem zraka: ugljikov dioksid (CO₂), metan (CH₄), dušikov oksid (N₂O), fluorouglikovodici (HFC), perfluorouglijci (PFC), sumporov heksafluorid (SF₆) i dušikov trifluorid (NF₃);
 - (b) ESRS E3 *Vodni i morski resursi* koji se odnosi na **potrošnju vode**, osobito u **područjima izloženima riziku od vode, recikliranje** i skladištenje vode. To uključuje i odgovorno upravljanje morskim resursima, uključujući prirodu i količinu proizvoda povezanih s morskim resursima (kao što su šljunak, dubokomorski minerali, morski prehrambeni proizvodi) koje poduzeće upotrebljava; Ovim standardom obuhvaćeni su negativni učinci tih aktivnosti u smislu onečišćenja vodnih i morskih resursa, uključujući mikroplastiku;
 - (c) ESRS E4 *Bioraznost i ekosustavi* koji se odnosi na **ekosustave** i vrste. Ovim standardom obuhvaćeno je onečišćenje koje izravno utječe na **gubitak bioraznosti**;
 - (d) ESRS E5 *Korištenje resursa i kružno gospodarstvo*, koji se posebno odnosi na prestanak vađenja neobnovljivih resursa i provedbu praksi kojima se sprečava stvaranje **otpada**, uključujući onečišćenje uzrokovano otpadom.
8. Učinci poduzeća povezani s **onečišćenjem** mogu utjecati na ljude i zajednice. Značajni negativni učinci onečišćenja na **pogođene zajednice** koji se mogu pripisati poduzeću obuhvaćeni su ESRS-om S3 *Pogođene zajednice*.
9. Ovaj standard trebalo bi tumačiti zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2 *Opće objave*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

10. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi tumačiti zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 poglavljem 4. *Upravljanje učincima, rizicima i prilikama*.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika koje proizlaze iz onečišćenja

11. Poduzeće opisuje postupak utvrđivanja značajnih **učinaka, rizika i prilika** te navodi sljedeće informacije:
- (a) je li poduzeće pregledalo svoje **lokacije** i poslovne aktivnosti kako bi utvrdilo stvarne i potencijalne **učinke, rizike i prilike** povezane s **onečišćenjem** u svojem poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** te, ako jest, koje je metodologije, pretpostavke i instrumente koristilo pri pregledu;
 - (b) je li i na koji način poduzeće provelo savjetovanja, osobito s pogođenim zajednicama.

Zahtjev za objavljivanje E2-1 – Politike povezane s onečišćenjem

12. Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim sa sprečavanjem i kontrolom onečišćenja.
13. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u to u kojoj je mjeri poduzeće donijelo **politike** koje se odnose na utvrđivanje i procjenu učinaka, rizika i prilika povezanih sa značajnim onečišćenjem te na upravljanje tim **učincima, rizicima i prilikama** i/ili njihovo **uklanjanje**.
14. Objava u skladu s točkom 12. sadržava informacije o **politikama** koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** povezanim sa **onečišćenjem** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti.
15. Poduzeće navodi, s obzirom na vlastito poslovanje i više i niže razine **lanca vrijednosti**, odnose li se i na koji način njegove **politike** na sljedeća područja, ako su značajna:
- (a) ublažavanje negativnih **učinaka** povezanih s **onečišćenjem** zraka, vode i **tla**, uključujući sprečavanje i kontrolu;
 - (b) zamjenjivanje i svođenje na najmanju moguću mjeru korištenja **zabrinjavajućih tvari** te postupno ukidanje **posebno zabrinjavajućih tvari**, osobito kad je riječ o nenužnoj društvenoj upotrebi te u **potrošačkim** proizvodima; te
 - (c) izbjegavanje **incidenata** i izvanrednih situacija te ako i kad do njih dođe, kontroliranje i ograničavanje njihova učinka na ljude i okoliš.

Zahtjev za objavljivanje E2-2 – Mjere i resursi povezani s onečišćenjem

16. Poduzeće objavljuje svoje mjere povezane s onečišćenjem i sredstva dodijeljena za njihovu provedbu.
17. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje ključnih mjera koje su poduzete i planirane za ostvarivanje ciljeva i ciljnih vrijednosti **politike** povezanih s **onečišćenjem**.
18. Opis akcijskih planova i resursa povezanih s onečišćenjem mora sadržavati informacije predviđene u ESRS-u 2 MDR-A Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti.
19. Uz ESRS 2 MDR-A, poduzeće može navesti kojoj se razini u sljedećoj hijerarhiji ublažavanja mogu dodijeliti mjera i resursi:
- (a) izbjegavanje **onečišćenja**, uključujući svako postupno ukidanje materijala ili spojeva s negativnim učinkom (sprečavanje onečišćenja na izvoru);
 - (b) smanjivanje onečišćenja, uključujući: postupno ukidanje materijala ili spojeva; ispunjavanje provedbenih zahtjeva kao što su oni u pogledu **najboljih raspoloživih tehnika (NRT)**; ili ispunjavanje kriterija **nenanošenja bitne štete** radi sprečavanja i kontrole onečišćenja u skladu s Uredbom o taksonomiji EU-a i njezinim delegiranim aktima (najveće moguće smanjenje onečišćenja); te

- (c) obnova i preobrazba **ekosustava** u kojima je došlo do onečišćenja (kontrola učinaka koji proizlaze iz redovnih aktivnosti i **incidenata**).

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E2-3 – Ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem

20. Poduzeće objavljuje ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem koje je utvrdilo.
21. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u **ciljne vrijednosti** koje je poduzeće utvrdilo kako bi poduprlo svoje **politike** povezane s **onečišćenjem** i pronašlo rješenje za svoje **učinke, rizike i prilike** povezane sa značajnim onečišćenjem.
22. Opis **ciljnih vrijednosti** sadržava informacije koje se objavljuju u skladu ESRS-om 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
23. U objavi u skladu s točkom 20. navodi se jesu li i na koji način njegove **ciljne vrijednosti** povezane sa sprečavanjem i kontrolom:
- (a) tvari koje onečišćuju zrak i odgovarajućih **specifičnih opterećenja**;
 - (b) **emisija** u vodu i odgovarajućih specifičnih opterećenja;
 - (c) **onečišćenja tla** i odgovarajućih specifičnih opterećenja; te
 - (d) **zabrinjavajućih tvari** i posebno **zabrinjavajućih tvari**.
24. Uz ESRS 2 MDR-T poduzeće može navesti jesu li pri određivanju ciljnih vrijednosti uzeti u obzir **ekološki pragovi** (npr. **cjelovitost biosfere**, stratosfersko oštećenje ozonskog omotača, atmosfersko opterećenje aerosolima, **iscrpljivanje tla**, zakiseljavanje oceana) i dodjele specifične za subjekt. Ako je tako, poduzeće može navesti:
- (a) utvrđene **ekološke pragove** i metodologiju primijenjenu za utvrđivanje tih pragova;
 - (b) jesu li pragovi specifični za subjekt i, ako jesu, kako su utvrđeni; te
 - (c) kako se u poduzeću dodjeljuje odgovornost za poštovanje utvrđenih ekoloških pragova.
25. Poduzeće u okviru kontekstualnih informacija navodi jesu li **ciljne vrijednosti** koje je utvrdilo i iskazalo obvezne (na temelju propisa) ili dobrovoljne.

Zahtjev za objavljivanje E2-4 – Onečišćenje zraka, vode i tla

26. **Poduzeće objavljuje informacije o onečišćujućim tvarima koje ispušta u svojem poslovanju, kao i mikroplastiku koju stvara ili koristi.**
27. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje osigurati uvid u **emisije** koje poduzeće u okviru vlastita poslovanja stvara u zraku, vodi i tlu te u njegovo stvaranje i upotrebu mikroplastike.
28. Poduzeće objavljuje količine:
- (a) svake onečišćujuće tvari navedene u Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁷⁾ koja se ispušta u zrak, vodu i tlo, osim **emisija stakleničkih plinova** koje se objavljuju u skladu s ESRS-om E1 *Klimatske promjene* ⁽⁵⁸⁾;

⁽⁵⁷⁾ Uredba (EZ) 166/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o osnivanju Europskog registra ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari i o izmjeni direktiva Vijeća 91/689/EEZ i 96/61/EZ (SL L 33, 4.2.2006., str. 1.).

⁽⁵⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 s obzirom na to da odražavaju: (a) dodatni pokazatelj glavnih štetnih učinaka kako je utvrđeno pokazateljem br. 2 iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („emisije tvari koje onečišćuju zrak”); (b) pokazatelj br. 8 u tablici 1 Priloga I. („emisije u vodu”); (c) pokazatelj br. 1 u tablici 2. Priloga I. („emisije neorganskih onečišćujućih tvari”) i (d) pokazatelj br. 3 u tablici 2 Priloga I. („emisije tvari koje oštećuju ozonski omotač”).

- (b) mikroplastike koju poduzeće proizvodi ili koristi.
29. Količine iz točke 28. su konsolidirane i uključuju emisije iz postrojenja nad kojima poduzeće ima financijsku kontrolu i postrojenja nad kojima ima operativnu kontrolu. Konsolidiraju se samo emisije iz postrojenja u kojima je premašena primjenjiva granična vrijednost utvrđena u Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 166/2006.
30. Poduzeće stavlja svoju objavu u kontekst i opisuje:
- (a) promjene tijekom vremena,
 - (b) metodologije mjerenja i
 - (c) postupke prikupljanja podataka za obračun i izvještavanje povezano s **onečišćenjem**, uključujući vrstu potrebnih podataka i izvore informacija.
31. Ako se za kvantificiranje emisija odabere metodologija niže razine u usporedbi s izravnim mjerenjem **emisija**, poduzeće navodi razloge za odabir takve metodologije. Ako koristi procjene, poduzeće objavljuje standardnu, sektorsku studiju ili izvore na kojima se temelje njegove procjene, kao i mogući stupanj nesigurnosti i raspon procjena koje odražavaju mjernu nesigurnost.

Zahtjev za objavljivanje E2-5 – Zabrinjavajuće tvari i posebno zabrinjavajuće tvari

32. **Poduzeće objavljuje informacije o proizvodnji, upotrebi, distribuciji, komercijalizaciji i uvozu/izvozu zabrinjavajućih tvari i posebno zabrinjavajućih tvari pojedinačno, u smjesama ili proizvodima.**
33. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje učinka poduzeća na zdravlje i okoliš putem **zabrinjavajućih tvari i posebno zabrinjavajućih tvari** pojedinačno. Potrebno je omogućiti i razumijevanje značajnih rizika i **prilika** poduzeća, uključujući izloženost tim tvarima i rizicima koji proizlaze iz izmjena propisa.
34. Objava u skladu s točkom 32. uključuje ukupne količine zabrinjavajućih tvari koje nastaju ili se upotrebljavaju za vrijeme proizvodnje ili koje se nabavljaju i ukupne količine zabrinjavajućih tvari koje napuštaju postrojenja poduzeća u obliku emisija, u obliku proizvoda ili kao dio proizvoda ili usluga podijeljenih u glavne razrede opasnosti za zabrinjavajuće tvari.
35. Poduzeće zasebno prikazuje informacije za **posebno zabrinjavajuće tvari**.

Zahtjev za objavljivanje E2-6 – Očekivane financijske posljedice značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem

36. **Poduzeće objavljuje svoje očekivane financijske posljedice značajnih rizika i prilika povezanih s onečišćenjem.**
37. Informacije u skladu s točkom 36. dodatak su informacijama o trenutačnim financijskim učincima na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća za izvještajno razdoblje propisano u skladu s ESRS-om 2 SBM-3 točkom 48. podtočkom (d).
38. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih rizika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** povezanih s **onečišćenjem** te načina na koji ti rizici značajno utječu (ili bi se opravdano moglo očekivati da će utjecati) na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju;
 - (b) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih **prilika** povezanih sa sprečavanjem i kontrolom **onečišćenja**.

39. Objava uključuje:
- (a) kvantifikaciju **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu prije razmatranja mjera povezanih s onečišćenjem ili, ako to nije moguće bez nepotrebnih troškova ili napora, kvalitativne informacije. Kad je riječ o **financijskim učincima** koji proizlaze iz **prilika**, kvantifikacija nije potrebna ako bi dovela do objave koja ne odgovara kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti ESRS 1 Dodatak C *Kvalitativna obilježja informacija*);
 - (b) opis razmatranih učinaka, povezanih učinaka i razdoblja u kojima je vjerojatno da će se ostvariti i
 - (c) ključne pretpostavke korištene za kvantificiranje **očekivanih financijskih posljedica** te izvora i razine neizvjesnosti tih pretpostavki.
40. Informacije dostavljene u skladu s točkom 38. podtočkom (a) uključuju:
- (a) udio neto prihoda ostvarenih od proizvoda i usluga koji čine ili koji sadržavaju **zabrinjavajuće tvari** i udio neto prihoda ostvarenih od proizvoda i usluga koji čine ili koji sadržavaju zabrinjavajuće tvari i **posebno zabrinjavajuće tvari**;
 - (b) operativne i kapitalne rashode nastale u izvještajnom razdoblju u vezi s većim **incidentima** i **naslagama**;
 - (c) odredbe za zaštitu okoliša i troškove **sanacije**, npr. za sanaciju onečišćenih **lokacija**, obnovu odlagališta otpada, uklanjanje onečišćenja okoliša na postojećim proizvodnim ili skladišnim lokacijama i slične mjere.
41. Poduzeće objavljuje relevantne kontekstualne informacije koje sadržavaju opis značajnih **incidenata** i **naslaga** u kojima je onečišćenje imalo negativne učinke na okoliš i/ili je imalo ili se očekuje da će imati negativne učinke na novčane tokove, financijski položaj i financijske rezultate poduzeća u kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim razdobljima.
-

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a E2. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

ESRS 2 OPĆE OBJAVE

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika koje proizlaze iz onečišćenja

- AR 1. Pri provedbi procjene **značajnosti** okolišnih podtema poduzeće procjenjuje značajnost onečišćenja iz vlastitog poslovanja i viših i nižih razina **lanca vrijednosti** te može uzeti u obzir četiri faze navedene u nastavku, poznate i kao pristup LEAP:
- (a) 1. faza: utvrditi gdje u njegovu poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** dolazi do interakcije s prirodom;
 - (b) 2. faza: ocijeniti **ovisnosti** i učinke povezane s **onečišćenjem**;
 - (c) 3. faza: procijeniti značajne **rizike** i **prilike** i
 - (d) 4. faza: pripremiti rezultate procjene značajnosti i izvijestiti o njima.
- AR 2. Procjena **značajnosti** za ESRS E2 odgovara prvim trima fazama pristupa LEAP. U četvrtoj se fazi obrađuje ishod postupka.
- AR 3. U okviru postupka procjene **značajnosti učinaka, ovisnosti, rizika i prilika** u obzir se uzimaju odredbe ESRS-a 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika* te IRO-2 *Zahtjevi za objavu u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća*.
- AR 4. Podteme obuhvaćene procjenom **značajnosti** iz ESRS-a E2 uključuju:
- (a) **onečišćenje** zraka, vode i **tla** (osim **emisija** stakleničkih plinova i otpada), mikroplastiku i **zabrinjavajuće tvari**;
 - (b) **ovisnosti** o **uslugama ekosustava** koje pomažu ublažiti učinke povezane s onečišćenjem.
- AR 5. U prvoj fazi, da bi utvrdilo gdje u njegovu poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** dolazi do interakcije s prirodom, poduzeće može razmotriti:
- (a) **lokacije** izravne imovine i operacija te lokacije na kojima se odvijaju povezane aktivnosti na višim i nižim razinama u cijelom lancu vrijednosti;
 - (b) lokacije na kojima nastaju **emisije** tvari koje onečišćuju vodu, **tlo** i zrak i
 - (c) sektore ili poslovne jedinice povezane s tim emisijama ili s proizvodnjom, upotrebom, distribucijom, komercijalizacijom i uvozom/izvozom mikroplastike, **zabrinjavajućih tvari** i **posebno zabrinjavajućih tvari** pojedinačno, u smjesama ili **proizvodima**.
- AR 6. U drugoj fazi poduzeće zatim uzima u obzir ocjenjivanje učinaka i **ovisnosti** za svaku značajnu **lokaciju** ili sektor/poslovnu jedinicu, među ostalim procjenom ozbiljnosti i vjerojatnosti učinaka na okoliš i zdravlje ljudi.
- AR 7. U trećoj fazi, da bi na temelju rezultata prve i druge faze procijenilo svoje značajne **rizike** i **prilike**, poduzeće može:
- (a) utvrditi **tranzicijske rizike** i **prilike** u svojem poslovanju i na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** prema sljedećim kategorijama:
 - i. **politika** i pravna pitanja: npr. uvođenje propisa, izloženost sankcijama i sudskim postupcima (npr. nepažnja prema **ekosustavima**), povećane obveze izvještavanja;

- ii. tehnologija: npr. zamjena proizvoda ili usluga proizvodima ili uslugama s manjim učinkom, prestanak korištenja **zabrinjavajućih tvari**;
 - iii. tržište: npr. promjena ponude, potražnje i financiranja, volatilnost ili povećanje troškova nekih tvari te
 - iv. ugled: npr. promjena percepcije društva, potrošača ili zajednice kao rezultat uloge organizacije u sprečavanju i kontroli **onečišćenja**;
- (b) utvrditi fizičke rizike, npr. iznenadni prekid pristupu čistoj vodi, kisele kiše ili drugi **slučajevi** onečišćenja koji bi mogli dovesti ili su već doveli do onečišćenja s naknadnim učincima na okoliš i društvo;
- (c) utvrditi prilike povezane sa sprečavanjem i kontrolom onečišćenja razvrstanih prema:
- i. učinkovitom korištenju resursa: smanjenje količine upotrijebljenih tvari ili poboljšanje učinkovitosti proizvodnog procesa kako bi se učinci sveli na najmanju moguću mjeru;
 - ii. tržištima: npr. diversifikacija poslovnih aktivnosti;
 - iii. financiranju: npr. pristup zelenim fondovima, obveznicama ili zajmovima;
 - iv. otpornosti: npr. diversifikacija korištenih tvari i kontrola emisija pomoću inovacija ili tehnologije te
 - v. ugled: pozitivni odnosi s **dionicima** kao rezultat proaktivnog stava o upravljanju rizicima.

AR 8. Kako bi procijenilo **značajnost**, poduzeće može uzeti u obzir Preporuku Komisije (EU) 2021/2279 o uporabi metoda mjerenja ekološkog otiska za mjerenje i priopćavanje o okolišnoj učinkovitosti proizvoda i organizacija za vrijeme njihova životnog ciklusa.

AR 9. Pri pružanju informacija o ishodu svoje procjene **značajnosti** poduzeće uzima u obzir:

- (a) popis **lokacija** na kojima je **onečišćenje** značajno pitanje za poslovanje poduzeća i više i niže razine njegova lanca vrijednosti te
- (b) popis poslovnih aktivnosti povezanih s učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na onečišćenje.

Zahtjev za objavljivanje E2-1 – Politike povezane s onečišćenjem

AR 10. **Politike** opisane u ovom zahtjevu za objavljivanje mogu se uključiti u šire politike zaštite okoliša ili održivosti koje obuhvaćaju različite podteme.

AR 11. Opis **politika** uključuje informacije o obuhvaćenim **tvarima** ili **onečišćujućim tvarima**.

AR 12. Pri objavljivanju informacija iz točke 11. poduzeće može uključiti kontekstualne informacije o odnosima među njegovim provedenim politikama i o načinu na koji te politike mogu doprinijeti akcijskom planu EU-a „Prema nultoj stopi onečišćenja zraka, vode i tla”, na primjer s elementima o:

- (a) načinu na koji na njega utječu ili bi mogli utjecati **ciljne vrijednosti** i mjere akcijskog plana EU-a i revizija postojećih direktiva (npr. Direktiva o industrijskim emisijama);
- (b) načinu na koji namjerava smanjiti svoj otisak **onečišćenja** kako bi doprinijelo ostvarivanju tih ciljnih vrijednosti.

Zahtjev za objavljivanje E2-2 – Mjere i resursi povezani s onečišćenjem

AR 13. Ako se **mjerama** obuhvaćaju angažmani na višim ili nižim razinama **lanca vrijednosti**, poduzeće dostavlja informacije o vrstama mjera koje odražavaju te angažmane.

AR 14. Kad je riječ o resursima, primjeri operativnih rashoda mogli bi biti ulaganja u istraživanje i razvoj radi inovacija i razvoja sigurnih i održivih alternativa upotrebi zabrinjavajućih tvari ili smanjenja **emisija** u proizvodnom procesu.

AR 15. Ako je to relevantno za ostvarivanje ciljeva i **ciljnih vrijednosti politike** povezanih s **onečišćenjem**, poduzeće može dostaviti informacije o akcijskim planovima koji su provedeni na razini **lokacije**.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E2-3 – Ciljne vrijednosti povezane s onečišćenjem

AR 16. Ako se pri utvrđivanju **ciljnih vrijednosti** poduzeće poziva na **ekološke pragove**, može se u svojim privremenim smjernicama (Početne smjernice za poslovanje, rujan 2020.) pozvati na smjernice Inicijative za znanstveno utemeljene ciljeve za prirodu (SBTN) ili bilo koje druge smjernice sa znanstveno priznatom metodologijom kojom se omogućuje utvrđivanje znanstveno utemeljenih ciljnih vrijednosti utvrđivanjem ekoloških pragova i, prema potrebi, dodjela specifičnih za subjekt. Ekološki pragovi mogu biti lokalni, nacionalni i/ili globalni.

AR 17. Poduzeće može navesti mogu li se pomoću **ciljne vrijednosti** ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije znatnog doprinosa sprečavanju i kontroli onečišćenja kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 14. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852. Ako nisu ispunjeni kriteriji nenanošenja bitne štete za sprečavanje i kontrolu onečišćenja kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 10. stavkom 3., člankom 11. stavkom 3., člankom 12. stavkom 2., člankom 13. stavkom 2. i člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852, poduzeće može navesti mogu li se pomoću ciljne vrijednosti ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije nenanošenja bitne štete.

AR 18. Ako je to relevantno za potporu **politikama** koje je donijelo, poduzeće može pružiti informacije o **ciljnim vrijednostima** koje je utvrdilo na razini **lokacije**.

AR 19. **Ciljne vrijednosti** mogu obuhvaćati vlastito poslovanje i/ili lanac vrijednosti poduzeća.

Zahtjev za objavljivanje E2-4 – Onečišćenje zraka, vode i tla

AR 20. Informacije koje treba objaviti o mikroplastici u skladu s točkom 28. podtočkom (b) uključuju mikroplastiku koja je nastala ili je upotrijebljena za vrijeme proizvodnih procesa ili koja je nabavljena i koja napušta postrojenja poduzeća u obliku emisija, u obliku proizvoda ili kao dio proizvoda ili usluga. Mikroplastika se može nenamjerno proizvoditi ako se troše veći komadi plastične mase kao što su gume za automobile ili sintetički tekstil ili se može namjerno proizvoditi i dodavati proizvodima za posebne namjene (npr. kuglice za piling lica ili tijela).

AR 21. Količina **onečišćujućih tvari** iskazuje se odgovarajućim jedinicama mase, na primjer tonama ili kilogramima.

AR 22. Informacije koje se nalažu u skladu s ovim zahtjevom za objavljivanje dostavljaju se na razini izvještajnog poduzeća. Međutim, poduzeće može objaviti dodatnu raščlambu, uključujući informacije na razini **lokacije** ili raščlambu svojih **emisija** prema vrsti izvora, sektoru ili zemljopisnom području.

AR 23. Pri pružanju kontekstualnih informacija o emisijama poduzeće može uzeti u obzir:

- (a) lokalne indekse kvalitete zraka za područje na kojem je došlo do **onečišćenja** zraka koje je uzrokovalo poduzeće;
- (b) stupanj urbanizacije (DEGURBA) ⁽⁵⁹⁾ za područje na kojem dolazi do onečišćenja zraka te
- (c) postotak poduzeća u ukupnim **emisijama onečišćujućih tvari** u vodu i **tlo** koje se javljaju u područjima izloženima riziku voda, uključujući područja s velikim nedostatkom vode;

⁽⁵⁹⁾ Prema Eurostatu, stupanj urbanizacije (DEGURBA) je klasifikacija prema svojstvima područja. Na temelju udjela lokalnog stanovništva koje živi u urbanim klasterima i u urbanim središtima, klasificira lokalne upravne jedinice (LAU ili općine) u tri vrste područja: i. gradovi (gusto naseljena područja), ii. manji gradovi i predgrađa (područja srednje gustoće) i iii. ruralna područja (rijetko naseljena područja).

- AR 24. Informacije dostavljene u skladu s ovim zahtjevom za objavljivanje mogu se odnositi na informacije o kojima poduzeće mora izvijestiti u skladu s drugim postojećim propisima (tj. IED, Uredba o Europskom registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari (E-PRTR) itd.).
- AR 25. Ako djelatnosti poduzeća podliježu Direktivi 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama ⁽⁶⁰⁾ i odgovarajućim referentnim dokumentima o najboljim raspoloživim tehnikama, neovisno o tome obavlja li se djelatnost u Europskoj uniji, poduzeće može objaviti sljedeće dodatne informacije:
- (a) popis **postrojenja** kojima upravlja poduzeće, a koja su obuhvaćena IED-om i **zaključcima EU-a o najboljim raspoloživim tehnikama**;
 - (b) popis svih **slučajeva** neusklađenosti ili provedbenih **mjera** potrebnih kako bi se osigurala usklađenost u slučaju kršenja uvjeta iz dozvole;
 - (c) stvarne rezultate, kako je navedeno u **zaključcima EU-a o najboljim raspoloživim tehnikama** za industrijska **postrojenja**, i usporedbu okolišne učinkovitosti poduzeća s „razinama emisija koje se mogu povezati s najboljim raspoloživim tehnikama” kako je opisano u zaključcima EU-a o najboljim raspoloživim tehnikama;
 - (d) stvarne rezultate poduzeća u odnosu na „razine okolišne učinkovitosti koje se mogu povezati s **najboljim raspoloživim tehnikama**”, pod uvjetom da su primjenjive na sektor i **postrojenje** te
 - (e) popis svih rasporeda usklađivanja ili odstupanja koja su odobrila nadležna tijela u skladu s člankom 15. stavkom 4. Direktive 2010/75/EU koja su povezana s provedbom **razina emisija koje se mogu povezati s najboljim raspoloživim tehnikama**.

Metodologije

- AR 26. Pri pružanju informacija o **onečišćujućim tvarima** poduzeće uzima u obzir pristupe za kvantifikaciju prema sljedećem redoslijedu prioriteta:
- (a) izravno mjerenje emisija, otpadnih voda ili drugih **onečišćenja** korištenjem priznatih sustava kontinuiranog praćenja (npr. automatizirani mjerni sustavi);
 - (b) povremena mjerenja;
 - (c) izračun na temelju podataka specifičnih za **lokaciju**;
 - (d) izračun na temelju objavljenih čimbenika onečišćenja te
 - (e) procjena.

AR 27. Kad je riječ o objavljivanju metodologija u skladu s točkom 30., poduzeće uzima u obzir:

- (a) provodi li se praćenje u skladu sa standardima referentnih dokumenata EU-a o **najboljim raspoloživim tehnikama** ili drugim relevantnim referentnim vrijednostima te
- (b) jesu li provedena kalibracijska ispitivanja automatiziranog mjernog sustava i na koji način te je li osigurana provjera povremenih mjerenja koja provode neovisni laboratoriji.

Zahtjev za objavljivanje E2-5 – Zabrinjavajuće tvari i posebno zabrinjavajuće tvari

Popis tvari koje treba uzeti u obzir

- AR 28. Kako bi informacije bile potpune, moraju se uključiti **tvari** iz vlastita poslovanja poduzeća i one koje se nabavljaju (npr. tvari uključene u sastojke, polugotovi proizvodi ili konačni proizvod).
- AR 29. Količina **onečišćujućih tvari** iskazuje se jedinicama mase, na primjer tonama ili kilogramima ili drugim jedinicama mase prikladnima za količinu i vrstu onečišćujućih tvari koje se ispuštaju.

⁽⁶⁰⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

Kontekstualne informacije

AR 30. Informacije dostavljene u skladu s ovim zahtjevom za objavljivanje mogu se odnositi na informacije o kojima poduzeće mora izvijestiti u skladu s drugim postojećim propisima (tj. Direktiva 2010/75/EU, Uredba (EZ) br. 166/2006 o Europskom registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari itd.).

Zahtjev za objavljivanje E2-6 – Očekivane financijske posljedice značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s onečišćenjem

AR 31. Operativni i kapitalni rashodi povezani s **incidentima** i **naslagama** mogu uključivati, na primjer:

- (a) troškove uklanjanja i sanacije **onečišćenja** zraka, vode i **tla**, uključujući zaštitu okoliša;
- (b) troškove naknade štete, uključujući plaćanje novčanih kazni i penala koje su izrekla regulatorna ili državna tijela.

AR 32. **Incidenti** mogu uključivati, na primjer, prekide proizvodnje koji proizlaze iz **lanca opskrbe** i/ili iz vlastita poslovanja poduzeća, koji su doveli do **onečišćenja**.

AR 33. Poduzeće može uključiti procjenu svojih povezanih proizvoda i usluga izloženih riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, u kojoj se navodi kako se oni utvrđuju, na koji se način procjenjuju financijski iznosi i koje se ključne pretpostavke donose.

AR 34. Kvantifikacija **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu na temelju točke 38. podtočke (a) može biti jedan iznos ili raspon.

ESRS E3

VODNI I MORSKI RESURSI

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjev za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima
- Zahtjev za objavljivanje E3-1 – Politike za vodne i morske resurse
- Zahtjev za objavljivanje E3-2 – Mjere i resursi povezani s vodnim i morskim resursima

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E3-3 – Ciljne vrijednosti povezane s vodnim i morskim resursima
- Zahtjev za objavljivanje E3-4 – Potrošnja vode
- Zahtjev za objavljivanje E3-5 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima
- Zahtjev za objavljivanje E3-1 – Politike za vodne i morske resurse

- Zahtjev za objavljivanje E3-2 – Mjere i resursi povezani s politikama u području vodnih i morskih resursa

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E3-3 – Ciljne vrijednosti povezane s vodnim i morskim resursima
- Zahtjev za objavljivanje E3-4 – Potrošnja vode
- Zahtjev za objavljivanje E3-5 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

Cilj

- Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjevi za objavljivanje koji će korisnicima **izjave o održivosti** omogućiti uvid u:
 - način na koji poduzeće utječe na vodne i **morske resurse** u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih **učinaka**;
 - sve poduzete **mjere** i rezultate takvih mjera za sprečavanje ili ublažavanje stvarnih ili potencijalnih značajnih negativnih učinaka te za zaštitu vodnih i morskih resursa, među ostalim u pogledu smanjenja **potrošnje vode** te za bavljenje **rizicima** i **prilikama**;
 - doprinos poduzeća ciljevima europskog zelenog plana u pogledu svježeg zraka, čiste vode, zdravog **tla** i **bioraznolikosti** te osiguravanju održivosti **plavoga gospodarstva** i sektora ribarstva, te na koji način i u kojoj mjeri se daje taj doprinos, uzimajući u obzir sljedeće: Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶¹⁾ (Okvirna direktiva o vodama), Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶²⁾ (Okvirna direktiva o morskoj strategiji), Direktivu 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁶³⁾ o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (Direktiva o prostornom planiranju morskog područja), ciljeve održivog razvoja (osobito 6. cilj Čista voda i dobri sanitarni uvjeti i 14. cilj Život u vodi) te poštovati globalna okolišna ograničenja (npr. **cjelovitost biosfere**, zakiseljavanje oceana, korištenje **slatke vode** i biogeokemijska **ograničenja planeta**);
 - planove i kapacitet poduzeća za prilagodbu svoje strategije i **poslovnog modela** te da ih uskladi s promicanjem održivog korištenja vode na temelju dugoročne zaštite dostupnih vodnih resursa; zaštitu vodnih **ekosustava** i obnovu **slatkovodnih** i morskih **staništa**;
 - prirodu, vrstu i opseg značajnih **rizika** i **prilika** poduzeća koji proizlaze iz njegovih **učinaka** i **ovisnosti** povezanih s vodnim i **morskim resursima** te način na koji poduzeće upravlja tim rizicima i prilikama te
 - financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** poduzeća o vodi i morskim resursima.
- Ovim se standardom utvrđuju zahtjevi za objavljivanje povezani s vodnim i **morskim resursima**. Kad je riječ o „vodi”, ovaj standard obuhvaća **površinske i podzemne vode**. Obuhvaća zahtjeve za objavljivanje podataka o **potrošnji vode** u aktivnostima, proizvodima i uslugama poduzeća, kao i povezane informacije o **povlačenju i ispuštanju vode**.
- Kad je riječ o „**morskim resursima**”, ovaj standard obuhvaća vađenje i korištenje tih resursa i s time povezane ekonomske djelatnosti.

⁽⁶¹⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

⁽⁶²⁾ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

⁽⁶³⁾ Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L 257, 28.8.2014., str. 135.).

Interakcija s drugim ESRS-ima

4. Tema vodnih i **morskih resursa** usko je povezana s drugim podtemama povezanim s okolišem, kao što su klimatske promjene, **onečišćenje**, **bioraznolikost** i kružno gospodarstvo. Stoga, kako bi se pružio sveobuhvatan pregled onoga što bi moglo biti značajno za vodne i morske resurse, relevantni zahtjevi za objavljivanje obuhvaćeni su drugim ESRS-ima u području okoliša kako slijedi:
 - (a) ESRS E1 *Klimatske promjene*, koji se posebno odnosi na akutne i kronične **fizičke rizike** koji proizlaze iz opasnosti povezanih s vodom i oceanima prouzročene ili dodatno pojačane klimatskim promjenama, uključujući rast temperature vode, promjene u obrascima i vrstama oborina (kiša, tuča, snijeg/led), varijabilnost oborina ili hidrološku varijabilnost, zakiseljavanje oceana, prodor slane vode, porast razine mora, sušu, veliki nedostatak vode, obilne oborine, poplave i izljeve ledenjačkih jezera;
 - (b) ESRS E2 *Onečišćenje*, koji se posebno odnosi na **emisije u vodu**, što uključuje emisije u oceane, te upotrebu i stvaranje mikroplastike;
 - (c) ESRS E4 *Bioraznolikost i ekosustavi*, koji se posebno odnosi na očuvanje **slatkovodnih ekosustava** i održivu upotrebu oceana i mora i učinke na njih te
 - (d) ESRS E5 *Korištenje resursa i kružno gospodarstvo* koji se posebno odnosi na **gospodarenje otpadom** uključujući plastiku i prelazak na vađenje neobnovljivih resursa **otpadne vode**; smanjeno korištenje plastike; i **recikliranje** otpadnih voda.
5. Učinak poduzeća na vodne i **morske resurse** utječe na ljude i zajednice. Značajni negativni učinci na **pogođene zajednice** koji proizlaze iz učinaka povezanih s vodnim i **morskim resursima** koji se mogu pripisati poduzeću obuhvaćeni su ESRS-om S3 *Pogođene zajednice*.
6. Ovaj standard trebalo bi tumačiti zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2 *Opće objave*.

Zahtjev za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

7. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi tumačiti zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 poglavljem 4. *Upravljanje učincima, rizicima i prilikama*.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

8. Poduzeće opisuje postupak utvrđivanja značajnih učinaka, rizika i prilika te navodi sljedeće informacije:
 - (a) je li i kako poduzeće pregledalo svoje lokacije i poslovne aktivnosti kako bi utvrdilo stvarne i potencijalne **učinke, rizike i prilike** povezane s vodom i **morskim resursima** u svojem poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** te, ako jest, koje je metodologije, pretpostavke i instrumente koristilo pri pregledu;
 - (b) je li i na koji način poduzeće provelo savjetovanja, osobito s pogođenim zajednicama ⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁴⁾ Izvor: Referentna norma br. 6 Međunarodne financijske korporacije, 2012.

Zahtjev za objavljivanje E3-1 – Politike za vodne i morske resurse

9. Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim s vodnim i morskim resursima ⁽⁶⁵⁾.
10. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u mjeru u kojoj poduzeće provodi **politike** koje se odnose na utvrđivanje i procjenu njegovih značajnih **učinaka, rizika i prilika** povezanih s vodnim i **morskim resursima**, upravljanje tim **učincima, rizicima i prilikama** i/ili njihovo **uklanjanje**.
11. Objava u skladu s točkom 9. sadržava informacije o **politikama** koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** povezanim s vodnim i **morskim resursima** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P *Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti*.
12. Poduzeće navodi jesu li i na koji način njegove **politike** usmjerene na sljedeća pitanja, ako su značajna:
 - (a) gospodarenje vodama, uključujući:
 - i. korištenje i nabavu vodnih i **morskih resursa** u vlastitom poslovanju;
 - ii. pročišćavanje vode, kao korak prema održivoj nabavi vode te
 - iii. sprečavanje i smanjenje **onečišćenja** vode koje je posljedica njegovih aktivnosti;
 - (b) dizajn proizvoda i usluga za potrebe rješavanja pitanja povezanih s vodom i očuvanja morskih resursa; te
 - (c) obvezu smanjenja značajne **potrošnje vode** u **područjima izloženima riziku** voda u vlastitom poslovanju te na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**.
13. Ako se barem jedna **lokacija** poduzeća nalazi u području s velikim nedostatkom vode i nije obuhvaćena **politikom**, poduzeće navodi tu činjenicu i razloge za nedonošenje takve politike. Poduzeće može objaviti vremenski okvir u kojem namjerava donijeti takvu politiku ⁽⁶⁶⁾.
14. Poduzeće navodi je li uspostavilo **politike** ili prakse povezane s održivim oceanima i morima ⁽⁶⁷⁾.

Zahtjev za objavljivanje E3-2 – Mjere i resursi povezani s vodnim i morskim resursima

15. **Poduzeće objavljuje svoje mjere za vodne i morske resurse te resurse dodijeljene za njihovu provedbu.**
16. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u ključne **mjere** koje su poduzete i planirane za ostvarivanje **ciljnih vrijednosti politike** koje se odnose na vodne i **morske resurse**.
17. Opis **mjera** i resursa mora biti u skladu s načelima utvrđenima u ESRS-u 2 MDR-A *Mjere i resursi koji se odnose na značajne čimbenike održivosti*. Uz ESRS 2 MDR-A, poduzeće može navesti kojoj se razini u hijerarhiji ublažavanja mjera i

⁽⁶⁵⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 7 u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju politike gospodarenja vodom”).

⁽⁶⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 8 u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Izloženost prema područjima s velikim nedostatkom vode”).

⁽⁶⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 12. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju održive prakse za oceane/mora”).

18. resursi mogu dodijeliti:
 - (a) izbjegavanje korištenja vodnih i **morskih resursa**;
 - (b) smanjenje korištenja vodnih i morskih resursa, na primjer s pomoću mjera učinkovitosti;
 - (c) obnavljanje i ponovna upotreba vode ili
 - (d) obnova i **regeneracija** vodnih ekosustava i vodnih tijela.
19. Poduzeće navodi **mjere** i resurse povezane s **područjima izloženima riziku voda**, uključujući **područja s velikim nedostatkom vode**.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E3-3 – Ciljne vrijednosti povezane s vodnim i morskim resursima

20. Poduzeće objavljuje ciljne vrijednosti povezane s vodnim i morskim resursima koje je utvrdilo.
21. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u **ciljne vrijednosti** koje je poduzeće donijelo kako bi poduprlo svoje **politike** povezane s vodnim i **morskim resursima** te kako bi pronašlo rješenje za svoje značajne **učinke, rizike** i **prilike** povezane s vodnim i morskim resursima.
22. Opis ciljnih vrijednosti sadržava informacije koje se objavljuju u skladu ESRS-om 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
23. U objavi u skladu s točkom 20. navodi se jesu li i na koji način **ciljne vrijednosti** poduzeća povezane s:
 - (a) upravljanjem značajnim **učincima, rizicima** i **prilikama** povezanim s **područjima izloženima riziku voda**, uključujući poboljšanje kvalitete vode;
 - (b) odgovornim upravljanjem učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **morske resurse**, uključujući prirodu i količinu proizvoda povezanih s morskim resursima (kao što su šljunak, dubokomorski minerali, morski prehrambeni proizvodi) koje poduzeće upotrebljava; te
 - (c) smanjenjem **potrošnje vode**, uključujući navođenje načina na koji se te ciljne vrijednosti odnose na područja izložena riziku voda, uključujući područja s velikim nedostatkom vode.
24. Uz ESRS 2 MDR-T poduzeće može navesti jesu li pri određivanju **ciljnih vrijednosti** uzeti u obzir **ekološki pragovi** i dodjele specifične za subjekt. Ako je tako, poduzeće može navesti:
 - (a) utvrđene ekološke pragove i metodologiju primijenjenu za utvrđivanje tih pragova;
 - (b) jesu li pragovi specifični za subjekt i, ako jesu, kako su utvrđeni; te
 - (c) kako se u poduzeću dodjeljuje odgovornost za poštovanje utvrđenih ekoloških pragova.
25. Poduzeće u okviru kontekstualnih informacija navodi jesu li **ciljne vrijednosti** koje je utvrdilo i predstavilo obvezne (na temelju propisa) ili dobrovoljne.

Zahtjev za objavljivanje E3-4 – Potrošnja vode

26. Poduzeće objavljuje informacije o potrošnji vode povezanoj s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama.
27. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u potrošnju vode poduzeća i napredak poduzeća u odnosu na njegove **ciljne vrijednosti**.
28. Objava u skladu s točkom 26. odnosi se na vlastito poslovanje i uključuje:
 - (a) ukupnu **potrošnju vode** u m³;
 - (b) ukupnu potrošnju vode u m³ u područjima izloženima riziku voda, uključujući **područja s velikim nedostatkom vode**;

- (c) ukupnu količinu reciklirane i oporabljene vode u m³ ⁽⁶⁸⁾;
 - (d) ukupnu količinu pohranjene vode i promjene u skladištenju u m³ te
 - (e) sve kontekstualne informacije potrebne za točke od (a) do (d), među ostalim u vezi s kvalitetom i količinom vode u vodnim bazenima, načinom prikupljanja podataka, kao što su svi korišteni standardi, metodologije i pretpostavke, uključujući i to jesu li informacije izračunane, procijenjene, modelirane ili dobivene izravnim mjerenjima, te pristup koji se primjenjuje u tu svrhu, kao što je upotreba svih čimbenika specifičnih za sektor.
29. Poduzeće dostavlja informacije o **količini vode**: ukupnoj **potrošnji vode** u poslovanju u m³ na milijun EUR neto prihoda ⁽⁶⁹⁾.

Zahtjev za objavljivanje E3-5 – Očekivane financijske posljedice značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

30. Poduzeće objavljuje svoje očekivane financijske posljedice značajnih rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima.
31. Informacije u skladu s točkom 30. dodatak su informacijama o trenutnim financijskim učincima na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove subjekta za izvještajno razdoblje propisano u skladu s ESRS-om 2 SBM-3 točkom 48. podtočkom (d).
32. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih rizika koji proizlaze iz učinaka povezanih s vodnim i **morskim resursima i ovisnostima** te načina na koji ti rizici značajno utječu (ili bi se opravdano moglo očekivati da će utjecati) na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te
 - (b) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih prilika povezanih s vodnim i morskim resursima.
33. Objava uključuje:
- (a) kvantifikaciju **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu prije razmatranja mjera povezanih s vodnim i morskim resursima ili, ako to nije moguće bez nepotrebnih troškova ili napora, kvalitativne informacije. Kad je riječ o **financijskim posljedicama** koje proizlaze iz prilika, kvantifikacija nije potrebna ako bi dovela do objave koja ne odgovara kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti ESRS 1 Dodatak C *Kvalitativna obilježja informacija*);
 - (b) opis razmatranih financijskih učinaka te učinaka i ovisnosti na koje se odnose i razdoblja u kojima je vjerojatno da će se ostvariti; te
 - (c) ključne pretpostavke korištene za kvantificiranje očekivanih financijskih posljedica te izvora i razine nesigurnosti tih pretpostavki.

⁽⁶⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 6.2. u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („potrošnja vode i recikliranje”, 2. Ponderirani prosječni postotak vode koju recikliraju i ponovno upotrebljavaju društva u koja se ulaže).

⁽⁶⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem br. 6.1. u tablici 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („potrošnja vode i recikliranje”, 1. Prosječna potrošnja vode u društvima u koja se ulaže (u kubičnim metrima) na milijun EUR prihoda društava u koja se ulaže).

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a E3. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

ESRS 2 OPĆE OBJAVE

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje koji se odnosi na ESRS 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

- AR 1. Pri provedbi procjene **značajnosti** okolišnih podtema poduzeće procjenjuje značajnost vodnih i morskih resursa u vlastitom poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti te može uzeti u obzir četiri faze navedene u nastavku, poznate i kao pristup LEAP:
- (a) 1. faza: utvrditi gdje u njegovu poslovanju i **lancu vrijednosti** dolazi do interakcije s prirodom;
 - (b) 2. faza: ocijeniti **ovisnosti i učinke**;
 - (c) 3. faza: procijeniti značajne **rizike i prilike** te
 - (d) 4. faza: pripremiti rezultate procjene značajnosti i izvijestiti o njima.
- AR 2. Procjena **značajnosti** za ESRS E3 odgovara prvim trima fazama pristupa LEAP, dok se četvrta faza odnosi na ishod postupka.
- AR 3. U postupcima za procjenu **značajnosti učinaka, rizika i prilika** u obzir se uzimaju odredbe ESRS-a 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika* i IRO-2 *Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća*.
- AR 4. Podteme koje se odnose na vodne i morske resurse obuhvaćene procjenom **značajnosti** uključuju:
- (a) vodu, koja obuhvaća potrošnju **površinskih i podzemnih voda** te povlačenja i **ispuštanja** voda i
 - (b) **morske resurse**, koji obuhvaćaju vađenje i korištenje tih resursa i s time povezane ekonomske djelatnosti.
- AR 5. U prvoj fazi, kad utvrđuje gdje se nalaze područja izložena riziku voda i područja u kojima dolazi do interakcije s **morskim resursima** koja može uzrokovati značajne učinke i **ovisnosti** u njegovu poslovanju i u višim i nižim razinama lanca vrijednosti, poduzeće može razmotriti:
- (a) lokacije izravne imovine i operacija te povezane aktivnosti na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**;
 - (b) **lokacije u područjima izloženima riziku voda**, uključujući područja s velikim nedostatkom vode; te
 - (c) sektore ili poslovne jedinice povezane s vodnim ili morskim resursima na tim prioritetnim lokacijama.
- AR 6. Poduzeće smatra da su riječni slivovi relevantna razina za procjenu lokacija i kombinira taj pristup s procjenom operativnog rizika svojih postrojenja i postrojenja **dobavljača** sa značajnim učincima i rizicima.
- AR 7. Poduzeće uzima u obzir kriterije za utvrđivanje stanja vodnih tijela u skladu s relevantnim prilogima Direktive 2000/60/EZ (Okvirna direktiva o vodama) i smjernicama za provedbu Okvirne direktive o vodama. Popis smjernica dostupan je na početnoj stranici Europske komisije o okolišu.

- AR 8. U drugoj fazi poduzeće razmatra svoje učinke i **ovisnosti** za svaku prioritetnu lokaciju utvrđenu u AR 5., primjenom sljedećeg postupka:
- (a) utvrđivanja poslovnih procesa i aktivnosti koji uzrokuju učinke i ovisnosti o okolišnim dobrima i **uslugama ekosustava**;
 - (b) utvrđivanja učinaka i ovisnosti povezanih s vodnim i **morskim resursima** u cijelom lancu vrijednosti poduzeća te
 - (c) procjene ozbiljnosti i vjerojatnosti pozitivnih i negativnih učinaka na vodne i morske resurse.
- AR 9. Za utvrđivanje **ovisnosti** o vodi i **morskim resursima**, poduzeće se može osloniti na međunarodne klasifikacije kao što je zajednička međunarodna klasifikacija usluga ekosustava (CICES).
- AR 10. Pri utvrđivanju **ovisnosti** o **morskim resursima** poduzeće razmatra ovisi li o ključnim proizvodima povezanim s morskim resursima, uključujući, ali ne ograničavajući se na šljunak i morske prehrambene proizvode.
- AR 11. **Morski resursi** utvrđuju se u skladu s načinom na koji ih upotrebljavaju ljudska društva i moraju se razmatrati u odnosu na pritisak kojem su izloženi. Neki pokazatelji pritiska prikazani su u drugom ESRS-u, odnosno mikroplastika i **emisije u vodu** u ESRS-u E2 te plastični **otpad** u ESRS-u E5.
- AR 12. Primjeri **ovisnosti o morskim resursima** koje poduzeće može uzeti u obzir su:
- (a) ovisnosti o komercijalnom olovu ribe i školjakaša u vlastitom poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti te
 - (b) ribolovna aktivnost koja uključuje ribolov pokretnim pridnenim povlačnim mrežama, što također može negativno utjecati na morsko dno.
- AR 13. U trećoj fazi, da bi na temelju rezultata prve i druge faze procijenilo svoje značajne **rizike** i **prilike**, poduzeće može:
- (a) utvrditi **tranzicijske rizike** i **prilike** u svojem poslovanju i na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** prema sljedećim kategorijama:
 - i. **politika** i pravna pitanja: npr. uvođenje propisa ili politika (npr. promjene propisa o povećanoj zaštiti voda, o povećanoj kvaliteti vode, o protoku zaliha vode), neučinkovito upravljanje vodnim tijelima ili **morskim resursima** posebno preko granica (npr. prekogranično upravljanje i suradnja) zahvaljujući kojoj **degradacija** vode ili oceana podrazumijeva izloženost sankcijama i sudskim postupcima (npr. dozvole ili dodjele; nemar prema ugroženim vrstama ili njihovo ubijanje, pojačane obveze izvještavanja o morskim **ekosustavima** i povezanim uslugama;
 - ii. tehnologija: npr. zamjena proizvoda ili usluga onima s manjim učinkom na vodne i morske resurse, prelazak na učinkovitije i čišće tehnologije (tj. s manjim učinkom na oceane i vodu), nove tehnologije praćenja (npr. satelitska oprema), pročišćavanje vode, zaštita od poplava;
 - iii. tržište: npr. promjena ponude, potražnje i financiranja, volatilnost ili povećanje troškova vodnih ili morskih resursa;
 - iv. ugled: npr. promjena percepcije društva, potrošača ili zajednice kao rezultat utjecaja organizacije na pitanja povezana s vodnim i morskim resursima; te
 - v. doprinos **sistemskim rizicima** svojim poslovanjem te na višim i nižim razinama lanca vrijednosti, uključujući rizike od kolapsa morskog ekosustava ili rizike od prestanka funkcioniranja kritičnog prirodnog sustava (npr. dosegnute prijelomne točke, zbrajanje fizičkih rizika);
 - (b) utvrđivanje fizičkog rizika, uključujući količinu vode (**nestašica vode**, nedostatak vode), kvalitetu vode, propadanje infrastrukture ili nedostupnost nekih proizvoda povezanih s morskim resursima (prorjeđivanje nekih vrsta riba ili drugih podvodnih morskih živih organizama koje poduzeće prodaje kao proizvode), što dovodi do, na primjer, nemogućnosti poslovanja u određenim zemljopisnim područjima;

- (c) utvrditi mogućnosti razvrstane prema:
- učinkovitom korištenju resursa: npr. prelazak na učinkovitije usluge i procese koji zahtijevaju manje vodnih i morskih resursa;
 - tržištima: npr. razvoj proizvoda i usluga koji zahtijevaju manje resursa, diversifikacija poslovnih aktivnosti;
 - financiranju: npr. pristup zelenim fondovima, obveznicama ili zajmovima;
 - otpornosti: npr. diversifikacija morskih ili vodnih resursa i poslovnih aktivnosti (npr. osnivanje nove poslovne jedinice za **obnovu ekosustava**), ulaganje u zelenu infrastrukturu, **prirodna rješenja**, uvođenje mehanizama **recikliranja** i kružnosti kojima se smanjuje **ovisnost** o vodnim ili morskim resursima; te
 - ugled: pozitivna **suradnja s dionicima** kao rezultat proaktivnog stava o upravljanju rizicima povezanim s prirodom (npr. na temelju kojeg se daje status povlaštenog partnera).

AR 14. Poduzeće se može osloniti na prikupljanje primarnih, sekundarnih ili modeliranih podataka ili druge relevantne pristupe za procjenu značajnih učinaka, **ovisnosti**, rizika i prilika, uključujući Preporuku EU-a 2021/2279 o uporabi metoda mjerenja ekološkog otiska za mjerenje i priopćavanje o okolišnoj učinkovitosti proizvoda i organizacija za vrijeme njihova životnog ciklusa (Prilog I. – Ekološki otisak proizvoda; Prilog III. – Ekološki otisak organizacija).

AR 15. Pri pružanju informacija o ishodu procjene **značajnosti** poduzeće uzima u obzir:

- popis zemljopisnih područja u kojima je voda značajno pitanje za poslovanje i više i niže razine lanca vrijednosti poduzeća;
- popis proizvoda povezanih s **morskim resursima** koje poduzeće upotrebljava, a koji su značajni za dobro stanje okoliša morskih voda te za zaštitu morskih resursa; te
- popis sektora ili segmenata povezanih sa značajnim učincima, rizicima i prilikama vodnih i morskih resursa.

Zahtjev za objavljivanje E3-1 – Politike za vodne i morske resurse

AR 16. **Politike** opisane u ovom zahtjevu za objavljivanje mogu se uključiti u šire politike zaštite okoliša ili održivosti koje obuhvaćaju različite podteme.

AR 17. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 9. poduzeće može objaviti ako se njegovim **politikama**:

- sprečava daljnje propadanje te štiti i poboljšava stanje vodnih tijela i vodnih **ekosustava**;
- promiče održiva upotreba vode na temelju dugoročne zaštite dostupnih vodnih resursa;
- nastoji osigurati bolja zaštita i poboljšanje vodnog okoliša;
- promiče dobro stanje okoliša morskih voda; te
- promiče **smanjenje povlačenja i ispuštanja vode**.

AR 18. Poduzeće može otkriti i informacije o **politikama** kojima se:

- doprinosi dobroj ekološkoj i kemijskoj kvaliteti **površinskih vodnih** tijela i dobroj kemijskoj kvaliteti i kvantiteti podzemnih vodnih tijela radi zaštite zdravlja ljudi, opskrbe vodom, prirodnih **ekosustava** i bioraznolikosti, dobrog stanja okoliša morskih voda te zaštite baze resursa o kojoj ovise aktivnosti povezane s morskim okolišem;
- svodi na najmanju moguću mjeru značajne **učinke** i **rizike** te provode mjere ublažavanja kojima se nastoji održati vrijednost i funkcionalnost prioritarnih usluga te povećati učinkovitost resursa za vlastito poslovanje; te
- izbjegavaju učinci na **pogođene zajednice**.

Zahtjev za objavljivanje E3-2 – Mjere i resursi povezani s politikama u području vodnih i morskih resursa

- AR 19. Pri objavljivanju informacija propisanih točkom 15. poduzeće uzima u obzir **mjere** ili akcijske planove kojima se doprinosi sagledavanju utvrđenih značajnih učinaka, rizika i prilika. Savez za upravljanje vodom (AWS) osigurava korisne smjernice.
- AR 20. Budući da su vodni i **morski resursi** zajednički resursi koji mogu zahtijevati kolektivne **mjere** ili akcijske planove u koje su uključeni drugi **dionici**, poduzeće može pružiti informacije o tim konkretnim kolektivnim mjerama, uključujući informacije o drugim stranama (konkurentima, **dobavljačima**, trgovcima na malo, kupcima, drugim poslovnim partnerima, lokalnim zajednicama i tijelima, vladinim agencijama...) i posebne informacije o projektu, njegovu posebnom doprinosu, sponzorima i drugim sudionicima.
- AR 21. Pri pružanju informacija o kapitalnim rashodima poduzeće može uzeti u obzir rashode povezane, na primjer, s obnovom odvodnje oborinske vode, cjevovodima ili strojevima koji se upotrebljavaju za proizvodnju novih proizvoda s niskom potrošnjom vode.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti**Zahtjev za objavljivanje E3-3 – Ciljne vrijednosti povezane s vodnim i morskim resursima**

- AR 22. Ako se pri utvrđivanju **ciljnih vrijednosti** poduzeće poziva na **ekološke pragove**, može se pozvati na smjernice inicijative za znanstveno utemeljene ciljeve za prirodu (SBTN) u svojim privremenim smjernicama (Početne smjernice za poslovanje, rujan 2020.). Može se pozvati i na sve druge smjernice sa znanstveno priznatom metodologijom kojom se omogućuje određivanje znanstveno utemeljenih ciljnih vrijednosti utvrđivanjem ekoloških pragova i, ako je primjenjivo, dodjela koje su specifične za pojedinu organizaciju. Ekološki pragovi mogu biti lokalni, nacionalni i/ili globalni.
- AR 23. Poduzeće može odrediti **ciljne vrijednosti** koje se odnose na:
- (a) smanjenje **povlačenja vode** te
 - (b) smanjenje **ispuštanja vode**.
- AR 24. Ako navodi **ciljne vrijednosti** koje se odnose na povlačenje, poduzeće može uključiti **povlačenje vode** iz zagađenog **tla** i vodonosnika te vodu koja je povučena i obrađena u svrhu **sanacije**.
- AR 25. Ako navodi **ciljne vrijednosti** koje se odnose na **ispuštanje**, poduzeće može uključiti **ispuštanje vode** u **podzemnu vodu**, kao što je ponovno ubrizgavanje u vodonosnike, ili vodu koja se vraća u izvor podzemne vode kroz taložni bunar ili udolinu.
- AR 26. Te **ciljne vrijednosti** mogu se odnositi na poslovanje i/ili lanac vrijednosti poduzeća.
- AR 27. Poduzeće može navesti mogu li se pomoću **ciljne vrijednosti** ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije znatnog doprinosa za vodu i morske resurse kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 12. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852. Ako nisu ispunjeni kriteriji nenanošenja bitne štete za vodu i morske resurse kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 10. stavkom 3., člankom 11. stavkom 3., člankom 13. stavkom 2., člankom 14. stavkom 2. i člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852, poduzeće može navesti mogu li se pomoću ciljne vrijednosti ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije nenanošenja bitne štete.

Zahtjev za objavljivanje E3-4 – Potrošnja vode

- AR 28. Poduzeće može poslovati u raznim **područjima izloženima riziku voda**. Pri objavljivanju informacija prema točki 28. podtočki (b) poduzeće obuhvaća te informacije samo za područja koja su utvrđena kao značajna u skladu s ESRS-om 2 IRO-1 i ESRS-om 2 SBM-3.

- AR 29. Pri objavljivanju kontekstualnih informacija o učinkovitosti upravljanja vodom u skladu s točkom 26. poduzeće navodi metodologije izračuna i, konkretnije, udio pokazatelja dobiven izravnim mjerenjem, uzorkovanjem i ekstrapolacijom ili iz najboljih procjena.
- AR 30. Poduzeće može dostaviti informacije o drugim raščlambama (tj. po sektoru ili po segmentima).
- AR 31. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 29. poduzeće može osigurati dodatne omjere količine na temelju drugih nazivnika.
- AR 32. Poduzeće može dostaviti informacije o svojem **povlačenju vode i ispuštanju vode**.

Zahtjev za objavljivanje E3-5 – Očekivane financijske posljedice značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s vodnim i morskim resursima

- AR 33. Poduzeće može uključiti procjenu svojih povezanih proizvoda i usluga izloženih riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, u kojoj se navodi kako se oni utvrđuju, na koji se način procjenjuju financijski iznosi i koje se ključne pretpostavke donose.
- AR 34. Kvantifikacija **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu na temelju točke 39. podtočke (a) može biti jedan iznos ili raspon.

ESRS E4

BIORAZNOLIKOST I EKOSUSTAVI

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje E4-1 – Tranzicijski plan i pitanja bioraznolikosti i ekosustava u strategiji i poslovnom modelu
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima
- Zahtjev za objavljivanje E4-2 – Politike za bioraznolikost i ekosustave
- Zahtjev za objavljivanje E4-3 – Mjere i resursi za bioraznolikost i ekosustave

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E4-4 – Ciljne vrijednosti povezane s bioraznolikošću i ekosustavima
- Zahtjev za objavljivanje E4-5 – Pokazatelji učinka povezani s promjenom bioraznolikosti i ekosustavâ
- Zahtjev za objavljivanje E4-6 – Očekivane financijske posljedice rizika i prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje E4-1 – Tranzicijski plan i pitanja bioraznolikosti i ekosustava u strategiji i poslovnom modelu
- Zahtjevi za objavljivanje povezani s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika koji se odnose na bioraznolikost i ekosustave
- Zahtjev za objavljivanje E4-2 – Politike za bioraznolikost i ekosustave
- Zahtjev za objavljivanje E4-3 – Mjere i resursi za bioraznolikost i ekosustave

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E4-4 – Ciljne vrijednosti povezane s bioraznolikošću i ekosustavima
- Zahtjev za objavljivanje E4-5 – Pokazatelji učinka povezani s promjenom bioraznolikosti i ekosustavâ
- Zahtjev za objavljivanje E4-6 – Očekivane financijske posljedice rizika i prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjevi za objavljivanje koji će korisnicima **izjave o održivosti** omogućiti uvid u:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na **bioraznolikost** i **ekosustave** u smislu značajnih pozitivnih i negativnih, stvarnih i potencijalnih učinaka; uključujući mjeru u kojoj doprinosi pokretačima gubitka i degradacije bioraznolikosti i ekosustava;

- (b) sve poduzete mjere i rezultat takvih mjera za sprečavanje ili ublažavanje značajnih stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te za zaštitu i obnovu bioraznolikosti i ekosustava, kao i za bavljenje rizicima i prilikama te
 - (c) planove i kapacitet poduzeća za prilagodbu svoje strategije i **poslovnog modela** u skladu s:
 - i. **ograničenjima planeta** koja se odnose na **cjelovitost biosfere i promjenu zemljišnih sustava**;
 - ii. vizijom iz globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala i njegovih relevantnih ciljeva i **ciljnih vrijednosti**;
 - iii. relevantnim aspektima Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. ⁽⁷⁰⁾;
 - iv. Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktiva Vijeća 92/43/EEZ (direktive EU-a o pticama i staništima) ⁽⁷¹⁾; te
 - v. Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) ⁽⁷²⁾;
 - (d) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika, ovisnosti i prilika poduzeća povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima te način na koji poduzeće upravlja njima; te
 - (e) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o bioraznolikosti i ekosustavima.
2. Ovim se standardom utvrđuju zahtjevi za objavljivanje povezani s odnosom poduzeća s kopnenim, **slatkovodnim** i morskim **staništima, ekosustavima** i populacijama povezanih životinjskih i biljnih vrsta, uključujući raznolikost unutar vrsta, između vrsta i ekosustava te njihov međudodnos s **autohtonim narodima** i drugim pogođenim zajednicama.
3. Izrazi „**bioraznolikost**” i „**biološka raznolikost**” odnose se na varijabilnost među živim organizmima različita podrijetla, među ostalim uključujući kopnene, **slatkovodne**, morske i druge vodne **ekosustave** i ekološke cjeline čiji su oni dijelovi.

Interakcija s drugim ESRS-ima

4. „**Bioraznolikost i ekosustavi**” usko su povezani s drugim pitanjima okoliša. Glavni su izravni pokretači promjena bioraznolikosti i ekosustava klimatske promjene, **onečišćenje**, prenamjena zemljišta, prenamjena **slatke vode** i prenamjena mora, izravno iskorištavanje organizama i invazivnih stranih vrsta. Ti su pokretači obuhvaćeni ovim standardom, osim klimatskih promjena (obuhvaćene ESRS-om E1) i onečišćenja (obuhvaćeno ESRS-om E2).
5. Radi boljeg razumijevanja značajnih **učinaka i ovisnosti o bioraznolikosti i ekosustavima**, zahtjeve o objavljivanju iz drugih okolišnih ESRS-a trebalo bi čitati i tumačiti zajedno sa specifičnim zahtjevima za objavljivanje iz ovog standarda. Relevantni zahtjevi za objavljivanje obuhvaćeni drugim ESRS-om u području okoliša:
- (a) ESRS E1 *Klimatske promjene*, koji se posebno odnosi na **emisije** stakleničkih plinova i energetske resurse (potrošnja energije);
 - (b) ESRS E2 *Onečišćenje*, koji se odnosi na **onečišćenje** zraka, vode i **tla**;
 - (c) ESRS E3 *Vodni i morski resursi*, koji se posebno odnosi na vodne resurse (potrošnja vode) i **morske resurse**;

⁽⁷⁰⁾ Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.: vraćanje prirode u naše živote, COM(2020) 380 final.

⁽⁷¹⁾ Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7.) i Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

⁽⁷²⁾ Direktiva 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) (SL L 164, 25.6.2008., str. 19.).

- (d) ESRS E5 *Korištenje resursa i kružno gospodarstvo*, koji se posebno odnosi na prestanak vađenja neobnovljivih resursa i provedbu praksi kojima se sprečava stvaranje **otpada**, uključujući onečišćenje uzrokovano otpadom.
6. Učinak poduzeća na **bioraznost** i **ekosustave** utječe na ljude i zajednice. Kad izvještava o značajnim negativnim učincima na **pogođene zajednice** zbog promjene bioraznost i ekosustava u skladu s ESRS-om E4, poduzeće uzima u obzir zahtjeve ESRS-a S3 *Pogođene zajednice*.
7. Ovaj standard trebalo bi tumačiti zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2 *Opće objave*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

8. Zahtjevi iz ovog odjeljka čitaju se zajedno s objavama iz ESRS-a 2 o poglavlja 2. *Upravljanje*, poglavlju 3. *Strategija* i poglavlju 4. *Upravljanje učincima, rizicima i prilikama*.
9. Rezultirajuće objave predstavljaju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za ESRS 2 SBM-3, za koji poduzeće može predstaviti objave uz tematske objave.
10. Osim zahtjeva iz ESRS-a 2 ovaj standard uključuje i tematski zahtjev za objavljivanje E4-1 *Tranzicijski plan i pitanja bioraznost i ekosustava u strategiji i poslovnom modelu*.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje E4-1 – Tranzicijski plan i pitanja bioraznost i ekosustava u strategiji i poslovnom modelu

11. Poduzeće objavljuje način na koji njegovi učinci, ovisnosti, rizici i prilike u odnosu na bioraznost i ekosustav proizlaze iz njegove strategije i poslovnog modela i potiču njihovu prilagodbu.
12. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u otpornost strategije i **poslovnog modela** poduzeća koji se odnose na **bioraznost** i **ekosustave** te kompatibilnost strategije i poslovnog modela poduzeća s relevantnim ciljnim vrijednostima lokalne, nacionalne i globalne javne politike koji se odnose na bioraznost i ekosustave.
13. Poduzeće opisuje otpornost svoje strategije i poslovnih modela u odnosu na **bioraznost** i **ekosustave**. Taj opis sadržava:
- (a) procjenu otpornosti postojećeg poslovnog modela i strategije na fizičke, tranzicijske i sistemske rizike povezane s bioraznostošću i ekosustavima;
 - (b) opseg analize otpornosti u odnosu na poslovanje poduzeća i više i niže razine njegova lanca vrijednosti te u odnosu na rizike koji se razmatraju u toj analizi;
 - (c) ključne pretpostavke;
 - (d) primijenjena razdoblja;
 - (e) rezultate analize otpornosti i
 - (f) sudjelovanje dionika, prema potrebi uključujući osobe s autohtonim i lokalnim znanjem.
14. Ako poduzeće objavi informacije navedene u ovom zahtjevu za objavljivanje kao dio informacija koje se zahtijevaju ESRS-om 2 SBM-3, poduzeće se može pozvati na informacije koje je objavilo na temelju ESRS-a 2 SBM-3.

15. Poduzeće može objaviti svoj **tranzicijski plan** kako bi poboljšalo i, u konačnici, postiglo usklađenost svojeg poslovnog modela i strategije s vizijom iz globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala i njegovim relevantnim ciljevima i ciljnim vrijednostima, Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030., te uz poštovanje **ograničenja planeta** koja se odnose na integritet biosfere i **promjenu zemljišnih sustava**.

Zahtjev za objavljivanje SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

16. Poduzeće objavljuje:
- (a) popis značajnih lokacija u svojem poslovanju, uključujući lokacije pod njegovom operativnom kontrolom, na temelju rezultata u skladu s točkom 17. podtočkom (a). Poduzeće objavljuje te lokacije i:
 - i. navodi aktivnosti koje negativno utječu na ta područja ⁽⁷³⁾;
 - ii. raščlanjuje lokacije prema utvrđenim učincima i **ovisnostima** te ekološkom stanju područja (uz upućivanje na specifičnu osnovnu razinu ekosustava) na kojima se nalaze te
 - iii. utvrđuje pogođena **područja osjetljiva na bioraznolikost**, kako je definirano u točki 17. podtočki (a) podpodtočki ii., kako bi korisnici mogli odrediti lokaciju i nadležno tijelo odgovorno za aktivnosti iz točke 16. podtočke (a) podpodtočke i;
 - (b) je li utvrdilo značajne negativne učinke u pogledu **degradacije zemljišta, dezertifikacije ili prekrivanja tla** ⁽⁷⁴⁾ te
 - (c) utječe li njegovo poslovanje na **ugrožene vrste** ⁽⁷⁵⁾.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika, ovisnosti i prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima

17. Poduzeće opisuje svoj postupak utvrđivanja značajnih učinaka, rizika, ovisnosti i prilika. U opisu postupka navodi se je li i kako poduzeće:
- (a) utvrdilo i procijenilo stvarne i potencijalne učinke na **bioraznolikost i ekosustave** na vlastitim **lokacijama** i u višim i nižim razinama lanca vrijednosti, uključujući primijenjene kriterije procjene;
 - (b) utvrdilo i procijenilo **ovisnosti** o bioraznolikosti i ekosustavima i njihovim uslugama na vlastitim lokacijama i u višim i nižim razinama lanca vrijednosti, uključujući primijenjene kriterije procjene, te uključuje li ta procjena **usluge ekosustava** koje su poremećene ili koje bi se vjerojatno mogle poremetiti;
 - (c) utvrdilo i procijenilo **tranzicijske i fizičke rizike** i prilike povezane s bioraznolikošću i ekosustavima, uključujući kriterije procjene koji se primjenjuju na temelju učinaka i ovisnosti poduzeća;
 - (d) razmotrilo **sistemske rizike**;

⁽⁷³⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 7. iz tablice 1 Priloga I. povezane Delegirane uredbe u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Djelatnosti koje negativno utječu na područja osjetljiva na bioraznolikost”).

⁽⁷⁴⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 10. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Degradacija zemljišta, dezertifikacija, prekrivanje tla”).

⁽⁷⁵⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 14. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Prirodne vrste i zaštićena područja”).

- (e) provelo savjetovanja s **pogođenim zajednicama** o procjenama održivosti zajedničkih bioloških resursa i **ekosustava**, a osobito:
- i. ako je vjerojatno da će lokacija ili proizvodnja ili nabava **sirovina** negativno utjecati na bioraznolikost i ekosustave, o utvrđivanju određenih lokacija ili proizvodnje ili nabave sirovina s negativnim ili potencijalno negativnim učincima na pogođene zajednice;
 - ii. ako je vjerojatno da će utjecati na pogođene zajednice, poduzeće objavljuje kako su te zajednice bile uključene u procjenu **značajnosti** te
 - iii. kad je riječ o učincima na prioritetne **usluge ekosustava** koje su relevantne za pogođene zajednice u njegovu poslovanju, poduzeće navodi kako se negativni učinci mogu izbjeći. Ako su ti učinci neizbježni, poduzeće može navesti svoje planove da ih svede na najmanju moguću mjeru i provesti mjere ublažavanja kojima se nastoje održati vrijednost i funkcionalnosti prioritetnih usluga.
18. Poduzeće može objaviti je li koristilo **analizu scenarija** povezanu s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** za potrebe utvrđivanja i procjene značajnih rizika i prilika u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Ako je poduzeće koristilo tu analizu scenarija, može objaviti sljedeće informacije:
- (a) zašto su razmatrani **scenariji** odabrani;
 - (b) način na koji se razmatrani scenariji ažuriraju u skladu s promjenjivim uvjetima i novim trendovima te
 - (c) jesu li scenariji utemeljeni na očekivanjima koja su objavila mjerodavna međuvladina tijela kao što je Konvencija o biološkoj raznolikosti i, ako je relevantno, znanstvenom konsenzusu, kao što je konsenzus koji je iznijela Međuvladina znanstveno-politička platforma o bioraznolikosti i uslugama ekosustava (IPBES).
19. Poduzeće osobito objavljuje:
- (a) ima li **lokacija** na **područjima osjetljivima na bioraznolikost** i utječu li aktivnosti na tim lokacijama negativno na ta područja tako što uzrokuju pogoršanje stanja prirodnih **staništa** i staništa vrsta i uznemiravanje vrsta kojima je **zaštićeno područje** namijenjeno i
 - (b) je li zaključeno da treba provesti mjere zaštite bioraznolikosti, kao što su mjere utvrđene u: Direktivi 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o očuvanju divljih ptica; Direktivi Vijeća 92/43/EEZ o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore, procjeni utjecaja na okoliš kako je definirana u članku 1. stavku 2. točki (g) Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁷⁶⁾ o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš, a za aktivnosti koje se odvijaju u trećim zemljama, u skladu s jednakovrijednim nacionalnim odredbama ili međunarodnim normama, kao što je Referentna norma br. 6 Međunarodne financijske korporacije (IFC): očuvanje bioraznolikosti i održivo gospodarenje živim prirodnim resursima;

Zahtjev za objavljivanje E4-2 – Politike za bioraznolikost i ekosustave

20. Poduzeće opisuje donesene politike upravljanja njegovim značajnim učincima, rizicima, ovisnostima i prilikama povezanim s bioraznolikošću i ekosustavima.
21. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u mjeru u kojoj poduzeće provodi **politike** koje se odnose na utvrđivanje i procjenu njegovih značajnih **učinaka, rizika, ovisnosti i prilika** povezanih s **bioraznolikošću** i **ekosustavom**, upravljanje tim učincima, ovisnostima, rizicima i prilikama i/ili njihovu **sanaciju**.
22. Objava u skladu s točkom 20. sadržava informacije o **politikama** koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima, ovisnostima i prilikama** povezanim s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti.

⁽⁷⁶⁾ Direktiva 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.1.2012., str. 1.).

23. Uz odredbe ESRS-a 2 MDR-P poduzeće za svoje **politike** povezane s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** opisuje sljedeće:
- (a) odnose li se i kako na pitanja navedena u AR-u 4. u skladu s ESRS-om E4;
 - (b) odnose li se i kako na njegove značajne učinke povezane s bioraznolikošću i ekosustavima;
 - (c) odnose li se i kako na značajne ovisnosti te značajne fizičke i tranzicijske rizike i prilike;
 - (d) olakšavaju li i kako sljedivost proizvoda, dijelova i sirovina sa znatnim stvarnim ili potencijalnim učincima na bioraznolikost i ekosustave duž **lanca vrijednosti**;
 - (e) rješavaju li se njima i kako pitanja proizvodnje, nabave ili potrošnje iz ekosustava kojima se upravlja kako bi se održali ili poboljšali uvjeti za bioraznolikost, što se dokazuje redovitim praćenjem i izvještavanjem o stanju bioraznolikosti i njegovu povećanju ili gubitku te
 - (f) rješavaju li se njima i kako socijalne posljedice učinaka povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima.
24. Poduzeće osobito objavljuje je li donijelo:
- (a) **politiku** zaštite **bioraznolikosti** i **ekosustava** koja obuhvaća **lokacije** koje su u njegovu vlasništvu, koje je unajmio ili njima upravlja u **području osjetljivom na bioraznolikost** ili u njegovoj blizini;
 - (b) održive zemljišne/poljoprivredne prakse ili politike ⁽⁷⁷⁾;
 - (c) održive prakse ili politike za oceane/mora ⁽⁷⁸⁾ te
 - (d) politike za rješavanje problema **krčenja šuma** ⁽⁷⁹⁾.

Zahtjev za objavljivanje E4-3 – Mjere i resursi za bioraznolikost i ekosustave

25. Poduzeće objavljuje svoje mjere povezane s bioraznolikošću i ekosustavima te resurse dodijeljene za njihovu provedbu.
26. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje ključnih poduzetih i planiranih **mjera** koje znatno pridonose postizanju ciljeva **politike** i **ciljnih vrijednosti** povezanih s **bioraznolikošću** i **ekosustavima**.
27. Opis ključnih **mjera** i resursa mora biti u skladu s obveznim sadržajem definiranim u ESRS-u 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti*.
28. Osim toga, poduzeće:
- (a) može objaviti kako je primijenilo hijerarhiju ublažavanja s obzirom na svoje mjere (izbjegavanje, svođenje na najmanju mjeru, obnova /sanacija i nadoknada ili kompenzacija);
 - (b) dužno je objaviti je li u svojim akcijskim planovima primijenilo kompenzacije za **bioraznolikost**. Ako **mjere** sadržavaju kompenzacije za bioraznolikost, poduzeće uključuje sljedeće informacije:
 - i. cilj kompenzacije i ključne pokazatelje uspješnosti koji se upotrebljavaju;
 - ii. financijske učinke (izravne i neizravne troškove) kompenzacija za bioraznolikost u monetarnom smislu i
 - iii. opis kompenzacija, uključujući područje, vrstu, primijenjene kriterije kvalitete i standarde koje kompenzacije za bioraznolikost zadovoljavaju,

⁽⁷⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 11. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju održive zemljišne/poljoprivredne prakse”).

⁽⁷⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 12. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju održive prakse za oceane/mora”).

⁽⁷⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 15. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Krčenje šuma”).

- (c) i dužno je opisati je li i kako u mjere za bioraznolikost i **ekosustave** uključilo lokalno i autohtono znanje i rješenja koja proizlaze od prirode.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E4-4 – Ciljne vrijednosti povezane s bioraznolikošću i ekosustavima

29. **Poduzeće objavljuje ciljne vrijednosti povezane s bioraznolikošću i ekosustavima koje je utvrdilo.**
30. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje **ciljnih vrijednosti** koje je poduzeće donijelo kako bi poduprlo svoje **politike** u području **bioraznolikosti** i **ekosustava** te razmotrilo svoje značajne **učinke, ovisnosti, rizike i prilike**.
31. Opis **ciljnih vrijednosti** mora biti u skladu s obveznim sadržajem utvrđenim u ESRS-u 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
32. Objava u skladu s točkom 29. uključuje sljedeće informacije:
 - (a) jesu li pri utvrđivanju **ciljnih vrijednosti** primijenjeni **ekološki pragovi** i dodjela učinaka poduzeću. Ako jesu, poduzeće navodi:
 - i. utvrđene ekološke pragove i metodologiju primijenjenu za utvrđivanje tih pragova;
 - ii. jesu li pragovi specifični za subjekt i, ako jesu, kako su utvrđeni te
 - iii. kako se u poduzeću dodjeljuje odgovornost za poštovanje utvrđenih ekoloških pragova.
 - (b) temelje li se ciljne vrijednosti na globalnom okviru za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala, relevantnim aspektima Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. i drugim nacionalnim **politikama** i propisima o **bioraznolikosti i ekosustavima**;
 - (c) kako su ciljne vrijednosti koje se odnose na učinke, ovisnosti, rizike i prilike povezane s bioraznolikošću i ekosustavima koje je poduzeće utvrdilo u odnosu na svoje poslovanje i više i niže razine lanca vrijednosti;
 - (d) geografski opseg ciljnih vrijednosti, ako je relevantan;
 - (e) je li poduzeće pri utvrđivanju svojih ciljnih vrijednosti upotrijebilo kompenzacije za bioraznolikost te
 - (f) kojoj se razini hijerarhije ublažavanja može dodijeliti ciljna vrijednost (tj. izbjegavanje, svođenje na najmanju mjeru, obnova i sanacija, nadoknada ili kompenzacija).

Zahtjev za objavljivanje E4-5 – Pokazatelji učinka povezani s promjenom bioraznolikosti i ekosustavâ

33. Poduzeće izvještava o pokazateljima povezanim s njegovim značajnim učincima na **bioraznolikost i ekosustave**.
34. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje uspješnosti poduzeća u odnosu na učinke koji su utvrđeni kao značajni pri procjeni **značajnosti** u pogledu promjene **bioraznolikosti i ekosustava**.
35. Ako je poduzeće utvrdilo **lokacije** koje se nalaze na **područjima osjetljivima na bioraznolikost** ili u blizini njih na koja negativno utječe (vidjeti točku 19. podtočku (a)), poduzeće objavljuje broj i površinu (u hektarima) lokacija koje su u vlasništvu ili zakupu ili kojima se upravlja na tim zaštićenim područjima ili ključnim područjima **bioraznolikosti** ili u njihovoj blizini.
36. Ako je poduzeće utvrdilo značajne učinke u pogledu prenamjene zemljišta ili učinke na opseg i stanje **ekosustava**, može objaviti i svoju uporabu zemljišta na temelju procjene životnog ciklusa.
37. Za podatke navedene u točkama od 38. do 41. poduzeće razmatra svoje poslovanje.

38. Ako je poduzeće zaključilo da izravno pridonosi **pokretačima prenamjene zemljišta, slatke vode** i/ili mora, izvještava o relevantnim **pokazateljima**. Poduzeće može objaviti pokazatelje kojima mjeri:
- (a) prenamjenu pokrova zemljišta (npr. **krčenje šuma** ili rudarstvo) tijekom vremena (npr. u godinu dana ili pet godina);
 - (b) promjene u upravljanju ekosustavom (npr. intenzivnijim poljoprivrednim upravljanjem ili primjenom boljih praksi upravljanja ili sječom šuma) tijekom vremena (npr. u godinu dana ili pet godina);
 - (c) promjene u prostornoj konfiguraciji krajolika (npr. fragmentacija **staništa**, promjene u povezanosti ekosustava);
 - (d) promjene u strukturnoj povezanosti ekosustava (npr. propusnost staništa na temelju fizičkih obilježja i raspored površina staništa); te
 - (e) funkcionalnu povezanost (npr. koliko se dobro geni ili jedinke kreću kopnenim, slatkovodnim i morskim okruženjem).
39. Ako zaključi da izravno doprinosi slučajnom ili dobrovoljnom unošenju invazivnih stranih vrsta, poduzeće može objaviti **pokazatelje** koje upotrebljava za upravljanje putovima unošenja i širenja **invazivnih stranih vrsta** i rizicima koje te vrste predstavljaju.
40. Ako utvrdi značajne učinke povezane sa stanjem vrsta, poduzeće može izvijestiti o **pokazateljima** koje smatra relevantnima. Poduzeće može:
- (a) uputiti na relevantne zahtjeve za objavljivanje u skladu s ESRS-om E1, ESRS-a E2, ESRS-a E3 i ESRS-a E5;
 - (b) razmotriti veličinu populacije, raspon unutar određenih **ekosustava**, kao i rizik od izumiranja. Ti aspekti pružaju uvid u zdravlje populacije jedne vrste i njezinu relativnu otpornost na promjene izazvane ljudskim djelovanjem i prirodne promjene;
 - (c) objaviti pokazatelje kojima se mjere promjene u broju jedinki određene vrste na određenom području;
 - (d) objaviti pokazatelje za vrste kojima prijeti izumiranje ⁽⁸⁰⁾ kojima se mjeri:
 - i. status ugroženosti vrste i način na koji aktivnosti/pritisci mogu utjecati na taj status ili
 - ii. promjene relevantnog **staništa ugrožene vrste** kao zamjena za učinak poduzeća na rizik od izumiranja lokalne populacije.
41. Ako je poduzeće utvrdilo značajne učinke povezane s ekosustavima, može objaviti:
- (a) s obzirom na opseg ekosustava **pokazatelje** kojima se mjeri površina određenog ekosustava, a da se pritom ne uzima nužno u obzir kvaliteta područja koje se procjenjuje, kao što je pokrov **staništa**. Na primjer, šumski pokrov je mjera opsega određene vrste ekosustava, bez uzimanja u obzir stanja ekosustava (npr. područje se navodi bez opisa raznolikosti vrsta unutar šume);
 - (b) s obzirom na stanje ekosustava:
 - i. pokazatelje kojima se mjeri kvaliteta ekosustava u odnosu na unaprijed određeno referentno stanje;
 - ii. pokazatelje kojima se mjeri više vrsta unutar ekosustava, a ne broj jedinki u jednoj vrsti unutar ekosustava (na primjer: znanstveno utvrđeni pokazatelji bogatstva i brojnosti vrsta kojima se mjeri razvoj sastava (autohtonih) vrsta u ekosustavu u odnosu na referentno stanje na početku prvog izvještajnog razdoblja, kao i ciljano stanje navedeno u globalnom okviru za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala ili, prema potrebi, agregiranje stanja očuvanosti vrsta; ili
 - iii. pokazatelji koji odražavaju i strukturne komponente stanja, kao što je povezanost staništa (tj. kako su staništa međusobno povezana).

⁽⁸⁰⁾ Kao što je navedeno na Crvenom popisu ugroženih vrsta IUCN-a i Europskom crvenom popisu koji je objavila Europska komisija.

Zahtjev za objavljivanje E4-6 – Očekivane financijske posljedice rizika i prilika povezanih sa značajnom bioraznolikošću i ekosustavima

42. Poduzeće objavljuje očekivane financijske posljedice značajnih rizika i prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima.
43. Informacije u skladu s točkom 42. dodatak su informacijama o trenutačnim financijskim učincima na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove subjekta za izvještajno razdoblje propisano u skladu s ESRS-om 2 SBM-3 točkom 48. podtočkom (d).
44. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih rizika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** povezanih s bioraznolikošću i ekosustavima te načina na koji ti rizici značajno utječu (ili bi se opravdano moglo očekivati da će utjecati) na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju; te
 - (b) očekivane financijske posljedice zbog značajnih prilika povezanih s bioraznolikošću i ekosustavom.
45. Objava uključuje:
- (a) kvantifikaciju **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu prije razmatranja mjera povezanih s **bioraznolikošću i ekosustavima** ili, ako to nije moguće bez nepotrebnih troškova ili napora, kvalitativne informacije. Kad je riječ o **financijskim učincima** koji proizlaze iz značajnih prilika, kvantifikacija nije potrebna ako bi dovela do objave koja ne odgovara kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti ESRS 1 Dodatak B *Kvalitativna obilježja informacija*). Kvantifikacija očekivanih financijskih posljedica u novčanom smislu može biti jedan iznos ili raspon;
 - (b) opis razmatranih posljedica, učinaka i **ovisnosti** na koje se odnose i razdoblja u kojima je vjerojatno da će se ostvariti te
 - (c) ključne pretpostavke korištene za kvantificiranje očekivanih financijskih posljedica te izvora i razine nesigurnosti tih pretpostavki.
-

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a E4. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

ESRS 2 OPĆE OBJAVE

Strategija

Zahtjev za objavljivanje E4-1 – Tranzicijski plan i pitanja bioraznolikosti i ekosustava u strategiji i poslovnom modelu

AR 1. Ako objavljuje tranzicijski plan, poduzeće može:

- (a) objasniti kako će prilagoditi svoju strategiju i **poslovni model** radi poboljšanja i, u konačnici, postizanja usklađenosti s relevantnim lokalnim, nacionalnim i globalnim ciljevima i **ciljnim vrijednostima** javne politike koji se odnose na **bioraznolikost** i **ekosustave**, uključujući viziju iz globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala i njegove relevantne ciljeve i ciljne vrijednosti, Strategiju EU-a za bioraznolikost do 2030., Direktivu 2009/147/EZ i Direktivu Vijeća 92/43/EEZ (direktive EU-a o pticama i staništima) te, prema potrebi, **ograničenja planeta** povezana s integritetom biosfere i **promjenom zemljišnih sustava**;
- (b) uključiti informacije o svojem poslovanju i objasniti kako odgovara na značajne učinke u višim i nižim razinama lanca vrijednosti utvrđene u procjeni značajnosti u skladu s ESRS-om 2 IRO-1 Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika;
- (c) objasniti u kakvom je odnosu njegova strategija s tranzicijskim planom;
- (d) objasniti način na koji doprinosi pokretačima promjena u pogledu bioraznolikosti i ekosustava i moguće mjere ublažavanja u skladu s hijerarhijom ublažavanja te glavne ovisnosti o prethodnim odlukama i predviđena sredstva i resurse (npr. postrojenja ili sirovine) povezane s promjenom bioraznolikosti i ekosustava;
- (e) objasniti i kvantificirati ulaganja i financiranje poduzeća kojima se podupire provedba tranzicijskog plana, upućivanjem na ključne pokazatelje uspješnosti kapitalnih rashoda usklađenih s taksonomijom i, ako je relevantno, planove kapitalnih rashoda, koje poduzeće objavljuje u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178;
- (f) ako su njegove ekonomske djelatnosti obuhvaćene delegiranim uredbama o bioraznolikosti u skladu s Uredbom o taksonomiji, objasniti cilj ili planove (kapitalni rashodi, planovi kapitalnih rashoda, operativni rashodi) poduzeća za usklađenje svojih ekonomskih djelatnosti (prihodi, kapitalni i operativni rashodi) s kriterijima utvrđenima u tim delegiranim uredbama;
- (g) objasniti na koji se način kompenzacije bioraznolikosti koriste kao dio tranzicijskog plana te ako je to slučaj, gdje se planiraju koristiti kompenzacije, opseg korištenja u odnosu na cjelokupni tranzicijski plan te je li uzeta u obzir hijerarhija ublažavanja;
- (h) objasniti način upravljanja postupkom provedbe i ažuriranja tranzicijskog plana;
- (i) objasniti kako mjeri napredak, odnosno naznačiti pokazatelje i metodologiju koju koristi u tu svrhu;
- (j) navesti jesu li administrativna, upravljačka i nadzorna tijela odobrila tranzicijski plan te
- (k) navesti trenutačne poteškoće i ograničenja u izradi plana u vezi s područjima sa znatnim učinkom i načine na koje ih poduzeće rješava.

AR 2. Ako objavljuje tranzicijski plan, poduzeće se može, na primjer, pozvati na sljedeće **ciljne vrijednosti** iz Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.:

- (a) Umjesto da se smanjuje, broj oprašivača raste.
- (b) Upotreba i rizik od kemijskih pesticida smanjeni su za 50 %, kao i upotreba opasnijih pesticida.

- (c) Najmanje 25 % poljoprivrednog zemljišta namijenjeno je za ekološku poljoprivredu, a agroekološke prakse u znatnom su porastu.
- (d) U EU-u je posađeno tri milijarde dodatnih stabala uz poštovanje svih ekoloških načela.
- (e) Ostvaren je znatan napredak u **sanaciji lokacija** sa zagađenim tlom.
- (f) Najmanje 25 000 km rijeka ponovno je slobodnog toka.
- (g) Gubitak hranjiva iz gnojiva smanjen je za 50 %, što je dovelo do smanjenja upotrebe gnojiva za barem 20 %.
- (h) Negativni učinci ribolovnih i rudarskih aktivnosti na osjetljive vrste i staništa, uključujući morsko dno, znatno su smanjeni da bi se postiglo dobro stanje okoliša.

AR 3. Ako objavljuje tranzicijski plan, poduzeće se može pozvati i na ciljeve održivog razvoja, a posebno:

- (a) cilj održivog razvoja br. 2 – iskorijeniti glad, postići sigurnost opskrbe hranom i poboljšati prehranu te poticati održivu poljoprivredu;
- (b) cilj održivog razvoja br. 6 – svima osigurati pristup vodi i sanitarnim uslugama i održivo gospodariti vodom;
- (c) cilj održivog razvoja br. 14 – održivim gospodarenjem čuvati oceane, mora i **morske resurse** te
- (d) cilj održivog razvoja br. 15 – zaštititi, obnoviti i promicati održivo korištenje kopnenih **ekosustava**, održivo gospodariti šumama, boriti se protiv **dezertifikacije** i zaustaviti **degradaciju tla** i poništiti njezine učinke te zaustaviti **gubitak bioraznolikosti**.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjevi za objavljivanje povezani s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika koji se odnose na bioraznolikost i ekosustave

AR 4. Procjena **značajnosti** na temelju ESRS-a E4 uključuje način na koji poduzeće:

- (a) doprinosi izravnim **pokretačima promjena** u pogledu **gubitka bioraznolikosti** ⁽⁸¹⁾, odnosno:
 - i. klimatskim promjenama;
 - ii. **prenamjeni zemljišta** (npr. degradacija tla), prenamjeni **slatke** vode i prenamjeni mora;
 - iii. izravnom iskorištavanju;
 - iv. **invazivnim stranim vrstama**;
 - v. **onečišćenju** i
 - vi. ostalom;
- (b) **utječe** na stanje vrsta (tj. veličina populacije vrste, globalni rizik od izumiranja vrste);
- (c) utječe na opseg i stanje **ekosustavâ**, među ostalim **degradacijom zemljišta**, **dezertifikacijom** i **prekrivanjem tla**) te
- (d) stvara učinke **usluga ekosustava** i **ovisnosti** o tim uslugama.

AR 5. Pri procjeni **značajnosti učinaka**, **ovisnosti**, **rizika** i **prilika** poduzeće uzima u obzir odredbe ESRS-a 2 IRO-1 i ESRS-a 1 poglavlja 3. Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti i opisuje svoja razmatranja.

⁽⁸¹⁾ O izravnom pokretaču klimatskih promjena izvješćuje se u skladu s ESRS-om E1 Klimatske promjene, a o onečišćenju u skladu s ESRS-om E2 Onečišćenje.

- AR 6. Poduzeće procjenjuje značajnost bioraznolikosti i ekosustava u svojem poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti** te može provesti procjenu **značajnosti** u skladu s prve tri faze pristupa LEAP: lociranje (točka AR 7.), evaluacija (točka AR 8.) i procjena (točka AR 9.).
- AR 7. Prva se faza odnosi na utvrđivanje relevantnih **lokacija** i njihove interakcije s **bioraznolikošću** i **ekosustavima**. Kako bi utvrdilo te relevantne lokacije, poduzeće može:
- (a) sastaviti popis lokacija izravne imovine i poslovanja i s njima povezanih viših i nižih razina **lanca vrijednosti** koji su relevantni za poslovne aktivnosti poduzeća. Nadalje, poduzeće može navesti informacije o lokacijama za koje su službeno najavljene buduće aktivnosti;
 - (b) sastaviti popis bioma i ekosustava s kojima je u interakcijama temelju popisa lokacija utvrđenih u točki AR 7. podtočki (a);
 - (c) utvrditi aktualnu cjelovitost i važnost bioraznolikosti i ekosustava na svakoj lokaciji, uzimajući u obzir informacije navedene u točkama 16. i 17.;
 - (d) sastaviti popis lokacija na kojima je poduzeće u interakciji s lokacijama u **područjima osjetljivima na bioraznolikost** ili u njihovoj blizini, uzimajući u obzir informacije iz točaka 16. i 17. te
 - (e) utvrditi sektore, poslovne jedinice, lance vrijednosti ili razrede imovine koji su povezani s bioraznolikošću i ekosustavima na tim značajnim lokacijama. Umjesto utvrđivanja tih interakcija prema lokaciji poduzeće ih može utvrditi prema **sirovinama** koje su nabavljene ili prodane prema masi u tonama, ako takva praksa omogućuje veću transparentnost.
- AR 8. U drugoj fazi, da bi ocijenilo svoje stvarne ili potencijalne učinke i **ovisnosti** koji se odnose na **bioraznolikost** i **ekosustave** za relevantne **lokacije**, poduzeće može:
- (a) utvrditi poslovne procese i aktivnosti koji su u interakciji s bioraznolikošću i ekosustavima;
 - (b) utvrditi stvarne i potencijalne učinke i ovisnosti;
 - (c) navesti veličinu, opseg, učestalost pojavljivanja i brzinu učinaka na bioraznolikost i ekosustave, uzimajući u obzir objave iz točaka 16. i 17. Nadalje, poduzeće može objaviti:
 - i. postotak objekata svojih **dobavljača** koji se nalaze na rizičnim područjima (područjima s **ugroženim vrstama** na Crvenom popisu vrsta IUCN-a, iz Direktive o pticama i Direktive o staništima ili na nacionalnom popisu ugroženih vrsta ili na službeno priznatim zaštićenim područjima, u mreži zaštićenih područja Natura 2000 i na ključnim područjima bioraznolikosti);
 - ii. postotak svoje nabave od dobavljača čiji se objekti nalaze na rizičnim područjima (područjima s ugroženim vrstama na Crvenom popisu vrsta IUCN-a, iz Direktive o pticama i Direktive o staništima ili na nacionalnom popisu ugroženih vrsta ili na službeno priznatim zaštićenim područjima, u mreži zaštićenih područja Natura 2000 i na ključnim područjima bioraznolikosti) te
 - (d) veličinu i razmjer ovisnosti o bioraznolikosti i ekosustavima, među ostalim o sirovinama, **prirodnim resursima** i **uslugama ekosustava**. Poduzeće se može osloniti na međunarodne klasifikacije kao što je zajednička međunarodna klasifikacija usluga ekosustava (CICES).
- AR 9. U trećoj fazi, da bi na temelju rezultata prve i druge faze procijenilo svoje značajne **rizike** i **prilike**, poduzeće može razmotriti sljedeće kategorije:
- (a) **fizički rizici**:
 - i. akutni rizici (npr. prirodne katastrofe pogoršane gubitkom zaštite obale iz **ekosustava**, koje dovode do troškova zbog štete od oluja na obalnoj infrastrukturi, bolesti ili nametnici koji utječu na vrstu ili raznolikost usjeva na koje se poduzeće oslanja, posebno kad je riječ o nikakvoj ili maloj genetskoj raznolikosti, gubitak vrsta i **degradacija** ekosustava) te

- ii. kronični rizici (npr. gubitak prinosa usjeva zbog smanjenja oprašivanja, sve veća oskudica ili promjenjiva proizvodnja ključnih prirodnih sirovina, degradacija ekosustava zbog poslovanja koje, na primjer, dovodi do erozije obale i fragmentacije šuma, zakiseljavanje oceana, gubitak zemljišta zbog **dezertifikacije i degradacije tla** te posljedični gubitak plodnosti tla, gubitak vrsta);
- (b) **tranzicijski rizici**, uključujući:
- i. **politika** i pravna pitanja: npr. uvođenje propisa ili politike (npr. promjene kao što je veća zaštita zemljišta); izloženost sankcijama i sudskim postupcima (npr. izlivanje onečišćujućih otpadnih voda koje štete zdravlju ljudi i ekosustava; kršenje prava, dozvola ili dodjela povezanih s bioraznolikošću ili nemar prema **ugroženim vrstama** ili njihovo ubijanje); pojačane obveze izvještavanja o bioraznolikosti, ekosustavima i povezanim uslugama;
- ii. tehnologija: npr. zamjena proizvoda ili usluga proizvodima i uslugama s manjim učinkom na **bioraznolikost** ili ovisnošću o **uslugama ekosustava**, nedostatak pristupa podacima ili pristup podacima loše kvalitete koji otežavaju procjene povezane s bioraznolikošću, prelazak na učinkovitije i čišće tehnologije (tj. s manjim učinkom na bioraznolikost), nove tehnologije praćenja (npr. sateliti), zahtjevi za upotrebu određenih tehnologija (npr. usjevi otporni na klimatske promjene, mehanički oprašivači, pročišćavanje vode, zaštita od poplava);
- iii. tržište: npr. promjena ponude, potražnje i financiranja, volatilnost ili povećanje troškova sirovina (npr. ulazni elementi koji stvaraju pritisak na bioraznolikost čija je cijena porasla zbog **degradacije** ekosustava);
- iv. ugled: npr. promjene u percepciji društva, potrošača ili zajednice zbog uloge organizacije u gubitku bioraznolikosti, kršenje prava koja se odnose na prirodu u okviru poslovanja, negativni napisi u medijima zbog učinaka na ključne vrste i/ili ekosustave, društveni sukobi povezani s bioraznolikošću i ugroženim vrstama, zaštićenim područjima, resursima ili **onečišćenjem**;
- (c) **sistemske rizici**, uključujući:
- i. rizike od kolapsa ekosustava zbog kojeg ključni prirodni sustav više ne bi funkcionirao, npr. kad se dosegnu prijelomne točke i dođe do kolapsa ekosustava, što dovodi do geografskih ili sektorskih gubitaka velikih razmjera (zbroj fizičkih rizika);
- ii. zbirni rizik povezan s temeljnim učincima **gubitka bioraznolikosti** na razine tranzicijskog i fizičkog rizika u jednom ili više sektora u portfelju (korporativnom ili financijskom); te
- iii. rizike zaraze od toga da će se financijske poteškoće određenih društava ili financijskih institucija povezane s neuzimanjem u obzir izloženosti rizicima za bioraznolikost proširiti na gospodarski sustav u cjelini;
- (d) prilike, uključujući na primjer:
- i. kategorije poslovne uspješnosti: učinkovita uporaba resursa; proizvode i usluge; tržišta; tok kapitala i financiranje; reputacijski kapital te
- ii. kategorije uspješnosti u pogledu održivosti: zaštita, obnova i **regeneracija** ekosustava; održivo iskorištavanje prirodnih resursa.

Prikaz informacija:

AR 10. Poduzeće može uzeti u obzir tablice u nastavku radi lakše procjene **značajnosti** značajnih **lokacija** utvrđenih u točki AR 7.:

Usluga ekosustava...	Stvarne ili potencijalne ovisnosti	
	Promjena funkcionalnosti	Financijski gubitak
...	Ograničena, umjerena ili znatna	Ograničena, umjerena ili znatna
...	...	...

Lokacija	Ugrožene vrste, zaštićena područja, ključna područja bioraznolikosti	Stvarni ili potencijalni učinci			
		Učestalost pojavljivanja	Brzina učinka	Ozbiljnost učinka	Potencijal za ublažavanje
...	...	Učestalost pojavljivanja	Brzina učinka	Ozbiljnost učinka	Potencijal za ublažavanje
...	...	Visoka, srednja ili niska	< 1 godine ili 1–3 godine ili > 3 godine	Visoka, srednja ili niska	Visoka, srednja ili niska
...	...	...	...	...	...

Uzimajući u obzir točku AR 7. podtočku (e), poduzeće se može poslužiti sljedećom tablicom:

Gdje se sirovine proizvode ili otkud se nabavljaju?	Apsolutna masa sirovina (i postotak mase sirovina)
Na područjima s vrstama navedenima na Crvenom popisu ugroženih vrsta IUCN-a, u Direktivi o pticama i Direktivi o staništima ili na nacionalnim popisima ugroženih vrsta	...
U službeno priznatim zaštićenim područjima	...
U drugim ključnim područjima bioraznolikosti	...

Zahtjev za objavljivanje E4-2 – Politike za bioraznolikost i ekosustave

AR 11. **Politike** opisane u ovom zahtjevu za objavljivanje mogu se uključiti u šire politike zaštite okoliša ili održivosti koje obuhvaćaju različite podteme.

AR 12. Poduzeće može navesti i informacije o tome kako se **politika** odnosi na proizvodnju, nabavu ili potrošnju sirovina, a posebno način na koji:

- (a) ograničuje nabavu od **dobavljača** koji ne mogu dokazati da ne doprinose znatnoj šteti zaštićenih područja ili ključnih područja bioraznolikosti (npr. certificiranjem);
- (b) upućuje na priznate standarde ili certifikate trećih strana koje nadziru regulatorna tijela; te
- (c) rješava pitanje sirovina koje potječu iz **ekosustava** kojima se upravlja kako bi se održali ili poboljšali uvjeti za bioraznolikost, što se dokazuje redovitim praćenjem i izvještavanjem o stanju bioraznolikosti i njezinu povećanju ili gubitku.

AR 13. Poduzeće može objaviti informacije o poveznicama i usklađenosti s drugim globalnim ciljevima i sporazumima, kao što su ciljevi održivog razvoja br. 2, 6, 14 i 15, ili drugim priznatim globalnim konvencijama koje se odnose na bioraznolikost i ekosustave.

AR 14. Pri objavljivanju **politika** koje se odnose na socijalne posljedice **ovisnosti** i **učinaka** povezanih s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** na temelju točke 23., podtočke (f) poduzeće se konkretno može pozvati na Protokol iz Nagoye i Konvenciju o biološkoj raznolikosti (CBD).

AR 15. Pri objavljivanju informacija o tome kako njegove **politike** ublažavaju socijalne posljedice bioraznolikosti i **učinke** na ekosustave u skladu s točkom 23. podtočkom (f) poduzeće može navesti informacije u vezi s:

- (a) poštenom i pravičnom raspodjelom koristi koje proizlaze iz korištenja genetskih resursa te
- (b) **dobrovoljnim, prethodnim i informiranim pristankom** za pristup genetskim resursima.

AR 16. Poduzeće može i objasniti kako mu njegova **politika** omogućuje:

- (a) da izbjegne negativne učinke na **bioraznost** i **ekosustave** u njegovu poslovanju i višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**;
- (b) smanji i svede na najmanju mjeru neizbježne negativne učinke na bioraznost i ekosustave u svojem poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti;
- (c) obnovi i sanira degradirane ekosustave ili obnovi iskrčene ekosustave nakon izloženosti učincima koji se ne mogu u potpunosti izbjeći i/ili svesti na najmanju mjeru te
- (d) ublaži svoj doprinos značajnim pokretačima gubitka **bioraznosti**.

AR 17. Ako se pri objavljivanju svojih **politika** poziva na standarde ponašanja treće strane, poduzeće može za upotrijebljeni standard objaviti:

- (a) je li objektivan i ostvariv na temelju znanstvenog pristupa utvrđivanju problema i je li realističan u procjeni načina na koji se ti problemi mogu riješiti na terenu u raznim praktičnim okolnostima;
- (b) razvija li se ili održava u okviru postupka kontinuiranog savjetovanja s **dionicima** uz uravnotežen doprinos svih relevantnih skupina dionika, uključujući proizvođače, trgovce, prerađivače, financijere, lokalno stanovništvo i zajednice, **autohtone narode** i organizacije civilnog društva koje zastupaju interese **potrošača** te okolišne i društvene interese, pri čemu nijedna skupina nema neprimjerene ovlasti ili moć veta na sadržaj;
- (c) potiče li postupan pristup i stalno poboljšanje, u samom standardu i u primjeni boljih praksi upravljanja, te zahtijeva li utvrđivanje smislenih **ciljnih vrijednosti** i konkretnih ključnih etapa kako bi se iskazao napredak u odnosu na načela i kriterije tijekom vremena;
- (d) mogu li ga provjeriti neovisna tijela za certifikaciju ili provjeru, koja imaju definirane i stroge postupke procjene kojima se izbjegava sukob interesa i koje su u skladu sa smjernicama ISO o postupcima akreditacije i provjere ili s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 765/2008 te
- (e) je li u skladu s ISEAL-ovim Kodeksom dobre prakse.

Zahtjev za objavljivanje E4-3 – Mjere i resursi za bioraznost i ekosustave

AR 18. Poduzeće može povezati znatne novčane iznose kapitalnih i operativnih rashoda potrebnih za provedbu mjera sa:

- (a) relevantnim stavkama ili bilješkama u financijskim izvještajima;
- (b) ključnim pokazateljima uspješnosti u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2020/852 i Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178 te
- (c) ako je primjenjivo, planom kapitalnih rashoda koji se zahtijeva Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/2178.

AR 19. Poduzeće može objaviti razmatra li akcijski plan za „izbjegavanje”, kojim se unaprijed sprečavaju štetne **radnje**. Izbjegavanje često podrazumijeva odluku o odstupanju od uobičajenog razvoja projekta. Primjer izbjegavanja su promjena utjecaja projekta na **bioraznost** i ekosustav kako bi se izbjeglo uništavanje prirodnih **staništa** na toj **lokaciji** i/ili uspostava područja s prioritetnim vrijednostima bioraznosti koje će se očuvati. Izbjegavanje bi trebalo razmotriti barem ako postoje vrijednosti koje se odnose na bioraznost i ekosustave i pripadaju jednoj od sljedećih kategorija: posebno ranjive i nezamjenjive vrijednosti, od posebne važnosti za **dionike** ili ako je potreban oprezan pristup zbog nesigurnosti procjene učinka ili djelotvornosti mjera upravljanja. U nastavku su definirane tri glavne vrste izbjegavanja:

- (a) izbjegavanje na temelju odabira lokacije (provedba cijelog projekta dalje od područja koja su priznata zbog važnih vrijednosti bioraznosti);
- (b) izbjegavanje na temelju osmišljavanja projekta (konfiguriranje infrastrukture za očuvanje područja na lokaciji projekta s važnim vrijednostima bioraznosti); te
- (c) izbjegavanje na temelju vremenskog okvira (određivanje vremena projektnih aktivnosti kako bi se uzeli u obzir obrasci ponašanja vrsta (npr. razmnožavanje, migracija) ili funkcije ekosustava (npr. dinamika rijeke)).

AR 20. Kad je riječ o ključnim **mjerama**, poduzeće može objaviti:

- (a) popis ključnih uključenih **dionika** (npr. konkurenti, dobavljači, trgovci na malo, drugi poslovni partneri, pogođene zajednice i tijela, vladine agencije) i načina na koji su uključeni, uz navođenje ključnih dionika na koje mjere negativno ili pozitivno utječu te načina na koji se na njih utječe, uključujući učinke ili koristi za pogođene zajednice, male zemljoposjednike, **autohtone narode** ili druge osobe u ranjivom položaju;
- (b) prema potrebi, objašnjenje potrebe za odgovarajućim savjetovanjima i potrebe za poštovanjem odluka pogođenih zajednica;
- (c) kratku procjenu toga mogu li ključne mjere dovesti do znatnih negativnih **učinaka** na održivost;
- (d) objašnjenje je li ključna mjera zamišljena kao jednokratna inicijativa ili sustavna praksa;
- (e) objašnjenje o tome provodi li ključni akcijski plan samo poduzeće, koristeći vlastita sredstva, ili je dio šire inicijative kojoj poduzeće znatno doprinosi. Ako je ključni akcijski plan dio šire inicijative, poduzeće može dostaviti više informacija o projektu, njegovim sponzorima i drugim sudionicima;
- (f) opis načina na koji doprinosi promjenama na razini cijelog sustava, posebno u pogledu mijenjanja pokretača promjena bioraznolikosti i ekosustava, npr. pomoću tehnoloških, gospodarskih, institucionalnih i društvenih čimbenika, te promjenama temeljnih vrijednosti i ponašanja;

AR 21. U kontekstu ovog zahtjeva za objavljivanje „lokalno i autohtono znanje” odnosi se na uvide, vještine i filozofije koje su razvila društva s dugom poviješću interakcije sa svojim prirodnim okruženjem. Kad je riječ o ruralnim i **autohtonim narodima**, lokalno znanje služi kao osnova za odlučivanje o temeljnim aspektima svakodnevnog života.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E4-4 – Ciljne vrijednosti povezane s bioraznolikošću i ekosustavima

AR 22. Poduzeće može navesti mogu li se pomoću **ciljne vrijednosti** ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije znatnog doprinosa za bioraznolikost kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852. Ako nisu ispunjeni kriteriji nenanošenja bitne štete za bioraznolikost kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 10. stavkom 3., člankom 11. stavkom 3., člankom 12. stavkom 2., člankom 13. stavkom 2. i člankom 14. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852, poduzeće može navesti mogu li se pomoću ciljne vrijednosti ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije nenanošenja bitne štete.

AR 23. Pri objavljivanju informacija koje se zahtijevaju na temelju točke 29. radi utvrđivanja **ciljnih vrijednosti** poduzeće razmatra potrebu za informiranim i voljnim pristankom lokalnih i **autohtonih naroda**, potrebu za odgovarajućim savjetovanjima i potrebu za poštovanjem odluka tih zajednica.

AR 24. **Ciljne vrijednosti** povezane sa značajnim učincima mogu se prikazati u tablici prema sljedećem primjeru:

Vrsta ciljne vrijednosti u skladu s hijerarhijom ublažavanja	Osnovna vrijednost i bazna godina	Ciljna vrijednost i geografski opseg			Povezana politika ili propisi ako su relevantni
		2025.	2030.	Do 2050.	
Izbjegavanje					
Svođenje na najmanju mjeru					
Sanacija i obnova					
Nadoknada ili kompenzacije					

AR 25. **Ciljne vrijednosti** povezane s potencijalno značajnim čimbenicima održivosti navedenima u točki AR 4. ovog standarda mogu se prikazati u tablici prema sljedećem primjeru:

Vrsta ciljne vrijednosti u skladu s čimbenikom održivosti	Osnovna vrijednost i bazna godina	Ciljna vrijednost i geografski opseg			Povezana politika ili propisi ako su relevantni
		2025.	2030.	Do 2050.	

AR 26. Mjerljive **ciljne vrijednosti** povezane s **bioraznolikošću** i **ekosustavima** mogu se izraziti kao:

- veličina i lokacija svih **staništa** koja su zaštićena ili obnovljena, bez obzira na to upravlja li poduzeće njima izravno ili neizravno, te jesu li uspjeh mjere obnove odobrili neovisni vanjski stručnjaci;
- ponovno stvorene površine (okruženja u kojima se provode inicijative upravljanja kako bi se stvorilo stanište na **lokaciji** na kojem prvotno nije postojalo); ili
- broj ili postotak projekata/lokacija čiji se ekološki integritet poboljšao (npr. postavljanje ribljih prolaza ili koridora za divlje životinje).

Zahtjev za objavljivanje E4-5 – Pokazatelji učinka povezani s promjenom bioraznolikosti i ekosustavâ

AR 27. Pri pripremi informacija koje se zahtijevaju u skladu s ovim zahtjevom za objavljivanje, poduzeće razmatra i može opisati:

- primijenjene metodologije i **pokazatelje** te navesti objašnjenje zašto su te metodologije i pokazatelji odabrani, kao i njihove pretpostavke, ograničenja i nesigurnosti te sve promjene u metodologijama koje su nastale s vremenom i zašto su nastale;
- područje primjene pokazatelja i metodologija, na primjer:
 - poduzeće, **lokacija**, robna marka, roba, poslovna jedinica, djelatnost;
 - obuhvaćeni aspekti (kako je utvrđeno u točki AR 4.);
- sastavnice pokazatelja povezane s **bioraznolikošću**: specifične za vrstu ili specifične za ekosustav;
- geografska područja obuhvaćena metodologijom i objašnjenje zašto su izostavljena relevantna geografska područja;
- način na koji pokazatelji uključuju **ekološke pragove** (npr. **integritet biosfere** i **promjenu zemljišnih sustava, ograničenja planeta**) i dodjele;
- učestalost praćenja, ključne pokazatelje koji se prate te osnovni uvjet/vrijednost i polaznu godinu/razdoblje, kao i referentno razdoblje;
- temelje li se ti pokazatelji na primarnim podacima, sekundarnim podacima, modeliranim podacima ili stručnoj prosudbi ili njihovoj kombinaciji;
- naznaku toga koja se mjera mjeri i prati s pomoću pokazatelja i kako su povezani s postizanjem **ciljnih vrijednosti**;
- jesu li pokazatelji obvezni (na temelju propisa) ili dobrovoljni. Ako su obvezni, poduzeće može navesti relevantne propise, a ako su dobrovoljni, poduzeće može navesti korišteni dobrovoljni standard ili postupak te
- jesu li pokazatelji utemeljeni na očekivanjima ili preporukama relevantnih i mjerodavnih nacionalnih, Unijinih ili međuvladinih smjernica, **politika**, zakonskih akata ili sporazuma, kao što su Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD) ili IPBES ili odgovaraju li tim očekivanjima ili preporukama.

AR 28. Poduzeće objavljuje **pokazatelje** koji se mogu provjeriti i koji su tehnički i znanstveno pouzdani s obzirom na odgovarajuće vremenske okvire geografskih položaja te može objaviti kako njegovi odabrani pokazatelji odgovaraju tim kriterijima. Kako bi pokazatelji bili relevantni, trebao bi postojati jasan odnos između pokazatelja i svrhe mjerenja. Nesigurnosti bi trebalo svesti na najmanju mjeru. Korištene podatke ili mehanizme trebale bi podupirati etablirane organizacije i ažurirati ih s vremenom. Ako postoje praznine u podacima, mogu se

upotrijebiti pouzdani modelirani podaci i stručna prosudba. Metodologija mora biti dovoljno detaljna kako bi se omogućila smisljena usporedba učinaka i aktivnosti ublažavanja tijekom vremena. Postupci i definicije za prikupljanje informacija moraju se sustavno primjenjivati. To omogućuje smislenu provjeru uspješnosti poduzeća tijekom vremena i pomaže u internoj i istorazinskoj usporedbi.

- AR 29. Ako pokazatelj odgovara ciljnoj vrijednosti, poravnava se osnovna vrijednost za oboje. Osnovna vrijednost **bioraznolikosti** ključna je sastavnica šireg procesa upravljanja bioraznolikošću i **ekosustavima**. Osnovni scenarij nužan je temelj za procjenu učinka i planiranje upravljanja, kao i za praćenje i prilagodljivo upravljanje.
- AR 30. Dostupne metodologije za prikupljanje podataka i mjerenje učinaka poduzeća na **bioraznolikost** i **ekosustave** mogu se podijeliti u tri kategorije kako slijedi:
- (a) osnovni podaci: prikupljeni *in situ* s pomoću istraživanja na terenu;
 - (b) sekundarni podaci: uključujući slojeve geoprostornih podataka koji su prekriveni podacima o geografskom položaju poslovnih aktivnosti.
 - i. Na razini vrste mogu se upotrijebiti slojevi podataka o rasponima različitih vrsta kako bi se predvidjele vrste koje mogu biti prisutne na različitim lokacijama. To uključuje poslovne **lokacije** i lokacije nabave. Pojedini će slojevi raspona imati različite razine točnosti ovisno o određenim čimbenicima (npr. jesu li rasponi vrsta doručeni na temelju dostupnosti **staništa**). Informacije o statusu ugroženosti vrste i aktivnostima koje ju ugrožavaju mogu ukazati na vjerojatni utjecaj poslovnih aktivnosti na trendove populacije i status ugroženosti;
 - ii. Na razini ekosustava mogu se primijeniti slojevi podataka koji odražavaju promjenu veličine i stanja ekosustava, uključujući razine **fragmentacije staništa** i povezanosti.
 - (c) modelirani podaci o stanju bioraznolikosti: pristupi koji se temelje na modelu obično se upotrebljavaju za mjerenje pokazatelja na razini ekosustava (npr. veličina, stanje ili funkcija). U modelima se brojčano mjeri kako razmjer raznih pritisaka utječe na stanje bioraznolikosti. Nazivaju se odnosima stanja i pritisaka te se temelje na globalno prikupljenim podacima. Rezultati modeliranja primjenjuju se lokalno kako bi se procijenilo kako će pritisci na razini poduzeća uzrokovati promjene u stanju ekosustava. Pokretač promjena obično ima tri glavna obilježja: veličinu (npr. količina kontaminanata, intenzitet buke), prostorni opseg (npr. područje kontaminiranog zemljišta) i vremenski opseg (trajanje postojanosti kontaminanata).
- AR 31. Kad je riječ o procjeni životnog ciklusa za upotrebu zemljišta, poduzeće se može pozvati na publikaciju *Land-use related environmental indicators for Life Cycle Assessment* (Okolišni pokazatelji povezani s upotrebom zemljišta za procjenu životnog ciklusa) Zajedničkog istraživačkog centra.
- AR 32. Kad je riječ o unošenju invazivnih stranih vrsta, poduzeće može objaviti putove i broj **invazivnih stranih vrsta** i veličinu površine koju obuhvaća invazivna strana vrsta.
- AR 33. Kad je riječ o pokazateljima veličine i stanja **ekosustava**, korisne smjernice mogu se pronaći u radu sustava ekonomskog računovodstva okoliša – računovodstvo ekosustava Ujedinjenih naroda (UN SEEA EA).
- AR 34. Poduzeće može u jedinicama površine (npr. m² ili ha) objaviti sljedeće informacije o uporabi zemljišta koristeći se smjernicama iz sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) ⁽⁸²⁾:
- (a) ukupnu uporabu zemljišta;
 - (b) ukupno prekriveno područje;
 - (c) ukupno područje usmjereno na prirodu na **lokaciji** te
 - (d) ukupno područje usmjereno na prirodu izvan lokacije.

⁽⁸²⁾ Kako se predlaže u Uredbi Komisije (EU) 2018/2026 od 19. prosinca 2018. o izmjeni Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (SL L 325, 20.12.2018., str. 18.).

- AR 35. Poduzeće može objaviti, na primjer, promjenu pokrova zemljišta, odnosno fizički prikaz pokretača „promjena staništa” i „industrijske i domaće aktivnosti”, tj. antropogene ili prirodne promjene fizičkih svojstava površine zemlje na određenoj lokaciji.
- AR 36. Pokrov zemljišta tipična je varijabla koja se može procijeniti na temelju podataka dobivenih promatranjem Zemlje.
- AR 37. Pri izvještavanju o značajnim učincima koji se odnose na **ekosustave**, poduzeće, uz veličinu i stanje ekosustava, može razmotriti i funkcioniranje ekosustava primjenom:
- (a) pokazatelja kojim se mjeri proces ili funkcija koji ekosustav dovršava ili koji odražava sposobnost ekosustava da obavlja taj određeni proces ili funkciju: npr. neto primarna produktivnost, što je mjera produktivnosti biljaka na temelju stope skladištenja energije u biljkama i njezina stavljanja na raspolaganje drugim vrstama u ekosustavu. To je temeljni proces koji se odvija kako bi ekosustavi mogli funkcionirati. Povezan je s mnogim čimbenicima, kao što je raznolikost vrsta, ali se njime ne mjere izravno ti čimbenici ili
 - (b) pokazatelja kojim se mjere promjene znanstveno utvrđenih ugroženih vrsta.
- AR 38. Na razini ekosustava mogu se primijeniti slojevi podataka koji odražavaju promjenu veličine i stanja **ekosustava**, uključujući razine **fragmentacije staništa** i povezanosti.

Zahtjev za objavljivanje E4-6 – Očekivane financijske posljedice rizika i prilika povezanih sa značajnom bioraznolikošću i ekosustavima

- AR 39. Poduzeće može uključiti procjenu svojih povezanih proizvoda i usluga izloženih riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, u kojoj se navodi kako se oni utvrđuju, na koji se način procjenjuju financijski iznosi i koje se ključne pretpostavke donose.
- AR 40. Kvantifikacija **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu na temelju točke 45. podtočke (a) može biti jedan iznos ili raspon.

ESRS E5

KORIŠTENJE RESURSA I KRUŽNO GOSPODARSTVO

SADRŽAJ

Cilj

Interakcije s drugim ESRS-om

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-1 – Politike povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-2 – Mjere i resursi povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E5-3 – Ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-4 – Priljev resursa
- Zahtjev za objavljivanje E5-5 – Odljev resursa
- Zahtjev za objavljivanje E5-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-1 – Politike povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-2 – Mjere i resursi povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje E5-3 – Ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom
- Zahtjev za objavljivanje E5-4 – Priljev resursa
- Zahtjev za objavljivanje E5-5 – Odljev resursa
- Zahtjev za objavljivanje E5-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjevi za objavljivanje koji će korisnicima **izjave o održivosti** omogućiti uvid u:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na korištenje resursa, uključujući učinkovitost resursa izbjegavanjem iscrpljivanja resursa te održivu nabavu i korištenje obnovljivih resursa (što se u ovom standardu naziva „korištenje resursa i kružno gospodarstvo”) u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih **učinaka**;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultat takvih mjera za sprečavanje ili ublažavanje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka koji proizlaze iz korištenja resursa, uključujući mjere za pomoć u odvajanju gospodarskog rasta poduzeća od korištenja materijala, te mjere koje se odnose na rizike i prilike;

- (c) planove i sposobnost poduzeća da prilagodi svoju strategiju i poslovni model u skladu s **načelima kružnog gospodarstva**, uključujući, među ostalim, smanjenje **otpada**, očuvanje vrijednosti proizvoda, materijala i drugih resursa na najvišoj razini te poboljšanje njihove učinkovite uporabe u proizvodnji i potrošnji;
 - (d) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća povezanih s njegovim učincima i **ovisnostima** koje proizlaze iz korištenja resursa i kružnoga gospodarstva te način na koji poduzeće upravlja njima; te
 - (e) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o korištenju resursa i kružnom gospodarstvu.
2. Ovim se standardom utvrđuju zahtjevi za objavljivanje povezani s „korištenjem resursa” i „kružnim gospodarstvom”, a posebice u vezi s:
 - (a) **priljevom resursa**, uključujući kružnost značajnog priljeva resursa, uzimajući u obzir obnovljive i neobnovljive resurse te
 - (b) **odljevom resursa**, uključujući informacije o proizvodima i materijalima; te
 - (c) **otpadom**.
 3. **Kružno gospodarstvo** znači gospodarski sustav u kojem se vrijednost proizvoda, materijala i drugih resursa u gospodarstvu održava što je dulje moguće poboljšavanjem njihove učinkovite uporabe u proizvodnji i potrošnji, čime se smanjuje učinak njihove uporabe na okoliš te smanjuju količine **otpada** i ispuštanje opasnih **tvari** u svim fazama njihova životnog ciklusa, među ostalim primjenom **hijerarhije otpada**. Nastoji se što više povećati i održati vrijednost tehničkih i bioloških resursa, proizvoda i materijala stvaranjem sustava koji omogućuje **trajnost**, optimalnu upotrebu ili ponovnu uporabu, obnovu, ponovnu proizvodnju, **recikliranje** i cirkuliranje hranjivih tvari.
 4. Ovaj se standard temelji na relevantnim zakonodavnim okvirima i **politikama** EU-a, uključujući akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo, Direktivu 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁸³⁾ (Okvirna direktiva o otpadu) i industrijsku strategiju EU-a.
 5. Kako bi se ocijenio prelazak s poslovanja bez posebnih mjera, tj. gospodarstva u kojem se ograničeni resursi vade za proizvodnju proizvoda koji se koriste i koji se zatim bacaju („uzmi, proizvedi, odbaci”), na kružni gospodarski sustav, ovaj standard oslanja se na utvrđivanje fizičkih tokova resursa, materijala i proizvoda koje poduzeće upotrebljava i stvara na temelju zahtjeva za objavljivanje E5-4 *Priljev resursa* i zahtjeva za objavljivanje E5-5 *Odljev resursa*.

Interakcije s drugim ESRS-om

6. Korištenje resursa glavni je pokretač drugih učinaka na okoliš kao što su klimatske promjene, **onečišćenje**, vodni i **morski resursi** te bioraznolikost. **Kružno gospodarstvo** je sustav koji teži održivom korištenju resursa u vađenju, preradi, proizvodnji, potrošnji **otpada** i gospodarenju otpadom. Takav sustav donosi višestruke koristi za okoliš, posebice smanjenje potrošnje materijala i energije te **emisija** u zrak (emisije stakleničkih plinova ili drugo onečišćenje), ograničenje **povlačenja** i **ispuštanja vode** te **regeneraciju** prirode, čime se ograničava učinak na bioraznolikost.
7. Kako bi se pružio sveobuhvatan pregled drugih pitanja okoliša koja bi mogla biti značajna za korištenje resursa i kružno gospodarstvo, relevantni zahtjevi za objavljivanje obuhvaćeni su drugim ESRS-ima u području okoliša kako slijedi:
 - (a) ESRS E1 *Klimatske promjene*, koji se posebno odnosi na **emisije** stakleničkih plinova i energetske resurse (potrošnja energije);
 - (b) ESRS E2 *Onečišćenje*, koji se posebno odnosi na emisije u vodu, zrak i **tlo** te na **zabrinjavajuće tvari**;

⁽⁸³⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

- (c) ESRS E3 *Vodni i morski resursi*, koji se posebno odnosi na vodne resurse (potrošnja vode) i morske resurse te
 - (d) ESRS E4 *Bioraznolikost i ekosustavi*, koji se posebno odnosi na ekosustave, vrste i sirovine.
8. Učinci poduzeća povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom, posebice učinci povezani s **otpadom**, mogu utjecati na ljude i zajednice. Značajni negativni učinci korištenja resursa i **kružnoga gospodarstva** na **pogođene zajednice** koji se mogu pripisati poduzeću obuhvaćeni su ESRS-om S3 *Pogođene zajednice*. Učinkovito i kružno korištenje resursa također pogoduje konkurentnosti i gospodarskom blagostanju.
9. Ovaj standard trebalo bi tumačiti zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2 *Opće objave*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

10. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi tumačiti zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 poglavljem 4. *Upravljanje učincima, rizicima i prilikama*.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

11. Poduzeće opisuje postupak utvrđivanja značajnih **učinaka, rizika i prilika** povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom, posebno u pogledu **priljeva resursa, odljeva resursa i otpada**, te navodi informacije o sljedećem:
- (a) je li i kako poduzeće pregledalo svoju imovinu i aktivnosti kako bi utvrdilo stvarne i potencijalne **učinke, rizike i prilike** u svojem poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti te, ako jest, koje je metodologije, pretpostavke i instrumente koristilo pri pregledu;
 - (b) je li i na koji način poduzeće provelo savjetovanja, osobito s pogođenim zajednicama.

Zahtjev za objavljivanje E5-1 – Politike povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

12. Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom.
13. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima **politike** koje se odnose na utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** svojih značajnih **učinaka, rizika i prilika** povezanih s korištenjem resursa i **kružnim gospodarstvom**.
14. Objava u skladu s točkom 12. sadržava informacije o **politikama** koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** povezanim s korištenjem resursa i **kružnim gospodarstvom** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P *Politike donesene radi upravljanja značajnim čimbenicima održivosti*.
15. U sažetku poduzeće navodi jesu li i na koji način njegove politike usmjerene na sljedeća pitanja, ako su značajna:
- (a) prelazak s korištenja neobrađenih resursa, uključujući relativno povećanje korištenja sekundarnih (recikliranih) resursa;
 - (b) održivu nabavu i korištenje obnovljivih izvora.
16. U tim se politikama razmatraju materijalni učinci, rizici i prilike u poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti.

Zahtjev za objavljivanje E5-2 – Mjere i resursi povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

17. Poduzeće objavljuje svoje mjere povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom te resurse dodijeljene za njihovu provedbu.
18. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje ključnih poduzetih i planiranih **mjera** radi ostvarenja ciljeva i **ciljnih vrijednosti politike** povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom.
19. Opis dodijeljenih **mjera** i resursa povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom mora biti u skladu s načelima definiranim u ESRS-u 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti*.
20. Uz ESRS 2 MDR-A poduzeće može navesti obuhvaćaju li mjera i resursi sljedeće i na koji način:
 - (a) više razine učinkovitosti resursa u korištenju tehničkih i bioloških materijala i vode, posebno u odnosu na ključne sirovine i rijetke zemlje navedene u informacijskom sustavu o sirovinama;
 - (b) veće stope korištenja sekundarnih sirovina (reciklati);
 - (c) primjenu kružnog dizajna, kojim se povećava trajnost proizvoda i optimizira upotreba te povećavaju stope: ponovne uporabe, popravka, obnove, ponovne proizvodnje, prenamjene i recikliranja;
 - (d) primjenu kružnih poslovnih praksi kao što su i. **mjere** zadržavanja vrijednosti (održavanje, popravak, obnavljanje, ponovna proizvodnja, prikupljanje dijelova, unapređenje i povratna logistika, sustavi zatvorene petlje, maloprodaja rabljenih proizvoda), ii. mjere povećanja vrijednosti (proizvodno-uslužni sustavi, poslovni modeli ekonomije suradnje i dijeljenja), iii. mjere na kraju životnog vijeka (**recikliranje**, proizvodnja reciklata više vrijednosti, proširena odgovornost proizvođača) i iv. mjere učinkovitosti sustava (industrijska simbioza);
 - (e) mjere poduzete za sprečavanje stvaranja **otpada** u početnom i daljnjem dijelu lanca vrijednosti poduzeća te
 - (f) optimizaciju gospodarenja **otpadom** u skladu s **hijerarhijom otpada**.

*Pokazatelji i ciljne vrijednosti***Zahtjev za objavljivanje E5-3 – Ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom**

21. Poduzeće objavljuje ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom koje je utvrdilo.
22. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje **ciljnih vrijednosti** koje je poduzeće donijelo kako bi poduprlo svoju **politiku** u području korištenja resursa i **kružnoga gospodarstva** te razmotrilo svoje značajne učinke, rizike i prilike.
23. Opis **ciljnih vrijednosti** sadržava informacije koje se objavljuju u skladu ESRS-om 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
24. U objavi u skladu s točkom 21. navodi se jesu li i na koji način **ciljne vrijednosti** poduzeća povezane s **priljevima i odljevima resursa**, uključujući **otpad** te proizvode i materijale, a točnije sa sljedećim:
 - (a) povećanjem kružnog dizajna proizvoda (uključujući na primjer dizajn za **trajnost**, rastavljanje, mogućnost popravka, mogućnost recikliranja itd.);
 - (b) povećanjem **stope kružne upotrebe materijala**;
 - (c) svođenjem na najmanju mjeru neobrađenih sirovina;
 - (d) održivom nabavom u upotrebi obnovljivih izvora (u skladu s načelom višestruke upotrebe);
 - (e) **gospodarenjem otpadom**, uključujući pripremu za pravilnu obradu te
 - (f) drugim pitanjima korištenja resursa ili kružnog gospodarstva.

25. Poduzeće navodi na koju se razinu **hijerarhije otpada** ciljna vrijednost odnosi.
26. Uz ESRS 2 MDR-T poduzeće može navesti jesu li pri određivanju **ciljnih vrijednosti** uzeti u obzir **ekološki pragovi** i dodjele specifične za subjekt. Ako je tako, poduzeće može navesti:
- (a) utvrđene ekološke pragove i metodologiju primijenjenu za utvrđivanje tih pragova;
 - (b) jesu li pragovi specifični za subjekt i, ako jesu, kako su utvrđeni te
 - (c) kako se u poduzeću dodjeljuje odgovornost za poštovanje utvrđenih ekoloških pragova.
27. Poduzeće u okviru kontekstualnih informacija navodi jesu li **ciljne vrijednosti** koje je utvrdilo i predstavilo obvezne (na temelju propisa) ili dobrovoljne.

Zahtjev za objavljivanje E5-4 – Priljev resursa

28. Poduzeće objavljuje informacije o svojem priljevu resursa povezanom s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama.
29. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje korištenja resursa u poslovanju i višim razinama lanca vrijednosti poduzeća.
30. Objava u skladu s točkom 28. uključuje opis njegova **priljeva resursa** ako se značajni: proizvodi (uključujući **ambalažu**) i materijali (uz navođenje ključnih sirovina i rijetkih zemalja), voda i nekretnine, postrojenje i oprema upotrebljavaju u poslovanju poduzeća i višim razinama lanca vrijednosti.
31. Ako procijeni da je priljev resursa značajni čimbenik održivosti, poduzeće objavljuje sljedeće informacije o materijalima korištenima za proizvodnju proizvoda i usluga poduzeća u izvještajnom razdoblju, u tonama ili kilogramima:
- (a) ukupnu masu proizvoda i tehničkih i bioloških materijala upotrijebljenih u izvještajnom razdoblju;
 - (b) postotak bioloških materijala (i biogoriva upotrijebljenih za neenergetske potrebe) korištenih za proizvodnju proizvoda i usluga poduzeća (uključujući **ambalažu**), koji potječu iz održivih izvora, uz informacije o korištenom sustavu certificiranja i primjeni načela višestruke upotrebe te
 - (c) masu, u obliku apsolutne vrijednosti i postotka, neobrađenih ponovno upotrijebljenih ili recikliranih dijelova, poluproizvoda i materijala koji se upotrebljavaju za proizvodnju proizvoda i usluga poduzeća (uključujući ambalažu).
32. Poduzeće navodi informacije o metodologijama primijenjenima za izračun podataka. U njima se navodi jesu li podaci dobiveni izravnim mjerenjem ili procjenama te se objavljuju ključne pretpostavke koje se primjenjuju.

Zahtjev za objavljivanje E5-5 – Odljev resursa

33. Poduzeće objavljuje informacije o svojem priljevu resursa, uključujući otpad povezanom s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama.
34. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) način na koji poduzeće pridonosi **kružnom gospodarstvu** i. dizajniranjem proizvoda i materijala u skladu s **načelima kružnog gospodarstva** te ii. povećanjem ili potpunim iskorištavanjem opsega recirkulacije proizvoda, materijala i obrade **otpada** u praksi nakon prve uporabe te
 - (b) strategiju poduzeća za smanjenje otpada i **gospodarenje otpadom** i mjeru u kojoj poduzeće zna kako se otpadom prije upotrebe gospodari u okviru vlastitih aktivnosti.

Proizvodi i materijali

35. Poduzeće navodi opis ključnih proizvoda i materijala koji proizlaze iz postupaka proizvodnje poduzeća i koji su dizajnirani u skladu s načelima kružnosti, uključujući **trajnost**, mogućnost ponovne uporabe, mogućnost popravka, rastavljanje, ponovnu proizvodnju, obnovu, **recikliranje**, recirkulaciju biološkim ciklusom ili optimizaciju korištenja proizvoda ili materijala drugim kružnim poslovnim modelima.
36. Poduzeća za koja su odljevi značajni objavljuju:
- (a) očekivanu **trajnost** proizvoda koje je poduzeće stavilo na tržište, u odnosu na prosjek industrije za svaku skupinu proizvoda;
 - (b) proizvode koji se mogu popraviti, uz korištenje utvrđenog sustava ocjenjivanja, ako je moguće;
 - (c) stope recikliranog sadržaja u proizvodima i njihovoj **ambalaži**.

Otpad

37. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o svojoj ukupnoj količini **otpada** od vlastita poslovanja, u tonama ili kilogramima:
- (a) ukupnu količinu nastalog otpada;
 - (b) ukupnu količinu prema masi preusmjerenu iz zbrinjavanja, sa raščlambom na **opasni** i neopasni **otpad** i prema vrsti sljedećih postupaka uporabe:
 - i. priprema za ponovnu uporabu;
 - ii. **recikliranje** te
 - iii. ostali postupci uporabe;
 - (c) količinu prema masi koja se zbrinjava prema vrsti obrade otpada i ukupnu količinu koja obuhvaća sve tri vrste obrade, uz raščlambu između **opasnog** i neopasnog **otpada**. Vrste obrade otpada koje treba objaviti su:
 - i. **spaljivanje**;
 - ii. odlaganje otpada te
 - iii. ostali postupci zbrinjavanja;
 - (d) ukupnu količinu i postotak nerekicliranog otpada ⁽⁸⁴⁾.
38. Pri objavljivanju sastava **otpada** poduzeće navodi:
- (a) tokove otpada relevantne za svoj sektor ili aktivnosti (npr. jalovina za poduzeće u rudarskom sektoru, elektronički otpad za poduzeće u sektoru **potrošačke** elektronike ili otpad od hrane za poduzeće u poljoprivrednom ili ugostiteljskom sektoru) i
 - (b) materijale prisutne u otpadu (npr. biomasa, metali, nemetalni minerali, plastika, tekstil, ključne sirovine i rijetke zemlje).
39. Poduzeće objavljuje i ukupnu količinu **opasnog** i radioaktivnog **otpada** koji stvara, pri čemu je radioaktivni otpad definiran u članku 3. točki 7. Direktive Vijeća 2011/70/Euratom ⁽⁸⁵⁾.

⁽⁸⁴⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 13. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Omjer nerekicliranog otpada”).

⁽⁸⁵⁾ Direktiva Vijeća 2011/70/Euratom od 19. srpnja 2011. o uspostavi okvira Zajednice za odgovorno i sigurno gospodarenje istrošenim gorivom i radioaktivnim otpadom (SL L 199, 2.8.2011., str. 48.). Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 9. iz tablice 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Udio opasnog otpada i radioaktivnog otpada”).

40. Poduzeće navodi kontekstualne informacije o metodologijama primijenjenima za izračun podataka, a osobito kriterije i pretpostavke primijenjene za određivanje i razvrstavanje proizvoda dizajniranih u skladu s načelima kružnosti iz točke 35. Navodi jesu li podaci dobiveni izravnim mjerenjem ili procjenama i objavljuje ključne pretpostavke koje se primjenjuju.

Zahtjev za objavljivanje E5-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih sa značajnim korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

41. Poduzeće objavljuje očekivane financijske posljedice značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom.
42. Informacije u skladu s točkom 41. dodatak su informacijama o trenutačnim financijskim učincima na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove subjekta za izvještajno razdoblje propisano u skladu s ESRS-om 2 SBM-3 točkom 48. podtočkom (d). Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u:
- (a) **očekivane financijske posljedice** zbog značajnih **rizika** koji proizlaze iz korištenja značajnih resursa i učinke i **ovisnosti** povezane s **kružnim gospodarstvom** te način na koji ti rizici značajno utječu ili bi se opravdano moglo očekivati da će utjecati na financijski položaj, financijske rezultate i novčane tokove poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju te
 - (b) očekivane financijske posljedice zbog značajnih prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom.
43. Objava uključuje:
- (a) kvantifikaciju **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu prije razmatranja mjera povezanih s korištenjem resursa ili kružnim gospodarstvom ili, ako to nije moguće bez nepotrebnih troškova ili napora, kvalitativne informacije. Kad je riječ o **financijskim učincima** koji proizlaze iz značajnih prilika, kvantifikacija nije potrebna ako bi dovela do objave koja ne odgovara kvalitativnim obilježjima informacija (vidjeti ESRS 1 Dodatak C *Kvalitativna obilježja informacija*);
 - (b) opis razmatranih financijskih učinaka te učinaka i ovisnosti na koje se odnose i razdoblja u kojima je vjerojatno da će se ostvariti;
 - (c) ključne pretpostavke korištene za kvantificiranje **očekivanih financijskih posljedica** te izvora i razine nesigurnosti tih pretpostavki.

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a E5. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

ESRS 2 OPĆE OBJAVE

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

- AR 1. Pri provedbi procjene **značajnosti** okolišnih podtema poduzeće procjenjuje značajnost korištenja resursa i kružnog gospodarstva u svojem poslovanju i višim i nižim razinama lanca vrijednosti te može uzeti u obzir četiri faze navedene u nastavku, poznate i kao pristup LEAP:
- (a) 1. faza: utvrditi gdje u poslovanju poduzeća i višim i nižim razinama njegova **lanca vrijednosti** dolazi do interakcije s prirodom;
 - (b) 2. faza: ocijeniti **ovisnosti i učinke**;
 - (c) 3. faza: procijeniti značajne rizike i prilike;
 - (d) 4. faza: pripremiti rezultate procjene značajnosti i izvijestiti o njima.
- AR 2. S obzirom na ESRS E5, prva i druga faza oslanjaju se uglavnom na procjene **značajnosti** provedene u skladu s ESRS-om E1 (uključujući potrošnju energije), ESRS-om E2 (onečišćenje), ESRS-om E3 (morski resursi, potrošnja vode) i ESRS-om E4 (bioraznolikost, ekosustavi, sirovine). Doista, cilj je **kružnog gospodarstva** smanjenje učinka upotrebe proizvoda, materijala i drugih resursa na okoliš, smanjenje količine **otpada** i ispuštanja opasnih **tvari**, a time i smanjenje učinaka na prirodu. Ovaj zahtjev za objavljivanje uglavnom je usmjeren na treću fazu ovog pristupa LEAP, dok se četvrta faza odnosi na ishod postupka.
- AR 3. U okviru postupka procjene **značajnosti učinaka, ovisnosti, rizika i prilika** u obzir se uzimaju odredbe ESRS-a 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika* te IRO-2 *Zahtjevi za objavu u ESRS-u obuhvaćeni izjavom o održivosti poduzeća*.
- AR 4. Podteme koje se odnose na korištenje resursa i **kružno gospodarstvo** obuhvaćene procjenom **značajnosti** uključuju:
- (a) **priljev resursa**, uključujući kružnost značajnog priljeva resursa, uzimajući u obzir optimizaciju korištenja resursa, intenzitet korištenja materijala i proizvoda, obnovljive i neobnovljive resurse;
 - (b) **odljeve resursa** povezane s proizvodima i uslugama; te
 - (c) **otpad**, uključujući **gospodarenje opasnim i neopasnim otpadom**.
- AR 5. U trećoj fazi, da bi na temelju rezultata prve i druge faze procijenilo svoje značajne **rizike i prilike**, poduzeće može:
- (a) utvrditi **tranzicijske rizike** i prilike u svojem poslovanju i na višim i nižim razinama **lanca vrijednosti**, uključujući rizik **scenarija** poslovanja bez posebnih mjera:
 - i. **politički** i pravni čimbenici, npr. zabrane vađenja i korištenja neobnovljivih resursa, propisi o obradi **otpada**;
 - ii. tehnološki čimbenici, npr. uvođenje na tržište novih tehnologija radi zamjene postojeće upotrebe proizvoda i materijala;
 - iii. tržišni čimbenici, npr. promjena ponude, potražnje i financiranja;
 - iv. reputacijski čimbenici, npr. promjene u ponašanju i percepciji društva i potrošača.

- (b) utvrditi **fizičke rizike**, uključujući iscrpljivanje zaliha i upotrebu neobrađenih i obrađenih obnovljivih resursa, te neobnovljivih resursa;
- (c) utvrditi mogućnosti razvrstane prema:
 - i. učinkovitom korištenju resursa: npr. prelazak na učinkovitije usluge i procese koji zahtijevaju manje resursa, ekološki dizajn za **dugovječnost**, popravak, ponovna uporaba, recikliranje, nusproizvodi, sustavi povrata, odvajanje aktivnosti od vađenja materijala, jačanje kružne upotrebe materijala, stvaranje sustava kojim se omogućuje dematerijalizacija (npr. digitalizacija, poboljšanje stopa iskorištenosti, smanjenje mase); prakse kojima se osiguravaju prikupljanje, razvrstavanje, ponovna upotreba, popravak, obnova i ponovna proizvodnja proizvoda i materijala;
 - ii. tržištima: npr. potražnja za proizvodima i uslugama koji su manje intenzivni u pogledu resursa, novi modeli potrošnje kao što su proizvod kao usluga, plaćanje po korištenju, dijeljenje ili leasing;
 - iii. financiranju: npr. pristup zelenim fondovima, obveznicama ili zajmovima;
 - iv. otpornosti: npr. diversifikacija resursa i poslovnih aktivnosti (npr. pokretanje nove poslovne jedinice za recikliranje novih materijala), ulaganje u zelenu infrastrukturu, uvođenje mehanizama **recikliranja** i kružnosti kojima se smanjuju **ovisnosti**, sposobnost poduzeća da zaštiti buduće zalihe i tokove resursa te
 - v. ugled.

AR 6. Poduzeće može razmotriti sljedeće metodologije kako bi procijenilo svoje **učinke, rizike i prilike** u svojem poslovanju i višim i nižim razinama svojeg **lanca vrijednosti**:

- (a) Preporuka Komisije 2021/2279 o uporabi metoda mjerenja ekološkog otiska za mjerenje i priopćavanje o okolišnoj učinkovitosti proizvoda i organizacija za vrijeme njihova životnog ciklusa (Prilog I. – Ekološki otisak proizvoda; Prilog III. – Ekološki otisak organizacija) te
- (b) analizu protoka materijala Europske agencije za okoliš.

AR 7. Pri pružanju informacija o ishodu procjene **značajnosti** poduzeće uzima u obzir:

- (a) popis poslovnih jedinica povezanih sa značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim s korištenjem resursa i **kružnim gospodarstvom** u kontekstu proizvoda i usluga poduzeća i **otpada** koji ono stvara;
- (b) popis i određivanje prioriteta značajnih resursa kojima se poduzeće koristi;
- (c) značajne učinke i rizike poslovanja bez posebnih mjera;
- (d) značajne prilike povezane s kružnim gospodarstvom;
- (e) značajne učinke i rizike prelaska na kružno gospodarstvo te
- (f) faze **lanca vrijednosti** u kojima su koncentrirani korištenje resursa, rizici i negativni učinci.

Zahtjev za objavljivanje E5-1 – Politike povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

AR 8. Politike opisane u ovom zahtjevu za objavljivanje mogu se uključiti u šire politike zaštite okoliša ili održivosti koje obuhvaćaju različite podteme.

AR 9. Pri navođenju informacija o svojim politikama poduzeće razmatra jesu li i kako njegove politike usmjerene na:

- (a) **hijerarhiju otpada**: (a) sprečavanje, (b) priprema za ponovnu upotrebu, (c) **recikliranje**, (d) drugi postupci **oporabe** npr. energetska uporaba; i (e) zbrinjavanje. U tom se kontekstu obrada **otpada** ne može smatrati oporabom;

- (b) davanje prednosti izbjegavanju ili smanjenju otpada (ponovna upotreba, popravak, obnova, ponovna proizvodnja i prenamjena) u odnosu na obradu otpada (recikliranje). Trebalo bi uzeti u obzir i koncepte ekološkog dizajna ⁽⁸⁶⁾, otpada kao resursa ili otpada nastalog nakon potrošnje (na kraju životnog ciklusa proizvoda **široke potrošnje**).

AR 10. Pri utvrđivanju svojih politika poduzeće može uzeti u obzir dokument *Categorisation system for the circular economy* (Sustav kategorizacije za kružno gospodarstvo), u kojem se opisuju modeli kružnog dizajna i proizvodnje, modeli kružne uporabe, modeli kružnog **povrata** vrijednosti i kružna potpora u skladu s devet strategija ili načela **kružnoga gospodarstva**: odbijanje, preispitivanje, smanjenje, ponovna upotreba, obnova, ponovna proizvodnja, prenamjena i recikliranje.

Zahtjev za objavljivanje E5-2 – Mjere i resursi povezani s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

AR 11. Pri navođenju informacija na temelju točke 17. i uzimajući u obzir da se resursi dijele i da strategije **kružnoga gospodarstva** mogu zahtijevati zajedničke mjere, poduzeće može navesti **mjere** poduzete za suradnju s početnim i daljnjim dijelovima svojeg **lanca vrijednosti** i/ili svojom lokalnom mrežom u vezi s razvojem suradnje ili inicijativa kojima se povećava kružnost proizvoda i materijala.

AR 12. Točnije, poduzeće može navesti sljedeće:

- (a) kako pridonosi kružnom gospodarstvu, uključujući npr. pametne sustave prikupljanja **otpada**;
- (b) ostale **dionike** uključene u zajedničke mjere: konkurente, **dobavljače**, trgovce na malo, kupce, druge poslovne partnere, lokalne zajednice i tijela, državne agencije;
- (c) opis organizacije suradnje ili inicijative, uključujući poseban doprinos poduzeća i uloge raznih dionika u projektu.

AR 13. **Mjere** mogu obuhvaćati poslovanje i/ili više i niže razine lanca vrijednosti poduzeća.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje E5-3 – Ciljne vrijednosti povezane s korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

AR 14. Ako se pri utvrđivanju **ciljnih vrijednosti** poziva na **ekološke pragove**, poduzeće se može u svojim privremenim smjernicama (Početne smjernice za poslovanje, rujan 2020.) pozvati na smjernice Inicijative za znanstveno utemeljene ciljeve za prirodu (SBTN) ili bilo koje druge smjernice sa znanstveno priznatom metodologijom kojom se omogućuje utvrđivanje znanstveno utemeljenih ciljnih vrijednosti utvrđivanjem ekoloških pragova i, prema potrebi, dodjela specifičnih za subjekt. Ekološki pragovi mogu biti lokalni, nacionalni i/ili globalni.

AR 15. Pri navođenju informacija o **ciljnim vrijednostima** poduzeće daje prednost ciljnim vrijednostima izraženima u obliku apsolutne vrijednosti.

AR 16. Pri pružanju informacija o **ciljnim vrijednostima** u skladu s točkom 24., poduzeće uzima u obzir fazu proizvodnje, fazu uporabe i kraj funkcionalnog vijeka proizvoda i materijala.

AR 17. Pri navođenju informacija o **ciljnim vrijednostima** povezanim s neobrađenim obnovljivim **sirovinama** na temelju točke 24. podtočke (c) poduzeće razmatra kako bi te ciljne vrijednosti mogle utjecati na **gubitak bioraznolikosti**, među ostalim s obzirom na ESRS E4.

⁽⁸⁶⁾ Kako je utvrđeno Direktivom 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju (SL L 285, 31.10.2009., str. 10.).

- AR 18. Poduzeće može objaviti druge **ciljne vrijednosti** na temelju točke 24. podtočke (f), među ostalim u vezi s održivom nabavom. Ako to čini, poduzeće objašnjava definiciju održive nabave koju je donijelo i kako je povezana s ciljem iz točke 22.
- AR 19. **Ciljne vrijednosti** mogu obuhvaćati poslovanje i/ili više i niže razine lanca vrijednosti poduzeća.
- AR 20. Poduzeće može navesti mogu li se pomoću ciljne vrijednosti ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije znatnog doprinosa za kružno gospodarstvo kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 13. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852. Ako nisu ispunjeni kriteriji nenanošenja bitne štete za bioraznolikost kako su definirani u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 10. stavkom 3., člankom 11. stavkom 3., člankom 12. stavkom 2., člankom 14. stavkom 2. i člankom 15. stavkom 2. Uredbe (EU) 2020/852, poduzeće može navesti mogu li se pomoću ciljne vrijednosti ukloniti nedostaci koji se odnose na kriterije nenanošenja bitne štete.

Zahtjev za objavljivanje E5-4 – Priljev resursa

- AR 21. **Priljevi resursa** mogu obuhvaćati sljedeće kategorije: informatičku opremu, tekstil, namještaj, zgrade, teške strojeve, srednje teške strojeve, lake strojeve, teški prijevoz, srednje teški prijevoz, laki prijevoz i opremu za skladištenje. Kad je riječ o materijalima, pokazatelji priljeva resursa obuhvaćaju sirovine, **pomoćne materijale u proizvodnji** i poluproizvode ili dijelove.
- AR 22. Ako se na poduzeće primjenjuje točka 31., može navesti i informacije o transparentnosti materijala koji potječu iz **nusproizvoda**/toka **otpada** (npr. izresci od materijala koji prethodno nije bio u proizvodu).
- AR 23. Nazivnik pokazatelja postotka koji se zahtijeva u skladu s točkom 31. podtočkama (b) i (c) je ukupna masa materijala upotrijebljenih u izvještajnom razdoblju.
- AR 24. Prijavljeni podaci o upotrebi trebaju odražavati materijal u njegovu izvornom stanju, a ne se prikazivati uz daljnje manipuliranje podacima, kao što je izvještavanje o njemu u obliku „suhe mase”.
- AR 25. Ako se ponovno upotrijebljene, reciklirane kategorije preklapaju, poduzeće navodi kako je izbjegnuto dvostruko računanje te način odabira.

Zahtjev za objavljivanje E5-5 – Odljev resursa

- AR 26. Informacije o proizvodima i materijalima koje treba navesti u skladu s točkom 35. odnose se na sve materijale i proizvode koji proizlaze iz proizvodnog postupka poduzeća i koje određeno društvo stavlja na tržište (uključujući **ambalažu**).
- AR 27. Pri sastavljanju stope poduzeće kao nazivnik upotrebljava ukupnu masu materijala upotrijebljenih u izvještajnom razdoblju.
- AR 28. Poduzeće može objaviti svoje sudjelovanje u **gospodarenju otpadom** na kraju vijeka trajanja proizvoda, na primjer putem programa proširene odgovornosti proizvođača ili programa povrata.
- AR 29. Vrstu **otpada** treba smatrati **opasnim** ili neopasnim **otpadom**. Neki specifični otpad, kao što je radioaktivni otpad, može se prikazati i kao zasebna vrsta.
- AR 30. Pri razmatranju tokova **otpada** relevantnih za svoje sektore ili aktivnosti, poduzeće može razmotriti popis opisa otpada iz Europskog kataloga otpada.
- AR 31. Primjeri drugih vrsta postupaka **oporabe** iz točke 37. podtočke (b) podpodtočke iii. mogu se pronaći u Prilogu II. Direktivi 2008/98/EZ (Okvirna direktiva o otpadu).
- AR 32. Primjeri drugih vrsta postupaka **oporabe** iz točke 37. podtočke (b) podpodtočke iii. mogu se pronaći u Prilogu I. Direktivi 2008/98/EZ (Okvirna direktiva o otpadu).

AR 33. Pri navođenju kontekstualnih informacija iz točke 40. poduzeće može:

- (a) objasniti razloge za velike mase **otpada** usmjerenog na zbrinjavanje (npr. lokalni propisi kojima se zabranjuje odlaganje određenih vrsta otpada na odlagališta);
- (b) opisati sektorske prakse, sektorske standarde ili vanjske propise kojima se nalaže određeni postupak zbrinjavanja te
- (c) navesti jesu li podaci modelirani ili dobiveni izravnim mjerenjima, kao što su bilješke o prijenosu otpada od ugovorenih skupljača otpada.

Zahtjev za objavljivanje E5-6 – Očekivane financijske posljedice učinaka, rizika i prilika povezanih sa značajnim korištenjem resursa i kružnim gospodarstvom

AR 34. Pri navođenju informacija na temelju točke 42. podtočke (b) poduzeće može prikazati i opisati kako namjerava ojačati zadržavanje vrijednosti.

AR 35. Poduzeće može uključiti procjenu svojih povezanih proizvoda i usluga izloženih riziku u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, u kojoj se navodi kako se oni utvrđuju, na koji se način procjenjuju financijski iznosi i koje se ključne pretpostavke donose.

AR 36. Kvantifikacija **očekivanih financijskih posljedica** u novčanom smislu na temelju točke 43. podtočke (a) može se navesti u obliku raspona.

ESRS S1**VLASTITA RADNA SNAGA****SADRŽAJ****Cilj**

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjev za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S1-1 – Politike povezane s vlastitom radnom snagom
- Zahtjev za objavljivanje S1-2 – Postupci za suradnju s vlastitim radnicima i predstavnicima radnika u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S1-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima vlastiti radnici mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na vlastitu radnu snagu, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim negativnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka i upravljanjem značajnim rizicima i prilikama
- Zahtjev za objavljivanje S1-6 – Obilježja zaposlenika poduzeća
- Zahtjev za objavljivanje S1-7 – Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu
- Zahtjev za objavljivanje S1-8 – Obuhvat kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog
- Zahtjev za objavljivanje S1-9 – Pokazatelji raznolikosti
- Zahtjev za objavljivanje S1-10 – Odgovarajuće plaće
- Zahtjev za objavljivanje S1-11 – Socijalna zaštita
- Zahtjev za objavljivanje S1-12 – Osobe s invaliditetom
- Zahtjev za objavljivanje S1-13 – Pokazatelji osposobljavanja i razvoja vještina
- Zahtjev za objavljivanje S1-14 – Pokazatelji zdravlja i sigurnosti
- Zahtjev za objavljivanje S1-15 – Pokazatelji ravnoteže između poslovnog i privatnog života
- Zahtjev za objavljivanje S1-16 – Pokazatelji naknade (razlika u plaćama i ukupna naknada)
- Zahtjev za objavljivanje S1-17 – Slučajevi, pritužbe te ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- Cilj
- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S1-1 – Politike povezane s vlastitom radnom snagom
- Zahtjev za objavljivanje S1-2 – Postupci za suradnju s vlastitim radnicima i predstavnicima radnika u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S1-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima vlastiti radnici mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera i pristupa

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka te rizicima i prilikama
- Zahtjev za objavljivanje S1-6 – Obilježja zaposlenika poduzeća
- Zahtjev za objavljivanje S1-7 – Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu
- Zahtjev za objavljivanje S1-8 – Obuhvat kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog
- Zahtjev za objavljivanje S1-9 – Pokazatelji raznolikosti
- Zahtjev za objavljivanje S1-10 – Odgovarajuće plaće
- Zahtjev za objavljivanje S1-11 – Socijalna zaštita
- Zahtjev za objavljivanje S1-12 – Osobe s invaliditetom
- Zahtjev za objavljivanje S1-13 – Pokazatelji osposobljavanja i razvoja vještina
- Zahtjev za objavljivanje S1-14 – Pokazatelji zdravlja i sigurnosti
- Zahtjev za objavljivanje S1-15 – Ravnoteža između poslovnog i privatnog života
- Zahtjev za objavljivanje S1-16 – Pokazatelji naknada (razlika u plaćama i ukupna naknada)
- Zahtjev za objavljivanje S1-17 – Slučajevi, pritužbe te ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima

Dodatak A.1.: Zahtjevi za primjenu za objave povezane s ESRS-om 2

Dodatak A.2.: Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-1 – Politike povezane s vlastitom radnom snagom

Dodatak A.3.: Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na vlastitu radnu snagu, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera

Dodatak A.4.: Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim negativnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka i upravljanjem značajnim rizicima i prilikama

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjevi za objavljivanje koji će **korisnicima izjave o održivosti** omogućiti da razumiju značajne **učinke** poduzeća na njegovu **vlastitu radnu snagu**, kao i povezane značajne **rizike** i **prilike**, uključujući:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na **vlastitu radnu snagu** u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih učinaka;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultate tih mjera za sprečavanje, ublažavanje ili saniranje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje rizicima i prilikama;
 - (c) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća povezanih s njegovim učincima i **ovisnostima** o vlastitoj radnoj snazi te način na koji poduzeće upravlja njima; te
 - (d) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o vlastitoj radnoj snazi.

2. Kako bi se ostvario taj cilj, ovim standardom zahtijeva se i objašnjenje općeg pristupa koji poduzeće primjenjuje kako bi utvrdilo sve značajne stvarne i potencijalne učinke na **vlastitu radnu snagu** i upravljalo njima u vezi sa sljedećim socijalnim čimbenicima ili pitanjima (uključujući ljudska prava):
- (a) radnim uvjetima, uključujući:
- i. sigurna radna mjesta;
 - ii. radno vrijeme;
 - iii. **odgovarajuće plaće**;
 - iv. **socijalni dijalog**;
 - v. slobodu udruživanja, postojanje radničkih vijeća i prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje;
 - vi. **kolektivno pregovaranje**, uključujući stopu radne snage poduzeća obuhvaćenu kolektivnim ugovorima;
 - vii. ravnotežu između poslovnog i privatnog života te
 - viii. zdravlje i sigurnost;
- (b) **jednakim postupanjem i mogućnostima** za sve, uključujući:
- i. rodnu ravnopravnost i jednaku **plaću** za rad jednake vrijednosti;
 - ii. **osposobljavanje i razvoj** vještina;
 - iii. zapošljavanje i uključivanje **osoba s invaliditetom**;
 - iv. mjere protiv nasilja i **uznemiravanja** na radnom mjestu te
 - v. raznolikost;
- (c) druga radna prava, uključujući prava koja se odnose na:
- i. dječji rad;
 - ii. **prisilni rad**;
 - iii. odgovarajući smještaj te
 - iv. privatnost.
3. Ovim standardom zahtijeva se i objašnjenje načina na koji takvi **učinci**, kao i **ovisnosti** poduzeća o **vlastitoj radnoj snazi**, mogu stvoriti značajne **rizike** ili **prilike** za poduzeće. Na primjer, kad je riječ o jednakim mogućnostima, **diskriminacija** žena pri zapošljavanju i promaknuću može smanjiti pristup poduzeća kvalificiranoj radnoj snazi i naštetiti njegovu ugledu. S druge strane, politike za veću zastupljenost žena u radnoj snazi i na višim razinama rukovodstva mogu imati pozitivne učinke, kao što su povećanje broja potencijalnih kvalificiranih radnika i poboljšanje ugleda poduzeća.
4. Ovaj standard obuhvaća **vlastitu radnu snagu** poduzeća, što podrazumijeva i osobe koje su u radnom odnosu s poduzećem („**zaposlenici**”) i radnike koji nisu u radnom odnosu, koji mogu biti osobe koje su potpisale ugovore s poduzećem o obavljanju radova („samozaposlene osobe”) ili osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave „djelatnostima zapošljavanja” (oznaka NACE 78). Vidjeti zahtjev za primjenu 3. za primjere osoba koje pripadaju vlastitoj radnoj snazi. Informacije koje je potrebno objaviti u vezi s radnicima koji nisu u radnom odnosu ne utječu na njihov status u skladu s važećim radnim pravom.
5. Ovaj standard ne obuhvaća radnike u početnom ili daljnjem dijelu lanca vrijednosti poduzeća; te kategorije radnika obuhvaćene su ESRS-om S2 *Radnici u lancu vrijednosti*.
6. Ovim se standardom od poduzeća zahtijeva da opišu **vlastitu radnu snagu**, uključujući ključna obilježja **zaposlenika** i radnika koji nisu u radnom odnosu koji pripadaju toj radnoj snazi. Taj opis **korisnicima** omogućuje da razumiju strukturu **vlastite radne snage** poduzeća i pomaže kontekstualizirati informacije navedene u drugim objavama.

7. Cilj je ovog standarda i pružiti **korisnicima** uvid u mjeru u kojoj poduzeće ispunjava ili poštuje međunarodne i europske instrumente i konvencije o ljudskim pravima, uključujući Međunarodnu povelju o ljudskim pravima, UN-ova vodeća načela o poslovanju i ljudskim pravima te Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća, Deklaraciju Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu i temeljne konvencije Međunarodne organizacije rada, Konvenciju UN-a o osobama s invaliditetom, Europsku konvenciju o ljudskim pravima, revidiranu Europsku socijalnu povelju, Povelju Europske unije o temeljnim pravima, prioritete **politika** EU-a utvrđene u europskom stupu socijalnih prava i propisima EU-a, uključujući pravnu stečevinu EU-a o radnom pravu.

Interakcija s drugim ESRS-ima

8. Ovaj standard čita se zajedno s ESRS-om 1 *Opća načela* i ESRS-om 2 *Opći zahtjevi*.
9. Ovaj standard čita se zajedno s ESRS-om S2 *Radnici u lancu vrijednosti*, ESRS-om S3 *Pogođene zajednice* i ESRS-om S4 *Potrošači i krajnji korisnici*.
10. Kako bi se osiguralo učinkovito izvještavanje, izvještavanje u skladu s ovim standardom mora biti dosljedno, usklađeno i, ako je relevantno, jasno povezano s izvještavanjem o **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća u skladu s ESRS-om S2.

Zahtjev za objavljivanje

ESRS 2 Opće objave

11. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi čitati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 o strategiji (SBM). Rezultirajuće objave predstavljaju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za ESRS 2 SBM-3, za koji poduzeće može predstaviti objave uz tematsku objavu.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

12. Pri odgovaranju na ESRS 2 SBM-2 poduzeće objavljuje način na koji interesi, stajališta i prava osoba iz njegove radne snage, uključujući poštovanje njihovih ljudskih prava, utječu na njegovu strategiju i **poslovni model**. **Vlastita radna snaga** poduzeća ključna je skupina pogođenih **dionika**.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

13. Pri odgovaranju na točku 48. ESRS-a 2 SBM-3 poduzeće objavljuje:
- (a) vrijedi li za stvarne i potencijalne **učinke** na njegovu **vlastitu radnu snagu**, kako su utvrđeni u ESRS-u 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika*, sljedeće i na koji način: i. potječu li iz strategije i **poslovnih modela** poduzeća ili jesu li s njima povezani te ii. utječu li i doprinose prilagodbi strategije i poslovnog modela poduzeća te
 - (b) odnos između svojih značajnih **rizika** i **prilika** koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o vlastitoj radnoj snazi te svoje strategije i poslovnog modela.
14. Pri ispunjavanju zahtjeva iz točke 48. poduzeće objavljuje jesu li sve osobe iz **vlastite radne snage** na koje bi poduzeće moglo značajno utjecati uključeni u opseg njegove objave u skladu s ESRS-om 2. Ti značajni **učinci** obuhvaćaju učinke koji su povezani s poslovanjem i **lancem vrijednosti** poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa. Osim toga, poduzeće navodi sljedeće informacije:
- (a) kratak opis vrsta **zaposlenika** i radnika koji nisu u radnom odnosu u vlastitoj radnoj snazi podložnih značajnim učincima poslovanja te navodi jesu li oni **zaposlenici**, samozaposlene osobe ili osobe koje pružaju poduzeća treće strane koja se prvenstveno bave djelatnostima zapošljavanja;

- (b) kad je riječ o značajnim negativnim učincima, jesu li ti učinci i. rašireni ili sistemski u kontekstima u kojima poduzeće posluje (na primjer **dječji rad** ili **prisilni rad** ili obvezni rad u određenim državama ili regijama izvan EU-a) ili su ii. povezani s pojedinačnim **slučajevima** (na primjer industrijska nesreća ili izljev nafte);
- (c) kad je riječ o značajnim pozitivnim učincima, kratak opis aktivnosti koje dovode do pozitivnih učinaka, vrste zaposlenika i radnika koji nisu u radnom odnosu iz vlastite radne snage na koje pozitivno utječu ili bi mogle pozitivno utjecati; poduzeće može objaviti i pojavljuju li se pozitivni učinci u određenim državama ili regijama;
- (d) sve značajne **rizike** i prilike za poduzeće koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o vlastitoj radnoj snazi;
- (e) sve značajne učinke na **vlastitu radnu snagu** koji mogu proizaći iz tranzicijskih planova za smanjenje negativnih učinaka na okoliš i postizanje zelenijeg i klimatski neutralnijeg poslovanja, uključujući informacije o učincima na vlastitu radnu snagu uzrokovanim planovima i **mjerama** poduzeća za smanjenje **emisija** ugljika u skladu s međunarodnim sporazumima. Učinci, rizici i prilike uključuju restrukturiranje i gubitak radnih mjesta te prilike koje proizlaze iz otvaranja radnih mjesta i prekvalifikacije ili usavršavanja;
- (f) operacije kod kojih postoji visok rizik od **slučajeva prisilnog rada** (⁸⁷) u smislu:
- vrste poslovanja (kao što je proizvodni pogon) ili
 - zemalja ili geografskih područja s poslovanjem koje se smatra rizičnim;
- (g) operacije kod kojih postoji visok rizik od slučajeva **dječjeg rada** (⁸⁸) u smislu:
- vrste poslovanja (kao što je proizvodni pogon) ili
 - zemalja ili geografskih područja s poslovanjem koje se smatra rizičnim.
15. Pri opisivanju glavnih vrsta osoba iz vlastite **radne snage** na koje se negativno utječe ili bi se moglo negativno utjecati, na temelju procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 IRO-1 poduzeće objavljuje je li i kako dobilo uvid u način na koji osobe s posebnim obilježjima, oni koji rade u određenim kontekstima ili oni koji obavljaju određene aktivnosti mogu biti izloženi većem riziku od štete.
16. Poduzeće objavljuje koji su, ako postoje, njegovi značajni **rizici** i **prilike** koji proizlaze iz **učinaka** i **ovisnosti** o osobama iz **vlastite radne snage** koji se odnose na određene skupine ljudi (na primjer na određene dobne skupine ili osobe koje rade u određenoj tvornici ili državi), a ne na vlastitu radnu snagu u cijelosti (na primjer opće smanjenje **plaća** ili **osposobljavanje** koje se nudi svim osobama iz vlastite radne snage).

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S1-1 – Politike povezane s vlastitom radnom snagom

17. Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima na vlastitu radnu snagu, kao i na povezane značajne rizike i prilike.
18. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima **politike** koje se odnose na utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** značajnih učinaka konkretno na **vlastitu radnu snagu** poduzeća, kao i politike koje obuhvaćaju značajne **učinke**, **rizike** i **prilike** povezane s vlastitom radnom snagom.

⁽⁸⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnih pokazatelja povezanih s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 13. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Poslovanje i dobavljači s visokim rizikom od prisilnog ili obveznog rada”).

⁽⁸⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 s obzirom na to da odražavaju dodatne pokazatelje povezane s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 12. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Poslovanje i dobavljači s visokim rizikom od dječjeg rada”).

19. Objava u skladu s točkom 17. sadržava informacije o politikama koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** povezanim s njegovom **vlastitom radnom snagom** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P *Politike donesene za upravljanje značajnim čimbenicima održivosti*. Osim toga, poduzeće navodi obuhvaćaju li takve politike određene skupine u vlastitoj radnoj snazi ili vlastitu radnu snagu u cijelosti.
20. Poduzeće opisuje svoje obveze u području **politike** zaštite ljudskih prava ⁽⁸⁹⁾ koje su relevantne za njegovu **vlastitu radnu snagu**, uključujući postupke i mehanizme za praćenje usklađenosti s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracijom Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu te Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća ⁽⁹⁰⁾. U svojoj se objavi usmjerava na značajna pitanja i opći pristup u odnosu na:
- (a) poštovanje ljudskih prava osoba iz vlastite radne snage, uključujući radnička prava;
 - (b) suradnju s osobama u **vlastitoj radnoj snazi** te
 - (c) mjere kojima se osigurava i/ili omogućuje **pravni lijek** za učinke na ljudska prava.
21. Poduzeće objavljuje jesu li njegove politike u pogledu vlastite radne snage usklađene s relevantnim međunarodno priznatim instrumentima, uključujući vodeća načela UN-a o poslovanju i ljudskim pravima i na koji način ⁽⁹¹⁾.
22. Poduzeće navodi bave li se njegove politike u pogledu **vlastite radne snage** izričito trgovinom ljudima ⁽⁹²⁾, **prisilnim radom** ili obveznim radom i **dječjim radom**.
23. Poduzeće navodi ima li **politiku** ili sustav upravljanja za sprečavanje nezgoda na radu ⁽⁹³⁾.
24. Poduzeće objavljuje:
- (a) ima li posebne politike usmjerene na sprečavanje **diskriminacije**, uključujući **uznemiravanje**, promicanje **jednakih mogućnosti** i druge načine za promicanje raznolikosti i uključenosti;
 - (b) jesu li **politikom** posebno obuhvaćene sljedeće osnove za **diskriminaciju**: rasno i etničko podrijetlo, boja kože, spol, seksualna orijentacija, rodni identitet, invaliditet, dob, vjeroispovijest, političko mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo te drugi oblici diskriminacije obuhvaćeni propisima Unije i nacionalnim pravom;
 - (c) ima li poduzeće posebne obveze politike povezane s uključivanjem ili pozitivnim djelovanjem za osobe iz skupina izloženih posebnom riziku od ranjivosti u vlastitoj radnoj snazi i, ako ih ima, koje su te obveze te
 - (d) provode li se te politike i na koji način u okviru posebnih postupaka kako bi se osiguralo sprečavanje, ublažavanje i djelovanje nakon otkrivanja **diskriminacije** te kako bi se općenito unaprijedile raznolikost i uključenost.

⁽⁸⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 9. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politike zaštite ljudskih prava”).

⁽⁹⁰⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 s obzirom na to da odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 11. iz tablice 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima.

⁽⁹¹⁾ Te su informacije potrebne administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Izloženost referentnog portfelja poduzećima bez politika dužne pažnje o pitanjima obuhvaćenima temeljnim konvencijama od 1 do 8 Međunarodne organizacije rada” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

⁽⁹²⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 11. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje postupaka i mjera za sprečavanje trgovanja ljudima”).

⁽⁹³⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 1. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Ulaganja u društva koja nemaju politike sprečavanja nezgoda na radu”).

Zahtjev za objavljivanje S1-2 – Postupci za suradnju s vlastitom radnom snagom i predstavnicima radnika u vezi s učincima

25. **Poduzeće objavljuje svoje opće postupke za suradnju s osobama iz vlastite radne snage i predstavnicima radnika o stvarnim i potencijalnim učincima na vlastitu radnu snagu.**
26. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće, u okviru svojeg kontinuiranog postupka dužne pažnje, surađuje s **vlastitom radnom snagom i predstavnicima radnika** u vezi sa značajnim, stvarnim i potencijalnim, pozitivnim i/ili negativnim učincima koji na njih utječu ili koji će vjerojatno na njih utjecati te uzimaju li se i na koji način perspektive vlastite radne snage u obzir u procesu donošenja odluka poduzeća.
27. Poduzeće objavljuje uzimaju li se u obzir i na koji način perspektive njegove **vlastite radne snage** u njegovim odlukama ili aktivnostima koje se odnose na upravljanje stvarnim i potencijalnim učincima na vlastitu radnu snagu. To uključuje, ako je relevantno, objašnjenje:
- (a) odvija li se suradnja izravno s vlastitom radnom snagom ili predstavnicima radnika poduzeća;
 - (b) faza u kojima se odvija suradnja, vrste suradnje i njezine učestalosti;
 - (c) funkcije i najvažnije uloge u poduzeću koja ima operativnu odgovornost osigurati da se ta suradnja ostvari i da se njezini rezultati uzmu u obzir u pristupu poduzeća;
 - (d) ako je primjenjivo, globalnog okvirnog sporazuma ili drugih sporazuma koje poduzeće ima s **predstavnicima radnika** u vezi s poštovanjem ljudskih prava vlastite radne snage, uključujući prema potrebi objašnjenje načina na koji se tim sporazumom poduzeću omogućuje da stekne uvid u perspektive vlastite radne snage te
 - (e) ako je primjenjivo, načina na koji poduzeće procjenjuje djelotvornost svoje suradnje s vlastitom radnom snagom, uključujući, ako je relevantno, sve sporazume ili posljedične ishode.
28. Ako je primjenjivo, poduzeće objavljuje mjere koje poduzima kako bi dobilo uvid u perspektive osoba iz **vlastite radne snage** koje bi mogle biti posebno osjetljive na učinke i/ili marginalizirane (na primjer žene, migranti, osobe s invaliditetom).
29. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo opći postupak za suradnju s **vlastitom radnom snagom**, dužno je to navesti. Može objaviti rok u kojem namjerava uvesti takav postupak.

Zahtjev za objavljivanje S1-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima vlastita radna snaga može izraziti zabrinutost

30. **Poduzeće opisuje postupke koje je uspostavilo kako bi omogućilo sanaciju ili surađivalo u sanaciji negativnih učinaka na osobe iz vlastite radne snage s kojima je povezano, kao i kanale koji su vlastitoj radnoj snazi dostupni za izražavanje zabrinutosti i njihovo rješavanje.**
31. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje formalnih načina na koje **vlastita radna snaga** poduzeća može izravno obavijestiti poduzeće o svojim zabrinutostima i potrebama i/ili putem kojih poduzeće podupire dostupnost takvih kanala (na primjer **mehanizmi za pritužbe**) na radnom mjestu te načina na koji se s predmetnim osobama dalje surađuje u vezi s iznesenim problemima i djelotvornosti tih kanala.
32. Poduzeće opisuje postupke uspostavljene kako bi se obuhvatila pitanja definirana u točki 2. odjeljka o ciljevima tako što objavljuje sljedeće informacije:
- (a) svoj opći pristup i postupke kojima osigurava i olakšava **pravni lijek** ako je uzrokovao značajan negativan učinak na osobe iz **vlastite radne snage**, među ostalim procjenjuje li i kako je li pruženi **pravni lijek** djelotvoran;

- (b) sve posebne kanale koje je uspostavilo kako bi njegova **vlastita radna snaga** mogla izravno izraziti svoje zabrinutosti ili potrebe poduzeću i kako bi ih se riješilo, među ostalim to je li ih uspostavilo samo poduzeće i/ili se temelje na sudjelovanju u mehanizmima trećih strana;
 - (c) ima li poduzeće **mehanizam za rješavanje žalbi/pritužbi** koji se odnosi na pitanja zaposlenika ⁽⁹⁴⁾ te
 - (d) postupke kojima poduzeće podupire dostupnost takvih kanala na radnom mjestu vlastite radne snage; te
 - (e) kako nadzire i prati postavljena i obrađena pitanja te kako osigurava djelotvornost kanala, među ostalim uključivanjem **dionika** koji su predviđeni **korisnici**.
33. Poduzeće objavljuje procjenjuje li i na koji način jesu li osobe iz **vlastite radne snage** svjesne tih struktura ili postupaka i imaju li povjerenja u njih kao način da izraze svoje zabrinutosti ili potrebe te da ih se riješi. Osim toga, poduzeće objavljuje ima li uspostavljene politike za zaštitu pojedinaca koji ih koriste, uključujući predstavnike radnika, od osвете. Ako su te informacije objavljene u skladu s ESRS-om G1-1, poduzeće se može pozvati na te informacije.
34. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo kanal za izražavanje zabrinutosti i/ili ne podupire dostupnost tog kanala na radnom mjestu za vlastitu radnu snagu, dužno je to navesti. Može objaviti vremenski okvir u kojem namjerava uspostaviti takav kanal.

Zahtjev za objavljivanje S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na vlastitu radnu snagu, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera

35. **Poduzeće objavljuje informacije o načinu na koji poduzima mjere za rješavanje pitanja značajnih negativnih i pozitivnih učinaka, upravljanje značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te o djelotvornosti tih mjera.**
36. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje ostvariti dvostruki cilj. Prvo, cilj je omogućiti razumijevanje svih **mjera** i inicijativa kojima poduzeće nastoji:
- (a) spriječiti, ublažiti i sanirati negativne značajne učinke na **vlastitu radnu snagu** i/ili
 - (b) ostvariti pozitivne značajne učinke na vlastitu radnu snagu.
- Drugo, cilj je omogućiti razumijevanje načina na koje poduzeće smanjuje značajne **rizike** i iskorištava značajne **prilike** u vezi s vlastitom radnom snagom.
37. Poduzeće navodi sažet opis akcijskih planova i resursa za upravljanje svojim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** koji se odnose na **vlastitu radnu snagu** u skladu s ESRS-om 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani s čimbenicima održivosti*.
38. U odnosu na značajne **učinke** povezane s **vlastitom radnom snagom** poduzeće opisuje:
- (a) **mjere** koje su poduzete, koje se planiraju ili provode kako bi se spriječili ili ublažili značajni negativni učinci na vlastitu radnu snagu;
 - (b) je li poduzelo mjere da osigura ili omogući **pravni lijek** u odnosu na stvarni značajni učinak i način na koji je to učinilo;
 - (c) sve dodatne mjere ili inicijative koje je uspostavilo, a čija je primarna svrha ostvarivanje pozitivnih učinaka na vlastitu radnu snagu te

⁽⁹⁴⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 5. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje mehanizma za rješavanje pritužbi o kadrovskim pitanjima”).

- (d) kako prati i procjenjuje djelotvornost tih mjera i inicijativa u ostvarivanju rezultata za vlastitu radnu snagu.
39. U vezi s točkom 36. poduzeće opisuje postupak kojim se utvrđuje koje su mjere potrebne i primjerene kao odgovor na konkretan stvarni ili potencijalni negativni **učinak** na **vlastitu radnu snagu**.
40. U vezi sa značajnim **rizicima** i **prilikama** poduzeće opisuje:
- (a) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se ublažili značajni rizici za poduzeće koji proizlaze iz njegovih učinaka i **ovisnosti** o **vlastitoj radnoj snazi** te kako prati djelotvornost u praksi te
 - (b) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se iskoristile značajne prilike za poduzeće u odnosu na vlastitu radnu snagu.
41. Poduzeće objavljuje osigurava li i na koji način da njegove prakse ne uzrokuju značajne negativne učinke na **vlastitu radnu snagu** niti im pridonose, uključujući, ako je relevantno, njegove prakse povezane s nabavom, prodajom i uporabom podataka. To može uključivati objavljivanje pristupa koji se primjenjuje kad je riječ o napetostima koje mogu nastati između sprečavanja ili ublažavanja značajnih negativnih učinaka i drugih poslovnih pritisaka.
42. Pri objavljivanju informacija koje se zahtijevaju prema točki 40. poduzeće uzima u obzir ESRS 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti* ako ocjenjuje djelotvornost mjere postavljanjem ciljne vrijednosti.
43. Poduzeće objavljuje koji su resursi dodijeljeni upravljanju njegovim značajnim učincima uz informacije zahvaljujući kojima **korisnici** mogu razumjeti kako se upravlja značajnim učincima.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim negativnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka i upravljanjem značajnim rizicima i prilikama

44. **Poduzeće objavljuje svoje vremenski ograničene ciljne vrijednosti usmjerene na rezultate koje je moglo utvrditi, a koje se odnose na:**
- (a) **smanjenje negativnih učinaka na vlastitu radnu snagu i/ili**
 - (b) **poticanje pozitivnih učinaka na vlastitu radnu snagu i/ili**
 - (c) **upravljanje značajnim rizicima i prilikama povezanim s vlastitom radnom snagom.**
45. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće upotrebljava **ciljne vrijednosti** usmjerene na rezultate kako bi potaknulo i izmjerilo svoj napredak u smanjenju svojih značajnih negativnih **učinaka** i/ili poticanju pozitivnih učinaka na **vlastitu radnu snagu** i/ili u upravljanju značajnim **rizicima** i **prilikama** povezanim s vlastitom radnom snagom.
46. Sažet opis **ciljnih vrijednosti** za upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **vlastitu radnu snagu** poduzeća mora sadržavati zahtjeve za informacije definirane u ESRS-u 2 MDR-T.
47. Poduzeće objavljuje postupak utvrđivanja **ciljnih vrijednosti**, među ostalim je li i na koji način izravno surađivalo s vlastitom radnom snagom ili **predstavnicima radnika** u:
- (a) utvrđivanju takvih ciljnih vrijednosti;
 - (b) praćenju uspješnosti poduzeća u odnosu na te vrijednosti te
 - (c) utvrđivanju pouka ili poboljšanja koji su rezultat poslovanja poduzeća.

Zahtjev za objavljivanje S1-6 – Obilježja zaposlenika poduzeća

48. **Poduzeće opisuje ključna obilježja zaposlenika u vlastitoj radnoj snazi.**

49. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u pristup poduzeća zapošljavanju, uključujući opseg i prirodu **učinaka** koji proizlaze iz njegovih praksi zapošljavanja, i pružiti kontekstualne informacije koje pomažu u razumijevanju informacija navedenih u drugim objavama te je namijenjen kao osnova za izračun kvantitativnih **pokazatelja** koji se objavljuju u skladu s drugim zahtjevima za objavljivanje iz ovog standarda.
50. Osim informacija u skladu s točkom 40. podtočkom (a) podpodtočkom iii. ESRS-a 2 *Opće objave*, poduzeće je dužno objaviti:
- (a) ukupan broj **zaposlenika** uz raščlambe po spolu i zemljama za zemlje u kojima poduzeće ima 50 ili više zaposlenika koji čine najmanje 10 % njegovih ukupnih zaposlenika;
 - (b) ukupan broj zaposlenika ili ekvivalent punog radnog vremena (EPRV) za:
 - i. stalno zaposlene uz raščlambu po spolu;
 - ii. privremene zaposlenike uz raščlambu po spolu te
 - iii. zaposlenike s nezajamčenim brojem radnih sati, uz raščlambu po spolu;
 - (c) ukupan broj zaposlenika koji su u izvještajnom razdoblju napustili poduzeće i stopu fluktuacije zaposlenih u izvještajnom razdoblju;
 - (d) opis metodologija i pretpostavki upotrijebljenih za prikupljanje podataka, među ostalim izvješćuje li se o brojevima:
 - i. prema broju zaposlenika ili ekvivalentu punog radnog vremena (EPRV) (uključujući objašnjenje načina na koji se definira EPRV); te
 - ii. na kraju izvještajnog razdoblja u obliku prosječne vrijednosti za cijelo izvještajno razdoblje ili primjenom druge metodologije;
 - (e) prema potrebi, pružanje kontekstualnih informacija potrebnih za razumijevanje podataka (na primjer radi razumijevanja fluktuacije broja zaposlenika u izvještajnom razdoblju) te
 - (f) unakrsno upućivanje informacija navedenih pod točkom (a) na najreprezentativniji broj u financijskim izvještajima.
51. Za informacije navedene u točki 50. podtočki (b) poduzeće može dodatno objaviti raščlambu po regiji.
52. Poduzeće može prema broju zaposlenika ili ekvivalentu punog radnog vremena (EPRV) objaviti sljedeće informacije:
- (a) **zaposlenike** na puno radno vrijeme uz raščlambe po spolu i regiji te
 - (b) zaposlenike u nepunom radnom vremenu uz raščlambe po spolu i regiji.

Zahtjev za objavljivanje S1-7 – Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu

53. **Poduzeće opisuje ključna obilježja radnika koji nisu u radnom odnosu u vlastitoj radnoj snazi.**
54. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti uvid u pristup poduzeća zapošljavanju, uključujući opseg i prirodu **učinaka** koji proizlaze iz njegovih praksi zapošljavanja, i pružiti kontekstualne informacije koje pomažu u razumijevanju informacija navedenih u drugim objavama te je namijenjen kao osnova za izračun kvantitativnih **pokazatelja** koji se objavljuju u skladu s drugim zahtjevima za objavljivanje iz ovog standarda. Njime se ujedno omogućuje razumijevanje mjere u kojoj se poduzeće oslanja na radnike koji nisu u radnom odnosu kao dijela svoje radne snage.
55. Objava u skladu s točkom 53. uključuje:
- (a) objavljivanje ukupnog broja radnika koji nisu u radnom odnosu iz **vlastite radne snage** poduzeća, tj. osoba koje su potpisale ugovore s poduzećem o obavljanju radova („samozaposlene osobe”) ili osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave „djelatnostima zapošljavanja” (oznaka NACE 78);

- (b) objašnjenje metodologija i pretpostavki primijenjenih za prikupljanje podataka, među ostalim izvješćuje li se o broju radnika koji nisu u radnom odnosu:
 - i. prema broju radnika ili ekvivalentu punog radnog vremena (EPRV) (uključujući definiciju EPRV-a) te
 - ii. na kraju izvještajnog razdoblja u obliku prosječne vrijednosti za cijelo izvještajno razdoblje ili primjenom druge metodologije;
 - (c) prema potrebi, pružanje kontekstualnih informacija potrebnih za razumijevanje podataka (na primjer znatne fluktuacije broja radnika koji nisu u radnom odnosu u **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća u izvještajnom razdoblju te između tekućeg i prethodnog izvještajnog razdoblja).
56. Za informacije navedene u točki 55. podtočki (a), poduzeće može objaviti najčešće vrste radnika koji nisu u radnom odnosu (na primjer, samozaposlene osobe, osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave djelatnostima zapošljavanja i druge vrste relevantne za poduzeće), njihov odnos s poduzećem i vrstu posla koji obavljaju.
57. Ako podaci nisu dostupni, poduzeće procjenjuje broj i navodi da je to učinilo. Ako poduzeće radi procjene, dužno je opisati osnovu za tu procjenu.

Zahtjev za objavljivanje S1-8 – Obuhvat kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog

58. **Poduzeće objavljuje informacije o tome u kojoj su mjeri radni uvjeti i uvjeti zapošljavanja njegovih zaposlenika određeni kolektivnim ugovorima ili pod njihovim utjecajem i koliko su njegovi zaposlenici zastupljeni u socijalnom dijalogu u Europskom gospodarskom prostoru (EGP) na razini poslovne jedinice i na europskoj razini.**
59. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje obuhvata **kolektivnih ugovora i socijalnog dijaloga sa zaposlenicima** poduzeća.
60. Poduzeće objavljuje:
- (a) postotak ukupnog broja **zaposlenika** obuhvaćenih **kolektivnim ugovorima**;
 - (b) u EGP-u, je li poduzeće sklopilo jedan ili više **kolektivnih ugovora** i, ako jest, ukupan postotak **zaposlenika** obuhvaćenih takvim ugovorima za svaku državu u kojoj ima znatan broj zaposlenika, koji se definira kao najmanje 50 zaposlenika koji čine najmanje 10 % njegovih ukupnih zaposlenika te
 - (c) izvan EGP-a, postotak vlastitih zaposlenika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima po regijama.
61. Za **zaposlenike** koji nisu obuhvaćeni **kolektivnim ugovorima**, poduzeće može objaviti određuje li njihove radne uvjete i uvjete zapošljavanja na temelju kolektivnih ugovora koji obuhvaćaju njegove druge zaposlenike ili na temelju kolektivnih ugovora drugih poduzeća.
62. Poduzeće može objaviti mjeru u kojoj su radni uvjeti i uvjeti zapošljavanja **radnika koji nisu u radnom odnosu iz vlastite radne snage** određeni **kolektivnim ugovorima** ili u kojoj na njih utječu, uključujući procjenu stope obuhvata.
63. Poduzeće objavljuje i sljedeće informacije povezane sa **socijalnim dijalogom**:
- (a) globalni postotak **zaposlenika** obuhvaćenih predstavnicima radnika na razini svake zemlje članice EGP-a u kojoj poduzeće ima znatan broj zaposlenih te
 - (b) postojanje bilo kakvog ugovora sa svojim zaposlenicima za zastupanje u okviru Europskog radničkog vijeća (EWC), radničkog vijeća društva *Societas Europaea* (SE) ili radničkog vijeća zadruge *Societas Cooperativa Europaea* (SCE).

Zahtjev za objavljivanje S1-9 – Pokazatelji raznolikosti

64. **Poduzeće objavljuje rodnu raspodjelu na najvišoj rukovodećoj razini i dobnu raspodjelu među svojim zaposlenicima.**
65. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje rodne raznolikosti na najvišoj rukovodećoj razini i dobne raspodjele **zaposlenika**.
66. Poduzeće objavljuje:
- (a) rodnu raspodjelu po broju i postotku na najvišoj rukovodećoj razini te
 - (b) raspodjelu **zaposlenika** po dobnim skupinama: stariji od 30 godina; 30–50 godina stariji od 50 godina.

Zahtjev za objavljivanje S1-10 – Odgovarajuće plaće

67. **Poduzeće objavljuje primaju li njegovi zaposlenici odgovarajuću plaću, a ako ne primaju svi, zemlje i postotak predmetnih zaposlenika.**
68. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u to primaju li svi **zaposlenici** poduzeća **odgovarajuću plaću** u skladu s primjenjivim referentnim vrijednostima.
69. Poduzeće objavljuje primaju li svi **zaposlenici odgovarajuću plaću** u skladu s primjenjivim referentnim vrijednostima. Ako je tako, za ispunjavanje ovog zahtjeva za objavljivanje bit će dovoljno samo navesti to i nisu potrebne dodatne informacije.
70. Ako svi njegovi **zaposlenici** ne primaju **odgovarajuću plaću** u skladu s primjenjivim referentnim vrijednostima, poduzeće navodi zemlje u kojima zaposlenici zarađuju manje od referentne vrijednosti za odgovarajuću plaću i postotak zaposlenika koji zarađuju manje od odgovarajuće referentne vrijednosti za odgovarajuću plaću za svaku od tih zemalja.
71. Poduzeće može objaviti i informacije navedene u ovom zahtjevu za objavljivanje u pogledu **radnika koji nisu u radnom odnosu** u njegovoj radnoj snazi.

Zahtjev za objavljivanje S1-11 – Socijalna zaštita

72. **Poduzeće objavljuje jesu li njegovi zaposlenici obuhvaćeni socijalnom zaštitom od gubitka prihoda zbog velikih životnih događaja te, ako to nije tako, države u kojima to nije slučaj.**
73. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje toga jesu li **zaposlenici** poduzeća obuhvaćeni **socijalnom zaštitom** od gubitka prihoda zbog velikih životnih događaja te, ako to nije tako, u kojim to državama nije slučaj.
74. Poduzeće objavljuje jesu li svi njegovi **zaposlenici** obuhvaćeni **socijalnom zaštitom** u okviru javnih programa ili pogodnosti koje nudi poduzeće u odnosu na gubitak prihoda zbog bilo kojeg od sljedećih velikih životnih događaja:
- (a) bolesti;
 - (b) nezaposlenosti od trenutka kad vlastiti radnik radi za poduzeće;
 - (c) ozljede na radu i stečenog invaliditeta;
 - (d) roditeljski dopust te
 - (e) umirovljenja.
- Ako je tako, za ispunjavanje ovog zahtjeva za objavljivanje dovoljno je samo navesti to i nisu potrebne dodatne informacije.

75. Ako nisu svi njegovi **zaposlenici** obuhvaćeni **socijalnom zaštitom** u skladu s točkom 72., poduzeće dodatno navodi države u kojima zaposlenici nemaju socijalnu zaštitu s obzirom na jednu ili više vrsta događaja navedenih u točki 72. i za svaku od tih država vrste zaposlenika koji nemaju socijalnu zaštitu s obzirom na svaki primjenjivi veliki životni događaj.
76. Poduzeće može objaviti i informacije navedene u ovom zahtjevu za objavljivanje u pogledu **radnika koji nisu u radnom odnosu** u njegovoj radnoj snazi.

Zahtjev za objavljivanje S1-12 – Osobe s invaliditetom

77. **Poduzeće objavljuje postotak vlastitih zaposlenika s invaliditetom.**
78. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje udjela **osoba s invaliditetom** u broju **zaposlenika** poduzeća.
79. Poduzeće objavljuje postotak **osoba s invaliditetom** u broju svojih **zaposlenika** na koje se primjenjuju pravna ograničenja prikupljanja podataka.
80. Poduzeće može objaviti postotak **zaposlenika** s invaliditetom uz raščlambu po spolu.

Zahtjev za objavljivanje S1-13 – Pokazatelji osposobljavanja i razvoja vještina

81. **Poduzeće objavljuje mjeru u kojoj svojim zaposlenicima omogućuje osposobljavanje i razvoj vještina.**
82. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje aktivnosti povezanih s **osposobljavanjem i razvojem** vještina koje se nude **zaposlenicima** u kontekstu kontinuiranog profesionalnog razvoja kako bi se unaprijedile njihove vještine i olakšala trajna zapošljivost.
83. Objava u skladu s točkom 81. uključuje:
- (a) postotak **zaposlenika** koji su sudjelovali u redovitim pregledima uspješnosti i profesionalnog **razvoja**; te se informacije raščlanjuju po spolu;
 - (b) prosječan broj sati **osposobljavanja** po zaposleniku i spolu.
84. Poduzeće može objaviti raščlambu po kategorijama zaposlenika za postotak zaposlenika koji su sudjelovali u redovitim pregledima uspješnosti i profesionalnog razvoja i za prosječan broj sati osposobljavanja po zaposleniku.
85. Poduzeće može objaviti i informacije navedene u ovom zahtjevu za objavljivanje u pogledu **radnika koji nisu u radnom odnosu** u njegovoj radnoj snazi.

Zahtjev za objavljivanje S1-14 – Pokazatelji zdravlja i sigurnosti

86. **Poduzeće objavljuje informacije o mjeri u kojoj je vlastita radna snaga obuhvaćena njegovim sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću te o broju incidenata povezanih s ozljedama na radu, oboljenjima i smrtnim slučajevima vlastite radne snage. Usto objavljuje broj smrtnih slučajeva koji su posljedica ozljeda na radu i oboljenja povezanih s radom drugih radnika koji rade na lokacijama poduzeća.**
87. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje pokrivenosti, kvalitete i učinkovitosti sustava upravljanja zdravljem i sigurnošću uspostavljenog radi sprečavanja **ozljeda na radu**.
88. Objava u skladu s točkom 86. uključuje sljedeće informacije prema potrebi raščlanjene po **zaposlenicima** i radnicima koji nisu u radnom odnosu iz **vlastite radne snage** poduzeća:
- (a) postotak osoba iz vlastite radne snage koji su obuhvaćeni sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću poduzeća na temelju pravnih zahtjeva i/ili priznatih normi ili smjernica;

- (b) broj smrtnih slučajeva ⁽⁹⁵⁾ **koji su posljedica ozljeda na radu i oboljenja povezanog s radom;**
- (c) broj i stopu nesreća na poslu o kojima se vodi evidencija;
- (d) s obzirom na zaposlenike poduzeća, broj slučajeva **oboljenja povezanih s radom o kojima se vodi evidencija**, na koje se primjenjuju pravna ograničenja prikupljanja podataka; te
- (e) s obzirom na zaposlenike poduzeća, broj izgubljenih dana zbog ozljeda i smrtnih slučajeva na radu uslijed nesreća na radu, oboljenja povezanog s radom i smrtnih slučajeva zbog oboljenja ⁽⁹⁶⁾.

Informacije za (b) dostavljaju se i za druge radnike koji rade na **lokacijama** poduzeća, kao što su **radnici u lancu vrijednosti** ako rade na lokacijama poduzeća.

- 89. Poduzeće može objaviti i podatke navedene u točki 88. podtočkama (d) i (e) u vezi s **radnicima koji nisu u radnom odnosu**.
- 90. Osim toga, poduzeće može uključiti sljedeće dodatne informacije o pokrivenosti u pogledu zdravlja i sigurnosti: postotak vlastitih radnika obuhvaćenih sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću koji se temelji na pravnim zahtjevima i/ili priznatim standardima ili smjernicama i koji je podvrgnut unutarnjoj reviziji i/ili vanjskoj reviziji ili potvrdi.

Zahtjev za objavljivanje S1-15 – Pokazatelji ravnoteže između poslovnog i privatnog života

- 91. **Poduzeće objavljuje mjeru u kojoj zaposlenici imaju pravo na obiteljski dopust i koriste ga.**
- 92. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje prava i stvarnih praksi među **zaposlenicima** u pogledu korištenja obiteljskog dopusta na rodno pravedan način s obzirom na to da je riječ o jednoj od dimenzija **ravnoteže između poslovnog i privatnog života**.
- 93. Objava u skladu s točkom 91. uključuje:
 - (a) postotak **zaposlenika** koji imaju pravo na obiteljski dopust te
 - (b) postotak zaposlenika koji su iskoristili obiteljski dopust na koji su imali pravo, uz raščlambu po spolu.
- 94. Ako svi **zaposlenici** poduzeća imaju pravo na obiteljski dopust u okviru socijalne politike i/ili **kolektivnih ugovora**, za ispunjavanje zahtjeva iz točke 93.a za objavljivanje dovoljno je to navesti.

Zahtjev za objavljivanje S1-16 – Pokazatelji naknada (razlika u plaćama i ukupna naknada)

- 95. **Poduzeće objavljuje postotnu razliku u plaćama između ženskih i muških zaposlenika i omjer između naknade najviše plaćene osobe i medijana naknade za svoje zaposlenike.**
- 96. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje ostvariti dvostruki cilj. Nastoji se omogućiti razumijevanje opsega razlike u **plaćama** između žena i muškaraca među **zaposlenicima** poduzeća; i nastoji se pružiti uvid u razinu nejednakosti u primicima unutar poduzeća i uvid u to postoje li velike razlike u plaćama.

⁽⁹⁵⁾ Te su informacije potrebne administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Ponderirani prosječni omjer nesreća, ozljeda, smrtnih slučajeva” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II. Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 2. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Stopa nezgoda”) i administratorima referentnih vrijednosti za objavljivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Ponderirani prosječni omjer nesreća, ozljeda, smrtnih slučajeva” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

⁽⁹⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 3. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Broj dana izgubljenih zbog ozljeda, nezgoda, smrtnih slučajeva ili bolesti”).

97. Objava u skladu s točkom 95. uključuje:
- (a) razliku u **plaći** na temelju spola, definiranu kao razlika prosječnih platnih razreda između muških i ženskih zaposlenika, izražena kao postotak prosječnog platnog razreda muških zaposlenika ⁽⁹⁷⁾;
 - (b) omjer **ukupne godišnje naknade** najviše plaćene osobe i medijana ukupne godišnje naknade za sve **zaposlenike** (isključujući najviše plaćenu osobu) ⁽⁹⁸⁾; te
 - (c) prema potrebi, sve kontekstualne informacije potrebne za razumijevanje podataka i načina prikupljanja podataka te druge promjene temeljnih podataka koje treba uzeti u obzir.
98. Poduzeće može objaviti raščlambu razlike u **plaćama** na temelju spola kako je definirano u točki 97. podtočki (a) po kategoriji zaposlenika i/ili zemlji/segmentu. Poduzeće može objaviti i razliku u plaćama na temelju spola između zaposlenika po kategorijama zaposlenika raščlanjenu po uobičajenoj osnovnoj plaći i dopunskim ili varijabilnim komponentama.
99. U vezi s točkom 97. podtočkom (b) poduzeće može izvijestiti o tom iznosu prilagođenom za razlike u kupovnoj moći među državama, a u tom slučaju izvješćuje o metodologiji primijenjenoj za izračun.

Zahtjev za objavljivanje S1-17 – Slučajevi, pritužbe te ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima

100. **Poduzeće objavljuje broj incidenata na radu i/ili pritužbi i ozbiljnih učinaka povezanih s ljudskim pravima unutar vlastite radne snage i sve povezane značajne novčane kazne, sankcije ili naknade za izvještajno razdoblje.**
101. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj **incidenti na radu** i ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima utječu na **vlastitu radnu snagu**.
102. Objava u skladu s točkom 100. uključuje, podložno relevantnim propisima o privatnosti, **incidente diskriminacije na radu** na temelju roda, rasnog ili etničkog podrijetla, državljanstva, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije ili drugih relevantnih oblika diskriminacije koji uključuju unutarnje i/ili vanjske **dionike** u cjelokupnom poslovanju u izvještajnom razdoblju. To uključuje slučajeve **uznemiravanja** kao poseban oblik diskriminacije.
103. Poduzeće objavljuje:
- (a) ukupan broj slučajeva **diskriminacije**, uključujući **uznemiravanje**, prijavljenih u izvještajnom razdoblju ⁽⁹⁹⁾;
 - (b) broj pritužbi podnesenih kanalima za osobe u **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća kako bi izrazili zabrinutost (uključujući **mehanizme za pritužbe**) i, ako je primjenjivo, nacionalnim kontaktnim točkama za multinacionalna poduzeća OECD-a u vezi s pitanjima definiranim u točki 2. ovog standarda, osim već navedenih u podtočki (a);

⁽⁹⁷⁾ Te su informacije potrebne: sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem br. 12 u tablici 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Neusklađena razlika u plaćama na temelju spola”) i administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Ponderirana prosječna razlika u plaćama na temelju spola” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

⁽⁹⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 8. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Prekomjerna razlika u plaći direktora i zaposlenika”).

⁽⁹⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 7. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Slučajevi diskriminacije”).

- (c) ukupan iznos kazni, sankcija i naknada štete za slučajeve koji su posljedica prethodno navedenih **incidenata** i pritužbi i usklađivanje takvih objavljenih novčanih iznosa s najrelevantnijim iznosom prikazanim u financijskim izvještajima te
 - (d) prema potrebi, kontekstualne informacije potrebne za razumijevanje podataka i načina na koji su ti podaci prikupljeni.
104. Poduzeće objavljuje sljedeće informacije o utvrđenim slučajevima ozbiljnih **incidenata** povezanih s ljudskim pravima (npr. **prisilni rad**, trgovina ljudima ili **dječji rad**):
- (a) broj ozbiljnih slučajeva kršenja ljudskih prava u vezi s radnom snagom poduzeća u izvještajnom razdoblju, uključujući naznaku broja povreda UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima i Deklaracije Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu te Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća. Ako nije došlo do takvih slučajeva, poduzeće to navodi ⁽¹⁰⁰⁾; te
 - (b) ukupan iznos novčanih kazni, sankcija i naknada štete za slučajeve opisane u točki (a) i usklađivanje takvih objavljenih novčanih iznosa s najrelevantnijim iznosom iskazanim u financijskim izvještajima.

⁽¹⁰⁰⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni i dodatni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 10. iz tablice 1 Priloga I. i pokazateljem 14. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Povrede načela UNGC-a i smjernica OECD-a” i „Broj utvrđenih slučajeva ozbiljnih problema i kršenja ljudskih prava”) i za informacijske potrebe administratora referentnih vrijednosti za objavljivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Broj sastavnica referentne vrijednosti koje su predmet kršenja socijalnih obveza (apsolutni broj i relativni udio u svim sastavnicama referentne vrijednosti), kako je navedeno u međunarodnim ugovorima i konvencijama, načelima Ujedinjenih naroda i, ako je primjenjivo, nacionalnim propisima” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

Dodatak A:

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S1 *Vlastita radna snaga*. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi ovog standarda.

Cilj

- AR 1. Uz pitanja navedena u točki 2. poduzeće može razmotriti objavu informacija o drugim pitanjima relevantnima za značajni učinak za kraće razdoblje, na primjer inicijative koje se odnose na zdravlje i sigurnost **vlastite radne snage** za vrijeme pandemije.
- AR 2. Pregled socijalnih pitanja iz točke 2. ne podrazumijeva da bi se o svim tim pitanjima trebalo izvještavati po svakom zahtjevu za objavljivanje u ovom standardu. Umjesto toga, ona služe kao popis pitanja koja proizlaze iz Direktive 2013/34/EU koja je poduzeće dužno uzeti u obzir pri procjeni **značajnosti** iz ESRS-a 2 koja se odnosi na **vlastitu radnu snagu** te, prema potrebi izvještavati o njima kao o značajnim **učincima, rizicima i prilikama** u okviru područja primjene ovog standarda.
- AR 3. U nastavku su navedeni primjeri osoba koje su obuhvaćene pojmom „**vlastite radne snage**”:
- (a) primjeri ugovaratelja (samozaposlene osobe) u **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća uključuju:
 - i. ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla koji bi inače obavio **zaposlenik**;
 - ii. ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla na javnom području (npr. na cesti ili ulici);
 - iii. ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla/usluge izravno na radnom mjestu klijenta poduzeća;
 - (b) Primjeri osoba koje zapošljava treća strana koja sudjeluje u „djelatnostima zapošljavanja” uključuju osobe koje obavljaju isti posao koji obavljaju zaposlenici, na primjer:
 - i. osobe koje mijenjaju privremeno odsutne zaposlenike (zbog bolesti, godišnjeg odmora, roditeljskog dopusta itd.);
 - ii. osobe koje obavljaju dodatni rad uz redovne zaposlenike;
 - iii. osobe koje se privremeno upućuju iz druge države članice EU-a kako bi radili za poduzeće („upućeni radnici”).

ESRS 2 Opće objave*Strategija***Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika**

- AR 4. U skladu s ESRS-om 2 SBM-2 poduzeće se mora upoznati s njime i mora navesti razmatra li mogu li njegova strategija i **poslovni model** imati ulogu u stvaranju, pogoršanju ili ublažavanju znatnih značajnih **učinaka** na **vlastitu radnu snagu** i način na koji to čini te jesu li i na koji način poslovni model i strategija prilagođeni takvim značajnim učincima.
- AR 5. Iako **vlastita radna snaga** poduzeća možda ne surađuje s poduzećem na razini njegove strategije ili **poslovnog modela**, njezina stajališta mogu poslužiti kao temelj za način na koji poduzeće procjenjuje svoju strategiju i poslovni model. Ako je primjenjivo, poduzeće razmatra stajališta **predstavnik radnika** kako bi ispunito zahtjeve ove objave.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- AR 6. Učinci na **vlastitu radnu snagu** poduzeća mogu proizlaziti iz njegove strategije ili **poslovnog modela** na brojne načine. Na primjer, učinci se mogu odnositi na prijedlog vrijednosti poduzeća (kao što je pružanje proizvoda ili usluga po najnižim cijenama ili brza isporuka, na načine kojima se vrši pritisak na radnička prava u vlastitu poslovanju) ili na njegovu strukturu troškova i model prihoda (kao što je prebacivanje rizika zaliha na **dobavljače**, uz popratne učinke na radnička prava osoba koje rade za njih).
- AR 7. Učinci na **vlastitu radnu snagu** poduzeća koji proizlaze iz strategije ili **poslovnog modela** isto tako mogu dovesti do značajnih **rizika** za poduzeće. Na primjer, rizici nastaju ako su neke osobe iz radne snage izložene riziku od **prisilnog rada**, a poduzeće uvozi proizvode u države u kojima zakon dopušta zapljenu uvezene robe za koju se sumnja da je proizvedena prisilnim radom. Primjer **prilika** za poduzeće može biti pružanje prilika za radnu snagu, kao što su otvaranje radnih mjesta i usavršavanje u kontekstu „pravedne tranzicije”. Drugi primjer, u kontekstu pandemije ili druge teške zdravstvene krize, odnosi se na poduzeće koje se potencijalno oslanja na privremenu radnu snagu koja ima slab ili nikakav pristup bolesničkoj skrbi i zdravstvenim uslugama te koje se može suočavati s ozbiljnim operativnim rizicima i rizicima kontinuiteta poslovanja jer radnici nemaju drugog izbora nego nastaviti raditi dok su bolesni, što dodatno pogoršava širenje bolesti i uzrokuje velike poremećaje u **lancu opskrbe**. Rizici za ugled i poslovne prilike povezani s iskorištavanjem niskokvalificiranih i slabo plaćenih radnika u geografskim područjima nabave s minimalnom zaštitom isto su tako u porastu zbog negativne reakcije u medijima i činjenice da se sklonosti **potrošača** okreću etično nabavljenoj ili održivoj robi.
- AR 8. Primjeri posebnih obilježja osoba iz **vlastite radne snage** poduzeća koje se mogu uzeti u obzir pri odgovaranju na točku 15. odnose se na mlade osobe koje mogu biti podložnije **učincima** na njihov fizički i psihički razvoj ili žene u kontekstu u kojem se žene redovito diskriminiraju u pogledu uvjeta rada ili na migrante u kontekstu u kojem je tržište ponude radne snage loše regulirano, a radnicima se redovito naplaćuju naknade za zapošljavanje. Neke osobe iz radne snage može ugroziti svojstvena priroda djelatnosti koju moraju obavljati (na primjer osobe koje rukuju kemikalijama ili određenom opremom ili slabo plaćeni zaposlenici koji imaju ugovore bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati).
- AR 9. Kad je riječ o točki 16., značajni **rizici** mogli bi nastati i zbog **ovisnosti** poduzeća o **vlastitoj radnoj snazi** ako događaji male vjerojatnosti, ali sa snažnim učinkom, mogu dovesti do **financijskih posljedica**; na primjer, ako globalna pandemija dovede do ozbiljnih zdravstvenih posljedica za radnu snagu poduzeća, što rezultira velikim poremećajima u proizvodnji i distribuciji. Ostali primjeri rizika ovisnosti poduzeća o radnoj snazi uključuju manjak kvalificiranih radnika ili političke odluke ili propise koji utječe na njegovo poslovanje i **vlastitu radnu snagu**.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S1-1 – Politike povezane s vlastitom radnom snagom

- AR 10. Poduzeće razmatra pružaju li objašnjenja znatnih promjena politika donesenih u izvještajnoj godini (na primjer, nova očekivanja za inozemna društva kćeri, novi ili dodatni pristupi dužnoj pažnji i pravni lijekovi) kontekstualne informacije za korisnike i može objaviti ta objašnjenja. To uključuje politike i obveze poduzeća u pogledu sprečavanja ili ublažavanja **rizika** i negativnih **učinaka** smanjenja **emisija** ugljika i prelaska na zelenije i klimatski neutralno poslovanje na osobe iz njegove **vlastite radne snage** te pružanja **prilika** radnoj snazi, kao što su otvaranje radnih mjesta i usavršavanje, uključujući izričite obveze u pogledu „pravedne tranzicije”.
- AR 11. Ta **politika** može biti u obliku samostalne politike u pogledu vlastite radne snage poduzeća ili može biti uključena u širi dokument, kao što je etički kodeks ili opća politika o održivosti koju je poduzeće već objavilo u okviru drugog ESRS-a. U tim slučajevima poduzeće navodi točno unakrsno upućivanje kako bi se utvrdili aspekti politike koji ispunjavaju zahtjeve ovog zahtjeva za objavljivanje.

- AR 12. Pri objavljivanju usklađenosti svojih politika s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, poduzeće uzima u obzir da se u tim vodećim načelima upućuje na Međunarodnu povelju o ljudskim pravima, koja se sastoji od Opće deklaracije o ljudskim pravima i dvaju paktova kojima se ona provodi, kao i na Deklaraciju Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu i temeljne konvencije na kojima se ona temelji, te poduzeće može izvijestiti o usklađenosti s tim instrumentima.
- AR 13. Pri objašnjavanju načina na koji su vanjske politike uključene, poduzeće može, na primjer, razmotriti unutarnje politike o odgovornoj nabavi i usklađenost s drugim politikama koje su relevantne za vlastite radnike, na primjer u pogledu prisilnog rada. Kad je riječ o etičkim kodeksima dobavljača koje poduzeće može imati, navodi uključuju li oni odredbe koje se odnose na sigurnost radnika, uključujući nesigurno zapošljavanje (tj. korištenje radnika s kratkoročnim ugovorima ili ugovorima o ograničenom radnom vremenu, radnika zaposlenih preko trećih strana, podugovaranje s trećim stranama ili korištenje neformalnih radnika), trgovina ljudima, prisilni ili dječji rad te jesu li takve odredbe u potpunosti u skladu s primjenjivim standardima ILO-a.
- AR 14. Poduzeće može dati primjer vrsta priopćavanja svojih politika pojedincima, skupini pojedinaca ili subjektima za koje su relevantne, zato što se od njih očekuje da ih provode (na primjer **zaposlenici** poduzeća, ugovaratelji i **dobavljači**), zato što imaju izravan interes za njihovu provedbu (na primjer osobe iz **vlastite radne snage**, ulagatelji). Može objaviti komunikacijske alate i kanale (na primjer, letci, bilteni, namjenske internetske stranice, društveni mediji, interakcije uživo, predstavnici radnika) kojima se nastoji omogućiti da **politika** bude dostupna i da različite skupine javnosti razumiju njezine posljedice. Poduzeće može objasniti i kako utvrđuje i uklanja moguće prepreke širenju, na primjer prevođenjem na relevantne jezike ili upotrebom grafičkih prikaza.
- AR 15. Do **diskriminacije** pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja dolazi kad se prema nekome postupa različito ili nepovoljnije zbog obilježja koja nisu povezana sa zaslugama ili zahtjevima svojstvenima radnom mjestu. Ta su obilježja obično definirana u nacionalnim propisima. Osim osnova navedenih u zahtjevu za objavljivanje, poduzeće razmatra druge osnove za diskriminaciju zabranjene nacionalnim propisima.
- AR 16. **Diskriminacija** se može javiti u raznim aktivnostima povezanim s poslom. To uključuje pristup zapošljavanju, posebnim zanimanjima, **osposobljavanju** i profesionalnom usmjeravanju te socijalnoj sigurnosti. Osim toga, može se javiti u vezi s uvjetima zapošljavanja, kao što su: zapošljavanje, naknada, sati rada i odmora, plaćeni godišnji odmor, zaštita majčinstva, zajamčeno radno mjesto, radni zadaci, procjena uspješnosti i napredovanje, mogućnosti osposobljavanja, izgledi za promaknuće, sigurnost i zdravlje na radu te prestanak radnog odnosa. Poduzeće se pri objavljivanju svojih politika i temeljnih postupaka može konkretno osvrnuti na ta područja radi ispunjavanja zahtjeva za objavljivanje.
- AR 17. Poduzeće može objaviti:
- (a) ima li politike i postupke koji kvalifikacije, vještine i iskustvo čine osnovom za zapošljavanje, određivanje funkcije, **osposobljavanje** i napredovanje na svim razinama, uzimajući pritom u obzir činjenicu da neki pojedinci mogu imati više poteškoća u stjecanju takvih kvalifikacija, vještina i iskustva od drugih;
 - (b) dodjeljuje li odgovornost za **jednako postupanje** i **mogućnosti** zapošljavanja na najvišoj rukovodećoj razini, izdavanje jasnih politika i postupaka na razini poduzeća za usmjeravanje praksi jednakog zapošljavanja i povezivanje napretka sa željenim rezultatima u tom području;
 - (c) omogućuje li osposobljavanje osoblja o politikama i praksama **nediskriminacije**, osobito srednjeg i višeg rukovodstva, kako bi se ukazalo na i razmotrilo sanacijske strategije za sprečavanje i rješavanje problema sustavne i slučajne diskriminacije;
 - (d) prilagođava li fizičko okruženje radi osiguranja zdravlja i sigurnosti radnika, kupaca i drugih posjetitelja s invaliditetom;
 - (e) ocjenjuje li jesu li zahtjevi posla definirani tako da sustavno dovode određene skupine u nepovoljan položaj;

- (f) ažurira li evidencije o zapošljavanju, osposobljavanju i napredovanju koje pružaju transparentan pregled prilika za **zaposlenike** i njihova napredovanja unutar poduzeća;
- (g) ima li uspostavljene postupke za pritužbe radi rješavanja pritužbi i žalbi i osiguravanja pravne zaštite zaposlenicima (posebno u kontekstu pregovora i kolektivnih ugovora) ako se utvrdi diskriminacija te svijest o formalnim strukturama i neformalnim kulturnim pitanjima koji mogu spriječiti zaposlenike da izražavaju zabrinutost i pritužbe te
- (h) ima li programe za promicanje pristupa **razvoju** vještina.

Zahtjev za objavljivanje S1-2 – Postupci za suradnju s vlastitom radnom snagom i predstavnicima radnika u vezi s učincima

- AR 18. Pri opisivanju toga koja funkcija ili uloga ima operativnu odgovornost za takvu suradnju i/ili krajnju odgovornost poduzeće može objaviti je li riječ o namjenskoj ulozi ili funkciji ili dijelu šire uloge ili funkcije te jesu li ponuđene aktivnosti izgradnje kapaciteta kao podrška osoblju u suradnji. Ako ne može utvrditi takav položaj ili funkciju, može to navesti. Ta bi se objava mogla ispuniti i upućivanjem na informacije objavljene u skladu s ESRS-om 2 GOV-1 *Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela*.
- AR 19. Pri sastavljanju objava opisanih u točki 27. podtočkama (b) i (c) mogu se razmotriti sljedeći primjeri:
- (a) primjeri faza u kojima dolazi do suradnje su i. određivanje pristupa ublažavanju i ii. ocjenjivanje učinkovitosti ublažavanja;
 - (b) kad je riječ o vrsti suradnje, to mogu biti sudjelovanje, savjetovanje i/ili informiranje;
 - (c) kad je riječ o učestalosti suradnje, mogu se navesti informacije o tome odvija li se redovito ili u određenim fazama projekta ili poslovnog procesa, na primjer kad započinje nova sezona berbe ili se otvara nova proizvodna linija, kao i o tome je li do nje došlo kao odgovor na pravne zahtjeve i/ili kao odgovor na zahtjeve **radnika** te je li rezultat suradnje integriran u procese donošenja odluka poduzeća te
 - (d) kad je riječ o ulozi s operativnom odgovornošću, zahtijeva li poduzeće da relevantno osoblje ima određene vještine radi sudjelovanja ili im se osigurava **osposobljavanje** ili izgradnja kapaciteta.
- AR 20. Globalni okvirni sporazumi (GFA) služe kako bi se uspostavio trajni odnos između multinacionalnog poduzeća i Globalnog saveza sindikata kako bi se poduzeće pridržavalo istih standarda u svakoj državi u kojoj posluje.
- AR 21. Kako bi se prikazao način na koji su perspektive **vlastite radne snage** bile temelj za konkretne odluke ili aktivnosti, poduzeće može navesti primjere iz tekućeg izvještajnog razdoblja.
- AR 22. Ako poduzeće ima sporazume s nacionalnim, europskim ili međunarodnim sindikatima ili radničkim vijećima koji se odnose na ljudska prava vlastite radne snage, to se može objaviti kako bi se prikazalo način na koji sporazum omogućuje poduzeću stjecanje uvida u perspektive tih osoba.
- AR 23. Ako je to moguće, poduzeće može objaviti primjere iz izvještajnog razdoblja kojima se prikazuje način na koji su se konkretne odluke ili aktivnosti poduzeća temeljile na perspektivama **vlastite radne snage** i **predstavnik radnika**.
- AR 24. Pri ispunjavanju ovog zahtjeva za objavljivanje poduzeće uzima u obzir sljedeće aspekte:
- (a) vrstu suradnje (npr. obavješćivanje, savjetovanje ili sudjelovanje) i njezinu učestalost (npr. kontinuirano, tromjesečno, jednom godišnje);

- (b) kako se povratne informacije bilježe i integriraju u odlučivanje te kako se osobe iz radne snage informiraju o načinu na koji su njihove povratne informacije utjecale na odluke;
- (c) provode li se aktivnosti suradnje na razini organizacije ili na nižoj razini, na primjer na razini **lokacije** ili projekta te, kad je riječ o projektu, kako su informacije iz aktivnosti suradnje centralizirane;
- (d) resurse (na primjer financijske ili ljudske resurse) dodijeljene za suradnju te
- (e) kako surađuje s osobama iz svoje radne snage i **predstavnicima radnika** u pogledu učinaka na **vlastitu radnu snagu** koji mogu proizaći iz smanjenja emisija ugljika i prelaska na zelenije i klimatski neutralno poslovanje, posebno restrukturiranja, gubitka ili otvaranja radnih mjesta, osposobljavanja i usavršavanja/prekvalifikacije, rodne i socijalne jednakosti te zdravlja i sigurnosti.

AR 25. Poduzeće može objaviti i sljedeće informacije povezane s točkom 24. o raznolikosti:

- (a) način na koji surađuje s ugroženim osobama ili osobama u ranjivom položaju (na primjer primjenjuje li posebne pristupe i posvećuje li posebnu pozornost potencijalnim preprekama);
- (b) način na koji se uzimaju u obzir moguće prepreke suradnji s osobama iz njegove radne snage (npr. jezične i kulturne razlike, neravnoteža rodova i moći, podjele unutar zajednice ili skupine);
- (c) način na koji se osobama iz njegove radne snage pružaju razumljive i pristupačne informacije putem odgovarajućih komunikacijskih kanala;
- (d) sve sukobljene interese koji su se pojavili među njegovom radnom snagom i način na koji je poduzeće riješilo te sukobljene interese te
- (e) kako nastoji poštovati ljudska prava svih uključenih dionika, na primjer njihova prava na privatnost, slobodu izražavanja te mirno okupljanje i prosvjedovanje.

AR 26. Poduzeće može navesti i informacije o djelotvornosti postupaka za suradnju s **vlastitom radnom snagom** iz prethodnih izvještajnih razdoblja. To se primjenjuje ako je poduzeće procijenilo djelotvornost tih postupaka ili stečena iskustva u tekućem izvještajnom razdoblju. Postupci koji se upotrebljavaju za praćenje djelotvornosti mogu uključivati unutarnju ili vanjsku reviziju ili provjeru, procjene učinka, sustave mjerenja, povratne informacije **dionika**, **mehanizme za pritužbe**, vanjske ocjene uspješnosti i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima.

Zahtjev za objavljivanje S1-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima vlastiti radnici mogu izraziti zabrinutost

AR 27. Pri ispunjavanju zahtjeva utvrđenih u kriterijima za objave iz zahtjeva za objavljivanje ESRS S1-3 poduzeće se može voditi sadržajem UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima te Smjernicama OECD-a o postupanju s dužnom pažnjom za odgovorno poslovno ponašanje, koje su usmjerene na **korektivne mjere i mehanizme za pritužbe**.

AR 28. Kanali za izražavanje zabrinutosti ili potreba uključuju **mehanizme za pritužbe**, dežurne telefonske linije, sindikate (ako su osobe iz radne snage u sindikatima), radnička vijeća, procese dijaloga ili druga sredstva s pomoću kojih **vlastita radna snaga** poduzeća ili **predstavnicima radnika** mogu izraziti zabrinutost zbog **učinaka** ili objasniti potrebe za koje bi htjeli da ih poduzeće sagleda. To bi moglo uključivati kanale koje izravno osigurava poduzeće i kanale koje osiguravaju subjekti u kojima radi njihova vlastita radna snaga uz sve druge mehanizme kojima se poduzeće može koristiti za stjecanje uvida u upravljanje učincima na vlastitu radnu snagu, kao što su revizije usklađenosti. Ako se poduzeće oslanja isključivo na informacije o postojanju takvih kanala koje pružaju njegovi **poslovni odnosi** kako bi odgovorilo na taj zahtjev, može to navesti.

- AR 29. Mehanizmi trećih strana mogli bi uključivati one kojima upravljaju vlada, nevladine organizacije, industrijska udruženja i druge suradničke inicijative. Poduzeće može objaviti jesu li oni dostupni svoj **vlastitoj radnoj snazi** (ili **predstavnicima radnika** ili, ako oni ne postoje, pojedincima ili organizacijama koje djeluju u njihovo ime ili koje su na drugi način u mogućnosti biti svjesne negativnih **učinaka**).
- AR 30. Poduzeće razmatra mogu li i na koji način osobe iz **vlastite radne snage** koje bi mogle biti pogođene i njihovi **predstavnici radnika** imati pristup kanalima na razini poduzeća u kojem su zaposleni ili za koje su angažirani u vezi sa svakim značajnim **učinkom**. Relevantni kanali mogu uključivati dežurne telefonske linije, sindikate (ako su osobe iz radne snage u sindikatima) ili radnička vijeća ili druge **mehanizme za pritužbe** kojima upravlja predmetno poduzeće ili treća strana.
- AR 31. Pri objašnjavanju toga zna li i kako poduzeće da su osobe iz vlastite radne snage svjesne tih kanala i da imaju povjerenja u bilo koji od njih, poduzeće može navesti relevantne i pouzdane podatke o djelotvornosti tih kanala iz perspektive predmetnih osoba. Primjeri izvora informacija su ankete za osobe iz radne snage poduzeća koje su se koristile takvim kanalima i njihove razine zadovoljstva postupkom i rezultatima.
- AR 32. Pri opisivanju djelotvornosti kanala za izražavanje zabrinutosti **vlastite radne snage** i **predstavnik radnika** poduzeće se može voditi sljedećim pitanjima, na temelju „kriterija djelotvornosti izvansudskih **mehanizama za pritužbe**“, kako je utvrđeno u UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, posebno načelu 31. Razmatranja u nastavku mogu se primijeniti na pojedinačne kanale ili na zajednički sustav kanala:
- (a) jesu li kanali legitimni tako što se njima osigurava odgovarajuća odgovornost za njihovo pošteno ponašanje i gradi povjerenje dionika;
 - (b) jesu li kanali poznati i dostupni **dionicima**?
 - (c) imaju li kanali jasne i poznate postupke s okvirnim rokovima?
 - (d) osiguravaju li kanali **dionicima** razuman pristup izvorima informacija, savjeta i stručnog znanja?
 - (e) nude li kanali transparentnost tako što podnositeljima pritužbi pružaju dostatne informacije i, prema potrebi, tako što pružaju dostatne informacije kako bi se odgovorilo na neki javni interes?
 - (f) jesu li rezultati ostvareni kanalima u skladu s međunarodno priznatim ljudskim pravima?
 - (g) utvrđuje li poduzeće uvide s kanala kojima se podupire kontinuirano učenje u poboljšanju kanala i sprečavanju budućih učinaka?
 - (h) je li poduzeće usmjereno na dijalog s podnositeljima pritužbi kao sredstvo za postizanje dogovorenih rješenja, a ne na jednostrano određivanje ishoda?

Zahtjev za objavljivanje S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera i pristupa

- AR 33. Možda će trebati vremena kako bi se razumjeli negativni **učinci** i način na koji poduzeće može biti uključeno u njih putem **vlastite radne snage** te kako bi se utvrdili odgovarajući odgovori i kako bi se oni primijenili u praksi. Stoga, poduzeće može objaviti:
- (a) svoje opće i posebne pristupe rješavanju značajnih negativnih učinaka;
 - (b) svoje inicijative usmjerene na doprinos dodatnim značajnim pozitivnim učincima;
 - (c) mjeru u kojoj je napredovalo u svojem radu u izvještajnom razdoblju te
 - (d) svoje ciljeve za kontinuirano poboljšanje.
- AR 34. Odgovarajuće mjere mogu se razlikovati ovisno o tome uzrokuje li poduzeće značajni **učinak** ili mu pridonosi ili je li uključeno jer je učinak izravno povezan s njegovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama na temelju poslovnog odnosa.

- AR 35. S obzirom na to da značajni negativni **učinci** na **vlastitu radnu snagu** koji su se dogodili u izvještajnom razdoblju mogu biti povezani i s drugim subjektima ili poslovanjem izvan njegove izravne kontrole, poduzeće može objaviti nastoji li i na koji način iskoristiti svoj utjecaj u svojim **poslovnim odnosima** za upravljanje tim učincima. To može uključivati upotrebu komercijalnog **utjecaja** (na primjer provedba ugovornih zahtjeva s poslovnim odnosima ili uvođenje poticaja), drugih oblika utjecaja u okviru odnosa (kao što je pružanje **osposobljavanja** ili izgradnja kapaciteta u pogledu prava radnika za subjekte s kojima poduzeće ima poslovne odnose) ili zajedničkog utjecaja s kolegama ili drugim akterima (kao što su inicijative usmjerene na odgovorno zapošljavanje ili osiguravanje **odgovarajuće plaće** radnicima).
- AR 36. Kad objavi svoje sudjelovanje u određenom sektoru ili inicijativi s više dionika u okviru svojih **mjera** za uklanjanje znatnih negativnih učinaka, poduzeće može objaviti kako se inicijativom i njegovim vlastitim sudjelovanjem nastoji ublažiti dotični značajni učinak. u skladu s ESRS-om S1-5 može izvijestiti o relevantnim **ciljnim vrijednostima** utvrđenima u inicijativi i napretku prema njima.
- AR 37. Kad objavljuje uzima li i na koji način poduzeće u obzir stvarne i potencijalne učinke na **vlastitu radnu snagu** u odlukama o prekidu **poslovnih odnosa** te nastoji li i na koji način riješiti moguće negativne učinke prestanka radnog odnosa, poduzeće može navesti primjere.
- AR 38. Postupci koji se upotrebljavaju za praćenje djelotvornosti **mjera** mogu uključivati unutarnju ili vanjsku reviziju ili provjeru, sudske postupke i/ili povezane odluke suda, procjene učinka, sustave mjerenja, povratne informacije dionika, **mehanizme za pritužbe**, vanjske ocjene uspješnosti i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima.
- AR 39. Izvještavanjem o djelotvornosti nastoji se omogućiti razumijevanje poveznica između mjera koje poduzima poduzeće i djelotvornog upravljanja učincima. Dodatne informacije koje poduzeće može pružiti uključuju podatke koji pokazuju smanjenje broja utvrđenih **slučajeva**.
- AR 40. Kad je riječ o inicijativama ili postupcima čiji je glavni cilj ostvariti pozitivne učinke na osobe iz **vlastite radne snage** poduzeća koji se temelje na njihovim potrebama i o napretku provedbe tih inicijativa ili postupaka, poduzeće može objaviti:
- (a) informacije o tome imaju li i na koji način osobe iz vlastite radne snage i **predstavnici radnika** ulogu u donošenju odluka o osmišljavanju i provedbi tih programa ili postupaka te
 - (b) informacije o planiranim ili ostvarenim pozitivnim rezultatima tih programa ili postupaka za vlastitu radnu snagu poduzeća.
- AR 41. Poduzeće može objasniti jesu li takve inicijative osmišljene i za potporu postizanju jednog ili više ciljeva održivog razvoja. Na primjer, poduzeće koje se obvezuje na cilj održivog razvoja br. 8 „Promicanje kontinuiranog, uključivog i održivoga gospodarskog rasta za sve, kao i pune i produktivne zaposlenosti i posla dostojnog čovjeka” može aktivno raditi na iskorjenjivanju **prisilnog rada** ili obveznog rada ili podupiranju viših razina produktivnosti u aktivnostima u državama u razvoju putem tehnoloških poboljšanja i **osposobljavanja** lokalne radne snage, što može koristiti i konkretnim osobama iz **vlastite radne snage** na koje su te **mjere** usmjerene i njihovim lokalnim zajednicama.
- AR 42. Pri objavljivanju planiranih ili postignutih pozitivnih ishoda **mjera** poduzeća za **vlastitu radnu snagu** potrebno je razlikovati dokaze o tome da su se provele određene aktivnosti (na primjer da je x broj osoba prošao **osposobljavanje** u području financijske pismenosti) od dokaza o stvarnim ishodima za predmetne osobe (na primjer x osoba izvijestilo je da mogu bolje upravljati svojim plaćama i kućanskim proračunima).
- AR 43. Ako je poduzeće poduzelo mjere za ublažavanje negativnih **učinaka** na **vlastitu radnu snagu** koji proizlaze iz prelaska na zelenije, klimatski neutralno gospodarstvo, kao što su **osposobljavanje** i prekvalifikacija, jamstva za zapošljavanje, a kad je riječ o smanjenju broja zaposlenika ili masovnom otpuštanju, mjere kao što su savjetovanje o zapošljavanju, mentorstvo, zapošljavanje unutar poduzeća i planovi prijevremenog umirovljenja,

poduzeće objavljuje informacije o tim mjerama. To uključuje mjere za usklađivanje s mjerodavnim propisima. Poduzeće može istaknuti sadašnja i/ili očekivana vanjska kretanja koja utječu na pretvaranje **ovisnosti u rizike**. To uključuje razmatranje učinaka na koji mogu proizaći iz prelaska na zelenije i klimatski neutralno poslovanje.

- AR 44. Pri objavljivanju značajnih **rizika** i **prilika** povezanih s **učincima** ili **ovisnostima** o **vlastitoj radnoj snazi** poduzeće može uzeti u obzir sljedeće:
- (a) rizici povezani s učincima poduzeća na vlastitu radnu snagu mogu uključivati reputacijsku ili pravnu izloženost ako se utvrdi da je radna snaga poduzeća izložena **prisilnom radu** ili **dječjem radu**;
 - (b) rizici povezani s ovisnošću poduzeća o vlastitoj radnoj snazi mogu uključivati poremećaje poslovanja ako znatna stopa fluktuacije zaposlenika ili nedostatak **razvoja** vještina/**osposobljavanja** ugrožavaju poslovanje poduzeća te
 - (c) prilike povezane s utjecajem poduzeća na vlastitu radnu snagu mogu uključivati tržišnu diferencijaciju i veću privlačnost za potrošače koja proizlazi iz toga što se radnicima koji nisu u radnom odnosu osiguravaju pristojna **satnica** i uvjeti.
- AR 45. Pri objašnjavanju toga pretvaraju li se **ovisnosti** u **rizike** poduzeće uzima u obzir vanjska kretanja.
- AR 46. Pri objavljivanju **politika**, **mjera** i resursa te **ciljnih vrijednosti** povezanih s upravljanjem značajnim **rizicima** i **prilikama**, ako rizici i prilike proizlaze iz značajnog **učinka**, poduzeće može uputiti na svoje objave na politike, mjere te resurse i ciljne vrijednosti povezane s tim učinkom.
- AR 47. Poduzeće razmatra jesu li i na koji način njegovi postupci upravljanja značajnim **rizicima** povezanim s **vlastitom radnom snagom** integrirani u postojeće postupke upravljanja rizicima.
- AR 48. Kad objavljuje informacije o resursima koji su dodijeljeni za upravljanje značajnim učincima, poduzeće može objasniti koje su unutarnje funkcije uključene u upravljanje učincima i koje vrste mjera poduzimaju kako bi se otklonilo negativne i potaknulo pozitivne učinke.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka te rizicima i prilikama

- AR 49. Pri objavljivanju informacija o **ciljnim vrijednostima** u skladu s točkom 46., poduzeće može objaviti:
- (a) planirane rezultate koje treba postići u životima određenog broja osoba iz **vlastite radne snage**;
 - (b) stabilnost **ciljnih vrijednosti** tijekom vremena u smislu definicija i metodologija kako bi se omogućila usporedivost tijekom vremena i/ili
 - (c) standarde ili obveze na kojima se temelje ciljne vrijednosti (na primjer kodeks ponašanja, politike nabave, globalni okviri ili industrijski kodeksi).
- AR 50. **Ciljne vrijednosti** povezane s **rizicima** i **prilikama** mogu biti iste ili različite od ciljnih vrijednosti povezanih s **učincima**. Na primjer, ciljna vrijednost za postizanje **odgovarajućih plaća** za **radnike koji nisu u radnom odnosu** mogla bi smanjiti učinak na te osobe i povezane poslovne rizike u smislu kvalitete i pouzdanosti njihovih rezultata.
- AR 51. Poduzeće također može razlikovati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne **ciljne vrijednosti** koje obuhvaćaju istu obvezu **politike**. Na primjer, poduzeće može imati dugoročni cilj smanjenja **incidenata** povezanih sa zdravljem i sigurnošću koji utječu na njegove pokretače rezultata za 80 % do 2030. i kratkoročni cilj smanjenja **prekovremenih** sati vozača dostave za x % uz zadržavanje njihovih prihoda do 2024.

- AR 52. Pri izmjeni ili zamjeni **ciljne vrijednosti** u izvještajnom razdoblju poduzeće može objasniti tu promjenu upućivanjem na znatne promjene **poslovnog modela** ili na šire promjene prihvaćenog standarda ili propisa iz kojih proizlazi ciljna vrijednost kako bi se pružile kontekstualne informacije u skladu s ESRS-om 2 BP-2 *Objave o posebnim okolnostima*.

Zahtjev za objavljivanje S1-6 – Obilježja zaposlenika poduzeća

- AR 53. Ovaj zahtjev za objavljivanje obuhvaća sve **zaposlenike** koji rade za bilo koji subjekt poduzeća uključen u izvještavanje o održivosti.
- AR 54. Raščlambom **zaposlenika** po zemljama dobiva se uvid u raspodjelu aktivnosti među zemljama. Broj zaposlenika u svakoj zemlji također je ključan pokretač brojnih prava radnika i predstavnika radnika na informacije, savjetovanje i sudjelovanje, utvrđenih u pravnoj stečevini EU-a o radnom pravu (na primjer u Direktivi 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰¹⁾ o Europskom radničkom vijeću i Direktivi 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰²⁾ o obavješćivanju i savjetovanju s radnicima) i u nacionalnom pravu (npr. pravo na osnivanje radničkog vijeća ili pravo na zastupanje radnika na razini uprave). Raščlanjivanje zaposlenika po spolu i vrsti radnog odnosa daje uvid u rodnu zastupljenost u poduzeću. Osim toga, raščlamba zaposlenika po regijama omogućuje uvid u regionalne razlike. Regija se može odnositi na državu ili druge geografske lokacije, kao što je regija unutar države ili svjetska regija.
- AR 55. Poduzeće objavljuje zahtijevane objave u sljedećim tabličnim oblicima:

Tablica 1

obrazac za prikaz informacija o broju zaposlenika po spolu

Spol	Broj zaposlenika
Muškarci	
Žene	
Drugo	
Nije prijavljeno	
Ukupno zaposlenika	

U nekim državama članicama moguće je da se osobe zakonski registriraju kao osobe trećeg, često neutralnog spola, što je u gornjoj tablici kategorizirano kao „drugo”. Međutim, ako u objavi podataka o **zaposlenicima** to nije moguće, poduzeće to može objasniti i navesti da kategorija „drugo” nije primjenjiva.

Tablica 2

Obrazac za prikaz broja zaposlenika u zemljama u kojima najmanje 50 zaposlenika čini najmanje 10 % ukupnog broja zaposlenika poduzeća.

Zemlja	Broj zaposlenika
Zemlja A	
Zemlja B	

⁽¹⁰¹⁾ Direktiva 2009/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o osnivanju Europskog radničkog vijeća ili uvođenju postupka koji obuhvaća poduzeća i skupine poduzeća na razini Zajednice radi obavješćivanja i savjetovanja radnika (SL L 122, 16.5.2009., str. 28.).

⁽¹⁰²⁾ Direktiva 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2002. o uspostavljanju općeg okvira za obavješćivanje i savjetovanje s radnicima u Europskoj zajednici (SL L 80, 23.3.2002., str. 29.).

Zemlja C	
Zemlja D	

Tablica 3

obrazac za prikaz informacija o zaposlenicima po vrsti ugovora, raščlanjeno po regijama (broj zaposlenika ili EPRV) (izvještavanje o zaposlenicima s punim radnim vremenom i zaposlenicima s nepunim radnim vremenom je dobrovoljno)

[Izvještajno razdoblje]				
ŽENE	MUŠKARCI	DRUGO (*)	NE OBJAVLJUJE SE	UKUPNO
Broj zaposlenih (broj/FTE)				
Broj stalno zaposlenih (broj/FTE)				
Broj privremeno zaposlenih (broj/FTE)				
Broj zaposlenih s nezajamčenim brojem radnih sati (broj/FTE)				
Broj zaposlenih u punom radnom vremenu (broj/FTE)				
Broj zaposlenih u nepunom radnom vremenu (broj/FTE)				
(*) Rod koji navedu sami zaposlenici.				

Tablica 4

obrazac za prikaz informacija o zaposlenicima po vrsti ugovora, raščlanjeno po regijama (broj zaposlenika ili EPRV) (izvještavanje o zaposlenicima s punim radnim vremenom i zaposlenicima s nepunim radnim vremenom je dobrovoljno)

[Izvještajno razdoblje]		
REGIJA A	REGIJA B	UKUPNO
Broj zaposlenih (broj/FTE)		
Broj stalno zaposlenih (broj/FTE)		
Broj privremeno zaposlenih (broj/FTE)		
Broj zaposlenih s nezajamčenim brojem radnih sati (broj/FTE)		
Broj zaposlenih u punom radnom vremenu (broj/FTE)		
Broj zaposlenih u nepunom radnom vremenu (broj/FTE)		

- AR 56. Definicije stalnih i privremenih zaposlenika, zaposlenika s nezajamčenim brojem radnih sati, zaposlenika s punim radnim vremenom i **zaposlenika** s nepunim radnim vremenom razlikuju se među državama. Ako poduzeće ima zaposlenike u više država, za izračun podataka na razini države upotrebljava definicije u skladu s nacionalnim zakonima država u kojima se zaposlenici nalaze. Podaci na razini države zatim se zbrajaju kako bi se izračunali ukupni brojevi, ne uzimajući u obzir razlike u nacionalnim pravnim definicijama. Poduzeće zapošljava zaposlenike s nezajamčenim brojem radnih sati bez jamstva minimalnog ili fiksnog broja radnih sati. Zaposlenik će se možda morati staviti na raspolaganje za posao prema potrebi, ali poduzeće nije ugovorno obvezno radniku ponuditi minimalni ili fiksni broj radnih sati po danu, tjednu ili mjesecu. Ovoj kategoriji pripadaju povremeni zaposlenici, zaposlenici s ugovorima bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati i zaposlenici u pričuvi.
- AR 57. Objavljivanjem broja **zaposlenika** na kraju izvještajnog razdoblja pružaju se informacije za taj trenutak, bez uzimanja u obzir fluktuacija u izvještajnom razdoblju. Pri objavljivanju tih brojeva u prosjecima u izvještajnom razdoblju uzimaju se u obzir fluktuacije u izvještajnom razdoblju.
- AR 58. Nije vjerojatno da će kvantitativni podaci, kao što je broj privremenih **zaposlenika** ili zaposlenika u nepunom radnom vremenu, sami po sebi biti dovoljni. Na primjer, velik udio privremenih zaposlenika ili zaposlenika u nepunom radnom vremenu mogao bi ukazivati na nedostatak sigurnosti zapošljavanja za zaposlenike, ali bi isto tako mogao ukazati na fleksibilnost na radnom mjestu kad se nudi kao dobrovoljni izbor. Zbog toga poduzeće mora objaviti kontekstualne informacije kako bi **korisnicima** pomoglo u tumačenju podataka. Poduzeće može objasniti razloge za privremeno zapošljavanje. Primjer je zapošljavanje radnika koji će raditi na privremenom ili sezonskom projektu ili događaju. Drugi je primjer uobičajena praksa da se novim zaposlenicima ponudi ugovor na određeno vrijeme (na primjer šest mjeseci) prije nego što im se ponudi stalno zaposlenje. Poduzeće također može objasniti razloge za zapošljavanje uz nezajamčen broj radnih sati.
- AR 59. Za izračun stope fluktuacije vlastitih zaposlenika poduzeće izračunava zbroj broja **zaposlenika** koji odlaze dobrovoljno ili zbog otkaza, umirovljenja ili smrti u službi. Poduzeće koristi taj broj za brojnik stope fluktuacije zaposlenika i može odrediti nazivnik koji se upotrebljava za izračun te stope i opisati svoju metodologiju.
- AR 60. Ako podaci nisu dostupni za detaljne informacije, poduzeće koristi procjenu broja zaposlenika ili omjera u skladu s ESRS-om 1 i jasno utvrđuje gdje su se koristile procjene.

Zahtjev za objavljivanje S1-7 – Obilježja radnika poduzeća koji nisu u radnom odnosu

- AR 61. Ovaj zahtjev za objavljivanje pruža uvid u način na koji poduzeće pristupa zapošljavanju, kao i opseg i prirodu učinaka koji proizlaze iz njegovih praksi zapošljavanja. Njime se pružaju i kontekstualne informacije koje pomažu u razumijevanju informacija o kojima se izvješćuje u drugim objavama. Ovom su objavom obuhvaćeni i pojedinačni ugovaratelji koji obavljaju radove za poduzeće („samozaposlene osobe”) i radnici koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave „djelatnostima zapošljavanja” (oznaka NACE N78). Ako su sve osobe koje obavljaju posao za poduzeće **zaposlenici**, a poduzeće nema osobe u svojoj radnoj snazi koje nisu zaposlenici, ovaj zahtjev za objavljivanje nije značajan za poduzeće; neovisno o tome, poduzeće tu činjenicu može navesti pri objavi informacija koje se zahtijevaju u skladu sa zahtjevom za objavljivanje DR S1-6 kao kontekstualne informacije jer one mogu biti relevantne za **korisnike izjave o održivosti**.
- AR 62. Primjeri ugovaratelja (samozaposlene osobe) u **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća uključuju: ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla koji bi inače obavio zaposlenik, ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla na javnom području (npr. na cesti ili ulici) i ugovaratelje koje je poduzeće angažiralo za obavljanje posla/usluge izravno na radnom mjestu klijenta organizacije. Primjeri osoba koje zapošljava treća strana koja se bavi „djelatnostima zapošljavanja” i koje rade pod vodstvom poduzeća uključuju: osobe koje obavljaju isti posao koji obavljaju **zaposlenici**, kao što su osobe koje mijenjaju privremeno odsutne zaposlenike (zbog bolesti, godišnjeg odmora, roditeljskog dopusta itd.); osobe koje obavljaju uobičajeni rad na istoj **lokaciji** kao i zaposlenici; te radnici koji se privremeno upućuju iz druge države članice EU-a kako bi radili za poduzeće („upućeni radnici”). Primjeri **radnika u lancu vrijednosti** (a time i radnika koji nisu u vlastitoj radnoj

snazi poduzeća i koji su prijavljeni u skladu s ESRS-om S2) uključuju: radnike za **dobavljača** s kojim je poduzeće sklopilo ugovor i koji rade u prostorima dobavljača koristeći se metodama rada dobavljača; radnike za subjekt na silaznom tržištu koji kupuje robu ili usluge od poduzeća i radnike dobavljača opreme poduzeća koji na jednom ili više radnih mjesta poduzeća redovito održavaju opremu dobavljača (na primjer fotokopirni uređaj) kako je utvrđeno ugovorom između dobavljača opreme i poduzeća.

- AR 63. Ako ne može navesti točne brojčane podatke, poduzeće koristi procjene u skladu s odredbama ESRS-a 1 za objavljivanje broja osoba iz **vlastite radne snage** koje nisu **zaposlenici** s najbližih deset ili, ako je broj osoba iz vlastite radne snage koje nisu zaposlenici veći od 1 000, s najbližih 100, te to objašnjava. Osim toga, poduzeće jasno utvrđuje informacije koje proizlaze iz stvarnih podataka i procjena.
- AR 64. Objavljivanjem broja osoba u **vlastitoj radnoj snazi** koje nisu **zaposlenici** na kraju izvještajnog razdoblja pružaju se informacije u tom trenutku, a fluktuacije u izvještajnom razdoblju ne uzimaju se u obzir. Objavljivanjem tog broja kao prosjeka u cijelom izvještajnom razdoblju uzimaju se u obzir fluktuacije u izvještajnom razdoblju te se **korisnicima** mogu pružiti bolje i relevantnije informacije.
- AR 65. Informacije koje je poduzeće objavilo omogućuju **korisnicima** da razumiju kako se broj **radnika koji nisu u radnom odnosu u vlastitoj radnoj snazi** poduzeća mijenja u izvještajnom razdoblju ili u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem (tj. jesu li se brojevi povećali ili smanjili). Poduzeće može objaviti i razloge fluktuacija. Na primjer, povećanje broja radnika koji nisu u radnom odnosu u izvještajnom razdoblju moglo bi biti posljedica sezonskog događaja. S druge strane, do smanjenja broja radnika koji nisu u radnom odnosu u usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem moglo bi doći zbog dovršetka privremenog projekta. Ako poduzeće objavljuje fluktuacije, mora objasniti i kriterije korištene za utvrđivanje toga koje fluktuacije objavljuje. Ako nema značajnih fluktuacija u broju radnika koji nisu u radnom odnosu u izvještajnom razdoblju ili između tekućeg i prethodnog izvještajnog razdoblja, poduzeće može objaviti tu informaciju.

Zahtjev za objavljivanje S1-8 – Obuhvat kolektivnog pregovaranja i socijalni dijalog

Obuhvat kolektivnog pregovaranja

- AR 66. Postotak **zaposlenika** obuhvaćenih **kolektivnim ugovorima** izračunava se prema sljedećoj formuli:

$$\frac{\text{broj radnika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima}}{\text{broj radnika}} \times 100$$

x 100

broj radnika

- AR 67. **Zaposlenici u vlastitoj radnoj snazi** poduzeća obuhvaćeni **kolektivnim ugovorima** su pojedinci za koje je poduzeće obvezno primjenjivati ugovor. To znači da ako nijedan zaposlenik nije obuhvaćen kolektivnim ugovorom, prijavljeni postotak iznosi nula. Zaposlenik u vlastitoj radnoj snazi poduzeća kojeg obuhvaća više kolektivnih ugovora treba se računati samo jednom.
- AR 68. Ovim se zahtjevom ne nastoji dobiti postotak **zaposlenika** koje predstavlja radničko vijeće ili koji pripadaju sindikatima, koji se može razlikovati. Postotak zaposlenika obuhvaćenih **kolektivnim ugovorima** može biti veći od postotka zaposlenika u sindikatima kad se kolektivni ugovori primjenjuju i na članove sindikata i na radnike koji nisu članovi sindikata. S druge strane, postotak zaposlenika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima može biti niži od postotka zaposlenika u sindikatima. To može biti slučaj kad nisu dostupni kolektivni ugovori ili kad kolektivnim ugovorima nisu obuhvaćeni svi zaposlenici u sindikatima.

Socijalni dijalog

- AR 69. Za izračun informacija u skladu s točkom 63. podtočkom (a) poduzeće utvrđuje u kojim zemljama Europskoga gospodarskog prostora (EGP) ima znatan broj zaposlenika (tj. najmanje 50 koji čine najmanje 10 % njegovih ukupnih zaposlenika). Za te zemlje navodi postotak **zaposlenika** u toj zemlji koji su zaposleni u poslovnim jedinicama u kojima zaposlenike predstavljaju **predstavnici radnika**. Poslovna jedinica definira se kao svako mjesto poslovanja na kojem poduzeće obavlja neprijelaznu ekonomsku djelatnost koja uključuje ljudske resurse i dobra. Primjeri: tvornica, podružnica maloprodajnog lanca ili sjedište poduzeća. Za države u kojima postoji samo jedna jedinica prijavljeni postotak iznosi 100 % ili 0 %.

*broj radnika koji su zaposleni u poslovnim jedinicama u kojima
postoje predstavnici radnika*

x 100

broj radnika

- AR 70. O informacijama koje se zahtijevaju ovim zahtjevom za objavljivanje izvještava se kako slijedi.

Tablica 1

obrazac za izvještavanje o obuhvatu kolektivnog pregovaranja i socijalnom dijalogu

	Obuhvat kolektivnog pregovaranja		Socijalni dijalog
Stopa obuhvata	Zaposlenici – EGP (za države s više od 50 zaposlenika koji čine više od 10 % ukupnih zaposlenika)	Zaposlenici – izvan EGP-a (procjena za regije s više od 50 zaposlenika koji čine više od 10 % ukupnih zaposlenika)	Zastupljenost na radnom mjestu (samo EGP) (za države s više od 50 zaposlenika koji čine više od 10 % ukupnih zaposlenika)
0–19 %		Regija A	
20–39 %	Zemlja A	Regija B	
40–59 %	Zemlja B		Zemlja A
60–79 %			Zemlja B
80–100 %			

Zahtjev za objavljivanje S1-9 – Pokazatelji raznolikosti

- AR 71. Pri sastavljanju objave o rodu na najvišoj rukovodećoj razini poduzeće upotrebljava definiciju najvišeg rukovodstva kao jednu i dvije razine ispod administrativnih i nadzornih tijela, osim ako je taj pojam već definiran u poslovanju poduzeća i razlikuje se od prethodnog opisa. Ako je to slučaj, poduzeće može upotrijebiti vlastitu definiciju za najviše rukovodstvo i objaviti tu činjenicu i vlastitu definiciju.

Zahtjev za objavljivanje S1-10 – Odgovarajuće plaće

- AR 72. Najniža **plaća** izračunava se za kategoriju najnižeg **primanja**, isključujući pripravnike i naučnike. To se treba temeljiti na osnovnoj plaći i svim fiksnim dodatnim naknadama koje su zajamčene svim **zaposlenicima**. Najniža plaća razmatra se zasebno za svaku državu u kojoj poduzeće posluje, osim izvan EGP-a ako je odgovarajuća primjerena ili minimalna plaća definirana na podnacionalnoj razini.

- AR 73. Referentna vrijednost za **odgovarajuću plaću** koja služi a za usporedbu s najnižom plaćom ne smije biti niža od:

- (a) u EGP-u: minimalne plaće utvrđene u skladu s Direktivom 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁰³⁾ o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji. Dok Direktiva (EU) 2022/2041 ne stupi na snagu, ako ne postoji primjenjiva minimalna **plaća** utvrđena propisima ili kolektivnim ugovorima u zemlji EGP-a,

⁽¹⁰³⁾ Direktiva (EU) 2022/2041 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o primjerenim minimalnim plaćama u Europskoj uniji (SL L 275, 25.10.2022., str. 33.).

poduzeće koristi referentnu vrijednost za **odgovarajuću plaću** koja nije niža od minimalne plaće u susjednoj zemlji sa sličnim socioekonomskim statusom ili nije niža od uobičajene referentne međunarodne norme kao što je 60 % medijana plaće u zemlji i 50 % prosječne bruto plaće.

(b) izvan EGP-a:

- i. razine plaće utvrđene postojećim međunarodnim, nacionalnim ili podnacionalnim propisom, službenom normom ili kolektivnim ugovorima, na temelju procjene odgovarajuće plaće potrebne za pristojan životni standard;
- ii. ako ne postoje instrumenti navedeni u podtočki i., od nacionalne ili podnacionalne minimalne plaće utvrđene propisima ili **kolektivnim pregovorima** ili
- iii. ako ne postoje instrumenti navedeni u podtočkama i. i ii., svaka referentna vrijednost koja ispunjava kriterije utvrđene u Inicijativi za održivu trgovinu (IDH) (*Plan za pristojne plaće – platforma za omogućivanje pristojnih plaća u lancima opskrbe*), uključujući primjenjive referentne vrijednosti usklađene s metodologijom Anker ili vrijednosti koje utvrđuje zaklada Wage Indicator ili Mreža za poštene plaće, ako se jamči da se uvjeti rada utvrđuju kolektivnim pregovaranjem.

AR 74. U Direktivi (EU) 2022/2041 o primjerenim minimalnim **plaćama** u Europskoj uniji upućuje se i na indikativne referentne vrijednosti koje se obično koriste na međunarodnoj razini, kao što je 60 % medijana bruto plaće i 50 % prosječne bruto plaće, i/ili na indikativne referentne vrijednosti koje se koriste na nacionalnoj razini. Podaci za indikativne vrijednosti od 60 % medijana nacionalne bruto plaće ili 50 % nacionalne prosječne bruto plaće mogu se dobiti iz europske ankete o radnoj snazi.

Zahtjev za objavljivanje S1-11 – Socijalna zaštita

AR 75. **Socijalna zaštita** odnosi se na sve mjere kojima se omogućuje pristup zdravstvenoj skrbi i potpori dohotku kad je riječ o zahtjevnim životnim događajima, kao što su gubitak posla, bolest i potreba za zdravstvenom skrbi, porođaj i skrb o djetetu, ili kad je riječ o umirovljenju i potrebi za mirovinom.

Zahtjev za objavljivanje S1-12 – Osobe s invaliditetom

AR 76. Pri objavljivanju informacija u skladu s točkom 77. o **osobama s invaliditetom** poduzeće navodi sve kontekstualne informacije potrebne za razumijevanje podataka i načina na koji su podaci prikupljeni (metodologija). Primjer su informacije o učinku različitih pravnih definicija osoba s invaliditetom u državama u kojima poduzeće posluje.

Zahtjev za objavljivanje S1-13 – Pokazatelji osposobljavanja i razvoja vještina

AR 77. Redoviti pregled uspješnosti definira se kao pregled koji se temelji na kriterijima poznatima zaposleniku i njegovu nadređenom i koji se provodi najmanje jednom godišnje uz znanje zaposlenika. Pregled može uključivati procjenu koju provode radnikova izravno nadređena osoba, kolege ili širi raspon **zaposlenika**. U taj pregled može biti uključen i odjel za ljudske resurse. Kako bi objavilo informacije u skladu s točkom 83. podtočkom (a), poduzeće u nazivniku upotrebljava podatke o broju zaposlenika navedene u zahtjevu za objavljivanje ESRS S1-6 kako bi izračunalo:

- (a) broj/udio pregleda uspješnosti po zaposleniku te
- (b) broj pregleda u odnosu na broj pregleda koji je dogovorilo rukovodstvo.

AR 78. Kako bi objavilo prosjek koji se zahtijeva u skladu s točkom 83. podtočkom (b), poduzeće provodi sljedeći izračun: ukupni broj ponuđenih i odrađenih sati **osposobljavanja** po **zaposlenicima** dijeli se s ukupnim brojem zaposlenika po kategoriji spola. Za ukupni prosjek osposobljavanja i prosjek po rodu upotrebljavaju se podaci o ukupnom broju zaposlenika i broju zaposlenika po spolu navedeni u zahtjevu za objavljivanje ESRS S1-6.

- AR 79. Kategorije **zaposlenika** raščlanjuju se po razinama (kao što su više rukovodstvo i srednje rukovodstvo) ili funkcijama (kao što su tehničke, administrativne ili proizvodne). Te se informacije dobivaju iz vlastita sustava ljudskih resursa poduzeća. Pri kategorizaciji radne snage poduzeće je dužno definirati razumne i smislene kategorije zaposlenika koje **korisnicima** informacija omogućuju da razumiju različite mjere uspješnosti među kategorijama. Poduzeće može navesti kategoriju za izvršne i neizvršne zaposlenike.

Zahtjev za objavljivanje S1-14 – Pokazatelji zdravlja i sigurnosti

- AR 80. U vezi s točkom 88. podtočkom (a) postotak **vlastite radne snage** obuhvaćene sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću poduzeća objavljuje se na temelju broja zaposlenika, a ne ekvivalenta punog radnog vremena.
- AR 81. Kad je riječ o točki 90., ako su sustav upravljanja zdravljem i sigurnosti poduzeća ili neki njegovi dijelovi predmet unutarnje revizije ili vanjske certifikacije, poduzeće može navesti tu činjenicu ili nepostojanje tog sustava i, prema potrebi, temeljne standarde za takve revizije/certificiranja.
- AR 82. Smrtni slučajevi mogu se iskazati zasebno za one koji su posljedica **ozljeda na radu** i one koji su posljedica **oboljenja povezanog s radom**.

Smjernice o pojmovima „na radu” i „povezano s radom”

- AR 83. **Ozljede na radu i oboljenje povezano s radom** proizlaze iz izloženosti opasnostima na radnom mjestu. Neovisno o tome, mogu se pojaviti druge vrste **incidenata** koji nisu povezani sa samim poslom. Na primjer, sljedeći se incidenti općenito ne smatraju povezanim s radom, osim ako je drukčije navedeno u primjenjivim nacionalnim propisima:
- (a) osoba iz radne snage tijekom rada pretrpi srčani udar koji nije povezan s radom;
 - (b) osoba iz radne snage koja vozi na posao ili s posla ozlijeđena je u automobilskoj nesreći (kad vožnja nije dio posla i ako poduzeće nije organiziralo prijevoz); te
 - (c) osoba iz radne snage koja boluje od epilepsije na radnom mjestu ima napadaj koji nije povezan s radom.
- AR 84. Kad je riječ o putovanju radi posla, ozljede i oboljenja do kojih dolazi za vrijeme putovanja osobe povezani su s radom ako je u vrijeme ozljede ili oboljenja osoba bila uključena u radne aktivnosti „u interesu poslodavca”. Primjeri takvih aktivnosti uključuju putovanje do klijenata i kontakte s klijentima; obavljanje poslova na radnom mjestu i sastajanje radi poslovanja, rasprave o poslovanju ili promicanja poslovanja (prema uputama poslodavca). Ako je poduzeće odgovorno za putovanje na posao, **incidenti** do kojih je došlo za vrijeme putovanja na posao smatraju se povezanim s poslom. Međutim, incidenti do kojih dolazi za vrijeme putovanja izvan odgovornosti poduzeća (tj. redovito putovanje na posao i s posla) mogu se prijaviti zasebno pod uvjetom da poduzeće ima takve podatke dostupne u cijelom poduzeću.
- AR 85. Kad je riječ o radu od kuće, ozljede i oboljenje do kojih dolazi za vrijeme rada od kuće povezani su s radom ako se ozljeda ili oboljenje pojavi dok osoba obavlja posao od kuće, a ozljeda ili oboljenje izravno su povezani s obavljanjem posla, a ne s općim okruženjem ili uvjetima u domu.
- AR 86. Kad je riječ o mentalnim bolestima, smatra se da je bolest povezana s radom ako je dotična osoba dobrovoljno izvjestila o njoj i ako je potkrijepljena mišljenjem ovlaštenog zdravstvenog radnika s odgovarajućim **osposobljavanjem** i iskustvom i ako se u tom mišljenju navodi da je bolest povezana s radom.

AR 87. Zdravstveni problemi zbog npr. pušenja, zlouporabe droga i alkohola, fizičke neaktivnosti, nezdrave prehrane i psihosocijalnih čimbenika koji nisu povezani s radom ne smatraju se povezanim s radom.

AR 88. Profesionalne bolesti ne smatraju se **ozljedama na radu**, već su obuhvaćene **oboljenjem povezanim s radom**.

Uputa za izračun stope ozljeda na radu

AR 89. Pri izračunu stope ozljeda na radu poduzeće dijeli odgovarajući broj slučajeva s ukupnim brojem sati koje su odradile osobe iz **vlastite radne snage** i množi ga s 1 000 000. Tako te stope predstavljaju broj slučajeva na milijun odradenih sati. Stopa koja se temelji na 1 000 000 odradenih sati pokazuje broj ozljeda na radu na 500 stalno zaposlenih osoba iz radne snage u razdoblju od godinu dana. Radi usporedivosti stopa od 1 000 000 odradenih sati primjenjuje se i na poduzeća s manje od 500 radnika.

AR 90. Ako poduzeće ne može izravno izračunati broj odradenih sati, može ga procijeniti na temelju uobičajenog ili standardnog radnog vremena, uzimajući u obzir prava na razdoblja plaćenog dopusta s posla (na primjer plaćeni dopust, plaćeno bolovanje, državni praznici) i to objasniti u svojim objavama.

AR 91. Poduzeće u izračun broja i stope ozljeda na radu koje se mogu evidentirati uključuje smrtnu slučajevu kao posljedicu ozljede na poslu.

Smjernice o oboljenjima povezanim s radom o kojima se vodi evidencija

AR 92. Oboljenje povezano s radom može uključivati akutne, opetovane i kronične zdravstvene probleme uzrokovane ili pogoršane radnim uvjetima ili praksama. Među njima su mišićno-koštani poremećaji, kožne bolesti i bolesti dišnog sustava, zloćudni rak, bolesti uzrokovane fizikalnim čimbenicima (npr. gubitak sluha uzrokovan bukom, bolesti uzrokovane vibracijama) i mentalne bolesti (npr. tjeskoba, posttraumatski stresni poremećaj). Za potrebe zahtijevanih objava poduzeće u svoju objavu uključuje barem one slučajeve navedene na Popisu profesionalnih bolesti Međunarodne organizacije rada.

AR 93. U kontekstu ovog standarda mišićno-koštani poremećaji povezani s radom smatraju se oboljenjem povezanim s radom (a ne ozljedom).

AR 94. Incidenti koji se pojavljuju u skladu s točkom 88. odnose se na slučajeve oboljenja povezanog s radom o kojima je poduzeće obaviješteno ili koje je poduzeće utvrdilo medicinskim nadzorom u izvještajnom razdoblju. Poduzeće može biti obaviješteno o slučajevima oboljenja povezanog s radom na temelju prijava pogođenih osoba, agencija za naknade ili zdravstvenih radnika. Objava može uključivati slučajeve oboljenja povezanog s radom koji su otkriveni u izvještajnom razdoblju među osobama koje su prije bile dio radne snage poduzeća.

Uputa o broju izgubljenih dana

AR 95. Poduzeće broj izgubljenih dana računa tako da se uključe prvi puni dan i zadnji dan odsutnosti. U izračunu bi se trebali uzeti u obzir kalendarski dani, stoga će se dani na koje dotična osoba ne bi trebala raditi prema rasporedu (npr. vikend, državni praznici) računati kao izgubljeni dani.

Zahtjev za objavljivanje S1-15 – Ravnoteža između poslovnog i privatnog života

AR 96. Obiteljski dopust uključuje roditeljni dopust, očinski dopust, roditeljski dopust i dopust za skrbnike koji postoji prema nacionalnom pravu ili kolektivnim ugovorima. Za potrebe ovog standarda ti se pojmovi definiraju kako slijedi:

- (a) roditeljni dopust (koji se naziva i porodiljni dopust): izostanak s posla sa zaštićenim radnim mjestom za zaposlene žene izravno u vrijeme poroda (ili, u nekim državama, posvojenja);

- (b) očinski dopust: izostanak s posla oca ili, ako je i u mjeri u kojoj je to priznato nacionalnim pravom, ekvivalentnog drugog roditelja, povodom rođenja ili usvajanja djeteta radi pružanja skrbi;
- (c) roditeljski dopust: izostanak s posla po osnovi rođenja ili posvojenja djeteta radi skrbi o tom djetetu, kako ga definira svaka država članica;
- (d) dopust skrbnika: dopust za radnike radi pružanja osobne skrbi ili potpore članu obitelji ili osobi koja živi u istom kućanstvu kojoj je potrebna znatna skrb ili potpora zbog ozbiljnog zdravstvenog razloga, kako ga definira svaka država članica.

AR 97. Kad je riječ o točki 93. podtočki (a), zaposlenici koji imaju pravo na obiteljski dopust su zaposlenici obuhvaćeni propisima, organizacijskim politikama, sporazumima, ugovorima ili **kolektivnim ugovorima** u kojima su navedena prava na obiteljski dopust te koji su obavijestili poduzeće o tom pravu ili je poduzeće svjesno tog prava.

Zahtjev za objavljivanje S1-16 – Pokazatelji naknada (razlika u plaćama i ukupna naknada)

Razlika u plaćama

AR 98. Pri prikupljanju informacija koje se zahtijevaju točkom 97. podtočkom (a) za razliku u **plaćama** između ženskih i muških zaposlenika (poznatu i kao „razlika u plaćama na temelju spola”) poduzeće primjenjuje sljedeću metodologiju:

- (a) uključuje bruto platni razred po satu svih **zaposlenika**; te
- (b) primjenjuje sljedeću formulu za izračun razlike u plaćama na temelju spola:

$$\frac{(\text{Prosječna bruto satnica radnika} - \text{prosječna bruto satnica radnica})}{\text{prosječni bruto dohodak po satu muških zaposlenika}}$$

$\times 100$

prosječni bruto dohodak po satu muških zaposlenika

AR 99. Pri objavljivanju informacija koje se zahtijevaju točkom 97. podtočkom (a) poduzeće navodi sve kontekstualne informacije potrebne za razumijevanje podataka i načina na koji su podaci prikupljeni (metodologija). Mogu se navesti informacije o tome kako objektivni čimbenici kao što su vrsta rada i država zaposlenja utječu na razliku u **plaćama** na temelju spola.

AR 100. O mjeri razlike u **plaćama** na temelju spola poduzeća izvještava se za tekuće izvještajno razdoblje i, ako je to navedeno u prethodnim izvještajima o održivosti, za prethodna dva izvještajna razdoblja.

Omjer ukupne naknade

AR 101. Pri prikupljanju informacija u skladu s točkom 97. podtočkom (b) poduzeće:

- (a) uključuje sve **zaposlenike**;
- (b) razmatra, ovisno o politici isplaćivanju primitaka poduzeća, sve od sljedećeg:
 - i. osnovnu plaću, koja je zbroj zajamčene kratkoročne i nepromjenjive novčane naknade;
 - ii. naknadu u gotovini, koja je zbroj osnovne plaće i novčanih naknada, bonusa, provizija, podjele dobiti u gotovini i drugih oblika varijabilnih gotovinskih plaćanja;
 - iii. naknadu u naravi, kao što su automobili, privatno zdravstveno osiguranje, životno osiguranje, programi dobrobiti te
 - iv. izravnu naknadu, koja je zbroj naknade u gotovini, naknade u naravi i ukupne fer vrijednosti svih godišnjih dugoročnih poticaja (na primjer prihod od dioničkih opcija, ograničene dionice ili udjeli, dionice ili udjeli na temelju uspješnosti, fantomske dionice, prava na povećanje vrijednosti dionica i dugoročne nagrade u gotovini);

(c) primjenjuje sljedeću formulu za omjer **ukupne godišnje naknade**:

$$\frac{\text{Ukupna godišnja naknada za najbolje plaćenu osobu u poduzeću}}{\text{Ukupna godišnja naknada za prosječno plaćenog zaposlenika (isključujući najbolje plaćenu osobu)}}$$

AR 102. Kako bi prikazalo kontekstualne informacije, poduzeće može navesti objašnjenje za razumijevanje podataka i načina na koji su podaci prikupljeni (metodologija). Kvantitativni podaci, kao što je omjer **ukupne godišnje naknade**, možda sami po sebi nisu dovoljni da bi se razumjele razlike u **plaćama** i njihovi čimbenici. Na primjer, na omjere plaća može utjecati veličina poduzeća (na primjer prihodi, broj **zaposlenika**), njegov sektor, strategija zapošljavanja (na primjer oslanjanje na eksternalizirane radnike ili zaposlenike s nepunim radnim vremenom, visok stupanj automatizacije) ili volatilnost valute.

Zahtjev za objavljivanje S1-17 – Slučajevi, pritužbe te ozbiljni učinci povezani s ljudskim pravima

AR 103. Uz informacije u skladu s točkama 103. i 104. poduzeće može objaviti status **incidenata** i/ili pritužbi i mjera poduzetih s obzirom na sljedeće:

- (a) slučajeve koje je pregledalo poduzeće;
- (b) planove za korektivne mjere koji se provode;
- (c) provedene planove za korektivne mjere, pri čemu su rezultati pregledani u okviru rutinskih postupaka unutarnje revizije rukovodstva; te
- (d) slučajeve koji više ne podliježu mjerama.

AR 104. Ako poduzeće prikuplja informacije opisane u AR-u 105., uzima u obzir sljedeće:

- (a) **incident** više nije predmet mjera ako je riješen, ako je predmet zaključen ili ako nisu potrebne daljnje mjere poduzeća. Na primjer, slučaj za koji nije potrebno daljnje djelovanje može uključivati predmete koji su povučeni ili u kojima temeljne okolnosti koje su dovele do slučaja više ne postoje;
- (b) korektivne mjere usmjerene su prema navodnom uznemiravatelju i navodnoj žrtvi. Korektivne mjere usmjerene na žrtvu mogu uključivati ponudu da joj se nadoknade troškovi savjetovanja, pružanje određenog plaćenog dopusta žrtvi, ponudu da joj se nadoknade dani bolovanja/godišnjeg odmora ako je žrtva pretrpjela bilo kakve troškove zbog **uznemiravanja** (kao što su korištenje bolovanja ili dani godišnjeg odmora) te
- (c) korektivne mjere usmjerene na uznemiravatelja mogu uključivati verbalno i/ili pisano upozorenje uznemiravatelju, propisivanje savjetovanja protiv uznemiravanja ili slanje uznemiravatelja na odgovarajući seminar ili **osposobljavanje** za osvještavanje o uznemiravanju i njegovo sprečavanje. Suspenzija bez **plaće** također može biti opcija. Ako je uznemiravatelj ranije discipliniran, ali njegovo uznemiravanje ne prestane, možda će biti potrebna ozbiljnija disciplinska mjera.

AR 105. Ozbiljni **incidenti** povezani s ljudskim pravima uključuju slučajeve tužbi, službene pritužbe putem mehanizama za pritužbe poduzeća ili trećih strana, ozbiljne optužbe u javnim izvještajima ili medijima, ako su oni povezani s **vlastitom radnom snagom** poduzeća, a poduzeće ne osporava činjenicu da je došlo do slučaja, kao i sve druge ozbiljne učinke kojih je poduzeće svjesno.

AR 106. Uz informacije u skladu s točkom 104. poduzeće može objaviti broj ozbiljnih slučajeva kršenja ljudskih prava u kojima je poduzeće imalo ulogu osiguravanja pravnog lijeka za pogođene osobe u izvještajnom razdoblju.

Dodatak A.1.

Zahtjevi za primjenu za objave povezane s ESRS-om 2

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S1 *Vlastita radna snaga*. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ESRS-a 2 i jednako je važan kao i drugi dijelovi ovog standarda. U njemu je naveden neiscrpan popis čimbenika koje poduzeće treba uzeti u obzir pri ispunjavanju zahtjeva iz ESRS-a 2 SBM-2 i ESRS-a 2 SBM-3. Ovaj Dodatak ne sadržava definicije pojmova navedenih u nastavku. Svi definirani pojmovi nalaze se u Prilogu II.: Pokrate i pojmovnik

Socijalna pitanja i pitanja ljudskih prava	Neiscrpan popis čimbenika koje treba uzeti u obzir pri procjeni značajnosti
Sigurna radna mjesta	Postotak zaposlenika s ugovorima na određeno vrijeme, omjer zaposlenika i radnika koji nisu u radnom odnosu, socijalna zaštita
Radno vrijeme	Postotak zaposlenika s ugovorima na nepuno radno vrijeme ili ugovorima bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati, zadovoljstvo zaposlenika radnim vremenom
Odgovarajuće plaće	Pravne definicije odgovarajućih, pravednih i minimalnih plaća na nacionalnoj ili lokalnoj razini ili na razini EU-a
Socijalni dijalog/postojanje radničkih vijeća/prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje	Opseg radnog mjesta, prekogranična zastupljenost i zastupljenost na razini uprave putem sindikata i/ili radničkih vijeća
Sloboda udruživanja/kolektivno pregovaranje, uključujući stopu radne snage obuhvaćene kolektivnim ugovorima	Postotak vlastite radne snage obuhvaćene kolektivnim ugovorima, prekidi rada
Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Obiteljski dopust, fleksibilno radno vrijeme, pristup skrbi za djecu
Zdravlje i sigurnost	Pokrivenost sustavom zaštite zdravlja i sigurnosti, stopa smrtnih slučajeva, nesreće bez smrtnih posljedica, oboljenje povezano s radom, broj izgubljenih radnih dana
Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za rad jednake vrijednosti	Postotak žena na najvišoj rukovodećoj razini i u radnoj snazi, razlika u plaćama muškaraca i žena
Osposobljavanje i razvoj vještina	Broj i raspodjela osposobljavanja, postotak zaposlenika s redovitim pregledima uspješnosti i razvoja
Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom	Postotak mjera zapošljavanja i pristupačnosti za zaposlenike s invaliditetom
Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu	Raširenost nasilja i uznemiravanja
Raznolikost	Zastupljenost žena i/ili etničkih skupina ili manjina u vlastitoj radnoj snazi. Dobna raspodjela vlastite radne snage. Postotak osoba s invaliditetom u vlastitoj radnoj snazi.
Dječji rad	Vrsta poslovanja i geografska područja u kojima postoji rizik od dječjeg rada
Prisilni rad	Vrsta poslovanja i geografska područja u kojima postoji rizik od prisilnog rada

Dodatak A.2.

Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-1 – Politike za vlastitu radnu snagu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S1 *Vlastita radna snaga* i jednako je važan kao i drugi dijelovi ovog standarda. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ESRS-a S1-1 u pogledu socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava uz sljedeće primjere informacija koje se objavljuju:

Socijalna pitanja i pitanja ljudskih prava	Primjeri politika:
Sigurna radna mjesta	Politika zabrane davanja otkaza, ograničenja produljenja ugovora na određeno vrijeme, socijalne zaštite koju pruža poslodavac u slučajevima u kojima to nije propisano nacionalnim propisima
Radno vrijeme	Ograničenja prekovremenog rada, dugih i podijeljenih smjena te noćnog rada i rada vikendom, odgovarajući raspored potrebnog vremena
Odgovarajuće plaće	Politika kojom se osigurava da sve osobe u vlastitoj radnoj snazi primaju odgovarajuću plaću
Socijalni dijalog/postojanje radničkih vijeća/prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje	Politika poticanja institucija za socijalni dijalog, redovito informiranje i savjetovanje s predstavnicima radnika, savjetovanje prije donošenja konačnih odluka o pitanjima zapošljavanja
Sloboda udruživanja/kolektivno pregovaranje, uključujući stopu radnika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima	Nemiješanje u osnivanje sindikata i učlanjivanje u njih (uključujući pristup sindikatima za poduzeća), pregovaranje u dobroj vjeri, odgovarajuće vrijeme za predstavnike radnika za obavljanje njihovih dužnosti, prostor za predstavnike radnika i njihova zaštita od otpuštanja, nediskriminacija članova sindikata i predstavnika radnika
Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Osiguravanje obiteljskog dopusta, fleksibilno radno vrijeme, pristup vrtićima za sve zaposlenike
Zdravlje i sigurnost	Pokrivenost sve vlastite radne snage sustavom upravljanja zdravljem i sigurnošću
Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za jednak rad	Politika rodne ravnopravnosti i jednake plaće za jednak rad
Osposobljavanje i razvoj vještina	Politika za poboljšanje vještina i mogućnosti za profesionalni razvoj zaposlenika
Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom	Politika omogućivanja pristupačnosti radnih mjesta za osobe s invaliditetom
Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu	Politika nulte tolerancije prema nasilju i uznemiravanju na radnom mjestu
Raznolikost	Politika uključivosti (tj. etnička raznolikost ili manjinske skupine) i pozitivno djelovanje.
Dječji rad	Politika za utvrđivanje mjesta na kojima dolazi do dječjeg rada, utvrđivanje toga gdje se mladi radnici izlažu opasnom radu i sprečavanje rizika od izloženosti
Prisilni rad	Politika za utvrđivanje mjesta na kojima dolazi do prisilnog rada i smanjenje rizika od prisilnog rada

Dodatak A.3.

Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na vlastitu radnu snagu, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s vlastitom radnom snagom te djelotvornost tih mjera

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S1 *Vlastita radna snaga* i jednako je važan kao i drugi dijelovi ovog standarda. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ESRS-a S1-4 u pogledu socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava uz sljedeće primjere informacija koje se objavljuju:

Socijalna pitanja i pitanja ljudskih prava	Primjeri mjera:
Sigurna radna mjesta	Nuđenje ugovora na neodređeno vrijeme zaposlenicima s ugovorima na određeno vrijeme, provedba planova za socijalnu zaštitu u slučajevima u kojima to nije propisano nacionalnim propisima
Radno vrijeme	Rotacija rada u smjenama, obavješćivanje unaprijed o rasporedu, smanjenje prekomjernog prekovremenog rada
Odgovarajuće plaće	Pregovaranje o pravednim plaćama u kolektivnim ugovorima, provjera isplaćuju li agencije za zapošljavanje pravednu plaću
Socijalni dijalog/postojanje radničkih vijeća/prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje	Proširenje pitanja održivosti o kojima se raspravlja u okviru socijalnog dijaloga, povećanje broja sastanaka, povećanje resursa za radnička vijeća
Sloboda udruživanja/kolektivno pregovaranje, uključujući stopu radnika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima	Proširenje pitanja održivosti o kojima se raspravlja u okviru kolektivnog pregovaranja, povećanje resursa za predstavnike radnika
Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Proširenje prava na obiteljski dopust i uvjeta fleksibilnog radnog vremena, povećanje usluga vrtića
Zdravlje i sigurnost	Povećanje osposobljavanja u području zdravlja i sigurnosti, ulaganje u sigurniju opremu
Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za jednak rad	Ciljano zapošljavanje i promicanje žena, smanjenje razlike u plaćama u okviru pregovaranja o kolektivnim ugovorima
Osposobljavanje i razvoj vještina	Revizije vještina, osposobljavanje za stjecanje vještina koje nedostaju
Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom	Povećanje mjera pristupačnosti
Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu	Poboljšanje mehanizama za pritužbe, povećanje sankcija protiv nasilja i uznemiravanja, osposobljavanje rukovodstva za prevenciju
Raznolikost	Osposobljavanje o raznolikosti i uključenosti (uključujući pitanja etničke pripadnosti), ciljano zapošljavanje nedovoljno zastupljenih skupina
Dječji rad	Mjere za provjeru dobi, partnerstva s organizacijama za iskorjenjivanje dječjeg rada, mjere protiv najgorih oblika dječjeg rada
Prisilni rad	Mjere kojima se osigurava slobodan pristanak na zapošljavanje bez prijetnje kazne, ugovori na razumljivom jeziku, sloboda prekida zaposlenja bez sankcija, disciplinske mjere ne bi trebale obvezivati na rad, slobodan pristanak na prekovremeni rad, sloboda kretanja (uključujući izlazak s radnog mjesta), pravedno postupanje prema radnicima migrantima, praćenje agencija za zapošljavanje

Dodatak A.4.

Zahtjevi za primjenu za ESRS S1-5 – Ciljne vrijednosti povezane s upravljanjem značajnim negativnim učincima, poticanjem pozitivnih učinaka i upravljanjem značajnim rizicima i prilikama

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S1 *Vlastita radna snaga* i jednako je važan kao i drugi dijelovi ovog standarda. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ESRS-a S1-5 u pogledu socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava uz sljedeće primjere informacija koje se objavljuju:

Socijalna pitanja i pitanja ljudskih prava	Primjeri ciljnih vrijednosti:
Sigurna radna mjesta	Povećati postotak radne snage s ugovorima o radu (osobito ugovorima na neodređeno vrijeme) i socijalnom zaštitom
Radno vrijeme	Povećati postotak radne snage s fleksibilnim radnim vremenom
Odgovarajuće plaće	Omogućiti da sve osobe u vlastitoj radnoj snazi primaju odgovarajuće plaće
Socijalni dijalog/postojanje radničkih vijeća/prava radnika na informiranje, savjetovanje i sudjelovanje	Proširiti socijalni dijalog na više poslovnih jedinica i/ili država
Sloboda udruživanja/kolektivno pregovaranje, uključujući stopu radnika obuhvaćenih kolektivnim ugovorima	Povećati postotak vlastite radne snage obuhvaćene kolektivnim pregovaranjem, pregovarati o kolektivnim ugovorima o pitanjima održivosti
Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Proširiti mjere za ravnotežu između poslovnog i privatnog života na veći postotak vlastite radne snage
Zdravlje i sigurnost	Smanjiti stope ozljeda i izgubljenog radnog vremena zbog ozljeda
Rodna ravnopravnost i jednaka plaća za jednak rad	Povećati postotak žena u radnoj snazi i na najvišoj rukovodećoj razini te smanjenje razlike u plaćama muškaraca i žena
Osposobljavanje i razvoj vještina	Povećati postotak zaposlenika koji pohađaju osposobljavanje i prisustvuju redovitim pregledima razvoja vještina
Zapošljavanje i uključivanje osoba s invaliditetom	Povećati postotak osoba s invaliditetom u vlastitoj radnoj snazi
Mjere protiv nasilja i uznemiravanja na radnom mjestu	Proširiti mjere na sva radna mjesta
Raznolikost	Povećati postotak nedovoljno zastupljenih skupina u vlastitoj radnoj snazi i na najvišoj rukovodećoj razini
Dječji rad	Proširiti mjere za sprečavanje izlaganja mladih ljudi opasnom radu na veći postotak aktivnosti
Prisilni rad	Proširiti mjere za sprečavanje dječjeg rada na veći broj aktivnosti

ESRS S2

RADNICI U LANCU VRIJEDNOSTI

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S2-1 – Politike povezane s radnicima u lancu vrijednosti
- Zahtjev za objavljivanje S2-2 – Postupci za suradnju s radnicima u lancu vrijednosti u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S2-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima radnici u lancu vrijednosti mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S2-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na radnike u lancu vrijednosti, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanjem značajnih prilika povezanih s radnicima u lancu vrijednosti te djelotvornost te mjere

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S2-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- Cilj
- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S2-1 – Politike povezane s radnicima u lancu vrijednosti
- Zahtjev za objavljivanje S2-2 – Postupci za suradnju s radnicima u lancu vrijednosti u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S2-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima radnici u lancu vrijednosti mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S2-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s radnicima u lancu vrijednosti te djelotvornost tih mjera i pristupa

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S2-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji će **korisnicima izjave o održivosti** omogućiti uvid u značajne **učinke** na **radnike u lancu vrijednosti** povezane s poslovanjem i lancem vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa, i njegove povezane značajne rizike i prilike, uključujući:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na radnike u svojem lancu vrijednosti u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih učinaka;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultate tih mjera za sprečavanje, ublažavanje ili saniranje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje rizicima i prilikama;
 - (c) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća, uključujući one koji se odnose na njegove učinke i **ovisnosti** o radnicima u lancu vrijednosti te način na koji poduzeće upravlja njima te
 - (d) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o radnicima u lancu vrijednosti.
2. Kako bi se ostvario taj cilj, ovim standardom zahtijeva se objašnjenje općeg pristupa koji poduzeće primjenjuje kako bi utvrdilo sve značajne stvarne i potencijalne **učinke** na radnike u **lancu vrijednosti** i upravljalo njima u vezi sa sljedećim:
 - (a) radnim uvjetima (na primjer sigurno zaposlenje, radno vrijeme, **odgovarajuća plaća**, **socijalni dijalog**, sloboda udruživanja, uključujući postojanje radničkih vijeća, **kolektivno pregovaranje**, **ravnotežu između poslovnog i privatnog života** te zdravlje i sigurnost);
 - (b) **jednakim postupanjem i jednakim mogućnostima** za sve (na primjer rodna ravnopravnost i jednaka **plaća** za rad jednake vrijednosti, **osposobljavanje i razvoj** vještina, zapošljavanje i uključivanje **osoba s invaliditetom**, mjere protiv nasilja i **uznemiravanja** na radnom mjestu te raznolikost);
 - (c) ostalim pravima povezanima s radom (npr. **dječji rad**, **prisilni rad**, odgovarajući smještaj, voda i sanitarne usluge te privatnost).
3. Ovim standardom zahtijeva se i objašnjenje načina na koji takvi učinci, kao i **ovisnosti** poduzeća o **radnicima u lancu vrijednosti**, mogu stvoriti značajne rizike ili prilike za poduzeće. Na primjer, negativni učinci na radnike u lancu vrijednosti mogu poremetiti poslovanje poduzeća (u obliku kupaca koji odbijaju kupiti njegove proizvode ili državnih agencija koje oduzimaju njegovu robu) i naštetiti njegovu ugledu. S druge strane, poštovanje prava radnika i programi aktivne potpore (na primjer putem inicijativa za financijsku pismenost) mogu donijeti poslovne prilike, kao što su pouzdanija opskrba ili širenje buduće baze **potrošača**.
4. Ovaj standard obuhvaća sve radnike u početnom i daljnjem dijelu **lanca vrijednosti** poduzeća na koje poduzeće značajno utječe ili bi moglo utjecati, uključujući učinke koji su povezani s poslovanjem poduzeća i njegovim lancem vrijednosti, putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa. To uključuje sve radnike koji nisu uključeni u opseg „**vlastite radne snage**” („vlastita radna snaga” uključuje **zaposlenike**, pojedinačne ugovaratelje, tj. samozaposlene radnike, i radnike koje pružaju poduzeća treće strane koja se prvenstveno bave „djelatnostima zapošljavanja”). **Vlastita radna** obuhvaćena je ESRS-om S1 *Vlastita radna snaga*. Vidjeti AR 3. za primjere onoga što je obuhvaćeno područjem primjene ovog standarda.

Interakcija s drugim ESRS-ima

5. Ovaj se standard primjenjuje kad su u postupku procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 *Opće objave* utvrđeni značajni **učinci** na **radnike u lancu vrijednosti** i/ili značajni **rizici** i **prilike** povezani s tim radnicima.
6. Ovaj standarda čita se zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2, kao i s ESRS-om S1, ESRS-om S3 *Pogođene zajednice* te ESRS-om S4 *Potrošači i krajnji korisnici*.
7. Kako bi se osiguralo učinkovito izvještavanje, izvještavanje u skladu s ovim standardom mora biti dosljedno, usklađeno i, ako je relevantno, jasno povezano s izvještavanjem o **vlastitoj radnoj snazi** poduzeća u skladu s ESRS-om S1.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 Opće objave

8. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi čitati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 o strategiji (SBM). Rezultirajuće objave predstavljaju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za SBM-3 *Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom*, za koji poduzeće može predstaviti objave uz tematsku objavu.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

9. U odgovorima u skladu s točkom 43. ESRS-a 2 SBM-2 poduzeće objavljuje kakvi su interesi, stajališta i prava njegovih **radnika u lancu vrijednosti** na koje poduzeće može značajno utjecati, uključujući poštovanje njihovih ljudskih prava, i kako ih uključuje u svoju strategiju i poslovni model. Radnici u lancu vrijednosti ključna su skupina pogođenih **dionika**.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

10. Pri odgovaranju na točku 48. ESRS-a 2 SBM-3 poduzeće objavljuje:
- (a) vrijedi li za stvarne i potencijalne učinke na **radnike u lancu vrijednosti**, kako su utvrđeni u ESRS-u 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika*, sljedeće i na koji način: i. potječu li iz strategije i poslovnih modela poduzeća ili jesu li s njima povezani te ii. utječu li i doprinose prilagodbi strategije i poslovnog modela poduzeća te
 - (b) odnos između svojih značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o radnicima u **lancu vrijednosti** te svoje strategije i poslovnih modela.
11. Pri ispunjavanju zahtjeva iz točke 48. ESRS-a 2 SBM-3 poduzeće objavljuje jesu li svi **radnici u lancu vrijednosti** na koje će poduzeće vjerojatno značajno utjecati, uključujući učinke vlastitog poslovanja i lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa, uključeni u opseg njegove objave u skladu s ESRS-om 2. Osim toga, poduzeće navodi sljedeće informacije:
- (a) kratak opis vrsta radnika u lancu vrijednosti na koje poduzeće može značajno utjecati, uključujući učinke koji su povezani s vlastitim poslovanjem i lancem vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa te navesti je li riječ o:
 - i. radnicima koji rade na **lokaciji** poduzeća, ali nisu dio **vlastite radne snage**, tj. radnici koji nisu samozaposleni ili radnici koje pružaju poduzeća treće strane koja se prvenstveno bave djelatnostima zapošljavanja (obuhvaćena ESRS-om S1);
 - ii. radnicima koji rade za subjekte u početnom dijelu lanca vrijednosti poduzeća (npr. oni koji sudjeluju u vađenju metala ili minerala ili u berbi dobara, u rafiniranju, proizvodnji ili drugim oblicima prerade);
 - iii. radnicima koji rade za subjekte u daljnjem dijelu lanca vrijednosti poduzeća (npr. radnici uključeni u djelatnosti pružatelja logistike ili distribucije, primatelji franšize, trgovci na malo);
 - iv. radnicima koji rade na poslovima zajedničkog pothvata ili subjekta posebne namjene koji uključuju izvještano poduzeće;
 - v. radnicima koji su (unutar prethodnih kategorija ili dodatno) posebno osjetljivi na negativne učinke zbog svojih svojstvenih karakteristika ili određenog konteksta, kao što su sindikalisti, radnici migranti, radnici koji rade kod kuće, žene ili mladi radnici;

- (b) sva geografska područja, na razini države ili na drugim razinama, ili robu za koju postoji visok rizik od **dječjeg rada** ili **prisilnog rada** ili obveznog rada među radnicima u lancu vrijednosti ⁽¹⁰⁴⁾;
- (c) kad je riječ o značajnim negativnim učincima, jesu li ti učinci i. rašireni ili sistemski u kontekstima u kojima poduzeće posluje ili provodi nabavu ili ima druge **poslovne odnose** (na primjer **dječji rad** ili **prisilni rad** u **lancima opskrbe** robom u određenim državama ili regijama) ili ii. povezani s pojedinačnim **slučajevima** (na primjer industrijska nesreća ili izljev nafte) ili s određenim poslovnim odnosima; To uključuje razmatranje učinaka na **radnike u lancu vrijednosti** koji mogu proizaći iz prelaska na zelenije i klimatski neutralno poslovanje. Mogući učinci uključuju učinke povezane s inovacijama i restrukturiranjem, zatvaranjem rudnika, povećanim rudarenjem minerala potrebnih za prelazak na održivo gospodarstvo i proizvodnjom solarnih ploča;
- (d) kad je riječ o značajnim pozitivnim učincima, kratak opis aktivnosti koje dovode do pozitivnih učinaka (npr. ažurirane prakse nabave, izgradnja kapaciteta za radnike u lancu opskrbe), uključujući pružanje prilika za radnu snagu, kao što su otvaranje radnih mjesta i usavršavanje u kontekstu „pravedne tranzicije”, i vrste radnika u lancu vrijednosti na koje se pozitivno utječe ili na koje bi se moglo pozitivno utjecati; poduzeće može objaviti i pojavljuju li se pozitivni učinci u određenim državama ili regijama te
- (e) sve značajne rizike i prilike za poduzeće koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o radnicima u lancu vrijednosti.
12. Pri opisivanju glavnih vrsta **radnika u lancu vrijednosti** na koje se negativno utječe ili bi se moglo negativno utjecati, na temelju procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 IRO-1 poduzeće objavljuje je li dobilo uvid u način na koji radnici s posebnim obilježjima, oni koji rade u određenim kontekstima ili oni koji obavljaju određene aktivnosti mogu biti izloženi većem riziku od štete i na koji način.
13. Poduzeće objavljuje koji se, ako postoje, njegovi značajni **rizici** i **prilike** koji proizlaze iz **učinaka** i **ovisnosti** o njegovim **radnicima u lancu vrijednosti** odnose na određene skupine lanca vrijednosti (na primjer na određene dobne skupine, radnike u određenoj tvornici ili državi), a ne na sve radnike u lancu vrijednosti.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S2-1 – Politike povezane s radnicima u lancu vrijednosti

14. Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima na radnike u lancu vrijednosti, kao i na povezane značajne rizike i prilike.
15. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima **politike** koje se odnose na utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** značajnih **učinaka** konkretno na **radnike u lancu vrijednosti**, kao i politike koje obuhvaćaju značajne **rizike** i **prilike** povezane s radnicima u lancu vrijednosti.
16. Objava u skladu s točkom 14. sadržava informacije o politikama koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim s njegovim **radnicima u lancu vrijednosti** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P *Politike donesene za upravljanje značajnim čimbenicima održivosti*. Osim toga, poduzeće navodi obuhvaćaju li takve politike određene skupine **radnika u lancu vrijednosti** ili sve radnike u lancu vrijednosti.

⁽¹⁰⁴⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnih pokazatelja povezanih s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljima 12. i 13. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Poslovanje i dobavljači s visokim rizikom od dječjeg rada” i „Poslovanje i dobavljači s visokim rizikom od prisilnog ili obveznog rada”).

17. Poduzeće opisuje svoje obveze u području **politike** zaštite ljudskih prava ⁽¹⁰⁵⁾ koje su relevantne za njegove **radnike u lancu vrijednosti**, uključujući postupke i mehanizme za praćenje usklađenosti s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracijom Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu ili Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća ⁽¹⁰⁶⁾. U svojoj se objavi usmjerava na značajna pitanja i opći pristup u odnosu na:
 - (a) poštovanje ljudskih prava radnika, uključujući radnička prava;
 - (b) suradnju s radnicima u lancu vrijednosti te
 - (c) mjere kojima se osigurava i/ili omogućuje **pravni lijek** za učinke na ljudska prava.
18. Poduzeće navodi bave li se njegove politike u pogledu **radnika u lancu vrijednosti** izričito trgovinom ljudima ⁽¹⁰⁷⁾, **prisilnim radom** ili obveznim radom i **dječjim radom**. Također navodi ima li poduzeće kodeks o postupanju dobavljača ⁽¹⁰⁸⁾.
19. Poduzeće objavljuje jesu li i na koji način njegove politike u pogledu **radnika u lancu vrijednosti** usklađene s međunarodno priznatim instrumentima koji se odnose na radnike u lancu vrijednosti, uključujući vodeća načela Ujedinjenih naroda (UN) o poslovanju i ljudskim pravima ⁽¹⁰⁹⁾. Poduzeće objavljuje i mjeru u kojoj su slučajevi nepoštovanja UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracije Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu ili Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća koje uključuju radnike u lancu vrijednosti prijavljeni u početnom i daljnjem dijelu njegova lanca vrijednosti te, ako je primjenjivo, navodi vrstu tih slučajeva ⁽¹¹⁰⁾.

Zahtjev za objavljivanje S2-2 – Postupci za suradnju s radnicima u lancu vrijednosti u vezi s učincima

20. Poduzeće objavljuje svoje opće postupke za suradnju s radnicima u lancu vrijednosti i njihovim predstavnicima o stvarnim i potencijalnim učincima na njih.

⁽¹⁰⁵⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 9. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politike zaštite ljudskih prava”).

⁽¹⁰⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 11. iz tablice 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nedostatak postupaka i mehanizama za praćenje usklađenosti s načelima Globalnog sporazuma UN-a i Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća”).

⁽¹⁰⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 11. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje postupaka i mjera za sprečavanje trgovanja ljudima”).

⁽¹⁰⁸⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 4. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje kodeksa o postupanju dobavljača”).

⁽¹⁰⁹⁾ Te su informacije potrebne administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Izloženost referentnog portfelja poduzećima bez politika dužne pažnje o pitanjima obuhvaćenima temeljnim konvencijama od 1 do 8 Međunarodne organizacije rada” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

⁽¹¹⁰⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 10. iz tablice 2 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima; i administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Broj sastavnica referentne vrijednosti koje su predmet kršenja socijalnih obveza (apsolutni broj i relativni udio u svim sastavnicama referentne vrijednosti), kako je navedeno u međunarodnim ugovorima i konvencijama, načelima Ujedinjenih naroda i, ako je primjenjivo, nacionalnim propisima” i „Izloženost referentnog portfelja poduzećima bez politika dužne pažnje o pitanjima obuhvaćenima temeljnim konvencijama od 1 do 8 Međunarodne organizacije rada” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

21. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće, u okviru svojeg kontinuiranog postupka dužne pažnje, surađuje s **radnicima u lancu vrijednosti** i njihovim legitimnim zastupnicima ili **pouzdanim zastupnicima** u vezi sa značajnim, stvarnim i potencijalnim, pozitivnim i/ili negativnim učincima koji na njih utječu ili koji će vjerojatno utjecati na njih te uzimaju li se i na koji način perspektive radnika u lancu vrijednosti u obzir u procesima donošenja odluka poduzeća.
22. Poduzeće objavljuje uzimaju li se u obzir i na koji način perspektive **radnika u lancu vrijednosti** u njegovim odlukama ili aktivnostima usmjerenima na upravljanje stvarnim i potencijalnim učincima na radnike u lancu vrijednosti. To uključuje, ako je relevantno, objašnjenje:
 - (a) odvija li se suradnja izravno s radnicima u lancu vrijednosti ili njihovim **legitimnim zastupnicima** ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju;
 - (b) faza u kojima se odvija suradnja, vrste suradnje i njezine učestalosti;
 - (c) funkcije i najvažnije uloge u poduzeću koja ima operativnu odgovornost osigurati da se ta suradnja ostvari i da se njezini rezultati uzmu u obzir u pristupu poduzeća;
 - (d) ako je primjenjivo, globalnih okvirnih sporazuma ili drugih sporazuma koje poduzeće ima s globalnim savezima sindikata u vezi s poštovanjem ljudskih prava radnika u lancu vrijednosti, uključujući njihovo pravo na kolektivno pregovaranje i objašnjenje načina na koji se tim sporazumom poduzeću omogućuje da stekne uvid u perspektive tih radnika te
 - (e) ako je primjenjivo, načina na koji poduzeće procjenjuje djelotvornost svoje suradnje s radnicima u lancu vrijednosti, uključujući, ako je relevantno, sve sporazume ili posljedične ishode.
23. ako je primjenjivo, poduzeće objavljuje mjere koje poduzima kako bi dobilo uvid u perspektive radnika koji bi mogli biti posebno osjetljivi na učinke i/ili marginalizirani (na primjer radnice, radnici migranti, radnici s invaliditetom).
24. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije jer nije uvelo opći postupak uključivanja radnika u lanac vrijednosti, dužno je to navesti. Može objaviti rok u kojem namjerava uvesti takav postupak.

Zahtjev za objavljivanje S2-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima radnici u lancu vrijednosti mogu izraziti zabrinutost

25. Poduzeće opisuje postupke koje je uspostavilo kako bi omogućilo sanaciju ili surađivalo u sanaciji negativnih učinaka na radnike u lancu vrijednosti s kojima je povezano, kao i kanale koji su radnicima u lancu vrijednosti dostupni za izražavanje zabrinutosti i njihovo rješavanje.
26. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje formalnih načina na koje **radnici u lancu vrijednosti** mogu izravno obavijestiti poduzeće o svojim zabrinutostima i potrebama i/ili putem kojih poduzeće podupire dostupnost takvih kanala (na primjer **mehanizmi za pritužbe**) na radnom mjestu radnika u lancu vrijednosti te načina na koji se s tim radnicima dalje surađuje u vezi s iznesenim problemima i djelotvornosti tih kanala.
27. Poduzeće opisuje:
 - (a) svoj opći pristup i postupke kojima osigurava i olakšava **pravni lijek** ako je uzrokovao značajan negativan učinak na osobe iz **vlastite radne snage**, među ostalim procjenjuje li i kako je li pruženi pravni lijek djelotvoran;
 - (b) sve posebne kanale koje je uspostavilo kako bi radnici u lancu vrijednosti mogli izravno izraziti svoje zabrinutosti ili potrebe poduzeću i kako bi ih se riješilo, među ostalim to je li ih uspostavilo samo poduzeće i/ili je riječ o mehanizmima trećih strana;

- (c) postupke kojima podupire ili zahtijeva dostupnost takvih kanala na radnom mjestu radnika u lancu vrijednosti te
 - (d) kako prati i nadzire postavljena i obrađena pitanja te kako osigurava djelotvornost kanala, među ostalim uključivanjem **dionika** koji su predviđeni **korisnici**.
28. Poduzeće objavljuje procjenjuje li i na koji način jesu li **radnici u lancu vrijednosti** svjesni tih struktura ili postupaka i imaju li povjerenja u njih kao način da izraze svoje zabrinutosti ili potrebe te da ih se riješi. Osim toga, poduzeće objavljuje ima li uspostavljene politike za zaštitu pojedinaca koji ih koriste od osвете. Ako su te informacije objavljene u skladu s ESRS-om G1-1, poduzeće se može pozvati na te informacije.
29. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo kanal za izražavanje zabrinutosti i/ili ne podupire dostupnost tog kanala na radnom mjestu za **radnike u lancu vrijednosti**, dužno je to navesti. Može objaviti vremenski okvir u kojem namjerava uspostaviti takav kanal ili postupke.

Zahtjev za objavljivanje S2-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na radnike u lancu vrijednosti, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanjem značajnih prilika povezanih s radnicima u lancu vrijednosti te djelotvornost tih mjera

30. Poduzeće objavljuje informacije o načinu na koji poduzima mjere za rješavanje pitanja značajnih učinaka na radnike u lancu vrijednosti i upravljanje značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s radnicima u lancu vrijednosti te o djelotvornosti tih mjera.
31. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje ostvariti dvostruki cilj. Prvo, cilj je omogućiti razumijevanje svih mjera ili inicijativa kojima poduzeće nastoji:
- (a) spriječiti, ublažiti i **sanirati** negativne značajne učinke na **radnike u lancu vrijednosti**; i/ili
 - (b) ostvariti pozitivne značajne učinke na radnike u lancu vrijednosti.
- Drugo, cilj je omogućiti razumijevanje načina na koje poduzeće rješava značajne **rizike** i ostvaruje značajne **prilike** u vezi s **radnicima u lancu vrijednosti**.
- Poduzeće navodi sažet opis akcijskih planova i resursa za upravljanje svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **radnike u lancu vrijednosti** u skladu s ESRS-om 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani sa značajnim čimbenicima održivosti*.
32. U vezi sa značajnim **učincima** poduzeće opisuje:
- (a) mjere koje su poduzete, koje se planiraju ili provode kako bi se spriječili ili ublažili značajni negativni učinci na **radnike u lancu vrijednosti**;
 - (b) je li poduzelo mjere da osigura ili omogući **pravni lijek** u odnosu na stvarni značajni učinak i način na koji je to učinilo;
 - (c) sve dodatne **mjere** ili inicijative koje je uspostavilo, a čija je primarna svrha ostvarivanje pozitivnih učinaka na radnike u lancu vrijednosti te
 - (d) kako prati i procjenjuje djelotvornost tih **mjera** i inicijativa u ostvarivanju predviđenih rezultata za radnike u lancu vrijednosti.
33. U vezi s točkom 30. poduzeće opisuje:
- (a) postupak kojim se utvrđuje koje su mjere potrebne i primjerene kao odgovor na konkretan stvarni ili potencijalni negativni učinak na **radnike u lancu vrijednosti**;
 - (b) svoj pristup poduzimanju mjera u vezi s posebnim značajnim negativnim učincima na radnike u lancu vrijednosti, uključujući sve mjere povezane s vlastitom nabavom ili drugim unutarnjim praksama, kao i izgradnju kapaciteta ili druge oblike suradnje sa subjektima u lancu vrijednosti ili oblike suradničkog djelovanja s kolegama iz industrije ili drugim relevantnim stranama te
 - (c) način na koji osigura dostupnost i učinkovitost provedbe i ishoda postupaka kojima se osigurava ili omogućuje **pravni lijek** u slučaju značajnih negativnih učinaka.

34. U vezi sa značajnim rizicima i prilikama poduzeće opisuje:
- (a) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se ublažili značajni rizici za poduzeće koji proizlaze iz njegovih učinaka i **ovisnosti o radnicima u lancu vrijednosti** te kako prati djelotvornost u praksi te
 - (b) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se iskoristile značajne prilike za poduzeće u odnosu na radnike u lancu vrijednosti.
35. Poduzeće objavljuje poduzima li i kako mjere kako bi izbjeglo ili doprinijelo značajnim negativnim učincima na radnike u **lancu vrijednosti** vlastitim postupcima, uključujući, ako je relevantno, svoje prakse povezane s nabavom, prodajom i uporabom podataka. To može uključivati objavljivanje pristupa koji se primjenjuje kad je riječ o napetostima koje mogu nastati između sprečavanja ili ublažavanja značajnih negativnih učinaka i drugih poslovnih pritisaka.
36. Poduzeće također objavljuje jesu li prijavljena ozbiljna pitanja u vezi s ljudskim pravima i **incidenti** povezani s početnim i daljnjim dijelom njegova **lanca vrijednosti** te, ako je primjenjivo, objavljuje ih ⁽¹¹¹⁾.
37. Pri objavljivanju informacija koje se zahtijevaju prema točki 32. podtočki (c), poduzeće uzima u obzir ESRS 2 (vidjeti ESRS 2 MDR-T Praćenje djelotvornosti politika i **mjera** na temelju **ciljnih vrijednosti** ako ocjenjuje djelotvornost mjere postavljanjem ciljne vrijednosti).
38. Poduzeće objavljuje koji su resursi dodijeljeni upravljanju njegovim značajnim učincima uz informacije koje **korisnicima** omogućuju da razumiju kako se upravlja značajnim učincima.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S2-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

39. Poduzeće objavljuje svoje vremenski ograničene ciljne vrijednosti usmjerene na rezultate koje je moglo utvrditi, a koje se odnose na:
- (a) **smanjenje negativnih učinaka na radnike u lancu vrijednosti i/ili**
 - (b) **poticanje pozitivnih učinaka na radnike u lancu vrijednosti i/ili**
 - (c) **upravljanje značajnim rizicima i prilikama povezanim s radnicima u lancu vrijednosti.**
40. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće upotrebljava vremenski ograničene **ciljne vrijednosti** usmjerene na rezultate kako bi potaknulo i izmjerilo svoj napredak u rješavanju svojih značajnih negativnih učinaka i/ili poticanju pozitivnih učinaka na radnike u **lancu vrijednosti** i/ili u upravljanju značajnim rizicima i prilikama povezanim s tim radnicima.
41. Sažet opis **ciljnih vrijednosti** za upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **radnike u lancu vrijednosti** mora sadržavati zahtjeve za informacije definirane u ESRS-u 2 MDR-T.
42. Poduzeće objavljuje postupak utvrđivanja **ciljeva**, među ostalim je li i kako poduzeće izravno surađivalo s radnicima u lancu vrijednosti, njihovim legitimnim zastupnicima ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju u:
- (a) utvrđivanju takvih ciljnih vrijednosti;
 - (b) praćenju uspješnosti poduzeća u odnosu na te vrijednosti te
 - (c) utvrđivanju pouka ili poboljšanja koji su rezultat poslovanja poduzeća.

⁽¹¹¹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 14. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Broj utvrđenih slučajeva ozbiljnih problema i kršenja ljudskih prava”).

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S2 *Radnici u lancu vrijednosti*. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi ESRS-a S2.

Cilj

- AR 1. Uz pitanja navedena u točki 2. poduzeće može razmotriti objavu informacija o drugim pitanjima relevantnima za značajni učinak za kraće razdoblje, na primjer inicijative koje se odnose na zdravlje i sigurnost **radnika u lancu vrijednosti** za vrijeme pandemije.
- AR 2. Pregled socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava iz točke 2. ne podrazumijeva da bi sva ta pitanja trebalo objavljivati u svakom zahtjevu za objavljivanje u ovom standardu. Umjesto toga, u njemu se navodi popis pitanja koja poduzeće razmatra u svojoj procjeni **značajnosti** (upućivanje na ESRS 1 poglavlje 3. *Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti* i ESRS 2 IRO-1) u vezi s **radnicima u lancu vrijednosti** te prema potrebi objavljuje kao značajne učinke, rizike i prilike u okviru područja primjene ovog standarda.
- AR 3. Primjeri radnika koji su obuhvaćeni područjem primjene ovog standarda su:
- (a) radnici eksternaliziranih službi koji rade na radnom mjestu poduzeća (npr. ugostiteljski radnici treće strane ili zaštitari);
 - (b) radnici **dobavljača** s kojim je poduzeće sklopilo ugovor i koji rade u prostorima dobavljača koristeći se metodama rada dobavljača,
 - (c) radnike za subjekt na silaznom tržištu koji kupuje robu ili usluge od poduzeća
 - (d) radnici dobavljača opreme poduzeća koji, na radnom mjestu koje kontrolira poduzeće, redovito održavaju opremu dobavljača (npr. fotokopirni uređaj) kako je utvrđeno ugovorom između dobavljača opreme i poduzeća te
 - (e) radnici dublje u **lancu opskrbe** koji vade robu koja se zatim prerađuje u komponente koje ulaze u proizvode poduzeća.

ESRS 2 Opće objave*Strategija***Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika**

- AR 4. U skladu sa zahtjevom za objavljivanje ESRS 2 SBM-2 poduzeće se mora upoznati s njime i mora navesti razmatra li mogu li njegove strategije i **poslovni model** imati ulogu u stvaranju, pogoršanju ili ublažavanju znatnih značajnih **učinaka** na radnike u **lancu vrijednosti** i način na koji to čini te jesu li i na koji način poslovni model i strategija prilagođeni takvim značajnim učincima.
- AR 5. Iako radnici u **lancu vrijednosti** možda ne surađuju s poduzećem na razini njegove strategije ili poslovnog modela, njihova stajališta mogu poslužiti kao temelj za način na koji poduzeće procjenjuje svoju strategiju i poslovni model. Poduzeće može objaviti stajališta radnika u lancu vrijednosti i predstavnika radnika u lancu vrijednosti.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- AR 6. **Učinci** na radnike u **lancu vrijednosti** mogu proizlaziti iz strategije ili **poslovnog modela** poduzeća na brojne načine. Na primjer, učinci se mogu odnositi na prijedlog vrijednosti poduzeća (kao što su proizvodi ili usluge s najnižim troškovima ili njihova brza isporuka, na načine kojima se vrši pritisak na radnička prava u početnom i

daljnjem dijelu lanca vrijednosti), njegov **lanac vrijednosti** (kao što je oslanjanje na robu nejasnog podrijetla, bez vidljivosti utjecaja na radnike) ili na njegovu strukturu troškova i model prihoda (npr. prebacivanje rizika zaliha na dobavljače, uz popratne učinke na radnička prava njihovih radnika).

- AR 7. Učinci na **radnike u lancu vrijednosti** koji proizlaze iz strategije ili **poslovnog modela** isto tako mogu dovesti do značajnih **rizika** za poduzeće. Na primjer, u kontekstu pandemije ili druge teške zdravstvene krize, poduzeća koje se oslanjaju na privremenu radnu snagu koja ima slab ili nikakav pristup bolesničkoj skrbi i zdravstvenim uslugama te koje se može suočavati s ozbiljnim operativnim rizicima i rizicima kontinuiteta poslovanja jer radnici nemaju drugog izbora nego nastaviti raditi dok su bolesni, što dodatno pogoršava širenje bolesti i uzrokuje velike poremećaje u **lancu opskrbe**. Drugi je primjer slučaj u kojem prodaja robe koja se temelji na najjeftinijim cijenama za kupce stvara operativne rizike jer **dobavljači** pod ekstremnim pritiskom na cijene mogu podugovarati proizvodnju, što dovodi do niže kvalitete i duljeg, manje transparentnog i lanca opskrbe s manjom mogućnošću kontrole. Rizici za ugled i poslovne prilike povezani s iskorištavanjem niskokvalificiranih i slabo plaćenih radnika u geografskim područjima nabave s minimalnom zaštitom isto su tako u porastu zbog negativne reakcije u medijima i činjenice da se sklonosti **potrošača** okreću etično nabavljenoj ili održivoj robi.
- AR 8. Primjeri posebnih obilježja **radnika u lancu vrijednosti** koje poduzeće može uzeti u obzir pri odgovaranju na točku 12. odnose se na mlade radnike koji mogu biti podložniji **učincima** na njihov fizički i psihički razvoj ili radnice u kontekstu u kojem se žene redovito diskriminiraju u pogledu uvjeta rada ili na radnike migrante u kontekstu u kojem je tržište ponude radne snage loše regulirano, a radnicima se redovito naplaćuju naknade za zapošljavanje. Neke radnike može ugroziti svojstvena priroda djelatnosti koju moraju obavljati (na primjer radnici koji rukuju kemikalijama ili određenom opremom ili slabo plaćeni radnici koji imaju ugovore bez zajamčenog minimalnog broja radnih sati).
- AR 9. Kad je riječ o točki 13., značajni rizici mogli bi nastati i zbog ovisnosti poduzeća o **radnicima u lancu vrijednosti** ako događaji male vjerojatnosti, ali sa snažnim učinkom, mogu dovesti do **financijskih učinaka**; na primjer ako globalna pandemija dovede do ozbiljnih zdravstvenih posljedica za radnike u svim dijelovima lanca vrijednosti, što rezultira velikim poremećajima u proizvodnji i distribuciji. Drugi primjeri rizika ovisnosti poduzeća o radnicima u lancu vrijednosti uključuju manjak kvalificiranih radnika ili političke odluke ili zakonodavstvo koje utječe na radnike u lancu vrijednosti koji rade za pružatelje logističkih usluga. Na primjer, ako su neki radnici u lancu vrijednosti poduzeća izloženi riziku od **prisilnog rada**, a poduzeće uvozi proizvode u države u kojima zakon dopušta zapljenu uvezene robe za koju se sumnja da je proizvedena prisilnim radom.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S2-1 – Politike povezane s radnicima u lancu vrijednosti

- AR 10. Ako su politike ograničene na **vlastitu radnu snagu** poduzeća i ne obuhvaćaju radnike u subjektima u početnom i daljnjem dijelu proizvodnog lanca te odnose, one se objavljuju u skladu s ESRS-om S1, a ne u vezi s ovim zahtjevom.
- AR 11. Ako objave u skladu s ESRS-om S1 uključuju informacije relevantne za radnike u lancu vrijednosti, ovdje se može uputiti na to; objave o preostalim elementima tad se ispunjavaju u skladu s ovim zahtjevom za objavljivanje.
- AR 12. Poduzeće može objaviti objašnjenja značajnih promjena politika donesenih u izvještajnoj godini (npr. nova očekivanja za **dobavljače**, novi ili dodatni pristupi dužnoj pažnji i pravni lijekovi).
- AR 13. Ta **politika** može biti u obliku samostalne politike u pogledu radnika u **lancu vrijednosti** ili može biti uključena u širi dokument, kao što je etički kodeks ili opća politika o održivosti koju je poduzeće već objavilo u okviru drugog ESRS-a. U tim slučajevima poduzeće navodi točno unakrsno upućivanje kako bi se utvrdili aspekti politike koji ispunjavaju zahtjeve ovog zahtjeva za objavljivanje.

- AR 14. Pri objavljivanju usklađenosti svojih politika s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, poduzeće uzima u obzir da se u tim vodećim načelima upućuje na Međunarodnu povelju o ljudskim pravima, koja se sastoji od Opće deklaracije o ljudskim pravima i dvaju paktova kojima se ona provodi, kao i na Deklaraciju Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu i temeljne konvencije na kojima se ona temelji, te poduzeće može izvijestiti o usklađenosti s tim instrumentima.
- AR 15. Pri objavljivanju načina na koji su vanjske politike uključene, poduzeća mogu, na primjer, razmotriti unutarnje politike o odgovornoj nabavi i usklađenost s drugim politikama koje su relevantne za radnike u **lancu vrijednosti**, na primjer u pogledu **prisilnog rada**. Kad je riječ o etičkim kodeksima **dobavljača** koje poduzeće može imati, u sažetku se navodi uključuju li oni odredbe koje se odnose na sigurnost radnika, nesigurno zapošljavanje (npr. korištenje radnika s kratkoročnim ugovorima ili ugovorima o ograničenom radnom vremenu, radnika zaposlenih preko trećih strana, podugovaranje s trećim stranama ili korištenje neformalnih radnika), trgovina ljudima, prisilni ili **dječji rad** te jesu li takve odredbe u potpunosti u skladu s primjenjivim standardima ILO-a.
- AR 16. Poduzeće može dati primjer vrsta priopćavanja svojih politika pojedincima, skupini pojedinaca ili subjektima za koje su relevantne, zato što se od njih očekuje da ih provode (na primjer **zaposlenici** poduzeća, ugovaratelji i **dobavljači**), zato što imaju izravan interes za njihovu provedbu (na primjer vlastiti radnici, ulagatelji). Može objaviti komunikacijske alate i kanale (na primjer, letci, bilteni, namjenske internetske stranice, društveni mediji, interakcije uživo, predstavnici radnika) kojima se nastoji omogućiti da **politika** bude dostupna i da različite skupine javnosti razumiju njezine posljedice. Poduzeće može objasniti i kako utvrđuje i uklanja moguće prepreke širenju, na primjer prevođenjem na relevantne jezike ili upotrebom grafičkih prikaza.

Zahtjev za objavljivanje S2-2 – Postupci za suradnju s radnicima u lancu vrijednosti u vezi s učincima

- AR 17. Pri opisivanju toga koja funkcija ili uloga ima operativnu odgovornost za takvu suradnju i/ili krajnju odgovornost poduzeće može objaviti je li riječ o namjenskoj ulozi ili funkciji ili dijelu šire uloge li funkcije te jesu li ponuđene aktivnosti izgradnje kapaciteta kao podrška osoblju u suradnji. Ako ne može utvrditi takav položaj ili funkciju, može to navesti. Ta bi se objava mogla ispuniti i upućivanjem na informacije objavljene u skladu s ESRS-om 2 GOV-1 *Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela*.
- AR 18. Pri sastavljanju objava opisanih u točki 22. podtočkama (b) i (c) mogu se razmotriti sljedeći primjeri:
- (a) primjeri faza u kojima dolazi do suradnje su i. određivanje pristupa ublažavanju i ii. ocjenjivanje učinkovitosti ublažavanja;
 - (b) kad je riječ o vrsti suradnje, to mogu biti sudjelovanje, savjetovanje i/ili informiranje;
 - (c) kad je riječ o učestalosti suradnje, mogu se navesti informacije o tome odvija li se redovito ili u određenim fazama projekta ili poslovnog procesa, na primjer kad započne nova sezona berbe ili se otvara nova proizvodna linija, kao i o tome je li uvedena zbog pravnih zahtjeva i/ili zahtjeva dionika te je li rezultat suradnje integriran u procese donošenja odluka poduzeća te
 - (d) kad je riječ o ulozi s operativnom odgovornošću, zahtijeva li poduzeće da relevantno osoblje ima određene vještine ili im se osigurava **osposobljavanje** ili izgradnja kapaciteta za sudjelovanje.
- AR 19. Globalni okvirni sporazumi (GFA) služe kako bi se uspostavio trajni odnos između multinacionalnog poduzeća i Globalnog saveza sindikata kako bi se poduzeće pridržavalo istih standarda u svakoj državi u kojoj posluje.

AR 20. Kako bi se prikazao način na koji su perspektive radnika u **lancu vrijednosti** bile temelj za konkretne odluke ili aktivnosti poduzeća, poduzeće može navesti primjere iz tekućeg izvještajnog razdoblja.

Zahtjev za objavljivanje S2-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima radnici u lancu vrijednosti mogu izraziti zabrinutost

AR 21. Pri ispunjavanju zahtjeva utvrđenih u zahtjevu za objavljivanje ESRS S2-3 poduzeće se može voditi sadržajem UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima te Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća usmjerenima na **mehanizme za sanaciju i pritužbe**.

AR 22. Kanali za izražavanje zabrinutosti ili potreba uključuju **mehanizme za pritužbe**, dežurne telefonske linije, sindikate (ako su radnici u sindikatima), procese dijaloga ili druga sredstva s pomoću kojih radnici u **lancu vrijednosti** ili njihovi **legitimni zastupnici** mogu izraziti zabrinutost zbog učinaka ili objasniti potrebe za koje bi htjeli da ih poduzeće sagleda. To bi moglo uključivati kanale koje izravno osigurava poduzeće i kanale koje osiguravaju subjekti u kojima rade njihovi radnici u lancu vrijednosti uz sve druge mehanizme kojima se poduzeće može koristiti za stjecanje uvida u upravljanje učincima na radnike, kao što su revizije usklađenosti. Ako se poduzeće oslanja isključivo na informacije o postojanju takvih kanala koje pružaju njegovi **poslovni odnosi** kako bi odgovorilo na taj zahtjev, može to navesti.

AR 23. Kako bi se pružio bolji uvid u informacije obuhvaćene zahtjevom za objavljivanje ESRS S2-3, poduzeće može objasniti mogu li i na koji način radnici u **lancu vrijednosti** na koje bi to moglo utjecati imati pristup kanalima na razini poduzeća u kojem su zaposleni ili za koje su angažirani u vezi sa svakim značajnim učinkom.

AR 24. Mehanizmi trećih strana mogli bi uključivati one kojima upravljaju vlada, nevladine organizacije, industrijska udruženja i druge suradničke inicijative. Poduzeće može objaviti jesu li oni dostupni svim radnicima na koje poduzeće može potencijalno ili stvarno značajno utjecati, ili pojedincima ili organizacijama koje djeluju u njihovo ime ili koje su na drugi način u mogućnosti biti svjesne negativnih učinaka.

AR 25. U vezi sa zaštitom pojedinaca koji se koriste mehanizmima zaštite od osvete poduzeće može opisati postupa li s pritužbama povjerljivo i tako da poštuje prava na privatnost i zaštitu podataka i omogućuju li mehanizmi radnicima da ih koriste anonimno (na primjer zastupanjem treće strane).

AR 26. Pri objašnjavanju toga zna li i kako da su radnici u **lancu vrijednosti** svjesni tih kanala i da imaju povjerenja u bilo koji od njih, poduzeće može navesti relevantne i pouzdane podatke o djelotvornosti tih kanala iz perspektive samih radnika u lancu vrijednosti. Primjeri izvora informacija su ankete za radnike koji su se koristili takvim kanalima i njihove razine zadovoljstva postupkom i rezultatima.

AR 27. Pri opisivanju djelotvornosti kanala za izražavanje zabrinutosti radnika u **lancu vrijednosti** poduzeće se može voditi sljedećim pitanjima, na temelju „kriterija djelotvornosti izvansudskih **mehanizama za pritužbe**“, kako je utvrđeno u UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, posebno načelu 31. Sljedeća razmatranja mogu se primjenjivati na pojedinačne kanale ili na zajednički sustav kanala:

- (a) jesu li kanali legitimni tako što se njima osigurava odgovarajuća odgovornost za njihovo pošteno ponašanje i gradi povjerenje dionika;
- (b) jesu li kanali poznati i dostupni **dionicima**?
- (c) imaju li kanali jasne i poznate postupke s okvirnim rokovima?
- (d) osiguravaju li kanali **dionicima** razuman pristup izvorima informacija, savjeta i stručnog znanja?
- (e) nude li kanali transparentnost tako što podnositeljima pritužbi pružaju dostatne informacije i, prema potrebi, tako što pružaju dostatne informacije kako bi se odgovorilo na neki javni interes?

- (f) jesu li rezultati ostvareni kanalima u skladu s međunarodno priznatim ljudskim pravima?
- (g) utvrđuje li poduzeće uvide s kanala kojima se podupire kontinuirano učenje u poboljšanju kanala i sprečavanju budućih učinaka?
- (h) je li poduzeće usmjereno na dijalog s podnositeljima pritužbi kao sredstvo za postizanje dogovorenih rješenja, a ne na jednostrano određivanje ishoda?

Zahtjev za objavljivanje S2-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na radnike u lancu vrijednosti, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanjem značajnih prilika povezanih s radnicima u lancu vrijednosti te djelotvornost tih mjera

- AR 28. Možda će trebati vremena kako bi se razumjeli negativni učinci i način na koji poduzeće može biti uključeno u njih putem svojeg lanca vrijednosti te kako bi se utvrdili odgovarajući odgovori i kako bi se oni primijenili u praksi. Stoga poduzeće uzima u obzir:
- (a) svoje opće i posebne pristupe rješavanju značajnih negativnih učinaka;
 - (b) svoje inicijative usmjerene na doprinos dodatnim značajnim pozitivnim učincima;
 - (c) mjeru u kojoj je napredovalo u svojem radu u izvještajnom razdoblju; te
 - (d) svoje ciljeve za kontinuirano poboljšanje.
- AR 29. Odgovarajuće mjere mogu se razlikovati ovisno o tome uzrokuje li poduzeće značajni učinak ili mu pridonosi ili je li značajni učinak izravno povezan s njegovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama na temelju poslovnog odnosa.
- AR 30. S obzirom na to da značajni negativni učinci na radnike u **lancu vrijednosti** koji su se dogodili u izvještajnom razdoblju mogu biti povezani i sa subjektima ili poslovanjem izvan njegove izravne kontrole, poduzeće može objaviti nastoji li i na koji način iskoristiti svoj utjecaj u svojim **poslovnim odnosima** za upravljanje tim učincima. To može uključivati komercijalni **utjecaj** (na primjer provedba ugovornih zahtjeva s poslovnim odnosima ili uvođenje poticaja), druge oblike utjecaja u okviru odnosa (kao što je **osposobljavanje** ili izgradnja kapaciteta u pogledu prava radnika za subjekte s kojima poduzeće ima poslovne odnose) ili zajednički utjecaj s kolegama ili drugim akterima (kao što su inicijative za odgovorno zapošljavanje ili **odgovarajuće plaće** radnicima).
- AR 31. Kad objavljuje svoje sudjelovanje u određenom sektoru ili inicijativi s više dionika u okviru svojih **mjera** za rješavanje znatnih negativnih učinaka, poduzeće može objaviti kako se inicijativom i njegovim vlastitim sudjelovanjem nastoji ublažiti dotični značajni učinak. u skladu s ESRS-om S2-5 može objaviti informacije o relevantnim **ciljevima** utvrđenima u inicijativi i napretku prema njima.
- AR 32. Kad objavljuje uzima li i na koji način poduzeće u obzir stvarne i potencijalne učinke na radnike u **lancu vrijednosti** u odlukama o prekidu **poslovnih odnosa** te nastoji li i kako riješiti moguće negativne učinke prestanka radnog odnosa, poduzeće može navesti primjere.
- AR 33. Pri objavljivanju načina na koji prati učinkovitost svojih **mjera** za upravljanje značajnim učincima u izvještajnom razdoblju, poduzeće može objaviti sva iskustva stečena u prethodnom i tekućem izvještajnom razdoblju.
- AR 34. Postupci koji se upotrebljavaju za praćenje djelotvornosti **mjera** mogu uključivati unutarnju ili vanjsku reviziju ili provjeru, sudske postupke i/ili povezane odluke suda, procjene učinka, sustave mjerenja, povratne informacije dionika, **mehanizme za pritužbe**, vanjske ocjene uspješnosti i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima.
- AR 35. izvještavanjem o djelotvornosti nastoji se omogućiti razumijevanje poveznica između **mjera** koje poduzima poduzeće i djelotvornog upravljanja učincima. Na primjer, kako bi dokazalo učinkovitost svojih **mjera** potpore **dobavljačima** u poboljšanju njihovih radnih uvjeta, poduzeće može objaviti povratne informacije iz ankete od radnika dobavljača koje pokazuju da su se radni uvjeti poboljšali od trenutka kad je poduzeće počelo surađivati s tim dobavljačima. Dodatne informacije koje poduzeće može pružiti uključuju podatke koji pokazuju smanjenje broja utvrđenih **incidenata**, na primjer u okviru neovisnih revizija.

- AR 36. Kad je riječ o inicijativama ili postupcima koje poduzeće ima koji se temelje na potrebama pogođenih radnika i s obzirom na napredak u provedbi tih inicijativa ili postupaka, poduzeće može objaviti:
- (a) informacije o tome imaju li i na koji način radnici u **lancu vrijednosti** i **legitimni** ili njihovi **pouzđani zastupnici** ulogu u donošenju odluka o osmišljavanju i provedbi tih programa ili postupaka te
 - (b) informacije o planiranim ili ostvarenim pozitivnim rezultatima tih inicijativa ili postupaka za radnike u lancu vrijednosti.
- AR 37. Poduzeće može objaviti jesu li inicijative ili postupci čiji je primarni cilj ostvariti pozitivne učinke na radnike u **lancu vrijednosti** osmišljeni i za potporu postizanju jednog ili više UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Na primjer, na temelju obveze provedbe cilja održivog razvoja UN-a br. 8 „Promicanje kontinuiranog, uključivog i održivoga gospodarskog rasta za sve, kao i pune i produktivne zaposlenosti i posla dostojnog čovjeka” poduzeće može osigurati izgradnju kapaciteta za maloposjednike u svojem **lancu opskrbe**, što će dovesti do povećanja njihovih prihoda; ili može podupirati **osposobljavanje** kako bi se povećao udio žena koje se mogu zaposliti u dostavi u daljnjem dijelu lanca vrijednosti.
- AR 38. Pri objavljivanju planiranih ili postignutih pozitivnih ishoda svojih **mjera** za radnike u **lancu vrijednosti** potrebno je razlikovati dokaze o tome da su se provele određene aktivnosti (na primjer da je x broj radnika prošao **osposobljavanje** u području financijske pismenosti) od dokaza o stvarnim ishodima za radnike (na primjer x radnika izvijestilo je da mogu bolje upravljati svojim kućanskim proračunima kako bi ostvarili svoje ciljeve štednje).
- AR 39. Pri objavljivanju informacija o tome imaju li inicijative ili postupci ulogu i u ublažavanju značajnih negativnih učinaka, poduzeće može, na primjer, razmotriti programe kojima se nastoji poboljšati financijska pismenost radnica i koji su doveli do promaknuća većeg broja žena, kao i prijava smanjenog seksualnog **uznemiravanja** na radnom mjestu.
- AR 40. Pri objavljivanju značajnih rizika i prilika povezanih s učincima ili **ovisnostima** poduzeća o vlastitim radnicima u **lancu vrijednosti** poduzeće može uzeti u obzir sljedeće:
- (a) rizici povezani s učincima poduzeća na radnike u lancu vrijednosti mogu uključivati reputacijsku ili pravnu izloženost ako se utvrdi da su radnici u lancu vrijednosti izloženi **prisilnom ili dječjem radu**;
 - (b) rizici povezani s ovisnošću poduzeća o radnicima u lancu vrijednosti mogu uključivati poremećaj poslovanja ako se znatni dijelovi njegova **lanca opskrbe** ili distribucijske mreže zatvore zbog pandemije;
 - (c) prilike povezane s utjecajem poduzeća na radnike u lancu vrijednosti mogu uključivati tržišnu diferencijaciju i veću privlačnost za potrošače koja proizlazi iz toga što se radnicima koji nisu u radnom odnosu osiguravaju pristojna **satnica** i uvjeti; te
 - (d) poslovne prilike povezane s ovisnošću poduzeća o radnicima u lancu vrijednosti mogle bi uključivati postizanje buduće održive opskrbe robom osiguravanjem da mali poljoprivrednici zarade dovoljno kako bi uvjerali buduće generacije da se nastave baviti uzgojem te kulture.
- AR 41. Pri objavljivanju informacija o tome pretvaraju li se **ovisnosti** u rizike poduzeće uzima u obzir vanjska kretanja.
- AR 42. Pri objavljivanju politika, **mjera** i resursa te **ciljnih vrijednosti** povezanih s upravljanjem značajnim **rizicima** i **prilikama**, ako rizici i prilike proizlaze iz značajnog **učinka**, poduzeće može uputiti na svoje objave na politike, mjere te resurse i ciljne vrijednosti povezane s tim učinkom.
- AR 43. Poduzeće razmatra jesu li i na koji način njegovi postupci upravljanja značajnim rizicima povezanim s radnicima u **lancu vrijednosti** integrirani u postojeće postupke upravljanja rizicima.

AR 44. Kad objavljuje informacije o resursima koji su dodijeljeni za upravljanje značajnim učincima, poduzeće može objaviti koje su unutarnje funkcije uključene u upravljanje učincima i koje vrste mjera poduzimaju kako bi se otklonili negativni i potaknuli pozitivni učinci.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S2-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

AR 45. Pri objavljivanju informacija o **ciljnim vrijednostima** u skladu s točkom 39., poduzeće može objaviti:

- (a) željene rezultate koje treba postići u životima radnika u **lancu vrijednosti**, uz što veću količinu detalja;
- (b) stabilnost **ciljnih vrijednosti** tijekom vremena u smislu definicija i metodologija kako bi se omogućila usporedivost tijekom vremena;
- (c) standarde ili obveze na kojima se temelje ciljne vrijednosti (na primjer kodeks ponašanja, politike nabave, globalni okviri ili industrijski kodeksi).

AR 46. **Ciljne vrijednosti** povezane sa značajnim **rizicima** i **prilikama** mogu biti iste ili različite od ciljnih vrijednosti povezanih sa značajnim **učincima**. Na primjer, ciljna vrijednost za **plaće** dostatne za život za radnike u **lancu opskrbe** mogla bi smanjiti učinak na te radnike i povezane rizike u smislu kvalitete i pouzdanosti opskrbe.

AR 47. Poduzeće također može razlikovati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne **ciljne vrijednosti** koje obuhvaćaju istu obvezu **politike**. Na primjer, poduzeće može imati dugoročni cilj smanjenja **slučajeva** povezanih sa zdravljem i sigurnošću koji utječu na radnike tog **dobavljača** za 80 % do 2030. i kratkoročni cilj smanjenja **prekovremenih** sati vozača dostave za x % uz zadržavanje njihovih prihoda do 2024.

AR 48. Pri izmjeni ili zamjeni **ciljne vrijednosti** u izvještajnom razdoblju poduzeće može objasniti tu promjenu upućivanjem na znatne promjene **poslovnog modela** ili na šire promjene prihvaćenog standarda ili zakonodavstva iz kojih proizlazi ciljna vrijednost kako bi se pružile kontekstualne informacije u skladu s ESRS-om 2 BP-2 *Objave o posebnim okolnostima*.

ESRS S3**POGOĐENE ZAJEDNICE****SADRŽAJ****Cilj**

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S3-1 – Politike za pogođene zajednice
- Zahtjev za objavljivanje S3-2 – Postupci za suradnju s pogođenim zajednicama u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S3-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima pogođene zajednice mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S3-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na pogođene zajednice, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s pogođenim zajednicama te djelotvornost tih mjera

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S3-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- Cilj
- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S3-1 – Politike za pogođene zajednice
- Zahtjev za objavljivanje S3-2 – Postupci za suradnju s pogođenim zajednicama u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S3-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima pogođene zajednice mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S3-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s pogođenim zajednicama te djelotvornost tih mjera i pristupa

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S3-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji će **korisnicima izjave o održivosti** omogućiti uvid u značajne učinke na **pogođene zajednice** povezane s poslovanjem i lancem vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih **poslovnih odnosa** i njegove povezane značajne rizike i prilike, uključujući:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na zajednice, na područjima na kojima će učinci najvjerojatnije biti prisutni i ozbiljni, u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih učinaka;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultate tih mjera za sprečavanje, ublažavanje ili saniranje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje rizicima i prilikama;
 - (c) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća povezanih s njegovim učincima i **ovisnostima** o pogođenim zajednicama te način na koji poduzeće upravlja njima; te
 - (d) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o pogođenim zajednicama.
2. Kako bi se ostvario taj cilj, ovim standardom zahtijeva se objašnjenje općeg pristupa koji poduzeće primjenjuje kako bi utvrdilo sve značajne stvarne i potencijalne učinke na **pogođene zajednice** i upravljalo njima u vezi sa sljedećim:
 - (a) gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima zajednica (na primjer odgovarajući smještaj, odgovarajuća hrana, voda i sanitarni uvjeti, učinci povezani sa zemljištem i sigurnošću);
 - (b) građanskim i političkim pravima zajednica (na primjer sloboda izražavanja, sloboda okupljanja, učinci na borbu za ljudska prava) te
 - (c) posebnim pravima **autohtonih naroda** (na primjer dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak, samoodređenje, kulturna prava).
3. Ovim standardom zahtijeva se i objašnjenje načina na koji takvi učinci, kao i **ovisnosti** poduzeća o pogođenim zajednicama, mogu stvoriti značajne rizike ili prilike za poduzeće. Na primjer, negativni odnosi s **pogođenim zajednicama** mogu poremetiti poslovanje poduzeća ili naštetiti njegovu ugledu, dok konstruktivni odnosi mogu donijeti poslovne koristi, kao što su stabilno poslovanje bez sukoba i lakše zapošljavanje na lokalnoj razini.

Interakcija s drugim ESRS-ima

4. Ovaj se standard primjenjuje kad su u postupku procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 *Opće objave* utvrđeni značajni učinci na **pogođene zajednice** i/ili značajni rizici i prilike povezani s tim zajednicama.
5. Ovaj standard čita se zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2, kao i s ESRS-om S1 *Vlastita radna snaga*, ESRS-om S2 *Radnici u lancu vrijednosti* te ESRS-om S4 *Potrošači i krajnji korisnici*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 *Opće objave*

6. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi čitati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 o strategiji (SBM). Rezultirajuće objave predstavljaju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za SBM-3 *Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom*, za koji poduzeće može predstaviti objave uz tematsku objavu.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

7. Pri odgovaranju na točku 43. ESRS-a 2 SBM-2 poduzeće objavljuje način na koji stajališta, interesi i prava **pogođenih zajednica**, uključujući poštovanje njihovih ljudskih prava (a prema potrebi i njihovih prava kao **autohtonih naroda**), utječu na njegovu strategiju i poslovni model. **Pogođene zajednice** ključna su skupina pogođenih **dionika**.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

8. Kad odgovara na točku 48. ESRS-a 2 SBM-3 poduzeće objavljuje:
- (a) vrijedi li za stvarne i potencijalne učinke na **pogođene zajednice**, kako su utvrđeni u ESRS-u 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika, sljedeće i na koji način*: i. potječu li iz strategije i poslovnih modela poduzeća ili jesu li s njima povezani te ii. utječu li i doprinose prilagodbi strategije i poslovnog modela poduzeća; te
 - (b) odnos između svojih značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o pogođenim zajednicama te svoje strategije i poslovnog modela.
9. Pri ispunjavanju zahtjeva iz točke 48. poduzeće objavljuje jesu li sve **pogođene zajednice** na koje će poduzeće vjerojatno značajno utjecati, uključujući učinke koji su povezani s vlastitim poslovanjem i **lancem vrijednosti** poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih **poslovnih odnosa**, uključene u opseg njegove objave u skladu s ESRS-om 2. Osim toga, poduzeće navodi sljedeće informacije:
- (a) kratak opis vrsta zajednica izloženih značajnim učincima vlastita poslovanja ili u okviru početnog i daljnjeg dijela lanca vrijednosti te navodi je li riječ o:
 - i. zajednicama koje žive ili rade na poslovnim **lokacijama** poduzeća ili u tvornicama, postrojenjima ili drugim fizičkim djelatnostima ili udaljenijim zajednicama na koje utječu aktivnosti na tim lokacijama (na primjer **onečišćenjem** vode na kraju proizvodnog lanca);
 - ii. zajednicama duž lanca vrijednosti poduzeća (na primjer zajednice na koje utječe poslovanje objekata **dobavljača** ili djelatnosti pružatelja logističkih ili distribucijskih usluga);
 - iii. zajednicama na jednoj ili obje krajnje točke lanca vrijednosti (na primjer na mjestu vađenja metala ili minerala ili berbe robe ili u zajednicama oko lokacija za odlaganje **otpada** ili **reciklažnih** lokacija);
 - iv. zajednicama **autohtonih naroda**.
 - (b) kad je riječ o značajnim negativnim učincima, jesu li ti učinci i. rašireni ili sistemski u kontekstu u kojem poduzeće posluje ili ima nabavu ili druge poslovne odnose (na primjer marginalizirano stanovništvo koje trpi posljedice na svoje zdravlje i kvalitetu života u visoko industrijaliziranom području) ili ii. su povezani s pojedinačnim **slučajevima** poslovanja poduzeća (npr. izlivanje toksičnog **otpada** koje utječe na pristup zajednice čistoj vodi za piće) ili određenih poslovnih odnosa (npr. miran prosvjed zajednica protiv poslovnih aktivnosti koji je naišao na nasilan odgovor sigurnosnih službi poduzeća). To uključuje razmatranje učinaka na pogođene zajednice koji mogu proizaći iz prelaska na zelenije i klimatski neutralno poslovanje. Mogući učinci uključuju učinke povezane s inovacijama i restrukturiranjem, zatvaranjem rudnika, povećanim rudarenjem minerala potrebnih za prelazak na održivo gospodarstvo i proizvodnjom solarnih ploča;
 - (c) kad je riječ o značajnim pozitivnim učincima, kratak opis aktivnosti koje dovode do pozitivnih učinaka (na primjer izgradnja kapaciteta za potporu sve većem broju novih oblika prihoda na lokalnoj razini) i vrsta zajednica na koje pozitivno utječu ili bi mogli pozitivno utjecati; poduzeće može objaviti i pojavljuju li se pozitivni učinci u određenim državama ili regijama; te
 - (d) sve značajne rizike i prilike za poslovanje koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o pogođenim zajednicama.

10. Pri opisivanju glavnih vrsta zajednica na koje se negativno utječe ili bi se moglo negativno utjecati, na temelju procjene **značajnosti** iz zahtjeva za objavljivanje ESRS-a 2 IRO-1 poduzeće objavljuje je li dobilo i kako je dobilo uvid u način na koji **pogođene zajednice** s posebnim obilježjima, one koji žive u određenim kontekstima ili one koji obavljaju određene aktivnosti mogu biti izložene većem riziku od štete.
11. Poduzeće objavljuje koji se, ako ih ima, njegovi značajni rizici i prilike koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o pogođenim zajednicama odnose na određene skupine **pogođenih zajednica**, a ne na sve pogođene zajednice.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S3-1 – Politike za pogođene zajednice

12. **Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje njegovim značajnim učincima na pogođene zajednice, kao i na povezane značajne rizike i prilike.**
13. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima politike koje se odnose na utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** značajnih učinaka konkretno na **pogođene zajednice**, kao i politike koje obuhvaćaju značajne rizike i prilike povezane s pogođenim zajednicama.
14. Objava u skladu s točkom 12. sadržava informacije o politikama koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **pogođene zajednice** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P Politike donesene za upravljanje značajnim čimbenicima održivosti. Osim toga, poduzeće navodi obuhvaćaju li takve politike određene ili sve pogođene zajednice.
15. Poduzeće objavljuje sve posebne odredbe **politike** za sprečavanje i otklanjanje učinaka na **autohtone narode**.
16. Poduzeće opisuje svoje obveze u području **politike** zaštite ljudskih prava ⁽¹¹²⁾ koje su relevantne za njegove pogođene zajednice, uključujući postupke i mehanizme za praćenje usklađenosti s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracijom Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu ili Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća. U svojoj se objavi usmjerava na značajna pitanja i opći pristup u odnosu na ⁽¹¹³⁾:
 - (a) poštovanje ljudskih prava zajednica, a posebno **autohtonih naroda**;
 - (b) suradnju s pogođenim zajednicama; te
 - (c) mjere kojima se osigurava i/ili omogućuje **pravni lijek** za učinke na ljudska prava.
17. Poduzeće objavljuje jesu li i na koji način njegove politike u pogledu **pogođenih zajednica** usklađene s međunarodno priznatim standardima koji se posebno odnose na zajednice i **autohtone narode**, uključujući vodeća načela Ujedinjenih naroda (UN) o poslovanju i ljudskim pravima. Poduzeće objavljuje i mjeru u kojoj su slučajevi

⁽¹¹²⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 9. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politike zaštite ljudskih prava”).

⁽¹¹³⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 11. iz tablice 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nedostatak postupaka i mehanizama za praćenje usklađenosti s načelima Globalnog sporazuma UN-a i Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća”).

nepoštovanja UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracije Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu ili Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća koje uključuju pogođene zajednice prijavljene u početnom i daljnjem dijelu njegova **lanca vrijednosti** te, ako je primjenjivo, navodi vrstu tih slučajeva ⁽¹¹⁴⁾.

18. Ta **politika** može biti u obliku samostalne politike o zajednicama ili može biti uključena u širi dokument, kao što je etički kodeks ili opća politika o održivosti koju je poduzeće već objavilo u okviru drugog ESRS-a. U tim slučajevima poduzeće navodi točno unakrsno upućivanje kako bi se utvrdili aspekti politike koji ispunjavaju zahtjeve ovog zahtjeva za objavljivanje.

Zahtjev za objavljivanje S3-2 – Postupci za suradnju s pogođenim zajednicama u vezi s učincima

19. **Poduzeće objavljuje svoje opće postupke za suradnju s pogođenim zajednicama i njihovim predstavnicima o stvarnim i potencijalnim učincima na njih.**
20. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće, u okviru svojeg kontinuiranog postupka dužne pažnje, surađuje s pogođenim zajednicama, njihovim legitimnim zastupnicima i **pouzdanim zastupnicima** u vezi sa značajnim, stvarnim i potencijalnim, pozitivnim i/ili negativnim učincima koji na njih utječu ili koji će vjerojatno utjecati na njih te uzimaju li se i na koji način perspektive **pogođenih zajednica** u obzir u procesima donošenja odluka poduzeća.
21. Poduzeće objavljuje uzimaju li se u obzir i na koji način perspektive **pogođenih zajednica** u njegovim odlukama ili aktivnostima usmjerenima na upravljanje stvarnim i potencijalnim učincima na zajednice. To uključuje, ako je relevantno, objašnjenje:
 - (a) odvija li se suradnja izravno s pogođenim zajednicama ili njihovim **legitimnim zastupnicima** ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju;
 - (b) faza u kojima se odvija suradnja, vrste suradnje i njezine učestalosti;
 - (c) funkcije i najvažnije uloge u poduzeću koja ima operativnu odgovornost osigurati da se ta suradnja ostvari i da se njezini rezultati uzmu u obzir u pristupu poduzeća;
 - (d) ako je primjenjivo, načina na koji poduzeće procjenjuje djelotvornost svoje suradnje s pogođenim zajednicama, uključujući, ako je relevantno, sve sporazume ili posljedične ishode;
22. Ako je primjenjivo, poduzeće objavljuje mjere koje poduzima kako bi dobilo uvid u perspektive **pogođenih zajednica** koje bi mogle biti posebno osjetljive na učinke i/ili marginalizirane i u perspektive posebnih skupina unutar pogođenih zajednica, kao što su djevojčice i žene.
23. Ako su **pogođene zajednice autohtoni narodi**, poduzeće također objavljuje kako uzima u obzir i jamči poštovanje njihovih posebnih prava u svojem pristupu **suradnje s dionicima**, uključujući njihovo pravo na **dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak** u pogledu: i. njihova kulturnog, intelektualnog, vjerskog i duhovnog vlasništva; ii. aktivnosti koje utječu na njihova zemljišta i područja; te iii. zakonodavne ili administrativne mjere koje na njih utječu. Konkretno, ako dođe do suradnje s autohtonim narodima, poduzeće također objavljuje je li i na koji način provedeno savjetovanje s **autohtonim narodima** o načinu i pokazateljima te suradnje (na primjer pri osmišljavanju programa, prirode i pravodobnosti suradnje).

⁽¹¹⁴⁾ Te su informacije potrebne: Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 10. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Povrede načela Globalnog sporazuma UN-a i Smjernica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća”); i administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Broj sastavnica referentne vrijednosti koje su predmet kršenja socijalnih obveza (apsolutni broj i relativni udio u svim sastavnicama referentne vrijednosti), kako je navedeno u međunarodnim ugovorima i konvencijama, načelima Ujedinjenih naroda i, ako je primjenjivo, nacionalnim propisima” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

24. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo opći postupak za suradnju s pogođenim zajednicama, dužno je to navesti. Može objaviti rok u kojem namjerava uvesti takav postupak.

Zahtjev za objavljivanje S3-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima pogođene zajednice mogu izraziti zabrinutost

25. Poduzeće opisuje postupke koje je uspostavilo kako bi omogućilo sanaciju ili surađivalo u sanaciji negativnih učinaka na pogođene zajednice s kojima je povezano, kao i kanale koji su pogođenim zajednicama dostupni za izražavanje zabrinutosti i njihovo rješavanje.
26. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje formalnih načina na koje **pogođene zajednice** mogu izravno obavijestiti poduzeće o svojim zabrinutostima i potrebama i/ili putem kojih poduzeće podupire dostupnost takvih kanala (na primjer **mehanizmi za pritužbe**) na temelju svojih poslovnih odnosa te načina na koji se s tim zajednicama dalje surađuje u vezi s iznesenim problemima i djelotvornosti tih kanala.
27. Poduzeće opisuje:
- (a) svoj opći pristup i postupke kojima osigurava i olakšava **pravni lijek** ako utvrdi da je uzrokovao značajan negativan **učinak** na pogođene zajednice, među ostalim procjenjuje li i kako je li pruženi pravni lijek djelotvoran;
 - (b) sve posebne kanale koje je uspostavilo kako bi **pogođene zajednice** mogle izravno izraziti svoje zabrinutosti ili potrebe poduzeću i kako bi ih se riješilo, među ostalim to je li ih uspostavilo samo poduzeće i/ili se temelje na sudjelovanju u mehanizmima trećih strana;
 - (c) svoje postupke putem kojih poduzeće podupire dostupnost takvih kanala svojim poslovnim odnosima te
 - (d) kako prati i nadzire postavljena i obrađena pitanja te kako osigurava djelotvornost kanala, među ostalim uključivanjem **dionika** koji su predviđeni **korisnici**.
28. Poduzeće objavljuje procjenjuje li i na koji način jesu li **pogođene zajednice** svjesne tih struktura ili postupaka i imaju li povjerenja u njih kao način da izraze svoje zabrinutosti ili potrebe te da ih se riješi. Osim toga, poduzeće objavljuje ima li uspostavljene politike za zaštitu pojedinaca koji ih koriste od osвете. Ako su te informacije objavljene u skladu s ESRS-om G1-1, poduzeće se može pozvati na te informacije.
29. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo kanal za izražavanje zabrinutosti i/ili ne podupire dostupnost tog kanala na temelju svojih poslovnih odnosa, dužno je to navesti. Može objaviti vremenski okvir u kojem namjerava uspostaviti takav kanal ili postupke.

Zahtjev za objavljivanje S3-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na pogođene zajednice, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s pogođenim zajednicama te djelotvornost tih mjera

30. Poduzeće objavljuje informacije o načinu na koji poduzima mjere za rješavanje pitanja značajnih učinaka na pogođene zajednice i upravljanje značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s pogođenim zajednicama te o djelotvornosti tih mjera.
31. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje ostvariti dvostruki cilj. Prvo, cilj je pružiti uvid u sve **mjere** i inicijative kojima poduzeće nastoji:
- (a) spriječiti, ublažiti i sanirati negativne značajne **učinke** na pogođene zajednice; i/ili
 - (b) ostvariti pozitivne značajne učinke na pogođene zajednice.

Drugo, nastoji se pružiti uvid u načine na koje poduzeće rješava značajne **rizike** i ostvaruje značajne prilike u vezi s pogođenim zajednicama.

Poduzeće navodi sažet opis akcijskih planova i resursa za upravljanje svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na pogođene zajednice u skladu s ESRS-om 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani s čimbenicima održivosti*.

32. U vezi sa značajnim učincima poduzeće opisuje:
 - (a) mjere koje su poduzete, koje se planiraju ili provode kako bi se spriječili ili ublažili značajni negativni učinci na pogođene zajednice;
 - (b) je li poduzelo mjere da osigura ili omogući **pravni lijek** u odnosu na stvarni značajni učinak i način na koji je to učinilo;
 - (c) sve dodatne **radnje** ili inicijative koje je uspostavilo, a čija je primarna svrha ostvarivanje pozitivnih učinaka na pogođene zajednice te
 - (d) kako prati i procjenjuje djelotvornost tih **mjera** i inicijativa u ostvarivanju predviđenih rezultata za pogođene zajednice.
33. U vezi s točkom 29. poduzeće opisuje:
 - (a) postupak kojim se utvrđuje koje su mjere potrebne i primjerene kao odgovor na konkretan stvarni ili potencijalni negativni učinak na pogođene zajednice;
 - (b) svoj pristup poduzimanju mjera u vezi s posebnim značajnim negativnim učincima na zajednice, uključujući sve mjere povezane s vlastitom praksom u pogledu stjecanja zemljišta, planiranja i gradnje, operativnih praksi ili praksi zatvaranja zemljišta, kao i hoće li biti potrebna šira industrija ili zajedničko djelovanje s drugim relevantnim stranama te
 - (c) način na koji osigura dostupnost i učinkovitost provedbe i ishoda postupaka kojima se osigurava ili omogućuje **pravni lijek** u slučaju značajnih negativnih učinaka.
34. U vezi sa značajnim rizicima i prilikama poduzeće opisuje:
 - (a) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se ublažili značajni rizici za poduzeće koji proizlaze iz njegovih učinaka i **ovisnosti o pogođenim zajednicama** te kako prati djelotvornost u praksi te
 - (b) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se iskoristile značajne prilike za poduzeće u odnosu na pogođene zajednice.
35. Poduzeće objavljuje poduzima li mjere kako vlastitim praksama ne bi uzrokovalo značajne negativne učinke na **pogođene zajednice** niti im doprinijelo, i na koji način, među ostalim, ako je relevantno, s obzirom na planiranje, stjecanje i iskorištavanje zemljišta, financiranje, vađenje ili proizvodnju sirovina, upotrebu prirodnih resursa i upravljanje učincima na okoliš. To može uključivati objavljivanje pristupa koji se primjenjuje kad je riječ o napetostima koje mogu nastati između sprečavanja ili ublažavanja značajnih negativnih učinaka i drugih poslovnih pritisaka.
36. Poduzeće također objavljuje jesu li prijavljena ozbiljna pitanja u vezi s ljudskim pravima i **slučajevi** povezani s **pogođenim zajednicama** te, ako je primjenjivo, objavljuje te slučajeve ⁽¹¹⁵⁾.
37. Pri objavljivanju informacija koje se zahtijevaju prema točki 31. podtočki (c), poduzeće uzima u obzir ESRS 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti* ako ocjenjuje djelotvornost mjere postavljanjem ciljne vrijednosti.

⁽¹¹⁵⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 14. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288i u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Broj utvrđenih slučajeva ozbiljnih problema i kršenja ljudskih prava”).

38. Poduzeće objavljuje koji su resursi dodijeljeni upravljanju njegovim značajnim učincima uz informacije koje **korisnicima** omogućuju da razumiju kako se upravlja značajnim učincima.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S3-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

39. Poduzeće objavljuje svoje vremenski ograničene ciljne vrijednosti usmjerene na rezultate koje je moglo utvrditi, a koje se odnose na:
- (a) smanjenje negativnih učinaka na pogođene zajednice i/ili
 - (b) poticanje pozitivnih učinaka na pogođene zajednice i/ili
 - (c) upravljanje značajnim rizicima i prilikama povezanim s pogođenim zajednicama.
40. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće upotrebljava vremenski ograničene **ciljne vrijednosti** usmjerene na rezultate kako bi potaknulo i izmjerilo svoj napredak u rješavanju svojih značajnih negativnih učinaka i/ili poticanju pozitivnih učinaka na pogođene zajednice i/ili u upravljanju značajnim rizicima i prilikama povezanim s tim zajednicama.
41. Sažet opis **ciljnih vrijednosti** za upravljanje njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **pogođene zajednice** mora sadržavati zahtjeve za informacije definirane u ESRS-u 2 MDR-T.
42. Poduzeće objavljuje postupak utvrđivanja **ciljeva**, među ostalim je li i kako poduzeće izravno surađivalo s pogođenim zajednicama, njihovim legitimnim zastupnicima ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju u:
- (a) utvrđivanju takvih ciljnih vrijednosti;
 - (b) praćenju uspješnosti poduzeća u odnosu na te vrijednosti te
 - (c) utvrđivanju pouka ili poboljšanja koji su rezultat poslovanja poduzeća.

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S3 *Pogođene zajednice*. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

Cilj

- AR 1. Pregled socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava iz točke 2. ne podrazumijeva da bi sva ta pitanja trebalo objavljivati u svakom zahtjevu za objavljivanje u ovom standardu. Umjesto toga, u njemu se navodi popis pitanja koja poduzeće razmatra u svojoj procjeni **značajnosti** (upućivanje na ESRS 1 poglavlje 3. *Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti* i ESRS 2 IRO-1) u vezi s **pogođenim zajednicama** te prema potrebi objavljuje kao značajne učinke, rizike i prilike u okviru područja primjene ovog standarda.
- AR 2. Uz pitanja navedena u točki 2. poduzeće može i razmotriti objavu informacija o drugim pitanjima relevantnima za značajni učinak za kraće razdoblje, na primjer inicijative koje se odnose na učinke na zajednice povezane s poslovanjem poduzeća zbog ekstremnih i iznenadnih vremenskih uvjeta.

ESRS 2 Opće objave*Strategija***Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika**

- AR 3. U skladu sa zahtjevom za objavljivanje ESRS 2 SBM-2 poduzeće se mora upoznati s njime i mora navesti razmatra li mogu li njegove strategije i **poslovni model** imati ulogu u stvaranju, pogoršanju ili ublažavanju znatnih značajnih **učinaka** na **pogođene zajednice** i način na koji to čini te jesu li i na koji način poslovni model i strategija prilagođeni takvim značajnim učincima.
- AR 4. Iako **pogođene zajednice** možda ne surađuju s poduzećem na razini njegove strategije ili **poslovnog modela**, njihova stajališta mogu poslužiti kao temelj za način na koji poduzeće procjenjuje svoju strategiju i poslovni model. Poduzeće može objaviti stajališta pogođenih zajednica i predstavnika pogođenih zajednica.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- AR 5. **Učinci** na **pogođene zajednice** mogu proizlaziti iz strategije ili **poslovnog modela** poduzeća na brojne načine. Na primjer, učinci se mogu odnositi na prijedlog vrijednosti poduzeća (kao što je izgradnja ili početak projekata s rokovima koji ne omogućuju dovoljno vremena za savjetovanje sa skupinama na koje projekti utječu), njegov **lanac vrijednosti** (na primjer **korištenje zemljišta** u zemljama u kojima se vlasništvo često osporava ili su evidencije nepouzdanе ili u kojima korisnici zemljišta kao što su **autohtoni narodi** nisu priznati) ili njegovu strukturu troškova i model prihoda (kao što su agresivne strategije za smanjenje oporezivanja na najmanju moguću mjeru, osobito u pogledu poslovanja u zemljama u razvoju).
- AR 6. Učinci na **pogođene zajednice** koji proizlaze iz strategije ili poslovnog modela isto tako mogu dovesti do značajnih rizika za poduzeće. Na primjer, ako strategija poduzeća uključuje prelazak na geografska područja višeg rizika pri traženju određene robe i ako se pogođene zajednice odupru njegovoj prisutnosti ili se protive njegovoj lokalnoj praksi, to može dovesti do znatnih i skupih kašnjenja i utjecati na sposobnost poduzeća da osigura buduće koncesije ili dozvole za zemljište. Slično tome, ako se poslovni model poduzeća oslanja na intenzivno crpljenje vode u njegovim postrojenjima, u mjeri u kojoj utječe na pristup vodi za potrošnju, higijenu i egzistenciju zajednica, to može dovesti do bojkota, prituzbi i tužbi kojima se narušava ugled.

- AR 7. Primjeri posebnih obilježja **pogođenih zajednica** koje poduzeće može uzeti u obzir kad odgovara na točku 10. može biti pogođena zajednica koja je fizički ili gospodarski izolirana i naročito podložna unesenim bolestima ili ima ograničen pristup socijalnim uslugama pa se stoga oslanja na infrastrukturu poduzeća. To može biti zato što ako poduzeće kupuje zemljište na kojem rade žene, a plaćanja se isplaćuju muškim voditeljima kućanstava, žene postaju još više obespravljene u zajednici. To može biti i zato što je zajednica autohtona i njezini članovi nastoje ostvariti kulturna ili gospodarska prava na zemljište u vlasništvu ili uporabi poduzeća ili jednog od subjekata s kojima ima poslovni odnos, u kontekstu u kojem država ne štiti njihova prava. Osim toga, poduzeće razmatra preklapaju li se različita obilježja. Na primjer, obilježja kao što su etnička pripadnost, socioekonomski status, migrantski status i rod mogu stvoriti rizik od štete koji se preklapa za određene pogođene zajednice ili za različite dijelove tih pogođenih zajednica jer su pogođene zajednice često heterogene prirode.
- AR 8. Kad je riječ o točki 11., značajni rizici mogli bi nastati i zbog ovisnosti poduzeća o **pogođenim zajednicama** ako događaji male vjerojatnosti, ali sa snažnim učinkom, mogu dovesti do **financijskih učinaka**; na primjer, ako prirodna katastrofa uzrokuje katastrofalnu industrijsku nesreću koja uključuje poslovanje poduzeća, a koja uzrokuje ozbiljnu štetu pogođenim zajednicama.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S3-1 – Politike za pogođene zajednice

- AR 9. Opis uključuje ključne informacije potrebne kako bi se osigurao vjeran prikaz politika u odnosu na **pogođene zajednice** te stoga poduzeće razmatra objavljivanje objašnjenja značajnih promjena politika donesenih u izvještajnoj godini (na primjer novi ili dodatni pristupi dužnoj pažnji i suradnje i pravni lijekovi).
- AR 10. Pri objavljivanju informacija o usklađenosti svojih politika s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, poduzeće uzima u obzir da se u tim vodećim načelima upućuje na Međunarodnu povelju o ljudskim pravima, koja se sastoji od Opće deklaracije o ljudskim pravima i dva pakta kojima se ona provodi, kao i na Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda, Konvenciju Međunarodne organizacije rada o autohtonim i plemenskim narodima (ILO br. 169) i temeljne konvencije na kojima se ona temelji, te poduzeće može objaviti informacije o usklađenosti s tim instrumentima.
- AR 11. Poduzeće može dati primjer vrsta priopćavanja svojih politika pojedincima, skupini pojedinaca ili subjektima za koje su relevantne, zato što se od njih očekuje da ih provode (na primjer **zaposlenici** poduzeća, ugovaratelji i **dobavljači**), zato što imaju izravan interes za njihovu provedbu (na primjer vlastiti radnici, ulagatelji). Može objaviti komunikacijske alate i kanale (na primjer, letci, bilteni, namjenske internetske stranice, društveni mediji, interakcije uživo, predstavnici radnika) kojima se nastoji omogućiti da **politika** bude dostupna i da različite skupine javnosti razumiju njezine posljedice. Poduzeće može objasniti i kako utvrđuje i uklanja moguće prepreke širenju, na primjer prevođenjem na relevantne jezike ili upotrebom grafičkih prikaza.
- AR 12. Pri objavljivanju ozbiljnih pitanja ljudskih prava i incidenata povezanih s pogođenim zajednicama poduzeće razmatra sve pravne sporove povezane sa zemljišnim pravima i **dobrovoljnim, prethodnim i informiranim pristankom autohtonih naroda**.

Zahtjev za objavljivanje S3-2 – Postupci za suradnju s pogođenim zajednicama u vezi s učincima

- AR 13. Objašnjenja o tome kako poduzeće uzima u obzir i osigurava poštovanje prava autohtonih naroda na **dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak** mogu uključivati informacije o postupcima savjetovanja s autohtonim narodima radi dobivanja njihova pristanka. Poduzeće razmatra na koji način savjetovanje uključuje pregovore u dobroj vjeri s pogođenim **autohtonim narodima** radi dobivanja njihova dobrovoljnog, prethodnog i informiranog pristanka ako poduzeće utječe na zemljišta, teritorije ili resurse koje autohtoni narodi uobičajeno posjeduju, kojima pripadaju ili se njima koriste na neki drugi način; ili ih premješta sa zemljišta ili područja pod tradicionalnim vlasništvom ili uobičajenim korištenjem ili zanimanjem; ili utječe na njihovo kulturno, intelektualno, vjersko i duhovno vlasništvo ili ih iskorištava.

AR 14. Pri opisivanju toga koja funkcija ili uloga ima operativnu odgovornost za takvu suradnju i/ili krajnju odgovornost poduzeće može objaviti je li riječ o namjenskoj ulozi ili funkciji ili dijelu šire uloge ili funkcije te jesu li ponuđene aktivnosti izgradnje kapaciteta kao podrška osoblju u suradnji. Ako ne može utvrditi takav položaj ili funkciju, može to navesti. Ta bi se objava mogla ispuniti i upućivanjem na informacije objavljene u skladu s ESRS-om 2 GOV-1 *Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela*.

AR 15. Pri sastavljanju objava opisanih u točki 20. podtočkama (b) i (c) mogu se razmotriti sljedeći primjeri:

- (a) primjeri faza u kojima dolazi do suradnje su i. određivanje pristupa ublažavanju i ii. ocjenjivanje učinkovitosti ublažavanja;
- (b) kad je riječ o vrsti suradnje, to mogu biti sudjelovanje, savjetovanje i/ili informiranje;
- (c) za učestalost angažmana mogu se navesti informacije o tome odvija li se angažman redovito, u određenim fazama projekta ili poslovnog procesa te
- (d) kad je riječ o ulozi s operativnom odgovornošću, zahtijeva li poduzeće da relevantno osoblje ima određene vještine radi sudjelovanja ili im se osigurava **osposobljavanje** ili izgradnja kapaciteta. Kad je riječ o značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **autohtone narode**, to uključuje osposobljavanje o pravima autohtonih naroda, među ostalim o dobrovoljnom, prethodnom i informiranom pristanku.

AR 16. Kako bi se prikazao način na koji su perspektive zajednica bile temelj za konkretne odluke ili aktivnosti poduzeća, poduzeće može navesti primjere iz tekućeg izvještajnog razdoblja.

Zahtjev za objavljivanje S3-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima pogođene zajednice mogu izraziti zabrinutost

AR 17. Pri ispunjavanju zahtjeva utvrđenih u zahtjevu za objavljivanje ESRS S3-3 poduzeće se može voditi sadržajem UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima te Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća usmjerenima na **mehanizme za sanaciju i pritužbe**.

AR 18. Kanali za izražavanje zabrinutosti ili potreba uključuju **mehanizme za pritužbe**, dežurne telefonske linije, postupke dijaloga ili druga sredstva putem kojih **pogođene zajednice** ili njihovi **legitimni zastupnici** mogu izraziti zabrinutost zbog učinaka ili objasniti potrebe koje bi htjeli da poduzeće riješi. To bi moglo uključivati kanale koje poduzeće izravno osigurava uz sve druge mehanizme koje poduzeće može upotrijebiti za stjecanje uvida u upravljanje učincima na zajednice, kao što su revizije usklađenosti. Ako se poduzeće oslanja isključivo na informacije o postojanju takvih kanala koje pružaju njegovi **poslovni odnosi** kako bi odgovorilo na taj zahtjev, može to navesti.

AR 19. Kako bi se pružilo bolji uvid u informacije obuhvaćene ESRS-om S3-3, poduzeće može objasniti mogu li i kako zajednice na koje bi to moglo utjecati imati pristup kanalima na razini poduzeća koje utječe na njih u vezi sa svakim značajnim učinkom. Relevantni uvidi uključuju informacije o tome mogu li **pogođene zajednice** pristupiti kanalima na jeziku koji razumiju te je li s njima provedeno savjetovanje pri osmišljavanju takvih kanala.

AR 20. Mehanizmi trećih strana mogli bi uključivati one kojima upravljaju vlada, nevladine organizacije, industrijska udruženja i druge suradničke inicijative. Poduzeće može objaviti jesu li oni dostupni svim **pogođenim zajednicama** na koje poduzeće može potencijalno ili stvarno značajno utjecati, ili pojedincima ili organizacijama koje djeluju u njihovo ime ili koje su na drugi način u mogućnosti biti svjesne negativnih učinaka.

- AR 21. U vezi sa zaštitom pojedinaca koji se koriste mehanizmima zaštite od osвете poduzeće može opisati postupak li s pritužbama povjerljivo i tako da poštuje prava na privatnost i zaštitu podataka; i mogu li se mehanizmi koristiti anonimno (na primjer zastupanjem treće strane).
- AR 22. Pri objavljivanju postupaka povezanih s pružanjem i omogućivanjem **pravnog lijeka** za **autohtone narode** relevantne informacije uključuju je li i kako poduzeće uzelo u obzir njihove običaje, tradicije, pravila i pravne sustave.
- AR 23. Pri objavljivanju toga zna li i kako poduzeće da su **pogođene zajednice** svjesne tih kanala i da imaju povjerenja u bilo koji od njih, ono može navesti relevantne i pouzdane podatke o djelotvornosti tih kanala iz perspektive samih pogođenih zajednica. Primjeri izvora informacija su ankete za članove zajednice koji su se koristili takvim kanalima i njihove razine zadovoljstva postupkom i rezultatima.
- AR 24. Pri opisivanju djelotvornosti kanala za izražavanje zabrinutosti **pogođenih zajednica** poduzeće se može voditi sljedećim pitanjima, na temelju „kriterija djelotvornosti izvensudskih **mehanizama za pritužbe**“, kako je utvrđeno u UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, posebno u načelu 31. Sljedeća razmatranja mogu se primijeniti na pojedinačnoj osnovi ili na kolektivni sustav kanala:
- (a) jesu li kanali legitimni tako što se njima osigurava odgovarajuća odgovornost za njihovo pošteno ponašanje i gradi povjerenje dionika;
 - (b) jesu li kanali poznati i dostupni dionicima?
 - (c) imaju li kanali jasne i poznate postupke, rokove i jasnoću postupaka?
 - (d) osiguravaju li kanali razuman pristup izvorima informacija, savjeta i stručnog znanja?
 - (e) nude li kanali transparentnost tako što podnositeljima pritužbi pružaju dostatne informacije i, prema potrebi, tako što pružaju dostatne informacije kako bi se odgovorilo na neki predmetni javni interes;
 - (f) jesu li rezultati ostvareni kanalima u skladu s međunarodno priznatim ljudskim pravima;
 - (g) utvrđuje li poduzeće uvide s kanala kojima se podupire kontinuirano učenje u poboljšanju kanala i sprečavanju budućih učinaka?
 - (h) je li poduzeće usmjereno na dijalog s podnositeljima pritužbi kao sredstvo za postizanje dogovorenih rješenja, a ne na jednostrano određivanje ishoda?

Zahtjev za objavljivanje S3-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na pogođene zajednice, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s pogođenim zajednicama te djelotvornost tih mjera

- AR 25. Možda će trebati vremena kako bi se razumjeli negativni učinci i način na koji poduzeće može biti uključeno u njih putem svojeg lanca vrijednosti te kako bi se utvrdili odgovarajući odgovori i kako bi se oni primijenili u praksi. Stoga poduzeće uzima u obzir:
- (a) svoje opće i posebne pristupe rješavanju značajnih negativnih učinaka;
 - (b) svoja socijalna ulaganja ili druge **razvojne** programe usmjerene na doprinos dodatnim značajnim pozitivnim učincima;
 - (c) mjeru u kojoj je napredovalo u svojem radu u izvještajnom razdoblju te
 - (d) svoje ciljeve za kontinuirano poboljšanje.
- AR 26. Odgovarajuće mjere mogu se razlikovati ovisno o tome uzrokuje li poduzeće značajni učinak ili mu pridonosi ili je li značajni učinak izravno povezan s njegovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama na temelju poslovnog odnosa.

- AR 27. S obzirom na to da značajni negativni učinci na zajednice koji su se dogodili u izvještajnom razdoblju mogu biti povezani i sa subjektima ili poslovanjem izvan njegove izravne kontrole, poduzeće može objaviti nastoji li i na koji način iskoristiti svoj utjecaj u svojim poslovnim **odnosima** za upravljanje tim učincima. To može uključivati upotrebu komercijalnog **utjecaja** (na primjer provedba ugovornih zahtjeva s poslovnim odnosima ili provedba poticaja), drugih oblika utjecaja u okviru odnosa (kao što je pružanje **osposobljavanja** ili izgradnja kapaciteta za prava autohtonih naroda subjektu s kojim poduzeće ima poslovne odnose) ili suradnje s kolegama ili drugim akterima (kao što su inicijative usmjerene na smanjenje sigurnosnih učinaka na zajednice ili sudjelovanje u partnerstvima između poduzeća i zajednica).
- AR 28. Učinci na zajednice mogu proizlaziti iz pitanja okoliša koja je poduzeće objavilo u skladu s ESRS-om od E1 do E5. Primjeri:
- (a) ESRS E1 *Klimatske promjene*: Provedba planova za **ublažavanje klimatskih promjena** može zahtijevati da poduzeće ulaže u projekte **energije iz obnovljivih izvora** koji mogu utjecati na zemljišta, područja i **prirodne resurse autohtonih naroda**. Ako se poduzeće ne savjetuje s pogođenim autohtonim narodima, to bi moglo negativno utjecati na pravo pogođenih zajednica na **dobrovoljan, prethodni i informirani pristanak**;
 - (b) ESRS E2 *Onečišćenje*: Poduzeće može negativno utjecati na **pogođene zajednice** tako da ih ne štiti od **onečišćenja** iz određenog proizvodnog postrojenja koje im uzrokuje zdravstvene probleme;
 - (c) ESRS E3 *Vodni i morski resursi*: poduzeće može negativno utjecati na pristup čistoj vodi za piće zajednica ako povlači vodu u područjima s poteškoćama u opskrbi vodom;
 - (d) ESRS E4 *Bioraznolikost i ekosustavi*: poduzeće može negativno utjecati na egzistenciju lokalnih poljoprivrednika poslovanjem koje zagađuje **tlo**. Dodatni primjeri uključuju prekrivanje zemljišta izgradnjom nove infrastrukture kojom se mogu iskorijeniti biljne vrste koje su ključne za, na primjer, lokalnu **bioraznolikost** ili filtriranje vode za zajednice; ili uvođenje **invazivnih vrsta** (biljnih ili životinjskih) koje mogu utjecati na **ekosustave** i uzrokovati naknadnu štetu;
 - (e) ESRS E5 *Korištenje resursa i kružno gospodarstvo*: poduzeće može negativno utjecati na živote zajednica tako da im narušava zdravlje zbog lošega gospodarenja **opasnim otpadom**.

Ako je veza između učinaka na okoliš i lokalnih zajednica obuhvaćena objavama u okviru zahtjeva za objavljivanje ESRS od E1 do E5, poduzeće može uputiti na njih i jasno utvrditi takve objave.

- AR 29. Kad objavljuje svoje sudjelovanje u određenom sektoru ili inicijativi s više dionika u okviru svojih **mjera** za rješavanje znatnih negativnih učinaka, poduzeće može objaviti kako se inicijativom i njegovim vlastitim sudjelovanjem nastoji ublažiti dotični značajni učinak. U skladu s ESRS-om S3-5 može objaviti informacije o relevantnim **ciljnim vrijednostima** utvrđenima u inicijativi i napretku prema njima.
- AR 30. Kad objavljuje uzima li i na koji način u obzir stvarne i potencijalne učinke na **pogođene zajednice** u odlukama o prekidu **poslovnih odnosa** te nastoji li i kako riješiti moguće negativne učinke prestanka radnog odnosa, poduzeće može navesti primjere.
- AR 31. Pri objavljivanju načina na koji prati učinkovitost svojih **mjera** za upravljanje značajnim učincima u izvještajnom razdoblju, poduzeće može objaviti sva iskustva stečena u prethodnom i tekućem izvještajnom razdoblju.
- AR 32. Postupci koji se upotrebljavaju za praćenje djelotvornosti **mjera** mogu uključivati unutarnju ili vanjsku reviziju ili provjeru, sudske postupke i/ili povezane odluke suda, procjene učinka, sustave mjerenja, povratne informacije dionika, **mehanizme za pritužbe**, vanjske ocjene uspješnosti i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima.
- AR 33. Izvještavanjem o djelotvornosti nastoji se omogućiti razumijevanje poveznica između **mjera** koje poduzima poduzeće i djelotvornog upravljanja učincima.

- AR 34. Kad je riječ o inicijativama ili postupcima čiji je glavni cilj ostvariti pozitivne učinke na pogođene zajednice koji se temelje na potrebama pogođenih zajednica i razini njihove provedbe, poduzeće može objaviti:
- (a) informacije o tome imaju li i kako **pogođene zajednice** i **legitimni** ili njihovi **pouzđani zastupnici** ulogu u donošenju odluka o osmišljavanju i provedbi tih ulaganja ili programa; te
 - (b) informacije o planiranim ili ostvarenim pozitivnim ishodima tih ulaganja ili programa za **pogođene zajednice**;
 - (c) objašnjenje približnog područja primjene **pogođenih zajednica** obuhvaćenih opisanim programima socijalnog ulaganja ili **razvoja** i, prema potrebi, obrazloženje zašto su odabrane zajednice odabrane za određeno socijalno ulaganje ili provedbu programa razvoja.
- AR 35. Poduzeće može objaviti jesu li inicijative ili postupci čiji je primarni cilj ostvariti pozitivne učinke na **pogođene zajednice** osmišljeni i za potporu postizanju jednog ili više UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Na primjer, predanošću promicanju cilja održivog razvoja UN-a br. 5 o „postizanju rodne ravnopravnosti i osnaživanju svih žena i djevojčica” poduzeće može poduzeti promišljene mjere za uključivanje žena u postupak savjetovanja s pogođenom zajednicom kako bi se ispunili standardi učinkovite **suradnje s dionicima**, što može pomoći u jačanju položaja žena u samom procesu, ali potencijalno i u njihovu svakodnevnom životu.
- AR 36. Pri objavljivanju planiranih ili postignutih pozitivnih ishoda svojih **mjera** za **pogođene zajednice** potrebno je razlikovati dokaze o tome da su se dogodile određene aktivnosti (na primjer da je x broju članica zajednice omogućeno **osposobljavanje** o tome kako da postanu lokalni **dobavljači** poduzeća) od dokaza o stvarnim ishodima za pogođene zajednice (na primjer da su x članica zajednice osnovale mala poduzeća i da su ugovori s poduzećem obnovljeni na godišnjoj razini).
- AR 37. Kad objavljuje imaju li inicijative ili postupci ulogu i u ublažavanju značajnih negativnih učinaka, poduzeće može, na primjer, razmotriti programe kojima se nastoji poboljšati lokalna infrastruktura za poslovanje poduzeća, kao što su poboljšanje cesta, koje dovodi do smanjenja broja teških prometnih nesreća u kojima sudjeluju članovi zajednice.
- AR 38. Pri objavljivanju značajnih rizika i prilika koji se odnose na učinke ili **ovisnosti** poduzeća o pogođenim zajednicama, poduzeće može uzeti u obzir sljedeće:
- (a) rizici povezani s učincima poduzeća na **pogođene zajednice** mogu uključivati reputacijsku ili pravnu izloženost, kao i operativne rizike ako pogođene zajednice prosvjeduju protiv preseljenja ili gubitka pristupa zemljištu, što dovodi do skupih kašnjenja, bojkota ili tužbi;
 - (b) rizici povezani s ovisnošću poduzeća o **pogođenim zajednicama** mogu uključivati poremećaj u poslovanju ako **autohtone zajednice** odluče povući svoju suglasnost za projekt na svojim zemljištima, prisiljavajući poduzeće da znatno izmijeni ili napusti projekt;
 - (c) poslovne prilike povezane s učincima poduzeća na **pogođene zajednice** mogu uključivati lakše financiranje projekata i biti odabrani partner za zajednice, vlade i druga poduzeća te
 - (d) prilike povezane s ovisnošću poduzeća o **pogođenim zajednicama** mogu uključivati razvoj pozitivnih odnosa između poduzeća i autohtonih naroda koji omogućuju širenje postojećih projekata uz veliku potporu.
- AR 39. Pri objavljivanju informacija iz AR-a 41. poduzeće može razmotriti objašnjenja rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka na okoliš ili **ovisnosti** (za više pojedinosti vidjeti točku AR 31.), uključujući povezane učinke na ljudska (ili socijalna) prava. Primjeri uključuju reputacijske rizike koji proizlaze iz utjecaja **ispuštanja** onečišćujućih tvari kojima se ne gospodari na zdravlje zajednica; ili **financijski učinci** prosvjeda koji mogu poremetiti ili prekinuti aktivnosti poduzeća, na primjer kao odgovor na poslovanje u područjima s poteškoćama u opskrbi vodom koje mogu utjecati na živote pogođenih zajednica.

- AR 40. Pri objavljivanju informacija o tome pretvaraju li se **ovisnosti** u rizike poduzeće uzima u obzir vanjska kretanja.
- AR 41. Pri objavljivanju politika, mjera i resursa te **ciljnih vrijednosti** povezanih s upravljanjem značajnim rizicima i prilikama, ako rizici i prilike proizlaze iz značajnog učinka, poduzeće može uputiti na svoje objave na politike, mjere te resurse i ciljne vrijednosti povezane s tim učinkom.
- AR 42. Poduzeće razmatra jesu li i na koji način njegovi postupci upravljanja značajnim rizicima povezanim s **pogođenim zajednicama** integrirani u postojeće postupke upravljanja rizicima.
- AR 43. Kad objavljuje informacije o resursima koji su dodijeljeni za upravljanje značajnim učincima, poduzeće može objaviti koje su unutarnje funkcije uključene u upravljanje učincima i koje vrste mjera poduzimaju kako bi se otklonili negativni i potaknuli pozitivni učinci.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S3-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

- AR 44. Pri objavljivanju informacija o **ciljnim vrijednostima** u skladu s točkom 38., poduzeće može objaviti:
- (a) željenih rezultata koje treba postići u životima pogođenih zajednica, uz što veću količinu detalja;
 - (b) stabilnost **ciljnih vrijednosti** tijekom vremena u smislu definicija i metodologija kako bi se omogućila usporedivost tijekom vremena;
 - (c) standarde ili obveze na kojima se temelje ciljne vrijednosti (na primjer kodeks ponašanja, politike nabave, globalni okviri ili industrijski kodeksi).
- AR 45. **Ciljne vrijednosti** povezane sa značajnim **rizicima** i **prilikama** mogu biti iste ili različite od ciljnih vrijednosti povezanih sa značajnim učincima. Na primjer, ciljna vrijednost za potpunu obnovu životnih uvjeta **pogođenih zajednica** nakon preseljenja mogla bi smanjiti utjecaj na te zajednice i s njima povezane poslovne rizike kao što su prosvjedi u zajednici.
- AR 46. Poduzeće također može razlikovati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne **ciljne vrijednosti** koje obuhvaćaju istu obvezu **politike**. Na primjer, glavni cilj poduzeća može biti zapošljavanje članova zajednice na lokalnoj **lokaciji** rudnika, s dugoročnim ciljem da se do 2025. osigura 100 % lokalnog osoblja i s kratkoročnim ciljem dodavanja x % lokalnih **zaposlenika** svake godine do 2025.
- AR 47. Pri izmjeni ili zamjeni ciljne vrijednosti u izvještajnom razdoblju poduzeće može objasniti tu promjenu tako da je poveže sa znatnim promjenama poslovnog modela ili sa širim promjenama prihvaćenog standarda ili propisa iz kojih proizlazi ciljna vrijednost kako bi se pružile kontekstualne informacije u skladu s ESRS-om 2 BP-2 *Objave o posebnim okolnostima*.

ESRS S4

POTROŠAČI I KRAJNI KORISNICI

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S4-1 – Politike za potrošače i krajnje korisnike
- Zahtjev za objavljivanje S4-2 – Postupci za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S4-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima potrošači i krajnji korisnici mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S4-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na potrošače i krajnje korisnike, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima te djelotvornost tih mjera

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S4-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

- Cilj
- ESRS 2 Opće objave

Strategija

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika
- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje S4-1 – Politike za potrošače i krajnje korisnike
- Zahtjev za objavljivanje S4-2 – Postupci za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima u vezi s učincima
- Zahtjev za objavljivanje S4-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima potrošači i krajnji korisnici mogu izraziti zabrinutost
- Zahtjev za objavljivanje S4-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke, pristupi ublažavanju značajnih rizika i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima te djelotvornost tih mjera i pristupa

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje S4-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji će **korisnicima izjave o održivosti** omogućiti uvid u značajne **učinke** na **potrošače** i **krajnje korisnike** povezane s poslovanjem i **lancem vrijednosti** poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih **poslovnih odnosa** i njegove povezane značajne **rizike** i **prilike**, uključujući:
 - (a) način na koji poduzeće utječe na potrošače i/ili krajnje korisnike svojih proizvoda i/ili usluga (koji se u ovom standardu nazivaju „potrošačima i krajnjim korisnicima”) u smislu značajnih pozitivnih i negativnih stvarnih ili potencijalnih učinaka;
 - (b) sve poduzete **mjere** i rezultate tih mjera za sprečavanje, ublažavanje ili saniranje stvarnih ili potencijalnih negativnih učinaka te bavljenje rizicima i prilikama;
 - (c) prirodu, vrstu i opseg značajnih rizika i prilika poduzeća povezanih s njegovim učincima i **ovisnostima** o potrošačima i krajnjim korisnicima te način na koji poduzeće upravlja tim rizicima i prilikama te
 - (d) **financijske posljedice** za poduzeće u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju zbog značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti poduzeća o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima.
2. Kako bi se ostvario taj cilj, ovim standardom zahtijeva se objašnjenje općeg pristupa koji poduzeće primjenjuje kako bi utvrdilo sve značajne stvarne i potencijalne učinke na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** povezane sa svojim proizvodima i/ili uslugama u vezi sa sljedećim:
 - (a) učincima povezanim s informacijama na potrošače i/ili krajnje korisnike (na primjer privatnost, sloboda izražavanja i pristup (kvalitetnim) informacijama);
 - (b) osobnom sigurnošću potrošača i/ili krajnjih korisnika (na primjer zdravlje i sigurnost, zaštita osobe i zaštita djece);
 - (c) socijalnom uključenosti potrošača i/ili krajnjih korisnika (na primjer **nediskriminacija**, pristup proizvodima i uslugama te odgovorne marketinške prakse).
3. Ovim standardom zahtijeva se i objašnjenje načina na koji takvi učinci, kao i **ovisnosti** poduzeća o **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima**, mogu stvoriti značajne rizike ili prilike za poduzeće. Na primjer, negativni učinci na ugled proizvoda i/ili usluga poduzeća mogu biti štetni za njegove poslovne rezultate, dok povjerenje u proizvode i/ili usluge može donijeti poslovne koristi, kao što su povećana prodaja ili proširenje buduće baze potrošača.
4. Nezakonito korištenje ili zlouporaba proizvoda i usluga poduzeća od strane **potrošača** i **krajnjih korisnika** ne spada u opseg ovog standarda.

Interakcija s drugim ESRS-ima

5. Ovaj se standard primjenjuje kad su u postupku procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 *Opće objave* utvrđeni značajni **učinci** na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** i/ili značajni rizici i prilike povezani s njima.
6. Ovaj standard čita se zajedno s ESRS-om 1 *Opći zahtjevi* i ESRS-om 2, kao i s ESRS-om S1 *Vlastita radna snaga*, ESRS-om S2 *Radnici u lancu vrijednosti* te ESRS-om S3 *Pogođene zajednice*.

Zahtjevi za objavljivanje

ESRS 2 Opće objave

7. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi čitati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 o strategiji (SBM). Rezultirajuće objave predstavljaju se zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2, osim za SBM-3 **Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom**, za koji poduzeće može predstaviti objave uz tematsku objavu.

Strategija

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

8. Pri odgovaranju na točku 43. ESRS-a 2 SBM-2 poduzeće objavljuje način na koji interesi, stajališta i prava njegovih **potrošača i/ili krajnjih korisnika**, uključujući poštovanje njihovih ljudskih prava, utječu na njegovu strategiju i poslovni model. Potrošači i/ili krajnji korisnici ključna su skupina pogođenih **dionika**.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

9. Kad odgovara na točku 48. ESRS-a 2 SBM-3 poduzeće objavljuje:
- (a) vrijedi li za stvarne i potencijalne učinke na **potrošače i/ili krajnje korisnike**, kako su utvrđeni u zahtjevima za objavljivanje ESRS 2 IRO-1 *Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika*, sljedeće i na koji način: i. potječu li iz strategije i **poslovnog modela** poduzeća odnosno jesu li s njima povezani te ii. utječu li i doprinose prilagodbi strategije i poslovnog modela poduzeća; i
 - (b) odnos između svojih značajnih rizika i prilika koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima te svoje strategije i poslovnog modela.
10. Pri ispunjavanju zahtjeva iz točke 48. poduzeće objavljuje jesu li svi **potrošači i/ili krajnji korisnici** na koje će poduzeće vjerojatno značajno utjecati, uključujući **učinke** koji su povezani s vlastitim poslovanjem i **lancem vrijednosti** poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga te putem njegovih **poslovnih odnosa**, uključeni u opseg njegove objave u skladu s ESRS-om 2. Osim toga, poduzeće objavljuje sljedeće informacije:
- (a) kratak opis vrsta potrošača i/ili krajnjih korisnika podložnih značajnim učincima vlastita poslovanja ili lanca vrijednosti te navodi je li riječ o:
 - i. potrošačima i/ili krajnjim korisnicima proizvoda koji su inherentno štetni za ljude i/ili povećavaju rizike od kroničnih bolesti;
 - ii. potrošačima i/ili krajnjim korisnicima usluga koje bi mogle negativno utjecati na njihova prava na privatnost, zaštitu njihovih osobnih podataka, slobodu izražavanja i **nediskriminaciju**;
 - iii. potrošačima i/ili krajnjim korisnicima koji ovise o točnim i pristupačnim informacijama povezanim s proizvodom ili uslugom, kao što su priručnici i oznake proizvoda, kako bi se izbjegla potencijalno štetna uporaba proizvoda ili usluge;
 - iv. potrošačima i/ili krajnjim korisnicima koji su posebno osjetljivi na zdravlje ili učinke na privatnost ili učinke marketinških i prodajnih strategija, kao što su djeca ili financijski ugroženi pojedinci;
 - (b) kad je riječ o značajnim negativnim učincima, jesu li ti učinci i. rašireni ili sistemski u kontekstu u kojem poduzeće prodaje ili pruža svoje proizvode ili usluge (na primjer državni nadzor koji utječe na privatnost korisnika usluga) ili ii. su povezani s pojedinačnim **slučajevima** (na primjer neispravnosću povezanom s određenim proizvodom) ili s određenim poslovnim odnosima (na primjer poslovni partner upotrebljava marketing koji je neprimjereno usmjeren na mlade **potrošače**);

- (c) kad je riječ o značajnim pozitivnim učincima, kratak opis aktivnosti koje dovode do pozitivnih učinaka (na primjer dizajn proizvoda kojim se poboljšava njegova dostupnost osobama s invaliditetom) i vrstu potrošača i/ili krajnjih korisnika na koje pozitivno utječu ili bi mogli pozitivno utjecati; poduzeće može objaviti i pojavljuju li se pozitivni učinci u određenim državama ili regijama; te
 - (d) sve značajne rizike i prilike za poslovanje koji proizlaze iz učinaka i ovisnosti o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima.
11. Pri opisivanju glavnih vrsta **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** na koje se negativno utječe ili bi se moglo negativno utjecati, na temelju procjene **značajnosti** iz ESRS-a 2 IRO-1 poduzeće objavljuje je li dobilo uvid u način na koji potrošači i/ili krajnji korisnici s posebnim obilježjima ili oni koji koriste određene proizvode ili usluge mogu biti izloženi većem riziku od štete i na koji način.
 12. Poduzeće objavljuje koji se, ako ih ima, njegovi značajni rizici i prilike koji proizlaze iz učinaka i **ovisnosti** o **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** odnose na određene skupine potrošača i/ili krajnjih korisnika (na primjer određene dobne skupine), a ne na sve potrošače i/ili krajnje korisnike.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S4-1 – Politike za potrošače i krajnje korisnike

13. **Poduzeće opisuje svoje politike koje se odnose na upravljanje značajnim učincima njegovih proizvoda i/ili usluga na potrošače i krajnje korisnike, kao i na povezane značajne rizike i prilike.**
14. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima politike koje se odnose na utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** značajnih učinaka konkretno na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike**, kao i politike koje obuhvaćaju značajne rizike i prilike povezane s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima.
15. Objava u skladu s točkom 13. sadržava informacije o politikama koje je poduzeće uspostavilo radi upravljanja svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama povezanim s **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** u skladu s ESRS-om 2 MDR-P *Politike donesene za upravljanje značajnim čimbenicima održivosti*. Osim toga, poduzeće navodi obuhvaćaju li takve politike određene skupine ili sve potrošače i/ili krajnje korisnike.
16. Poduzeće opisuje svoje obveze u području **politike** zaštite ljudskih prava ⁽¹¹⁶⁾ koje su relevantne za **potrošače** i/ili **krajnje korisnike**, uključujući postupke i mehanizme za praćenje usklađenosti s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracijom Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu te Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća. U svojoj se objavi usmjerava na pitanja koja su značajna, kao i na opći pristup u odnosu na ⁽¹¹⁷⁾:
 - (a) poštovanje ljudskih prava potrošača i/ili krajnjih korisnika;
 - (b) suradnju s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima te
 - (c) mjere kojima se osigurava i/ili omogućuje **pravni lijek** za učinke na ljudska prava.
17. Poduzeće objavljuje jesu li i kako njegove politike u pogledu **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** usklađene s međunarodno priznatim instrumentima koji se posebno odnose na potrošače i/ili **krajnje korisnike**, uključujući vodeća načela Ujedinjenih naroda (UN) o poslovanju i ljudskim pravima. Poduzeće objavljuje i mjeru u kojoj su slučajevi nepoštovanja UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima, Deklaracije Međunarodne

⁽¹¹⁶⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 9. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politike zaštite ljudskih prava”).

⁽¹¹⁷⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 s obzirom na to da odražavaju obvezni pokazatelj povezan s glavnim štetnim učincima kako je utvrđeno pokazateljem 11. iz tablice 1 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima.

organizacije rada o temeljnim načelima i pravima na radu ili Smjernica OECD-a za multinacionalna poduzeća koje uključuju potrošače i/ili krajnje korisnike prijavljene u daljnjem dijelu njegova **lanca vrijednosti** te, ako je primjenjivo, navodi vrstu tih slučajeva ⁽¹¹⁸⁾.

Zahtjev za objavljivanje S4-2 – Postupci za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima u vezi s učincima

18. **Poduzeće objavljuje svoje opće postupke za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima i njihovim predstavnicima o stvarnim i potencijalnim učincima na njih.**
19. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće, u okviru svojeg kontinuiranog postupka dužne pažnje, surađuje s **potrošačima i/ili krajnjim korisnicima**, njihovim legitimnim zastupnicima i **pouzdanim zastupnicima** u vezi sa značajnim, stvarnim i potencijalnim, pozitivnim i/ili negativnim učincima koji na njih utječu ili koji će vjerojatno utjecati na njih te uzimaju li se i na koji način perspektive potrošača i/ili krajnjih korisnika u obzir u procesima donošenja odluka poduzeća.
20. Poduzeće objavljuje uzimaju li se u obzir i na koji način perspektive **potrošača i/ili krajnjih korisnika** u njegovim odlukama ili aktivnostima usmjerenima na upravljanje stvarnim i potencijalnim učincima na potrošače i/ili krajnje korisnike. To uključuje, ako je relevantno, objašnjenje:
 - (a) odvija li se suradnja izravno s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima ili njihovim **legitimnim zastupnicima** ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju;
 - (b) faza u kojima se odvija suradnja, vrste suradnje i njezine učestalosti;
 - (c) funkcije i najvažnije uloge u poduzeću koja ima operativnu odgovornost osigurati da se ta suradnja ostvari i da se njezini rezultati uzmu u obzir u pristupu poduzeća te
 - (d) ako je primjenjivo, načina na koji poduzeće procjenjuje djelotvornost svoje suradnje s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima i, ako je relevantno, svih sporazuma ili posljedičnih ishoda te suradnje.
21. Ako je primjenjivo, poduzeće objavljuje mjere koje poduzima kako bi dobilo uvid u perspektive **potrošača i/ili krajnjih korisnika** koji bi mogli biti posebno osjetljivi na učinke i/ili marginalizirani (na primjer osobe s invaliditetom ili djeca).
22. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo opći postupak za suradnju s **potrošačima i/ili krajnjim korisnicima**, dužno je to navesti. Može objaviti rok u kojem namjerava uvesti takav postupak.

Zahtjev za objavljivanje S4-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima potrošači i krajnji korisnici mogu izraziti zabrinutost

23. **Poduzeće opisuje postupke koje je uspostavilo kako bi omogućilo sanaciju ili surađivalo u sanaciji negativnih učinaka na potrošače i krajnje korisnike s kojima je povezano, kao i kanale koji su potrošačima i krajnjim korisnicima dostupni za izražavanje zabrinutosti i njihovo rješavanje.**

⁽¹¹⁸⁾ Te su informacije potrebne: Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 10. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Povrede načela Globalnog sporazuma UN-a i Smjernica Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) za multinacionalna poduzeća“). i administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Broj sastavnica referentne vrijednosti koje su predmet kršenja socijalnih obveza (apsolutni broj i relativni udio u svim sastavnicama referentne vrijednosti)“, kako je navedeno u međunarodnim ugovorima i konvencijama, načelima Ujedinjenih naroda i, ako je primjenjivo, nacionalnim propisima” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

24. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje formalnih načina na koje **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** mogu izravno obavijestiti poduzeće o svojim zabrinutostima i potrebama i/ili putem kojih poduzeće podupire dostupnost takvih kanala (na primjer **mekanizmi za pritužbe**) na temelju svojih poslovnih odnosa te načina na koji se s tim potrošačima i/ili krajnjim korisnicima dalje surađuje u vezi s iznesenim problemima i djelotvornosti tih kanala.
25. Poduzeće opisuje:
- (a) svoj opći pristup i postupke kojima osigurava i olakšava **pravni lijek** ako utvrdi da je uzrokovao značajan negativan učinak na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike**, među ostalim procjenjuje li i kako je li pruženi pravni lijek djelotvoran;
 - (b) sve specifične kanale koje je uspostavilo kako bi potrošači i/ili krajnji korisnici mogli izravno izraziti svoje zabrinutosti ili potrebe poduzeću i kako bi se one riješile, među ostalim to je li ih uspostavilo samo poduzeće i/ili se temelje na sudjelovanju u mehanizmima trećih strana;
 - (c) postupke putem kojih poduzeće podupire ili zahtijeva dostupnost takvih kanala svojim poslovnim odnosima te
 - (d) kako prati i nadzire postavljena i obrađena pitanja te kako osigurava djelotvornost kanala, među ostalim uključivanjem **dionika** koji su predviđeni korisnici.
26. Poduzeće objavljuje procjenjuje li i kako jesu li **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** svjesni tih struktura ili postupaka i imaju li povjerenja u njih kao način da izraze svoje zabrinutosti ili potrebe te da bi se one riješile. Osim toga, poduzeće objavljuje ima li uspostavljene politike za zaštitu pojedinaca od osвете kad koriste te strukture ili postupke. Ako su te informacije objavljene u skladu s ESRS-om G1-1, poduzeće se može pozvati na te informacije.
27. Ako poduzeće ne može objaviti navedene informacije koje se zahtijevaju jer nije uspostavilo kanal za izražavanje zabrinutosti i/ili ne podupire dostupnost mehanizama na temelju svojih poslovnih odnosa, dužno je to navesti. Može objaviti vremenski okvir u kojem namjerava uspostaviti takav kanal ili postupke.

Zahtjev za objavljivanje S4-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na potrošače i krajnje korisnike, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima te djelotvornost tih mjera

28. Poduzeće objavljuje način na koji poduzima mjere za rješavanje značajnih učinaka na potrošače i krajnje korisnike, upravljanje značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima te djelotvornost tih mjera.
29. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje ostvariti dvostruki cilj. Prvo, cilj je pružiti uvid u sve **mjere** i inicijative kojima poduzeće nastoji:
- (a) spriječiti, ublažiti i sanirati negativne značajne učinke na potrošače i/ili **krajnje korisnike** i/ili
 - (b) postići pozitivne značajne učinke na potrošače i/ili krajnje korisnike.
- Drugo, nastoji se omogućiti razumijevanje načina na koje poduzeće rješava značajne rizike i ostvaruje značajne prilike u vezi s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima.
30. Poduzeće navodi sažet opis akcijskih planova i resursa za upravljanje svojim značajnim učincima, rizicima i prilikama koji se odnose na **potrošače** i **krajnje korisnike** u skladu s ESRS-om 2 MDR-A *Mjere i resursi povezani s čimbenicima održivosti*.
31. U vezi sa značajnim učincima poduzeće opisuje:
- (a) **mjere** koje su poduzete, koje se planiraju ili provode kako bi se spriječili, ublažili ili sanirali značajni negativni učinci na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike**;

- (b) je li poduzelo mjere da osigura ili omogući **pravni lijek** u odnosu na stvarni značajni učinak i način na koji je to učinilo;
 - (c) sve dodatne mjere ili inicijative koje ima prije svega kako bi pozitivno doprinijelo boljim socijalnim ishodima za potrošače i/ili krajnje korisnike te
 - (d) kako prati i procjenjuje djelotvornost tih **mjera** i inicijativa u ostvarivanju predviđenih ishoda za potrošače i/ili krajnje korisnike.
32. U vezi s točkom 28. poduzeće opisuje:
- (a) postupak kojim se utvrđuje koje su mjere potrebne i primjerene kao odgovor na konkretan stvarni ili potencijalni negativni učinak na **potrošače i/ili krajnje korisnike**;
 - (b) svoje pristupe poduzimanju mjera u vezi s posebnim značajnim negativnim učincima na potrošače i/ili krajnje korisnike, uključujući sve mjere povezane s vlastitim praksama u pogledu dizajna, stavljanja na tržište ili prodaje proizvoda, među ostalim hoće li biti potrebne šire mjere na razini sektora ili zajedničke mjere s drugim relevantnim stranama; te
 - (c) način na koji osigura dostupnost i učinkovitost provedbe i ishoda postupaka kojima se osigurava ili omogućuje **pravni lijek** u slučaju značajnih negativnih učinaka.
33. U vezi sa značajnim rizicima i prilikama poduzeće opisuje:
- (a) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se ublažili značajni rizici za poduzeće koji proizlaze iz njegovih učinaka i **ovisnosti o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima** te kako prati djelotvornost u praksi te
 - (b) koje se mjere planiraju ili provode kako bi se iskoristile značajne prilike za poduzeće u odnosu na potrošače i/ili krajnje korisnike.
34. Poduzeće objavljuje poduzima li i kako mjere kako bi izbjeglo ili doprinijelo značajnim negativnim učincima na **potrošače i/ili krajnje korisnike** vlastitim postupcima, uključujući, ako je relevantno, svoje prakse povezane s marketingom, prodajom i uporabom podataka. To može uključivati objavljivanje pristupa koji se primjenjuje kad je riječ o napetostima koje mogu nastati između sprečavanja ili ublažavanja značajnih negativnih učinaka i drugih poslovnih pritisaka.
35. Pri pripremi te objave poduzeće razmatra jesu li prijavljeni ozbiljni problemi i **slučajevi** u vezi s ljudskim pravima povezani s njegovim **potrošačima i/ili krajnjim korisnicima** te, ako je primjenjivo, objavljuje te slučajeve ⁽¹¹⁹⁾.
36. Ako poduzeće ocjenjuje djelotvornost mjere postavljanjem cilja, pri objavljivanju informacija potrebnih prema točki 32. podtočki (c) poduzeće uzima u obzir ESRS 2 MDR-T *Praćenje djelotvornosti politika i mjera na temelju ciljnih vrijednosti*.
37. Poduzeće objavljuje koji su resursi dodijeljeni upravljanju njegovim značajnim učincima uz informacije koje **korisnicima** omogućuju da razumiju kako se upravlja značajnim učincima.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S4-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

38. Poduzeće objavljuje svoje vremenski ograničene ciljne vrijednosti usmjerene na rezultate koje je moglo utvrditi, a koje se odnose na:
- (a) **smanjenje negativnih učinaka na potrošače i/ili krajnje korisnike i/ili**
 - (b) **poticanje pozitivnih učinaka na potrošače i/ili krajnje korisnike i/ili**
 - (c) **upravljanje značajnim rizicima i prilikama povezanim s potrošačima i/ili krajnjim korisnicima.**

⁽¹¹⁹⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 14. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Broj utvrđenih slučajeva ozbiljnih problema i kršenja ljudskih prava”).

39. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće upotrebljava vremenski ograničene **ciljne vrijednosti** usmjerene na rezultate kako bi potaknulo i izmjerilo napredak u rješavanju značajnih negativnih učinaka i/ili poticanju pozitivnih učinaka na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** i/ili u upravljanju značajnim rizicima i prilikama povezanim s potrošačima i/ili **krajnjim korisnicima**.
40. Sažet opis **ciljnih vrijednosti** za upravljanje njegovim značajnim **učincima, rizicima i prilikama** koji se odnose na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** mora sadržavati zahtjeve za informacije definirane u ESRS-u 2 MDR-T.
41. Poduzeće objavljuje postupak utvrđivanja **ciljeva**, među ostalim je li i kako poduzeće izravno surađivalo s **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima**, njihovim legitimnim zastupnicima ili s **pouzdanim zastupnicima** koji imaju uvid u njihovu situaciju u:
 - (a) utvrđivanju takvih ciljnih vrijednosti;
 - (b) praćenju uspješnosti poduzeća u odnosu na te vrijednosti te
 - (c) utvrđivanju, ako ih ima, pouka ili poboljšanja koji su rezultat poslovanja poduzeća.

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a S4 *Potrošači i krajnji korisnici*. Njime se olakšava primjena zahtjeva iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

Cilj

- AR 1. Poduzeće može istaknuti posebna pitanja relevantna za značajni učinak za kraće razdoblje, na primjer inicijative koje se odnose na zdravlje i sigurnost **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** u vezi s kontaminacijom proizvoda ili ozbiljnom povredom privatnosti zbog masovnog curenja podataka.
- AR 2. Pregled socijalnih pitanja i pitanja ljudskih prava iz točke 2. ne podrazumijeva da bi sva ta pitanja trebala objavljivati u svakom zahtjevu za objavljivanje u ovom standardu. Umjesto toga, u njemu se navodi popis pitanja koja poduzeće razmatra u svojoj procjeni **značajnosti** (upućivanje na ESRS 1 poglavlje 3. *Dvostruka značajnost kao osnova za objavljivanje informacija o održivosti* i ESRS 2 IRO-1) u vezi s **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** te zatim objavljuje kao značajne učinke, rizike i prilike u okviru područja primjene ovog standarda.

ESRS 2 Opće objave

Strategija

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-2 – Interesi i stajališta dionika

- AR 3. U skladu s ESRS-om 2 SBM-2 poduzeće se mora upoznati s njime i mora navesti način na koji razmatra imaju li njegove strategije i poslovni model ulogu u stvaranju, pogoršanju ili (naprotiv) ublažavanju znatnih značajnih učinaka na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** te jesu li i kako poslovni model i strategija prilagođeni takvim značajnim učincima.
- AR 4. Iako **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** možda ne surađuju s poduzećem na razini njegove strategije ili poslovnog modela, njihova stajališta mogu poslužiti kao temelj za način na koji poduzeće procjenjuje svoju strategiju i poslovni model. Poduzeće može objaviti stajališta (stvarnih ili potencijalnih) značajno pogođenih **legitimnih zastupnika** potrošača i/ili krajnjih korisnika ili **pouzdatih zastupnika** koji imaju uvid u njihovu situaciju.

Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 SBM-3 – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelom

- AR 5. Učinci na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** mogu proizlaziti iz poslovnog modela ili strategije poduzeća na brojne načine. Na primjer, učinci se mogu odnositi na prijedlog vrijednosti poduzeća (na primjer pružanje potencijala internetskim platformama za štetu na internetu i izvan njega), njegov **lanac vrijednosti** (na primjer brzina razvoja proizvoda ili usluga ili provedba projekata s rizicima za zdravlje i sigurnost) ili njegova struktura troškova i model prihoda (na primjer poticaji kojima se povećava prodaja i koji ugrožavaju potrošače).
- AR 6. Učinci na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** koji proizlaze iz strategije ili poslovnog modela isto tako mogu dovesti do značajnih rizika za poduzeće. Na primjer, ako se poslovni model poduzeća temelji na poticanju njegova prodajnog odjela na brzu prodaju velikih količina proizvoda ili usluge (npr. kreditne kartice ili lijekovi protiv boli), što dovodi do velike štete za potrošače, poduzeće se može suočiti s tužbama i narušavanjem ugleda što utječe na njegovo buduće poslovanje i vjerodostojnost.
- AR 7. Primjeri posebnih obilježja **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** koje poduzeće može uzeti u obzir pri odgovaranju na točku 11. uključuju mlade potrošače i/ili krajnje korisnike koji bi mogli biti podložniji učincima na njihov fizički i mentalni razvoj ili im nedostaje financijska pismenost i mogu biti podložniji izrabljivačkim prodajnim ili marketinškim praksama. Mogu uključivati i žene u kontekstu u kojem se žene redovito diskriminiraju u pogledu pristupa određenim uslugama ili stavljanja na tržište određenih proizvoda.

- AR 8. Kad je riječ o točki 12., **rizici** bi mogli nastati zbog ovisnosti poduzeća o **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** ako događaji male vjerojatnosti, ali velikog učinka, mogu izazvati **financijske posljedice**, npr. ako globalna pandemija ozbiljno utječe na egzistenciju određenih potrošača i uzrokuje velike promjene u obrascima potrošnje.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje S4-1 – Politike za potrošače i krajnje korisnike

- AR 9. Opis uključuje ključne informacije potrebne kako bi se osigurao vjeran prikaz politika koje se odnose na **potrošače** i **krajnje korisnike** te stoga poduzeće razmatra objavljivanje objašnjenja značajnih promjena politika donesenih u izvještajnoj godini (na primjer nova očekivanja za poslovne klijente, novi ili dodatni pristupi dužnoj pažnji i pravni lijekovi).
- AR 10. Ta **politika** može biti u obliku samostalne politike u pogledu **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** ili može biti uključena u širi dokument, kao što je etički kodeks ili opća politika o održivosti koju je poduzeće već objavilo u okviru drugog ESRS-a. U tim slučajevima poduzeće navodi točno unakrsno upućivanje kako bi se utvrdili aspekti politike koji ispunjavaju zahtjeve ovog zahtjeva za objavljivanje.
- AR 11. Pri objavljivanju informacija o usklađenosti svojih politika s UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima, poduzeće uzima u obzir da se u tim vodećim načelima upućuje na Međunarodnu povelju o ljudskim pravima, koja se sastoji od Opće deklaracije o ljudskim pravima i dvaju paktova kojima se ona provodi, te može objaviti informacije o usklađenosti s tim instrumentima.
- AR 12. Pri objavljivanju načina na koji su vanjske politike uključene, poduzeća mogu, na primjer, razmotriti unutarnje politike o prodaji i distribuciji te usklađivanje s drugim politikama relevantnima za **potrošače** i/ili **krajnje korisnike**. Poduzeće isto tako razmatra svoje politike za zaštitu istinitosti i korisnosti informacija koje se pružaju potencijalnim i stvarnim potrošačima i/ili krajnjim korisnicima prije i nakon prodaje.
- AR 13. Poduzeće može dati primjer vrsta priopćavanja svojih politika pojedincima, skupini pojedinaca ili subjektima za koje su relevantne, zato što se od njih očekuje da ih provode (na primjer **zaposlenici** poduzeća, ugovaratelji i **dobavljači**), zato što imaju izravan interes za njihovu provedbu (na primjer vlastiti radnici, ulagatelji). Može objaviti komunikacijske alate i kanale (na primjer, letci, bilteni, namjenske internetske stranice, društveni mediji, interakcije uživo, predstavnici radnika) kojima se nastoji omogućiti da **politika** bude dostupna i da različite skupine javnosti razumiju njezine posljedice. Poduzeće može objasniti i kako utvrđuje i uklanja moguće prepreke širenju, na primjer prevodenjem na relevantne jezike ili upotrebom grafičkih prikaza.

Zahtjev za objavljivanje S4-2 – Postupci za suradnju s potrošačima i krajnjim korisnicima u vezi s učincima

- AR 14. **Pouzđani zastupnici** koji poznaju interese, iskustva ili perspektive **potrošača** i **krajnjih korisnika** mogli bi uključivati nacionalna tijela za zaštitu potrošača za neke potrošače.
- AR 15. Pri opisivanju toga koja funkcija ili uloga ima operativnu odgovornost za takvu suradnju i/ili krajnju odgovornost poduzeće može objaviti je li riječ o namjenskoj ulozi ili funkciji ili dijelu šire uloge ili funkcije te jesu li ponuđene aktivnosti izgradnje kapaciteta kao podrška osoblju u suradnji. Ako ne može utvrditi takav položaj ili funkciju, može to navesti. Ta bi se objava mogla ispuniti i upućivanjem na informacije objavljene u skladu s ESRS-om 2 GOV-1 *Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela*.

AR 16. Pri sastavljanju objava opisanih u točki 20. podtočkama (b) i (c) mogu se razmotriti sljedeći primjeri:

- (a) kad je riječ o fazama u kojima dolazi do suradnje, primjeri bi mogli biti utvrđivanje pristupa ublažavanju ili ocjenjivanje njihove djelotvornosti;
- (b) kad je riječ o vrsti suradnje, to mogu biti sudjelovanje, savjetovanje i/ili informiranje;
- (c) kad je riječ o učestalosti suradnje, mogu se navesti informacije o tome odvija li se suradnja redovito, u određenim fazama projekta ili poslovnog procesa, kao i o tome je li do nje došlo kao odgovor na pravne zahtjeve i/ili kao odgovor na zahtjeve dionika te je li rezultat suradnja integrirana u procese donošenja odluka poduzeća; te
- (d) kad je riječ o ulozi s operativnom odgovornošću, zahtijeva li poduzeće da relevantno osoblje ima određene vještine radi sudjelovanja ili im se osigurava **osposobljavanje** ili izgradnja kapaciteta.

AR 17. Kako bi se prikazao način na koji su perspektive **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** bile temelj za konkretne odluke ili aktivnosti poduzeća, poduzeće može navesti primjere iz tekućeg izvještajnog razdoblja.

Zahtjev za objavljivanje S4-3 – Postupci za sanaciju negativnih učinaka i kanali kojima potrošači i krajnji korisnici mogu izraziti zabrinutost

AR 18. Pri ispunjavanju zahtjeva utvrđenih u kriterijima za objavljivanje iz ESRS-a S4-3 poduzeće se može voditi sadržajem UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima te Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća usmjerenima na **mehanizme za sanaciju i pritužbe**.

AR 19. Kanali za izražavanje zabrinutosti ili potreba uključuju **mehanizme za pritužbe**, dežurne telefonske linije, postupke dijaloga ili druga sredstva putem kojih **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** ili njihovi **legitimni zastupnici** mogu izraziti zabrinutost zbog učinaka ili objasniti potrebe koje bi htjeli da poduzeće riješi. To bi moglo uključivati kanale koje poduzeće izravno osigurava i objavljuje se uz sve druge mehanizme koje poduzeće može upotrijebiti za stjecanje uvida u upravljanje učincima na potrošače i/ili krajnje korisnike, kao što su revizije usklađenosti. Ako se poduzeće oslanja isključivo na informacije o postojanju takvih kanala koje pružaju njegovi **poslovni odnosi** kako bi odgovorilo na taj zahtjev, može to navesti.

AR 20. Kako bi se pružio bolji uvid u informacije obuhvaćene ESRS-om S4-3, poduzeće može pružiti uvid u to mogu li i kako **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** na koje bi to moglo utjecati imati pristup kanalima na razini poduzeća koje utječe na njih u vezi sa svakim značajnim učinkom.

AR 21. Mehanizmi trećih strana mogli bi uključivati one kojima upravljaju vlada, nevladine organizacije, industrijska udruženja i druge suradničke inicijative. S obzirom na opseg tih mehanizama poduzeće može objaviti jesu li oni dostupni svim **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** na koje bi poduzeće moglo potencijalno ili stvarno značajno utjecati ili pojedincima ili organizacijama koje djeluju u njihovo ime ili koje su na neki drugi način u mogućnosti biti svjesne negativnih učinaka te preko kojih potrošači i/ili krajnji korisnici (ili pojedinci ili organizacije koje djeluju u njihovo ime ili koje su na neki drugi način u mogućnosti biti svjesne negativnih učinaka) može podnijeti pritužbe ili izraziti zabrinutost u vezi s vlastitim aktivnostima poduzeća.

AR 22. U vezi sa zaštitom pojedinaca koji se koriste mehanizmima zaštite od osвете poduzeće može opisati postupa li s pritužbama povjerljivo i tako da poštuje prava na privatnost i zaštitu podataka i omogućuju li **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** da ih koriste anonimno (na primjer zastupanjem treće strane).

AR 23. Pri objašnjavanju toga zna li i kako poduzeće da su **potrošači** i/ili **krajnji korisnici** svjesni tih kanala i da imaju povjerenja u bilo koji od njih, poduzeće može navesti relevantne i pouzdane podatke o djelotvornosti tih kanala iz perspektive samih potrošača i/ili krajnjih korisnika. Primjeri izvora informacija su ankete za potrošače i/ili krajnje

korisnike koji su se koristili takvim kanalima i njihove razine zadovoljstva postupkom i rezultatima. Kako bi se prikazala razina upotrebe takvih kanala, poduzeće može objaviti broj pritužbi zaprimljenih od potrošača i/ili krajnjih korisnika u izvještajnom razdoblju.

AR 24. Pri opisivanju djelotvornosti kanala za izražavanje zabrinutosti **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** poduzeće se može voditi sljedećim pitanjima, na temelju „kriterija djelotvornosti izvansudskih **mehanizama za pritužbe**”, kako je utvrđeno u UN-ovim vodećim načelima o poslovanju i ljudskim pravima. Sljedeća razmatranja mogu se primijeniti na pojedinačnoj osnovi ili na kolektivni sustav kanala:

- (a) jesu li kanali legitimni tako što se njima osigurava odgovarajuća odgovornost za njihovo pošteno ponašanje i gradi povjerenje dionika;
- (b) jesu li kanali poznati i dostupni **dionicima**?
- (c) imaju li kanali poznate postupke, rokove i jasnoću postupaka?
- (d) osiguravaju li kanali razuman pristup izvorima informacija, savjeta i stručnog znanja?
- (e) nude li kanali transparentnost tako što podnositeljima pritužbi pružaju dostatne informacije i, prema potrebi, tako što pružaju dostatne informacije kako bi se odgovorilo na neki predmetni javni interes?
- (f) jesu li rezultati ostvareni kanalima u skladu s međunarodno priznatim ljudskim pravima?
- (g) utvrđuje li poduzeće uvide s kanala kojima se podupire kontinuirano učenje u poboljšanju kanala i sprečavanju budućih učinaka?
- (h) je li poduzeće usmjereno na dijalog s podnositeljima pritužbi kao sredstvo za postizanje dogovorenih rješenja, a ne na jednostrano određivanje ishoda?

Za više informacija vidjeti načelo br. 31 UN-ovih vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima.

Zahtjev za objavljivanje S4-4 – Poduzimanje mjera za značajne učinke na potrošače i krajnje korisnike, pristupi upravljanju značajnim rizicima i ostvarivanje značajnih prilika povezanih s potrošačima i krajnjim korisnicima te djelotvornost tih mjera

AR 25. Možda će trebati vremena kako bi se razumjeli negativni učinci i način na koji poduzeće može biti uključeno u njih putem daljnjeg dijela svojeg lanca vrijednosti te kako bi se utvrdili odgovarajući odgovori i kako bi se oni primijenili u praksi). Stoga poduzeće uzima u obzir:

- (a) svoje opće i posebne pristupe rješavanju značajnih negativnih učinaka;
- (b) svoje inicijative usmjerene na doprinos dodatnim značajnim pozitivnim učincima;
- (c) mjeru u kojoj je napredovalo u svojem radu u izvještajnom razdoblju te
- (d) svoje ciljeve za kontinuirano poboljšanje.

AR 26. Odgovarajuće mjere mogu se razlikovati ovisno o tome uzrokuje li poduzeće značajni učinak ili mu pridonosi ili je li značajni učinak izravno povezan s njegovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama na temelju poslovnog odnosa.

AR 27. S obzirom na to da značajni negativni učinci na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** koji su se dogodili u izvještajnom razdoblju mogu biti povezani i sa subjektima ili poslovanjem izvan njegove izravne kontrole, poduzeće može objaviti nastoji li i na koji način iskoristiti svoj utjecaj u relevantnim **poslovnim odnosima** za upravljanje tim učincima. To može uključivati upotrebu komercijalnog **utjecaja** (na primjer provedba ugovornih zahtjeva s poslovnim odnosima ili uvođenje poticaja), drugih oblika utjecaja u okviru odnosa (kao što je pružanje **osposobljavanja** ili izgradnja kapaciteta u pogledu ispravne uporabe proizvoda ili prodajnih praksi za poslovne odnose) ili zajedničkog utjecaja s kolegama ili drugim akterima (kao što su inicijative usmjerene na odgovorni marketing ili sigurnost proizvoda).

- AR 28. Kad objavljuje svoje sudjelovanje u određenom sektoru ili inicijativi s više dionika u okviru svojih **mjera** za rješavanje znatnih negativnih učinaka, poduzeće može objaviti kako se inicijativom i njegovim vlastitim sudjelovanjem nastoji ublažiti dotični značajni učinak. U skladu s ESRS-om S4-5 može objaviti informacije o relevantnim **ciljevima** utvrđenima u inicijativi i napretku prema njima.
- AR 29. Kad objavljuje uzima li i kako poduzeće u obzir stvarne i potencijalne učinke na **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** u odlukama o prekidu **poslovnih odnosa** te nastoji li i kako riješiti moguće negativne učinke prestanka radnog odnosa, poduzeće može navesti primjere.
- AR 30. Pri objavljivanju načina na koji prati učinkovitost svojih **mjera** za upravljanje značajnim učincima u izvještajnom razdoblju, poduzeće može objaviti sva iskustva stečena u prethodnom i tekućem izvještajnom razdoblju.
- AR 31. Postupci koji se upotrebljavaju za praćenje djelotvornosti **mjera** mogu uključivati unutarnju ili vanjsku reviziju ili provjeru, sudske postupke i/ili povezane odluke suda, procjene učinka, sustave mjerenja, povratne informacije dionika, **mehanizme za pritužbe**, vanjske ocjene uspješnosti i ocjenjivanje prema referentnim vrijednostima.
- AR 32. izvještavanjem o djelotvornosti nastoji se omogućiti razumijevanje poveznica između **mjera** koje poduzima poduzeće i djelotvornog upravljanja učincima.
- AR 33. Kad je riječ o inicijativama ili postupcima koje poduzeće ima koji se temelje na potrebama **potrošača** i/ili **krajnjih korisnika** i razini njihove provedbe, poduzeće može objaviti:
- (a) informacije o tome imaju li i na koji način potrošači i/ili krajnji korisnici i **legitimni** ili njihovi **pouzdani zastupnici** ulogu u donošenju odluka o osmišljavanju i provedbi tih programa ili postupaka te
 - (b) informacije o planiranim ili ostvarenim pozitivnim rezultatima tih programa ili postupaka za potrošače i/ili krajnje korisnike.
- AR 34. Poduzeće može objaviti jesu li inicijative ili postupci kojima se primarno nastoje ostvariti pozitivni učinci na **potrošače** i/ili krajnje **korisnike** osmišljeni i za potporu postizanju jednog ili više UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Na primjer, predanošću promicanju cilja održivog razvoja UN-a br. 3 o „osiguranju zdravog života i promicanju dobrobiti za sve u svakoj životnoj dobi” poduzeće može aktivno raditi na tome da njegovi proizvodi postanu manje ovisni i štetni za fizičko i psihološko zdravlje.
- AR 35. Pri objavljivanju željenih pozitivnih rezultata svojih mjera za **potrošače** i/ili **krajnje korisnike** potrebno je razlikovati dokaze o određenim aktivnostima (na primjer da je x broj potrošača primio informacije o zdravim prehrambenim navikama) od dokaza o stvarnim ishodima za potrošače i/ili krajnje korisnike (na primjer da je x broj potrošača usvojilo zdravije prehrambene navike).
- AR 36. Kad otkriva imaju li inicijative ili postupci ulogu i u ublažavanju značajnih negativnih učinaka, poduzeće može, na primjer, razmotriti programe kojima se nastoji poduprijeti povećana svijest o riziku od internetskih prijava, što dovodi do smanjenja broja slučajeva u kojima su **krajnji korisnici** suočeni s povredama privatnosti podataka.
- AR 37. Pri objavljivanju značajnih rizika i prilika povezanih s učincima ili **ovisnostima** o **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** poduzeće može uzeti u obzir sljedeće:
- (a) rizici povezani s utjecajem poduzeća na potrošače i/ili krajnje korisnike mogu uključivati reputacijsko ili legalno izlaganje ako loše dizajnirani ili neispravni proizvodi rezultiraju ozljedama ili smrtnim slučajevima;
 - (b) rizici povezani s ovisnošću poduzeća o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima mogu uključivati gubitak kontinuiteta poslovanja ako zbog gospodarske krize potrošači ne mogu priuštiti određene proizvode ili usluge;

- (c) poslovne prilike povezane s utjecajem poduzeća na potrošače i/ili krajnje korisnike mogu uključivati tržišnu diferencijaciju i veću privlačnost za potrošače koja prolazi iz toga što se nude sigurni proizvodi ili usluge kojima se poštuje privatnost te
- (d) poslovne prilike povezane s ovisnošću poduzeća o potrošačima i/ili krajnjim korisnicima mogu uključivati postizanje vjerne buduće baze potrošača osiguravanjem, na primjer, da se pripadnici zajednice LGBTQI poštuju i da se poslovnim praksama poduzeća te osobe ne isključuju iz usluga ili proizvoda koje nudi.

AR 38. Pri objavljivanju informacija o tome pretvaraju li se **ovisnosti** u rizike poduzeće uzima u obzir vanjska kretanja.

AR 39. Pri objavljivanju politika, mjera i resursa te **ciljnih vrijednosti** povezanih s upravljanjem značajnim rizicima i prilikama, ako rizici i prilike proizlaze iz značajnog učinka, poduzeće može uputiti na svoje objave na politike, mjere te resurse i **ciljne vrijednosti** povezane s tim učinkom.

AR 40. Poduzeće razmatra u kojoj su mjeri njegovi postupci upravljanja značajnim rizicima povezanim s **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** integrirani u njegove postojeće postupke upravljanja rizicima i na koji način.

AR 41. Kad objavljuje informacije o resursima koji su dodijeljeni za upravljanje značajnim učincima, poduzeće može objaviti koje su unutarnje funkcije uključene u upravljanje učincima i koje vrste mjera poduzimaju kako bi se otklonili negativni i potaknuli pozitivni učinci.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje S4-5 – Ciljne vrijednosti za upravljanje značajnim negativnim učincima, poticanje pozitivnih učinaka i upravljanje značajnim rizicima i prilikama

AR 42. Pri objavljivanju **ciljnih vrijednosti** u vezi s **potrošačima** i/ili **krajnjim korisnicima** poduzeće može objaviti:

- (a) željenih rezultata koje treba postići u životima potrošača i/ili krajnjih korisnika, uz što veću količinu detalja;
- (b) njihovu stabilnost tijekom vremena u smislu definicija i metodologija kako bi se omogućila usporedivost i/ili
- (c) upućivanja na standarde ili obveze na kojima se temelje **ciljne vrijednosti** kako bi bile jasno definirane u izvještavanju (na primjer kodeksi ponašanja, politike nabave, globalni okviri ili industrijski kodeksi).

AR 43. **Ciljne vrijednosti** povezane sa značajnim **rizicima** i **prilikama** mogu biti iste ili različite od ciljnih vrijednosti povezanih sa značajnim **učincima**. Na primjer, cilj osiguravanja jednakog pristupa financiranju za nedovoljno opskrbljene **potrošače** mogao bi smanjiti učinke **diskriminacije** na te potrošače i povećati broj klijenata poduzeća.

AR 44. Poduzeće također može razlikovati kratkoročne, srednjoročne i dugoročne **ciljne vrijednosti** koje obuhvaćaju istu obvezu **politike**. Na primjer, glavni cilj poduzeća može biti da svoje internetske usluge učine pristupačnima osobama s invaliditetom, s dugoročnim ciljem prilagodbe 100 % svojih internetskih usluga do 2025. i kratkoročnim ciljem dodavanja x broja pristupačnih značajki svake godine do 2025.

AR 45. Pri izmjeni ili zamjeni ciljnih vrijednosti u izvještajnom razdoblju poduzeće može objasniti tu promjenu upućivanjem na znatne promjene poslovnog modela ili na šire promjene prihvaćenog standarda ili propisa iz kojih proizlazi ciljna vrijednost kako bi se pružile kontekstualne informacije u skladu s ESRS-om 2 BP-2 *Objave o posebnim okolnostima*.

ESRS G1

POSLOVNO PONAŠANJE

SADRŽAJ

Cilj

Interakcija s drugim ESRS-ima

Zahtjevi za objavljivanje

- ESRS 2 Opće objave

Upravljanje

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 GOV-1 – Uloga administrativnih, nadzornih i upravljačkih tijela

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika
- Zahtjev za objavljivanje G1-1 – Politike poslovnog ponašanja i korporativna kultura
- Zahtjev za objavljivanje G1-2 – Upravljanje odnosima s dobavljačima
- Zahtjev za objavljivanje G1-3 – Sprečavanje i otkrivanje korupcije i podmićivanja

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje G1-4 – Potvrđeni slučajevi korupcije ili podmićivanja
- Zahtjev za objavljivanje G1-5 – Politički utjecaj i lobiranje
- Zahtjev za objavljivanje G1-6 – Prakse plaćanja

Dodatak A: Zahtjevi za primjenu

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

- Zahtjev za objavljivanje G1-1 – Korporativna kultura i politike poslovnog ponašanja
- Zahtjev za objavljivanje G1-2 – Upravljanje odnosima s dobavljačima
- Zahtjev za objavljivanje G1-3 – Sprečavanje i otkrivanje korupcije i podmićivanja

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

- Zahtjev za objavljivanje G1-5 – Politički utjecaj i lobiranje
- Zahtjev za objavljivanje G1-6 – Prakse plaćanja

Cilj

1. Cilj je ovog standarda utvrditi zahtjeve za objavljivanje koji će korisnicima **izjava o održivosti** omogućiti da razumiju strategiju i pristup poduzeća, njegove procese i postupke te njegovu uspješnost u pogledu poslovnog ponašanja.
2. Ovaj se standard bavi sljedećim pitanjima, koja se u ovom standardu zajednički nazivaju „poslovno ponašanje ili pitanja poslovnog ponašanja”:
 - (a) poslovnom etikom i **korporativnom kulturom**, uključujući borbu protiv **korupcije** i **podmićivanja**, zaštitu zviždača te dobrobit životinja;
 - (b) upravljanjem odnosima s **dobavljačima**, uključujući prakse plaćanja, posebno s obzirom na zakašnjenja plaćanja malim i srednjim poduzećima;
 - (c) aktivnostima i naporima poduzeća povezanim s izvršavanjem političkog utjecaja, uključujući **lobiranje**.

Interakcija s drugim ESRS-ima

3. Sadržaj ovog standarda o općim objavama i upravljanju učincima, rizicima i prilikama te **pokazateljima** i **ciljnim vrijednostima** čita se zajedno s ESRS-om 1 *Opća načela* odnosno ESRS-om 2 *Opći zahtjevi*.

Zahtjevi za objavljivanje**ESRS 2 Opće objave**

4. Zahtjeve iz ovog odjeljka trebalo bi čitati zajedno s objavama u skladu s ESRS-om 2 o upravljanju (GOV), strategiji (SBM) i upravljanju učincima, rizicima i prilikama (IRO) te bi o njima trebalo izvještavati zajedno s tim objavama.

*Upravljanje***Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 GOV-1 – Uloga administrativnih, nadzornih i upravljačkih tijela**

5. Pri objavljivanju informacija o ulozi **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela**, poduzeće obuhvaća sljedeće aspekte:
- (a) ulogu **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** u pogledu poslovnog ponašanja te
 - (b) stručnost administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela u pitanjima poslovnog ponašanja.

*Upravljanje učincima, rizicima i prilikama***Zahtjev za objavljivanje povezan s ESRS-om 2 IRO-1 – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika**

6. Pri opisivanju postupka utvrđivanja značajnih učinaka, rizika i prilika povezanih s pitanjima poslovnog ponašanja, poduzeće objavljuje sve relevantne kriterije korištene u postupku, uključujući lokaciju, djelatnost, sektor i strukturu transakcije.

Zahtjev za objavljivanje G1-1 – Politike poslovnog ponašanja i korporativna kultura

7. Poduzeće objavljuje svoje politike povezane s pitanjima poslovnog ponašanja i načina na koji njeguje svoju korporativnu kulturu.
8. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje mjere u kojoj poduzeće ima **politike** za utvrđivanje, procjenu, upravljanje i/ili **sanaciju** svojih značajnih **učinaka, rizika i prilika** koji se odnose na pitanja poslovnog ponašanja. Njime se nastoji i pružiti uvid u pristup poduzeća **korporativnoj kulturi**.
9. Objave propisane u točki 7. uključuju način na koji poduzeće uspostavlja, razvija, promiče i ocjenjuje svoju **korporativnu kulturu**.
10. Objave iz točke 7. obuhvaćaju sljedeće aspekte koji se odnose na politike poduzeća povezane s poslovnim ponašanjem:
- (a) opis mehanizama za utvrđivanje, prijavljivanje i istraživanje zabrinutosti zbog nezakonitog ponašanja ili ponašanja koje je u suprotnosti s njegovim kodeksom ponašanja ili sličnim unutarnjim pravilima; te mogu li u okviru tih mehanizama prijave podnositi unutarnji i/ili vanjski **dionici**;

- (b) ako poduzeće nema politike suzbijanja **korupcije** ili **podmićivanja** u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv korupcije ⁽¹²⁰⁾, mora to navesti te navodi planira li ih uvesti i u kojem vremenskom okviru;
 - (c) način na koji poduzeće štiti zviždače, uključujući:
 - i. pojedinosti o uspostavi internih kanala za prijavu zviždača, uključujući podatak o tome pruža li poduzeće vlastitim radnicima informacije i **osposobljavanje** te informacije o imenovanju i osposobljavanju osoba koje prima prijave te
 - ii. mjere za zaštitu od osvećivanja vlastitim radnicima koji su zviždači u skladu s primjenjivim pravom kojim se prenosi Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹²¹⁾;
 - (d) ako poduzeće nema politike zaštite zviždača ⁽¹²²⁾, dužno je to objaviti i navesti planira li ih uvesti i u kojem roku;
 - (e) osim postupaka za praćenje prijava zviždača u skladu s primjenjivim pravom kojim se prenosi Direktiva (EU) 2019/1937, ima li poduzeće postupke za brzo, neovisno i objektivno istraživanje **incidenata** u poslovnom ponašanju, uključujući slučajeve **korupcije** i **podmićivanja**;
 - (f) ako je primjenjivo, ima li poduzeće uspostavljene politike povezane s dobrobiti životinja;
 - (g) **politiku** poduzeća o **osposobljavanju** unutar organizacije o poslovnom ponašanju, uključujući ciljnu publiku, učestalost i dubinu obuhvata te
 - (h) funkcije u poduzeću koje su najrizičnije u pogledu **korupcije** i **podmićivanja**.
11. Poduzeća na koja se primjenjuju pravni zahtjevi u skladu s nacionalnim pravom kojim se prenosi Direktiva (EU) 2019/1937 ili ekvivalentnim pravnim zahtjevima kad je riječ o zaštiti zviždača, mogu se pridržavati objave navedene u točki 10. podtočki (d) i navesti da se na njih primjenjuju ti pravni zahtjevi.

Zahtjev za objavljivanje G1-2 – Upravljanje odnosima s dobavljačima

12. Poduzeće navodi informacije o upravljanju svojim odnosima s dobavljačima i svojim učincima na vlastiti lanac opskrbe.
13. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti razumijevanje načina na koji poduzeće upravlja svojim postupkom nabave, uključujući pravedno ponašanje prema **dobavljačima**.
14. Poduzeće navodi opis svoje **politike** za sprečavanje zakašnjelih plaćanja, osobito MSP-ovima.
15. Objava koja se zahtijeva na temelju točke 12. uključuje sljedeće informacije:
- (a) pristup poduzeća njegovim odnosima s **dobavljačima**, uzimajući u obzir rizike za poduzeće povezane s njegovim **lancem opskrbe** i **učinke** na **čimbenike održivosti** te
 - (b) uzima li i na koji način u obzir socijalne i okolišne kriterije za odabir svojih dobavljača;

⁽¹²⁰⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 15. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nepostojanje politika suzbijanja korupcije i podmićivanja”).

⁽¹²¹⁾ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

⁽¹²²⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 6. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Nedovoljna zaštita zviždača”).

Zahtjev za objavljivanje G1-3 – Sprečavanje i otkrivanje korupcije i podmićivanja

16. Poduzeće navodi informacije o svojem sustavu za sprečavanje i otkrivanje, istraživanje i odgovor na optužbe ili slučajeve povezane s korupcijom i podmićivanjem, uključujući povezano osposobljavanje.
17. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti informacije o transparentnosti ključnih postupaka poduzeća za sprečavanje i otkrivanje korupcije/podmićivanja i postupanje s optužbama za **korupciju** i **podmićivanje**. To uključuje osposobljavanje koje se pruža vlastitim radnicima i/ili informacije koje se pružaju interno ili **dobavljačima**.
18. Objava u skladu s točkom 16. uključuje sljedeće informacije:
 - (a) opis postupaka uspostavljenih za sprečavanje, otkrivanje i rješavanje optužbi ili **slučajeva korupcije i podmićivanja**;
 - (b) jesu li istražitelji ili istražni odbor odvojeni od lanca upravljanja uključenog u predmet te
 - (c) ako postoji, postupak izvještavanja **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** o ishodima.
19. Ako nema takve postupke, poduzeće objavljuje tu činjenicu i, prema potrebi, svoje planove za njihovo uvođenje.
20. Objave u skladu s točkom 16. uključuju informacije o tome kako poduzeće priopćava svoje politike onima za koje su relevantne kako bi se osigurala dostupnost **politike** i razumijevanje njezinih posljedica.
21. Objava u skladu s točkom 16. uključuje informacije o sljedećem u pogledu osposobljavanja:
 - (a) prirodi, opsegu i iscrpnosti programa osposobljavanja za suzbijanje **korupcije i podmićivanja** koje poduzeće nudi ili zahtijeva;
 - (b) postotku rizičnih funkcija obuhvaćenih programima osposobljavanja; te
 - (c) opsegu u kojem se osposobljavaju članovi administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela.

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje G1-4 – Slučajevi korupcije ili podmićivanja

22. Poduzeće navodi informacije o slučajevima korupcije ili podmićivanja u izvještajnom razdoblju.
23. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje omogućiti informacije o transparentnosti slučajeva povezanih s **korupcijom** ili **podmićivanjem** u izvještajnom razdoblju i povezanih ishoda.
24. Poduzeće objavljuje:
 - (a) broj osuđujućih presuda i iznos novčanih kazni zbog kršenja propisa o suzbijanju korupcije i podmićivanja ⁽¹²³⁾ te

⁽¹²³⁾ Te su informacije potrebne: sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 17. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Broj osuđujućih presuda i iznos novčanih kazni zbog kršenja propisa o suzbijanju korupcije i podmićivanja”) i administratorima referentnih vrijednosti kako bi mogli objavljivati okolišne, socijalne i upravljačke čimbenika na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2020/1816 kako je utvrđeno pokazateljem „Broj osuđujućih presuda i iznos novčanih kazni zbog kršenja propisa o suzbijanju korupcije i podmićivanja” iz odjeljaka 1. i 2. Priloga II.

- (b) mjere poduzete za rješavanje povreda u postupcima i standardima suzbijanja korupcije i podmićivanja ⁽¹²⁴⁾.
25. Poduzeće može objaviti informacije o sljedećem:
- (a) ukupnom broju i prirodi **potvrđenih slučajeva** korupcije ili podmićivanja;
 - (b) broju **potvrđenih slučajeva** u kojima su vlastiti radnici otpušteni ili im je izrečena disciplinska mjera zbog slučajeva povezanih s korupcijom ili podmićivanjem;
 - (c) broju **potvrđenih slučajeva** povezanih s ugovorima s poslovnim partnerima koji su raskinuti ili nisu obnovljeni zbog povreda povezanih s korupcijom ili podmićivanjem te
 - (d) pojedinostima o predmetima javnog prava povezanim s **korupcijom** ili **podmićivanjem** pokrenutima protiv poduzeća i njegovih vlastitih radnika u izvještajnom razdoblju i ishodima takvih predmeta. To obuhvaća slučajeve koji su pokrenuti u prethodnim godinama u kojima je ishod utvrđen tek u tekućem izvještajnom razdoblju.
26. U zahtijevanim objavama navode se slučajevi koji uključuju sudionike njegova **lanca vrijednosti** samo ako su poduzeće ili njegovi **zaposlenici** izravno uključeni.

Zahtjev za objavljivanje G1-5 – Politički utjecaj i lobiranje

27. Poduzeće navodi informacije o aktivnostima i obvezama povezanim s izvršavanjem političkog utjecaja, uključujući lobiranje povezano s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama.
28. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje staviti na raspolaganje informacije o transparentnosti aktivnosti i obveza poduzeća povezanih s izvršavanjem njegova političkog utjecaja s političkim doprinosima, uključujući vrste i svrhu **lobiranja**.
29. Objava u skladu s točkom 27. uključuje:
- (a) prema potrebi, predstavnike koji su u **administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima** odgovorni za nadzor tih aktivnosti;
 - (b) za financijske ili političke doprinose u naravi:
 - i. ukupnu novčanu vrijednost financijskih doprinosa i političkih doprinosa u naravi koje je poduzeće izravno ili neizravno dalo, agregiranu po zemlji ili geografskom području (ako je relevantno), kao i vrstu primatelja/korisnika te
 - ii. prema potrebi, način na koji se procjenjuje novčana vrijednost doprinosa u naravi;
 - (c) sažetak glavnih tema njegova **lobiranja** i glavnih stajališta poduzeća o njima. To uključuje objašnjenja o tome na koji je to način u interakciji s njegovim značajnim učincima, rizicima i prilikama utvrđenima u procjeni **značajnosti** u skladu s ESRS-om 2; te
 - (d) ako je poduzeće upisano u registar transparentnosti EU-a ili u jednakovrijedni registar transparentnosti u državi članici, naziv tog registra i identifikacijski broj poduzeća u registru.
30. Objava uključuje i informacije o imenovanju svih članova **administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela** koji su bili na usporedivom položaju u javnoj upravi (uključujući regulatore) u razdoblju od dvije godine prije takvog imenovanja u tekućem izvještajnom razdoblju.

Zahtjev za objavljivanje G1-6 – Prakse plaćanja

31. Poduzeće dostavlja informacije o svojim praksama plaćanja, posebno u pogledu kašnjenja plaćanja malim i srednjim poduzećima (MSP-ovi).

⁽¹²⁴⁾ Te su informacije potrebne sudionicima na financijskim tržištima na koje se primjenjuje Uredba (EU) 2019/2088 jer proizlaze iz dodatnog pokazatelja koji se odnosi na glavne štetne učinke utvrđene pokazateljem 16. iz tablice 3 Priloga I. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 u pogledu pravila o objavljivanju informacija o održivim ulaganjima („Slučajevi nedovoljnih mjera poduzetih radi rješavanja kršenja standarda suzbijanja korupcije i podmićivanja”).

32. Cilj je ovog zahtjeva za objavljivanje pružiti uvid u ugovorne uvjete plaćanja i rezultate s obzirom na plaćanja, osobito u pogledu učinaka tih uvjeta na MSP-ove, konkretno u vezi sa zakašnjelim plaćanjima MSP-ovima.
33. Objava na temelju točke 31. uključuje:
- (a) prosječno vrijeme koje je poduzeću potrebno za plaćanje računa od datuma početka računanja ugovornog ili zakonskog roka plaćanja, izraženo u broju dana;
 - (b) opis standardnih uvjeta plaćanja poduzeća u broju dana po glavnoj kategoriji **dobavljača** i postotak njegovih plaćanja usklađenih s tim standardnim uvjetima;
 - (c) broj trenutačno neriješenih sudskih postupaka povezanih sa zakašnjelim plaćanjima te
 - (d) dodatne informacije potrebne za pružanje dostatnog konteksta. Ako je poduzeće upotrebljavalo reprezentativni uzorak za izračun informacija koje se zahtijevaju u okviru podtočke (a), mora navesti tu činjenicu i ukratko opisati korištenu metodologiju.
-

Dodatak A

Zahtjevi za primjenu

Ovaj je Dodatak sastavni dio ESRS-a G1 *Poslovno ponašanje*. Njime se olakšava primjena zahtjeva za objavljivanje iz ovog standarda i jednako je važan kao i drugi dijelovi standarda.

Upravljanje učincima, rizicima i prilikama

Zahtjev za objavljivanje G1-1 – Politike poslovnog ponašanja i korporativna kultura

AR 1. Poduzeće pri utvrđivanju svoje objave na temelju točke 7. može uzeti u obzir sljedeće aspekte:

- (a) aspekte **korporativne kulture** koji se uzimaju u obzir i o kojima raspravljaju **administrativna, upravljačka i nadzorna tijela** te koliko se to često čini;
- (b) glavne teme koje se promiču i priopćuju u okviru korporativne kulture;
- (c) način na koji članovi administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela poduzeća daju smjernice za promicanje korporativne kulture te
- (d) posebne poticaje ili alate za vlastite radnike kako bi poticali i promicali svoju korporativnu kulturu.

Zahtjev za objavljivanje G1-2 – Upravljanje odnosima s dobavljačima

AR 2. Za potrebe ovog standarda upravljanje odnosima s **dobavljačima** poduzeća može uključivati sljedeće:

- (a) način na koji prakse poduzeća, uključujući aktivnosti za izbjegavanje ili smanjenje učinaka poremećaja u **lancu opskrbe**, podupiru njegovu strategiju i upravljanje rizicima;
- (b) osposobljavanje radne snage poduzeća u području nabave/u lancu opskrbe o suradnji i dijalogu s **dobavljačima**, kao i poticaje za radnu snagu u nabavi, uključujući podatak o tome odnose li se ti poticaji na čimbenike cijene, kvalitete ili održivosti;
- (c) provjeru i evaluaciju društvene i okolišne učinkovitosti dobavljača;
- (d) uključivanje lokalnih dobavljača u svoj lanac opskrbe i/ili dobavljača s certifikacijom;
- (e) način na koji se prakse poduzeća odnose na osjetljive dobavljače;
- (f) **ciljne vrijednosti i mjere** poduzeća koje se odnose na komunikaciju i upravljanje odnosima s dobavljačima te
- (g) kako se ocjenjuju ishodi tih praksi, uključujući posjete dobavljačima, revizije ili ankete.

AR 3. „Ranjivi dobavljači” uključuju **dobavljače** koji su izloženi znatnim gospodarskim, okolišnim i/ili socijalnim rizicima.

Zahtjev za objavljivanje G1-3 – Sprečavanje i otkrivanje korupcije i podmićivanja

AR 4. „Rizične funkcije” znači funkcije za koje se smatra da su izložene riziku od **korupcije** i **podmićivanja** zbog svojih zadaća i odgovornosti.

AR 5. Objave mogu uključivati pojedinosti o procjenama i/ili utvrđivanju rizika, kao i programe praćenja i/ili postupke unutarnje kontrole koje poduzeće provodi radi otkrivanja **korupcije** i **podmićivanja**.

AR 6. Politike poduzeća koje se odnose na **korupciju** i **podmićivanje** mogu biti relevantne za određene skupine ljudi ili zato što se od njih očekuje da ih provode (na primjer **zaposlenici** poduzeća, ugovaratelji i **dobavljači**) ili zato što imaju izravan interes za njihovu provedbu (na primjer radnici u **lancu vrijednosti**, ulagatelji). Poduzeće za priopćavanje politika tim skupinama može objaviti komunikacijske alate i kanale (npr. letci, bilteni, namjenske internetske stranice, društveni mediji, interakcije uživo, sindikati i/ili predstavnici radnika). To može uključivati i utvrđivanje i/ili uklanjanje mogućih prepreka širenju, na primjer prevodenjem na relevantne jezike ili upotrebom grafičkih prikaza.

AR 7. Poduzeće može objaviti analizu svoje aktivnosti osposobljavanja, na primjer prema regiji osposobljavanja ili kategoriji **vlastite radne snage** ako se njegovi programi znatno razlikuju na temelju takvih čimbenika i ako bi takve informacije bile korisne korisnicima.

AR 8. Poduzeće može prikazati zahtijevane informacije o osposobljavanju koristeći sljedeću tablicu:

Primjer osposobljavanja za suzbijanje korupcije i podmićivanja

U financijskoj godini 20XY. ABC je pružio osposobljavanje svojim rizičnim vlastitim radnicima u pogledu svoje politike (vidjeti bilješku x). Za te je rizične funkcije osposobljavanje obvezno, ali ABC je omogućio i dobrovoljno osposobljavanje za druge vlastite radnike. U nastavku su navedene pojedinosti o njegovu osposobljavanju tijekom godine:

	Rizične funkcije	Rukovoditelji	AUNT ⁽¹²⁵⁾	Ostali vlastiti radnici
Obuhvaćenost osposobljavanjem				
Ukupno	20 000	200	16	70 000
Ukupan broj osoba koje pohađaju osposobljavanje	19 500	150	8	5 000
Način održavanja i trajanje				
Osposobljavanje u učionici	5 sati			
Osposobljavanje s pomoću računala	1 sat	2 sata	1 sat	
Dobrovoljno osposobljavanje pomoću računala				1 sat
Učestalost				
Koliko je često potrebno osposobljavanje	Jedanput godišnje	Jedanput godišnje	Dva puta godišnje	—
Obuhvaćene teme				
Definicija korupcije	X	X	X	X
Politika	X	X	X	X
Postupci u slučaju sumnje/otkrivanja	X	X		
Itđ.	X			

Pokazatelji i ciljne vrijednosti

Zahtjev za objavljivanje G1-5 – Politički utjecaj i lobiranje

AR 9. Za potrebe ovog standarda „politički doprinos” znači financijska potpora ili potpora u naravi koja se pruža izravno političkim strankama, njihovim izabranim predstavnicima ili osobama koje se kandidiraju za političku službu. Financijski doprinosi mogu uključivati donacije, zajmove, sponzorstva, predujmove za usluge, ili kupnju ulaznica za događanja u svrhu prikupljanja sredstava i druge slične aktivnosti. Doprinosi u naravi mogu uključivati oglašavanje, upotrebu objekata, dizajn i tiskanje, donaciju opreme, osiguravanje članstva u odboru, zapošljavanje ili savjetovanje za izabrane političare ili kandidate za političku službu.

⁽¹²⁵⁾ Administrativna, upravljačka i nadzorna tijela

- AR 10. „Neizravni politički doprinosi” odnosi se na političke doprinose dane preko posredničke organizacije kao što je lobist ili dobrotvorna organizacija ili na potporu danu organizaciji kao što je skupina za strateško promišljanje ili trgovinsko udruženje koje je povezano s određenim političkim strankama ili ciljevima ili ih podupire.
- AR 11. Pri utvrđivanju „usporedivog položaja” u ovom standardu poduzeće uzima u obzir razne čimbenike, uključujući razinu odgovornosti i opseg poduzetih aktivnosti.
- AR 12. Poduzeće može navesti sljedeće informacije o svojim financijskim doprinosima ili doprinosima u naravi u vezi s troškovima lobiranja:
- (a) ukupni novčani iznos takvih unutarnjih i vanjskih troškova te
 - (b) ukupan iznos plaćen za članstvo u udrugama za lobiranje.
- AR 13. Ako je poduzeće zakonski obvezno biti član gospodarske komore ili druge organizacije koja zastupa njegove interese, može to objaviti.
- AR 14. Pri ispunjavanju zahtjeva iz točke 29. podtočke (c) poduzeće razmatra usklađenost svojih javnih izjava o značajnim učincima, rizicima i prilikama sa svojim **lobiranjem**.
- AR 15. U nastavku je naveden mogući primjer takvih objava:

Primjer političkog angažmana (uključujući lobiranje)

*Financijske godine 20XY. ABC je bio uključen u aktivnosti povezane s predloženim propisom XXX, koji bi mogao imati znatne negativne učinke na njegov **poslovni model** ako se provede u trenutačnom obliku. ABC smatra da će, iako će se predloženim propisom ostvariti određena poboljšanja regulatornog sustava, na primjer xxx, u njegovu sadašnjem obliku troškovi povezani s xxx premašiti koristi. ABC i njegovi kolege nastavljaju surađivati s XXX (regulatorno tijelo) na poboljšanju te ravnoteže.*

ABC je isto tako podupirao političku stranku QRP u Državi X i stranku EFG u Državi Y jer obje... ABC je registriran u lokalnom registru transparentnosti, tj. u XYZ-u, a njegov registracijski broj je 987234.

Iznosi u tisućama EUR.

	2023.	2022. [nastaviti]
Osigurano političko financiranje	100	
Financiranje QRP-a	75	
Financiranje EFG-a	25	
	100	

Zahtjev za objavljivanje G1-6 – Prakse plaćanja

- AR 16. U nekim se slučajevima standardni ugovorni uvjeti plaćanja poduzeća mogu znatno razlikovati ovisno o državi ili vrsti **dobavljača**. U takvim slučajevima informacije o standardnim uvjetima po glavnim kategorijama dobavljača ili državi ili geografskoj regiji mogu biti primjeri dodatnih kontekstualnih informacija kojima se objašnjavaju objave iz točke 33. podtočke (b).
- AR 17. Primjer načina na koji bi opis objava o standardnim ugovornim uvjetima iz točke 33. podtočke (b) mogao izgledati:

Prema svojim standardnim ugovornim uvjetima plaćanja društvo ABC plaća po primitku računa za trgovce na veliko, na koje otpada otprilike 80 % njegovih godišnjih računa. Približno 5 % njegovih godišnjih računa odnosi se na plaćanje za primljene usluge u roku od 30 dana od primitka računa. Ostatak računa plaća se u roku od 60 dana od primitka, osim za one u državi X, koji se u skladu sa standardima tržišta plaćaju u roku od 90 dana od primitka.

PRILOG II.

POKRATE I POJMOVNIK

U ovom su Prilogu navedene sve pokrate iz ESRS-a (tablica 1) i svi pojmovi definirani u ESRS-u (tablica 2).

Tablica 1

Pokrate

AMS	Automatizirani mjerni sustavi
AQI	Indeksi kvalitete zraka
AR	Zahtjevi za primjenu
AWS	Savez za upravljanje vodom
NRT	Najbolje raspoložive tehnike
BAT-AEL	Razina emisija koje se mogu povezati s najboljim raspoloživim tehnikama
BAT-AEPL	Razina okolišne učinkovitosti koja se može povezati s najboljim raspoloživim tehnikama.
Referentni dokumenti o NRT-ima	Referentni dokumenti o najboljim raspoloživim tehnikama
Btu	Britanske toplinske jedinice
CapEx	Kapitalni rashodi
CBD	Konvencija o biološkoj raznolikosti
CDDA	Zajednička baza podataka o određenim područjima
CENT	Europski odbor za normizaciju
CENELEC	Europski odbor za elektrotehničku normizaciju
CH ₄	Metan
CICES	Zajednička međunarodna klasifikacija usluga ekosustava
CO ₂	Ugljikov dioksid
CRR	Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ (Uredba o kapitalnim zahtjevima)
DEGURBA	Stupanj urbanizacije
DR BP-1	Zahtjev za objavljivanje – Opća osnova za sastavljanje izjava o održivosti
DR BP-2	Zahtjev za objavljivanje – Objave povezane s posebnim okolnostima
DR GOV-1	Zahtjev za objavljivanje – Uloga administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela
DR GOV-2	Zahtjev za objavljivanje – Informacije koje se dostavljaju administrativnim, upravljačkim i nadzornim tijelima poduzeća i čimbenici održivosti kojima se bave ta tijela
DR GOV-3	Zahtjev za objavljivanje – Uključivanje rezultata povezanih s održivošću u programe poticaja
DR GOV-4	Zahtjev za objavljivanje – Izvještaj o dužnoj pažnji u pogledu održivosti
DR GOV-5	Zahtjev za objavljivanje – Upravljanje rizicima i unutarnje kontrole izvještavanja o održivosti

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

DR SBM-1	Zahtjev za objavljivanje – Položaj na tržištu, strategija, poslovni modeli i lanac vrijednosti
DR SBM-2	Zahtjev za objavljivanje – Interesi i stajališta dionika
DR SBM-3	Zahtjev za objavljivanje – Značajni učinci, rizici i prilike te njihova interakcija sa strategijom i poslovnim modelima
DR IRO-1	Zahtjev za objavljivanje – Opis postupaka za utvrđivanje i procjenu značajnih učinaka, rizika i prilika
DR IRO-2	Zahtjev za objavljivanje – Zahtjevi za objavljivanje u ESRS-u obuhvaćeni izjavama o održivosti poduzeća
DNSH	Načelo nenanošenja bitne štete
DR	Zahtjevi za objavljivanje
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
EK	Europska komisija
EGP	Europski gospodarski prostor
EFRAG	Europska savjetodavna skupina za financijsko izvještavanje
EFRAG SRB	Europska savjetodavna skupina za financijsko izvještavanje o održivosti Odbor za izvještavanje
PUO	Procjena utjecaja na okoliš
EMAS	Sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja
EPC	Energetski certifikat
E-PRTR	Europski registar ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari
ESA	Europska nadzorna tijela
ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala
ESRS	Europski standardi izvještavanja o održivosti
ESRS 1	Europski standard izvještavanja o održivosti 1 Opći zahtjevi
ESRS 2	Europski standard izvještavanja o održivosti 2 Opće objave
ESRS E1	Europski standard izvještavanja o održivosti E1 Klimatske promjene
ESRS E2	Europski standard izvještavanja o održivosti E2 Onečišćenje
ESRS E3	Europski standard izvještavanja o održivosti E3 Vodni i morski resursi
ESRS E4	Europski standard izvještavanja o održivosti E4 Bioraznolikost i ekosustavi
ESRS E5	Europski standard izvještavanja o održivosti E5 Korištenje resursa i kružno gospodarstvo
ESRS G1	Europski standard izvještavanja o održivosti G1 Poslovno ponašanje
ESRS S1	Europski standard izvještavanja o održivosti S1 Vlastita radna snaga
ESRS S2	Europski standard izvještavanja o održivosti S2 Radnici u lancu vrijednosti
ESRS S3	Europski standard izvještavanja o održivosti S3 Pogođene zajednice
ESRS S4	Europski standard izvještavanja o održivosti S4 Potrošači i krajnji korisnici
Upućivanje	Europska unija
ETS EU-a	Sustav Europske unije za trgovanje emisijama

EWC	Europsko radničko vijeće
DPIP	Dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak
EPRV	Ekvivalent punom radnom vremenu
GAAP	Općeprihvaćena računovodstvena načela
StP	Staklenički plin
GJ	Gigadžuli
GRI	Globalna inicijativa za izvještavanje
GWP	Potencijal globalnog zagrijavanja
HFC-i	Fluorogljikovodici
IED	Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ^(*) (Direktiva o industrijskim emisijama)
IFC	Međunarodna financijska korporacija
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja
ILO	Međunarodna organizacija rada
IPBES	Međuvladina znanstveno-politička platforma o bioraznolikosti i uslugama ekosustava
IPCC	Međuvladin panel o klimatskim promjenama
ISEAL	Međunarodni savez za društvenu i okolišnu akreditaciju i označivanje
ISO	Međunarodna organizacija za normizaciju
ISSB	Međunarodni odbor za standarde održivosti
ITS	Provedbeni tehnički standardi
IUCN	Međunarodna unija za očuvanje prirode
KBA	Ključno područje bioraznolikosti
Kg	Kilogram
lb	Funte
LEAP	Lociranje, evaluacija, procjena i izrada
LGBTQI	Lezbijske, homoseksualne, biseksualne, transrodne, queer i interseksualne osobe
MDR	Minimalni zahtjev za objavljivanje
MWh	Megavatsati
N ₂ O	Dušikov oksid
NACE	Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u Europskoj zajednici
NF ₃	Dušikov trifluorid
NVO-i	Nevladine organizacije
NH ₃	Amonijak
NOX	Dušikovi oksidi
NUTS	Statistička nomenklatura prostornih jedinica
O ₃	Ozon

(*) Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.)

ODS	Tvari koje oštećuju ozonski omotač
OECD	Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj
OECM	Klimatski model „jedna Zemlja”
OpEX	Rashodi poslovanja
PBT tvari	Postojane, bioakumulativne i toksične tvari
PCAF	Partnerstvo za financije povezane s obračunavanjem emisija ugljika
PCF-i	Perfluorougljici
PM	Lebdeće čestice
PMT-i	Postojane, mobilne i toksične tvari
POO-i	Postojane organske onečišćujuće tvari
REACH	Registracija, evaluacija, autorizacija i ograničavanje kemikalija
SBTi	Inicijativa za znanstveno utemeljene ciljeve
SBTN	Mreža za znanstveno utemeljene ciljeve
SCE	Societas Cooperative Europaea
SDA	Sektorski pristup dekarbonizaciji
SDG	Ciljevi održivog razvoja
SDPI	Pokazatelj uspješnosti održivog razvoja
SE	Societas Europaea
SEEA	Sustav ekonomskog računovodstva okoliša
SEEA EA	Sustav ekonomskog računovodstva okoliša – računovodstvo ekosustava
SFDR	Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (Uredba o objavama informacija o održivom financiranju)
SOX	Sumporovi oksidi
PZT	Posebno zabrinjavajuće tvari
TCFD	Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama
TNFD	Radna skupina za objavljivanje financijskih informacija povezanih s prirodom
UN	Ujedinjeni narodi
UNEP	Program Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša
UNESCO	Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
vPvB	Vrlo postojana i vrlo bioakumulativna tvar
vPvM	Vrlo postojana i vrlo mobilna tvar
WDPA	Svjetska baza podataka zaštićenih područja
WRI	Svjetski institut za resurse
WWF	Svjetska fondacija za zaštitu prirode

(³) Uredba (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga (SL L 317, 9.12.2019., str. 1.).

Tablica 2

Pojmovi definirani u ESRS-u

U ovoj tablici definirani su pojmovi koji se koriste kao referenca za izradu izjava o održivosti u skladu s ESRS-om.

Definirani pojam	Definicija
Mjere	Mjere se odnose na: i. mjere i akcijske planove (što uključuje tranzicijske planove) čijom se provedbom jamči da će poduzeće ostvariti utvrđene ciljne vrijednosti i kojima poduzeće nastoji ukloniti značajne učinke i rizike odnosno iskoristiti značajne prilike te ii. odluke o kojima se njihova provedba olakšava financijskim, ljudskim ili tehnološkim resursima.
Sudionik u lancu vrijednosti	Pojedinci ili subjekti na višim ili nižim razinama lanca vrijednosti . Smatra se da se sudionik nalazi na nižoj razini od poduzeća (npr. distributeri, kupci) ako prima proizvode ili usluge od poduzeća; smatra se da se nalazi na višoj razini od poduzeća (npr. dobavljači) ako pruža proizvode ili usluge koje poduzeće koristi pri proizvodnji vlastitih proizvoda ili usluga.
Odgovarajuća plaća	Plaća dovoljna za zadovoljenje potreba radnika i njegove obitelji u odnosu na nacionalne gospodarske i socijalne uvjete.
Administrativna, upravljačka i nadzorna tijela	Upravljačka tijela s najvišim ovlastima za donošenje odluka u poduzeću, uključujući njegove odbore. Ako u upravljačkoj strukturi nema članova administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela poduzeća, trebalo bi uključiti glavnog izvršnog direktora i zamjenika glavnog izvršnog direktora ako takva funkcija postoji. U nekim su pravnim sustavima upravljački sustavi dvorazinski, pri čemu su nadzor i upravljanje odvojeni. U takvim su slučajevima obje razine uključene u definiciju administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela .
Pogođene zajednice	Osobe ili skupine koje žive ili rade na istom području na koje utječe ili bi moglo utjecati poslovanje izvještajnog poduzeća ili više i niže razine njegova lanca vrijednosti . Pogođene zajednice mogu varirati od onih koje žive u blizini mjesta poslovanja poduzeća (lokalne zajednice) do onih koje žive na određenoj udaljenosti. Pogođene zajednice uključuju stvarno i potencijalno pogođene autohtone narode .
Ukupna godišnja naknada	Ukupna godišnja naknada vlastitoj radnoj snazi uključuje plaću, bonuse, dodjelu dionica i opcija, naknadu iz plana poticaja u obliku nevladiničkih instrumenata, promjenu vrijednosti mirovine i nekvalificiranu odgođenu naknadu koja se isplaćuje tijekom godine.
Očekivane financijske posljedice	Financijske posljedice koje ne ispunjavaju kriterije priznavanja za uključivanje u stavke financijskog izvještaja u izvještajnom razdoblju i koje nisu obuhvaćene aktualnim financijskim posljedicama .

Područje izloženo riziku voda	Vodni sliv u kojem zbog nekoliko fizičkih aspekata vode: i. jedno ili više vodnih tijela nije u dobrom stanju i/ili im je stanje pogoršano (kako je definirano u Direktivi 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾), što ukazuje na vrlo problematičnu dostupnost vode, njezinu kvalitetu i količinu (uključujući veliki nedostatak vode) i/ili ii. pristup vodi postaje problematičan, otvaraju se regulatorna ili reputacijska pitanja (uključujući zajedničko korištenje vode sa zajednicama i cjenovnu pristupačnost vode) za njegova postrojenja i postrojenja ključnih dobavljača.
Područje s velikim nedostatkom vode	Regije u kojima je postotak ukupne količine povučene vode visok (40–80 %) ili iznimno visok (veći od 80 %) u alatu Atlasa o riziku voda „Aqueduct” Svjetskog instituta za resurse (WRI). Vidjeti i nestašica vode .
Pomoćni materijali u proizvodnji	Materijali koji su potrebni za postupak proizvodnje, ali nisu dio konačnog proizvoda, kao što su maziva za proizvodnju strojeva.
Zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)	Dokument koji sadržava dijelove referentnog dokumenta o najboljim raspoloživim tehnikama kojim se utvrđuju zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama , njihov opis, informacije za procjenu njihove primjenjivosti, razine emisija povezane s najboljim raspoloživim tehnikama , razine okolišne učinkovitosti povezane s najboljim raspoloživim tehnikama , minimalni sadržaj sustava upravljanja okolišem, uključujući referentne vrijednosti povezane s najboljim raspoloživim tehnikama , povezano praćenje, povezane razine potrošnje i prema potrebi odgovarajuće mjere za oporavak lokacije ⁽⁵⁾ .
Razina emisija koje se mogu povezati s najboljim raspoloživim tehnikama	Raspon razina emisija postignutih u normalnim uvjetima rada pri korištenju najbolje raspoložive tehnike ili kombinacije najboljih raspoloživih tehnika , kako je opisano u zaključcima o najboljim raspoloživim tehnikama , izražen kao prosjek u zadanom vremenskom razdoblju, pod posebnim referentnim uvjetima, tj. razina emisija koje se mogu povezati s najboljim raspoloživim tehnikama .
Razina okolišne učinkovitosti koja se može povezati s najboljim raspoloživim tehnikama	Raspon razina okolišne učinkovitosti, osim razina emisija , dobiven u normalnim radnim uvjetima uz primjenu najbolje raspoložive tehnike ili kombinacije najboljih raspoloživih tehnika ⁽⁶⁾ .
Najbolje raspoložive tehnike (NRT) ⁽⁷⁾	Najučinkovitiji i najnapredniji razvojni stupanj u razvoju djelatnosti i njihovih metoda rada koji pokazuje praktičnu pogodnost tehnike za postizanje graničnih vrijednosti emisija i drugih uvjeta okolišne dozvole te koji je razvijen da sprečava, ili tamo gdje to nije izvedivo, smanjuje emisije i učinak na okoliš u cjelini: i. „tehnike” uključuje i tehnologiju koja se koristi i način na koji je postrojenje projektirano, izgrađeno, održavano, korišteno i stavljeno izvan uporabe;

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

⁽⁶⁾ PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE od 10. veljače 2012. o određivanju pravila u vezi sa smjernicama za prikupljanje podataka, sastavljanje referentnih dokumenata o NRT-u te osiguravanju njihove kvalitete u skladu s Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama (SL L 63, 2.3.2012., str. 1.).

⁽⁷⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED), članak 3. točka 10.

	ii. „raspoložive tehnike” znači one tehnike razvijene u rasponu koji dopušta primjenu u odgovarajućem industrijskom sektoru, u gospodarski i tehnički održivim uvjetima, uzimajući u obzir i troškove i prednosti, bez obzira na to koriste li se ili proizvode navedene tehnike u predmetnoj državi članici, sve dok su one razumno dostupne operateru te iii. „najbolje” znači najučinkovitije pri postizanju visoke općenite razine zaštite okoliša u cjelini.
Gubitak bioraznolikosti	Smanjenje bilo kojeg aspekta bioraznolikosti (tj. raznolikosti na razini genetike, vrsta i ekosustava) koji se na određenom području gubi zbog ugičbanja (uključujući izumiranje), uništavanja ili fizičkog uklanjanja; može se odnositi na mnoge razmjere, od globalnog izumiranja do izumiranja populacija, što dovodi do smanjenja ukupne raznolikosti u istom razmjeru.
Bioraznolikost	Varijabilnost živih organizama različitog podrijetla, uključujući kopnene, morske i druge vodne ekosustave i ekološke cjeline kojima pripadaju. To uključuje varijacije genetskih, fenotipskih, filogenetskih i funkcionalnih obilježja, kao i promjene brojnosti i rasprostranjenosti tijekom vremena i u prostoru unutar i između vrsta, bioloških zajednica i ekosustava .
Područje osjetljivo na bioraznolikost	Mreža zaštićenih područja Natura 2000, spomenici svjetske baštine UNESCO-a i ključna područja bioraznolikosti te druga zaštićena područja , iz Dodatka D Prilogu II. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2021/2139 ⁽⁸⁾ .
Integritet biosfere ili ekološki integritet	Sposobnost ekosustava da olakšava i održava ekološke procese i raznolikost zajednicu organizama.
Plavo gospodarstvo	Plavo gospodarstvo obuhvaća sve djelatnosti i sektore povezane s oceanima, morima i obalama, bez obzira na to jesu li u morskom okolišu (npr. pomorski promet, ribarstvo, proizvodnja energije) ili na kopnu (npr. luke, brodogradilišta, kontinentalna akvakultura, proizvodnja algi i obalni turizam).
BREF ili Referentni dokumenti EU-a o najboljim raspoloživim tehnikama	Dokument koji je rezultat razmjene informacija organizirane u skladu s člankom 13. Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁹⁾ o industrijskim emisijama , izrađen za utvrđene aktivnosti u kojem se posebno opisuju primijenjene tehnike, sadašnje razine emisija i potrošnje, tehnike koje se razmatraju pri određivanju najboljih raspoloživih tehnika , kao i zaključci o najboljim raspoloživim tehnikama i sve tehnike u nastajanju, u kojem se posebno razmatraju kriteriji navedeni u Prilogu III. Direktivi 2010/75/EU.
Podmičivanje	Nepošteno uvjeravanje nekoga da djeluje u njegovu korist dajući mu dar u novcu ili drugi poticaj.

⁽⁸⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2139 od 4. lipnja 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem kriterija tehničke provjere na temelju kojih se određuje pod kojim se uvjetima smatra da ekonomska djelatnost znatno doprinosi ublažavanju klimatskih promjena ili prilagodbi klimatskim promjenama i nanosi li ta ekonomska djelatnost bitnu štetu kojem drugom okolišnom cilju (SL L 442, 9.12.2021., str. 1).

⁽⁹⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

Poslovni model	Sustav kojim poduzeće u okviru svojih aktivnosti pretvara ulazne elemente u rezultate i ishode kojima se nastoje ispuniti strateške svrhe poduzeća i stvoriti vrijednost u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. U ESRS-u se izraz poslovni model koristi u jednini, iako je poznato da poduzeća mogu imati više poslovnih modela.
Poslovni odnosi	Odnosi poduzeća s poslovnim partnerima, subjektima u njegovu lancu vrijednosti i svakim drugim nedržavnim ili državnim subjektom koji su izravno povezani s njegovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama. Poslovni odnosi nisu ograničeni na izravne ugovorne odnose. Uključuju neizravne poslovne odnose u lancu vrijednosti poduzeća izvan prve razine i dioničarske pozicije u zajedničkim pothvatima ili ulaganjima.
Nusproizvod	Smatra se da tvar ili predmet koji nastane kao rezultat proizvodnog procesa čiji primarni cilj nije proizvodnja te tvori ili predmeta nije otpad, već nusproizvod ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: i. izvjesna je daljnja upotreba te tvori ili predmeta; ii. tvar ili predmet mogu se upotrijebiti izravno, bez dodatne obrade osim uobičajenim industrijskim postupcima; iii. tvar ili predmet nastaje kao sastavni dio proizvodnog procesa i iv. daljnja upotreba je zakonita, tj. tvar ili predmet ispunjava sve relevantne zahtjeve o proizvodu, zaštiti okoliša i zaštiti zdravlja za tu konkretnu upotrebu i neće dovesti do ukupnih štetnih učinaka na okoliš ili zdravlje ljudi.
Ugljični krediti	Prenosiv ili utrživ instrument koji predstavlja jednu metričku tonu ekvivalenta CO2 smanjenja emisija ili uklanjanja i izdaje se i provjerava u skladu s priznatim standardima kvalitete.
Ekvivalent ugljikova dioksida (CO2)	Univerzalna mjerna jedinica za potencijal za globalno zagrijavanje (GWP) svakog stakleničkog plina, izražena u smislu GWP-a jedne jedinice ugljikova dioksida. Upotrebljava se za procjenu ispuštanja (ili izbjegavanja ispuštanja) različitih stakleničkih plinova na zajedničkoj osnovi.
Dječji rad	Rad koji djeci uskraćuje djetinjstvo, njihov potencijal i dostojanstvo i štetan je za fizički i mentalni razvoj. Odnosi se na rad: i. koji je mentalno, fizički, društveno ili moralno opasan i štetan za djecu i/ili ii. koji ometa njihovo školovanje tako što im uskraćuje mogućnost pohađanja škole; koji ih obvezuje na prijevremeno napuštanje školovanja; ili kojim se od njih zahtijeva da pokušaju kombinirati pohađanje škole s predugim i teškim radom. Dijete je definirano kao osoba mlađa od 18 godina. Mogu li se određeni oblici „rada“ nazvati dječjim radom ovisi o dobi djeteta, vrsti rada te radnim satima i uvjetima. Odgovor se razlikuje od zemlje do zemlje, kao i među sektorima unutar zemalja. Najniža dob za rad ne bi smjela biti niža od najniže dobi za završetak obveznog školovanja, a u svakom slučaju ne bi smjela biti niža od 15 godina prema Konvenciji Međunarodne organizacije rada (ILO) br. 138 o minimalnoj dobi. Iznimke se mogu javiti u određenim državama u kojima gospodarstva i obrazovne ustanove nisu dovoljno razvijeni te se primjenjuje minimalna dob od 14 godina.

	Države s takvim iznimkama utvrđuje Međunarodna organizacija rada (ILO) kao odgovor na poseban zahtjev predmetne države i uz savjetovanje s predstavničkim organizacijama poslodavaca i radnika. Nacionalnim pravom može biti dopušteno zapošljavanje osoba u dobi od 13 do 15 godina na lakšim poslovima sve dok to vjerojatno ne šteti njihovu zdravlju ili razvoju i ne dovodi u pitanje njihovo pohađanje škole ili sudjelovanje u programima strukovnog obrazovanja ili osposobljavanja. Najniža dob za rad koji bi zbog svoje prirode ili okolnosti u kojima se obavlja mogao ugroziti zdravlje, sigurnost ili moral mladih osoba ne smije biti niža od 18 godina.
Kružno gospodarstvo	Gospodarski sustav prema kojem se vrijednost proizvoda, materijala i drugih resursa u gospodarstvu održava što je dulje moguće poboljšavanjem njihove učinkovite uporabe u proizvodnji i potrošnji, čime se smanjuje učinak njihove uporabe na okoliš te smanjuju količine otpada i ispuštanje opasnih tvori u svim fazama njihova životnog ciklusa, među ostalim primjenom hijerarhije otpada.
Načela kružnog gospodarstva	Europska načela kružnog gospodarstva su: - upotrebljivost; - mogućnost ponovne upotrebe; - mogućnost popravka; - rastavljanje; - ponovna proizvodnja ili obnova; recikliranje; - recirkulacija biološkim ciklusom; - druga moguća optimizacija korištenja proizvoda i materijala.
Stopa kružne upotrebe materijala	Recirkulacija materijala, dijelova i proizvoda u praksi nakon prve upotrebe primjenom sljedećih strategija (prema redoslijedu poželjnosti): - održavanje/produljenje upotrebe; ponovna upotreba/preraspodjela; - obnova/ponovna proizvodnja; recikliranje, kompostiranje ili anaerobna razgradnja. Stopa upotrebe definira se kao omjer kružne upotrebe materijala i njihove ukupne upotrebe.
Klasificirani podaci	Klasificirani podaci EU-a kako su definirani u Odluci Vijeća 2013/488/EU ⁽¹⁰⁾ o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a ili koje klasificira jedna od država članica i označuje u skladu s Dodatkom B toj odluci Vijeća.
Prilagodba klimatskim promjenama	Postupak prilagodbe stvarnim i očekivanim klimatskim promjenama i njihovim učincima.
Ublažavanje klimatskih promjena	Proces smanjivanja emisija stakleničkih plinova i zadržavanja povećanja globalne prosječne temperature na 1,5 °C iznad predindustrijskih razina, u skladu s Pariškim sporazumom.
Otpornost na klimatske promjene	Sposobnost poduzeća da se prilagodi klimatskim promjenama i događajima ili nesigurnosti povezanoj s klimatskim promjenama. Otpornost na klimatske promjene uključuje sposobnost upravljanja rizicima povezanim s klimom i koristima od prilika povezanih s klimom,

⁽¹⁰⁾ 2013/488/EU: Odluka Vijeća od 23. rujna 2013. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 274, 15.10.2013., str. 1.).

	uključujući sposobnost reakcije i prilagodbe tranzicijskim i fizičkim rizicima . Otpornost poduzeća na klimatske promjene uključuje i njegovu stratešku i operativnu otpornost na promjene povezane s klimom, događajima ili neizvjesnostima klimatskih promjena.
Prilika povezana s klimatskim promjenama	Mogući pozitivni učinci klimatskih promjena na poduzeće. Napori za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama mogu stvoriti prilike za poduzeća. Prilike povezane s klimom razlikovat će se ovisno o regiji, tržištu i sektoru u kojima poduzeće posluje.
Fizički rizik klimatskih promjena	Rizici koji proizlaze iz klimatskih promjena koji mogu biti uzrokovani događajima (akutni) ili dugoročnim promjenama (kronični) u klimatskim obrascima. Akutni fizički rizici proizlaze iz posebnih opasnosti, posebno vremenskih prilika kao što su oluje, poplave, požari ili toplinski valovi. Kronični fizički rizici proizlaze iz dugoročnijih promjena klime, kao što su promjene temperature i njihovih učinaka na povećanje razine mora, smanjenu dostupnost vode, gubitak bioraznolikosti i promjene u produktivnosti zemljišta i tla.
Tranzicijski rizik klimatskih promjena	Rizici koji proizlaze iz prelaska na niskougljično gospodarstvo otporno na klimatske promjene. Obično uključuju rizike politike , pravne, tehnološke, tržišne i reputacijske rizike .
Kolektivno pregovaranje	Svi pregovori između poslodavca, skupine poslodavaca ili jedne ili više organizacija poslodavaca, s jedne strane, i jednog ili više sindikata ili, ako nisu uključeni, predstavnika radnika koje su oni propisno izabrali i ovlastili u skladu s nacionalnim zakonima i propisima, s druge strane, za: i. određivanje radnih uvjeta i uvjeta zapošljavanja i/ili ii. uređivanje odnosa između poslodavaca i radnika; i/ili uređivanje odnosa između poslodavaca ili njihovih organizacija i organizacije radnika ili organizacija radnika.
Potvrđeni slučaj (dječjeg ili prisilnog rada ili trgovine ljudima)	Slučaj dječjeg ili prisilnog rada ili trgovine ljudima za koji je utvrđeno da je potkrijepljen. Potvrđeni slučajevi ne uključuju slučajeve dječjeg ili prisilnog rada ili trgovine ljudima koji su još uvijek pod istragom u izvještajnom razdoblju.
Potvrđeni slučaj korupcije ili podmićivanja	Slučaj korupcije ili podmićivanja za koji je utvrđeno da je potkrijepljen. Potvrđeni slučajevi korupcije ili podmićivanja ne uključuju slučajeve korupcije ili podmićivanja koji su još uvijek pod istragom na kraju izvještajnog razdoblja. Moguće slučajeve neusklađenosti, kako su potkrijepljeni dokazima, može utvrditi službenik za praćenje usklađenosti poduzeća ili slična funkcija ili tijelo. Nije potrebna odluka suda.
Potrošač	Pojedinci koji kupuju, konzumiraju ili koriste robu i usluge za osobnu uporabu, za sebe ili za druge, ali ne u svrhu preprodaje ni u komercijalne, trgovačke, poslovne, obrtničke ni profesionalne svrhe.
Korporativna kultura	Korporativna kultura izražava ciljeve na temelju vrijednosti i uvjerenja. Njome se usmjeravaju aktivnosti poduzeća na temelju zajedničkih pretpostavki i grupnih normi, kao što su vrijednosti ili izjave o misiji ili kodeks ponašanja.

Korupcija	Zloupotroba dodijeljenih ovlasti radi stjecanja privatne koristi koju mogu potaknuti pojedinci ili organizacije. Uključuje prakse kao što su poticajna plaćanja, prijevare, iznuda, tajni sporazum i pranje novca. Uključuje i ponudu ili primitak bilo kakvog dara, zajma, naknade, nagrade ili druge koristi za bilo koju osobu ili od nje kao poticaj da učini nešto što je nepošteno ili nezakonito ili čime se krši povjerenje u poslovanje poduzeća. To može uključivati novčane naknade ili naknade u naravi, kao što su besplatna roba, darovi i godišnji odmori, ili posebne osobne usluge pružene u svrhu neprimjerene koristi ili koje mogu dovesti do moralnog pritiska da se primi takva prednost.
Pouzdana zastupnici	Pojedinci s dovoljno bogatim iskustvom u suradnji s pogođenim dionicima iz određene regije ili konteksta (na primjer radnice na poljoprivrednim gospodarstvima, autohtoni narodi ili radnici migranti) koji mogu pomoći u učinkovitom prenošenju vjerojatnih razloga za zabrinutost. U praksi to može uključivati nevladine organizacije za razvoj i ljudska prava, međunarodne sindikate i lokalno civilno društvo, uključujući vjerske organizacije.
Aktualne financijske posljedice	Financijske posljedice za tekuće izvještajno razdoblje koje su priznate u primarnim financijskim izvještajima.
Strategije dekarbonizacije	Objedinjene vrste mjera ublažavanja kao što su energetska učinkovitost, elektrifikacija, zamjena goriva, upotreba energije iz obnovljivih izvora , promjena proizvoda i dekarbonizacija lanca opskrbe, koje odgovaraju posebnim mjerama poduzeća.
Krčenje šuma	Privremena ili trajna prenamjena šumskog zemljišta uzrokovana ljudskim djelovanjem u nešumsko zemljište ⁽¹⁾ .
Degradacija ili degradirani ekosustav	Kronični ljudski učinci koji dovode do gubitka bioraznolikosti i poremećaja u strukturi, sastavu i funkcionalnosti ekosustava .
Ovisnosti	Stanje poduzeća koje svojim poslovnim procesima ovisi o prirodnim, ljudskim i/ili društvenim resursima.
Taloženje u vodi i tlu	Količina tvori koja se akumulirala u okolišu, u vodi ili u tlu , kao posljedica redovitih aktivnosti, incidenata ili postupaka zbrinjavanja koje provodi poduzeće, neovisno o tome akumulira li se na proizvodnoj lokaciji poduzeća ili izvan nje.
Dezertifikacija	Degradacija zemljišta u sušnim, polusušnim i suhim subhumidnim područjima koja proizlazi iz raznih čimbenika, uključujući klimatske varijacije i ljudske aktivnosti. Dezertifikacija se ne odnosi na prirodno širenje postojećih pustinja.
Ispuštanje	Ispuštanje otpadne vode znači količina vode (u m ³) ili tvori (u kg BPK/d ili usporedivo) koja je dodana/ispuštena u vodno tijelo iz točkastih ili raspršenih izvora. Efluenti otpadne vode (ili ispuštanje) znači pročišćene otpadne vode ispuštene iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

⁽¹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1288 od 6. travnja 2022. o dopuni Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju sadržaj i prikaz informacija o načelu „ne nanosi bitnu štetu”, sadržaj, metodologije i prikaz informacija o pokazateljima održivosti i štetnim učincima na održivost te sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih obilježja i ciljeva održivih ulaganja u predugovornoj dokumentaciji, na internetskim stranicama i u periodičnim izvještajima, Prilog I. točka 21. (SL L 196, 25.7.2022., str. 1.).

Diskriminacija	Diskriminacija može biti izravna ili neizravna. Izravna diskriminacija nastaje kad se prema pojedincu postupa nepovoljnije u odnosu na način na koji se postupalo ili bi se postupalo prema drugima koji se nalaze u sličnoj situaciji, a razlog za to je neko njegovo posebno obilježje koje je obuhvaćeno „zaštićenom osnovom”. Neizravna diskriminacija nastaje kad se naizgled neutralnim pravilom određena osoba ili skupina osoba koje dijele ista obilježja stavlja u nepovoljan položaj. Mora se dokazati da je skupina stavljena u nepovoljniji položaj zbog odluke u odnosu na usporedivu skupinu.
Dvostruka značajnost	Dvostruka značajnost ima dvije dimenzije: značajnost učinaka i financijsku značajnost . Čimbenik održivosti ispunjava kriterij dvostruke značajnosti ako je značajan iz perspektive učinka ili iz financijske perspektive ili i jedno i drugo.
Trajnost proizvoda, dijela ili materijala	Sposobnost proizvoda, dijela ili materijala da ostane funkcionalan i relevantan ako se upotrebljava kako je predviđeno.
Ekološki prag	Točka u kojoj relativno mala promjena vanjskih uvjeta uzrokuje brzu promjenu u ekosustavu . Nakon što se prijeđe ekološki prag , ekosustav se možda više neće moći vratiti u svoje početno stanje s pomoću svoje inherentne otpornosti.
Veličina ekosustava	Veličina resursa ekosustava , pri čemu resurs ekosustava označava kontinuirani prostor određene vrste ekosustava koji karakteriziraju poseban skup biotičkih i abiotičkih komponenti i njihove interakcije.
Obnova ekosustava	Sve namjerne aktivnosti kojima se pokreće ili ubrzava oporavak ekosustava iz degradiranog stanja.
Usluge ekosustava	Doprinos ekosustava koristima koje se upotrebljavaju u gospodarskim i drugim ljudskim aktivnostima, odnosno koristima koje ljudi imaju od ekosustava . Prema Milenijskoj procjeni ekosustava usluge ekosustava mogu se podijeliti na potporne, regulacijske, opskrbe i kulturne. Vrste usluga ekosustava razvrstavaju se prema zajedničkoj međunarodnoj klasifikaciji usluga ekosustava (CICES).
Ekosustav(i)	Dinamičan kompleks zajednica biljaka, životinja i mikroorganizama i njihova neživog okoliša koji međusobno djeluju kao funkcionalna jedinica. Tipologija ekosustava temelji se na IUCN-ovoj Globalnoj tipologiji ekosustava 2.0.
Emisije	Izravno ili neizravno ispuštanje tvori , vibracija, topline ili buke iz pojedinačnih ili difuznih izvora u zrak, vodu ili tlo ⁽¹²⁾ .
Zaposlenik	Pojedinac koji je u radnom odnosu s poduzećem u skladu s nacionalnim pravom ili praksom.
Krajnji korisnici	Pojedinci koji u konačnici koriste određeni proizvod ili uslugu ili za koje je u konačnici namijenjen proizvod ili usluga.
Jednake mogućnosti	Jednak i nediskriminirajući pristup mogućnostima za obrazovanje, osposobljavanje, zapošljavanje, profesionalni razvoj i izvršavanje ovlasti među pojedincima, a da pritom ne budu u nepovoljnom položaju na temelju kriterija kao što su rod, rasno ili etničko podrijetlo, državljanstvo, vjera ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualna orijentacija.

⁽¹²⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

Jednako postupanje	Načelo jednakog postupanja je opće načelo europskog prava kojim se pretpostavlja jednako postupanje u usporedivim situacijama ili prema usporedivim osobama. U kontekstu ESRS-a S1, pojam jednako postupanje odnosi se i na načelo nediskriminacije, prema kojem ne smije doći do izravne ili neizravne diskriminacije na temelju osnova kao što su spol, rasa, boja kože, etničko ili socijalno podrijetlo, genetska obilježja, jezik, vjera ili uvjerenje, političko ili drugo mišljenje, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet, dob ili seksualna orijentacija.
Financijske posljedice	Posljedice rizika i prilika koje utječu na novčani tok, financijski položaj i financijske rezultate poduzeća u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.
Financijska značajnost	Čimbenik održivosti značajan je iz financijske perspektive ako izaziva rizike ili prilike koji utječu (ili bi se moglo opravdano očekivati da utječu) na financijski položaj, financijske rezultate, novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.
Prisilni rad	Svi poslovi ili usluge koji se traže od bilo koje osobe pod prijetnjom bilo kakve kazne i za koje se ta osoba nije dobrovoljno ponudila. Taj pojam obuhvaća sve situacije u kojima su osobe primorane na bilo koji način obavljati posao i uključuje tradicionalne prakse „nalik ropstvu” i suvremene oblike prisile koji su uključeni u izrabljivanje radne snage, što može uključivati trgovinu ljudima i moderno ropstvo.
Fosilna goriva	Neobnovljivi izvori energije koji se temelje na ugljiku, kao što su kruta goriva, prirodni plin i nafta.
Dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak	Izraz prava autohtonih naroda da sami odrede svoje političke, društvene, gospodarske i kulturne prioritete. Riječ je o trima međusobno povezanim i kumulativnim pravima autohtonih naroda : pravu na savjetovanje s njima, pravu na sudjelovanje i pravu na njihovo zemljište, teritorije i resurse. Dobrovoljan, prethodni i informiran pristanak odnosi se na autohtone narode i priznat je međunarodnim pravom o ljudskim pravima, osobito Deklaracijom Ujedinjenih naroda o pravima autohtonih naroda (UNDRIP).
Slatka voda	Podzemne i površinske vode, sa srednjim godišnjim salinitetom manjim od 0,5 ‰ (granica navedena u Prilogu II. Okvirnoj direktivi o vodama).
Smanjenje emisija stakleničkih plinova	Smanjenje emisija stakleničkih plinova poduzeća iz opsega 1, 2, 3 ili ukupnih emisija stakleničkih plinova na kraju izvještajnog razdoblja u odnosu na emisije u referentnoj godini. Smanjenje emisija može među ostalim biti rezultat energetske učinkovitosti, elektrifikacije, dekarbonizacije dobavljača , dekarbonizacije kombinacije izvora električne energije, razvoja održivih proizvoda ili promjena u okviru za izvještavanje ili djelatnostima (npr. eksternalizacija, smanjeni kapaciteti), pod uvjetom da se ostvare u okviru vlastita poslovanja i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća. Uklonjene i izbjegnute emisije ne smatraju se smanjenjem emisija .
Uklanjanje i skladištenje emisija stakleničkih plinova	Uklanjanja (koja su antropogena) odnose se na povlačenje stakleničkih plinova iz atmosfere kao rezultat namjernih ljudskih aktivnosti. Uključuju poboljšanje bioloških antropogenih ponora CO ₂ i upotrebu kemijskog inženjeringa kako bi se postiglo dugoročno uklanjanje i skladištenje. Hvatanjem i skladištenjem ugljika (CCS) iz industrijskih izvora i izvora povezanih s energijom, kojima se samima po sebi ne uklanja CO ₂ iz

	atmosfere, može se ukloniti atmosferski CO ₂ ako se kombinira s proizvodnjom bioenergije (Bioenergija s hvatanjem i skladištenjem ugljika – BECCS). Uklanjanja mogu biti podložna poništavanju, odnosno premještanju uskladištenih stakleničkih plinova iz predviđenog skladišta i njihovu vraćanju na površinu i u atmosferu. Na primjer, ako je šuma koja je uzgojena kako bi se uklonila određena količina CO ₂ izložena šumskom požaru, emisije uhvaćene u stablima poništavaju se.
Potencijal za globalno zagrijavanje (GWP)	Čimbenik koji opisuje učinak zračenja (stupanj oštećenja atmosfere) jedne jedinice određenih stakleničkih plinova u odnosu na jednu jedinicu CO ₂ .
Staklenički plinovi (GHG)	Plinovi navedeni u dijelu 2. Priloga V. Uredbi (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹³⁾ . Uključuju ugljikov dioksid (CO ₂), metan (CH ₄), dušikov oksid (N ₂ O), sumporov heksafluorid (SF ₆) i dušikov trifluorid (NF ₃), fluorougljikovodike (HFC), perfluorougljike (PFC).
Mehanizam za pritužbe	Svi rutinski, državni ili izvandržavni, pravosudni ili izvansudski postupci kojima dionici mogu iznositi pritužbe i tražiti pravni lijek. Primjeri državnih pravosudnih i izvansudskih mehanizama za pritužbe uključuju sudove, radne sudove, nacionalne institucije za ljudska prava, nacionalne kontaktne točke u skladu sa Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća, urede pravobranitelja, agencije za zaštitu potrošača, regulatorna nadzorna tijela i državne urede za pritužbe. Izvandržavni mehanizmi za pritužbe uključuju mehanizme za pritužbe kojima upravlja poduzeće, samostalno ili zajedno s dionicima, kao što su mehanizmi za pritužbe na operativnoj razini i kolektivno pregovaranje, uključujući mehanizme uspostavljene kolektivnim pregovaranjem. Uključuju i mehanizme kojima upravljaju industrijska udruženja, međunarodne organizacije, organizacije civilnog društva ili skupine više dionika. Mehanizmima za pritužbe na operativnoj razini upravlja organizacija samostalno ili u suradnji s drugim stranama te su izravno dostupni dionicima organizacije. Njima se omogućuje rano i izravno utvrđivanje i rješavanje pritužbi, čime se sprječava eskalacija štete i pritužbi. Njima se također omogućuju važne povratne informacije o djelotvornosti dužne pažnje organizacije od onih koji su izravno pogođeni. U skladu s UN-ovim vodećim načelom br. 31, djelotvorni mehanizmi za pritužbe legitimni su, dostupni, predvidljivi, pravični, transparentni, usklađeni s pravima i izvor kontinuiranog učenja. Osim tih kriterija, djelotvorni mehanizmi za pritužbe na operativnoj razini temelje se i na suradnji i dijalogu. Organizaciji može biti teže procijeniti djelotvornost mehanizama za pritužbe u kojima sudjeluje u usporedbi s onima koje je sama uspostavila.
Podzemne vode	Sve vode ispod površine tla u zoni zasićenosti i u izravnom doticaju s tlom ili podzemljem ⁽¹⁴⁾ .

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

⁽¹⁴⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, članak 2. točka 20. (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

Stanište	Prostor ili mjesto na kojem se organizam ili populacija prirodno pojavljuju. Upotrebljava se i u značenju okolišnih svojstava koje zahtijeva određena vrsta ili njezina ekološka niša.
Fragmentacija staništa	Opći pojam kojim se opisuje niz procesa pri kojima gubitak staništa dovodi do podjele kontinuiranih staništa na veći broj manjih područja manje ukupne veličine i međusobno izoliranih matricom različitih staništa . Do fragmentacije staništa može doći zbog prirodnih procesa (npr. požari u šumama i na travnjacima, poplave) i ljudskih aktivnosti (šumarstvo, poljoprivreda, urbanizacija).
Uznemiravanje	Situacija u kojoj se neželjeno ponašanje odnosi na zaštićenu osnovu diskriminacije (npr. spol u skladu s Direktivom 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁵⁾ , vjeru ili uvjerenju, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju u skladu s Direktivom Vijeća 2000/78/EZ ⁽¹⁶⁾) kojim se želi povrijediti dostojanstvo osobe i stvoriti zastrašujuće, neprijateljsko, degradirajuće, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.
Opasni otpad	Otpad koji ima barem jedno od opasnih svojstava iz Priloga III. Direktivi 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁷⁾ o otpadu .
Sektori koji znatno utječu na klimu	Sektori koji su navedeni u odjeljcima od A do H i odjeljku L Priloga I. Uredbi (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ (kako je definirano u Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2022/1288 ⁽¹⁹⁾).
Učinci	Učinak koji poduzeće ima ili bi moglo imati na okoliš i ljude, uključujući učinke na njihova ljudska prava, koji proizlazi iz poslovanja poduzeća i viših ili nižih razina njegova lanca vrijednosti , putem njegovih proizvoda ili usluga i poslovnih odnosa . Učinci mogu biti stvarni ili potencijalni, negativni ili pozitivni, kratkoročni, srednjoročni ili dugoročni, namjerni ili nenamjerni te povratni ili nepovratni. Mogu nastajati u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju. Učinci ukazuju na negativan ili pozitivan doprinos poduzeća održivom razvoju.
Pokretači promjena	Svi čimbenici koji uzrokuju promjene u prirodi, antropogenim resursima, doprinosima prirode ljudima i dobroj kvaliteti života. Izravni pokretači promjena mogu biti prirodni i antropogeni. Imaju izravne fizičke učinke na prirodu (mehanički, kemijski, buka, svjetlo itd.) i učinke na prirodu koji utječu na ponašanje. Među ostalim uključuju klimatske promjene, onečišćenje , razne vrste prenamjene zemljišta, invazivne strane vrste i zoonoze te iskorištavanje. Neizravni pokretači promjena djeluju

⁽¹⁵⁾ Direktiva 2006/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o provedbi načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada (SL L 204, 26.7.2006., str. 23.).

⁽¹⁶⁾ Direktiva Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenoga 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja (SL L 303, 2.12.2000., str. 16.).

⁽¹⁷⁾ Direktiva 2008/98/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

⁽¹⁸⁾ Uredba (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 te izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih uredbi EZ-a o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006., str. 1.).

⁽¹⁹⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/1288 od 6. travnja 2022. o dopuni Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju sadržaj i prikaz informacija o načelu „ne nanosi bitnu štetu”, sadržaj, metodologije i prikaz informacija o pokazateljima održivosti i štetnim učincima na održivost te sadržaj i prikaz informacija o promicanju okolišnih ili socijalnih obilježja i ciljeva održivih ulaganja u predugovornoj dokumentaciji, na internetskim stranicama i u periodičnim izvještajima (SL L 196, 25.7.2022., str. 1.).

	raspršeno tako što mijenjaju i utječu na izravne pokretače (utjecanjem na njihovu razinu, smjer ili brzinu) i druge neizravne pokretače. Interakcije između neizravnih i izravnih pokretača stvaraju razne lance odnosa, pripisivanja i učinaka , koji se mogu razlikovati ovisno o vrsti, intenzitetu, trajanju i udaljenosti. Ti odnosi mogu dovesti i do raznih vrsta učinaka prelijevanja. Globalni neizravni pokretači uključuju gospodarske, demografske, upravljačke, tehnološke i kulturne pokretače. Među neizravnim pokretačima posebna pozornost posvećuje se ulozi institucija (formalnih i neformalnih) i učincima obrazaca proizvodnje, opskrbe i potrošnje na prirodu, doprinosima prirode ljudima i dobroj kvaliteti života.
Značajnost učinaka	Čimbenik održivosti značajan je iz perspektive učinaka ako se odnosi na stvarne ili potencijalne pozitivne ili negativne značajne učinke poduzeća na ljude ili okoliš u kratkoročnom, srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju. Značajan čimbenik održivosti iz perspektive učinka uključuje učinke koji su povezani s poslovanjem i višim i nižim razinama lanca vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda i usluga i njegovih poslovnih odnosa .
Incident	Sudski postupak ili pritužba evidentirana kod poduzeća ili nadležnih tijela u okviru službenog postupka ili slučaj neusklađenosti koji je poduzeće utvrdilo uspostavljenim postupcima. Uspostavljeni postupci za utvrđivanje slučajeva neusklađenosti mogu uključivati revizije sustava upravljanja, službene programe praćenja ili mehanizme za pritužbe .
Spaljivanje	Spaljivanje je kontrolirano paljenje otpada na visokoj temperaturi uz oporabu ili bez oporabe energije.
Neovisni član uprave	Članovi uprave koji neovisno prosuđuju bez vanjskog utjecaja ili sukoba interesa. Neovisnost općenito označava objektivnu, nesputanu prosudbu. Ako se koristi kao mjera prema kojoj se prosuđuje privid neovisnosti ili se neizvršni član administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela ili njihovih odbora kategorizira kao neovisan, znači nepostojanje interesa, položaja, povezanosti ili odnosa koji bi, iz perspektive razumne i informirane treće strane, vjerojatno neopravdano utjecali ili izazvali pristranost u donošenju odluka.
Autohtoni narodi	Ne postoji jedinstvena definicija autohtonih naroda dogovorena na međunarodnoj razini. U praksi postoji konvergencija između međunarodnih tijela o tome koje se skupine mogu smatrati autohtonim narodima i koje bi kao takve trebale uživati posebnu zaštitu. Važan kriterij za definiranje autohtonih naroda odnosi se na njihovu povezanost s tradicionalnim područjem, kako je definirano u Konvenciji ILO-a br. 169, članku 1., u kojem je navedeno da se Konvencija odnosi na: „(a) plemenske narode u neovisnim zemljama čiji se društveni, kulturni i gospodarski uvjeti razlikuju od drugih dijelova nacionalne zajednice i čiji je status u cijelosti ili djelomično reguliran vlastitim običajima ili tradicijama ili posebnim zakonima ili propisima te (b) narode u neovisnim zemljama koji se smatraju autohtonima na temelju toga što potječu od populacija koje su predmetnu zemlju ili geografsko područje kojoj zemlja pripada nastanjivale u vrijeme osvajanja ili kolonizacije ili utvrđivanja sadašnjih državnih granica i koje, neovisno o svojem pravnom statusu, zadržavaju neke ili sve svoje društvene, gospodarske, kulturne i političke institucije”. U članku 2. Konvencije ILO-a br. 169 također je navedeno: „[s] amoidentifikacija kao autohtoni ili plemenski smatra se temeljnim kriterijem za određivanje skupina na koje se primjenjuju odredbe ove Konvencije”.

Neizravne emisije stakleničkih plinova	Emisije stakleničkih plinova koje su posljedica aktivnosti subjekta, ali nastaju na izvorima koji su u vlasništvu ili pod kontrolom drugog subjekta. Neizravne emisije su emisije stakleničkih plinova iz opsega 2 i 3 zajedno.
Postrojenje	Nepokretna tehnička jedinica u kojoj se obavlja najmanje jedna djelatnost koja bi mogla imati učinak na emisije i onečišćenje .
Interna cijena ugljika	Cijena koju poduzeće upotrebljava za procjenu financijskih posljedica promjena u obrascima ulaganja, proizvodnje i potrošnje, kao i potencijalnog tehnološkog napretka i budućih troškova smanjenja emisija .
Sustav utvrđivanja interne cijene ugljika	Organizacijski aranžman koji poduzeću omogućuje primjenu cijena ugljika pri donošenju strateških i operativnih odluka. Poduzeća obično upotrebljavaju dvije vrste internih cijena ugljika . Prva vrsta je cijena u sjeni, što je teoretski trošak ili zamišljeni iznos koji poduzeće ne naplaćuje, ali se može upotrijebiti za procjenu gospodarskih posljedica ili kompromisa kad je riječ o pitanjima kao što su učinci rizika, nova ulaganja, neto sadašnja vrijednost projekata te troškovi i koristi raznih inicijativa. Druga vrsta je unutarnji porez ili naknada, odnosno cijena ugljika koja se obračunava poslovnoj djelatnosti, proizvodnoj liniji ili drugoj poslovnoj jedinici na temelju njezinih emisija stakleničkih plinova (ti unutarnji porezi ili naknade slični su transfernim cijenama unutar poduzeća).
Invazivne ili strane vrste	Vrste čije unošenje i/ili širenje iz mjesta izvan njihova područja prirodne rasprostranjenosti zbog ljudskog djelovanja ugrožava bioraznolikost , sigurnost opskrbe hranom te zdravlje i dobrobit ljudi. Pojam „strane” odnosi se na vrstu koja je unesena iz mjesta izvan svojeg područja prirodne rasprostranjenosti (sinonimi za „strane” su „egzotične”, „nedomaće” i „neautohtone”). Pojam „invazivne” znači „koje se šire ekosustavima u koje su unesene i koje ih mijenjaju”. Stoga vrsta može biti strana, a da nije invazivna ili, kad je riječ o vrsti koja je autohtona za određenu regiju, može postati brojnija i invazivna, iako u biti nije strana vrsta.
Ključno područje bioraznolikosti	Lokacije koje znatno doprinose globalnoj postojanosti bioraznolikosti u kopnenim, slatkovodnim i morskim ekosustavima . Lokacije se smatraju globalnim ključnim područjima bioraznolikosti ako ispunjavaju barem jedan od 11 kriterija, grupiranih u pet kategorija: ugrožena bioraznolikost , geografski ograničena bioraznolikost , ekološki integritet , biološki procesi i nezamjenjivost. Svjetskom bazom ključnih područja bioraznolikosti upravlja organizacija BirdLife International u ime Partnerstva za ključna područja bioraznolikosti .
Degradacija zemljišta	Brojni procesi koji uzrokuju smanjenje ili gubitak bioraznolikosti , funkcija ekosustava ili njihovih koristi za ljude te uključuje degradaciju svih kopnenih ekosustava .
Odlagalište	Lokacija za zbrinjavanja otpada na tlo ili u tlo ⁽²⁰⁾ .
Promjena zemljišnih sustava	Kopnena komponenta Zemljina sustava, koja obuhvaća sve procese i aktivnosti povezane s ljudskim korištenjem zemljišta. To uključuje socioekonomske, tehnološke i organizacijske ulazne elemente i rješenja, kao i koristi od zemljišta te nenamjerne društvene i ekološke ishode društvenih aktivnosti. U konceptu zemljišnih sustava korištenje zemljišta (aktivnosti, rješenja i ulazni elementi povezani s korištenjem zemljišta)

⁽²⁰⁾ Direktiva Vijeća 1999/31/EZ od 26. travnja 1999. o odlagalištima otpada, članak 2. točka (g) (SL L 182, 16.7.1999., str. 1.).

	kombinira se s pokrovom zemljišta (skup fizičkih karakteristika zemljišta vidljivih promatranjem Zemlje).
Prenamjena zemljišta	Ljudsko korištenje određenog područja u određenu svrhu (na primjer za stanovanje, poljoprivredu, rekreativne aktivnosti, industriju itd.). Na nju utječe pokrov zemljišta, iako ti pojmovi nemaju isto značenje. Prenamjena zemljišta odnosi se na promjenu u načinu na koji ljudi koriste zemljište ili upravljaju njime, koja može dovesti do promjene pokrova zemljišta.
Legitimni zastupnici	Pojedinci koji su kao legitimni priznati na temelju zakona ili prakse, kao što su izabrani sindikalni predstavnici kad je riječ o radnicima ili drugi slično slobodno odabrani predstavnici pogođenih dionika .
Utjecaj	Sposobnost poduzeća da izvrši promjenu u protupravnim praksama druge strane koja je povezana s negativnim učinkom na ljudska prava.
Lobiranje	Aktivnosti koje se provode kako bi se utjecalo na oblikovanje ili provedbu politike ili propisa ili na postupke odlučivanja vlada, vladinih institucija, regulatornih tijela, institucija, tijela, ureda i agencija Europske unije ili tijela zaduženih za normizaciju. Takve aktivnosti uključuju (popis nije konačan): i. organiziranje sastanaka, konferencija i događanja ili sudjelovanje na njima, ii. doprinos ili sudjelovanje u javnim savjetovanjima, saslušanjima ili drugim sličnim inicijativama, iii. organiziranje komunikacijskih kampanja, platformi, mreža, inicijativa na terenu; iv. sastavljanje/naručivanje dokumenata o politikama i stajalištima, ispitivanja javnog mnijenja, anketa, otvorenih pisama, istraživačkog rada u skladu s aktivnostima obuhvaćenima pravilima registra transparentnosti.
Vjerojatne buduće emisije stakleničkih plinova	Procjene budućih emisija stakleničkih plinova koje će vjerojatno uzrokovati ključna imovina ili proizvodi poduzeća koji se prodaju tijekom njihova životnog ciklusa.
Dugovječnost	Svojstvo nečega što je osmišljeno za održavanje i trajnost kako bi se potaknula dulja upotreba od industrijskog standarda u praksi i u većim razmjerima te kako se ne bi spriječila kružna obrada na kraju funkcionalnog vijeka.
Morski resursi	Biološki i nebiološki resursi pronađeni u morima i oceanima. Primjeri uključuju, ali nisu ograničeni na dubokomorske minerale, šljunak i morske prehrambene proizvode.
Značajne prilike	Prilike koje proizlaze iz održivosti i imaju pozitivne financijske posljedice koje značajno utječu (ili se može razumno očekivati da će utjecati) na novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.
Značajni rizici	Rizici koji proizlaze iz održivosti i imaju negativne financijske posljedice koje značajno utječu (ili se može razumno očekivati da će utjecati) na novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.
Značajnost	Čimbenik održivosti značajan je ako ispunjava definiciju značajnosti učinka ili financijske značajnosti ili oboga.

Pokazatelji	Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji koje poduzeće upotrebljava za mjerenje učinkovitosti provedbe svojih politika povezanih s održivošću i u odnosu na svoje ciljne vrijednosti tijekom vremena te za izvještavanje o toj učinkovitosti. Pokazatelji olakšavaju i mjerenje rezultata poduzeća u odnosu na pogođene osobe, okoliš i poduzeće.
Mikroplastika	Mali komadići plastike, obično manji od 5 mm. Sve veća količina mikroplastike nalazi se u okolišu, među ostalim u moru te u hrani i pitkoj vodi. Kad se ispusti u okoliš, mikroplastika nije biorazgradiva i obično se nakuplja, osim ako je posebno oblikovana za biorazgradnju u otvorenom okruženju. Biorazgradivost je složena pojava, posebno u morskom okolišu. Prisutnost mikroplastike u pojedinim dijelovima okoliša (kao što je voda), njezin utjecaj na okoliš i potencijalno ljudsko zdravlje izaziva sve veću zabrinutost.
Minimalni zahtjev za objavljivanje	Minimalnim zahtjevom za objavljivanje utvrđuje se potreban sadržaj informacija koje poduzeće uključuje pri izvještavanju o politikama, mjerama, pokazateljima ili ciljnim vrijednostima , u skladu sa zahtjevom za objavljivanje u ESRS-u ili za svaki pojedinačni subjekt.
Prirodni resursi	Prirodna dobra (sirovine) koja se pojavljuju u prirodi i koja se mogu koristiti za gospodarsku proizvodnju ili potrošnju.
Prirodna rješenja	Mjere za zaštitu, očuvanje, obnovu, održivo korištenje i upravljanje prirodnim ili izmijenjenim kopnenim, slatkovodnim , obalnim i morskim ekosustavima kojima se djelotvorno i prilagodljivo rješavaju socijalni, gospodarski i okolišni problemi, a istodobno osiguravaju dobrobit ljudi, usluge ekosustava , otpornost i koristi od bioraznolikosti .
Cilj nulte stope emisija	Utvrđivanje cilja nulte stope emisija na razini poduzeća u skladu s ostvarivanjem društvenih ciljeva u području klime znači: i. ostvarivanje razine smanjenja emisija u lancu vrijednosti u skladu s razinom smanjenja u trenutku ostvarivanja globalne nulte stope emisija u okviru planova ograničavanja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C te ii. neutraliziranje učinka svih preostalih emisija (nakon smanjenja emisija stakleničkih plinova za približno 90–95 % (uz mogućnost opravdanih sektorskih varijacija u skladu s priznatim sektorskim procesom dekarbonizacije) trajnim uklanjanjem ekvivalentne količine CO ₂ .
Radnici koji nisu u radnom odnosu	Radnici koji nisu u radnom odnosu s poduzećem uključuju i pojedinačne ugovaratelje koji obavljaju radove za poduzeće („samozaposlene osobe”) i osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave „djelatnostima zapošljavanja” (oznaka NACE N78).
Energija iz obnovljivih izvora	Energija koja se ne može definirati kao energija dobivena iz obnovljivih izvora.
Operativna kontrola	Operativna kontrola (nad subjektom, lokacijom , operacijom ili imovinom) je situacija u kojoj poduzeće ima mogućnost usmjeravati operativne aktivnosti i odnose subjekta, lokacije , operacije ili imovine.
Prilike	Prilike koje proizlaze iz održivosti i imaju pozitivne financijske posljedice .
Prekovremeni rad	Broj sati koje je radnik stvarno odradio povrh svojih ugovorenih sati rada.

Vlastita radna snaga/vlastiti radnici	Zaposlenici koji su u radnom odnosu s poduzećem („zaposlenici“) i radnici koji nisu u radnom odnosu , koji mogu biti pojedinačni ugovaratelji koji obavljaju radove za poduzeće („samozaposlene osobe“) ili osobe koje pružaju poduzeća koja se prvenstveno bave djelatnostima zapošljavanja (oznaka NACE N78).
Tvari koje oštećuju ozonski omotač	Tvari navedene u Montrealskom protokolu o tvarima koje oštećuju ozonski omotač.
Ambalaža	Proizvodi izrađeni od bilo koje vrste materijala, od sirovina do prerađenih dobara, koji se upotrebljavaju za čuvanje, zaštitu, rukovanje, isporuku, skladištenje, prijevoz i predstavljanje robe, od sirovina do gotovih proizvoda, od proizvođača do korisnika ili potrošača ⁽²¹⁾ .
Plaća	Uobičajena osnovna ili minimalna plaća ili koja druga naknada, novčana ili u naravi, koju radnik u radnom odnosu prima od poslodavca, izravno ili neizravno („dopunske ili varijabilne komponente“). „ Platni razred “ znači bruto godišnja plaća i odgovarajuća bruto satnica. „Medijalni platni razred “ znači plaća zaposlenika pri kojoj polovina zaposlenika zarađuje više, a polovina manje od tog zaposlenika.
Osobe s invaliditetom	Osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s raznim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima.
Fizički rizici	Svi globalni gospodarski pothvati ovise o funkcioniranju Zemljinih sustava, kao što su stabilna klima i usluge ekosustava , na primjer opskrba biomasom (sirovine). Fizički rizici povezani s prirodom izravna su posljedica ovisnosti organizacije o prirodi. Fizički rizici nastaju kad su prirodni sustavi narušeni zbog utjecaja klimatskih prilika (npr. ekstremne vremenske prilike kao što je suša), geoloških događaja (npr. seizmičke pojave kao što je potres) ili promjena u ravnotežama ekosustava , na primjer u kvaliteti tla ili morskoj ekologiji, koje utječu na usluge ekosustava na koje se oslanjaju organizacije. Mogu biti akutni, kronični ili oboje. Fizički rizici povezani s prirodom nastaju kao posljedica promjena biotičkih (živih) i abiotičkih (neživih) uvjeta koji podržavaju zdrave i funkcionalne ekosustave . Fizički rizici obično su specifični za lokaciju. Fizički rizici povezani s prirodom često se dovode u vezu s fizičkim rizicima povezanim s klimom .
Ograničenja planeta	Ovaj koncept omogućuje procjenu sigurnog prostora djelovanja za čovječanstvo s obzirom na funkcioniranje Zemlje. Kvantificira se granična razina za svaki ključni proces Zemljina sustava koju ne bi trebalo prekoračiti ako se žele izbjeći neprihvatljive globalne promjene u okolišu.
Politika	Skup ili okvir općih ciljeva i načela upravljanja koje poduzeće primjenjuje pri donošenju odluka. Politikom se provodi strategija ili odluke uprave poduzeća koje se odnose na značajan čimbenik održivosti. Za svaku politiku odgovorne su definirane osobe, a svaka politika ima utvrđeno područje primjene i uključuje najmanje jedan cilj (povezan, ako je primjenjivo, s mjerljivim ciljnim vrijednostima). Politika se potvrđuje i preispituje u skladu s primjenjivim pravilima poduzeća koja se odnose na upravljanje. Politika se provodi mjerama ili akcijskim planovima.

⁽²¹⁾ Direktiva 94/62/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu, članak 3. točka 1. (SL L 365, 31.12.1994., str. 10.).

Onečišćujuća tvar	Tvar , vibracija, toplina, buka, svjetlost ili drugi kontaminanti prisutni u zraku, vodi ili tlu , koji mogu biti štetni za ljudsko zdravlje i/ili okoliš, koji mogu dovesti do oštećenja materijalne imovine ili koji mogu narušiti ili ometati sadržaje i druge legitimne načine korištenja okoliša ⁽²²⁾ .
Onečišćenje	Izravno ili neizravno ljudskom djelatnošću izazvano ispuštanje onečišćujućih tvari u zrak, vodu ili tlo , koje može biti štetno za zdravlje ljudi i/ili kvalitetu okoliša, dovodi do oštećenja materijalne imovine, remeti značajke okoliša ili druge legitimne načine korištenja okoliša ⁽²³⁾ .
Onečišćenje tla	Ispuštanje u tlo , neovisno o tome je li do tog ispuštanja došlo na proizvodnoj lokaciji poduzeća ili izvan nje ili korištenjem proizvoda i/ili usluga poduzeća, kao rezultat ljudskog djelovanja, tvari , vibracija, topline ili buke koja može biti štetna za ljudsko zdravlje ili okoliš, koji mogu dovesti do oštećenja materijalne imovine ili koji mogu narušiti ili ometati sadržaje i druge legitimne načine korištenja ⁽²⁴⁾ . Onečišćujuće tvari u tlu uključuju neorganske onečišćujuće tvari , postojeane organske onečišćujuće tvari, pesticide, spojeve dušika i fosfora itd.
Zaštićeno područje	Jasno definiran geografski prostor koji je priznat, posebno određen i kojim se upravlja, pravnim ili drugim djelotvornim sredstvima, kako bi se postiglo dugoročno očuvanje prirode s povezanim uslugama ekosustava i kulturnim vrijednostima.
Nabavljena ili stečena električna energija, energija za grijanje, para ili energija za hlađenje	Poduzeće dobiva svoju energiju od treće strane. Izraz „stečena” odražava okolnosti u kojima poduzeće ne može izravno nabaviti električnu energiju (npr. najomprimac u zgradi), nego se energija dovodi u objekt poduzeća radi upotrebe.
Sirovina	Primarni ili sekundarni materijal koji se koristi za proizvodnju proizvoda.
Priznati standardi kvalitete za ugljične kredite	Standardi kvalitete za ugljične kredite koje mogu provjeriti neovisne treće strane, koji zahtjeve i izvještaje o projektima čine dostupnima javnosti te osiguravaju barem dodanu vrijednost, trajnost i izbjegavanje dvostrukog računanja te utvrđuju pravila za izračun, praćenje i provjeru emisija stakleničkih plinova projekta.
Ozljeda na radu ili oboljenje o kojima se vodi evidencija	Ozljeda na radu ili oboljenje koje ima za posljedicu bilo što od sljedećeg: i. smrt, odsutnost s posla, ograničen rad ili prelazak na drugo radno mjesto, liječenje osim prve pomoći ili gubitak svijesti ili ii. znatna ozljeda ili oboljenje koje je dijagnosticirao liječnik ili drugi ovlašteni zdravstveni radnik, čak i ako nema za posljedicu smrt, odsutnost s posla, ograničen rad ili prelazak na drugo radno mjesto, liječenje osim prve pomoći ili gubitak svijesti.

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2020/852 o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja, članak 2. stavak 10.

⁽²³⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

⁽²⁴⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

Oporaba	Svaki postupak čiji je glavni rezultat otpad koji je koristan jer zamjenjuje druge materijale koje bi inače trebalo upotrijebiti za tu određenu svrhu ili otpad koji se priprema kako bi ispunio tu svrhu, u tvornici ili u širem gospodarskom smislu ⁽²⁵⁾ .
Recikliranje	Svaki postupak oporabe kojim se otpadni materijali prerađuju u proizvode, materijale ili tvari za izvornu ili drugu svrhu. Uključuje preradu organskog materijala, ali ne uključuje oporabu energije i preradu u materijale koji će se koristiti kao goriva ili za zatrpavanje.
Regeneracija resursa	Promicanje sposobnosti prirodnih sustava za samoobnovu radi ponovne aktivacije ekoloških procesa oštećenih ili prekomjerno iskorištenih ljudskim djelovanjem.
Pravni lijek/korektivna mjera	Sredstva za suzbijanje ili ispravljanje negativnog učinka. Primjeri: isprike, financijska ili nefinancijska naknada, sprečavanje štete sudskim nalogima ili jamstvima za neponavljanje, kaznene sankcije (kaznene ili upravne, kao što su novčane kazne), povrat, sanacija, rehabilitacija.
Energija iz obnovljivih izvora	Energija iz obnovljivih nefosilnih izvora energije kao što je energija vjetra, solarna energija (toplinska i fotonaponska) te geotermalna energija, energija iz okoliša, energija plime, oseke, valova i slična energija iz oceana, hidroenergija, biomasa, plin dobiven na odlagalištu otpada , plin dobiven iz uređaja za obradu otpadnih voda i bioplina ⁽²⁶⁾ .
Obnovljivi materijali	Materijali dobiveni iz resursa koji se brzo dopunjuju ekološkim ciklusima ili poljoprivrednim procesima, tako da usluge koje se pružaju tim i drugim povezanim resursima nisu ugrožene i ostaju dostupne za sljedeću generaciju.
Priljev resursa	Resurs koji ulazi u postrojenja poduzeća.
Odljev resursa	Resurs koji izlazi iz postrojenja poduzeća.
Optimizacija korištenja resursa	Dizajn, proizvodnja i distribucija materijala i proizvoda uz cilj održavanja njihove uporabe uz najveću vrijednost. Ekološki dizajn i dizajn za dugovječnost , popravak, ponovnu upotrebu , prenamjenu, rastavljanje i ponovnu proizvodnju primjeri su sredstava za optimizaciju korištenja resursa.
Ponovna upotreba	Svaki postupak kojim se proizvodi i komponente koji nisu otpad ponovno upotrebljavaju za istu namjenu za koju su izvorno zamišljeni. Može uključivati čišćenje ili manje prilagodbe kako bi bili spremni za sljedeću uporabu bez znatne izmjene.
Riječni sliv	Područje kopna s kojega se sva površinska voda kroz potoke, rijeke, pa i jezera, slijeva u more kroz samo jedno riječno ušće, estuarij ili deltu.
Rizici	Rizici koji proizlaze iz održivosti i imaju negativne financijske posljedice , povezani su s okolišnim, socijalnim ili upravljačkim pitanjima i mogu negativno utjecati na financijski položaj, financijske rezultate, novčane tokove poduzeća, njegov pristup financiranju ili trošak kapitala u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.

⁽²⁵⁾ Direktiva 2008/98/EZ o otpadu, članak 3. točka 15.

⁽²⁶⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, članak 2. točka 1. (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

Scenarij	Uvjerljiv opis načina na koji se budućnost može razviti na temelju usklađenog i interno dosljednog skupa pretpostavki o ključnim pokretačkim snagama (npr. stopa tehnoloških promjena, cijene) i odnosima. Treba napomenuti da scenariji nisu ni predviđanja ni prognoze, već omogućuju uvid u posljedice razvoja događaja i mjera .
Analiza scenarija	Postupak za utvrđivanje i procjenu potencijalnog niza ishoda budućih događaja u uvjetima nesigurnosti.
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 1	Izravne emisije stakleničkih plinova iz izvora koji su u vlasništvu ili pod kontrolom poduzeća.
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 2	Neizravne emisije iz proizvodnje nabavljene ili stečene električne energije, pare, energije za grijanje ili energije za hlađenje koju je poduzeće potrošilo.
Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3	Sve neizravne emisije stakleničkih plinova (koje nisu uključene u opseg 2) koje nastaju u lancu vrijednosti izvještajnog poduzeća, uključujući emisije u višim i nižim razinama lanca vrijednosti. Emisije stakleničkih plinova iz opsega 3 mogu se raščlaniti na kategorije opsega 3 .
Kategorija opsega 3	Jedna od 15 vrsta emisija stakleničkih plinova iz opsega 3 utvrđenih u standardu za poduzeća iz Protokola o stakleničkim plinovima i detaljno opisanih u standardu za obračun i izvještavanje o lancu vrijednosti (opseg 3) iz Protokola o stakleničkim plinovima (prilagođeno na temelju Pojmovnika (verzija iz 2011.) iz standarda za obračun i izvještavanje o lancu vrijednosti poduzeća (opseg 3) iz Protokola o stakleničkim plinovima). Poduzeća koja odluče obračunavati svoje emisije iz opsega 3 na temelju kategorija neizravnih emisija stakleničkih plinova iz norme ISO 14064-1:2018 mogu se pozvati i na kategoriju definiranu u klauzuli 5.2.4. (isključujući neizravne emisije stakleničkih plinova iz uvezene energije) norme ISO 14064-1:2018.
Osjetljive informacije	Osjetljive informacije kako su definirane u Uredbi (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁷⁾ o uspostavi Europskog fonda za obranu.
Lokacija	Lokacija jednog ili više fizičkih postrojenja . Ako isti ili razni vlasnici ili operateri imaju nekoliko fizičkih postrojenja , a određena infrastruktura i objekti su zajednički, lokacijom se može smatrati cijelo se područje na kojem se nalazi fizičko postrojenje .
Socijalni dijalog	Sve vrste pregovora, savjetovanja ili jednostavne razmjene informacija između predstavnika državnih tijela, poslodavaca, njihovih organizacija i predstavnika radnika o pitanjima od zajedničkog interesa koja se odnose na gospodarsku i socijalnu politiku. Postupak može biti trostran, u kojem je državno tijelo službena strana u dijalogu ili dvostran, samo između predstavnika radnika i rukovodstva (ili sindikata i organizacija poslodavaca).
Socijalna zaštita	Skup mjera osmišljenih za smanjenje i sprečavanje siromaštva i ranjivosti tijekom cijelog životnog ciklusa.
Tlo	Gornji sloj Zemljine kore, smješten između kamene podloge i površine. Tlo se sastoji od čestica minerala, organske tvari, vode, zraka i živih organizama ⁽²⁸⁾ .

⁽²⁷⁾ Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149.).

⁽²⁸⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED), članak 3. točka 21.

Degradacija tla	Smanjenje kapaciteta tla za pružanje dobara i usluga ekosustava prema željama njegovih dionika .
Brtvljenje tla	Prekrivanje tla na način da se prekriveno područje učini nepropusnim (npr. cesta). Ta nepropusnost može uzrokovati učinke na okoliš kako je opisano u Uredbi Komisije (EU) 2018/2026 ⁽²⁹⁾ .
Specifična opterećenja	Masa ispuštene onečišćujuće tvari po masi proizvedenog proizvoda. Specifična opterećenja omogućuju usporedbu okolišne učinkovitosti postrojenja neovisno o njihovom različitom obujmu proizvodnje i na njih ne utječe miješanje ili razrjeđivanje ⁽³⁰⁾ .
Suradnja s dionicima	Kontinuirani proces interakcije i dijaloga između poduzeća i njegovih dionika koji poduzeću omogućuje da sasluša, razumije i odgovori na njihove interese i zabrinutosti.
Dionici	Osobe koje mogu utjecati na poduzeće ili osobe na koje poduzeće može utjecati. Postoje dvije glavne skupine dionika : i. pogođeni dionici: pojedinci ili skupine na čije interese utječu ili bi mogle, pozitivno ili negativno, utjecati aktivnosti poduzeća i njegovi izravni i neizravni poslovni odnosi u njegovu lancu vrijednosti i ii. korisnici izjava o održivosti: primarni korisnici financijskih izvještaja opće namjene (postojeći i potencijalni ulagatelji, zajmodavci i drugi vjerovnici, uključujući upravitelje imovine, kreditne institucije, društva za osiguranje) te drugi korisnici, uključujući poslovne partnere poduzeća, sindikate i socijalne partnere, civilno društvo i nevladine organizacije, vlade, analitičare i članove akademske zajednice. Neki dionici, ali ne svi, mogu biti u obje skupine.
Tvari	Svaki kemijski element i njegovi spojevi, osim sljedećih tvari : i. radioaktivnih tvari kako su definirane u članku 1. Direktive Vijeća 96/29/Euratom ⁽³¹⁾ o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih normi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućeg zračenja; ii. genetski modificiranih mikroorganizama kako su definirani u članku 2. točki (b) Direktive 2009/41/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³²⁾ o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama;

⁽²⁹⁾ Uredba Komisije (EU) 2018/2026 od 19. prosinca 2018. o izmjeni Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) (SL L 325, 20.12.2018., str. 18.).

⁽³⁰⁾ Provedbena odluka Komisije od 10. veljače 2012. o određivanju pravila u vezi sa smjernicama za prikupljanje podataka, sastavljanje referentnih dokumenata o NRT-u te osiguravanju njihove kvalitete u skladu s Direktivom 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća o industrijskim emisijama.

⁽³¹⁾ Direktiva Vijeća 96/29/Euratom od 13. svibnja 1996. o utvrđivanju osnovnih sigurnosnih normi za zaštitu zdravlja radnika i stanovništva od opasnosti od ionizirajućeg zračenja (SL L 159, 29.6.1996., str. 1.).

⁽³²⁾ Direktiva 2009/41/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o ograničenoj uporabi genetski modificiranih mikroorganizama (SL L 125, 21.5.2009., str. 75.).

	iii. genetski modificiranih organizama kako su definirani u članku 2. točki 2. Direktive 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³³⁾ o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama ⁽³⁴⁾.
Zabrinjavajuće tvari	Tvar koja: i. ispunjava kriterije utvrđene u članku 57. i utvrđena je u skladu s člankom 59. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁵⁾; ii. razvrstana je u dijelu 3. Priloga VI. Uredbi (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁶⁾ u jedan od sljedećih razreda ili kategorija opasnosti: — karcinogenost 1. i 2. kategorije, — mutageni učinak na zametne stanice 1. i 2. kategorije, — reproduktivna toksičnost 1. i 2. kategorije; — endokrina disrupcija za zdravlje ljudi; — endokrina disrupcija u okolišu; — postojana, mobilna i toksična ili vrlo postojana i vrlo mobilna, — postojana, bioakumulativna i toksična ili vrlo postojana i vrlo bioakumulativna, — izaziva osjetljivost dišnih putova 1. kategorije, — izaziva preosjetljivosti kože 1. kategorije, — kronična opasnost za vodeni okoliš od 1. do 4. kategorije, — opasno za ozonski omotač, — specifična toksičnost za ciljne organe, jednokratno izlaganje 1. i 2. kategorije, — specifična toksičnost za ciljne organe, jednokratno izlaganje 1. i 2. kategorije ili iii. negativno utječe na ponovnu upotrebu i recikliranje materijala u proizvodu u kojem je prisutna, kako je definirano u relevantnim zahtjevima Unije o ekološkom dizajnu proizvoda.
Posebno zabrinjavajuće tvari	Tvari koje ispunjavaju kriterije utvrđene u članku 57. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (REACH) i koje su utvrđene u skladu s člankom 59. stavkom 1. te uredbe.
Dobavljač	Subjekt više razine od organizacije (tj. u lancu opskrbe organizacije) koji pruža proizvod ili uslugu koje organizacija koristi u razvoju vlastitih proizvoda ili usluga. Dobavljač može biti u izravnom poslovnom odnosu s organizacijom (često se naziva dobavljač prve razine) ili neizravnom poslovnom odnosu.

⁽³³⁾ Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

⁽³⁴⁾ Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED).

⁽³⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1.).

⁽³⁶⁾ Uredba (EZ) br. 1272/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o razvrstavanju, označavanju i pakiranju tvari i smjesa, o izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive 67/548/EEZ i Direktive 1999/45/EZ i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1907/2006 (SL L 353, 31.12.2008., str. 1.).

Lanac opskrbe	Cijeli niz aktivnosti ili postupaka koje provode subjekti koji se nalaze na višoj razini lanca u odnosu na poduzeće, a pružaju proizvode ili usluge koji se upotrebljavaju u razvoju i proizvodnji proizvoda ili usluga poduzeća. To uključuje subjekte više razine s kojima poduzeće ima izravan poslovni odnos (koji se često nazivaju dobavljači prve razine) i subjekte s kojima poduzeće ima neizravan poslovni odnos.
Površinske vode	Kopnene vode, osim podzemnih voda ; prijelazne i obalne vode, osim u smislu kemijskog statusa za koji su uključene i teritorijalne vode ⁽³⁷⁾ .
Čimbenici održivosti	Okolišni, socijalni i upravljački čimbenici te čimbenici ljudskih prava, uključujući čimbenike održivosti definirane u članku 2. točki 24. Uredbe (EU) 2019/2088 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁸⁾ .
Izjava o održivosti	Poseban odjeljak izvješća posloводства poduzeća u kojem se iskazuju informacije o čimbenicima održivosti sastavljene u skladu s Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁹⁾ i ESRS-om.
Prilike koje proizlaze iz održivosti	Neizvjesni okolišni, socijalni ili upravljački događaji ili uvjeti koji, ako se pojave, mogu dovesti do potencijalno značajnog pozitivnog učinka na poslovni model , strategiju poduzeća, njegovu sposobnost ostvarivanja ciljeva i ciljnih vrijednosti i stvaranja vrijednosti te stoga mogu utjecati na odluke poduzeća i njegovih poslovnih partnera koje se odnose na čimbenike održivosti . Kao i sve druge prilike , prilike koje proizlaze iz održivosti kombinacija su razmjera učinka i njegove vjerojatnosti.
Rizici koji proizlaze iz održivosti	Neizvjesni okolišni, socijalni ili upravljački događaji ili uvjeti koji, ako se pojave, mogu dovesti do potencijalno značajnog negativnog učinka na poslovni model ili strategiju poduzeća i njegovu sposobnost ostvarivanja ciljeva i ciljnih vrijednosti i stvaranja vrijednosti te stoga mogu utjecati na odluke poduzeća i njegovih poslovnih partnera koje se odnose na čimbenike održivosti . Kao i svi drugi rizici , rizici koji proizlaze iz održivosti kombinacija su razmjera učinka i vjerojatnosti njegova pojavljivanja.
Učinci koji proizlaze iz održivosti	Učinak koji poduzeće ima ili bi moglo imati na okoliš i ljude, uključujući učinke na njihova ljudska prava, koji proizlazi iz poslovanja poduzeća i njegovih poslovnih odnosa . Učinci mogu biti stvarni ili potencijalni, negativni ili pozitivni, kratkoročni, srednjoročni ili dugoročni, namjerni ili nenamjerni te povratni ili nepovratni. Učinci ukazuju na negativan ili pozitivan doprinos poduzeća održivom razvoju.

⁽³⁷⁾ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (Okvirna direktiva o vodama).

⁽³⁸⁾ Uredba (EU) 2019/2088 o objavama povezanim s održivosti u sektoru financijskih usluga.

⁽³⁹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

Sistemski rizici	Rizici koji proizlaze iz poremećaja cijelog sustava, a ne poremećaja pojedinih dijelova. Obilježavaju ih skromne prijelomne točke koje se neizravno povezuju i uzrokuju velike poremećaje s kaskadnom interakcijom fizičkih i tranzicijskih rizika (širenje), s obzirom na to da jedan gubitak pokreće lanac drugih, te sa sustavima koji se ne mogu vratiti u ravnotežu nakon šoka. Primjer je gubitak ključnih vrsta, kao što su morske vidre, koje imaju presudnu ulogu u strukturi zajednice ekosustava . Kad su 1900-ih morske vidre bile gotovo istrijebljene zbog lova, došlo je do poremećaja obalnih ekosustava i proizvodnja biomase bila je uvelike smanjena.
Ciljne vrijednosti	Mjerljivi ciljevi usmjereni na rezultate koje poduzeće namjerava ostvariti u vezi sa značajnim učincima, rizicima ili prilikama . Poduzeće ih može postaviti dobrovoljno ili mogu proizlaziti iz pravnih zahtjeva poduzeća.
Ugrožene vrste	Ugrožene vrste, uključujući floru i faunu, uvrštene na Europski crveni popis ili Crveni popis IUCN-a, kako je navedeno u odjeljku 7. Priloga II. Delegiranoj uredbi Komisije (EU) 2021/2139.
Osposobljavanje	Inicijative koje je poduzeće pokrenulo radi održavanja i/ili poboljšanja vještina i znanja vlastitih radnika . Može uključivati razne metodologije, kao što su osposobljavanje na lokaciji i osposobljavanje na internetu.
Tranzicijski plan	Posebna vrsta akcijskog plana koji poduzeće donosi u vezi sa strateškom odlukom i kojim se obuhvaća: i. cilj javne politike i/ili ii. akcijski plan specifičan za subjekt, organiziran kao strukturirani skup ciljnih vrijednosti i mjera , povezan s ključnom strateškom odlukom, velikom promjenom poslovnog modela i/ili osobito važnim mjerama i dodijeljenim resursima.
Tranzicijski plan za ublažavanje klimatskih promjena	Aspekt opće strategije poduzeća u kojoj se utvrđuju ciljne vrijednosti, mjere i resursi poduzeća za prelazak na gospodarstvo s nižim emisijama ugljika, uključujući mjere kao što su smanjenje emisija stakleničkih plinova te s obzirom na cilj ograničenja globalnog zagrijavanja na 1,5 °C i klimatske neutralnosti.
Tranzicijski rizici	Rizici koji proizlaze iz neusklađenosti između strategije i upravljanja organizacije ili ulagatelja i promjenjivog regulatornog, političkog ili društvenog okruženja u kojem posluje. Promjene usmjerene na zaustavljanje ili poništavanje štete za klimu ili prirodu, kao što su vladine mjere, tehnološki napredak, promjene na tržištu, sudski sporovi i promjene sklonosti potrošača mogu uzrokovati ili promijeniti tranzicijske rizike .
Korisnici	Korisnici izjava o održivosti primarni su korisnici financijskih izvještaja opće namjene (postojeći i potencijalni ulagatelji, zajmodavci i drugi vjerovnici, uključujući upravitelje imovinom, kreditne institucije, osiguravajuća poduzeća) te drugi korisnici , uključujući poslovne partnere poduzeća, sindikate i socijalne partnere, civilno društvo i nevladine organizacije, državna tijela, analitičare i članove akademske zajednice.
Lanac vrijednosti	Cijeli niz aktivnosti, resursa i odnosa povezanih s poslovnim modelom poduzeća i vanjskim okruženjem u kojem posluje.

	Lanac vrijednosti obuhvaća aktivnosti, resurse i odnose koje poduzeće koristi i na koje se oslanja kako bi razvilo svoje proizvode ili usluge, od osmišljavanja do isporuke, potrošnje i kraja životnog vijeka. Relevantne aktivnosti, resursi i odnosi uključuju: i. one u poslovanju poduzeća, kao što su ljudski resursi; ii. one duž opskrbnih, marketinških i distribucijskih kanala poduzeća, kao što su nabava materijala i usluga te prodaja i isporuka proizvoda i usluga te iii. financijska, zemljopisna, geopolitička i regulatorna okruženja u kojima poduzeće posluje. Lanac vrijednosti uključuje sudionike na višim i nižim razinama tog lanca. Sudionici koji se nalaze na višoj razini u odnosu na poduzeće (npr. dobavljači) pružaju proizvode ili usluge koje se upotrebljavaju u razvoju proizvoda ili usluga poduzeća. Subjekti na nižoj razini od poduzeća (npr. distributeri, kupci) primaju proizvode ili usluge od poduzeća. U ESRS-u se izraz lanac vrijednosti koristi u jednini, iako je poznato da poduzeća mogu imati nekoliko lanaca vrijednosti.
Radnik u lancu vrijednosti	Pojedinac koji obavlja posao u lancu vrijednosti poduzeća, bez obzira na postojanje ili prirodu ugovornog odnosa s tim poduzećem. U ESRS-u radnici u lancu vrijednosti obuhvaćaju sve radnike u višim i nižim razinama lanca vrijednosti na koje poduzeće znatno utječe ili bi moglo znatno utjecati. To uključuje učinke koji su povezani s poslovanjem i lancem vrijednosti poduzeća, među ostalim putem njegovih proizvoda ili usluga i njegovih poslovnih odnosa. To uključuje sve radnike koji nisu obuhvaćeni pojmom vlastita radna snaga (koji uključuje osobe koje su u radnom odnosu s poduzećem (zaposlenici) i radnike koji nisu u radnom odnosu, koji mogu biti pojedinačni ugovaratelji koji obavljaju radove za poduzeće („samozaposlene osobe”) ili osobe koje ustupaju poduzeća koja prvenstveno obavljaju djelatnosti zapošljavanja. (oznaka NACE N78).
Plaća	Bruto plaća, bez promjenjivih komponenti kao što su prekovremeni rad i poticaji, i bez naknada, osim ako su zajamčene.
Otpad	Svaka tvar ili predmet koji posjednik odbacuje ili namjerava ili mora odbaciti ⁽⁴⁰⁾.
Hijerarhija otpada	Redoslijed prioriteta u sprečavanju nastanka otpada i gospodarenju otpadom ⁽⁴¹⁾: i. sprečavanje; ii. priprema za ponovnu upotrebu; iii. recikliranje; iv. drugi postupci oporabe (npr. energetska oporaba) i v. zbrinjavanje.
Gospodarenje otpadom	Skupljanje, prijevoz, oporaba i zbrinjavanje otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima i naknadno održavanje lokacija zbrinjavanja, a obuhvaća i mjere koje poduzimaju trgovac ili posrednik ⁽⁴²⁾

⁽⁴⁰⁾ Direktiva 2008/98/EZ o otpadu, članak 3. točka 1.

⁽⁴¹⁾ Direktiva 2008/98/EZ o otpadu, članak 4. točka 1.

⁽⁴²⁾ Direktiva 2008/98/EZ o otpadu, članak 3. točka 9.

Otpadna voda	Voda koja više nema neposrednu vrijednost za svrhu za koju je korištena ili za koju je proizvedena, zbog svoje kvalitete, količine ili vremena nastanka. Otpadna voda jednog korisnika može predstavljati potencijalnu opskrbu vodom za korisnika na drugoj lokaciji. Voda za hlađenje ne smatra se otpadnom vodom .
Potrošnja vode	Količina vode koja je u izvještajnom razdoblju povučena u krug poduzeća (ili postrojenja) i koja se u tom razdoblju ne ispušta natrag u vodni okoliš ili trećoj strani.
Ispuštanje vode	Ukupna količina otpadne i druge vode koja u izvještajnom razdoblju izlazi iz kruga organizacije i ispušta se u površinsku vodu , podzemnu vodu ili trećim stranama.
Količina vode	Pokazatelj koji prikazuje odnos između volumetrijskog aspekta vode i jedinice aktivnosti (proizvodi, prodaja itd.).
Voda (reciklirana i ponovno upotrijebljena)	Voda i otpadna voda (pročišćena ili nepročišćena) koja je prije ispuštanja iz kruga poduzeća ili zajedničkih objekata upotrijebljena više puta kako bi se smanjila potražnja za vodom. To može biti u istom postupku (reciklirana) ili u drugom postupku u istom postrojenju (vlastitom ili zajedničkom s drugim poduzećima) ili drugom postrojenju poduzeća (oporabljena).
Nestašica vode	Volumetrijska količina ili nedostatak slatkovodnih resursa. Nestašicu uzrokuju ljudi, to je funkcija količine vode za ljudsku potrošnju vode u odnosu na količinu vodnih resursa u određenom području. Stoga se sušno područje s vrlo malom količinom vode, ali bez ljudske potrošnje vode ne bi smatralo područjem nestašice, već sušnim područjem. Nestašica vode fizička je i objektivna stvarnost koja se može dosljedno mjeriti u svim područjima i tijekom vremena. Nestašica vode odnosi se na fizičku količinu slatke vode , a ne na prikladnost te vode za upotrebu. Na primjer, određeno područje može imati obilne vodne resurse (i stoga se ne smatra da u njemu vlada nestašica vode), ali tako jako onečišćenje da su te zalihe neprikladne za ljudske ili ekološke namjene.
Povlačenje vode	Ukupna količina vode koja se unosi u krug poduzeća iz svih izvora i za bilo koju namjenu u izvještajnom razdoblju.
Predstavnici radnika	Predstavnici radnika znači: i. predstavnici sindikata odnosno predstavnici koje su odredili ili izabrali sindikati ili članovi tih sindikata u skladu s nacionalnim propisima i praksom; ii. propisno izabrani predstavnici odnosno predstavnici koje su slobodno izabrali radnici organizacije, koji nisu pod dominacijom ili nadzorom poslodavca u skladu s odredbama nacionalnih zakona ili propisa ili kolektivnih ugovora i čije funkcije ne uključuju aktivnosti koje su u isključivoj nadležnosti sindikata u predmetnoj državi i koje se ne koriste za ugrožavanje položaja predmetnih sindikata ili njihovih predstavnika.

Ravnoteža između poslovnog i privatnog života	Zadovoljavajuće stanje uravnoteženosti između poslovnog i privatnog života pojedinca. Ravnoteža između poslovnog i privatnog života u širem smislu ne obuhvaća samo ravnotežu između poslovnog i privatnog života s obzirom na obiteljske obveze ili obveze skrbi, već i raspodjelu vremena između vremena provedenog na poslu i u privatnom životu izvan obiteljskih obveza.
Opasnosti na radu	Opasnosti na radu mogu biti: i. fizičke (npr. zračenje, ekstremne temperature, stalna buka, prolivene tekućine na podovima ili opasnosti od pada, nezaštićeni strojevi, neispravna električna oprema); ii. ergonomske (npr. neispravno namještene radne stanice i stolice, neugodni pokreti, vibracije); iii. kemijske (npr. izloženost karcinogenim, mutagenim ili reproduktivno toksičnim tvarima, otapalima, ugljikovu monoksidu ili pesticidima); iv. biološke (npr. izloženost krvi i tjelesnim tekućinama, gljivicama, bakterijama, virusima ili ugrizima kukaca); v. psihosocijalne (npr. verbalno zlostavljanje, uznemiravanje, nasilničko ponašanje); vi. povezane s organizacijom rada (npr. prekomjerno radno opterećenje, rad u smjenama, prekovremeni rad, noćni rad, nasilje na radnom mjestu).
Incident na radu	Događaj koji je nastao u tijeku rada ili zbog njega i koji dovodi ili bi mogao dovesti do ozljede ili oboljenja. Incidenti mogu biti posljedica, npr. električnih problema, eksplozije, požara, prelijevanja, prevrtanja, propuštanja, curenja, loma, pucanja, cijepanja, gubitka kontrole, klizanja, posrtanja i pada, pokreta tijela pod naprezanjem/uz naprezanje, šoka, iznenadnog straha, nasilja na radnom mjestu ili uznemiravanja (npr. seksualno uznemiravanje). Incident koji uzrokuje ozljedu ili oboljenje često se naziva „nesrećom”. Incident koji može prouzročiti ozljedu ili oboljenje, ali u kojem se to ne dogodi, često se naziva „izbjegnuta nesreća” ili „izbjegnuta nezgoda”.